كتاب

ترجمة عين العلم

بو کتاب قزان اونیۋیرستیتی‌ننك طبع خانه‌سنده باصمه اولنمشدر قزان
اویازی توبان قورصا آولی‌ننك حاجی شمس‌الدین بن حسین ورثه‌لری‌ننك
خراجاتی ایلان ۱۹۰۲ نچی یلده ✿

ترجمة عين العلم

Н-ки Хусаинова
сохраняютъ за собой право изданія
и перепечатанія этой книги.

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 19 іюля 1901 г.

КАЗАНЬ.
Типо-литографія Императорскаго Университета.
1902.

بسم الله الرحمن الرحيم

(يارب) اى منى تربيت قيلغوچى الله (يارباه) اى تربيت قيلغوچى الله (باسمك ابتدى) سنك اسمنك ايله گنه باشلايمن (وبك اقتدى) وسنك امرلرنكا وكتابنكا گنه اقتدا قيله‌من يعنى اياره‌من (وبنور قدسك اهتدى) وسنك نور پاككك ايله توغرى يولنى توتامن (الله الله) قورق اى نفس خداى تعالى‌دن مرة بعد اخرى دنياده وآخرتده وصاقلان الله تعالى‌كا مخالفت قيلماقدن (الى‌م تمدالى زهرة الدنيا عينيك) قايچانغه‌چه صوزاسن ايكى كوزنكنى دنيا تركلكينك زينت‌لرينه (وحتام تنكص بعد اينأس نار على عقبيك) وقايو زمانغاچه طيله‌سن ايذگو عمل قيلماقدن اوتنى كوركاندن صونك ايكى اوكچانكده واوتغه توشمكدن صاقلانماى‌سن (ايجبهك الشهوات الخسيسة للاجام) آيا سنى منع قيله‌مو ايذگو عمل قيلماقدن خسيس بولغوچى نفس آرزولارى كيم آلار ايستاى‌دور ايذگو عملدن طيلماقنى (ام يعوقك الزخارف المموهة عن الاقدام) ياايسه منع قيله‌دور سنى آخرت صارى آياق بصمقدن يعنى ايذگو عمل قيلماقدن ظاهرى آلتون وكموش ايله مزين بولغان دنيا زينت‌لارى يعنى ظاهرى راحت وباطنى عذاب اولان دنيا زينت‌لرى منع قيله‌مو ايذگو عمل قيلماقدن (مالك تسعى فى المباهات) نى نرسه‌در سنكا يعنى نى اوچون سن سعى وجهد قيله سن فخرلنه تورغان نرسه لرده يعنى دنيا مالنى جمع قيلوده (والممارات) دخيده سعى وجهد قيله سن آدم‌لر ايله نزاع واورش قيلماقده (والمجارات) دخيده سعى وجهد قيله سن آدم‌لر ايله يورشمكده (وجمع الحطام) دخى جهد وسعى قيله‌سن دنيا مالنى جمع وحاصل قيلماقده (لنشر الصيت) آوازاك اطرافغه صاچلمك اوچون (ورفع القدر) دخى مرتبك بلند وبيوك بولماق اوچون (وصرف وجوه الانام) دخى آدم‌لرنك يوزنى اوزنكا ايلندرمك اوچون (وتنسى نعيم جنات) اونته‌سن جنت‌لرنك نعمت‌ارنى (ونهر) دخى اونته سن يلغالارنى كيم (فى مقعد صدق) حاصل‌دور اول يلغالار راستلق اولغان اورنده (عند مليك مقتدر) قادر بولغوچى الله تعالى حضورنده (وما شانك) نيدور سنك حالك كيم (ترغب) يوز دوندره‌سن (عن علم) شوند اين

علمدن کیم (سَمّاه رَبُّكَ الْاَعْلٰی) آتادی اول علمنی بلند بولغوچی ربك (بالْفقه) فقه ایله (وَالْحكْمَة) دخی حکمت ایله (وَالنور) دخی نور ایله (وَالْهدٰی) دخی هدی ایله یعنی طوغری یولغه کوندرکوچی ایله (وَتَرْغب) رغبت ومحبت قیله‌سن (فیمٰا) شونداین علمکا کیم (اَحْدَثَه قُرونٌ) چقاردی اول علمنی شول زمانه‌لر اهل‌لری کیم (فَشٰافیهٰا الْكذْبُ) شائع بولدی اول زمانه‌لرده یالغان (وَالْبدْعَةُ) دخی بدعت شائع اولدی (وَالْهوٰی) دخی نفس آرزولاری شائع اولدی (قفٰا) توقتانکز ای منم یولداشلاروم (نَبْك) یغلیق بزلر (عَلٰی رُسوم عُلُوم الدّین) دین علم‌لرینك علامتلرینه یعنی دین تونتوچی عالم‌لر اوتب آلارنك علامتلری قالماغینه (وَالطَلال اَعْمٰال الْیقین) دخی یغلیق بزلر یقین‌دن حاصل بولغان عمل‌لرنك یوقلغینه (وَدَمن كَمالاٰت الْاَحْوٰال) دخی یغلیق بزلر کمالات‌احوال‌نك اثرلری زائل اولماغینه (وَواردٰات مُشاهدات الْجمٰال) دخی یغلیق بزلر الله تعالی جمالنی ملاحظه ایلان مستغرق اولان کونکل‌لره وارد اولان اشیالرنك یوقلغینه (غَدَت الدّیٰارُعافیَةً) علم‌خانه‌لری خالی وبوش‌اولدی (وَظَلَّت الْاٰثارُبٰاقیَةً) علم‌خانه لرینك اثرلری قالدی (وَاَصْبح اَلْاَصْحٰابُ رٰاحلینَ) علم اهل‌لری کوچدیلر (وَاَضْحَی الْاَعْرٰابُ نٰازلینَ) صحرایی‌لر یعنی جاهل‌لر علم اهل‌لرینك اورنیغه نزول قیلدیلر یعنی جاهل‌لر عالم‌لر صورتیکا کردیلر (فَیٰا اَسَفیٰ) بس نی اوکنچ (عَلٰی مَنٰام الْقُلُوب) کونکل‌لرنك یوقلماقینه (وَقیٰام الْاَلْسنَة) تل‌لرنك تورماقینه (وَمَضٰاء الْعلوم) دخی علم‌لرنك اوتماکینه (وَبقٰاء الْاَوْعیَة) دخی علم صاوتلارینك یعنی کتابارنك قالماقینه (وَیٰالَهفی) دخی حسرت واوکنچدور (عَلٰی صَیْرُورَة الْحٰال کتُبًاوَرَسٰائلَ) کونکل‌صفتی‌اولان علمنك‌کتابلارغه ورساله‌لرکا اورلماکینه (وَانقلاٰب الْعلْم‌اَجْوبَةً وَمَسٰائلَ) دخی علمنك‌اورلماکینه جواب‌لارغه وسؤال‌لارغه یعنی علم‌دن مقصود اولان عمل یوق اولوب یالغز علم مباحثه ومناظره ده قالماغینه (وَیٰا حَسْرَتیٰ) دخی حسرت واوکنچدور (عَلٰی انْطمٰاس الْمَعْنی عَن الْاسْم) علم اسمندن مقصود اولان عمل نك یوقلغینه (وَانْدرٰاس الْحَقیقَة عَن الرسْم) دخی علم رسمندن مقصود اولان حقیقت نك یوقلغینه (وَیٰا سوْءتٰا) دخی‌قباحت‌ورسوالقدور (عَلٰی خُلُوّ الْقشْر عَن اللُّبٰاب) قابقنك توشدن بوش بولماقینه یعنی زمانه‌اهلینك ظاهری عالم وصوفی صورتنده اولب باطنی معنیدن خالی وبوش اولماقینه (وَاغْترٰاء الْقَوْم بلاٰ مع‌السرٰاب) دخی زنامه اهلینك آلدانماقینه یالتراغوچی صو اوخشاشلی نرسه ایله (بیت) (اَمّٰا الْخیٰامُ فَانَّهٰا کَخیٰامهمْ) اما چادیرلر منم دوستلارمنك چادیرلری کبی (وَاَرٰی نسٰاءَ الْحَیّ‌غَیْر نسٰاءهٰا) لیکن‌کوره‌من قبیله‌نك خاتونلارنی‌ایمس آلار اونکان دوستلارمنك خاتونلاری کبك (خَطَرَ ببٰالی) صاغش واوی توشدی منم کونکلمکا (اَنْ اُرَبّحَ) اول کیم زائل قیلیم یعنی یباریم (بَلْبٰالی) کونکلم‌نك قایغوسنی (بتَصَفّح تلْكَ الْعُلُوم) دین علم‌لرنی تفتیش ایله (وَاَسْرٰارهٰا) دخی اول علم‌لرنك سرلرنی تفتیش ایله (وَتَتَبع سیَر الرّجٰال وَآثٰارهٰا) دخی تفتیش قیلماق ایله دین اهل لرینك خصلت لرنی ودخی سیرت وعادتلرنی (رَجٰاءً اَنْ اَحُثَّ) امید ایدوب شونی کیم قوبارلمش بولیم (عَلٰی اتّبٰاعهمْ) آلارنك متابعتی اوزره (وَاَنْ اَبْعثَ فی اَشْیٰاعهمْ) دخی شول امید ایله کیم مبعوث وقوبارلمش بولیم آلارنك گروهنده (فَامْتریْتُ) بس صاودوم (اَطْبٰاءَ الطّٰاقَة) طاقتنك ایمچك‌لرنی (وَاَحْتَمَلْتُ) دخی

کوتاردوم (اَعْباءَ الْمَشَقَّة) مشقت نك آغرلقلارنی (وَبالَغْتُ) مبالغه قیلدوم یعنی بیك اجتهاد قیلدوم (فی جَمْعِها) اول علم لرنی جیماقدا (وَتَهْذیبِها) دخی اول علم لرنی پاکیزه قیلماقدا یعنی آچق بیان قیلماقدا (وَاسْتَقْصَیْتُ) کامل جهد قیلدوم (فی ضَبْطِها) اول علم لرنی ضبط قیلماقده (وَتَرْتیبِها) دخی اول علم لرنی رنچه قیلماقده (مَعَ اَنّی) وحالانکه من بوله توروب (سَکَیْتُ نادی الْبَیان) علم بیان اولنه تورغان مجلسنك بیك سکوت قیلغوچسی (وَسُکَیْتُ حَلْبَةِ الرِّهان) میدانده چابشه تورغان آتلارنك اینك آرتقه قالغوچسی (وَاَتحَفْتُ به) تحفه قیلدوم من بوکتابنی (الْفَرْعَ الْعَلی) الوغ مرتبه‌لی اوغلغه کیم (مِنَ الْاَصْلِ الْعَلَوی) حضرت علی کرم الله تعالی وجهه نسلندن (وَالْغُصْنَ السنی) تازه بو طاقغه کیم (مِنَ الشَّجرِ الْحُسَیْنی) امام حسین رضی الله تعالی عنه‌کا منسوب بولغان یغاچدن یعنی امام حسین نسلندن (اَرْفَعِ السَّراتِ عِمادًا) اول کمسنه نك صفتی بودرکیم بیوکراکدر سخی لردن عماد وترو یورتندن یعنی مسافرلر آسانلق ایله خانه‌سنی تابمق اوچون خانه سنده زیاده بیوك علامت واردور (وَاَطْوَلِ الْکُماةِ نِجادًا) دخی بهادرلرنك اوزنراقیدور قلچ باوی یورتندن (وَاَکْثَرِ الْکِرامِ رَمادًا) دخی یومارد لرنك کوبراکیدور کل یورتندن (وَاَکْبرِ الْعِظامِ وِسادًا) الوغ لارنك الوغراقیدور توشاك یورتندن (وَهُوَ ابْنُ نَبیِّ بَنی عَدْنانُ) واول کمسنه عدنان اولادینك پیغمبرینك اوغلی یعنی پیغمبر علیه السلام نسلندن (وَسَمیُّ جَدِّه خَلیلُ الرَّحْمن) واول کمسنه پیغمبر علیه السلامنك باباسی ابراهیم خلیل الرحمن علیه السلامنك آداشی یعنی اول کتاب تحفه قیلنمش کمسنه ابراهیم اسملی (رُکْنُ الدّین) آنك لقبی رکن الدین دور (الْمُشارُ اِلَیْه) اشارت قیلنمش دور آنك اوزرینه (قُطْبُ الشَّرْعِ) شریعت اهل نك الوغی (الْمَدارُ عَلَیْه) دین امرینك مداری آنك اوزرینه دور (طاهِرُ الذَّیْلِ) پاك ایتاکلی (عَنْ دَنَسِ الْهَوی) نفس آرزولارینك کرندن (عازِفُ الْقَلْب) کونکلی دونکوچی (عَنْ لَذَّةِ الدُّنْیا) دنیا لذتلرندن (راسِخُ الْقَدَم) ثابت وطوغری آیاقلی (فی شَریعَةِ الْمُصْطَفی) پیغمبر علیه السلامنك شریعتنده (صارِفُ الْعِنان) قصد نك تزکننی یونلدرکوچی (اِلی طَریقَةِ الْمُرْتَضی) پیغمبر علیه السلامنك سنتی اوزرینه (بَلَّغَهُ اللّه) ایرشدورسن آنی الله تعالی (اِلَی الْکَمالِ الْاَعْلی) بلندرك بولغوچی کمالغه (وَاَوْصَلَهُ اِلَی السَّعادَةِ الْقُصْوی) دخی ایرشدورسن آنی الله تعالی بیوك بولغوچی ایذکولککا (وَاَدامَ الْمَجْد) دائم قیلسون الله تعالی آنك الوغ لغنی (بَیْنَ ثَوْبَیْه) آنك ایکی کیومی آراسنده (وَاَقامَ الْکَرَم) قائم قیلسون الله تعالی آنك سخاوتنی (بَیْنَ بُرْدَیه) آننك ایکی لباسی آراسنده (فَحَصَلَ بِحُسْنِ لُطْفٍ رَحْمانی) پس حاصل بولدی الله تعالی نك کورکم مهربانچلغی ایله (وَعَمیمِ فَضْلٍ رَبّانی) دخی الله تعالی نك چولغاغوچی فضلی ایله (کِتابٌ) بر کتاب کیم (حَجْمُهُ) آنك چته‌سی (عِنْدَ صَغیر) منم قاشمده کچکنه (یَسْهُلُ الْحِفْظ) آسان قیله‌دور اول کتابنك کچکنه لکی اول کتابنی بیکلمکنی (وَالْاِسْتِصْحاب) دخی یانده صاقلامقنی آسان قیله دور (وَعِلْمُهُ عَلی ظَنّی عَزیز) وبو کتابنك علمی منم قاشمده کوبدور (یُغْنی) مونك سز قیله دور اول کتاب (عَمّا عَداه) آنکارغه باشقه بولغان کتابلردن (فی الْباب) سلوك علمنده (وَاَبْوابُهُ عَشْرُون) وبو کتابنك بابلاری یکرمیدور (قَدْ صُدِّرَتْ) تحقیق باشلانمش بولدی اول بابلار (بِمُقَدِّمَة) مقدمه ایله کیم (هِیَ) اول مقدمه (اَحْری) لایق راقدور

(بالتقدیم) مقدم قیلماقغه (وذیلت) تمام قیلنمش بولدی اول باب لار (بخاتمة) خاتمه برله کیم
(احق) نیشلرا کدور (ان یقع) بونکا کیم واقع بولور (بها) آنك ایله (التتمیم) کتابنی تمام قیلماق
(واسمه) بوکتابنك اسمی (المطابق للمسمی) موافق بولغوچی تسمیه قیلنمشغه یعنی بوکتابنك اسمی اوزیکا
موافقدور (عین العلم) عین العلمدور بونك اسمی (واساسه) بوکتابنك اصلی (الکتاب) قرآندور (والسنة)
دخی پیغمبر علیه السلامنك سنتی دور (وشیم الصحابة) دخی صحابه لرنك طریقی کیم آلار (الشم) بلند
بولغوچی لار (معری) خالی وعاری بولغانی حالده بوکتاب (عما حدث) شونداین علمدن کیم بولدی اول
علم (من وضع غیر مشروع) شرع شریفکا موافق بولمغان وضعدن (لایسمن) اول حادث بولغان علم سیمز
قیلمایدور (ولا یغنی) دخی مونك سز قیلمایدور (من جوع) اچلکدن یعنی فائده سز علمدور (مصراع)
(لیس التکحل فی العینین کالکحل) ایمسدور سرمه تارتماق ایکی کوزکا سرمه سز کرپك توبلری قارا اولمق
کبی (فالحمد لله) بس بارچه ماقتامقلق اول الله تعالیغه ثابتدور (نحمده) حمد ایته مز اول الله تعالیغه
(ونستعینه) دخی یاردم استیمز آندن (ونتوکل علیه) دخی توکل قیله مز آنکارغه (ونعوذ بالله) دخی صغنامز
الله تعالی ایله (من شرور انفسنا) نفس لرمزنك شرلرندن (ومن سیئات اعمالنا) دخی عمل لرمزنك یاوزلرندن
(ونشهد ان لا اله الا الله) دخی گواهلق بیره مز کیم حق لق اوزرینه قوللق قیلنمش یوقدور مکر الله
تعالی دور (وحده) یالغزدور (لا شریك له) یوقدر شریك آنکارغه (ونشهد ان محمدا عبده ورسوله) دخی
گواهلق بیره مز کیم درستلکده محمد علیه السلام اول الله تعالی نك قولیدور دخی پیغمبریدور (اعطاه الله)
بیرسون الله تعالی آنکارغه (الوسیلة) بیوك مرتبه نی (والفضیلة) دخی آرتق لقنی (والدرجة الرفیعة)
دخی بیوك درجه نی (وبعثه) دخی قوبارسون آنی (مقاما محمودا) ماقتانلمش اورنده (الذی وعده) آنچلاین
اورن کیم وعده قیلدی الله تعالی اول اورننی آنکارغه (وصلی الله علیه) درود وصلوات بیرسون الله تعالی
آنکارغه (وعلی اهله) دخی آنك اهلینه (وسلم تسلیما) دخی سلامت قیلسون آنی سلامت قیلماق ایله

﴿ المقدمة فی العلم ﴾ مقدمه علمنی بیانده دور (بسم الله) الله تعالی نك اسمی ایلان کنه باشلایمن (الرحمن)
رحمت قیلغوچی اول الله تعالی دنیاده بارچه مخلوقلارغه (الرحیم) رحمت قیلغوچی اول الله تعالی آخرتده مؤمن لرکا
کنه (العلم علمان) علم ایکی نورلیدور (علم المکاشفة) برسی علم مکاشفه دور (وهو) اول علم مکاشفه
(نور) نوردور (یظهر) ظاهر بولور (فی القلب) کونکلده (فیشاهد) بس کورور کونکل (به) اول
نور برله (الغیب) غائب بولغان نرسه لرنی (وهو متحقق) اول علم مکاشفه واقعدور یعنی باردور (فورد)
بس کیلدی (ح) حدیث (اذا دخل النور) هر قچان داخل بولسه نور (فی القلب) کونکلکا (انشرح)
اچلور کونکل (ای) اول انشرح نك معناسی (عاین) کورور (الغیب) غائب بولغان نرسه لرنی (وانفسح)
دخی کیك بولور کونکل (ای) اول انفسح نك معناسی (احتمل) کوتارور کونکل (البلاء) بلالرنی
(وحفظ السر) دخی صاقلار کونکل سرلرنی (ولا یصرح به) صریح بیان قیلنمش بولمیدور اول نور (لفقد
الروایة) روایت وارد بولمغان اوچون (وورد) دخی وارد بولدی (ح) حدیث (ان) درستلکده (من العلم)

علم جمله سندن شوندا این علم باردور کیم (کهیئة المکنون) اورتلمش صورت کبی (لا یعلمه) بیلمس اول علم نی (الا اهل المعرفة بالله) مکر بیلور الله تعالی نی طانغوچیلر (وهو الافضل) اول علم مکاشفه آرتغراقدور (لانه المقصود) آنك اوچون اول مقصود دور (وعلم المعاملة) ایکنچی قسمی علمنك علم معامله دور (وهو) اول علم معامله (العلم بما یقرب الیه تعالی) بیلمکدور الله تعالی غه یقین قیله تورغان نرسه لرنی (وما یبعد عنه تعالی) دخی بیلمکدور الله تعالی دن یراق قیله تورغان نرسه لرنی (وهو مقدم) اول علم معامله مقدم دور علم مکاشفه دن یعنی علم معامله کشیکا اوّل حاصل بولور صنکره علم مکاشفه (لانه شرط) آنکچون اول علم معامله شرط دور علم مکاشفه کا شرط ایسه اوّل واقع بوله دور (فورد) بس کیلدی (ق) قرآن (والذین) آنچلاین من لر (جاهدوا) جهد وسعی قیلدیلر (فینا) بزم طاعت وعباد تمزده (لنهدینهم سبلنا) البته کورسانورمز آلارغه یول لرمزنی (ح) حدیث (اصبت) ایرشدك سن (فالزم) بس محکم توت آنی (حین اخبر حارثة) خبر بیرکان زمانده حضرت حارثه (رضی الله تعالی عنه) راضی بولغای ایدی الله تعالی آندن (بانکشاف الغیب) غائب بولغان نرسه لر ظاهر وروشن بولماقلغی برله (بعد عزوفه) یوز دوندورکاندان صونك اول حضرت حارثه (عن الدنیا) دنیادن (الا) مکر علم معامله علم مکاشفه کا شرط ایمس (ان جذبته العنایة) اول کیم تارتسه آنی الله تعالی نك عنایتی ومهربانچلغی (کما فی سحرة فرعون) نتاك کیم واقع اولدی فرعون ساحرلرنده (ولا ینفك) آیرلمس علم معامله (عنه) علم مکاشفه دن (فورد) بس کیلدی (ح) حدیث (التجافی) یراق بولمق (عن دار الغرور) دنیا یورتندن (حین سئل) صورالمش بولغان زمانده پیغمبر علیه السلام (علامة ذلك النور) بو نورنك علامتندن یعنی پیغمبر علیه السلامدن سؤال قیلدیلر بو نورنك علامتی نی نرسه دیو پیغمبر علیه السلام جواب ویردی دنیا یورتندن یراق بولماق دیب (هذا) اوشبو علم مکاشفه ایله علم معامله نك هر قایوسی (ما) شوندا این علم دور کیم (ورد) کیلدی (بفضله) آنك فضلنی بیان ایله (الشرع) شریعت (فالمراد) بس مراد (المکاشفة) علم مکاشفه (فیما) شول حدیثده کیم (ورد) کیلدی (ح) حدیث (فضل العالم) عالم نك آرتقلغی (علی العابد) عبادت قیلغوچیغه (کفضلی) منم آرتقلغم کبی (علی امتی) امتم اوزرینه (اذ) آنکچون (غیره) مکاشفه کا باشقه بولغان علم یعنی علم معامله (تابع) تابعدور (للعمل) عملکا (لثبوته) ثابت بولغان اوچون اول باشقه علم (شرطا) شرط بولوب (للعمل) عملکا (والمعاملة القلبیة) علم معاملهٔ قلبیه مراد (الواجبة) واجب بولغوچی اول معاملهٔ قلبیه هر مسلمانغه (فیما) شول حدیثده کیم (ورد) کیلدی (ح) حدیث (طلب العلم) علم ایستمك (فریضة) فرضدور (علی کل مسلم) هر مسلمان ایرکا (ومسلمة) دخی هر مسلمان خاتونغه (لامتناع) ممکن بولمغان اوچون (ارادة غیرها) معاملهٔ قلبیه کا باشقه بولغان علمنی اراده قیلمق (اما التوحید) اما علم توحید نی اراده قیلمق ممکن توکل (فللحصول) بس اول علم توحید مسلم کا حاصل بولغان اوچون (واما الصلوة) اما نماز علمنی اراده قیلمق ممکن توکل (فلجواز) بس جائز بولغان اوچون (ان یتأهلها) بوکیم نمازغه اهل بولور بالغ بولمق ایله

یا که مسلمان بولمق ایله (شَخْص) برکشی (وَقْتَ الضُّحی) آش وقتنده (وَماتَ) اولر اول کیمسه (قَبْلَ الظُّهر) اویله دن اوّل (وَاَمّا غَیْرُهُما) اما بو ایکیسندن باشقه نی اراده قیلمق ممکن توکل لکی (فَاَظْهَرُ) بس ظاهرراق دور (وَعِلْمُ الْاٰخِرَة) آخرت علمی مراد (مُطْلَقًا) کیرك علم مکاشفه اولسون کیرك علم معامله (فیما) شول آیتده کیم (وَرَدَ) کیلدی (ق) قرآن (قُلْ) ایت ای محمد صلی الله علیه وسلم (هَلْ) ایا (یَسْتَوِی) برابر بولورمی (الَّذینَ) آنچلاین من لر (یَعْلَمُونَ) بیلورلر (وَالَّذینَ) دخی آنچلاین من لر (لَا یَعْلَمُونَ) بیلمس لر (لِئَلّا یُفضَّلَ) آرتق قیلنمش بولماسون اوچون (عُلَمَاءُ الزَّمَان) زمانه مزنك عالم لری (عَلَی الصَّحابَة) صحابه لر اوزرینه (فَمُجادَلَةُ الْکَلام) آنکچون کیم علم کلامده جدل ونزاع قیلمق (وَالتَّعمُّق) دخی دقت نظر قیلمق یعنی بیك تفتیش ایتمك (فی فَتاوی) شول فتوالرده کیم (نَدَرَ) آز بولدی (وُقُوعُها) اول فتوالرنك وقوعی (مُحْدَثٌ) صحابه لردن صونك پیدا بولغاندور (وَمّا) دخی شول آینده کیم (وَرَدَ) کیلدی (ق) قرآن (لِیَتَفَقَّهُوا فی الدّین) علم اوكرانسونلر اوچون دینده (لِاخْتِصاص الانذار) قورقتماق خاص بولغان اوچون (وَالْحَذَر) دخی صاقلنمق خاص بولغان اوچون (به) اول علم آخرتكا (فَالمُحْدَثُ) آنکچون کیم صحابه لردن صونك حادث بولغان علم لر (مِمّا) شول علم جمله سندن کیم (سَبَقَ) یوقاریده اوتدی (ذِکْرُه) آنك ذکری (یَقْسی) قارا قیلور (الْقَلْبَ) کونکلنی (وَاَیْضًا) دخیده (وَصَفَ) توصیف قیلدی (الشّارِعُ) پیغمبر علیه السلام (الْفَقیهَ) عالمنی (بِاَنَّه) بونك ایله کیم فقیه (یَمْقُتُ) دشمن تونار (النّاسَ) آدم لرنی کناه لری سببلی (فی ذاتِ اللّٰه) الله تعالی نك ذاتنده یعنی کناه قیلغان آدملرنی دشمن تونماقی الله تعالی رضاسی اوچون باشقه نرسه اوچون ایمس (وَلَمْ یُقَنِّطْهُم) دخیده امید سز قیلماس آدم لرنی (مِنْ رَحْمَتِه) الله تعالی رحمتندن (وَلَمْ یُؤْمِنْهُمْ) دخیده ایمن قیلماس آدم لرنی (مِنْ مَکْرِه) الله تعالی نك عذابندن (وَلَمْ یَرْغَبْ) یوز دوندرمس (عَنِ الْقُرْآن) قرآندن (اِلی غَیْرِه) باشقه علم لرکا (وَیَرَی) دخی بیلور واعتقاد قیلور (لَهُ) اول قرآن غه (وُجُوهًا کَثیرَةً) کوب معنالرنی (ثُمَّ) موننك صونكده (حَقُّه) اول علم معامله نك ادبی وثمره سی مصنف رحمه الله تعالی علم معامله نك ادبلرنی بیانه شروع قیلدی آنك ادبلری کوبدور (الْعَمَلَ) برسی عملدور (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآن (کَبُرَ) الوغدور (مَقْتًا) غضب یوزندن (عِنْدَ اللّٰه) الله تعالی حضورنده (اَنْ تَقُولُوا) سزنك ایتمککز (مالاَ تَفْعَلُونَ) اول نرسه نی کیم قیلمای سز آنی (الْاٰیَة) آیتنك آخرینه قدر تلاوت قیل (ح) حدیث (اَشَدُّ النّاس) آدم لرنك قاتی راق (عَذابًا) عذاب یوزندن (یَوْمَ الْقِیامَة) قیامت کوننده (عالِمٌ) شول عالمدور کیم (لَمْ یَنْفَعْهُ اللّٰهُ) فائده بیرمدی آنکا الله تعالی (بِعِلْمه) آنك علمی ایله (وَالْاِحْتِراز) ایکنچی ادب صاقلانمق (عَنِ الْفَتْوی) فتوادن (لِعَدَم قِیامِهِمْ بِها) صحابه لر قائم بولمغان اوچون اول فتوا ایله (اِلّا بِضْعَةَ عَشر) مکر اونده نچه کشی (وَوَرَدَ) وارد بولدی (ح) حدیث (لَایُفْتی) فتوا بیرمس (اِلّا) مکر فتوا بیرور (اَمیرٌ) حاکم اولان کمسنه (اَوْمَأمُورٌ) یا ایسه حاکم جانبندن بیورلمش کمسنه (اَوْمُتَکَلِّفٌ) یا ایسه شول کشی کیم حاکم نك امرندن باشقه اوزنی

تكلف ايله مفتى قيلغان (والاستبصار) اوچونچى ادب بصيرت يعنى روشن بيلمكنى طلب قيلمق (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديث (استفت) فتوا طلب قيل (قلبك) كونكلنكدن (وان افتاك) اكرچه فتوا بيرسه سنكا (المفتون) مفتى‌لر (ولان المقلد) دخيده آنلچون كيم غيركا ايركوچى (وعاء العلم) علم صاوتيدور عالم ايمسدور زيراكه عالم شول غيركا ايرماى قرآن وحديث ايله استدلال قيلور (والشفقة) دورتنچى ادب استاذنك شاكردينه شفقت قيلماقى (فى التعليم) علم اوكراتكانده (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديث (انا) من (لكم) سزلركا (مثل الوالد) آتا كبى (لولده) بالاسينه (فلايضن) بس صارانلق قيلماسون استاذ شاكردينه علم اوكراتمكده (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديث (من كتم) بر من كيزلسه (علما) علمنى (الجم) جوكانلمش بولور (بلجام من النار) اوتدن بولغان جوكان ايله (الا) مكر كيزلسه دورست (عن غير اهله) علمكا اهل بولمغان كمسه دن (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديث (لاتطرحوا) صالمانكز (الدر) ينجولرنى (فى افواه الكلاب) ايت‌لرنك آغزلرينه (والتعريض بالمنع) بشنچى آدب استاذنك شاكردنى ياوز فعل‌لردن منع قيلماقى كنايه ايله (ابقاء) قالدرمق اوچون (للهيبة) هيبت وسلطنتنى (وهو) بوكنايه ايله منع قيلمق (مأثور) سلفدن منقولدور (والاقتصار) آلتنچى آدب قصقه قيلماق استاذنك اوكراتكانده (على قدر الفهم) شاكردنك فهمى قدريكا (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديث (امرنا) بيورلمش بولدوق بز پيغمبرلر (ان نكلم الناس) بوكيم سوزلاشيك آدم‌لر ايله (على قدر عقولهم) عقل‌لرى ايرشكان مقدارچه (وقطع الطمع) يدنچى ادب استاذنك شاكرددن طمعنى كيسمك (فورد) آنكچون كيم وارد بولدى (ق) قرآنده (قل) ايت اى محمد صلى الله عليه وسلم (لااسئلكم) صوراميم سزلردن (عليه) رسالتنى ايرشدرمك ودين اوكراتمك اوزرينه (اجرا) جالنى (ونية العمل) سكزنچى ادب استاذنك عملنى نيت قيلماقى (فى التعليم) علم اوكراتمكنده (والتعلم) دخى شاكردنك نيت قيلماقى عملنى علم اوكرانمكنده (فورد) آنكچون كيم وارد بولدى (ح) حديثده (من تعلم) برمن علم اوكرانسه (للمباهات) آدم‌لر آراسنده مفاخرت وماقتانمق اوچون (اوالممارات) يا ايسه آدم‌لر ايله نزاع وجدال ومناظره قيلماق اوچون (اولصرف) يا ايسه ايلندرمك اوچون اوزينه (وجوه الناس) كشى‌لارنك يوزلرنى (فهو) بس اول كمسنه (فى النار) جهنم‌ده دور (والانقطاع) توقزنچى ادب علم اوكرانكوچى‌نك دنيا مشقت‌لرندن كيسلماكى يعنى دنيا ايشلرى ايله شغل‌لنمسزلك (لشغل العلائق) دنيا ايشلرى كونكلنى شغل‌لندركان اوچون زيراكه كونكل ايكى مشققتنى كوتره آلميدور اكر دنيا مشقت‌لرى ايله مشغول بولسه تحصيل علمدن محروم اولور (والتملق) اونتچى ادب شاكردنك استاذينه آرتق تواضع قيلماقى (فورد) آنكچون كيم وارد بولدى (ح) حديثده (ليس) ايمسدور (من اخلاق المؤمن) مؤمن‌نك خلقلرندن (التملق) آرتق تواضع قيلماق (الا فى طلب العلم) مكر طلب علمده كيم آنده آرتق تواضع قيلماق اخلاق مؤمن دندور (والتسليم) اون برنچى ادب شاكرنك منقاد اولماقى ومرين صونماقى استاذينه وبارچه امورنى طابشرماقى يعنى فن‌لردن قايو فن‌نى وكتابلاردن

قایسی کتابنی اوقرغه کیرك بارچه‌سی استاذنك مصلحتی ایله کیرك (لِهَلَاكٍ) هلاك بولغان اوچون
(مَرِیض) شوندایِن سرخاوکیم (لا یُسَلِّمُ) طابشرمس اوزنی (اِلَی الطَّبِیب) طبیبغه شاکردهم
اوشبونك قبیلندن (وَالْحُضُور) اون‌ایکنچی ادب شاکردنك کونکل قویماقی استاذنك تقریر ومعنا بیرماکینه
(لِلْاِنْتِفَاع) فائده‌لنمك اوچون (وَوَرَدَ) وارد بولدی (ق) قرآنده (اِنَّ) درسلکده (فِی ذٰلِكَ) بولغوچیدور
بوقرآنده (لَذِکْرَی) وعظ ونصیحت (لِمَنْ) شول کمسنه‌کا کیم (کَانَ) بولدی (لَهُ) اول کشی‌کا (قَلْبٌ)
حاضر بولغوچی کونکل (وَتَرْكُ الْاِسْتِنْکَاف) اون‌اوچونچی ادب شاکردنك علم اوکرانکانده عارنی ترك قیلماقی
(لِاَنَّهُ) آنکچون عارلنمك (تَکَبُّر) تکبرلکدور وبوتکبرلك ضرر ویره‌دور علم اوکرانمکا (وَالْقِیَاسُ) اون
دورتنچی‌ادب مبتدی اوزنی قیاس قیلماس‌سزلقیدور (بِالْمُنْتَهِی) کمالاتغه ایرشکان کشیکا (لِاسْتِبْدَالِه)
منتهی آلشدرغان اوچون (اَلْحُضُورَ) حضور مع‌الله‌نی وذکرکا مداومت قیلماقنی (بِالنَّوَافِل) نافله‌لر ایله
یعنی کمالاتغه‌ایرشکان آدم نافله‌لرنی ترك ایدوب آنك اورنیغه دائم ذکرایلان مشغول بولور بس
مبتدی اولغان آدم اوزنی منتهی اولغان آدمکا قیاس ایدوب نافله‌لرنی ترك قیلماس بلکه نافله‌لر ایلان
الله تعالی‌کا یاقن‌لقنی قصد قیلورغه تیشلی (وَاِحَالَةَ الْبَحْرِ) دخی دیکز ایلاندرکان اوچون (النَّجَاسَةَ)
اوزینه توشکان نجاستنی (مَاءً) صوغه (دُونَ الْکُوز) اما کوزه اوزینه توشکان نجاستنی صوغه ایلاندرمس
بلکه صونی نجس قیلور (وَتَقْدِیمُ الْاَهَمِّ) اون بشنچی ادب بیکراك کیرك بولغان علمنی اوّل تحصیل قیلماق
(فَیَبْتَدِأُ) بس باشلار (بِفَرْضِ الْعَیْن) فرض عین بولغان علمنی تحصیل ایله فرض عین‌نك معناسی شول
آنی برکمسه قیلسه قیلمغان کشیلردن ساقط اولماس یعنی توشماس (وَهُوَ) اول فرض عین بولغان علم
(عِلْمُ مَا) شول نرسه‌نی بیلمك (یَجِبُ) واجب بولور اول نرسه (مِن اعْتِقَاد) اعتقاددن یعنی اعتقادی
واجب بولغان نرسه‌نی بیلمك ایمان کبی (وَفِعْل) دخی فعلدن یعنی فعلی واجب بولغان نرسه‌نی بیلمك
نماز کبی (وَتَرْك) دخی ترکدن یعنی قویماقی واجب بولغان نرسه‌نی بیلمك (ظَاهِرًا) کیرك ظاهرده
قویماق واجب اولسون شراب ایچونی قویماق کبی (وَبَاطِنًا) کیرك باطنده قویماقی واجب‌اولسون
ارادهٔ معصیتنی قویماق کبی (فَاِذَا) بس هرقچان (فَرَغَ) بوشاسه فرض عین بولغان علمدن (عِلْمًا)
بیلمك یوزندن (وَعَمَلًا) دخی قیلماق یوزندن (سَاغَ) جائز ودرست بولور (اَنْ یَشْرَعَ) بوکیم شروع
قیلسه (فِی فُرُوضِ الْکِفَایَة) فرض کفایه بولغان علم‌لرنی تحصیل قیلورغه فرض کفایه شول آنی برکمسه
قیلسه قیلماغان کشیلردن ساقط اولور یعنی توشار (کَالتَّفْسِیر) فرض کفایه بولغان علم تفسیرعلمی
کبی (وَالْاَخْبَار) دخی حدیثلر علمی کبی (وَالْفَتَاوٰی) دخی فقه مسئله‌لرینك علمی کبی (غَیْرَ مُتَجَاوِز)
اوتکارمکنی حالده (اِلَی النَّوَادِر) آز واقع برله تورغان مسئله‌لرکا (وَلَامُسْتَغْرِق) دخی چومغچی بولغانی
حالده (مُشْتَغِل) اول مستغرقنك صفتی بودورکیم شغل‌لندرکوچی یعنی قالدرغوچی (عَنِ الْمَقْصُود)
مقصوددن (وَالْاِقْتِصَارُ) اون آلتنچی ادب قصقارتماق (عَلَی الْوَاقِع) واقع بولغان مسئله‌کا (وَالْقَرِیب مِنْهُ)
واقع اولورغه یاقن بولغان مسئله‌کا (فِی الْمُنَاظَرَة) مناظره‌ده (فَهُوَ) آنکچون اول واقع بولغان مسئله‌کا اقتصار

قيلماق مناظره‌ده (الْمَأْثُورُ) صحابه‌لردن روايت ايتلمشدور (وَاخْتِيَارُ الْخَلْوَةِ) اون يدنچى ادب آولاق اورننى اختيار قيلماق مناظره اوچون (لِقُرْبِهَا) ياقن بولغان اوچون اول آولاق اورن (اِلَى جَمْعِ الْهِمَّةِ) همت وفهمنى جيماغه (وَصَفَاءِ الْفِكْرَةِ) دخى فكرنك صاف بولماقينه (وَالْبُعْدِ) دخى آولاق اورننك مناظره يراق بولغان اوچون (عَنِ الرِّيَاءِ) ريادن (وَالْعُجْبِ) دخى عجبدن (وَالتَّشَاوُرُ) اون سكزنچى ادب مناظره قيلغوچى‌لر برسى آخرى ايلان مشورت قيلشماق (وَالتَّعَاوُنُ) دخى برسى آخرى ايله اعانت قيلشماق (فَهُوَ) آنكچون بومشورت واعانت قيلشماق (الْمَأْثُورُ) صحابه‌لردن روايت قيلنمشدر (فَيُجِيزُ) بس اجازت بيرور برسى آخرينه (الْاِنْتِقَالَ) كوچمككا (مِنْ دَلِيلٍ) بر دليلدن ايكنچى دليلكا (وَاَشْكَالٍ) دخى بر اشكالدن ايكنچى اشكالكا (وَلَا يَدَّعِى) دعوا قيلمس مناظره قيلغوچى (عِلْمَ مَجْهُولٍ) بيلمكان نرسه‌سنك بيلماكنى (وَلَا يَسْكُتُ) دخى سكوت قيلمس (عَنْ مَعْلُومٍ) بيلكان نرسه‌نى بياندن (زَاعِمًا) زعم قيلغانى حالده (بَعْدَ لُزُومِ الذِّكْرِ) ذكرى لازم بولغان صونك (فَهِيَ) بس بو ذكر ايدلمشلر يعنى انتقالنى جائز كورمزسزلك ودعوا قيلماق وسكوت قيلماق (قَوَاعِدُ مُحْدَثَةٌ) ينكا پيدا بولغان قاعده‌لردر (جَاذِبَةٌ) تارتقوچيدور (اِلَى الْمُهْلِكَاتِ) هلاك قيلغوچى نرسه‌لركا حسد وحقد وكتمان حق كبى (يَحْرُمُ) حرام بولور (اَلتَّمَسُّكُ) يابشمق (بِهَا) اول قاعده‌لركا (وَيَشْكُرُ) دخى شكر قيلور (لِلْمُصِيبِ) حقنى تابقان كشيكا (وَيَعْتَرِفُ) دخى اقرار قيلور (بِالْخَطَاءِ) اوزينك خطاسى ايله (وَلَا يَهْتَمُّ) دخى قايغرمس (بِهِ) اوزينك خطاسى ايله (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (الْمَأْثُورُ) صحابه وتابعين‌دن روايت قيلنمش‌دور (وَلِاَنَّهُ) دخيده آنكچون اول مناظره قيلغوچى (مُنْشِدٌ) ايستاكوچيدور (ضَالَّةٍ) يوقالغان نرسه‌سنى (فَلَا فَرْقَ) بس يوقدور آيروم (بَيْنَ ظُهُورِهَا) اول يوقالغان نرسه‌سى ظاهر بولماقده وتابولماقده (مِنْهُ) آنك اوزندن (وَمِنْ غَيْرِهِ) غيرى كشيدن (وَيُقَدِّمُ) دخى مقدم قيلور مناظره قيلغوچى (اِفْحَامَ النَّفْسِ) اوزنى الزام قيلماقنى (وَالشَّيْطَانِ) دخى شيطان‌نى الزام قيلماقنى (لِشِدَّةِ مُعَادَاتِهِمَا) بو ايكيسنك دشمانالقلرى قاتى بولغان اوچون (وَالتَّمَسُّكُ) اون توقزنچى ادب يابشمق (فِى الْاُصُولِ) اعتقاد مسئله‌لرنده (بِالْكِتَابِ) قرآنغه (وَالسُّنَّةِ) دخى سنت‌كا (وَالْاِجْمَاعِ) دخى امتنك اتفاقينه (وَالْاِعْرَاضُ) يكرمنچى ادب يوز دوندرمك (مِنِ اعْتِرَاضِ خَاطِرٍ) كونكلكا كيلكان نرسه‌دن (اَوْ نَاظِرٍ) ياايسه مناظره قيلغوچى‌نك اعتراضندن (لِاعْتِصَامِهَا) بو كتاب وسنت واجماع منزه وپاك بولغانلرى اوچون (مِنَ الْهَوٰى) هواى نفسانيدن (وَالْوَسْوَسَةِ) دخى شيطان وسوسه‌سندن (دُونَ غَيْرِهَا) بو ذكر ايتلمش دليل‌لركا باشقه بولغان دليل‌لر هوا ووسوسه‌دن خالى ايمسلر (وَتَأْيِيدُ الْاِعْتِقَادِ) يكرمى برنچى ادب اعتقادنى قوّتلى قيلماق (بِالْمُعَامَلَةِ) معامله ايله يعنى عمل قيلماق ايله مثلا بر نرسه‌نى واجب ديب اعتقاد قيلسانك بس تيشلى‌دور اول اعتقادنى قوّتلى قيلماق اول نرسه‌نى عمل قيلماق ايله (فَهُوَ) بس بو اعتقادنى قوّتلى قيلماق عمل ايله (طَرِيقُ الْمُكَاشَفَةِ) علم مكاشفه‌نك يوليدر يعنى علم مكاشفه‌كا ايرشدركوچيدر (وَاَدِلَّةُ الْقُرْآنِ) دخيده اعتقادنى قوّتلى قيلماق قرآن دليل‌لرى ايله (فَبِهَا) آنكچون بو قرآن دليل‌لرى ايله (كَانُوا) بولديلر سلف‌لر (يُحَاجُّونَ) حجت كيلترور بولديلر (وَيُقَاتِلُونَ) دخى اولترشور

بولديلر (مَنْ) شول كشى ايله كيم (لَمْ يقنعه) قناعت قيلمادى اول كشى قرآنغه (فَلاَبيانَ) آنلچون كيم بوقدر بيان ودليل (بعْدَ بيانه) قرآن بياننىدن ودليلندن صونك (وَصُحْبَة الصَّالحين) دخيده اعتقادنى قوتلى قيلماق ايذكو آدملرنك صحبتى ايله (وَاصْغاء) دخيده اعتقادنى قوتلى قيلماق ايشتمك ايله (اَلوعْظ اللّين) يومشاق وعظنى (وَتَرْكَ مُجادَلَة الْكَلاٰم) دخيده اعتقادنى قوتلى قيلماق علم كلامنك بحث لرنى ترك قيلماق ايله (فهوَ) آنلچون كيم اول علم كلام (صَنْعَةُ جَدَل) جدل اهل‌لرينك هنرى كيم وضع قيلنغان‌اول (لتَعْجيز الْعامى) عامى‌نى عاجز قيلور اوچون (الّذى) آنچلاين جدل قيلغوچى (يُضُرّ) ضررلنمش بولور (ضَرَرَه) عامى ضررلنمش كبى (لتَشْويشه) تشويش‌لندركان اوچون (اَلْحَقَّ) حقنى (ببعْث الشُّبهَة) شبه‌نى قوبارمق ايله (وَتحْريك الْعقيدَة) عقيده‌سنى حركت‌لندركان اوچون (وَازاَلَة الْجزْم) دخى جزم‌ويقين‌نى بيركان اوچون بو ذكر ايدلمش جدل قيلوچينك ضررى اماعامينك ضررنى ذكر قيله‌دور بو قولى برله (وَتوكيده) عامى‌نى محكم وطوغرى قيلغان اوچون (الْباطل) باطلنى اعتقادغه (بتأْييد الْاَصْرار) باطلغه دائمچلقنى قوتلمك سببلى كيم اول بوله‌دور (للتّعنّت الْجَدلى) جدلدن پيدا اولان تعصب سببلى (وَحَمْل الْاَفْحام) دخى عامى‌نك حمل قيلماقى سببلى ملزم بولماقنى (عَلى قُصُور الطّبْع) اوزيمك‌طبيعتنك‌قصورلغينه (وَمنْ ثَمَّه) بو ذكر قيلنغان نرسه‌لر اوچون (تَزعزع) تزلزل قيلور وتترار (عَقيدَةُ الْمتَكلّم) علم كلامده مهارتى بولغان كشينك عقيده‌سى (اَلْمُسْتَقلّ بالنّظْر) مستقل بالفوچى يعنى كفايه‌لنكوچى اول متكلم نظر وفكر ايله (دُونَ) تترامس (الْعامى) عامينك عقيده‌سى (الْمُتّقى) تقوا قيلغوچى واعتماد قيلغوچى قرآن وحديث دليللرينه (الّا) مكر ضررلنمس عامى ضررلنو كبى (فى عامّى) شول عاميده كيم (اعْتقَدَ) اعتقاد قيلدى اول عامى (بدْعَةً مسْمُوعَةً) ايشدلمش بدعتنى (وَالَفَ) الفت وعادت قيلغان اول عامى (الْجَدَلَ) جدلكا (حَتّى) شول مقدار كيم (لاَ يفيدُه) فائده بيرمس اول عاميكا (سوٰاهُ) جدل‌دن باشقه (فَمنْ ثَمَّه) بس اوشبونك اوچون (صَارَ) اورلدى اول جدل يعنى علم كلام (مُبَاحًا) درستكا (بَلْ) بلكه (منْ فُرُوض الْكفاَيَة) فرض كفايه جمله‌سندن (فى زَمَان الْبدَع) تورلى بدعت‌لر ظاهر بولغان زمانده (صَوْنًا) صاقلامق اوچون (للْعقاٰيد) عقايدنى (عَلى الزّكىّ) فرض كفايه بولماقى زيرك بولغان كشيكا (الْفصيح) آچق بيان قيلغوچى (الْمُتَدّين) دين توتقوچى (الْمُتجرّدُه) متجرد بولغوچى اول فنكا يعنى يالغز آنك ايله شغل‌لنكوچى (ليَقْدرَ) قادر بولسون اوچون (عَلَى الْفَهم) آنكلامافغه (والتّقْرير) بيان قيلماغه (وَالثّبات عَلَى الْحَقّ) حق اوزرينه ثابت بولماغه (وَالْاسْتكْماٰل) كامل وتمام قيلماغه (لاَزاَلَة الشُّبْهَة) شبه يبرمكنى (دُونَ) مباح توكلدر علم كلام (الْعامّة) عوام ناسغه (لاَنّهُ) آنكچون اول جدل وكلام علمى (دَوَاءٌ) دوادور درست بولمايدور آورودن باشقه‌غه (بخلاٰف ماٰ سَبَقَ) يوقاريده اوتكان تفسير علمى دخى حديثلر علمى دخى فتوالر علمى‌نك خلافنچه (فهوَ) آنكچون كيم آلار (غذاءٌ) آزقدور هر كيمكا فائده‌ليدور (بكَلاٰم وَاَضح) روشن وآچق كلام ايله يعنى علم كلام فرض كفايه جمله‌سندن بولور اكر آچق كلام ايلان بيان قيلنسه (سَديد) معناسى محكم بولسه (قَريب منَ الشّرْع) شريعتكا ياقن بولسه

(لیقرب) یاقن بولسون اوچون (من الفهم) آنکلاماغه (ویبعد) دخی ییراق بولسون اوچون (عن ورود الشبهة) شبه وارد بولماقدن (والهوی) دخی هوای نفسانی وارد بولماقدن (والوسوسة) دخی شیطان وسوسه‌سی وارد بولماقدن (دون) مباح توکلدر (التعمق) بیك دقت قیلماق کیم اول (المشوش) تشویش لندرکوچی (والتجاوز) دخی اوتماك مباح توکل (الی هذیانات) شول باطل سوزلرکا کیم (اخترعها) چیغاردی آلارنی (المبتدعة) بدعت اهل‌لری (وفی الفروع) یکرمی ایکنچی ادب علم فقه‌نك مسئله‌لرنده یابشمق (بالمجمع علیه) امام‌لر اتفاق قیلغان قولکا (ثم الاحوط) مونك صونکنده یابشمق احتیاط‌لیراق قولکا (ثم الاوثق دلیلا) موننك صونکنده یابشمق دلیلی محکمراك قولکا (ثم) مونك صونکنده یابشمق (قول من) شول کمسه‌نك قولیکا کیم (ظن) کمان قیلدی اول یابشغوچی (انه) درستلکده اول کمسه (افضل) آرتغراقدور (کابی حنیفة) امام اعظم حضرتلری کبی (رضی الله تعالی عنه) راضی بولغای ایدی خدای تعالی آندن (عندنا) بزم قاشمزده (فورد) آنکچون کیم وارد بولدی (ح) حدیثده (ابو حنیفة) امام اعظم (سراج امتی) امتم‌نك چراغیدور (وسمع) دخی ایشیتلمش بولدی (فی المنام) یوقیده (انا) من (عند علم ابی حنیفة) ابی حنیفه علمی قاشنده (وسلم) تسلیم قیلدی (المخالفون) خلاف قیلغوچی‌لر امام مالك وامام شافعی کبی رحمهما الله تعالی (سبقه) امام اعظم‌نك آلده بولماقنی (فی الفقه) فقه علمنده (وکان) بولدی امام اعظم حضرتلری (یقوم) تورور بولدی (کل اللیل) کیچه‌نك بارچه‌سنی (وسمع) ایشتدی امام اعظم حضرتلری (هاتفا) غیبدن تاوشنی (فی الکعبة) کعبة الله‌ده (ان یا ابا حنیفة) بونی کیم ای ابوحنیفه (اخلصت) خالص قیلدك (خدمتی) منم خدمتمنی (واحسنت) دخی کورکام قیلدك (معرفتی) منی طانماقنی (فقد) بس تحقیق (غفرت لك) یارلقادوم سنی (ولمن اتبعك) دخی سنکا ایارکان کشیلرنی (الی قیام الساعة) قیامت قائم بولغانچه (وتلمذ) دخی شاکرد بولدی (له) امام اعظم حضرتلرینه (کبار) الوغ‌لار (من المشایخ) شیخ‌لردن (وتحمل) دخی کوتاردی امام اعظم حضرتلری (لتقلد القضاء) قاضی‌لقنی قبول قیلماس اوچون (ما) شول نرسه‌نی کیم (تحمل) کوتاردی یعنی امام اعظم حضرتلرنی کوب کوچلادیلر قاضی بول دیب قبول قیلمادی قبول قیلمغان اوچون تورلی جزا بیردیلر جزالاریغه صبر ایدوب آخری قاضی بولمادی حبسده وفات اولدی (وما خالط) دخی اختلاط قیلمادی امام اعظم حضرتلری (الظلمة) ظالم حاکم‌لر ایله (وما قبل) دخی قبول قیلمادی (منهم) آنلاردن (شیئا) بر نرسه‌نی (وما اشتغل) دخی شغل‌لنمادی (بالدعوة) اوز مذهبنه اوندمك ایله (الا) مکر (بالاشارة النبویة) پیغامبر علیه السلامنك اشارتی ایله (فی المنام) یوقیده (بعد ما قصد) قصد قیلغاندن صونك (الانزواء) کشیلردن آیرلوب بر طرفده یالغز بولماقنی (وما استظل) دخی کوله‌کلنمدی اول امام اعظم حضرتلری (بحائط المدیون) بورچلی‌سینك اچیناسی ایله (حین اتاه) کیلکانی زمانده اول بورچلیغه (متقاضیا) بورچنی ایستاب (وتصدق) صدقه بیردی (بجمیع مال) شول مالنك بارچه‌سنی کیم (اتی به) کیلتوردی آنی (وکیله) آنك وکیلی (لما خالط) قاطشدرغان زمانده اول وکیل (به) اول مالغه (ثمن ثوب) شول کیومنك آقچه‌سنی کیم (معیب) عیب‌لنمش

اول کیوم (مَبیع) صاتلمش (مَخْفِیًا) عیبی یاشرلکان حالده (وتَرَكَ) دخی قویدی امام اعظم حضرتلری (لَحْمَ الْغَنَمِ) قوی ایتنی یعنی آشامدی (لَمَّا فَقَدَتْ) شول وقتده‌کیم یوقالدی (شَاةٌ) برقوی (فی الْکُوفَةِ) کوفه شهرنده (الٰی مَنَاقِب) مناقبلرنی قصد قیل کیم (تَعَسَّر) مشکلدور (تَعْدَادُهَا) آلارنی عدوحساب قیلماق

﴿ اَلْبَابُ الْاَوَّلُ ﴾ اوّلگی باب (فی الْوِرْدِ) وقتلی عبادتلرنك بیانندەدور (بسم الله الرحمن الرحيم وَرَدَ) وارد بولدی (ق) قرآنده (وَمَا خَلَقْتُ) یارانمادوم (الْجِنَّ) جن‌لرنی (وَالْاِنْسَ) دخی آدم‌لرنی (اِلَّا) مگر (لِیَعْبُدُونِ) منکا عبادت قیلسونلار اوچون (وَهِیَ) اول عبادت (اَنْوَاعٌ) نیچه تورلیدور ﴿ مِنْهَا ﴾ اول عبادت جمله‌سندن (الصَّلٰوةُ) نمازدور (فَوَرَدَ) بس وارد بولدی (ح) حدیثده (مَا افْتَرَضَ اللّٰهُ) فرض قیلمادی الله تعالی (عَلٰی خَلْقِهِ) بنده لرینه (بَعْدَ التَّوْحِیدِ) ایمان‌نی فرض قیلغاندن صونك (اَحَبَّ) سوکلی‌راك (اِلَیْهِ تَعَالٰی) الله تعالی‌کا (مِنَ الصَّلٰوةِ) نمازدن یعنی ایماندن صونك نمازدن سوکلی‌راك نرسەنی الله‌تعالی بنده‌لرینه فرض قیلمادی (ح) حدیث (مَنْ تَرَكَ) بر من قویسه (الصَّلٰوةَ) نمازنی (مُتَعَمِّدًا) قصد قیلغانی حالده (فَقَدْ) بس تحقیق (کَفَرَ) کافر بولدی (اَیْ) یعنی کفر دیکان سوزنك معناسی (قَارَبَ) یاقن بولدی (الْکُفْرَ) کافر بولماغه (یُقَالُ) ایتلمش بوله‌دور (دَخَلَ) کردی (الْبَلَدَ) شهرکا دیب (لِمَنْ) شول کشیکا کیم (قَارَبَهَا) یاقن بولدی اول شهرکا (وَحَقُّهَا) اول نمازنك ادبی (اَنْ یُطَهِّرَ) پاك قیلماق (الظَّاهِرَ) تن‌نك طشنی (عَنِ الْحَدَثِ) طهارتسزلکدن (وَالنَّجَسِ) دخی نجاستدن (وَالْجَوَارِحَ) دخی اعضالارنی پاك قیلماق (عَنِ الْجَرِیمَةِ) معصیتلردن (وَالْقَلْبَ) دخی کونکلنی پاك قیلماق (عَنِ الذَّمِیمَةِ) اخلاق مذمومه‌دن کبر حسد کبی (وَالسِّرَّ) دخی سرنی پاك قیلماق (عَمَّا سِوَاهُ تَعَالٰی) الله تعالی‌کا غیرینی مشاهده‌دن (هٰذَا) اوشبو ذکر ایدلکان طهارت (نِصْفٌ) عملنك یارطسی‌دور (وَالْاٰخَرُ) ایکنچی یارطی (هُوَ) اول (الْعِمَارَةُ) عمارت قیلماق (بِالطَّاعَةِ) طاعت وعبادت ایله (ظَاهِرًا) ظاهرنی یعنی اعضالارنی زینت‌لمك عبادت ایله (وَبَاطِنًا) دخی باطن‌نی یعنی کونکلنی کورکام صفت‌لر ایله صفتلامق (فَوَرَدَ) بس کیلدی ﴿ ح ﴾ حدیثده (الطُّهُورُ) ظاهرنی وباطن‌نی پاك قیلماق (نِصْفُ الْاِیْمَانِ) ایمان‌نك یارطسیدور (وَالْاَصْلُ) اصل ومقصود (طَهَارَةُ الْبَاطِنِ) باطن‌نك پاکلگی (فَهُمْ) آنکچون صحابه‌لر (کَانُوا) بولدیلر (یُبَالِغُونَ) مبالغه قیلور بولدیلر (فِیهَا) باطن‌نی پاکلماکده (وَیَتَسَاهَلُونَ) مساهله قیلور بولدیلر (فی الظَّاهِرِ) ظاهرنی پاکلماکده (حَتّٰی) شول‌مقدارغه‌چه‌کیم (کَانُوا) بولدیلر (یَمْشُونَ) یورور بولدیلر (حُفَاةً) یالان آیاق (فی الطِّینِ) بالچقده (وَیُصَلُّونَ) نماز اوقر بولدیلر (مَعَهُ) اول بالچق ایله (وَصَلّٰی) نماز اوقدی (عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) پیغامبر علیه السلام (مُتَنَعِّلًا) کوش‌کیکانی حالده (فَاُخْبِرَ) بس خبربیرلمش بولدی (بِتَلَطُّخٍ) کوشنك بویالماقی ایله (فَنَزَعَ) بس صالدی اول کوشنی (وَاَتَمَّ) تمام قیلدی نمازنی (وَلٰکِنْ) لیکن (لِلظَّاهِرِ) بولغوچیدور ظاهرنك پاکلگینه (اَثَرٌ) اثر (فی تَنْوِیرِ الْبَاطِنِ) باطن‌نی نورلی قیلماقده (کَمَا) نیتك (یُصَادَفُ) تابلمش بوله‌دور باطن‌نك نورلانماقی (عِنْدَ اِسْبَاغِ الْوُضُوءِ) طهارتنی کامل قیلغانده (وَسَائِرِ الْاَعْمَالِ الظَّاهِرَةِ) باشقه ظاهری بولغان عمل‌لرنی کامل قیلغانده (لِارْتِبَاطِ الْمُلْكِ) عالم

ظاهر بایلانکان اوچون (بِالْمَلَكُوتِ) عالم باطن ایله (وَمِنْ ثَمَّه) اوشبو بایلانکان اوچون (يَصْدُقُ) راست وصادق بوله‌دور (رُؤْيَا مَنْ) شول کشینك توشی‌کیم (اعْتَادَ) عادت قیلدی (الصِّدْقَ) راست سوزلمکا (فَيُدَاوِمُ) بس دایمچلق قیلور (عَلَى الْوُضُوءِ) طهارت اوزرینه (وَيَتَوَضَّأُ) طهارت قیلور (بَعْدَ نَحْوِ الْغَيْبَةِ) غیبت اوخشاشلی‌دن صونك (وَالْقَهْقَهَةِ) دخی قهقروب کولکاندن صونك (وَاِنْ لَمْ تَكُنْ) اکر بولماسه‌ده اول قهقروب کولماك (فِى الصَّلٰوةِ) نمازده (وَلِكُلِّ صَلٰوةٍ) دخی طهارت قیلور هرنماز اوچون (قَبْلَ الْوَقْتِ) وقتدن اوّل (وَيَمْلَأُ) طولدرور (الْاِنَاءَ) صاوتنی (لِاٰنِيَةٍ) کیلاچك طهارت اوچون (وَيُطِيلُ) اوزون قیلور (الْغُرَّةَ) یوز آقلغنی (وَالتَّحْجِيلَ) دخی قول وآیاق آقلغنی یعنی قوللارنی ترساکلرندن اوزدروب یوار دخی آیاقنی طوبقدن اوزدروب یوزنی دخی شول‌روشچه (وَيَسْتَقْبِلُ) قارشی بولور طهارت قیلغانده (الْقِبْلَةَ) قبله‌غه (وَلَا يَسْتَعِينُ) یاردم ایسته‌مس (غَيْرَهُ) باشقه کشیدن (وَلَا يَتَكَلَّمُ) دخی سوزله‌مس (بِكَلَامِ الدُّنْيَا) دنیا سوزی ایله (وَالْبَشَرِ) دخی آدم سوزی ایله (وَيَفْتَحُ) آچار (الْعَيْنَ) کوزنی (وَيُسَمِّى) بسم‌الله ایتور (فِى كُلِّ عُضْوٍ) هراعضای یوغانده (وَيَتَشَهَّدُ) دخی کلمهء شهادتنی ایتور (فِيهِ) هراعضانی یوغانده (وَبَعْدَ الْفَرَاغِ) دخی طهارتدن بوشاغاندن صونك کلمهٔ شهادتنی ایتور (وَيَشْرَبُ) ایچر (الْبَقِيَّةَ) طهارتدن قالغان صونی (قَائِمًا) آیاق اوزره توروب (مُسْتَقْبِلًا) قبله غه قارشی بولغان حالده (وَيُسَرِّحُ) تارار (اللِّحْيَةَ) صقالنی (بَعْدَهُ) طهارتدن صونك (وَيَجْتَنِبُ) صاقلانور (اِنَاءً) شول صاوتدن کیم (يَنْفِرُ) قاچرور (رِيحُهُ) آنك ایسی (الْمَلَائِكَةَ) فرشته‌لرنی (كَالصُّفْرِ) جیز کبی (وَالْمَاءِ الْمُشَمَّسِ) دخی صاقلانور قویاشده جلنغان صودن (وَالْاِسْرَافِ) دخی صاقلانور اسرافدن (فِى الْمَاءِ) صوده یعنی صونی حددن آرتوق توکمکدن صاقلانور (وَالضَّرْبِ بِهِ) دخی صاقلانور صونی یوزکا قاطی صالماقدن (وَنَشْفِهِ) دخی صاقلانور اعضاده اولغان صونی سورتمکدن یعنی طهارت قیلغاندن صونك یوزنی وقولنی سولککی ایله سورتمك مکروه‌دور (عَلَى وَجْهٍ) برروایتده (فَهُوَ) آنکچون اول صو (يُوزَنُ) اولچنور (دُونَ وَجْهٍ) ایکنچی روایتده صاقلانمس یعنی طهارت آلغاندن صونك یوزنی وقولنی سولکی ایله سورتسه جائز کراهتدن باشقه (فَهُوَ) آنکچون اول سورتمك (مَرْوِىٌّ) پیغمبرعلیه السلامدن روایت قیلنمشدور (وَنَفْضِ الْيَدِ) دخی صاقلانور طهارت قیلغانده قولنی سلکمکدن (وَيُوَاظِبُ) دایمچلق قیلور (عَلَى السِّوَاكِ) مسواکنی استعمال قیلماغه (مِنَ الْاَرَاكِ) اراك یغاچندن بولغوچی (طُولًا) تیشنك بویینه مسواك قیلور (وَعَرْضًا) دخی تیشنك اینکنه (فِى كُلِّ صَلٰوةٍ) هرنماز اوقماقنی اراده قیلغانده (وَوُضُوءٍ) دخی هرطهارتده (وَعِنْدَ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ) دخی قرآن اوقماقنی اراده قیلغانده (وَتَغَيُّرِ الْفَمِ) دخی آغز ایسلانکانده (بِنَحْوِ الْجُوعِ) اچلك اوخشاشلی نرسه سببلی (وَالنَّوْمِ) دخی اویقو سببلی (وَيُحَافِظُ) دایمچلق قیلور (الْجَمَاعَةَ) جماعت‌نمازینه (فِى اَقْرَبِ الْمَسَاجِدِ) مسجدلرنك یاقنراقنده (اِلَّا) مکر (اَنْ يَكُونَ) بو کیم بولسه (فِى الْاَبْعَدِ) یراق مسجدده (نِيَّةٌ) درست نیت (سَاعِيًا) سعی وجهت قیلغانی حالده (اِلَيْهِ) اول مسجدکا (بِنِيَّةِ اِجَابَةِ النِّدَاءِ) مؤذن‌نینك اذانیغه اجابتنی نیت‌ایتوب (خَاشِعًا) خشوع قیلغانی حالده یعنی حضور قلب ایله (غَيْرَ مُتَخَطٍّ) طاپتامایچه (رَقَبَةً) هیچ برادنی (وَلَامَارًّا)

دخی

دخی اونکوچی بولمغانی حالده (بین یدی المصلی) نماز اوقغوچی‌نك آلدندن (ولامتکلم) دخی سوزلکوچی بولماس (فیه) مسجدده (بکلام الدنیا) دنیا سوزی ایله (ویؤدی) اوقور نمازنی (فی الصف الاول) اوّلگی صفده (بازاء الامام) امامنك طوغرسنده (ثم) مونك صونكنده یعنی امام طوغرسنده اورن بولماسه (عن یمینه) امامنك اوڭ جانبنده اوقور (ویتم) تمام وکامل قیلور (الارکان) نمازنك رکن‌لرنی (ویراعی) دخی رعایت قیلور (السنن) نمازنك سنتلرنی (والاداب) دخی نمازنك مستحب‌لرنی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (فی الکل) بولارنك بارچه‌سنده (فضائل) فضیلت‌لر (ولا یدافع) قایتارشمسلر (الامامة) امام اولماقنی (وکان) بولدی (مدافعتهم) صحابه‌لرنك قایتارشماقی (لا یثار الاولی) اولی‌نی اختیار قیلماق اوچون (او) یاایسه (خوف السهو) یانکلشماقدن قورقماق اوچون (او التشویش) یاایسه قورقماق اوچون کونکلنك مشوش اولماقیدن (وهی) بو امام بولماق (افضل) آرتغراقدور (من الاذان) اذان اینمکدن (فهو علیه السلام) آنکچون کیم پیغمبر علیه السلام (وخلفاؤه) دخی آنك خلیفه‌لری یعنی چهاریارلر (اختاروه) اختیار قیلدیلر امام بولماقنی (وما) اول حدیث کیم (ورد) کیلدی (کن) بول (مؤذنا) اذانچی (فان لم تستطع) بس اکر قادر بولماسنك اذان اینمکا (فکن) بس بول (اماما) امام (فمحمول) بس حمل قیلنمشدور (علی ان القوم) شونك اوزرینه کیم قوم (لایرضون) راضی بولماسلر (امامته) آنك امام بولماقینه (فورد) بس کیلدی (فیه) قوم راضی بولمغان صورتده امام بولغان کمسنه حقنده (ح) حدیث (ان لاتجاوز) بو کیم اوتمس (الصلوة) اول امامنك نمازی (الراس) آنك باشندن (ویراعی) رعایت قیلور نماز اوقغوچی (الاعمال الباطنة) باطنی بولغان عمل‌لرنی (وهی) اول باطنی بولغان عمل‌لر (الحضور) برسی حضور قلب (وهو) اول حضور قلب (استغراق القلب) کونکلنی کامل توجه ایله متوجه قیلماق (بما) شول نرسه‌گا کیم (هو) اول نماز اوقغوچی (فیه) اول نرسه‌ده یعنی قرأة قیلسه قراءتکا تسبیح اینسه تسبیحکا کامل توجه ایله کونکلنی توجه قیلدرور (والافراغ) ایکنچیسی کونکلنی بوشانمق (عن غیره) نماز اوقغوچی شغل‌لنه تورغان عمل‌نك غیرسندن (وهو) اول حضور قلب (بصرف الهمة) حاصل بولور قصدنی صرف قیلماق ایله (الیه) نماز اوقغوچی شغل‌لنه تورغان عملکا (فهی) بس اول همت یعنی قصد (تستتبع) ایارتور (القلب) کونکلنی (وهو) اول قصدنی صرف قیلماق حاصل بولور (بذکر منافعها) نمازنك فائده‌لری اویلامق ایله (کقربته تعالی) الله تعالی‌غه یاقن بولماق کبی (ورضاه) دخی الله تعالی‌نك رضاسی کبی (والمکاشفة) سرلرنك ظاهر بولماقی کبی (عاجلا) دنیاده (والفوز) ایرشمك (بالسعادة الابدیة) منکی بولغان ایذکولککا (والنظر) دخی قارامق (الی وجهه الکریم) الله تعالی اوزرینه (آجلا) آخرتده (وخساسة الدنیا) دخی حاصل بولور قصدنی صرف قیلماق دنیانك حقیر وخورلغنی اویلامق ایله (ومهمانها) دخی دنیاده کیرکلی بولغان نرسه‌لرنك خورلغنی اویلامق ایله (والفهم) اوچونچیسی معنانی آنکلامق (وهو) اول آنکلامق (اشتماله) نماز اوقغوجی‌نك کونکلی مشتمل بولماق (علی المعنی) ذکر قیلغان لفظنك معناسنی (وهو) بو کونکلنك معنانی مشتمل بولماغی (بتوجیه الذهن) حاصل بولور کونکلنی یونلدرمك ایله (الی

الذّكر) ذكركا (ومُداومة الفكر) فكرنى دايم قيلماق ايله (ودفع الخواطر) كونكلكا كيلكان نرسه‌لرنى ييرمك ايله (والتّعظيم) دورتنچسى الله تعالى‌نى الوغلامق (وهو) اول تعظيم (بذكر عظمته) حاصل بولور الله تعالى‌نك الوغلغنى اويلامق ايله (وحقارة النّفس) دخى اوزينك خورلغنى اويلامق ايله (والهيبة) بشنچسى هيبت يعنى قورقماق وكونكل كويماك (وهو) اول هيبت (خوف) قورقماقدور كيم (ينشأ) پيدا بولور (عن التّعظيم) الله تعالى‌نك الوغلغنى بيلمكدن (وهو) اول هيبت (بنفاذ قدرته) حاصل بولور الله تعالى‌نك قدرتينك يورمكلكنى اويلامق ايله (وقهره) دخى الله‌تعالى‌نك قهرنى اويلامق ايله (مع عدم المُبالات) پرواسى‌نك يوقلغى ايله (والرّجاء) آلتنچسى الله تعالى‌نك رحمتنى اميد ايتمك (وهو) اول رجا (بذكر عموم رحمته) حاصل بولور الله تعالى‌نك رحمتينك چولغامقلغنى اويلامق ايله (وسبقها) ودخى رجا حاصل بولور الله‌تعالى‌نك رحمتى ايلك وآلده بولماقلغنى اويلامق ايله (غضبه) غضبيغه (وصدق مواعيده) دخى الله‌نك وعده‌لرينك راست بولماقنى اويلامق ايله (والحياء) يدنچسى حيا وشرمدور (وهو) اول حيا (بذكر العجز) اوزينك عجزلكنى اويلامق ايله حاصل بوله‌دور (والتّقصير) دخى كيمچلك قيلماقنى اويلامق ايله (عن شكره تعالى) الله‌تعالى‌نك شكرندن (فان تعسّر) بس اكر مشكل ودشوار بولسه (المراعات) بو ذكر ايدلمشلرنى رعايت قيلماق (يجتهد) اجتهاد قيلور يعنى طرشور (فى قطع العوائق) بولارنى رعايتدن مانع بولغان نرسه‌لرنى ييرمك ايله (فظاهرًا) بس ظاهرده اجتهاد قيلور مانع‌لرنى ييرمكا (بضمّ العين) كوزنى يومو ايله (والاداء) دخى نمازنى اوقماق ايله (فى بيت مظلم) قرانغو يورطده (قريب الجدار) اچتيناغه ياقن بردە (والاحتراز) دخى صاقلانماق ايله (عن البيت المنقّش) بيزاكلى يورطدن (والفراش المصبوع) دخى صاقلانماق ايله بوياولى نمازلقدن (وكونه) دخى صاقلانماق ايله نماز اوقغوچى بولماقندن (حاقنًا) بولكا قستالغوچى (وحاقبًا) دخى غائطكا قستالغوچى بولماقندن (وحاذقًا) دخى تار ايتكلو بولماقندن (وجائعًا) دخى آچ بولماقندن (وغضوبًا) دخى آچيغلانغوچى بولماقندن (ونحوها) دخى بولار اوخشاشلى (وباطنًا) باطنده جهد قيلور مانع‌لرنى ييرمكا (بذكر الأخرة) آخرتنى اويلامق ايله (وموقف المناجات) دخى نماز الله‌تعالى ايله مناجات مقامى ايكانچيلكنى اويلامق ايله (وخطر المقام) دخى مقام‌نك الوغلغنى اويلامق ايله يعنى نماز اوقغوچى اويلاسه بونى كيم نمازده الله تعالى‌نك حضورنده من والله تعالى منم سرلرمكا مطلع ديب البته اول كمسه نمازده دنيا اويلارنى قويار (ودفع الخواطر) دخى نمازدن اوّل كونكلنده بولغان دنيا فكرلرنى ييرمك ايله (وصرف النّفس) دخى نفسنى يونلدرمك ايله (الى الفهم) اوقغان ذكرلرينك معناسنى اويلامغه (ويبالغ) بيك جهد قيلور نفسنى يونلدرمكا معنا صارى (فكانوا) آنكچون كيم بولديلر صحابه‌لر (يبالغون) مبالغه قيلور بولديلر (فيه) اول نفسنى حاضر قيلماقده (حتّى) شول مقدارغه‌چه مبالغه قيلديلر (لوكان يشغلهم) اكر آلارنى شغل‌لندرسه نمازده (ذكر مال) بر مال‌نى اويلامق (يتصدّقون) صدقه قيله‌لر ايدى (به) اول شغل‌لندركان مال‌نى (تكفيرًا) كفارت اوچون (وان كان) اكرچه بولسه ده اول شغل‌لندركان مال (خطيرًا) نفيس كوب بهالى (فالاصل) بس اصل ومقصود (عمل الباطن) كونكلنك

عملی (فَوَرَدَ) آنلکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (اَقِمِ الصَّلٰوةَ) قائم قیل نمازنی یعنی نمازنی ادا قیل (لِذِكْرِی) یالغزمنی اویلامق اوچون (ق) دخی قرآنده کیلدی (وَلَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ) یاقن بولمانکز نمازغه (وَاَنْتُمْ) وحالانکه سزلر (سُكَارٰی) ایسرکلرسز (اَیْ مِنْ حُبِّ الدُّنْیَا) یعنی دنیا محبتندن (اَوْ مِنْ كَثْرَةِ الْهُمُومِ) یاایسه دنیا غم‌لرینك کوبلکندن یعنی دنیا محبتندن یاایسه دنیا قایغوسینك کوبلکندن ایسرك بولغانکز حالده نمازغه یاقن بولمانکز (ح) حدیث (لَایَنْظُرُ) قارامس (اللّٰهُ) خدای تعالی (اِلٰی صَلٰوةِ) شول نمازغه کیم (لَا یَحْضُرُ) حاضر قیلمس (الرَّجُلُ) نماز اوقغوچی ایر (فِیهَا) اول نمازده (قَلْبَهُ) کونکلنی (مَعَ بَدَنِهِ) تنی ایله (ح) حدیث (اِنَّ) درستلکده (الْعَبْدَ) قل (لَیُصَلِّی الصَّلٰوةَ) هر آینه نمازاوقور (وَاِنَّمَا یُكْتَبُ) یازلمش ومقبول بولمیدور اول نمازدن مکریازلمش ومقبول بولور (مَا) شول نرسه کیم (عَقَلَ) حضور قلب ایله وکونکلنك توجهی ایله ومعنانی آنکلامق ایله اوقلغان (مِنْهَا) اول نمازدن (هٰذَا) یعنی حفظ قیل بونی (وَاِنَّمَا یَكُونُ) بولمیدور مکر بوله دور (الْقَوْلُ) نمازده قول یعنی قراءة تسبیح کبی (وَالْفِعْلُ) دخی نمازده بولغان فعل رکوع سجود کبی (عِبَادَةً) عبادت بوله‌دور (لِلْمَعْنٰی) معنا اوچون (وَالتَّعْظِیمِ) دخی تعظیم یعنی اولغلامق اوچون (دُونَ) عبادت بولمیدور اول ذکر ایدلمشلر (اللَّفْظِ) یالغز لفظ اوچون (وَالْحَرَكَةِ) دخی یالغز حرکت اوچون یعنی نمازده بولغان قراءة تسبیح‌لر وغیری ذکرلرنك عبادت بولماقی تیل سیلکنکانلکی اوچون ایمس بلکه معناغه دلالت قیلغانلغی اوچون دخی نمازده اولغان قیام ورکوع وسجودلرنك عبادت بولماقی یاناماق تورماق اوچون ایمس بلکه الله تعالی‌نی اولغلامق اوچون بس لازم بولدی نمازده اوقغان ذکرلرنك معنالرنی اویلامق دخی الله تعالی‌نی اولغلامق (فَاِنْ قُلْتَ) بس اکر ایتسانك سن (فَعَلٰی هٰذَا) بس سنك بو سوزنكا قاراغانده (تَبْطُلُ) باطل بوله‌دور شول نماز کیم (دُونَ حُضُورِ الْقَلْبِ) حضور قلبدن باشقه اوقلسه (وَهُوَ) وحالانکه بو نمازنك باطل بولماقی (خِلَافُ الْاِجْمَاعِ) امتنك اتفاقینه خلافدور (قُلْتُ) ایتورمن (اِنَّهُ) درستلکده اجماع (مَمْنُوعٌ) منع قیلنمش‌دور (لِبُطْلَانِهَا) حضورقلبسز اوقلغان نماز باطل بولغان اوچون (عِنْدَ سُفْیَانَ) امام سفیان حضرتلری قاشنده (رحمه الله تعالی) رحمت قیلغای ایدی آنی خدای تعالی (فِی رِوَایَةٍ) امام سفیاندن بر روایتده کیم ایتدی (مَنْ لَمْ یَخْشَعْ) بر من‌نك حاضر بولماسه (قَلْبُهُ) کونکلی (فَسَدَتْ) بوزله‌دور (صَلَاتُهُ) اول من‌نك نمازی (وَعَنِ الْحَسَنِ الْبَصْرِی) حسن بصری حضرتلرندن روایت قیلنمشدور کیم ایتدی (اَنَّهَا) درستلکده حضور قلبسز اوقلغان نماز (تُوجِبُ) واجب قیله‌دور (الْعُقُوبَةَ) عذابنی (وَاَنَّ) درستلکده (كَلَامَنَا) بزنك سوزمز (فِی الْمَنْفَعَةِ الْاُخْرَوِیَّةِ) آخرت فائده‌سنده (وَعَنْ عَبْدِالْوَاحِدِ بْنِ زَیْدٍ) زید اوغلی عبدالواحد حضرتلرندن روایت قیلنمشدور (رحمه الله تعالی) رحمت قیلغای ایدی آنی خدای تعالی (وُقُوعُ الْاِجْمَاعِ) اجماعنك واقع بولماقی (عَلٰی عَدَمِ الْاِنْتِفَاعِ) فائده‌لنمس سزلکـکا حضور قلبسز نماز ایله (وَاَنَّ) دخی درستلکده (اشْتِرَاطَ الشَّرْعِ) شریعتنك شرط قیلماقی (اِیَّاهُ) حضور قلبنی نمازده (ظَاهِرٌ) ظاهردور (غَیْرَ اَنَّ) لیکن درستلکده (مَقَامَ الْفَتْوٰی) فتوا اورنی (فِی تَكْلِیفِ الظَّاهِرِ) ظاهرنی تکلیفده (عَلٰی حَسَبِ قُصُورِ الْخَلْقِ) بنده‌لرنك

همتلری ناقص وکیم بولغان حسبلی (فلو اشترط) بس اکر شرط قیلنسه اول حضور قلب (للجواز) نمازنك درستلکی اوچون (لوقعوا) البته واقع بولور بندەلر (فی حرج) مشقتده (وادی) دخی سبب بولور وایرشدرور حضور قلبنی شرط قیلماق نمازنك درستلکی اوچون (الی ترکها) نمازنی قویماغه (رأسا) بالکلیه یعنی بوتونلای عاجز بولغانلاری اوچون نمازنی ادا قیلماقدن ذکر ایدلمش شرطلر ایله (وهو) اشبودور (التحقیق) تحقیق وثابت سوز (ثم) مونك صونکنده (من امعن) برمن یخشی نظر قیلسه (فیما) شول آینده کیم (ورد) وارد بولدی (ق) قرآنده (ان الصلوة) درستلکده نماز (تنهی) طیەدور (عن الفحشاء) فاحش بولغان ایشلردن یعنی عقل قاشنده مذموم بولغان ایشلردن (والمنکر) دخی شریعتده طیلمش ایشلردن (ح) حدیثده کیلدی (انما الصلوة) درستلکده ایمس نماز مکر (تمسکن) ساکن بولماق الله تعالی‌نك ذکری ایله (وتواضع) توبانچلك کورساتمك الله تعالی حضورنده (علم) بیلور اول یخشی نظر قیلغان کشی (انما) درستلکده نماز (هو الحضور) کامل حضور قلب ایله‌دور (هذا) حفظ قیل بونی (والاولیاء) الله تعالی‌نك دوستلاری (انما یکاشفون) غائب بولغان سرلرنی بیلمی‌لر مکر بیله‌لر (فیها) حضور قلب ایله بولغان نمازده (لاسیما) خصوصا (فی السجود) سجده‌ده (علی حسب الصفاء) کونکل‌لری دنیا بولغانچیقلروندن صافلغی قدرنچه ❁ ومنها ❁ دخی عبادت جمله‌سندن (قراءة القرآن) قرآن اوقماق (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (خیرکم) ایڭ کوراکنکز (من) شول کمسه (تعلم) اوکرانسه (القرآن) قرآن‌نی (وعلمه) دخی اوکرانسه آنی ایکنچی کشیکا (وحقها) قرآن اوقماقنك حقی یعنی ادبی (ان ینوی) بو کیم نیت قیلور (ایناس) مونسلنمکنی خدای تعالی‌نك کلامی برله (وحشة الدنیا) دنیاده بولماقدن حاصل اولان وحشتدن (وقضاء) دخی اوتماکنی نیت قیلور (حق الشوق) مشتاق بولماقنك حقن (الی المولی) الله تعالی اوزرینه (وضبط) دخی نیت قیلور ضبط قیلماقنی (احکام العبودیة) قللق حکم‌لرنی (ویتوضأ) طهارت آلور قرآن اوقماق اوچون (ویتطیب) دخی خوش ایسلر ایله ایسلانور (ویتأدب) دخی ادبلانور یعنی قبله‌غه قارشو اولب وباشنی توبان قیلوب متکبرلر صورتندن اوزنی یراق قیلور (ویجوز) درستدور قرآن اوقغانده (الاضطجاع) یاتماق (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (الذین) آنچلاین کمسه‌لر (یذکرون) ذکر قیله‌لر (الله) خدای تعالی‌نی (قیاما) آیاق اوزره بولغانلاری حالده (وقعودا) دخی اوترغانلاری حالده (وعلی جنوبهم) دخی قابرغه‌لاری اوزره یاتقانلاری حالده (والافضل) آرتغراقدور قرآن اوقماق (فی اللیل) کیچده (فالقلب) آنکچون کیم کونکل (فیه) کیچده (افرغ) بیکرك بوشانغوچی (وفی المصحف) دخی آرتغراق کونکلدن اوقغاندن قرآن‌غه قاراب اوقماق (فهو) آنکچون کیم قرآنغه قاراب اوقماق (یضعف) ایکی اولش قیلور (الاجر) ثوابنی (لاعمال الجوارح) اعضالار عمل قیلغان اوچون کوز قاراماق ایله قول توتماق ایله (ویستظهره) دخی قرآن نی بیکلار (فورد) آنکچون کیم وارد بولدی (ح) حدیثده (فیه) قرآن بیکلمکده بولغوچیدور (تخفیف العذاب) عذابنی آسان قیلماق (من الوالدین) قرآن بیکلاکوچینك آتا اناسندن (وان کانا) اکرچه بولسه‌لرده آلار (مشرکین)

كافرلار (وَلَا يَنْسَاهُ) قرآن نی بیکلکاندن صونك اونتماس (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده
(أَنَّهُ) درسنلکده قرآن نی اونتماق (بِذَنْب) الوغ کناه دور (وَلَا يَخْتِمُ) قرآن نی ختم قیلمس (فی اَقَلَّ)
کیمده (مِنْ ثَلٰثَةِ اَيَّام) اوچ کوندن (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (أَنَّهُ) درسنلکده اوچ
کوندن کیمده قرآن ختم قیلماق (يَمْنَعُ) طیار (اَلتَّفَقُّهُ) قرآن نك معناسنی فکر قیلماقنی (وَجَاءَ) دخی
کیلدی بعضی روایتده (فی اَرْبَعِين) قرآن نی ختم قیلور قرق کونده یعنی قرق کوندن کیمده ختم قیلمس
(وَفی اُسْبُوع) دخی کیلدی بعضی روایتده بر هفته ده یعنی قرآن نی بر هفته دن کیمده ختم قیلمس (وَالْاَحْزَاب)
وردلر یعنی قرآن ختم قیلغانده قرآن نی بولب اوقماقنك طریقی (اَلْمَرْوِيَّةُ) روایت قیلنمش (سبعة)
یدی دور یعنی یدیکا بولمك (ثَلٰثُ سُوَر) اوچ سوره یعنی اوّلکی کون اوچ سوره اوقور فاتحه دن صونك
برسی بقره سوره سی ایکنچسی آل عمران سوره سی اوچونچسی نساء سوره سی (ثُمَّ خَمْس) مونك صونکنده
بش سوره یعنی ایکنچی کون بش سوره اوقور برسی مائده ایکنچسی انعام اوچونچسی اعراف دورتنچسی
انفال بشنچسی توبه (ثُمَّ سَبْع) مونكَ صونکنده یدی یعنی اوچونچی کونده یدی سوره اوقور برسی یونس
ایکنچسی هود اوچونچسی یوسف دورتنچسی رعد بشنچسی ابراهیم آلتنچسی حجر یدنچسی نحل (ثُمَّ تِسْع)
مونك صونکنده توقز سوره یعنی دورتنچی کونده توقز سوره اوقور برسی بنی اسرائیل ایکنچسی کهف
اوچونچسی مریم دورتنچسی طه بشنچسی انبیاء آلتنچسی حج یدنچسی مؤمنون سکزنچسی نور توقزنچسی
فرقان (ثُمَّ اِحْدٰی عَشَرَةَ) مونك صونکنده اون بر سوره یعنی بشنچی کونده اون بر سوره اوقور برسی
شعراء ایکنچسی نمل اوچونچسی قصص دورتنچسی عنکبوت بشنچسی روم آلتنچسی لقمان یدنچسی سجده
سکزنچسی احزاب توقزنچسی سباء اونچسی فاطر اون برنچسی یس (ثُمَّ ثَلٰثَةَ عَشَرَةَ) مونك صونکنده اون
اوچ سوره یعنی آلتنچی کون ده اون اوچ سوره اوقور برسی صافات ایکنچسی ص اوچونچسی زمر
دورتنچسی مؤمن بشنچسی فصلت آلتنچسی شوری یدنچسی زخرف سکزنچسی دخان توقزنچسی جاثیه
اونچسی احقاف اون برنچسی قتال اون ایکنچسی فتح اون اوچونچسی حجرات (ثُمَّ الْبَاقِی) مونك صونکنده
قالغانی یعنی یدنچی کونده حجراتدن صونکغی سوره لرنی بارچه سنی اوقور (وَكَانَ) بولدی (عُثْمَانُ)
حضرت عثمان (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ) راضی بولغای ایدی الله تعالی آندن (يَبْتَدِأُ) باشلار بولدی قرآن نی
(لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ) جمعه کیچه سی یعنی پنجشنبه کون کیچ (وَيَتِمُّ) تمام قیله ایدی (اَلْمَائِدَةَ) مائدة سوره سن
(ثُمَّ هُوداً) مونك صونکنده جمعه کون کیچ سورهٔ انعامدن باشلاب هود سوره سنی تمام قیله ایدی (ثُمَّ مَرْيَم)
مونك صونکنده شنبه کون کیچ یوسف سوره سندن باشلاب مریم سوره سنی تمام قیله ایدی (ثُمَّ طسم) مونك
صونکنده یکشنبه کون کیچ طه سوره سندن باشلاب طسم سوره سنی تمام قیله ایدی (ثُمَّ ص). مونك صونکنده
دوشنبه کون کیچ عنکبوت سوره سندن باشلاب ص سورسنی تمام قیله ایدی (ثُمَّ الرَّحْمٰن) مونك صونکنده
سه شنبه کون کیچ زمر سوره سندن باشلاب رحمن سوره سنی تمام قیله ایدی (ثُمَّ الْبَاقِی) مونك صونکنده
چهارشنبه کون کیچ رحمن سوره سندن صونکغی سوره لرنی بارچه سنی اوقب قرانٔنی ختم قیله ایدی (وَهٰذَا

قرآن‌نی بولای بولاب اوقماق (للعَامل) عمل قیلغوچیغه (ظَاهرًا) عبادت ظاهرنی یعنی نماز روزه کبی عبادت‌لرِ ایلان شغل‌لنکان کشیکا (وَاَمَّا صَاحبُ البَاطن) اما آدمیکه احوال باطن‌نی رعایت ایله اشتغال قیلور حضور قلب کبی (فعلَى حَسَب حَالَه) بس قرآن اوقماق اول کشی حقنده حالیغه موافق (ویرتِّلُ) قرآن‌نی اوقور آقرنلق ایله حرفلرنی آیروب آیروب (لتَوقُّف التَدَبُّر) قرآن‌نك معناسنی اویلامق توقناغان اوچون (عَلَیْه) اول آقرن اوقماغه (وَهُوَ) بو قرآن‌نی آقرن اوقماق (الْمَرْوِیُّ) پیغامبر علیه السلامدن روایت قیلنمشدور (ویَبکی) دخی قرآن اوقغانده یغلار (فَوَرَدَ) آنکچون کیم وارد بولدی (ح) حدیثده (اُتْلُوا) اوقنکز (الْقُرْآنَ) قرآن‌نی (وَابكُوا) دخی یغلانکز (فَاِنْ لَمْ تبکُوا) بس اکر یغلاماسانکز (فتَبَاکُوا) بس کوچلانوب یغلانکز (فَاذَا) بس هر قچان (قرأتموه) اوقسانکز قرآن‌نی (فتَحَازَنُوا) بس کونکلنکزکا حاضر قیلنکز قایغونی کیم قایغرماق سبب بوله‌دور یغلامغه (وَهُوَ) اول قایغرماق (بالتَّأمل) حاصل بولور اویلامق ایله (فی مَوَاعیده) قورقتماق آیت‌لرنده (ومَوَاثیقه) دخی عهدلرنده (وَالتَّقصیر) دخی قایغرمق حاصل بولور اوزینك کیچلك قیلماقنی اویلامق ایله (فیهَا) اول عهدلرده یعنی الله تعالی‌نك امرلرنده نهی‌لرنده (وَالَّا) اکر بو نرسه‌لرنی اویلابده یغلامسه (فَیبکی) بس یغلار (عَلَى فقدَان بکَائه) یغلامغی یوقلغینه (فهُوَ) آنکچون کیم یغلامق‌نك یوقلغی (اَعْظَمُ المَصَائب) قایغولارنك الوغراقیدور (ویتعوذ) اعوذ اوقور فی‌الافتتاح قرائتنك اوّلنده (فوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (فَاذَا) بس هر قچان (قرأت الْقُرْآنَ) قرآن اوقماقنی تلاسنك (فَاسْتَعذْ بالله) بس صغن الله تعالی برله یعنی اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیب ایت (ویفتتح) دخی قرآن‌نی باشلار (عنْدَ الْختْم) قرآن‌نی تمام قیلغان وقتده یعنی قرآن‌نی اوقب تمام قیلغاندن صونك ینکادن قرآن‌نی باشلار (رَغْمًا) خور قیلماق اوچون (للشَّیْطَان) شیطان‌نی (فهُوَ) بس بو قرآن‌نی باشلامق اوقب تمام قیلغان صونك (مأثُورٌ) روایت قیلنمشدور (ویسْئَلُ) دخی صورار (اَمرًا مَرجوًّا) امید ایدلمش نرسه‌نی جنت کبی (مَرَّ) اوتسه (عَلَیْه) آنك اوزرینه یعنی جنت یاکه خدای تعالی‌نك رحمتی یاکه مغفرتی ذکر ایدلکان آیت‌نی اوقسه صورار الله تعالی‌دن جنت‌نی یاکه رحمتنی ومغفرتنی (ویَتَعَوَّذ) صغنور (عَنْ مَخُوف) قورقولی نرسه‌لردن جنهم وعذاب کبی (ویوافق) موافقت قیلور (ذکرًا) ذکرکا یعنی یسبح سبح کبی‌لرنی اوقغانده سبحان الله دیب ایتور (ودُعَاءً) دخی دعاغه موافقت قیلور یعنی ادعونی استجیب کبی آیت‌لرنی اوقغانده اللهم اغفرلی اللهم ارحم‌لی دیب ایتور (فَالْکلّ) آنکچون بولارنك بارچه‌سی (مأثُورٌ) روایت ایدلمشدور (ویسر) دخی قرآن‌نی یاشرون اوقور (انْ خَافَ) اکر قورقسه (الرِّیَاءَ) ریادن (اَوْ) یا ایسه (تَشْویش مُصَلّی) نماز اوقغوچی کمسه‌نك کونکلی تشویشلنمکدن (فوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (یفضُلُ) آرتوق بولور (عَمَلُ السِّرّ) یاشرون عمل (عَلَى الْعَلانیَة) ظاهر عملکا (سَبْعینَ ضعْفًا) یتمش اولش (وَالَّا) اکر ریادن دخی نماز اوقغوچی‌نك تشویشلنمکندن قورقماسه (فیجهر) بس قچقروب اوقور (وَهُوَ) قچقروب اوقماق (ینبه) اویغاتور (الْقَلْبَ) کونکلنی (ویجمع) دخی جیار (الْهمَّةَ) قصدنی معنانی اویلاماقده (ویَصْرفُ) بوندرور (السَّمْعَ) ایشتمکنی (الیه) اول قرآن صاری

(ویَنفی)

(وينفى) دخى يبرور (النوم) يوقنى (والكسل) دخى يالقاولقنى (ويزيد) آرتورور (فى النشاط) قرآنغه محبتنى (ويوقظ) اويغاتور (الراقد) يوقلاغوچينى (ويرغب) رغبتلندرور (فى العبادة) عبادتكا (وورد) كيلدى (ح) حديثده (ان الملائكة) درستلكده فرشتهلر (وعمار الدار) يورتده ساكن اولغوچى پرىلرى (يستمعون) ايشتورلر (قرائته) قرآن اوقماقنى (ويصلون) دخى نمازاوقورلر (بصلوته) آنك نمازى يعنى قرائتى ايله (والمتعدى) غيركا فائدهسى اوتكوچى عبادت (افضل) آرتغراقدور يعنى قرآننى قچقروب اوقغانده فائدهسى غيريكا اوتهدور بس قچقروب اوقمق آرتغراقدور (وتضاعف النية) نيتنك آرتوق بولماقى (يضعف) آرتوق قيلور (الاجر) ثوابنى (والاحب) سوكلىراك قرآننى قچقروب ياكه ياشرون اوقماقده (النظر) قارامق (الى صلاح القلب) كونكلنك توزلكينه (فصوب عليه السلام) بس صواب كوردى پيغمبر عليه السلام (ابابكر) حضرت ابوبكرنى رضى الله تعالى عنه (فى الاسرار) ياشرون اوقماقده (وعمر) دخى حضرت عمرنى رضى الله تعالى عنه صواب كوردى (فى الجهر) قچقروب اوقماقده (رضى الله تعالى) راضى بولغاى ايدى خداى تعالى (عنهما) بو ايكسندن (بعد التفحص) تفتيش قيلغاندن صونك (عن النية) بو ايكيسنك نيتلرندن (ويحسن) كوركام قيلور (الصوت) تاوشنى (به) قرآن ايله (فورد) آنكچون كيم وارد بولدى (ح) حديثده (ما اذن الله) ايشتمادى خداى تعالى رضا بولب وقبول ايدوب (لشىء) هيچ نرسهنى (اذنه) ايشتماكى كبى (بحسن الصوت) كوركام تاوشنى (بالقرآن) قرآن ايله (مكتفيا) يعنى تاوشنى كوركام قيلور كفايهلنكنى حالده (على الترغيب) ايشتكوچينى رغبتلندرمك قدريكا (والتاثير) كونكالركا اثر ايتمك قدريكا (غير مغير) اوزگرتكوچى بولمغان حالده (نظمه) قرآننك نظمنى يعنى مدلرنى حددن آرتوق صوزماينچه ومددن غيرلرى ادغام وغنه كبى ارده دخى حددندن اوتكارماينچه (ولا مراعى) دخى رعايت قيلغوچى بولمغانى حالده (قواعد الموسيقى) اوين كوىينك قاعدهلرنى كيم (المذموم) ذملنمشدور (المنسوب) نسبتلنمشدور (الى المبتدعة) بدعت اهللرينه (ولا مشتغل) دخى شغللنكوچى بولمغان حالده (عن التدبر) قرآننك معناسنى اويلامقدن يعنى تكلف قيلمس تاوشنى كوركام قيلماقده دخى تجويد قاعدهلرنى رعايت قيلماقده شول قدركيم شغللنور يعنى محروم قالور قرآننك معناسنى اويلامقدن (ويعظمه) دخى الوغلار قرآننى (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ق) قرآنده (لو انزلنا) اگر يبرسك ايدى (هذا القرآن) اوشبو قرآننى (على جبل) تاواوزرينه (لرأيته) البته كورور ايدك اول تاونى (خاشعا) قورققوچى (متصدعا) يارلغوچى (من خشية الله) الله تعالىدن قورقماقدن (ح) حديث (من قرأ) بر كمسه اوقسه (القرآن) قرآننى (فرأى) بس كورسه يعنى گمان قيلسه كيم (ان احدا) درستلكده بركمسهكا (اوتى) بيرلمش بولدى (افضل) آرتغراق (مما) شول نرسهدن كيم (اوتى) بيرلمش بولدى اول قرآن اوقغوچيغه (فقد) بس تحقيق (استصغر) كيچك گمان قيلدى (ما عظمه الله تعالى) الله تعالى الوغ قيلغان نرسهنى (ويحضر) دخى قرآن اوقغوچى حاضر قيلور (القلب) كونكلنى (لما) شول نرسه اوچون (سبق) يوقاريده اوتدى (انه) درستلكده كونكلنى حاضر قيلماق (الاصل) عمللرده اصل ومقصوددور

(وَبه) حضور قلب ایله (فُسِّرَ) تفسیر قیلنمش بولدی (مَا) شول سوزنی کیم (ورد) کیلدی (ق) قرآنده (یَايحيى) ای یحیى علیه السلام (خُذ) توت (الْكِتَابَ) توریت نی (بقُوَّة) حضور قلب ایله (ويتدبر) دخی قرآن اوقغوچی فکر قیلور قرآن نك معناسنی (فورد) آنکچون کیلدی (ق) قرآن (ليدّبروا) اویلامق اوچون (آیاته) قرآن نك آیت لرینك معنالرنی (وكَانَ) بولدی (همّتهم) صحابه لرنك همت لری (بالتّفقّه) قرآن نك معنالرنی اویلامق ایله (دُونَ) بولمادی (التّقلقة) بالغرتل سلکتوی ایله (حتی) تاکیم (لَمْ يستظهره) بیکلامدی قرآن نی بوتونلای صحابه لردن (الّا) مکر (بضعةً) نیچه کشی (بل (الكثير) بلکم صحابه لرنك کوبسی (لَمْ يَحفظ بیکلامدی (الّا) مکر بیکلادی (سُورةً) بر سوره نی (اوسورتين) یاایسه ایکی سوره نی (ویردد) تکرار قیلور (له) بعض آیت نی (مرارًا) نیچه مرتبه یعنی بعض آیتنی بر قات اوقعانده معناسنی آنکلاماسه قات قات اوقور (فقدْ) بس تحقیق (قَامَ عليه السّلامُ) توردی پیغمبر علیه السلام (ليلةً) بر کیچه (بايةٍ) بر آیت ایله یعنی پیغمبر علیه السلام بر کیچه قات قات تاك آتقانچه اوشبو آیتنی اوقدی ان تعذبهم فانهم عبادك (ويتفهم) فهمنی طلب قیلور یعنی قرآن نك سرلرنی بیلمکنی ایستار (وهو) بوفهملمك (يتفاوت) متفاوت بولور (بحسب صفاء القلب) کونکلنك صافلغی حسبلی (وظهور المكاشفة) دخی غائب بولغان نرسه لرنك حاضر بولماقی حسبلی (فورد) بس وارد بولدی (ح) حدیثده (انّ) درستلکده (للقرآن) بولغوچیدور قرآنغه (ظَهرًا) ظاهر معنا (وبطنا) دخی باطن معنا (لا يفقه) عالم وبیلکوچی بولماس (العبد) بنده (حتی يری) اعتقاد قیلغانچه (للقرآن) قرآنغه (وجوهًا كثيرةً) کوب معنالرنی (ح) حدیثده کیلدی (اقرؤا) اوقنکز (القرآن) قرآن نی (والتمسوا) ایستانکز (غرائبه) آنك غریب لرنی (وامّا ماورد) اما شول حدیث کیم کیلدی (من فسّر) بر کمسه معنا بیرسه قرآنغه (برأيه) اوز اوی ایله (فليتبوّ) بس حاضرلسون (مقعده) اورنن (من النّار) اوتدن (فمحمولٌ) بس حمل قیلنمشدور بو حدیث (على القطع) یقین وجزم قیلماغه (علی مراده تعالی) الله تعالی نك مرادی اوزرینه یعنی الله تعالی مرادی بو آیتدن اوشبومعنادور دیمکا (او) یاایسه (الاحتجاج) حجت ودلیل کیلتورمکا (لاثبات الهوی) نفسی ایستاکان نرسه نی اثبات قیلماق اوچون (دُونَ) محمول توکلدور (الاستنباط) معنانی چیغارمغه (لفقد السماع) پیغمبر علیه السلامدن ایشتلمکان اوچون (الا) مکریعنی قرآندن معنانی چیغارمق ممنوع ایمس مکر ممنوع (فی بعض آیات) بعض آیانده متشابهات آیت لری کبی (واختلافهم) دخی مفسرلر خلاف قیلماقی اوچون (علی اقوال) کوب قول لر اوزرینه (يمتنع) ممکن بولماس (التّوفيق) موافقت (بينها) اول قول لر آراسنده (وورد) دخی کیلدی (ق) قرآنده (لعلمه) هر آینه بیلور آنی (الّذين) آنچلاین کمسه لر (يستنبطونه) چیغارورلر انی (ح) حدیث (اللّهم) ای الله (فقهه) عالم قیل آنی یعنی حضرت عباس اوغلی حضرت عبد الله نی (فی الدّين) دینده (وعلمه) دخی اوکرات آنکا (التّأويل) قرآن نك تأویلن یعنی قرآن دن معنا چیغارمقنی (ويتخلّى) دخی قرآن اوقغوچی اوزنی خالی وبوش قیلور (عن

(الموانع)

الْمَوانع) معنانی آنكلاماقدن طیغوچی نرسه‌لردن (كَتَحْقیق الْمَخَارِج) حرفلرنك مخرجلرنی تحقیق كبی (وَاَدَاء اللَّفْظ) دخی لفظنك اداسنی یعنی بوغان یاكه نیچكه وغیری بولار شیكلی‌نی بیك اعتبار قیلماق كبی (وَقَوَاعد الْمُوسیقی) دخی موسیقی قاعده‌لرنی اعتبار كبی (وَالْاِصْرَار) دخی دایمچلق قیلمق كبی (عَلَی الذَّنْب) كناه‌غه (وَالْاتّصَاف) دخی صفت لنماق كبی (بالذَّمیمة) مذموم بولغان صفتلر ایله (فَوَرِدَ) بس كیلدی (قٓ) قرآنده (تَبْصِرَةً) اعتبار نظری ایله كورمك اوچون (وَذِكْرَی) دخی یاد قیلماق اوچون ونصیحت آلماق اوچون (لِكُلِّ عَبْدٍ) هر بنده‌كا (مُنیب) توبه قیلغوچی (وَیَفْتَرِض) دخی فرض قیلور یعنی اویلار قرآن اوقغوچی (اَنَّهُ) درسلكده اول (الْمُرَادُ) مرادور (فی كلّ خطَاب) هرخطابده یعنی الله‌تعالی‌نك امرنده شونی اویلاركه الله تعالی منكا امرقیله‌دور ونهینده دخی‌شونی اویلار كه الله تعالی منی نهی ومنع قیله‌دور وعده‌سنده ووعیدنده دخی اوشبو روشچه (فَوَرَدَ) بس كیلدی (قٓ) قرآنده (وَاُوحِیَ) وحی قیلنمش بولدی (اِلَیَّ) منم صاری (هٰذَا الْقُرْآنُ) اوشبو قرآن (لِاُنْذِرَكُمْ) سزلرنی قورقتماق اوچون (وَمَنْ) دخی شول كشیلرنی قورقتماق اوچون (بَلَغَ) ایرشدی بو قرآن آلارغه (حٓ) حدیث (اقْرَأ الْقُرْآنَ) تلاوت قیل قرآن‌نی (مَانَهَاكَ) سنی طیغان زمانده (وَقصّة) دخی اویلار قرآن اوقغوچی كمسه بو قصه ده من مراد دیب (فَهِیَ) بس اول قصه (للتَّنْبیه) اویغاتماق اوچون (فَوَرَدَ) بس كیلدی (قٓ) قرآنده (وَكُلًّا) هر قایوسی كیم (نَقُصُّ) قصه قیله‌مز (عَلَیْكَ) سنكا (مِنْ اَنْبَاء الرُّسُل) پیغمبرلر خبرندن (مَا) شول نرسه‌دور كیم (نُثَبِّتُ) ثابت قیله‌مز (بِهِ) آنك ایله (فُؤَادَكَ) سنك كونكلنی (وَیَتَأَثَّر) دخی متأثر بولور قرآن اوقغوچی (باخْتلَاف حَال الْقَلْب) كونكلنك حالی مختلف بولمق ایله (بحَسَب الْمَعْنی) معنا حسبلی (فَیَفْرَحُ) بس شادلانور (وَیَشْتَاقُ) دخی مشتاق بولور (وَیَخَافُ) دخی قورقور (عنْدَ آیَة رَحْمَةٍ) یعنی شادلانور رحمت آیتنی اوقغانده (وَجَنَّة) یعنی مشتاق بولور جنت آیتنی اوقغانده (وَعَذَاب) یعنی قورقور عذاب آیتنی اوقغانده (وَنَحْوهَا) بولار اوخشاشلی (وَیَتَرَقَّی) دخی آشار قرآن اوقغوچی توبان درجه‌دن یوقاری درجه‌كا (فیه) قرآن اوقغانده (فَالْاَدْنی) بس توبان درجه (یُقَدّر) فرض قیلور (اَنَّهُ) درسلكده اول قرآن اوقغوچی (یَقْرَأُ) اوقیدور قرآن‌نی (بَیْنَ یَدَیْه تعالی) الله تعالی‌نك آلدنده (ثُمَّ) مونك صونكنده فرض قیلور (اَنَّهُ تَعَالی) درسلكده الله تعالی (یُخَاطبُهُ) خطاب قیله‌دور آنكا (ثُمَّ) مونك صونكنده فرض قیلور (رُؤْیَةَ الْمُتَكَلّم) الله تعالی‌نی كورمكنی (وَصفَاته) دخی آنك صفتلرنی كورمكنی (وَاَفْعَاله) دخی آنك فعللرنی كورمكنی (فی الْكَلَام) قرآنده (وَهُوَ) بو اعلی درجه (للصّدّیقینَ) صدیقلرغه‌دور (وَالْاَوْلَان) اولگی ایكی درجه (لِاَصْحَاب الْیَمین) اصحاب یمین‌غه‌دور كیم آلار صالح مؤمن‌لردور (وَغَیْرُهَا) بو اوچ درجه‌دن باشقه‌سی (للْغَافلینَ) غافللركادور (وَبَرَی) دخی كورور قرآن اوقغوچی (دُخُولَهُ) اوزینك كرمكنی (فیمَا) شول ایت تحتنه كیم (وَرَدَ) كیلدی (فی الْعَاصینَ) كناه قیلغوچی‌لر حقنده (وَالْمُقَصّرینَ) دخی كیمچلیك قیلغوچی‌لر حقنده (دُونَ الْمُقَرَّبینَ) كورمس اوزینك كرمكنی شول آیت تحتنه كیم كیلدی اول آیت الله تعالی‌كا

یاقن بولغوچیلر حقنده (وَذَوِی الْیَقِین) دخی یقین ایالرینك حقنده ❁ وَمِنْهَا ❁ دخی عبادتلر جمله سندن (الصَّلٰوةُ) صلوات ایتمك (عَلَیْهِ) پیغمبر اوزرینه (عَلَیْهِ) آننك اوزرینه بولسون (الصَّلٰوةُ) الله تعالی‌نك رحمتی (وَالسَّلَامُ) دخی سلامی (فَفِیهِ) بس بولغوچیدور صلوات ایتمکده (وَعْدُ صُحْبَتِهِ) پیغمبر علیه السلامنك اوزی ایله صحبت وعده‌سی (وَشَفَاعَتِهِ) دخی پیغمبر علیه السلامنك شفاعت وعده‌سی اول صلوات ایتکان کشیکا (وَوَرَدَ) دخی کیلدی (ح) حدیثده (اَنَّهَا) درستلکده صلوات (صَدَقَةٌ) صدقه دور (وَحَقُّهَا) اول صلواتنك ادبی (اَنْ یُقْرَنَ) جیماق صلواتنی (بِالسَّلَامِ) سلام ایله (فَوَرَدَ) آنکچون کیلدی (ق) قرآنده (صَلُّوا) صلوات ایتنکز ای مسلمانلر (عَلَیْهِ) پیغمبر علیه السلامغه (وَسَلِّمُوا) دخی سلام بیرنکز (تَسْلِیمًا) سلام بیرمك ایله (وَالصَّلٰوةُ) دخی جیماق پیغمبر علیه السلامغه صلواتنی صلوات ایله (عَلٰی سَائِرِ الْاَنْبِیَاءِ) باشقه پیغمبرلرکا (وَاَهْلِ الْبَیْتِ) دخی پیغمبر علیه السلامنك یورط اهلینه (وَالصَّحَابَةِ) دخی صحابه‌لرکا (فَهُوَ) بس بو جیماق (الْمَأْثُورُ) روایت ایتلمشدور (وَلَا یُذْکَرُ) ذکر قیلمس صلواتنی (عِنْدَ الْعَطْسَةِ) توچکرکانده (وَالذَّبْحِ) دخی حیوان صویغانده (وَالتَّعَجُّبِ) دخی بر نرسه‌دن عجب لنکانده ❁ وَمِنْهَا ❁ دخی عبادتلر جمله سندان (الْاَذْکَارُ) ذکرلر (الْمَرْوِیَّةُ) روایت ایدلمش (الْوَارِدَةُ) کیلکوچی (فِیهَا) اول ذکرلرده (الْفَضَائِلُ) فضیلتلر ❁ وَمِنْهَا ❁ دخی عبادتلر جمله سندن (الدُّعَاءُ) دعادور (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (اَلدُّعَاءُ) دعا (مُخُّ الْعِبَادَةِ) عبادتنك جلگی دور (وَحَقُّهُ) دعانك ادبی (اَنْ یَتَرَصَّدَ) منتظر بولماق یعنی کوز توتماق (شَرَائِفَ الْاَوْقَاتِ) شریف وقتلرغه (کَمَا) شول وقتلر کبی کیم (وَرَدَ) کیلدی (فِیهِ) اول وقتلرده (فَضِیلَةٌ) فضیلت (مِنْ یَوْمِ) کوندن عرفه کونی کبی (وَلَیْلَةِ) دخی جمعه کیچه‌سی کبی (وَالسَّحَرِ) دخی سحر وقتی (وَجَوْفِ اللَّیْلِ) دخی کیچنك اورتاسی (وَعِنْدَ الزَّوَالِ) دخی توش وقتی (وَصُعُودِ الْاِمَامِ) دخی امام منبرکا چیقغان وقت (یَوْمَ الْجُمُعَةِ) جمعه کوننده (وَفِی جَلْسَةِ الْخُطْبَةِ) دخی امام ایکی خطبه آراسنده اولترغان وقت (وَغُرُوبِ الشَّمْسِ) دخی قویاش بایغان وقت (فِیهَا) جمعه کوننده (وَبَیْنَ الْاَذَانِ وَالْاِقَامَةِ) دخی اذان ایله قامت آراسی (وَعِنْدَهُمَا) دخی اذان وقامت ایتکان وقت (وَبَیْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ) دخی اویله ایله ایکندی آراسی (یَوْمَ الْاَرْبِعَاءِ) چهارشنبه کون (وَالْاَحْوَالِ) دخی منتظر بولماق وکوز توتماق دعا قیلماق اوچون شریف حاللرکا (کَالْغَزْوِ) الله تعالی یولنده صوغش قیلماق کبی (وَنُزُولِ الْمَطَرِ) دخی یغمور یاغماق کبی (وَاَدَاءِ الْفَرْضِ) دخی فرض نمازنی اوقماق کبی (وَخَتْمِ الْقُرْآنِ) دخی قرآن ختم قیلماق کبی (وَالْمَشْیِ) دخی یورمك کبی (اِلَی الْمَسْجِدِ) مسجدکا (وَالصَّوْمِ) دخی روزه کبی (وَالْاِفْطَارِ) دخی آغز اچمك کبی (وَالسَّجْدَةِ) دخی سجده کبی (وَالرِّقَّةِ) دخی کونکل یومشاق کبی (وَالتَّیَقُّظِ) دخی کونکلنك اویانماق کبی (بِجَلَالِهِ تَعَالٰی) الله تعالی‌نك الوغلغنی اویلامق ایله (وَالْمَرَضِ) دخی سرخاو بولماق کبی (وَالْغُرْبَةِ) دخی مسافر تچلیك کبی (وَقِرَاءَةِ الْاِخْلَاصِ) دخی سوره اخلاصنی اوقماق کبی (وَالْکَوْنِ) دخی بولماق کبی (فِی جَمَاعَةٍ) شول جماعتده کیم (تَبْلُغُ) ایرشور اول جماعت (اِلٰی مِائَةٍ) یوز کشیکا (وَالْوُقُوفِ)

دفی تورماق کبی (بعرفات) عرفات تاونده (والملتزم) دفی ملتزم دیکان اورنده (وزیارة قبره علیه السلام) دفی پیغمبر علیه السلامکا زیارت کبی (فالکل) بس بولارنك بارچه‌سی (مأثور) روایت قیلنمشدور (ویستقبل) دعا قیلغوچی کمسه قارشی بولور (القبلة) قبله کا (ویرفع) دفی کوتارور (یدیه) ایکی قولنی (حتی یری) کورنکانکاچه (ماتحت ابطیه) ایکی قولتغینینك آستنی (ضاما)قوشقانی حالده (کفیه) ایکی اوچنی (جاعلا) قیلغانی حالده (بطنهما) ایکی اوچینك ایچنی (نحو السماء) کوك طرفینه (فهو) بس بو (مروی) روایت قیلنمشدور (وورد) دفی کیلدی (ح) حدیثده (انه تعالی) درستلکده خدای تعالی (یستحیی) اویالادور (ان یردهما) قایتارمغه اول ایکی اوچنی (صفرا) بوش (دون العین) کوتارمس کوزنی کوك طرفینه (فهو) آنکچون اول (منهی) طیلمشدور (عنه) آندن (ویفتتح) باشلار دعانی (بالتحمید) الله تعالی کا حمد ایتمك ایله (والصلوة) دفی پیغمبر علیه السلامغه صلوات ایله (ویختم) دفی ختم وتمام قیلور دعانی (بهما) بو حمد وصلوات ایله (لانهما) آنکچون بو حمد وصلوات (مقبولان) مقبوللردور (فلایرد) بس مردود بولماس (حاجته) دعا قیلغوچی‌نك حاجتی (فی البین) مقبول بولغانلر آراسنده (ویقدم) دفی مقدم قیلور یعنی حاجتنی صورامقدن اوّل ایتور (ربنا) ربنا دیکان سوزنی (خمسا) بش مرتبه (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده شول کمسه‌لر حقنده کیم بش مرتبه ربنا لفظنی ایتدیلر دعا قیلغانده (فاستجاب لهم) بس قبول قیلدی آلارنك دعالرنی (ربهم) آلارنك خداسی (وحاجة الاخرة) دفی مقدم قیلور دعا قیلغانده آخرت حاجتنی دنیا حاجتی اوزرینه (لتسارع النجاح) مقصودغه ایرشمك تیز بولسون اوچون (ویجتنب) دفی صاقلانور دعا قیلغوچی (الجهر) فجهروب دعا قیلماقدن (والمخافة) دفی یاشرون دعا قیلماقدن (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (ولا تجهر) فجهرمه (بصلاتك) دعانك ایله (ولاتخافت) دفی یاشرون قیلمه (بها) اول دعانی) ولایتکلف) دفی دعا قیلغوچی تکلف قیلمس (بالسجع) قافیه‌لرنی حاصل قیلماق ایله (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (ایاکم) براق قیلنکز اوزنکزنی سجعدن (والسجع) دفی سجعنی براق قیلنکز اوزنکزدن (فی الدعاء) دعاده (والاولی) آرتغراق (ان یقتصر) قصقارتمق دعاده (علی المأثور) روایت ایدلمش دعالرغه (لئلا یسأل) صوراماس اوچون (ما) شول نرسه‌نی (لاصلاح) یوقدور توزکلك (فیه) اول نرسه‌ده (ویتضرع) دفی دعا قیلغوچی زارلق قیلور (ویخفی) یاشرور آنی اوزیکا باشقه‌دن (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (ادعوا) دعا قیلنکز (ربکم) خدانکزغه (تضرعا)زاری قیلغانکز حالده (وخفیة) دفی یاشرکنکز حالده خبریدین (ویحقق) ثابت قیلور (الرجاء) دعا مقبول بولماق امیدن (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (ادعوا الله) دعا قیلنکز الله تعالی کا (وانتم) وحالانکه سزلر (موقنون) شك سز بیلکوچی لرسز (بالاجابة) دعا مقبول بولماقنی (ویلح) مبالغه قیلور دعاده یعنی دعانی قات قات قیلور (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (ان الله) درستلکده خدای تعالی (یحب الملحین) دوست توتادور مبالغه قیلغوچی لارنی (فی الدعاء) دعاده (ولایستعجل) دفی آشقماس مقصود

حاصل بولماقلق (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (یُستَجَابُ لِاَحَدِکُمْ) سزنك برنکزنك دعاسی
مقبول بولور (مَالَمْ یَعْجَلْ) آشقمغان وقتده مقصود حاصل بولماقینه (وَلَایَذْکُرَ) دخی ذکر قیلماس دعاقیلغاننی
(الطاعة) اوزینك قیلغان عبادتنی (فَهُوَ) آنکچون اول (یُورِثُ) پیدا قیله‌دور (اَلْعُجْبَ) عجبنی
یعنی اوزن کورمکنی (وَلَاالْمَعْصِیَةَ) دخی ذکر قیلماس کناه‌لرنی (فَهُوَ) آنکچون اول (یَنفی) بیره‌دور
(الْاِیقَانَ) دعا مقبول بولور دیب بیلماکنی (وَجَاءَ) دخی کیلدی (النَّذرُ) نذر ایتمك دعا مقبول بولماق
اوچون مثلا اینور نذرقیلدم اکر دعام مقبول بولسه بیك رکعت نماز اوقروم یاایسه برآی روزه‌توتاروم
یاایسه فقیرلرکا یوزتنکه صدقه ویرورم بوطریقچه نذرایتمك درستدور (لِقِصَّةِ مَرْیَمَ) حضرت مریم قصه‌سی
اوچون (رضیَ اللّٰه) راضی بولغای ایدی الله تعالی (عَنْهَا) آندن (وَالْاِضْطِرَارَ) دخی دعا قیلغوچی
ثابت قیلور مضطر بولماقنی (فَوَرَدَ) آنکچون کیلدی (ق) قرآنده (اَمَّنْ یُجِیبُ) آیاکمسه بارموکه
قبول‌قیلور(المُضطَّرَ) مضطروعاجز بولغان‌کشینك دعاسنی (اِذَادَعَاهُ) هروقت دعاقیلسه آنکا (وَالْاَصْلُ) دعا
مقبول بولماقده اصل (التَّوبَةُ) کناه‌لردن توبه قیلماق (وَرَدُّالْمَظَالِمِ) دخی ظلم‌لق ایله آلغان مال‌لرنی
صاحبِ‌لریغه قایتارمق (وَتَوجِیهُ الْهِمَّة) دخی قصدنی یونلدرمك (اِلَیهِ تَعَالی) الله تعالی صاری (فَالنافع)
بس فائده بیرکوچی دعا مقبول بولماقده (هُوَ) اول فائده بیرکوچی (اَلْحُضُورُ) حضور قلب‌دور (اذ)
(المَقصُودُ) آنکچون مقصود دعادن (الْاُنسُ) مونس لنمك (بِهِ تَعَالی) الله تعالی ایله (وَبِهِ) بو انس
سبیلی (یُرْجی) امید ایدلمش بوله‌دور (خَیرُ الْخَاتِمَة) خاتمه‌نك خیری یعنی ایمان ایله اولمك (وَبِلَازِمَهُ)
دایمچلق قیلور دعاغه (فی الرَّخاء) معیشتی ابرکن وتنی سلامت وکونکلی طنچ بولغانده (لِیَنْدَفِعَ) دفع
بولسون اوچون (الْبَلَاءُ) بلاء (وَیرغب) دخی رغبت ومحبت قیلور (دُعَاءِذی فَضِیلَة) فضیلت ایاسی
بولغان تقوا کشینك دعاسنه (وَیَتَّقی) دخی صاقلانور (دُعَاءَالْمَظْلُوم) مظلوم‌کمسه‌نك بددعاسندن (وَلَایَدْعُو)
دخی بددعاقیلماس (عَلی اَحَدٍ) هیچ برکشیکا (فَالْکُلُّ) بس بولارنك بارچه‌سی (مَأْثُورٌ) روایت ایدلمشدور
﴿ وَمِنْهَا ﴾ دخی عبادتلر جمله‌سندن (اَلتَّفَکُّرُ) فکر قیلماق یعنی اویلامق الله تعالی نك مخلوقاتلرنی
وعجایب صنعتلرنی واوزینك حال‌لرنی (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ق) قرآنده (وَیَتَفَکَّرُونَ) اویلارلار
(فی خَلْقِ السَّمٰوَاتِ) کوکلرنك یاراتلماقنده (وَالْاَرْضِ) دخی یرلرنك یاراتلماقنده (ح) حدیث (تَفَکُّرُ
سَاعَة) برکنه ساعت اویلامق (خَیرٌ) ایذکوراکدور (مِنْ عِبَادَةِ سِتِّینَ سَنَةً) آلتمش یل عبادت قیلماقدن
(وَهُوَ) اول تفکر (طَلَبُ الْمَعْرِفَة) طاناماقنی وبیلمکنی ایستمك (اَوَّله) اول تفکرنك اولی (التذکر)
ایسکا توشرمکدور (وَهُوَ) اول تذکر (اِحْضَارُ الْقَلْب) کونکلنك حاضر قیلماقی (الْمَعَارِفَ) معرفت‌لرنی
(وَجَدْوَاهُ) اول تفکرنك فائده‌سی (اَلْعِلْم) علمدور (وَهُوَ) اول علم (حُصُولُ الْمَعْرِفَة) شوندا این معرفت‌نك
حاصل بولماقی (الْمُثْمِر) کیلتورکوچی اول (لِلْحَال) حالنی (وَهُوَ) اول حال (تَأَثُّرُ القلب) کونکلنك
متأثر بولماقی (الْمُثْمِرُ) کیلتورکوچی اول (لِلْعَمَل) عملنی (وَهُوَ) اول عمل (خِدْمَةُ الْجَوارِح) اعضالرنك
خدمت قیلماقی بوتفکرنك طریقی روشن بولسون اوچون برمثال کلتوره‌لم مثلا بر کمسه بیلماکچی بولسه

آخرتنی اختیار قیلورغه تیشلولکنی بس کیرك بوله‌دور اول کشیکا ایکی نرسه‌نی بیلمك برسی آخرتنك باقی بولماقی ایکنچی باقی بولغان نرسه‌نك اختیار قیلنماقی بو ایکی نرسه‌نی بیلمکا تذکر دیرلر بس بو ایکی نرسه‌نی بیلکاندن صونك بیلور آخرتنی اختیار قیلورغه کیرك دیب بونی بیلمکا تفکرنك جدواسی دیرلر بس بونی بیلکاندن صونك کونکلی نك حالی متغیر بولور دنیانی سوماکدن آخرتنی سومکا وکونکلی آخرتکا رغبت ومیل قیلور بو کونکلی آخرتکا میل قیلماق سبب بوله‌دور آخرتکا موافق بولغان عمللرنی قیلماغه (ومجراه) تفکرنك یوللری (اما المعاملة) یامعامله‌دور (وحقه) اوله معامله‌ده بولغان تفکرنك حقی (ان یبدأ) بوکیم باشلار (فی معاصی الظاهر) اعضالرنك کناهلرنده فکر قیلماق ایله (هل هذا) ایا بو ایش (محظور) شریعتده حرام یاکه مکروه بولغان ایش یا ایسه حرام مکروه ایمس (ثم) مونك صونکنده فکر قیلور (هل یوجد) ایاتابله مو اول کناه (فیه) اوزنده (ثم) مونك صونکنك یعنی اول کناه اوزنك تابلسه (ماالتدبیر) فکر قیلور نیدر تدبیر (فی دفعه) اول کناه‌نی اوزیدن ییبرمکده (ثم) مونك صونکنده فکر قیلور (فی طاعته) اعضالرنك طاعتنده (هل هذا) ایا بو فعل (مندوب) مستحب فعلدور یا ایسه ایمسدور (ثم) مونك صونکنده فکر قیلور (هل هذا) ایابو فعل (مقدور) کوچی یته تورغان فعلدور یاایمس (ثم) موناك صونکنده فکر قیلور (فی تحصیله) اوله فعلنی حاصل قیلماغه (ثم) مونك صونکنده فکر قیلور (الباطن) کونکلنك صفاتلرنده (کذلك) اوشانداق (واما المکاشفة) یاایسه تفکرنك یوللر مکاشفه‌دور (وهو) اول مکاشفه‌ده بولغان تفکر (فی اسمائه الحسنی) الله تعالی نك کورکام اسملرنده فکر قیلماق (وصفاته العلی) دخی بلند بولغوچی صفاتلرنك فکر قیلماق (وملکوت السموات) دخی کوکلرنك عجائب‌لرنده فکر قیلماق (والارض) دخی یرلرنك عجائب‌لرنده فکر قیلماق (اما الذات المقدس) اما نقصان صفتلرنك بارچه سندن پاك بولغوچی الله تعالی نك ذاتی (فلا سبیل) بس یوقدرور تفکرنك یولی (الیه تعالی) الله تعالی نك ذاتی اوزرینه (والعقل) آنکچون کیم عقل (یعجز) عاجز بوله‌دور (عنه) الله تعالی نك ذاتنی بیلمکدن (عجز الخفاش) یارقنات‌نك عاجز بولماقی کبی (عن ضوء النهار) کوندوزنك یاقتلغندن (وحقایق الصفات) الله تعالی نك صفتلرینك حقیقتلری (کذلك) اوشانداق یعنی الله تعالی نك ذاتی کبی معلوم بولماسلقده (فلا یطیقه) بس طاقت قیلماس الله تعالی نك ذاتنی ادراك قیلماغه (الا الخواص) مکر خاص کسه‌لر (احیانا) بعضی وقتده (ولا یذکرون) ذکر قیلماسلر الله تعالی نی (للعوام) عوام‌ناسغه (الا) مکر (علی قدر افهامهم) فهملری ایرشکان قدر نچه ❁ فعلی العبد ❁ بس لازمدور بنده‌کا (ان یدیم) دایم قیلماق (العبادة) عبادتنی (ظاهرا) ظاهرده (وباطنا) دخی باطنده (لیحصل) حاصل بولسون اوچون (محبته تعالی) الله تعالی نك محبتی (اذ) آنکچون (هی) اول الله تعالی نك محبتی (اهم) بیکراك کیراکلی (ففی النهار) بس کوندوزده (یشتغل) شغللنور (بعد الفجر) ایرته نمازندن صونك (الی الاشراق) اشراق وقتیناچه (لازمامکانه) ایرته نمازنی اوقغان اورننك بولغانی حالده (الا) مکر اول اورنندن کوچر (ان یخاف) بو کیم قورقسه (الریاء) ریادن (او التشویش

يا ايسه كونكلى تشويشلنماكدن (فيرجع) بس قايتور يورطينه (ويلزم) لازم توتار (زاوية) بر بوچماقنى
يعنى مسجددن قايتوب يورطينك بر آولاق اورننده اوترور (فكانوا) بس بولديلر سلفلر (يبالغون)
بيك جهد قيلور بولديلر (فى رعايته) اوشبو وقتنى رعايت قيلماقده (ويعيبون) دخى عيب قيلور
بولديلر (المتكلم) سوزلاكوچى كمسه نى (فيه) بووقتده (وورد) دخى كيلدى (ح) حديثده (انه)
درستلكده بو ايرته نمازندن صونك اشراق وقتناچه بربرده اولتروب ذكر ايله مشغول بولماق (آحب)
سوكلى راكدور (من عتق) آزاد قيلماقدن (اربع رقاب) دورت قولنى (من ولد اسماعيل) اسماعيل
عليه السلام اولادندن (وبعد العصر) دخى ايكنديدين صونك شغللنور ذكر ايلان (الى الغروب)
آخشامغاچه (كذلك) اوشانداق (فكان) بس بولدى (تعظيمهم) سلفلرنك الوغلامقى (اياه) ايكنديدن
صونك بولغان وقتنى (اكثر) كوبراك (وورد) دخى كيلدى (ق) قرآنده (واذكر) ذكر قيل
(اسم ربك) ربك نك اسمنى (بكرة) ايرتهده (واصيلا) دخى كيچده (ق) قرآن (وسبح) تسبيح
ايت (بحمد ربك) ربك نك حمديكا مقترن بولغان حالده (قبل طلوع الشمس) قوياش چغودن اول
(وقبل غروبها) دخى قوياش بايودن اول (ح) حديث (يا ابن آدم) اى آدم اوغلى (اذكر) ذكر
ايت (بعد الفجر) ايرته نمازندن صونك (ساعة) بر ساعت (وبعد العصر) دخى ايكنديدن صونك
(ساعة) برساعت (اكفك) كفايت قيلورمن سنكا (مونة مابينهما) بو ايكى وقت نك آراسنده بولغان
نرسه نك مشقتنى (ويقرأ) دخى اوقر (المسبعات العشر) اون نرسه نى كيم آنك هر قايوسى يديشر
مرتبه اوقلور (فى الوقتين) اوشبو ايكى وقتده اول يديشر مرتبه اوقله تورغان اون نرسه اوشبولردور
برسى سورهء فاتحه ايكنچسى آيت الكرسى اوچونچسى قل يا ايها الكافرون سورهسى دورتنچسى قل هو الله
سورهسى بشنچسى قل اعوذ برب الفلق سورهسى آلتنچسى قل اعوذ برب الناس سورهسى يدنچسى سبحان
الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر سكزنچسى اللهم صل على محمد وعلى آل محمد وسلم توقزنچسى اللهم
اغفرلى ولوالدى رب ارحمهما كما ربيانى صغيرا ولجميع المؤمنين والمؤمنات الاحياء منهم والاموات اونچسى
اللهم افعل بى وبهم عاجلا وآجلا فى الدنيا والآخرة ما انت اهل له ولا تفعل بنا يا مولانا ما نحن اهله انك غفور رحيم
جواد كريم (فيه) بس بولغوچيدور بولرنى اوقماقده (فضل كثير) كوب فضيلت (وكذلك)
اوشانداق مشغول بولور ذكر ايله (مابين الاشراق والضحى) قوياش چيقغان وقت ايله توش وقتى
آراسنده (ان كان) اكر بولسه (متجردا) بيك جهد قيلغوچى (لها) اول عبادتكا يعنى يالغز عبادت
ايلان كنه شغللنه تورغان بولسه (يشتغل) شغللنور (بما سبق) يوقاريده ذكر ايدلكان عبادتلر ايله
(ينتقل) كوچر (من نوع عبادة) بر تورلى عبادتدن (الى آخر) ايكنچى تورلى عبادتكا يعنى بعضى
وقتده نماز اوقور وبعضى وقتده قرآن اوقور وبعضى وقتده ذكر ايتور (على حسب صلاح قلبه)
كونكلينك توزلكلكى قدر نچه (قطعا) بيرمك اوچون (للملالة) يالقاولقنى زيرا كه هميشه بو تورلى عبادت
ايله مشغول بولماق يالقاولقنى كيلتورور (والافضل) آرتغراق عبادتلر آراسنده (قراة القرآن)

قرآن اوقماق (فی قیام الصّلوة) نمازنك قیامنده (متدبّرا) اویلاغانی حالده معنالرنی (ففیه) آنلكچون كیم قرآن نی نمازده اویلاب اوقماقده بولغوچیدور (الصّلوة) نماز (والتّلاوة) دخی قرآن اوقماق (والتّعلّم) دخی علم اوكرانمك (والحضور) دخی حضور قلب (والذّكر) دخی ذكر (وبغیره) دخی شغل‌لنور باشقه عبادتلار ایله (كعیادة المریض) آورو كشینك حالنی صورماقك كبی (وتشییع الجنازة) دخی جنازه آرتندن بارمق كبی (واعانة المسلم) دخی مسلمانقه یاردم بیرمك كبی (وحضور مجلس العلم) دخی علم مجلسنه حاضر بولماق كبی (فهی) بس بولار (عبادات) عبادتلردور (فكانوا) بس بولدیلر سلفلر (یفعلونها) بولارنی قیلور بولدیلر (ما بین الاشراق والضّحی) قوباش چیقماق آراسی ایله آش وقتی آراسنده (وان لم یكن) اكر عبادت ایلان آنه شغل‌لنه تورغان بولماسه (فالعالم) بس علم اهلی (والمتعلّم) دخی علم اوكرانكوچی (بالعلم) علم ایله شغل‌لنور (فورد) آنلكچون كیم كیلدی (ح) حدیثده (انّه) درستلكده علم ایلان شغل‌لنمك (افضل) آرتغراقدور (من صلوة الف ركعة) بلك ركعت نمازدن (وشهود الف جنازة) بلك جنازغه حاضر بولماقدن (وعیادة الف مریض) بلك آورونك حالن صورماقدن (وقراءة القرآن) دخی قرآن اوقماقدن (غیر انّ) مكر اول‌كیم (المراد) مراد حدیثده ذكر ایدلكان علمدن (علم الاخرة) آخرت علمی (لما) شول نرسه اوچون (سبق) یوقاریده اوتدی (فیتفكّر) بس تفكر قیلور (فی حلّ المشكلات) مشكل بولغان نرسه‌لرنی اچمكده (بعد الاشراق) قویاش چیقغاندن صونك (فالقلب) آنلكچون كونكل (فیه) بووقتده (اصفی) صافراقدور (لكونه) بولغان اوچون اول (بعد الذكر) ذكردن صونك (قبل عمل الدّنیا) دنیا ایشندن اوّل (والمشتغل) شغل‌لنكوچی (بامور النّاس) آدم‌لرنك ایشی ایلان (كالقاضی) قاضی كبی (والوالی) دخی حاكم كبی (اوامورہ) یاایسه اوز ایشی ایلان شغل‌لنكوچی (كالكاسب) كسب قیلغوچی كبی (بتلك الامور) اوشبو امرلر ایله شغل‌لنور (مراعیا) رعایت قیلغانی حالده (شروطها) اول امرلرنك شرطلرنی (ذاكرا) ذكر ایتكانی حالده (فی اثنائها) اول امرلرنك آرالارنده (محضرا) حاضر قیلغانی حالده (قلبه) كونكلنی (قاصرا) قصقارتغانی حالده (كسبه) كسبنی (علی الحاجة) حاجت قدرینه (الّا) مكر آرتوقنی كسب قیلور (للصّدقة) صدقه بیرمك اوچون (فقیل) آنلكچونكیم ایتلمش بولدی (هو) اول صدقه اوچون آرتقنی كسب قیلماق (احبّ) سوكلی‌راكدور الله تعالی نی ذكر قیلماقدن (لانّه) آنلكچون اول صدقه اوچون كسب قیلماق (متعدّ) اوتكوچیدور باشقاغه (وقیل) ایتلمش بولدی (الذّكر) ذكر افضل دیب (والاولی) آرتغراق لایقی اولی بولماقنی بیلمكده (النّظر) قارامق (الی صلاح القلب) كونكلنك توزكلكینه (ویدیم) دایم قیلور (الورد) اوزیكا بیلكلكان عبادتنی (فورد) آنلكچون كیم كیلدی (ح) حدیثده (احبّ الاعمال) عمل‌لرنك سوكلوراكی (الی الله تعالی) الله تعالی‌غه (ادومها) دایمراقیدور (وان قلّ) اكرچه آز بولسه‌ده اول عمل (بل) بلكه (یزید) آرتوق قیلور عبادت قیلغوچی عبادتنی هركون كوچی یتكان قدر (فورد) آنلكچون كیم كیلدی (ح) حدیثده (لا بورك) بركت بیرلمش بولمیدور

(لي) منكا (في يوم) شول كونده كيم (لاأزداد) آرتوق قيلمبم (فيه) اول كونده (خيرًا)
ايذكولكنى (ويجمع) دخى جيار عبادت قيلغوچى بر كونده (بين الصوم) روزه‌اراسى ايله (والصدقة)
صدقه آراسن (والعبادة) دخى آورو حالن صوراماقنى (والتشييع) دخى جنازه آرتندن بارماقنى (فورد)
آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (من جمعها) بر كمسه جيسه بولارنى (في يوم) بر كونده (غفرله)
يارلقانمش بولور اول كمسه (اودخل) يا ايسه روايت بوطريقچه كرور (الجنة)اوجماغغه (واما في الليل)
اما كيچه‌ده (فالاحوط) بس احتيا طلبيراق (ان يوتر) وترنى اوقماق (قبل النوم) يوقلماقدن اوّل (فيحتمل)
آنكچون كيم احتمال توتادور (ان لايستيقظ) بوكيم اويغانماس (اويكره) يا ايسه اويغانورليكن مكروه
كورور (القيام) تورماقنى (ولوادركه) اكر ايرشسه آنكا (الموت) اولم (لذهب به) بارور وترايله
يعنى وترى ذمه‌سنك قالور(وفيه)دخيك بوله‌دور وترنى يوقلامقدن اوّل اوقماقك (قصر الامل) تركلك اميدنى قصقه
قيلماق(والاقوى) قوتلى راق وآرتقراق (ان يؤخر) كيچكتورمك وترنى(من) شوله كمسه كا(يألف القيام)كيچه‌نك
آخرنك تورماغه عادت قيلور (ويقرأ) دخى اوقر كيچك (يس) يس سوره‌سنى(وسجدة)دخى سجدك سوره سنى(ولقمان)
دخى لقمان سوره‌سنى(والدخان)دخى دخان سوره‌سنى(والملك) دخى تبارك سوره‌سنى(والزمر)دخى زمر سوره‌سنى
(والواقعة) دخى واقعه سوره‌سنى (والمسبحات الست) دخى آلتى مسبح سوره‌سنى كيم برسى حديد سوره‌سى
ايكنچسى حشر سوره‌سى اوچونچسى صف سوره‌سى دورتنچسى جمعه سوره‌سى بشنچسى تغابن سوره‌سى آلتنچسى
اعلى سوره‌سى (وينام) يوقلار (عند الغلبة) اويقو غالب بولغانده (فهو) آنكچون اول (المأثور)
روايت قيلنمشدور (وورد) دخى كيلدى (ق) قرآنده (كانوا) بولديلار تقوا قيلغوچيلر (قليلا) آز
زمانده (من الليل) كيچه‌دن (مايهجعون) يوقلاغوچى بولديلر (ولايصلى)دخى نماز اوقماس(بعدها) اويقو غالب
بولغاندن صونك (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثك (ليصل) هر آينه نماز اوقسون (احدكم
سزنك برنكز (من الليل) كيچه‌دن (ماتيسر) شول وقتغاچه كيم آسان بولور آنكا نماز اوقماق (فاذا) بس
هرقچان (غلبه) غالب بولسه آنكا اويقو (فليرقد) بس يوقلاسون (ح) حديث (لاتكابدوا) فاتليق
تلرتمانكز (الليل) كيچك (وفيه) دخى بولغوچيدور اويقو غالب بولوب نماز اوقماقده (التعبد) عبادت
قيلماق (على الملال) آغرلق اوزرينه (وجاء) دخى كيلدى (اثمه) اول آغرلق اوزرينه قيلغان عبادتنك
كناهسى (اكبر) الوغراقدور (من نفعه) آنك فائدكسندن (وتحمل مالايطاق) دخى بولغيوچدور اويقو
غالب بولوب نماز اوقماقده طاقت ايرشمكان نرسه‌نى كوترمك (وورد) دخى كيلدى (ح) حديثك (تكلفوا)
كوتارنكز (من الدين) ديندن (ماتطيقون) كوچنكز يتكان نرسه‌نى (وتبغيض) بولغوچيدور اويقو
غالب بولوب نماز قيلماقده دشمن قيلماق (العبادة) عبادتنى (الى النفس) نفسكا (وورد) دخى كيلدى
(ح) حديثده (فلا تبغض) بس دشمن قيلمه (اليك) اوزنكا (عبادة الله) خداى تعالى نك عبادتنى
(ويجتهد) دخى جهد قيلور (في القيام) كيچ تورماقده تهجد نمازى اوقر اوچون (فورد) آنك چون كيم
كيلدى (ق) قرآنده (والذين) آنچلاين كمسه‌لر (يبيتون) اوتكره‌لر كيچه نى (لربهم) اوزلر بينك

غداسیغه (سُجَّدًا) سجده قیلغانلری حالده (وَقِيَامًا) دخی آیاق اوزره تورغانلری حالده (ح) حدیث (صَلِّ) نماز قیل (من اللیل) کیچەدن (وَلَوْ قَدْرَ حَلْبَةِ شَاةٍ) قوی صاومق قدری بولسەده (فَالْأَوْلَى) بس آرتغراق (أَنْ يَقُومَ) تورمق (كُلَّ اللَّيْلِ) کیچەنك بارچەسنی (وهو) کیچەنك بارچاسنی تورمق (لِمَنْ) شول کشیکانیشلی (تَجَرَّدَ) بیك جهد قیلدی (لَهُ) عبادت قیلماغه یعنی یالغز عبادت ایلانگنه شغل‌لندی (وَقُوِيَ) دخی قوتلی بولدی (يَقِينُهُ) آنك ایمانی (فَيَتَلَذَّذُ) بس لذتلنور (به) کیچ تورمق ایله (وَيَتَغَذَّى) دخی غذالنور یعنی طعام بدن‌نك قوتلی بولماقینه سبب بولغان کبی بوکیچ تروب عبادت قیلماق کونکلنك قوتلنماکینه سببدور (وَهُوَ) اول کیچەنك بارچەسنی تورمق (مَحْكِيٌّ) حکایت قیلنمشدور (عَنْ أَرْبَعِينَ) قرق کشیدن (مِنْهُمْ) تابعین‌لردن آلار (ثُمَّ) مونك صونکنده (النِّصْفَ) کیچەنك یارطسنده عبادت قیلور (وَوَاظَبَ) دایم‌چلق قیلدی (عَلَيْهِ) اول یارطی کیچەده عبادت قیلماغه (مَنْ لَا يُحْصَى) حسابسز کشیلر (ثُمَّ) مونك صونکنده (الثُّلُثَ) کیچەنك اوچ بولاکندن بر بولاکنده عبادت قیلور (ثُمَّ) مونك صونکنده (السُّدُسَ) کیچەنك آلتی بولاکندن بر بولاکنده عبادت قیلور (وَالْأَحَبُّ) سوکلی‌راك (أَنْ يَجْعَلَ) عبادت قیلماق (فِي الْجَوْفِ) کیچەنك اورطەسنده (فَوَرَدَ) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (رَكْعَتَانِ)ایکی رکعت نماز (فِي جَوْفِ اللَّيْلِ) کیچەنك اورطەسنده (خَيْرٌ) ایذکوراکدور (مِنَ الدُّنْيَا) دنیادن (وَمَا فِيهَا) دخی دنیاده بولغان نرسەدن (ح) حدیث (وَلَوْلَا أَنْ أَشُقَّ) اکر مشقت دیب کمان قیلماسه ایدوم (عَلَى أُمَّتِي) امتمکا (لَفَرَضْتُهُمَا) البته فرض قیلور ایدوم اول ایکی رکعت نمازنی (ثُمَّ) مونك صونکنده (رَكْعَتَانِ) ایکی رکعت نماز اوقر (أَوْ أَرْبَعٌ) یا ایسه دورت رکعت (ثُمَّ) مونك صونکنده (أَحْيَاءُ) ترك قیلماق (مَا بَيْنَ الْعِشَائَيْنِ) آخشام ایله یستو آراسنی یعنی بو ایکی نماز آراسنده اویاغ بولماق (وَالْقِيَامُ) اکر کیچەده اویاغ بولماق مشکل بولسه اختیار قیلور تورماقنی (قَبْلَ الصُّبْحِ) تانك آطماقدن اول (وَرُوِيَ) روایت قیلنمش بولدی (الْمَنَامُ) یوقلامق (كُلَّمَا غَلَبَ) هر وقت اویقو غالب بولسه (وَالْقِيَامُ) تورماق (كُلَّمَا اسْتَيْقَظَ) هر وقت اویغانسه (وَهُوَ) اول (افضل) آرتغراقدور (لِأَنَّهُ) آنکچون اول (أَشَقُّ) مشقت‌راکدور (وَالْعَيْنُ) یاردم بیرکوچی (عَلَيْهِ) کیچ اویاغ بولماغه (أَنْ لَا يُكْثِرَ) کوب قیلماس‌سزلق (الْأَكْلَ) آشامقنی (لِأَنَّهُ) آنك چون کوب آشامق (سَبَبُ كَثْرَةِ الشُّرْبِ) کوب ایچماکا سببدور (الْقَائِدُ) تارتقوچی‌دور اول ایچماك (إِلَى كَثْرَةِ النَّوْمِ) کوب یوقلامغه (وَلَا يَتَكَلَّفُ) دخی مشقتلنماس (فِي أُمُورٍ) شول ایشلرده کیم (تَعْنِي) رنجتەدور و آردرادور (الْأَعْضَاءَ) اعضالرنی (وَتُضْعِفُ) دخی ضعیف قیله‌دور (الْأَعْصَابَ) سنکیرلرنی (وَيَقِيلُ) دخی توش وقتنده یوقلار کیچ تورمق آسان بولسون اوچون (وَلَا يُذْنِبُ) دخی کناه قیلماس (فَهُوَ) آنکچون کناه قیلماق (سَبَبُ الْحِرْمَانِ) الله تعالی نك رحمتندن محروم اولماغه سبب (وَيُفْرِغُ) دخی بوشاتور (الْقَلْبَ) کونکلنی (عَنْ هُمُومِ الدُّنْيَا) دنیا قایغولارندن چونکه دنیا قایغولرنی اویلاسه کونکلی آروب کیچ تورماقدن محروم اولور (وَيُلَازِمُ) دخی دایم‌چلق قیلور (الْخَوْفَ) قورقماغه (مِنْهُ تَعَالَى) الله تعالی‌دن (وَأَلِيمِ عِقَابِهِ) دخی آغر ترغوچی عذابندن (وَيَقْصُرُ) دخی قصقه قیلور (الْأَمَلَ) ترکلیك امیدنی (وَيَذْكُرُ) دخی اویلار (مَا) شول نرسه‌نی کیم (وَرَدَ)

كيلدى (فى فضله) كيچ تورماقنك فضيلتنده (وما) دخى شول نرسه نى اويلار (وعد) وعده قيلنمش بولدى (عليه) اول كيچ تورمق اوزرينه (والاصل) كيچ تورمقنك سببلرينك آرتغى (محبة الله تعالى) الله تعالى نى سوماك (واستحكام الايمان) دخى ايمان نى محكم قيلماق (ليكون) بولسون اوچون (مغتذيا) انذلانكوچى (به) اول كيچ تورماق ايله (ويراعى) دخى رعايت قيلور (فواضل الليالى) فضيلتلى كيچلرنى (كالاوتار) طاق كيچلر كبى (من العشر الاواخر) آخرغى اوندن (من رمضان) رمضاندن يعنى رمضان نك يكرمى برنچى يكرمى اوچونچى يكرمى بشنچى كيچه لرى كبى (والسابعة عشر) دخى رعايت قيلور يكرمى يدنچى كيچه نى (منه) اول رمضاندن (والاولى) دخى اوّلكى كيچنى رعايت قيلور (من المحرم) محرمدن (والعاشر) دخى اونچى كيچنى رعايت قيلور (منه) اول محرمدن (والاولى) دخى اوّلكى كيچنى رعايت قيلور (من رجب) رجبدن (والخامسة عشر) دخى اون بشنچى كيچنى رعايت قيلور (والسابعة عشر دخى اون يدنچى كيچنى (منه) اول رجبدن (والخامسة عشر) دخى اون بشنچى كيچنى رعايت قيلور (من شعبان) شعباندن (وليلة عرفة) دخى ذى الحجه نك سكزنچى كونى نك كيچنى رعايت قيلور (والعيدين) دخى ايكى عيد كيچنى يعنى ايرتكا عيد ديكان كيچلرنى (والايام) دخى رعايت قيلور كونلرنى (كالعيد) عيد كونى كبى (والتشريق) دخى تشريق كونلرى كبى يعنى قربان بيرامندن صونك تكبير ايتله تورغان كونلر (وما) دخى شول كونلر (يجئ) كيلور (انشاءالله تعالى) اكر خداى تعالى تلاسه (والافضل) آرتغراق (يوم الجمعة) جمعه كونى (وليلته) دخى جمعه كيچه سى يعنى ايرتكا جمعه ديكان كيچ فلايعطل) بس بوش عبادتسز اوتكارمس (عصر الخميس) پنجشنبه كون نك ايكندى وقتنى (فهو) آنكچون اول وقت (متبرك مباركدور (ويستعد) دخى حاضرلنور (لصلوة الجمعة) جمعه نمازى اوچون (بغسل الثياب لباسلرنى يومق ايله (والاغتسال) دخى غسل قيلماق ايله (والتطيب) دخى خوش ايسلر برله ايسلانمك اليه (وتفريغ القلب) دخى كونكلنى بوشاتمق ايله (من الشواغل) شغل لندركوچى نرسه لردن (ومن ثمه) اوشبونك اوچون (جاء) كيلدى حديثده (ان يانى) بو كيم كيلور ابر (اهله) خاتونيغه (ويقلم) دخى كيسر (الاظفار) طرناقلرنى (ويتعمم) دخى چالمه كيار (ولايركب) جمعه كا بارغانده آطلانمس (ويبالغ) بيك جهد قيلور (فى التبكير) جمعه كا ايرته بارماقده (فهو) آنكچون اول (المأثور) روايت قيلنمشدور (ويصلى) نماز اوقر (قبل الجلوس) اوترماقدن اوّل (فى الجامع) جمعه مسجدنده (اربعا) دورت ركعت (بالاخلاص) سوره فاتحه كا سوره اخلاصنى قوشماق ايله (خمسين مرة) ايللى مرتبه (فى كل ركعة) هرر كعتده (ففى الكل) بس بو لارنك بارچه سنده (فضائل) فضيلت لر باردور (ويشتغل) شغل لنور (بعد الاقامة) جمعه نى قائم قيلغاندن صونك يعنى جمعه دن بوشغاندن صونك (بصلوة جنازة) جنازه نمازى ايله اكر جنازه نمازى حاضر بولسه (اوتعلم) يا ايسه علم اوكرانمك ايله (اوزيارة اخ فيه تعالى يا ايسه الله تعالى رضالغنده بولغوچى دين قرداشنى زيارت ايله (فيها) آنكچون كيم بو نرسه لر ايله (فسر تفسير قيلنمش بولدى (ما) شول آيتنى كيم (ورد) كيلدى (ق) قرآنده (وابتغوا) ايستانكز

(من

(من فضل الله) الله‌تعالی نك فضلندن یعنی اوشبو فضلنی تفسیر قیلدیلر جنازه نمازی دخی علم اوکرانمك
دخی قرداشنی زیارت قیلمق ایله (لا) شغل‌لنمس (باستماع القصص) قصه‌لرنی ایشتمك ایله (فهو)
آنکچون کیم قصه‌نی اوقماق و آنی ایشتمك (بدعة) بدعتدور (وکانوا) بو لدیلر اونکان عزیزلر
(یخرجون) چیغارور بولدیلر (القصاص) قصه اوقغوچینی (من المسجد) مسجد دن (ویراقب)
منتظر بولوریعنی کوزتوتار (الساعة) شول ساعتکا کیم (المرجوة) امید ایدلمش (الموعودة) وعده
قیلنمش (فیها) اول ساعتده (الاجابة) دعانك مقبول بولماقی (واختلف) خلاف قیلنمش بولدی (فیها)
اول ساعتده (علی طلوع الشمس) نیچه قول اوزرینه بعضیلر ایتدی قویاش چیققان وقت (والزوال)
بعضیلر ایتدی توش وقتی (وصعود الامام) بعضیلر ایتدی امام منبرکا چیققان وقت (والقیام للصلوة) بعضیلر
ایتدی جمعه نمازنی اوقرغه تورغان وقت (ومنتهی الاستحباب فی العصر) بعضیلر ایتدی ایکندی نمازینك
مستحب بولغان وقتینك آخروقتی (والغروب) بعضیلر ایتدی قویاش بایغان وقت (وروی) روایت
قیلنمش بولدی (فیه) قویاش بایغان وقتده (رعایة فاطمة) سیدة النساء حضرت فاطمة الزهرانك رعایت
قیلماقی (رضی الله تعالی عنها) راضی بولغای ایدی الله‌تعالی آندن (وروایتها) حضرت فاطمه‌نك رعایت
قیلماق روایتی (تؤید) قوتلی دور (ما) شول حدیثنی کیم (روی) روایت قیلنمش بولدی (لایوافقها)
یعنی جمعه کوننده برساعت بار موافقت قیلماس اول ساعتکا (عبد) هیچ بنده کیم (یصلی) نماز اوقور ودعا
قیلور (الا) مگر (استجیب له) قبول قیلنمش بولور اول بنده‌نك نمازی ودعاسی (والمبهمة) بعضیلر
ایتدی اول جمعه کوننده دعا مقبول بوله تورغان ساعت بیلمسزدور (کلیلة القدر) قدر کیچه‌سی کبی
(فیستغرق الیوم) بس کون نك بارچه‌سنده عبادت ودعا ایله مشغول بولور (لرعایته) بوصونکغی قولنی
رعایت اوچون (وهو) بوصونکغی قول (اصوب) صوابراقدور (ویکثر) دخی کوب قیلور جمعه کوننده
(الصلوة) صلواتنی (علیه) پیغامبر اوزرینه (علیه) اول پیغامبر اوزرینه اولسون (الصلوة) الله
تعالی نك رحمتی (والسلام) دخی سلامی (وقراءة القرآن) دخی کوب قیلور جمعه کوننده قرآن اوقماقنی
(ویتصدق) دخی صدقه بیرور جمعه کوننده (بشیئین) ایکی نرسه‌نی (مختلفین) برسی ایکنچیسینه باشقه
بولغوچی مثلا آقچه بیرور دخی ایکمك (ویصلی) دخی اوقر جمعه کوننده (صلوة التسبیح) تسبیح نمازنی
(ففی الکل) بس بولارنك بارچه‌سنده بولغوچیدور (فضائل) فضیلتلر (وجاء) دخی کیلدی حدیثده
(قراءة یس) جمعه کوننده یس اوقماق (والسجدة) دخی سجده سوره‌سنی اوقماق (والدخان) دخی دخان
سوره‌سنی اوقماق (والملك) دخی تبارك سوره‌سنی اوقماق (والمسبحات الست) دخی آلتی مسبح سوره‌لرنی
اوقماق (والاکثار) دخی کوب قیلماق (بالاخلاص) سوره اخلاص اوقماقنی (فقراءتها) آنك چون کیم
سوره اخلاصنی اوقماق (الف مرة) منك مرتبه (فی عشر رکعات) اون رکعت نمازده (اوعشرین) یا ایسه
یکرمی رکعتده (افضل) آرتغراقدور (من الختم) قرآن نی ختم قیلماقدن (ولایخصه) خاصلامس جمعه کوننی
(بالصوم) روزه ایله یعنی یالغز جمعه کوننده گنه روزه توتماس (وقیام اللیل) دخی خاصلامس جمعه کیچنی

يعنی پنجشنبه کون نك کیچنی بوقلمای تورماق ایله (فهو) آنك چون کیم اول (منهیٌّ عنه) طیلمشدور (ویحافظ) دایمچلق قیلور (الرّواتب) سنت مؤکده لرکا (وسائر السُّنن) دخی باشقه سنتلرکا (کالتّهجّد) تون نمازی کبی (والضّحی) دخی اشراق نمازی کبی (والاحیاء) دخی ترگزمك کبی (مابین العشائین) آخشام نمازی ایله یستو نمازینك آراسن یعنی آخشام نمازندن صونك آخشام نمازینك ایکی رکعت سنتندن باشقه آلتی رکعت نماز اوقر بو نمازنی صلوة اوّابین دیرلر (والعید) عید نمازن کبی (ویستعدّ) حاضرلنور (له) اول عید نمازینه (کما) حاضرلنکان کبی (للجمعة) جمعه نمازینه (ویرجع) قایتور (عن المصلّی) عید نمازنی اوقغان اورندن (فی غیر طریق الذّهاب) بارغان بولندن باشقه یولدن (فهو) بس بو (مرویٌّ) روایت قیلنمشدور (والتّراویح) دخی تراویح نمازی کبی (ویختم) قرآننی ختم قیلور (فیه) اول تراویح نمازنده (فهو) بس بو ختم (مأثور) روایت قیلنمشدور (ویختار) اختیار قیلور (الانفراد) یالغز بولماقنی یعنی تراویح نمازنی یالغز یورطنده اوقر (ان خاف) اکر قورقسه (الرّیاء) ریادن (والجماعة) جماعتنی اختیار قیلور یعنی تراویح نمازنی مسجدده اوقر (ان خاف) اکر قورقسه (الکسل) یالقاولقدن (ویخیّر) اختیارلی بولور (ان امنهما) اکر بو ایکسندن ایمین بولسه (لتضمّن الجماعة) جماعت ایچنه الغان اوچون (البرکة) برکتنی یعنی جماعتده برکت بولغان اوچون (والانفراد) یالغزلق ایچنه الغان اوچون (الحضور) حضور قلبنی یعنی یالغزلقده حضور قلب بولغان اوچون (والکسوف (دخی کسوف نمازی کبی یعنی قویاش توتلغانده اوقله تورغان نماز کبی (وکلّما) دخی هر نماز کبی کیم (ورد) کیلدی (فیه) اول نمازده (فضیلة) فضیلت (کصلوة الرّغائب) رغائب نمازی کبی (ولیلة النّصف) اون بشنچی کیچنك نمازی کبی (من شعبان) شعبان آیندن (وهی) اول شعبان آینك نمازی (مائة رکعة) یوز رکعت (بالاخلاص) سورهٔ اخلاص ایله (الف مرّة) منك مرتبه هر رکعتده سورهٔ فاتحه دن صونك اونار مرتبه اوقر (وکانوا) بولدیلر اوّلکی عزیزلر (یواظبون) دایمچلق قیلور بولدیلر (علیها) اول شعبان نمازینه (والاستخارة) دخی استخاره نمازی کبی (وکان علیه السّلام) بولدی پیغامبر علیه السلام (یعلّمها) اوکرانور بولدی اول استخاره نمازنی (تعلیم سورة) سورهنی اوکرانمك کبی (من القرآن) قرآندن (ورکعتی الدّخول فی المنزل) دخی یورطغه کیرکانده اوقلاتورغان ایکی رکعت نماز کبی (والخروج) دخی چیققان وقتده (منه) اول منزلدن (ورکعتی دفع النّفاق) دخی نفاقنی ییبرمك اوچون اوقلاتورغان ایکی رکعت نماز کبی (فی السّرّ) کونکلده بولغوچی اول نفاق (وتحیّتی الوضوء والمسجد) دخی تحیت وضوء نمازی کبی وتحیت مسجد نمازی کبی یعنی طهارت قیلغاندن صونك ایکی رکعت نماز اوقر دخی مسجدکا کرکاندن صونك ایکی رکعت نماز اوقر (ولا یتعیّن) بلیکلامس (لهما) تحیت وضوء وتحیت مسجد اوچون (التّطوّع) نفلنی (لحصول المقصود) مقصود حاصل بولغان اوچون (فی غیره) نفلدن باشقه نمازده (وهو) اول مقصود (صون الوضوء) طهارتنی صاقلامق (والدّخول) دخی مسجدکا کرمکنی صاقلامق (عن التّعطّل) نمازسز بولماقدن یعنی طهارت قیلغاندن صونك یاکه مسجدکا کرکاندن صونك اکر ایرته نمازی یاکه اویله نمازی یاکه باشقه نمازنك وقتی کرکان بولسه طهارت

اوچون

اوچون یاکه مسجدکا کرکان اوچون نفل اوقماق کراك ایمس بلکه ایرته نمازینك یاکه اویله نمازینك
سنتی ایله مشغول بولور (بَلِ الْفَرْضُ) بلکه فرض نمازنی اوقماق طهارتدن صونك یاکه مسجدکا کرکاندن صونك
(اَفْضَلُ) آرتغراقدور (وَلَایَنْوِی) نیت قیلماس تحیت وضوء نمازنی اوقغانده (الصَّلٰوة) نمازنی (للوضوء)
طهارت اوچون یعنی طهارت اوچون نماز اوقماقنی نیت قیلدوم دیب ایتماس (بَلْ) بلکه (اَلْمُطْلَقَ)
مطلق قیلور اول نیتنی یعنی ایتور نماز اوقماقنی نیت قیلدوم دیب (لَاَنَّ الْوُضُوْءَ) آنك چون طهارت
(للصّلٰوة) نماز اوچون (دُونَ) ایمسدور (الْعَكْس) بونك کبرسی یعنی نماز طهارت اوچون ایمس
(وَیَحْتَرِزُ) صاقلانور) نماز اوقماقده (عَنِ الْاَوْقَاتِ الْمَكْرُوهَةِ) مکروه بولغان وقتلردن یعنی مکروه وقتلرده
نماز اوقماس بو مکروه وقتلر اوچدور قویاش چیقغان وقت توش وقتی قویاش بایغان وقت (فَفِیهَا)
آنك چون بومکروه وقتلرده (تُعْبَدُ) عبادت قیلنمش بولهدور (الْاَوْثَانُ) بت‌لر (وَیَنْتَشِرُ) دخی هر
طرفغه جایله‌دور بووقتلرده (الشَّیَاطِینُ) شیطانلر (وَفِی الْكَفِّ) دخی طیلماقده نمازدن بووقتلرده (یَتَجَدَّدُ)
ینکارور (الشَّوْقُ) عبادت قیلغوچینك محبتی (اِلَی الْعِبَادَةِ) عبادتکا (اَمَّا الْعَارِفُ) اما قول لقنك چیکن
طانغوچی‌نك حالی (الْمُسْتَغْرِقُ) چومغوچی (هَمُّهُ) انك همتی وقصدی (فیه تعالی) الله تعالی‌نك محبتنده
(فَوِرْدُهُ) پس آنك وردی وعبادتی (الْحُضُورُ) کونکلی حاضر بولماق الله تعالی‌نی اویلامق ایله (بَعْدَ
الْفَرَائِضِ) فرض‌لرنی اوقغاندن صونك (وَالرَّوَاتِبِ) دخی سنت مؤکده‌لرنی اوقغاندن صونك یعنی
عارفنك یوقاریده ذکر ایدلکان عمل‌لرکا وسنن زوائدکا حاجتی یوق (وَیُعْرَفُ) طانلمش بوله‌دور عارف
بولغان کشی (بِاَنْ لَایَهُمَّ) بو علامت ایله کیم قصد قیلماس (بِمَعْصِیَةٍ) کناهنی (وَلَایَفْتُرَ) دخی آلدانمس
(بِطَاعَةٍ) عبادت ایله (وَلَایَنْزَعِجَ) دخی مضطرب وخفا بولمس (بِمُصِیبَةٍ) دنیا قایغوسی سببلی بالااولمك
کبی یاکه باشقه قایغو کبی (وَلَایَنْقَلِبَ) دخی حالی اوزکرمس (بِاَمْرٍ عَظِیمٍ) الوغ بلاسببلی ❁ اَلْبَابُ الثَّانِی ❁
ایکنچی باب (فِی الْاِنْفَاقِ) خدای تعالی یولنده مالنی صرف قیلماقنك بیاننده‌دور (وَالْقَنَاعَةِ) دخی
قناعتنك فضیلتن بیاننده‌دور ❁ بِسْمِ اللّٰه ❁ الله تعالی‌نك اسم شریفی ایلان کنه باشلایمن (الرَّحْمٰن) رزق
بیرکوچی اول الله تعالی بارچه مخلوقلرغه (الرَّحِیم) رحمت قیلغوچی اول الله تعالی مؤمنلرکا کنه (وَرَدَ)
کیلدی (ق) قرآنده (وَمَنْ یُوقَ) بر کمسه صاقلانمش بولسه (شُحَّ نَفْسِهِ) نفسنك صارانلغندن
(الآیه) آیتنی آخرینه چاقلی تلاوت قیل (ق) قرآن (اَلَّذِینَ) آنچلاین کمسه‌لر (یَكْنِزُونَ)
جیالر (الذَّهَبَ) آلتونغی (وَالْفِضَّةَ) دخی کموشنی (الآیة ح) حدیث (اَلسَّخِیُّ) جومارت
کشی (قَرِیبٌ) یاقندور (مِنَ اللّٰهِ تَعَالَی) الله تعالی‌کا (وَالْبَخِیلُ) صاران کشی (بَعِیدٌ) یراقدور
(مِنْهُ) الله تعالی‌دن (ح) حدیث (تَعِسَ) هلاك بولدی (عَبْدُ الدِّینَارِ) آلتون تنکه قلی (وَعَبْدُ الدِّرْهَمِ)
دخی هلاك بولدی کموش تنکه قلی یعنی آلتون وکموشدن واجب بولغان زکاتنی چیغارماسه دخی
آلار ایله الله تعالی‌نك رضالغنی ایستمسه بس اول کمسنه هلاك بوله‌دور (وَالْفِقْهُ) حکمت الله تعالی
یولنده مالنی صرف قیلماقده (الْاِبْتِلَاءُ) صنامق بنده‌نی (فی دعوی حبه تعالی) الله تعالی محبتنی دعوا قیلماغنده

(وَتَرْكُ الدُّنْيَا) دخى صنامق دنيا قويماقنى دعوا قيلماغنده (وَظُهُورُ الْمَرَاتِبِ) دخى حكمت مرتبه‌لرنك ظاهر بولماقى (فيهَا) دنيانى ترك قيلماقده (فَالسَّابِقُ) بس آلده بولغوچى دنيا قويماق مرتبه‌لرنده ومالنى صرف قيلماقده (كَالصِّدِّيقِ) حضرت ابوبكر صدق كبى (رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ) راضى بولغاى ايدى خداى تعالى آندن (حَيْثُ مَا أَبْقَى) قالدرمغان اوچون اول حضرت ابوبكر اهلينه مالندن (شَيْئًا) بر نرسه‌نيده يعنى بارچه مالنى الله تعالى رضالغينه صرف قيلدى (وَالْمُقْتَصِدُ) اورته صرف قيلغوچى (كَالْفَارُوقِ رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ) حضرت عمر فاروق كبى (حَيْثُ أَبْقَى) آنك‌چون كيم قالدردى اهلينه مالندن (النِّصْفَ) يارطسنى يعنى يارطى مالنى خداى تعالى رضالغينه صدقه قيلدى (وَالْقَاصِرُ) كيم صرف قيلغوچى (هُوَ) اول (الْمُقْتَصِرُ) قصقارتقوچيدور (عَلَى الْوَاجِبِ) واجب بولغان صدقه‌اوزرينه يعنى واجب صدقه‌نى گنه بيرور (وَتَنْقِيَةُ الْبَاطِنِ) دخيده حكمت مالنى صرف قيلماقده كونكلنى پاكلامك (عَنِ الْبُخْلِ) صارانلقدن (وَتَحْلِيَتُهُ) دخى كونكلنى زينتلامك (بِالشُّكْرِ) شكر زينتى ايله يعنى الله تعالى‌نك نعمتلرينه شكر ايله (وَهُوَ) اول كونكلنى پاكلامك صارانلقدن (بِقَلْعِ أَسْبَابِ الْحِرْصِ) قمسزلقنك سببلرنى كونكلدن قوبرمق ايله بولور (كَحُبِّ عَيْنِ الْمَالِ) يعنى قمسزلقنك سببلرى كوبدور برسى مالنك اوزنى دوست كورمك (وَهُوَ) اول مالنك اوزنى دوست كورمك (مَرَضٌ) آورودور (مُزْمِنٌ) ايسكى يعنى نتاك كه ايسكى آورودن سلامتلنمك مشكل شونك كبى بومالنك اوزنى دوست كورمكدن قوتلماقده مشكلدور. (وَالشَّهَوَاتِ) ايكنچسى نفس آرزولارى (وَطُولِ الْأَمَلِ) اوچونچسى تركلك اميدى اوزون بولماق (وَخَوْفِ الْفَقْرِ) دورتنچسى فقيرلكدن قورقماق (وَقِلَّةِ الْوُثُوقِ) بشنچسى ايشانماقنك كيم بولماغى (بِمَجِيءِ الرِّزْقِ) رزقنك كيلماكينه (وَهَمِّ الْوَلَدِ) آلتنچسى بالانك فقير اولماقينك قايغوسى كه بو قايغو سبب بوله‌دور مالنى جيماغه (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (الْوَلَدُ) بالا (مَبْخَلَةٌ) صارانلق اورنى (وَطَرِيقُهُ) اول سببلرنى بيرمكنك طريقى بولارده كوبدور برسى (التَّوَسُّطُ) نمانچه بولماق (فِى النَّفَقَاتِ) نفقه‌لرده يعنى اوزبكلوجماعتيكا نفقه بيركانده يعنى آشاماقنده وكيمكنده نمانچه قيلور (فالقصد) آنكچون نمانچه بولماق (فِى الْفَقْرِ) فقير زماننده (وَالْغِنَى) دخى باى حالنده (عُدَّ) صانلمش بولدى (مِنَ الْمُنْجِيَاتِ) نجات بيركوچيلاردن (وَتَقْلِيلُ الشهوات) ايكنچسى نفس آرزولارنى كيم قيلماق (وَالْوُثُوقُ) اوچونچسى ايشانماق (بِإِصَابَةِ الرِّزْقِ الْمُقَدَّرِ) مقدر بولغان رزقنك ايرشماكينه (وَمَعْرِفَةُ) دورتنچسى طانمق (عِزِّ الْقَنَاعَةِ) قناعتنك عزتنى (وَذُلِّ الطَّمَعِ) دخى طانمق طمعنك خورلغنى (وَالتَّأَمُّلُ) بشنچسى اويلامق (فِى ذَمِّ الْبُخْلِ) صاران نى خورلامقده (وَمَدْحِ السَّخِىِّ) دخى جومارتنى ماقتامقده (وَمَا) دخى شول آيتلر وحديثلرده اويلامق (وَرَدَ) كيلدى (فيهمَا) جومارتنى ماقتامقده وصاران‌نى خورلامقده (وَأَحْوَالِ الْأَنْبِيَاءِ) دخى پيغامبرلرنك حاللرنى اويلامق (وَالْأَوْلِيَاءِ) دخى ولى‌لرنك حال‌لرنى اويلامق (وَاخْتِيَارُ) آلتنچسى اختيار قيلماق(التَّشَبُّهِ) اوخشامقنى (بهم) اول انبيا واولياغه(لا) اختيار قيلماس اوخشامقنى (بِالْمُتَنَعِّمِينَ) نعمتلنكوچيلركا (مِنَ الْكُفَّارِ) كافرلردن (وَالْحَمْقَى دخى احمقلردن يعنى آشامقده دخى كيمكده وغيرى ايشلرده اوزنى انبياغه واولياغه اوخشاتسه آز نرسه‌كا قناعت قيلور

مال

مال محبتی کونکلندن چیغار اما اکر کافرلرکا واحمقلرغه اوخشانسه کوب نرسه‌کیرك بولور آزغه قناعت قیلماس هم مالغه محبتی زیاده بولور (وَالتَّسَخّی) یدنچسی کوچلانوب جومارتلانمق (وَخِدَاعُ النَّفْس) سکزنچسی نفسنی آلدامق (بالصِّیت) آوازه وشهرت ایله (وَالْمُکَافَات) دخی کورکام جزا ایله یعنی اوّل درجه‌ده نفسنه ایتور مسجد صالیم یا ایسه مدرسه بنا قیلیم یا ایسه باشقه برخیر ایش قیلیم تا کیم آدملر آراسنده اسمم جومارتلق ویخشیلق ایله مشهور بولسون دیب بونیت ایله مالنی صرف قیلماق اکرچه ریا بولسه‌ده لیکن نفسنی آلدانوب خیر ایشنی قیلماقنی قبول قیلور وصارانلقدن خلاص بولور صنکره نفسی خیر ایشکا عادت قیلغان صونك اول ریانی یبرمه‌کا قصد قیلور نتا کیم مصنف رحمة الله علیه اینه‌دور (ثُمَّ) مونك صونکنده (ازالَة الرِّیَاء) ریانی یبرمکنی قصد قیلور (بَعْدَ الْاعتیَاد) ریا ایله یخشی ایشلرکا عادتلنکاندن صونك (وَکَثْرَةُ ذکْر الْمَوْت) توقزنچسی اولمنی کوب اویلامق (وَالْاعْتبَارُ) اوننچسی عبرت آلماق (بالسَّالفینَ) اوتکانلردن (وَزیَارَةُ الْقُبُور) اون برنچسی قبرلرنی زیارت قیلماق (وَالْاَصْلُ) اصل (فیه) اول صارانلقنك سببلرنی یبرمکده (الصَّبْرُ) صبر قیلماق (وَقَصْرُ الْاَمَل) ترکلك امیدنی قصقه قیلماق (وَالْعلْم) دخی بیلمك (بآفات الْمَال) مالنك آفتلرنی (وَهیَ) اول مالنك آفتلری (الْافْضَاءُ) ایرشدرمك (الَی الْمُهلکَات) هلاك قیلغوچی نرسه‌لرکا (کَالْکبْر) تکبرلك کبی (وَالْکذْب) یالغان کبی (وَالْعَدَاوَة) دشمانلق کبی (وَحُبّ الدُّنْیَا) دنیانی سومك کبی (وَاقْتحَام الشُّبْهَة) شبهه‌لی نرسه‌لرکا کرمك کبی (وَالْحَاجَة الَی النَّاس) آدملرکا محتاج بولماق کبی (وَالشُّغْل) دخی شغل‌لنمك یعنی یوز دوندرمك کبی (عَن الطَّاعَة) عبادتدن (بالْکَسْب) کسب قیلماق ایله (وَالْحفْظ) مالنی صاقلامق ایله (وَدَفْع الْحُسَّاد) حسد قیلغوچیلرنی اوزیدن سورمك کبی (مَعَ احْتمَال الْمَشَاق) مشقتلرنی کوترمك بوله توروب (وَفَوَائده) دخیده صارانلقنك سببلرنی یبرمکده اصل بولغان نرسه مالنك فائده‌لرنی بیلمك (وَهُوَ) اول فائده‌لر (الْانْفَاقُ) مالنی صرف قیلماق (عَلَی النَّفْس) اوزینه (للْقیَام) تورمق اوچون (بالطَّاعَة) عبادت ایله (فیمَا) شول نرسه‌لرده صرف قیلور (لَا بُدَّ) یوقدور چاره بنده‌کا (منْهُ) آندن (کَالْمَطْعَم) طعام کبی (وَالْمَلْبَس) دخی لباس کبی (وَمَا) دخی شول نرسه‌ده (یَحْتَاجُ) محتاج بولور بنده (الَیْه) اول نرسه‌کا (فی الْحَجّ) حجده (وَالْغَزْو) غزاده (وَعَلَی الْغَیْر) دخی مالنك فائده‌سی مالنی صرف قیلماق اوزیدن باشقه‌غه (وَهُوَ) اول مالنی اوزیدن غیرکا صرف قیلماق بیلکل کیم بونك دورت اسمی باردور برسی صدقه ایکنچسی مروت اوچونچسی وقایت دورتنچسی استخدام (صَدَقَةٌ) صدقه اسملیدور (للْفَقیر) اکر فقیرکا صرف قیلسه (وَمُرُوَّةٌ) مروت اسملیدور (للْغَنیّ) اکر بایغه صرف قیلسه (فی الضّیَافَة) ضیافتده (وَالْهَدیَّة) بولاکده (وَالْاعَانَة) یاردم بیرمکده یعنی بر کسه بایغه ضیافت قیلسه یا ایسه بایغه بولاك بیرسه یا ایسه باشقه طریقه یاردم بیرسه آنکا مروت دیرلر (فَهیَ) آنلچون اول مروت (تُحَصّلُ) حاصل قیله‌دور (الْاُخُوَّة) قرداشلکنی (وَالسَّخَاءَ) دخی جومارتلقنی (وَالْفُتُوَّة) دخی یکتلکنی (وَوَرَدَ) کیلدی (فیه) مروتنك فضیلتنده (الْاَخْبَارُ) خبرلر (وَوقَایَةٌ) مالنی غیرکا صرف قیلملق وقایه اسملیدور (لدَفْع الشَّرّ) اکر مالنی صرف قیلسه برکشیکا آنك یاوزلغنی یبرمك اوچون مثلا شاعرکا بیرور

خورلاب بيت ايتمسون اوچون (فهو) بس اول وقايه (ينفى) بيره‌دور (الغيبة) غيبتنى (والعداوة)
دخى دشمانلقنى (وورد) كيلدى (ح) حديثده (انها) درسنلكده اول وقايه‌كم شرنى دفع اوچون بيرلمش
بولور (صدقة) صدقه‌دور (واستخدام) مالنى غيركا صرف قيلماقنك اسمى استخدامدور (لتدبير المعاش)
اكر مالنى صرف قيلسه تدبير معاش اوچون يعنى خذمتچى لرينه خذمت ايتكان اوچون بيرلكان مالنى استخدام
ديرلر (فهو) بس اول استخدام (يفرغ) بوشانور القلب كونكلنى (للعبادة) عبادتكا اما اكر خذمتچسى
بولماسه بارچه ايشنى اوزى قيلوب عبادت قيلماغه بوشامش (وفى نحو المسجد) دخيده مالنك فائده‌سى مالنى
صرف قيلماق عام بولغان خيراتغه مسجد صالمق كبى (والجسر) دخى كوپر صالمق كبى (والرباط) دخى
بولده مسافر توشمك اوچون سراى صالمق كبى (والحوض) دخى كول كبى (والبئر) دخى قى كبى (فهو)
آنكچون كيم بو اورنلارغه مالنى صرف قيلماق (يبقى) قالغدور (الذكر) كوركام اسمنى يعنى بو اورنلارغه
مالنى صرف قيلغان كمسه نك اسمى هميشه كوركاملك ايله ذكر اولنور (ويحصل) دخيده حاصل قيلور
(بركة الدعاء) ايق كولرنك دعاسينك بركتنى (وكل منها) بو ذكر ايدلكان خيراتنك هر قايوسى (عبادة) عبادتدور
(ثم) مونك صونكنده (السخى) جومارت (من) شول كشى (لا يمنع) طيماس يعنى بيرور كونكل خوشلقى
ايله (ما) شول نرسه‌نى (يجب) واجب بولور اول نرسه (شرعا) شريعت يوزندن واجب صدقه‌لر كبى
(ومروة) دخى مروة يوزندن قوناق صيلامق كبى (ومانع الشرع) شريعتده واجب بولغان نى بيرمكان كشى
(ابخل) صارانراقدور (والسخاوة) جومارتلق (تفارق) باشقه‌دور (الايثار) ايثارغه (بانه) بو طريقچه كيم
اول ايثار (بذل) مالنى صرف قيلماق (مع الاحتياج) اول صرف قيلغوچى محتاج بوله توروب اول مالغه اما
سخاوت حاجت قدرندن آرتق نى صرف قيلماق (وهو) اول ايثار (افضل) آرتغراقدور سخاوتدن (فهو)
آنكچون اول ايثار (من ثلث خصال) اوچ خصلت جمله سندن كيم (يستكمل) كامل بولور (به) آنك ايله
(الايمان) ايمان (وورد) كيلدى (ق) قرآنده (ويؤثرون) ايثار واختيار قيلورلر (على انفسهم) نفسلرى
اوزرينه(الاية) آيتنى آخرينه قدر تلاوت قيل (والتبذير) دخيده سخاوت باشقه‌دور تبذيركا يعنى اسرافغه
(بانه) بو طريقچه‌كم اول تبذير مالنى صرف قيلماق (حيث يجب الامساك) صرف قيلماس سزاق واجب بولغان
اورنده (وهو) اول تبذير (حرام) حرامدور (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ق) قرآنده (ان المبذرين)
درستلكده اسراف قيلغوچيلر (كانوا) بولديلر (اخوان الشياطين) شيطانلرنك قرداشلرى (لكن البخل) ليكن
صارانلق (افحش) تبذيردن ده قباحتراكدور (والتسخى) دخيده سخاوت باشقه‌دور كوچلانوب جومارتلق
قيلماغه (بانه) بو طريقچه كيم تسخى مالنى صرف قيلماق (مع الكراهة) كونكلنك خوش سزلقى
ورضاسزلقى ايله اما سخاوت مالنى صرف قيلماق كونكلنك رضالقى وخوشلقى ايله (والمروة)
مروت نك معناسى (ترك المضايقة بالمحقرات) عرفده حقير واعتبارسز نرسه لر ايله بولغان تارلقنى
قويماق (فيختلف) بس مختلف بولور اول تارلق (باختلاف الاشخاص) كشيلرنك اختلافى ايله (كالغنى)
باى كبى (والفقير) فقير كبى (والقريب) قرداش كبى (والاجنبى) يات كشى كبى (والجار)

کورشی کبی (وَالضَّیْف) قوناق کبی (وَالْمَیِّت) اولك کبی (فَمَا) بس اول نرسه کیم (یسْتقبح) قباحت بولور (فی اَحَدِهَا) بو ذکر ایدالکان کشیلرننك برسنده (لَا یسْتقبح) قباحت بولماس (فی الْآخر) ایکنچیسنده مثلا بای بولغان کشی دن قوناغینه ایکمك ایله توز قویماقی قباحتدور امافقیردن قباحت ایمس باشقه لری بونکا قیاس قیلنه (وَالْاَوْلٰی) اولی وآرتغراق مالنی صرف قیلماقده (التَّوَسُّط) اورتاجه صرف قیلماق (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (وَلَا تَجْعَلْ) قیلمه (یَدَكَ) قولنکنی (مَغْلُولَةً) باغلانمش (اِلٰی عُنُقِكَ) بوینکا یعنی صارانلق قیلمه (وَلَا تَبْسُطْهَا) دخی اچمه قولنکنی (کُلَّ الْبَسْط) بارچه اچمك ایله یعنی اسراف قیلمه (وحق الْعَطَاء) صدقه بیرمکنك ادبی (اَنْ یُعَجِّل) آشقترماق (قَبْلَ الْوُجُوب) واجب بولماقدن اوّل مثلا زکاتنی بل تولغانچه بیرور (مُبَادَرَةً) آشقماق اوچون (فی الْاِئْتِمَار) الله تعالی نك امرنی قبول قیلماقده (وَاِسْرَارًا) دخی شادلاندرمق اوچون (لِلْمُؤْمِن) مؤمن نی (وَتَحَامِیًا) دخی صاقلانمق اوچون (مِنْ طُرُوق الْآفَات) مالغه آفتلرنك ایرشمکندن یعنی واجب صدقه نی کیچکتورسه احتمال مالینه آفت ایرشورده واجب صدقه نی بیره آلمای کوب ثوابدن محروم اولور (وَیعین) دخی بیلکلار (له) واجب صدقه نی بیرمکا (وَقْتًا فَاضِلًا) شریف وقتنی (کَشَهْر رَمَضَان) رمضان آیی کبی (وَذِی الْحِجَّة) دخی ذی الحجه آیی کبی (وَیسِرٌّ) صدقه نی یاشرون بیرور (اَنْ خَافَ) اکر قورقسه (الرِّیَاءَ) ریادن (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (اِنَّ الْعَبْدَ) درستلکده بنده (لَیَعْمَلُ) عمل قیلور (سِرًّا) یاشرون (فَیُکْتَبُ) بس یازلمش بولور اول عمل (سِرًّا) یاشرون یعنی یاشرون عمل بولوب یازلور کیم اول یاشرون عملنك ثوابی نیچه اولشدور (وَاِنْ اَظْهَر) اکر اظهار قیلسه صدقه بیرکاننی کنایه طریقچه (نُقِلَ) کوچرلمش بولور اول صدقه یاشرون عمل دفترندن (اِلَی الْعَلَانِیَة) ظاهر وآشکارا عمل دفترینه بس بو صورتده اوّلکیدن ثوابی آزراق بولور (فَاِنْ تَحَدَّثَ) بس اکر ایتسه (به) اول صدقه بیرکاننی کیم من فلان کشیکا فلان مقدار صدقه بیردوم دیسه (نُقِلَ) کوچرلمش بولور اول صدقه (اِلَی الرِّیَاءِ) ریاغه بس بو تقدیرده ثوابدن محروم بولور (وَکَانُوا) بولدیلر اولکان عزیزلار (یبالغون) بیك جهد قیلور بولدیلر (فیه) صدقه نی یاشرون بیرمکده (بحیث) شول روشچه کیم (لَا یعرفهم) تانمادی آلارنی (اَلْقَابِض) صدقه آلغوچی (وَیظْهر) ظاهر قیلور صدقه بیرمکنی (اِنْ سُئِلَ) اکر صورالمش بولسه آندن صدقه (فی مَلَاءٍ) جماعت آراسنده یعنی ریادن قورقب صدقه بیرمکدن منع لنمیدور (مُعْتَصِمًا) ممکن قدری صاقلاغوچی بولغانی حالده کونکلنی (عَنْهُ) اول ریادن (اَوْاَمِنَهُ) یا ایسه صدقه برمکنی اظهار قیلور اکر ریادن ایمین بولسه (وَقَصَدَ) دخی قصد قیلسه صدقه نی اظهار قیلماقدن (التَّرْغِیب) آدملرنی صدقه بیرمکا رغبتلندرمکنی (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (اِنْ تُبْدُوا) اکر اظهار قیلسانکز (الصَّدَقَات) صدقه لرنکزنی بیرکان وقتده (فَنِعِمَّاهِیَ) بس ایذکو ایشدور اول اظهار قیلماق زیرا که آدملر آنی کوروب صدقه بیرمکا رغبت قیلورلار (ق) قرآن (وَاَنْفَقُوا) صدقه بیردیلر (مِمَّا) شول نرسه دن کیم (رَزَقْنَاهُم) رزقلاندردق آلارنی (سِرًّا) یاشرون بیردیلر (وَعَلَانِیَةً) دخی آشکاره بیردیلر (وَلَمْ یسْتر الْقَابِض) صدقه آلغوچی صدقه نی یاشرمس (تَحَامِیًا) صاقلانمغی اوچون (عَنِ الْهَتْك) پرده سی برتلماقدن (وَیجتنب)

دخی صاقلانور صدقه بیرکوچی (اَلْمَنّ) صدقه آلغوچیغه منت قیلماقدن (وَالْاَذی) دخی صدقه آلغوچینی
رنجتمکدن (فَوَرَدَ) آنك چون کیم کیلدی (ق) قرآنده (لَاتُبْطِلُوا) باطل قیلمانکز (صَدَقَاتِکُمْ)
صدقه‌لرنکزنی (بِالْمَنّ) منت ایله (وَالْاَذی) دخی رنجتمك ایله (وَهُمَا) بومنت ایله اذانك معنالرنده
عالم‌لرخلاف قیلدیلر بعضی‌لر ایتدی (اَلذِّکْرُ بِالْقَلْب) یعنی منت‌ننك معناسی صدقه‌نی کونکلی ایله اویلامق
(وَالْاِظْهَارُ بِاللِّسَان) اذانك معناسی تل ایله صدقه بیرکاننی ایتمك (اَوِالْاِسْتِخْدَام) بعضیلر ایتدی منت‌نك
معناسی صدقه آلغوچینی خذمت قیلدرمق (وَالتَّقْرِیعُ) اذانك معناسی شلته قیلماق (بِالْفُقَرَاء) فقیرلرکا
(اَوِالتَّکَبُّرُ بِالْعَطَاء) بعضیلر ایتدی منت‌نك معناسی صدقه آلغوچیغه تکبرلك قیلماق صدقه بیرکانی
اوچون (وَالتَّشَدُّدُ بِالْقَوْل) اذانك معناسی قاتیلق قیلماق سوز ایله یعنی صدقه آلغوچیغه قاتی سوز
ایتمك (وَالْاَقْرَبُ) عالم‌لرننك سوزلری آراسنده صوابغه یاقتراقی (اَلْمَنُّ) منت‌نك معناسی (اَنْ یَرَاهُ)
بوکیم کورور صدقه بیرکوچی اوزنی (مُحْسِنًا) احسان قیلغوچی یعنی اوزنی ایذکولك قیلغوچی
کورمك (وَیَعْرِفُ) طانلمش بولور اوزنی محسن کورمکی (بِقُوَّةِ اسْتِبْعَاد) آرتوق یراق توتماق ایله
(جِنَایَةَ الْقَابِض) صدقه آلغوچینك جنایتنی (بَعْدَ الْعَطَاء) صدقه بیرکاندن صونك مثلا بر فقیر صدقه آلماسدن
اوّل صدقه بیرکوچی کشیکا اصلا التفات وتعظیم قیلمای ایکان بوسببدن اول فقیرنی یاراتمی ایکان صدقه بیرکاندن صونك
اول فقیر اوّلکی قیبلندن التفات قیلماسه ایتدی آنی بار انماس سزلغی اولکیدن آرتق بولسه معلوم اوله‌دور صدقه‌سی
منتدن خالی ایمس ایکان (وَالْمُحْسِنُ) آنك چون کیم احسان قیلغوچی حقیقتده (هُوَ الْقَابِضُ) اول
صدقه آلغوچی کیمسه‌دور صدقه بیرکوچی ایمسدور اکرچه ظاهرده صدقه بیرکوچی محسن بولسه‌ده
(لِاِیصَالِه) اول صدقه آلغوچی ایرشدرکان اوچون صدقه بیرکوچی کمسه‌نی (اِلَی الثَّوَاب) ثوابغه (وَالْاِنْجَاء)
دخی قوتلماغه (عَنِ الْعِقَاب) خدای تعالی‌نك عذابندن (وَکَوْنِه) دخی بولغان اوچون اول صدقه آلغوچی
(نَائِبًا) نائب (عَنْهُ تَعَالٰی) خدای تعالی جانبندن یعنی حقیقتده صدقه‌نی الله تعالی‌غه بیره‌دور اکرچه ظاهرده
فقیرکا بیرسه‌ده (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (اِنَّهَا) درستلکده صدقه (تَقَعُ) واقع بوله‌دور (اَوَّلًا) اوّلده
(بِیَدِهِ تَعَالٰی) الله تعالی‌نك قولینه (وَکَوْنِهَا) دخی صدقه بولغان اوچون (حَقًّا لَهُ تَعَالٰی) الله تعالی‌نك حقی (اَحَالَ)
حواله قیلدی یعنی قوشدی (عَلَیْه) اول صدقه‌نی آلماغه (اَلْفَقِیرَ) فقیرنی (اِنْجَازًا) وفا قیلماق اوچون
(لِمَاوَعَدَهُ) فقیرکا وعده قیلغان رزقنی (مِنَ الرِّزْق) اول وعده قیلنمش رزقدور (وَالْاَذی) دخی اذانك
معناسی (اَلتَّعْیِیرُ) فقیرنی عیب قیلماق (وَالتَّوْبِیخُ) دخی قاتی سوز ایله فقیرنك باشینه قاقماق (وَالْقَوْلُ
السَّیِّءُ) دخی فقیرکا یمان سوز ایتمك (وَالْقُطُوبُ) دخی فقیرکا چتق یوز کورسانمك (وَهَتْكُ السِّتْر) دخی
فقیرنك پرده‌سنی یرتماق (وَالْاِسْتِخْفَافُ) دخی فقیرنی خور کورمك (وَالسَّبَبُ) بومنت واذاغه سبب بولغان
نرسه (اِسْتِکْثَارُ الْعَطَاء) بیرکان صدقه‌نی کوب کورمك (وَالتَّکَبُّرُ) دخی تکبرلك قیلماق (عَلَی الْقَابِض)
صدقه آلغوچیغه (اَلنَّاشِیَان) کیلوچی بوصدقه‌نی کوب کورمك ایله تکبرلك قیلماق (مِنَ الْجَهْل) بیلمکاندن
(بِاسْتِثْقَالِ رِضَاهُ تَعَالٰی) خدای تعالی‌نك رضاسینك الوغلغنی (عَلٰی خَسِیسٍ فَانٍ) فانی بولغوچی خسیس مال

اوزرینه (ونسیان فضل الفقیر) دخی فقیرنڭ آرتقلغنی اونتماقدن (والمراد) یعنی آینده مذکور بولغان
منت واذا ایله صدقه‌نڭ باطل بولماقندن مراد (عدم کون ذلك العطاء صدقة) بیرکان نرسه‌س ثوابلی صدقه
بولماسزلغی (لا الابطال) صدقه‌نی بوتنلای باطل قیلماق مراد توکل یعنی اکرچه منت یاکه اذا ایله زکاتنی
بیرسه ده واجب مویننندن توشه لیکن ثوابی بولمیدور (فهو) آنکچون اول صدقه‌نی بوتنلای باطل قیلماق
(ممتنع) ممکن ایمسدر (ویستصغر العطاء) دخیده صدقه بیرمکنڭ ادبی بیرکان صدقه‌نی کیچوك صانور
(لیعظم) الوغ بولسون اوچون صدقه‌س (عنده تعالی) الله تعالی حضورنده (وهو) اول صدقه‌نی کیچوك
صایمق حاصل بوله‌دور (بذکر التوفیق) توفیق‌نی اویلامق ایله بوطریقچه‌که بومال‌نی خدای تعالی منکا
بیردی هم بومالنی خیر یولغه صرف قیلماغه توفیقده بیردی بس اوشبوطریقچه اویلاسه البته صدقه‌سنی الوغ
صایمس (والثواب) دخی صدقه‌نی کیچوك صایماق حاصل بوله‌دور ثوابنی اویلامق ایله (ویؤدی) دخیده بیرور صدقه‌نی
(مستحییا) حیا قیلغانی حالده (منه تعالی) الله تعالی دن (للبخل) صارناق قیلغانی اوچون (الحامل) سبب
بولغوچی اول صارانلق (علی الحفظ) مالنی صاقلاماغه یعنی خدای تعالی یولنده مالنی بارچه‌سنی بیرمك
کیرك ایدی صارانلق قیلوب آزنی بیردی شونڭ اوچون صدقه بیرکانده الله تعالی دن اویالوب بیرورکا
کیرك (اجود المال) مالنڭ یخشی‌راقنی بیرور (وابعده) دخیده بیرور یراغراق بولغاننی (من الشبهة)
شبه دن (فورد) آنڭ اوچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (انفقوا) صدقه بیرنکز (من طیبات ما) شول
مالنڭ پاکیزه‌ارندن کیم (کسبتم) کسب قیلدنکز اول مالنی (ق) قرآن (حتی تنفقوا) صدقه بیرکانکزکاچه
(مما) شول مالدن (تحبون) سوه‌سز اول مالنی (ولانه تعالی) دخیده آنڭ اوچون کیم خدای تعالی
(یأخذها) آلادور اول صدقه‌نی (ق) قرآن (یأخذ) آلادور خدای تعالی (الصدقات) صدقه‌لرنی
(فلا یدخل) بس کرماس صدقه بیرکوچی (فیها) شول آیت آستینه کیم (ورد) کیلدی اول آیت (ق)
(ویجعلون) قیله‌لر یعنی بیره‌لر (لله) الله تعالی اوچون (ما یکرهون) یارانمغان ماللرنی (لمن)
صدقه‌نی شول کشیکا بیرور (یکثر) کوب قیلور (اعطاوه) اول کشیکا بیرمك (الاجر)
ثوابنی (بکونه) بولماقی اوچون اول صدقه بیرلمش کمسه (متقیا) کناهدن صاقلانغوچی (وعالما) دخی
علم اهلی بولماقی اوچون صدقه ثوابنی کوب قیلور (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (تعاونوا)
یاردم قیلشنکز (علی البر) ایزکولکلکا (والتقوی) دخی تقواغه (وصادقا) دخی الله تعالی‌نی برلمکده صادق
بولماقی اوچون صدقه ثوابنی کوب قیلور صادق بولماقینڭ معناسی شولدورکیم (یری) کورور اول
(النعمة) نعمتنی (منه تعالی) الله تعالی دن صدقه بیرکوچیدن کورمس (وساتر الحاجة) دخی محتاجلغنی
اورتکوچی بولماقی اوچون صدقه ثوابنی کوب قیلور (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده
(یحسبهم) کمان قیلور آلارنی (الجاهل) نادان یعنی آلارنڭ حالندن خبرسز (اغنیاء) آلارنی بای دیب
(من التعفف) صورامقدن طیلماقلری اوچون وخلقلرغه حاجتلرنی اظهار قیلمغانلری اوچون (ومعیلا)
دخی صدقه آلغوچی جماعتلی بولماقی اوچون صدقه ثوابنی کوب قیلور (ومریضا) دخی آورو بولماقی

اوچون صدقه ثوابنی کوب قیلور (فوردَ) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (للفقراء) صدقه فقیرلر
اوچون (الّذین) آنچلاین فقیرلر (اُحصروا) طیلمش بولدیلر (فی سبیل الله) الله تعالی‌نـك یولنده
(وذارحم) دخی صدقه آلغوچی قرداش بولماقی اوچون صدقه ثوابنی کوب قیلور (فجاءَ) آنکچون کیم
کیلدی (ح) حدیثده (انّ الصّلة) درستلکده قرداشکا احسان قیلماق (بدرهم) برتنکه‌نی (احب)
سوکلی‌راکدور (الیَّ) منکا (من التّصدّق) صدقه بیرمکدن (بعشرین) یکرمی تنکه‌نی (الی الاجنبی)
یاد کشیکا (والاولی) آرتغراق صدقه بیرمکده (طلب الجامع) جیغوچی کمسه‌نی ایستمك (ایاها) اول
ذکر ایدلکان صفتلرنی (او اکثرها) یاایسه کوبراکنی (ویتصدّق) صدقه بیرور (کلّ یوم) هر کونده
(ولا یردّ) قایتارمس (سائلاً) سائلنی (فیسکت) بس سکوت قیلور هیچ سوز ایتماس (ان لم یقدر)
اکر صدقه بیرورکا کوچی یتماسه (وهو) اوله سکوت قیلماق (المأثور) روایت قیلنمشدور (الّا بلطف)
مکر یومشاقلق ایله یعنی اکر سائلکا جواب بیرمك کیرك بولسه یومشاقلق ایله جواب بیرور (فوردَ)
آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (قول معروف) کورکام سوز سائلکا (ومغفرة) دخی قاتیلقدن کیچمك
یعنی یومشاقلق قیلماق (خیر) ایزکوراکدور (من صدقة) شوندایین صدقه‌دن کیم (یتبعها) ایارور
اول صدقه‌کا (اذی) رنجتمك یعنی سائلکا صدقه بیروب رنجتمکدن خیرلی‌راکدور صدقه بیرمای یومشاق
سوز ایتمك (ولاینهر) دخی سائلکا قیچقرماس یعنی قاتی سوزلر ایتماس (فاوعد) آنك چونکیم وعده قیلنمش
بولدی (فیه) سائلکا قیچقرماقده (العذاب) عذاب (فی النّار) اوتده (الف عام) میك یل (ویغتنم)
دخی غنیمت بیلور (السّؤال) سائللرنی (ویسیء الظّن) یاوز قیلور کماننی (بنفسه) اوزینه (عند فقده)
سائلنی تابمغان وقتده (ولا یتوقّع) امید ایتمز سائلدن (جزاء) جزانی (ودعاء) دخی دعانی (وشکرا)
دخی شکرنی (وثناء) دخی مدحنی (ویکافی) سائلکا قارشی‌لق قیلور (بمثله) سائل قیلغان‌نك اوخشاشی
ایله (ان دعا) اکر سائل دعا قیلسه بوده آنکا دعا قیلور (او اثنی علیه) یا ایسه سائل ثنا ومدح ایتسه بوده
آنکا ثنا ومدح ایتور (ویجعلها) قیلور صدقه‌نك ثوابنی (لوالدیه) آتا وآناسی اوچون (الماضیین)
اولکانلر آلار (فالکل) بس بولارنك بارچه‌سی (مأثور) روایت قیلنمشدور (ویقدّم) مقدم قیلور (نفقة
النّفس) نفسینك نفقه‌سنی (والعیال) دخی جماعتلرینك نفقه‌سنی یعنی اوّل اوزیکا وجماعتلریکا مالنی
صرف قیلور اکر آرتسه فقیرلرکا صرف قیلور (فهو) آنك چون اوزینه وجماعتلرینه نفقه بیرمك (فرض)
فرضدور (ویباکر فی الصّدقة) کون‌نك اوّلنده صدقه بیرور (لیبادر) آشقماق اوچون (بها) اول صدقه
ایله (البلاء) بلانی قایتارمغه (ویغتنم) غنیمت بیلور صدقه بیرمکنی (علی من) شول کشیکا (رقّ)
یومشادی (له) اول کشیکا (القلب) کونکل (فهو) آنك چون بو کونکل یومشامق (علامة صدق السّائل)
سائلنك راست مستحق بولماقینه علامتدور (ولا یحتقر) دخی حقیر وخوز کورماس (ما عنده) قاشنده
بولغان نرسه‌نی یعنی اکر قاشنده آزنرسه بولسه سائل کیلسه بوبیك کیچکنه نرسه بونی بیرمك اویات دیب
ایتماسون بلکه بیرسون (ویحصّل) جهد قیلور حاصل قیلماقده (انواعها) هرتورلی صدقه‌لرنی (کارشاد الضّالّ)

بولدن آدشقان کشیکا یول کورسنمك کبی (وَقُرْبَانِ الْمَرْأَةِ) دخی جماعتینه یاقنلق قیلماق کبی (لِلْمُتَعَفِّفِ) زنادن صاقلانمق اوچون (وَالْعَدْلِ) دخی ایکی کشی آراسنده تیگزلك قیلماق کبی (وَالْحَمْلِ) آطلاندرمق کبی (عَلَى الدَّابَّةِ) حیوانغه (وَطِيبِ الْكَلَامِ) یومشاق وکورکام سوز کبی (وَالْخُطْوَةِ) آدم آطلانمق کبی (الصَّلٰوةِ) نمازغه (وَالْإِنْفَاقِ) نفقه بیرمك کبی (عَلَى الْعِيَالِ) جماعتینه (وَالتَّبَسُّمِ) تبسم قیلماق کبی (فِي وَجْهِ أَخِيهِ) قرداشینك یوزینه (وَاطْرَاقِ الْفَحْلِ) جالسز بوش اوکز وآیغر کبی‌لرنی کشیلرکا بیرمك دشی حیوانلرینه یوگرتمك اوچون (وَإِعَارَةِ الدَّلْوِ) دخی چیلکنی عاریت بیرمك کبی یعنی صو کیلتورور اوچون چلیك بیروب تورمق (وَالنَّفْعِ) فائده ایرشدرمك کبی (بِعِلْمٍ) علم ایله (وَغَرْسٍ) یغاچ اوترتماق ایله (وَزَرْعٍ) ایگن ایکمك ایله (وَنَهْرٍ) یلغه قازمق ایله (وَبِئْرٍ) دخی قیو قازمق ایله (وَمُصْحَفٍ) دخی قرآن یازمق ایله (وَمَسْجِدٍ) دخی مسجد صالماق ایله (وَتَخْلِيفِ وَلَدٍ) دخی بالا قالدرمق ایله (يَسْتَغْفِرُ) یارلقایو ایستر اول بالا (لَهُ) آنکا (وَأَفْضَلُهَا) صدقه‌نك آرتغراقی (فِي الصِّحَّةِ سلامت زمانده (وَلِلْمُحْتَاجِ) دخی محتاج کشیکا بیرمك (فَدِرْهَمٌ) آنك چون برتنکه (مِنْهُ) اول محتاجغه بیرکان تنکه‌لردن (مِثْلُ سَبْعِينَ) یتمش تنکه کبی (وَالْقَرْضُ) بورج بیرمك (أَفْضَلُ) آرتغراقدور (مِنْهَا) اول صدقه‌دن (فَهُوَ) آنك چون اول بورج بیرمکنك ثوابی (بِثَمَانِيَةَ عَشَرَ) اون سکز درجه (لِوُقُوعِهِ) بورج واقع بولغان اوچون (فِي كَفِّ الْمُحْتَاجِ) محتاج کشینك اوچینه (وَلَا يَنْذِرُ) نذر ایتماس (فَلَعَلَّهُ) آنك چون اول نذر اینکان کمسنه احتمال کیم (لَا يَفِي) وفا قیلماس (وَنُهِيَ) دخی طیلمش بولدی (عَنْهُ) اول نذردن

❁ اَلْبَابُ الثَّالِثُ ❁ اوچونچی باب (فِي الصَّوْمِ) روزه‌نی بیانده کیلکاندور (وَكَسْرِ الشَّهْوَةِ) دخی نفس آرزونی صندرمق بیانده‌دور (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ورد) کیلدی (ح) حدیث قدسیه اَلصَّوْمُ) روزه (لِي) منم اوچون (وَأَنَا) من (أَجْزِي) جزابیرم (بِهِ) اول روزه تقابلنه (أَيْ) آنك معناسی (جَزَاؤُهُ) اول روزه‌نك جزاسی یعنی ثوابی (لِقَائِي) منم دیدارمدور (أَوْمَعْرِفَتِي) یاایسه منی طانماقدور (وَإِنَّمَا خُصَّ) موندان باشقه یوقدور کیم خاصلنمش بولدی اول روزه (بِالْإِضَافَةِ) اضافة ایله الله تعالیٰغه کیم ایندی صوم منم اوچون دیب وحالانکه هر عبادت الله‌تعالی اوچون (لِأَنَّهُ) آنك چون اول روزه (خُلُقٌ صَمَدِيٌّ) الله تعالی‌نك صفتیدور شونك اوچون روزه منم اوچون دیدی (أَوْ) یاایسه اضافه‌نك وجهی (عَمَلٌ سِرِّيٌّ) اول روزه یاشرون عملدورکیم الله تعالی‌دن باشقه آنی بیلمیدور اکراوزی‌ایتمسه (أَوْ) یاایسه اضافه‌نك وجهی (قَهْرُ النَّفْسِ) اول روزه نفسنی قهر وخور قیلغوچی (وَالشَّيْطَانِ) دخی شیطان‌نی قهر وعاجز قیلغوچی (الَّذِي هُوَ) آنچلاین اول قهر قیلماق آلارنی (أَصْلُ الْمُعَامَلَةِ) عملنك اصلیدور (وَأَدْنَى رُتْبَتِهِ) روزه‌نك ایك کیم مرتبه‌سی (الْكَفُّ) نفسنی طیماق (عَنِ الشَّهْوَتَيْنِ) ایکی شهوتدن برسی قورصاق شهوتی ایکنچیسی عورت شهوتی (وَهُوَ) اول ایکی شهوتدن نفسنی طیماق (مَنَاطُ الْجَوَازِ) روزه درست بولماقی باغلانغان اورن یعنی اول ایکی شهوتدن نفس طیلماسه روزه درست بولمیدور (ثُمَّ) مونك صونکنده ایکنچی مرتبه کیم بواوّلکی مرتبه‌دن آرتق (كَفُّ الْجَوَارِحِ) اعضالرنی

طیماق (من الاثم) کناهدن (وهو) نفسنی ایکی شهوتدن طیماغه قصقارنمایینچه اعضالر نیده کناهدن
طیماق (مناط القبول) روزه‌نك مقبول بولماقی باغلانغان اورن یعنی اکر اعضالرنی کناهدن طیماسه روزه‌سی
مقبول بولمیدور (فورد) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (خمس) بش نرسه دور کیم (یفطرن)
آچدره‌لر (الصوم) روزه‌نی (الکذب) برسی یالغان (والغیبة) ایکنچسی کشی یمانلامق (والنمیمة)
اوچونچسی سوز یورتمك (والیمین الکاذبة) دورتنچسی یالغانغه آنط ایتمك (والنظر بشهوة) بشنچسی
شهوت ایله قارامق درست بولمغان اورنغه (ح) حدیث (کم من صائم) کوب روزه توتقوچی کیم
(لیس له) یوقدور آنکارغه اولش روزه‌دن (الا الجوع) مکر آچلق دور (والعطش) دخی صوسزلقدور
یعنی آچ وصوسز مشقتلنوب روزه‌توتماقندن آنکا اصلا ثواب یوقدور (وهو) اول ثوابدن محروم روزه‌توتقوچی
(المفطر) آغز اچکوچی کشیدور (بالحرام) حرام ایله (وقیل) ایتلمش بولدی یعنی بعض عالملر
ایتدی اول ثوابدن محروم بولغان روزه توتقوچی (المرتکب الاثم) روزه وقتنده کناه قیلغوچی کشیدور
(ثم) مونك صونکنده روزه‌نك اوچونچی مرتبه‌سی بومرتبه بارچه‌سندن آرتقدور (کف النفس) نفسنی
طیماق (عما سواه تعالی) الله تعالی‌کا باشقه‌دن (وهو) بومرتبه (للانبیاء) پیغمبرلرکا خاصدور (والاولیاء)
دخی ولی‌لرکا خاصدور (وحقه) روزه‌نك ادبی (ان یخاف) بوکیم قورقار (الرد) روزه‌نك مردود بولماقندن
(ویرجو) دخی امید ایتار (القبول) روزه‌نك مقبول بولماقنی (ویقول) دخی روزه‌نك ادبی ایتور (لمن) شول کشیکا
(قاتل) صوغشماقنی ایسته‌دی (اوشاتم) یا ایسه سوکدی (انی) درستلکده من (صائم) روزه توتقوچی (فهو)
آنکچون کیم اول (مأثور) روایت قیلنمشدر (ولایسأل) صورالمش بولماس روزه توتقوچی (عنه) روزه
در یعنی سن بوکون روزه توتامسن یا یوقمو دیب صورالمس (لان المسئول) آنکچون صورالمش کشی (ان اقر)
اکر ایتسه روزه توتام دیب (اظهر) روزه‌نی ظاهر قیلدی وحالانکه مقصود روزه‌نی یاشرمك ایدی (وان انکر)
اکر روزه توتمیم دیسه (کذب) یالغان ایتدی چونکه روزه ایدی یالغان روزه‌نك ثوابنی بتره‌دور (وان سکت)
اکر سکوت قیلسه یعنی صوراغان کشیکا جواب بیرمسه (استحقر) خور صایدی صوراغان کشینی کیم آنکا
التفات قیلمادی بوده درست توکل مؤمن‌نی رنجتمك اوچون (وان احتال) اکر حیله قیلسه (للمدافعة)
اول اظهار وکذب واستحقارنی ییرمك اوچون (تعب) مشقتکا توشه‌دور بوده شرعا جائز ایمس بس معلوم
بولدی کیم کشیدن صورارغه کیرك توکل ایکان‌سن روزه مو روزه توکلمو دیب (ولایکثر) دخی روزه‌نك
ادبی کوب قیلماس روزه توتقوچی (الاکل) آشامقنی یعنی آغز اچکانده کوب آشامس (تحامیا) صاقلانمق
اوچون (عن الکسل) یالقاولقدن (فی التهجد) تون نمازنده (وبطلان سره) دخی روزه‌نك سری باطل
بولماقدن (وهو) روزه‌نك سری (قهر النفس) نفسنی قهر قیلماق (وطریقه) اول آز آشامقنك
طریقی (معرفة) طانمق (فوائد الجوع) اچلکنك فائده‌لرنی (وهی) اول فائده‌لر (صفاء القلب) برسی
کونکلنك صاف بولماقی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (من اجاع) برمن آچقترسه (بطنه)
قورصاغن (عظمت) الوغ بولور (فکرته) آنك اویلامقی الله تعالی‌نك اثرلرنده (وفطن قلبه) دخی

زیرك بولور آنك كونكلی یعنی غائب بولغان نرسه‌لرنی تیز بیلور (ورقته) ایكنچی فائده كونكلنك یومشامغی
(فورد) آنكچون كیم كیلدی (ح) حدیثده (من شبع) بر من طویسه (ونام) دخی یوقلاسه (قسی) قرالور
(قلبه) آنك كونكلی (والاستلذاذ) اوچونچی فائده لذتلنمك (بالطاعة) عبادت ایله (والانكسار)
دورتنچی فائده كونكلنك صنماقی (فالبطر) آنكچون كیم تكبرلك كیم توقلقدن بوله دور (سبب المعصیة)
كناهنك سببیدور (والغفلة) دخی غفلتننك سببیدور (وذكر عطش العرصات) بشنچی فائده قیامت
میداننداغی صوسزلقنی ایسكا توشرمك (وجوع الجحیم) دخی جهنم آچلغنی ایسكا توشرمك (وكسر شهوة الفرج)
آلتنچی فائده عورت شهوتنی صندرمق (فاستلاؤها) آنك چون كیم شهوتننك غالب بولماقی (بالشبع)
طویماق سببلیدور (ودفع النوم) یدنچی فائده یوقنی یبرمك (فهو) آنك چون اول یوقی (یكل الطبع)
طبیعتنی یالقاو قیله‌دور (ویضیع) دخی ضایع یعنی فائده‌سز قیله‌دور (العمر) عمرنی (ویفوت) دخی
اوتكاره‌دور اول یوقی (القیام) كیچ تورماقنی (والتهجد) دخی تون نمازنی (ویسر المواظبة علی الطاعة)
سكزنچی فائده عبادت اوزرینه دایم‌چلاق قیلماقنك آسان وینكل بولماقی (لخفة البدن) آچلق سببلی
تن ینكل بولغان اوچون (والفراغ) توقزنچی فائده بوشامق (من الاهتمام) شغل لنمكدن (بالتحصیل) طعام
سببلرنی حاصل قیلماق ایله (والاعداد) دخی طعامنی حاضرلمك ایله (والاكل) دخی آشامق ایله (والفراغ)
دخی قضاء حاجتدن بوشامق ایله یعنی بوشانمق ایله (ودفع الامراض) اونچی فائده آوروولارنی یبرمك
یعنی تن‌نك سلامتلكی (الشاغلة) طیغوچی اول آوروولار (عنها) اول عبادتدن (فورد) آنك چون
كیم كیلدی (ح) حدیثده (المعدة) آش قازانی (بیت كل داء) هر آوروننك یورتی (وخفة المؤنة)
اون برنچی فائده مشقتننك ینكل بولماقی (والاكتفاء) اون ایكنچی فائده كفایه‌لنمك (بالقلیل) آز ایله
(فطلب الزیادة) بس آرتقنی ایستمك (یورث) كیلتورور (المذلة) خورلقنی (ویحصل) دخی حاصل
قیلور (الحرام) حرامنی (والشبهة) دخی شبهه‌نی (والامكان) اون اوچونچی فائده قادر بولماق (الایثار)
صرف قیلماغه فقیرلركا (بالفاضل) آرتقنی (لیكون) بولسون اوچون (فی ظله) اول صدقه كولكه سنده
(یوم القیامة) قیامت كوننده (ثم) مونك صونكنده عادتلنكان آشامقنی كیمتمكنك طریقی (التقلیل)
كیمتمك آشامقنی (بالتدریج) آقرننلق ایله یعنی آز آز كیمتمك (الی ما) شول چیككاچه كیم (یحصل)
حاصل بولور (به) اول چیك ایله (القوام) بدن‌نك تورماقی وتركلكننك بقاسی (وان لم یطق) اكر كیتمكا
كوچی یتماسه (فالاكل) بس آشامق تیشلی (بعد صدق الشهوة) طعامغه رغبت راست بولغاندن صونك یعنی
چین آشاسی كیلكاچ (ویعرف) طانلمش بولور اول چین آشاسی كیلمك (بان) بو طریقچه كیم (لاینتظر)
كونمس (الادم) ایمك ایله آشاله تورغان نرسه‌كا یعنی ایت وقاتق كبی اكر یالغز ایكمك كیلاسه ایت
یاكه قاتق كیلكانچه كوتمس بلكه درحال ایكمكنی آشامغه كرشور (اولایقع) یا ایسه توشمس (الذباب) چبن
(علی البزاق) توكركا (والترك) دخی آشامقنی قویماق (مع بقائها) طعامغه اشتهاسی بوله توروب یعنی
طویماسدن اول توقتار (والاصوب) صوابراق اشامك مقدارنده (الاكتفاء) كفایه‌لنمك (بما) شول مقدار

ایله (یقوی) قوت بیرور (علی العبادة) عبادتکا (فهو) آنك چون اول (المأثور) روایت قیلنمشدور (وهو) اول کفایه‌لنمك (یختلف) مختلف بوله‌دور یعنی تورلی تورلی بوله‌دور (بحسب الاحوال) آشاغوچی لارنك حاللری مختلف بولماق حسبلی یعنی بعضی کشیکا براولش کفایه قیله وبعضیکا ایکی اولش وبعضیکا آندین آرتق آنك بیلاکلی مقداری یوق یعنی برقداق یاایکی قداق ذیب بولمیدور (اما الوقت) اما طعام آشامق وقتی (فکانوا) بس بولدیلر اونکان عزیزلر (یطوون) اونکارور بولدیلر (یومین) ایکی کون نی (فصاعدا) بس آرتق بولغانی حالده یعنی بعضیلر ایکی کوندین آرتق اونکاره‌لر ایدی (الی خمسین) ایللی کونکاچه یعنی بعضیلر ایکی کون اوتمای آشامیلر ایدی بعضیلر اوچ کون اوتمای بعضیلر آندین آرتق حتی بعضیلر ایللی کون اوتمای آشامیلر ایدی (والاقتصاد) اورتاچه قیلماق یعنی تمانچه آشامق (هو) اول (الاکلة) بر مرتبه آشامق (فی الیوم واللیلة) برتولکده (وهو) اول برتولکده بر آشامق (الوسط) اورته‌دور (المروی) روایت قیلنمشدور (عنه علیه الصلوة والسلام) پیغمبر علیه السلامدین (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (ان اکلتین) درستلکده ایکی آشامق (فی یوم) بر کونده (من السرف) اسرافدندور (والاحب) سوکلیراك (التسحر بها) اول آشامقنی سحر وقتنده آشامق یعنی اکر کونده برمرتبه آشامقنی قصد قیلسه سحر وقتنده آشامق سوکلی (لیتهجد) تون نمازنی اوقماق اوچون (علی فراغ المعدة) قارن نك بوشلغی اوزرینه (ویتقوی) دخی قوتلی بولماق اوچون (علی الصوم) روزه‌غه (وهو) اول سحر وقتنده آشامق (المروی) روایت قیلنمشدور (وان منع) اکر طیسه آچلق (الحضور) کونکلنك حضورنی (یفطر) آغز اچر (بنصف) یارطی ایله یعنی آشی تورغان طعامنك یارطسی ایله افطار قیلور (ویتسحر) سحر وقتنده آشار (بآخر) ایکنچی یارطنی (استعانة) باردم ایستمك اوچون (علی الطاعتین) ایکی عبادتکا برسی تون نمازی ایکنچیسی روزه (فالجوع) آنکچون کیم آچلق (الشاغل) طیغوچی (عنه تعالی) الله تعالی نی حضوردن (مذموم) ذملنمشدور (واما الجنس) اما طعامنك جنسی (فالاعلی) بس بیکراك آرتغی (من الخبز) ایکمکدن (البر المنخول) ایلنکان بوغدای اونندن پشرلکان کومچ بس کشیکا بو کومچ میسر بولسه‌اکرچه یالغز اوزنکنه آشاساده نعیم اهلندن بولور یعنی قدر حاجتدن آرتق آشاغوچیلر جمله‌سندن بولور (ثم) مونك صونکنده بو اورطه‌سیدور (الشعیر المنخول) ایلنکان آرپه اونندن پشرلکان کومچ (والبر الغیر المنخول) دخیده ایلنمکان بوغدای اونندن پشرلکان کومچ (ثم) مونك صونکنده بو ایکیدن توبانی (الشعیر الغیر المنخول) ایلنمکان آرپه اونندن پشرلکان کومچ (ومن الادم) ایکمك ایله آشله تورغان نرسه‌لرنك ایك آرتغی (اللحم) ایت (والحلواء) دخی حلواء (ثم) مونك صونکنده (الدهن) مای (ثم) مونك صونکنده (الملح) توز (والخل) دخی سرکه (والمعمود) ماقنالمش ایکمکده وایکمك ایله آشاله تورغان نرسه لرده (الوسط) اورطاسی (فالطرفان) آنکچون کیم ایکی طرف یعنی بیك یخشی ایله بیك توبانی (شاغلان) کونکلنی شغللندرکوچیلردور یعنی طیغوچیلردور عبادتدن (وورد) کیلدی (ق) قرآنده

(وَالَّذِينَ) الله تعالىنىڭ بندەلرى شول كشيلردور كيم (اِذَا اَنْفَقُوا) وقتيكه نفقه قيلديلار (لَمْ يُسْرِفُوا) اسراف قيلماديلار (وَلَمْ يَقْتُرُوا) دخى تارلقده قيلماديلار (وَكَانَ) بولدى اول بندەلر (بَيْنَ ذٰلِكَ) اسراف ايله تارلق آراسىنى (قَوَامًا) توقتاغوچيلار (ح) حديث (خَيْرُ الْاُمُورِ) نرسەلرنىڭ ايزكوراكى (اَوْسَطُهَا) اورطاسيدور (وَالْاَوْلٰى) آرتغراق (اَنْ لَا يُوَاظِبَ) بوكيم دايمچلق قيلماس (عَلَيْهِ) اول ايكمك ايله آشالا نورغان نرسەكا يعنى بعض وقتده يالغز ايكمككنه آشار (وَيَتْرُكَ) دخى قويار (الْمُشْتَهٰى) نفس ايستكان نرسەنى (قطعا) كيسمك اوچون (لِلْاُنْسِ) مونسلنمكنى (بِالدُّنْيَا) دنيا ايله (وَوَرَدَ) كيلدى (ق) قرآنده (اَذْهَبْتُمْ) يبردنكز يعنى تمام قيلدنكز (طَيِّبَاتِكُمْ) نفسنكز ايستكان نرسەلرنى (فِى حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا) دنيا تركلككنكزده يعنى دنياده يخشى طعاملر آشاغان كشيلركا قيامت كوننده ايتلەدور سزلر دنياده نفسنكز ايستكان نعمتلرنى آشاب تمام قيلدنكز ايندى بوكون سزلركا جنت نعمتلرندن نصيب يوق ديب (ح) حديث (شِرَارُ اُمَّتِى) امتمنىڭ ياوزراغى (الَّذِينَ) آنچلاين كشيلر (غُذُوا) طعاملنديلار (بِالنَّعِيمِ) دنيانىڭ نفيس نعمتلرى ايله (وَنَبَتَ) اوسّدى (عَلَيْهِ) اول نعمت اوزرينه (اَجْسَامُهُمْ) بدنلرى (وَاِنَّمَا هِمَّتُهُمْ) يوقدور آلارنىڭ قصدلرى وجهتلرى مگر (اَنْوَاعُ الطَّعَامِ) تورلى طعاملركا (وَاللِّبَاسِ) دخى تورلى لباسلرغه يعنى آلارنىڭ همتلرى يالغز تورلى طعاملرنى آشامقده دخى تورلى لباسلرنى كيكمكده كنەدور (وَلَا يَجْمَعُ) جيماس (بَيْنَ الشَّهْوَتَيْنِ) قورصاق شهوتى ايله عورت شهوتى آراسن (قَضَاءً) اوتمك يوزندن يعنى قارننى طويدرسه جماع قيلماس جماع قيلسه قارنن طويدرمس زيراكه بوايكسنى جيماق حكمتكا خلاف هم نفسكا كمال ايارمك ايله بولەدور (وَلَا) دخيده جيماس (بَيْنَ الشِّبَعِ وَالنَّوْمِ) طويماق ايله يوقو آراسن يعنى طويسه يوقلامس (فَهُمَا) چونكه بوطويماق ايله يوقلامق (غَفْلَتَانِ) ايكى غفلتدور (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (اَذِيبُوا) سنكدرنكز (طَعَامَكُمْ) طعامنكزنى (بِالصَّلٰوةِ) نماز ايله (وَلَا تَنَامُوا) يوقلامانكز (عَلَيْهِ) طويماق اوزرينه (فَتَقْسُوا) بس قارالور (قُلُوبُكُمْ) كونكللرنكز (وَيَكْتَفِى) كفايەلنور (بِالتَّمْرِ) خرما ايله تَحَرُّزًا) صاقلانمق اوچون (عَنِ التَّفَكُّهِ) نعمتلنمكدن يعنى حاجت قدرينه آرتقدن (ويولم) رنجتور (النَّفْسَ) نفسنى (فِى ابْتِدَا الرِّيَاضَةِ) رياضتنىڭ اوّلنده (فَكَانَ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بس بولدى پيغمبر عليه السلام (يُحِبُّ) سور بولدى (الْعَسَلَ) بالنى (وَعُمَرُ رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) اما حضرت عمر (يَجْتَنِبُهُ) صاقلانور بولدى بالدن (وَيَأْمُرُ) بيورە ايدى (اِبْنَهُ) اوغلينه (بِاَكْلِ) آشامق ايله (الْخُبْزِ) ايكمكنى (يَوْمًا) بركون (مَعَ اللَّحْمِ) ايت ايله (ثُمَّ اللَّبَنِ) مونك صونكك ايكنچى كون ايكمكنى سوت ايله (ثُمَّ الدُّهْنِ) مونك صونكنده اوچونچى كون ايكمكنى ماى ايله (ثُمَّ الزَّيْتِ) مونك صونكنده دورتنچى كون ايكمكنى زيتون مايى ايله (ثُمَّ الْمِلْحِ) مونك صونكنده بشنچى كون ايكمكنى توز ايله (ثُمَّ وَحْدَهُ) مونك صونكنده آلتنچى كون يالغز ايكمكنى (وَلَا يَأْكُلُ) آشامس (فِى الْخَلَاءِ) اولاقده (مَا) شول نرسەنى كيم (يَتْرُكُ) آشامس آنى (فِى الْمَلَاءِ) كشيلر آرسنده (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (شِرْكٌ خَفِىٌّ) ياشرون شركدور (وَلَا يُرِيدُ) دخى ايستماس (اَنْ يُعْرَفَ) مشهور بولماقنى كشيلر آراسنده

(بالتّقليل) آز آشامق ايله (فهو) آنك چون كيم بونيت ايله آز آشامق (أفحش) قباحترا كدور (من الاكثار) كوب آشامقدن (ويؤخر) كيچكتورور (السّحور) سحر آشامقنى (ويعجل) آشقترور (الافطار) آغزء اچمكنى (ويبتدى) باشلار آغز اچكانده (بالتّمر) خرما ايله (اوالماء) ياايسه صوايله (ويفطر) دخى آغز اچترور (صائما) روزه توتقوچى كمسه‌نى (فالكلّ) بس بولارنك بارچه‌سى (مأثور) روايت قيلنمشدور (ويستعد) حاضرلنور رمضان اوچون (فى شعبان) شعبان آينده بالتّوبة توبه ايله (وردّالمظالم) ظلملق ايله آلغان مال‌لرى بولسه آلارنى صاحبلرينه قايتارمق ايله (وترك الشّواغل) روزه‌نى وكيچ تورماقنى طيغوچى نرسه‌لرنى قويماق ايله (ويخص) خاصلار (رمضان) رمضان آينى (بالصدقة) صدقه ايله يعنى كوب صدقه ايله يعنى باشقه آيلارده بيركان صدقه‌سندن رمضانده آرتق صدقه بيرور (والتّلاوة) دخى قرآن‌نى كوب اوقمق ايله (والاعتكاف) دخى مسجدده اولترمق ايله (لاسيّما) خصوصا يعنى مسجد ده اولترمقه بيك جهد قيلور (العشر الاواخر) آخرغى اوننى (فهوعليه الصّلوة والسّلام) آنكچون پيغمبر عليه السلام (واظب) دايمچلق قيلدى (عليه) مسجدده اولترماغه آخرغى اوننى (وامرنا) بيوردى بزلاركا (بالتّماس) ايستمك ايله (ليلة القدر) قدر كيچنى (فيها) اول آخرغى اوننى (ويراعى) دخى رعايت قيلور (سائر الايّام الفاضلة) باشقه شريف بولغان كونلارنى (كالاشهر الحرم) حرام آيلار كبى يعنى صوغش حرام بولغان آى لار كبى كيم اول آيلار دورتدور ذوالقعده ذوالحجه محرم رجب (لاسيّما) خصوصا يعنى بيراك رعايت قيلور (عرفة) عرفه كوننى ذوالحجه‌نك توقزنچى كوننى (وعاشوراء) دخى محرم نك اوننچى كوننى (والعشرين) دخى ايكى اون‌نى كيم برسى ذوالحجه نك اوّل اوننى ايكنچسى محرمنك اوّل اوننى (وشعبان) دخيده شعبان آينى (والايّام البيض) دخى آق كونلارنى يعنى هر آينك اون اوچونچى اون دورتنچى اون بشنچى كونلارنى (والجمعة) دخى جمعه كوننى(والخميس) دخى پنجشنبه كوننى (والاثنين) دخى دوشبه كوننى (ويفطر) آغز اچر يعنى روزه توتماس (فى آخر شعبان) شعبان آيى‌نك آخرغى يارطسنده (استعانة) ياردم وقوت ايستمك اوچون (على صوم رمضان) رمضان آيى‌نك روزه‌سينه (وورد) كيلدى (ح) حديثده (اذاكان) هرقچان بولسه (النصف) يارطى (من شعبان) شعبان آينده (فلاصوم) بس يوقدور روزه (حتى رمضان) رمضان آيينه چاقلى (ثمّ السرّ) مونك صونكده حكمت (فيها)شول حديثده كيم (ورد) كيلدى (ح) حديثده (افضل) الصيام روزه‌لرنك آرتغراقى (صوم اخى داود) قرداشم داود عليه السلام‌نك روزه‌سى كيم اول ذات شريف بركون روزه توته ايدى بركون آغزاچه ايدى يعنى كون آرالاش روزه توته ايدى (شدة انكسار النفس) نفسنك بيك‌قاتى صنلماقى(بنقض العادة) عادتنى بوزمق ايله (بخلاف صوم الدهر) يلنك بارچه‌سنى روزه توتماقنك خلافنچه كيم اول نفسكا ينكل بوله روزه‌عادت قيلماقى اوچون (قيل) ايتلمش بولدى يعنى بعضى عالم‌لر ايتدى (يجتهد) جهد وسعى قيلور (ان يصوم) روزه توتماغه (نصف السنة) يلنك يارطسنى (اوثلثها) يا ايسه اوچ بولاكندن بولاكنى (مع رعاية الايّام الفاضلة) شريف كونلرنى رعايت قيلماق ايله (وقيل) دخى ايتلمش بولدى يعنى بعضى عالم

ايتدى

ایدی (لَایُفْطِرُ) آغز اچمس یعنی روزه سز بولماس (اِلَّا) مکر روزه سز بولور (اَرْبَعَةَ اَیَّامٍ مُتَوَالِیَاتٍ) دورت کون توناش اما آندن آرتق یعنی بش کون یا که آرتق توناش روزه سز بولماس (اِعْتِبَارًا) اعتبار یوزندن (بِاَیَّامِ النَّحْرِ وَالتَّشْرِیقِ) نحر کونی ایله تشریق کونلرینه یعنی قربان بیرامی کونی ایله آندن صونك بولغان اوچ کون بارسی دورت کون بوله دور بو دورت کونلك روزه توتماق درست ایماس بو دورت کونلك توناش روزه سز بوله بس اوشبو دورت کونکا قیاس ایدوب باشقه وقتلرده ده دورت کون کنه روزه سز بولور آندان آرتق روزه سز بولماس (وَالْاَصْلُ) اصل روزه توتماقده دخی روزه سز بولماقده (اَلْعَمَلُ) عمل قیلماق (بِحَسَبِ صَلَاحِ الْبَاطِنِ) کونکلنك توزلکی حسبلی اکر کونکلی روزه توتماقنی ایستاسه روزه توتار اکر کونکلی روزه توتماسنی ایستاسه روزه توتماس (فَکَانَ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) آنك چون کیم پیغامبر علیه السلام بولدی (یَصُومُ) روزه توتار بولدی (حَتّٰی یُقَالَ) ایتلمش بولغانغاچه (لَایُفْطِرُ) آغز اچمیدور یعنی کوندوز آشامیدور یعنی شول مقدار توناش کوب کونلر روزه توته ایدی اکر بر کشی آنك روزه توتماغنی بیلسه ایتور ایدی برده روزه سز بولمی ایکان دیب یعنی همیشه روزه توتا ایکان دیب (وَکَذَا) اوشانداق (یُفْطِرُ) کوندز آشیدور ایدی (حَتّٰی یُقَالَ) ایتلمش بولغانغاچه (لَایَصُومُ) روزه توتمیدور دیب (وَیَقُومُ) دخی کیچلر توراردور ایدی (حَتّٰی یُقَالَ) ایتلمش بولغانغاچه (لَایَنَامُ) کیچ یوقلامیدور دیب (وَیَنَامُ) دخی کیچلر یوقلیدور ایدی (حَتّٰی یُقَالَ) ایتلمش بولغانغاچه (لَایَقُومُ) کیچ تورمیدور دیب

❁ اَلْبَابُ الرَّابِعُ ❁ دورتنچی باب (فِی السَّفَرِ) سفر بیانندهدور (وَالْحَجِّ) دخی حج بیانندهدور (وَالْغَزْوِ) دخی غزا یعنی کافرلار ایله صوغشمق بیانندهدور ❁ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ اَلسَّفَرُ ❁ سفر قیلماق (اِمَّا دِینِیٌّ) یا دین ایشی اوچون (وَهُوَ) اول دین ایشی اوچون بولغان سفر نیچه تورلیدور برسی (عَلٰی قَصْدِ التَّعَلُّمِ) سفر قیلماق علم اوکرانمك قصدی ایله (فَوَرَدَ) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (مَنْ خَرَجَ) بر من چیقسه (مِنْ بَیْتِهِ) یورطندن (فِی طَلَبِ الْعِلْمِ) علم ایستمك اوچون (فَهُوَ) بس اول کمسه (فِی سَبِیلِ اللّٰهِ) الله تعالی یولندهدور (حَتّٰی یَرْجِعَ) قایتقانغاچه (وَالتَّجَارِبُ) دخی دین ایشی اوچون بولغان سفرنك ایکنچسی سفر قیلماق تجربه حاصل قیلماق قصدی ایله (لِاِصْلَاحِ الْاَخْلَاقِ) خلقلرنی توزوك قیلماق اوچون (وَهُوَ) بو تجربه نیتی ایله سفر قیلماق (مُهِمٌّ) بیك کیرا کلیدور (وَالسَّفَرُ) سفر (یُسْفِرُ) آچار (عَنْهَا) اول خلقلردن یعنی یورطنده معلوم بولمغان خلقی سفرده معلوم بولور (لِلْبُعْدِ) یراق بولماقی اوچون (عَنِ الْمَأْلُوفَاتِ) عادتلنمش نرسهلرندن یعنی اکر خُلقی قبیح بولسه سفرنك مشقتلرندن حضورسز بولور اکر خُلقی کورکام بولسه صبر قیلور حضورسز بولماس بس سفرده اوزینك خُلقی قبیح یا ایسه کورکام ظاهر بولور (وَالتَّفَکُّرُ) اوچونچسی سفر قیلماق اویلامق قصدی ایله (فِی لَطَائِفِ اَفْعَالِهِ تَعَالٰی) الله تعالینك عجائب وغرائب بولغان فعللرنی (وَعَظِیمِ صَنَائِعِهِ) دخی اولوغ بولغوچی صنعتلرنی (وَالْحَجِّ) دورتنچسی سفر قیلماق حج قیلماق قصدی ایله (فَوَرَدَ) آنك چون کیم کیلدی (ق) قرآنده (وَلِلّٰهِ) الله تعالی اوچون (عَلَی النَّاسِ) فرضدور بندهلرکا (حِجُّ الْبَیْتِ) کعبة اللهنی حج قیلماق (الآیة) آیتنی آخرینه چاقلی تلاوت قیل (ح) حدیث

(مَنْ حَجَّ) برکمسه حج قیلسه (وَلَمْ يَرْفُثْ) احرامده وقتده جماع قیلماسه (وَلَمْ يَفْسُقْ) دخی حرام بولغان ایشلرنی قیلماسه (خَرَجَ) چیغار (مِنَ الذُّنُوبِ) گناهلردن (كَيَوْمِ) گناهدن پاك بولماقی کبی شول کونده کیم (وَلَدَتْهُ) طوغردی آنی (أُمُّهُ) آناسی یعنی آنادن طوغان کونده نیچوك گناهلردن پاك ایدی شونك کبی گناهلردن پاك بولور (وَالْجِهَادِ) بشنچسی سفر قیلماق غزا قصدی ایله (فَوَرَدَ) آننك‌چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (غَدْوَةٌ) ایرته ایله بر سیر قیلماق (فِي سَبِيلِ اللّٰهِ تَعَالَى) الله تعالی یولنده (أَوْ رَوْحَةٌ) یا ایسه کیچ بر سیر قیلماق خدای تعالی یولنده (خَيْرٌ) ایذگوراکدور (مِنَ الدُّنْيَا) دنیادن (وَمَا فِيهَا) دخی دنیاده بولغان نرسه‌دن (وَزِيَارَةُ الْمَدِينَةِ) آلتنچسی سفر قیلماق مدینهٔ منوّره‌نی زیارت قصدی ایله (وَبَيْتِ الْمَقْدِسِ) یدنچسی سفر قیلماق بیت مقدسنی زیارت قیلماق قصدی ایله (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (لَا يُشَدُّ) باغلانمش بولمسی حیوان اوستینه (الرِّحَالُ) رحال رحل دیب ایر اورنینه حیوان اوستنه باغلنه تورغان نرسه‌کا دیرلر یعنی سفرنی اختیار قیلماس مسجدلرنی زیارت قصدی ایله (إِلَّا) مگر سفر قیلنور (إِلَى مَسْجِدِي هٰذَا) منم اوشبو مسجدمنی زیارتکا (وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) دخی مسجد حرامنی زیارتکا کیم اول کعبة الله دور (وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى) دخی مسجد اقصانی زیارتکا مسجد اقصی دیب بیت مقدس‌کا دیرلر قدس شریفده‌دور (وَمُلَاقَاتِ الْكُبَرَاءِ) سکزنچسی سفر قیلماق علما و مشایخنی زیارت قیلماق قصدی ایله (لِلْاِسْتِفَادَةِ) فائده آلماق اوچون (مِنْ مُشَاهَدَةِ الْأَحْوَالِ) آلارنك حاللرنی کوروب (فَلِسَانُ الْحَالِ) آنکچون حال تلی (أَفْصَحُ) اچکرك بیان قیلغوچیدور (وَزِيَارَةُ قُبُورِهِمْ) توقزنچسی سفر قیلماق اولوغلارنك قبرلرنی زیارت قصدی ایله (وَالْفِرَارِ) اونچسی سفر قیلماق قاچمق قصدی ایله (عَمَّا) شول نرسه‌دن کیم (يُشَوِّشُ) تشویش‌لندرور یعنی کیمتور (الْعِبَادَةَ) عبادتنی (كَالْجَاهِ) منصب یعنی دنیا مرتبه‌سی کبی (وَالْمَالِ) دخی مال کبی (وَأَمَّا دُنْيَوِيٌّ) یا ایسه سفر دنیا ایشی اوچون (كَالْفِرَارِ) قاچمق کبی (مِنَ الْفِتْنَةِ) فتنه‌دن (وَالْقَحْطِ) دخی آچلقدن (وَلَا حَرَجَ) یوقدور گناه (فِيهِ) بو سفرده (إِلَّا) مگر گناه بارشول سفرده کیم قاچسه (مِنَ الطَّاعُونِ) طاعون مرضندن (فَهُوَ) آنك‌چون اول طاعوندن قاچمق (مَنْهِيٌّ) طیلمش (عَنْهُ) آندن (أَوْ طَلَبِ الْمَالِ) یا ایسه سفر قیلماق مال ایستمك قصدی ایله (وَنَحْوِهِ) مال اوخشاشلی نرسه‌نی ایستمك قصدی ایله (فَيَنْوِي) بس نیت قیلور (فِيهِ) بو سفرده (نَحْوَ التَّعَفُّفِ) اوزنی طیماق اوخشاشلی (مِنَ السُّؤَالِ) صورامقدن یعنی سائل‌لکدن (وَالتَّعَطُّفِ) دخی نیت قیلور مهربانچلقنی (عَلَى الْعِيَالِ) جماعتینه (لِيَصِيرَ) اورلسون اوچون اول مال اوچون بولغان سفری (عَلَى الْعِبَادَةِ) عبادتکا (ثُمَّ) مونك صونکنده (إِنْ كَانَ وَاجِبًا) اگر سفردن مقصود بولغان نرسه واجب بولسه (كَالْحَجِّ) حج کبی (وَطَلَبِ الْعِلْمِ) علم ایستمك کبی (فَيَتَعَيَّنُ) بس سفر قیلماق بیلکلو بوله‌دور یعنی سفر قیلورغه کیرك بوله‌دور (وَإِلَّا) اگر سفردن مقصود بولغان نرسه واجب بولماسه (فَالْاِسْتِفْتَاءُ) بس فتوا صورامق کیرك بوله‌دور (مِنَ الْقَلْبِ) کونکلدن (بِحَسَبِ صَلَاحِ الْحَالِ) اوزینك حالی‌نك توزلکلکی حسبلی یعنی دین ایشننك قایوسی حالینه توزوك شول ایشنك فتوا صورار (فَالْفَوَائِدُ) آنك‌چون کیم سفرنك فائده‌لری

(والآفات) دخی سفرنك آفتلری (متعارضة) برسی آخرینه قارشو کیلکوچیلردور بس قایوسی اولی وآرتق آنی بیلمکده کونکلنك فتواسیغه قایتورغه کیرك (والمقصود) عبادت قیلغوچی‌نك مقصودی کیرك سفرده بولسون کیرك یورطده (هو) اول مقصود (المعرفة) الله تعالی نی طانمق (والانس به تعالی) مونسلنمك الله تعالی ایله بس اوشبو مقصودنك حاصل بولماقی اکر یورطده بولسه سفرقیلماسلق آرتق اکر سفرده بولسه سفرقیلماق آرتق (والمعین) بیلکولنمش (فی البدایة) عبادت یولینك اوّلنده (السفر) سفر قیلماق (للتعلّم) علم اوگرانمك اوچون (وفی النهایة) آخرده علم حاصل قیلغان صونك (الاقامة) یورطده تورمق (ففیه) آنك‌چون کیم بولغوچیدور سفر ایله اقامتده (شواغل) عبادتدن طیغوچی نرسه‌لر (من النظر) قارامقدن (الی المألوفات) عادتلنمش نرسه‌لرکا یعنی اقامتده عبادتدن طیغوچی نرسه قارامق عادتلنمش بولغان نرسه‌لرکا (وحفظ النفس) سفرده عبادتدن طیغوچی نرسه نفسنی صاقلامق (والمتاع) دخی اوزینك مال‌لرنی صاقلامق یعنی سفرده بعضی قورقولی اورنلرده اوزنی صاقلامق ایله شغل‌لنوب وبعضی اورنلرده مالنی صاقلامق ایله شغل‌لنوب عبادتدن محروم بولور (واحتمال الشدائد) دخی سفرده عبادتدن طیغوچی نرسه سفرنك مشقت ومحنتلرنی کوترمك آچلق وصوسزلق کبی (والهموم) دخی قایغولرنی کوترمك یعنی قرداشلرندن ویورطندن آیرلمق سببلی بولغان قایغولر کبی (وحقه) سفرنك حقی یعنی ادبی (ان یتوب) بوکیم توبه قیلور کناهلرندن (ویرد) دخی قایتارور ایالرینه (المظالم) ظلم‌لق ایله آلغان مال‌لرنی اکر آلغان بولسه (والقروض) دخی بورچلرنی قایتارور (ویؤدی) دخی اوتار (النفقات) موینینه لازم بولغان نفقه‌لرنی خاتون ویاش بالالارنك نفقه‌سی کبی (ویأخذ) دخی آلور (الزاد) یول آزغنی (ویطلب) دخی ایستار (الرفیق الصالح) ایذکو یولداشنی (المعین) یاردم بیرکوچی (علی الخیر) ایذکولککا (ویتصدق) دخی صدقه بیرور (قبل الخروج) سفرکا چیقماقدن اوّل (ویصلی) دخی اوقر (قبله) سفردن اوّل (رکعتین) ایکی رکعت نمازنی (ویستخیر) دخی استخاره قیلور (فی غیر الواجب) واجب بولمغان سفرده (ویودع) دخی وداع قیلور (الاخوان) قرداشلرنی وجماعتلرنی وایتور استودعکم الله الذی لایضیع ودایعه (ویرغب) دخی رغبت ومحبت قیلور (فی دعائهم) قرداشلرینك دعاسینه یعنی سفرکا چیقغان وقتده جماعتلریدن وقرداشلریدن دعا اوتنور وآنلار دعا قیلورلر بوطریقچه زوّدك الله التقوی وغفر ذنبك ووجهك للخیر اینما توجهت (ویعرض) دخی کورساتور (الاشیاء) سفر اسبابلرنی (علی المکتری) یمشکا یعنی نرسه‌لرنك کوب ایکان من بو چاقلی دیب اویلامغان ایدوم دیب یمشك رنجمسون اوچون اوّل نرسه‌لرنی کورساتور (ویرضیه) دخی راضی قیلور یمشکنی (ویخرج) دخی چیغار سفرکا (فی بکور الخمیس) پنجشنبه کون ایرته ایله (والسبت) دخی شنبه کون ایرته ایله (فورد) آنك‌چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (دعاؤه علیه الصلوة والسلام) پیغمبر علیه السلامنك دعاسی (فیهما) بوپنجشنبه کون ایله شنبه کوننده (والاثنین) دخی دوشنبه کون سفرقیلور (فهو) آنکچون اول (ایضا) ینه (مأثور) روایت قیلنمشدور (ویکثر) کوب قیلور (السیر) یورمکنی (فی اللیل) کیچده (فورد) آنك‌چون کیم کیلدی (ح) حدیثده

(عليكم) لازم قيلنكز اورنكزكا (بالدُّلجة) كيچ سير قيلماقنى (فانّ الارض) آنكچون كيم بر (تطوى) تورلمش بوله‌دور (بالليل) كيچده (ما) شول مقداركيم (لا تطوى) تورلمش بولميدر بر (بالنهار) كوندوزده (ولا ينزل) توشماس منزلكا (مالم يصبح) اورلمكان زمانده (اليوم) كون (حارًا) ايسى لككا يعنى كون ايسى بولماينچه منزلكا توشماس (ويصلّى) دخى نماز اوقر (عند الركوب) آطلانغان وقتده (من المنزل) منزلدن يعنى توشكان اورندان كوچوب كيتكانده آطلانمسدن اوّل نماز اوقر (والنزول) دخى نماز اوقر توشكان وقتده (فيه) منزلكا (ويكبّر) دخى تكبير ايتور يعنى الله اكبر ديب ايتور (فى كلّ صعود) هرمنشده (ويسبّح) دخى تسبيح ايتور يعنى سبحان الله ديب ايتور (فى كلّ هبوط) هر اينشده (وحدوث وحشة) دخى هر قورقولى ايش بولغانده (ويؤمّر) امير وحاكم قيلور (احدًا) آرالارندن بر كشينى يعنى مسافرلر كوب بولسه لر آرالارندن بر كشنى كروان باشى قيلورلر (لانتظام الرأى) بركشينك اوبى نظاملى بولغان اوچون (وليكن) بولسون (الامير) كروان باشى بوله تورغان كمسنه (احسنهم) آلارنك كوركامراكى (خلقًا) خلق بورندن (ومواساة) دخى يولداشلرينه موافقت يوزندن يعنى كروان باشى بولغوچى كمسنه خلقسز دخى قارشى كشى بولماسون (وورد) كيلدى (ح) حديثده (اذا كنتم) هرقچان بولسانكز سفرده (ثلثة) اوچ كشى (فامّروا) بس اميرقيلنكز يعنى كروان باشى قيلنكز (احدكم) برنكزنى (ويعين) اول امير بولغان كشى ياردم بيرور (الرفقة) يولداشلرينه (ويواسى) دخى موافقت قيلور (عليهم) آنلارغه (ويرافق) دخى يومشاقلق قيلورمسافر (الراحلة) آطلانغان حيوانيغه (وينزل) دخى حيواندن توشوب يايو بارور (احيانًا) بعض وقتده (ففيه) بس بولغوچيدور حيواندن توشماكده (اقامة) قائم قيلماق (للسنّة) سنتنى (وترفية) دخى راحت ايرشدرمك باردور (للدابة) حيوانغه (واسرار) دخى شادلاندرمق باردور (للمكارى) يمشكنى (ورياضة) دخى رياضت باردور (للنفس) نفسكا (وتحرز) دخى صاقلانمق بار (عن ضعف الاعصاب) سنكرلر وتامورلرنك ضعيفلكندن (ولا ينام) يوقلامس (عليها) حيوان اوستنده (الّا) مكر يوقلار (نومة خفيفة) ينكل يوقنى (ولا يتوقف) دخى توقتامس آطلانوب (عليها) اول حيوان اوزرينه يعنى توقتاغانده حيوان اوستنده تورمس بلكه توشار (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (لا تتخذوا) توتمانكز (ظهور دوابكم) حيوانلرنكزنك آرقالارنى (كراسى) اولتره تورغان اورنلر (ولا ينفرد) دخى آيرلمس (عن الرفقة) يولداشلردن (ويحرس) قاراول تورور كيچده (بالنوبة) نوبت ايله (وينام) دخى يوقلار (فى اوّل الليل) كيچنك اوّلنده (جاعلًا) قيلغانى حالده (رأسه) باشنى (على العضد) قوlينه (وفى آخره) كيچنك آخرنده يوقلاغانده قويار باشنى (على الكف) اوچينه (ويقيم) تورغزور (العضد) قولنى (لئلا يشتد) قاتى بولماسون اوچون (النوم) يوقى (فهو) بس اول (مأثور) روايت قيلنمشدور (ولا يصحب) دخى يولداش قيلماس (جرسًا) شلدراوقنى يعنى حيوانغه شلدراوق آصماش (ولا شاعرًا) دخى يولداش قيلماس شاعرنى يعنى جروچينى (ولا ساحرًا) دخى سحرچينى (ولا كاهنًا) دخى كورمچينى (ولا منجمًا) دخى منجمنى (ولا جلالة) دخى يولداش قيلماس نجاست آشاغوچى حيواننى (ولا كلبًا) دخى ايتنى

(ويؤذن)

(ويؤذن) اذان ايتور (ان ضل) اكر يوغالتسه (الطريق) يولنى (وورد) كيلمدى (ح) حديثده (اذا اختلف)
هرقچان مختلف بولسه (عليكم) سزنك اوزنكزكا (الطريق) يول يعنى آلدنكزده هر ياقغه كيتكان يوللر بواسه
قايوسيغه بارمقنى بيلمسنكز (فعليكم) بس تيشلى دور سزلركا بارورغه (بذات اليمين) اوك ياقداغى يول
(فان) بس درستلكده (عليها) بولغوچيدور اول اوك ياقداغى يولده (ملكا) برفرشته (يسمى) آتالمش
بوله دور (هاديا) هادى ديب يعنى طوغرى يولغه كوندركوچى (ولا يدخل) كيرماس (بلدا) شول شهركا كيم
(ليس) يوقدور (فيه) اول شهرده (سلطان) پادشاه (اونائبه) يا ايسه پادشاهنك قويغان آدمى (ولاسائس)
دخى يوقدور سياست قيلغوچى (ولا) دخى كيرماس (ما) شول شهركا كيم (فيها) بولغوچيدور آنده (طاعون)
طاعون مرضى (ويصاحب) اوزى ايله بركا آلور (المرآت) كوز كونى (والمكحلة) دخى سرمه صاوتنى
(والسواك) دخى مسواكنى (والمشط) دخى تاراقنى (والمقلم) دخى قايچنى (والموسى) دخى پاكونى (والركوة)
دخى قومغاننى (والحبل) دخى باونى (والابرة) دخى ايگنه نى (وخيطها) دخى ايگنه يپنى (ويجتنب) صاقلانور
سفرده (الغرة) غفلتدن وغرورلقدن (فهو) آنك چون اول (يذهب) بيره دور (البركة) بركتنى (ويتبرك) تبركلنور
(بزيارة الاحياء) تركلرنى زيارت قيلماق ايله (والاموات) دخى اولكلرنى زيارت قيلماق ايله (ويعجل) آشقتردور
(الاوبة) يورطينه قايتماقنى (بعد قضاء الحاجة) حاجتنى اوتكاندن صونك (ويأتى) كيلاور يورطينه (بالتحفة)
بولاك ايله (لاهل البيت) ايو جماعتى اوچون (والاقارب) دخى قرداشلرى اوچون (ولايقدم) قايتماس
يورطينه (بغتة) آنكسزدن (ولا) دخيده قايتماس (ليلا) كيچده (والاحب) سوكلى راك قايتقانده
(وقت الضحى) آش وقتى (ويدخل) كيرور (المسجد) مسجدكا (اولا) اولده (ويصلى) اوقر (ركعتين)
ايكى ركعت نماز (فالكل) بس بولارنك بارچه سى (مأثور) روايت قيلنمشدور (ويقدم) مقدم قيلور سفردن
قايتقوچى باشقه ايشلرينه (له) سفردن قايتقان شكرانه سى اوچون (الضحى) آش وقتنده بولغان ضيافتنى
(وكان عليه الصلوة والسلام) بولدى پيغامبر عليه السلام (اذا قدم) هرقچان سفردن قايتسه (نحر) بوغازلادى
(جزورا) توينى (اوبقرة) يا ايسه صغرنى (وحق الحج) حجنك ادبى (ان يخلص) بوكيم خالص قيلور (فى النية)
نيتده (ويحتال) دخى حيله قيلور (فى دفع تسليم الضريبة) يوللق آقچه نى تابشرماسده (لقطاع الطريق) يول
كيسكوچيلركا يعنى يول كيسكوچيلر كروان اهلينه ايتسه لر فلان مقدار آقچه بيرسنكز سزلرنى بو يولدن اوتكارورمز
اكر بيرمسنكز اوتكارمسمز ديب شول تقديرده آلار ايتكان آقچه نى بيرمينچه يولدن اوتاركا تورلى حيله لر قيلور
(ويرجع) قايتور حج يولندن (ان لم يقدر) اكر كوچى يتماسه اول يوللق آقچه نى بيرمسكا يعنى آقچه بيرمينچه حيله
ايله اوته آلماسه (فى حج النفل) نفل حجده (فالاعانة) آنكچون ياردم بيرمك (على العدوان) ظلمغه (افحش)
قباحترا كدور حجكا بارمينچه يولدن قايتماقدن (ويمشى) بارور حج كا (راجلا) ياياو (ان قدر) اكر كوچى
يتسه ياياو بارمغه يعنى ياياو بارمق آرتق كوچى يتكان تقديرده (والا) اكر ياياو بارمغه كوچى يتمسه (فالركوب)
بس آطلانمق آرتقدور (وقيل) ايتلمش بولدى يعنى بعضى عالملر ايتدى لر (هو) اول آطلانمق (الافضل)
آرتغراقدور هر ايكى تقديرده يعنى كيرك ياياو بارمغه كوچى يتسون كيرك يتمسون (ففيه) آنكچون اول

آطلانمقلك بولغوچیدور (مؤنة الانفاق) مال صرف قیلماق مشقتی (والبعد) دخی یراق بولماق (عن تشویش الهموم) قایغولارنك تشویشندن (والقرب) دخی یاقن بولماق (من السلامة) سلامتلككا (والاتمام) دخی حجنی تمام قیلماق (ویمشی) دخی یول یورور (اشعث) صاچلری توزلغان حالده (اغبر) توزانلی بولغان حالده (غیر متزین) زینت‌لنمکدن باشقه (ولا ماٸل) دخی میل قیلماقدن باشقه (الی التکاثر) اسبابلرنك کوبلکینه یعنی یولده لباسنی وغیری نرسه‌نی حاجت قدری‌گنه آلور (فهو علیه الصلوة والسلام) بس پیغامبر علیه السلام (فعل) قیلدی (کذلك) اوشانداق (واخبر) دخی خبر بیردی (عن مباهاته تعالی) الله تعالی‌نك ماقتانماقندن (به) اول صاچلری توزلغان وتوزانغه بویالغان کمسه‌نك حجکا بارمقی ایله (ویتقرب) دخی الله تعالی‌کا یاقن‌لقنی ایستار (باراقة دم) قربانلق‌نك قاننی آغزمق ایله یعنی قربان بوغازلمق ایله (وان لم یجب) اکرچه اول کشیکا قربان واجب بولمسه‌ده (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (ومن یعظم) برکمسه اولوغلاسه (شعاٸر الله) الله تعالی‌نك رضالغی اوچون بوغازلنه تورغان قربانلارنی آلارنی اولوغلامق شول طریقچه بولور سیمزنی آلور وعیبسزنی دخی قیمت بهالنی (الآیة) آیتنی آخرینه چاقلی تلاوت قیل (ولا یماکس) دخی تارتشماس (فی شراء الهدی) مکهٔ مکرمه‌کا ایلته تورغان حیوان‌نی صاتوب آلغانده (والاضحیة) دخی قربانلق صاتوب آلغانده (فالمقصود) آنکچون کیم مقصود هدیه‌دن وقربان بوغازلامقدن (تزکیة النفس) نفسنی پاکلمك (عن رذیلة البخل) صارنلق عیبندن (وتحلیتها) دخی نفسنی زینت‌لمك (بتعظیمه تعالی) الله تعالی‌نی اولوغلامق ایله (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (لن ینال) ایرشماس (الله) خدای تعالی‌کا (لحومها) قربان نك ایتلری کیم صدقه بیرورسز آلارنی (ولا) دخی ایرشماس (دماؤها) آلارنك قانلاری کیم قیارسز آلارنی بوغازلغان وقتده (الآیة) آیتنی آخرینه چاقلی تلاوت قیل (وینوی) دخی نیت قیلور (فی الذبح) قربان بوغازلغانده (فداء نفسه) اوزینك اوتدن قوتلماقنی (اقتداء) ایارمك یوزندن (بالذبیح علیه السلام) اسماعیل علیه السلامغه (وینفق) دخی مالنی صرف قیلور فقیرلرکا ومسکین‌لرکا (فی الطریق) حج یولنده (ومکة) دخی مکهٔ مکرمه‌ده (ما استطاع) قوّتی یتکان قدری (فمن علامات القبول) آنکچون کیم حج مقبول بولماقنك علامتلرندن (طیب الکلام) یولداشلرینه یخشی سوز ایتمك (والانفاق) دخی خدای تعالی یولنده مالنی صرف قیلماق (وعدم الاغتمام) دخی قایغرماس‌لق (به) اول مالنی صرف قیلماق سببلی (وبما اصیب) دخی زیان ایرشکان سببلی (فی المال) مالغه (فدرهم منه) آنکچون کیم برتنکه اول زیان ایرشکان مالدن دخی خدای تعالی یولینه صرف قیلغان مالدن (یعدل) برابر بوله‌دور (سبعماٸة) یدی یوز تنکه‌کا کیم صرف قیلندی اول (فی سبیله تعالی) الله تعالی یولنك (وترك معاص) دخی حج مقبول بولماقینك علامتلرندن کناهلرنی قویماق (کان) بولدی اول کمسه (یرتکبها) قیلور بولدی اول کناهلرنی حجدن اوّل (وتبدیل) دخی حج مقبول بولماقینك علامتی آلشدرمق (اخاء الفساق) فاسق قرداشلرنی (بالصلحاء) ایذکولر ایله یعنی حجدن اوّل یاوز کشیلر ایله دوست ایکان حجدن صونك آلارنی تاشلاب یخشی کشیلر ایله دوست بولسه حجی مقبول بولماقینك علامتیدور

(ومجالس اللهو) دخی اوین وغفلت مجلسلرنی آلشدورمق (بالذکر) ذکر مجلسی ایله بوده حج مقبول بولماقینک
علامتیدور (ویلازم) دخی دایمچیلق قیلور (الخشوع) توبانچیلیککا (فی اداء المناسك) حجنک عبادتلرنی
قیلغانده (فهو) آنکچون کیم اول خشوع (الاصل) اصلدور (لاسیما) خصوصا یعنی بیکراك خشوع قیلور
(فی الطواف) کعبة اللهنی طواف قیلغانده (والوقوف) دخی تورغانده (بعرفات) عرفات تاغنده (فهما) آنکچون
بو ایکسی (رکنان) حجنک فرضلریدور (ویشرب) دخی اچار (ماء زمزم) زمزم صونی (مستشفیا) شفا ایستکانی
حالده زمزم صونی ایچکانده بو دعانی اوقر اللهم اجعله شفاء من کل داء وسقم وارزقنی الاخلاص والیقین
والمعافات فی الدنیا والاخرة (ویصبه) دخی قیار اول زمزم صونی (علی رأسه) باشینه (وجسده) دخی تنینه
(متبرکا) تبرکلنکانی حالده (به) اول زمزم صوی ایله (ومستنجیا اوطاره) دخی حاجتلری اوتلکاننی ایستکانی
حالده (ویغتنم) دخی غنیمت بیلور (الموت) اولماکنی (فی طریقه) حج یولنده (فیکتب) آنکچون یازلمش
بولور هریلده (له) اول کشیکا (اجره) حجنک ثوابی (الی قیام الساعة) قیامت قائم بولغانچه (ویتلقی) یولقر
(الحاج) حاجیکا (بالترحیب) مرحبا ایتوب (ویصافحهم) دخی کورشور حاجی‌لر ایله (متبرکا) تبرکلنکانی حالده
(ویروح) دخی بارور (المدینة) مدینهٔ منوره‌کا (مکثرا) کوب ایتکانی حالده (للصلوة) صلواتنی (علیه)
پیغامبر اوزرینه (علیه) آنك اوزرینه بولسون (الصلوة) الله تعالی‌نك رحمتی (والسلام) دخی سلامی (ویزور)
دخی زیارت قیلور (قبره) پیغامبر علیه السلامنك شریف قبرنی (وقبور الصحابة) دخی صحابه‌لرنك قبرلرنی
(واهل البیت) دخی پیغامبر علیه السلامنك ایو جماعتینك قبرلرنی (وسائر مشاهدها) دخی مدینهٔ منوره‌نك
پیغامبر علیه السلام حاضر بولغان اورنلرنی بارچه‌سنی زیارت قیلور (ویصلی) دخی نماز اوقر (فی مساجدها)
مدینهٔ منوره‌نك مسجدلرنده (ویتبرك) دخی تبرك لنور (بآبارها) مدینهٔ منوره‌نك قیو لری ایله
(ویتصدق) دخی صدقه بیرور مدینهٔ منوره‌نك فقیرلرینه (ویستحب) مستحبدور (الاقامة) تورمق
(بمكة) مکهٔ مکرمه‌ده (مراعیا) رعایت قیلغانی حالده (حقوقها) مکهٔ مکرمه‌نك حقلرنی (فورد)
آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (تنزل) اینه‌دور (علی هذا البیت) اوشبو یورطنه یعنی کعبة اللهغه
(فی کل یوم) هر کونده (مائة وعشرون رحمة) یوز یکرمی رحمت (ستون) آلتمشی (للطائفین) طواف
قیلغوچیلارغه (واربعون) قرقی (للمصلین) نماز اوقغوچیلارغه (وعشرون) یکرمسی (للناظرین)
قاراغوچیلارغه (ح) حدیث (وانك) درستلکده سن (یا مکة) ای مکه (لخیر ارض الله) الله تعالی‌نك
یرلرینك ایزکوراکی سن (واحب بلاد الله) الله تعالی‌نك شهرلرینك سوکلی‌راکی سن (الی) منکا
(ولولا انی اخرجت) اکر چیغارلمش بولمسه ایدوم من (منك) سندن (لما خرجت) اصلا سندن چیقماس
ایدوم (وبالمدینة) دخیده مستحبدور مدینهٔ منوره‌ده تورمق (ورد) آنکچون کیم کیلدی (فی الصبر)
صبر قیلماقده (علی لاوائها) مدینه‌نك قاتیلقلرینه (وفی الموت) دخی اولماکده (بها) اول مدینه‌ده
(شفاعته علیه الصلوة والسلام) پیغامبر علیه السلامنك شفاعت قیلماقی (وشهادته) دخی پیغامبر علیه السلامنك
کواهلق بیرماکی ایزکولکینه (یوم القیامة) قیامت کوننده (وما) شول نرسه کیم (نقل) کوچرلمش

بولدی (من ارجاع عمر رضی الله تعالی عنه) حضرت عمرنك قایتارمقی (الحجیج) حاجیلرنی (بعد الفراغ)
بوشاغاندن صونك (عن الحج) حجدن (الی المساکن) یورطلرینه (تحامیا) اول حضرت عمرنك قایتارمقی
صاقلانمق اوچون بولدی (عن السآمة) آغرلقدن مکه‌ده تورماقده (وارتکاب الذنب) دخی صاقلانمق
اوچون کناه قیلماقدن اول شریف اورنده (فالاثم) آنکچون کیم کناه (فیه) اول مکه‌ده (متضاعف) عذابی
آرتق قیلنمش بوله‌در (تضاعف الثواب) ایذکو علمنك ثوابی آرتق قیلنغان کبی (حیث علق) باغلانغان
اوچون (العذاب) عذاب (بمجرد القصد) یالغز قصدغه یعنی اکرچه مکهٔ معظمه‌ده کناه قیلماسه‌ده
اما قیلماقنی قصد قیلسه کناه قیلغان حکمنده بولور باشقه اورنلرده بولماس (فیما) یعنی عذاب باغلانمش
بولغان یالغز قصدغه شول آیتده کیم (ورد) کیلدی (ق) قرآنده (ومن یرد) بر کمسه تلاسه (فیه)
حرمده (بالحاد) حقدن میل قیلماقنی یعنی یاوزلقنی (الآیة) آیتنی آخرینه چاقلی اوقغل (حتی قیل) تاکم
ایتلمش بولدی (منه) اول الحاد جمله سندن (الاحتکار) آشلقنی صاقلامق اول مکه‌ده بهاسی قیمت بولغانچه
(وقیل) دخی ایتلمش بولدی (الکذب) یالغان (ایضا) ینه‌ده الحاد جمله سندن (وتجدیدا للاشتیاق)
دخیده حضرت عمرنك قایتارمقی حاجیلرنی ایکنچی حجکا محبتلرنی ینکارتمق اوچون (والاولی) آرتغراق
شول کشیکا کیم تردده بولسه مکهٔ مکرمه‌ده تورمم میکان یا یوق میکان دیب (الاستفتاء) فتوا صورامق
(من القلب) کونکلدن (والتوطن) دخی آرتغراق وطن توتماق (فی موضع) شول اورنده (اقرب)
یاقنراق بولور (من الخمولة) شهرتسز بولماغه (وسلامة الدین) دخی دینی سلامت بولماغه (وفراغ القلب) دخی
کونکلی بوشامغه عبادتدن طیغوچی نرسه‌لردن (ویسر العبادة) دخی عبادة قیلماق ینکل بولماغه کیرك اول اورن
مکهٔ مکرمه بولسون کیرك باشقه یر (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (البلاد) بارچه شهرلر
(بلاد الله) الله تعالی‌نك شهرلریدور (والخلق) دخی بارچه بنده‌لر (عباد الله) الله تعالی‌نك قللریدور
(فای موضع) بس قایو اورن کیم (رأیت) کوردك‌سن (فیه) اول اورنده (رفقا) یومشاقلقنی یعنی
عبادت قیلورغه ینکل‌لکنی ومعیشت آسانلغنی (فاقم) بس تور شول اورنده (واحمد الله تعالی) الله تعالی‌غه
حمد ایت مقصود حاصل بولماقنك اسبابلری ینکل‌لك ایلان میسر بولغان اوچون * (وحق الجهاد) صوغش‌نك
ادبی (ان ینوی) بوکیم نیت قیلور (نصرة الدین) دین‌کا یاردم بیرمکنی (وبذل النفس) دخی اوزنی
صرف قیلماقنی (فی رضاه تعالی) الله تعالی رضالغنده (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (افضل الجهاد)
صوغش‌نك آرتغراغی (ان یعقر) بوکیم جراحتلی بولور (جوادك) سینك آتنك (ویهراق) دخی
توکلمش بولور (دمك) سینك قانك (ویخرج) چیغار (له) اول صوغشغه (یوم الخمیس) پنجشنبه کون
(ولا یغتم) دخی قایغرمس (بما) شول نرسه سببلی کیم (یصیب) ایرشور آنکارمشقتلاردن (ففی الکل)
آنکچون بولارنك بارچه‌سنده (اجر عظیم) الوغ ثواب بولغوچیدر (حتی یکون) تاکیم بولور (علف دابته)
حیوانینك یمانی (وروثها) دخی آنك تیزاکی (وبولها) دخی اول حیوان‌نك سیدکی (ونومه) دخی اوزینك
یوقسی (ویقظته) دخی اویاغ بولماقی (فی میزان حسناته) آنك ایذکولکلرینك میزاننده (ویجتنب)

صافلانور (فَرَسًا) شونداين آتدن كيم (يُخَالِفُ) باشقه بولور توسده (اَحَدُ قَوَائِمِه) آياقلرينك برسى (الثَّلَثَةَ) اوچ آياغيغه يعنى بر آياغى آق بولوب باشقه‌لارى قارا بولسه‌ياايسه برسى قارا بولوب باشقه‌لرى آق بولسه اول آتنى صوغشقه آلوب بارمس (وَلَا يَتَمَنَّاهُ) آرزو قيلماس صوغشنى يعنى صوغش بولسه ايكان ديب ايتمس (وَيَسْأَلُهُ تَعَالٰى) صورار خداى تعالى دن (الثَّبَاتَ) ثابت بولماقنى يعنى قاچماس سزلقنى (عِنْدَهُ) اول صوغشده (فَوَرَدَ) آنلكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (لَا تَتَمَنَّوْا) آرزو قيلمانكز يعنى ايستمانكز (لِقَاءَ الْعَدُوِّ) دشمن نك يولقماقنى (فَاِنْ لَقِيتُمُوهُمْ) پس اگر يولقسانكز اول دشمانلرغه (فَاثْبُتُوا) بس ثابت بولنكز يعنى قاچمانكز (وَيُكْثِرُ ذِكْرَهُ تَعَالٰى) دخى كوب ايتور الله تعالى نك ذكرنى (وَيَكُفُّ) دخى طيار اوزنى صوغش يرنده (عَنْ ذِكْرِ النِّسَاءِ) خاطونلرنى اويلامقدن (وَالْاَوْلَادِ) دخى بالالارنى اويلامقدن (وَالْاَمْوَالِ) دخى مال‌لرنى اويلامقدن (والمواطن) دخى وطن‌لرنى اويلامقدن (فهو) آنكچون بولارنى اويلامق (يُفَتِّرُهُ) همتنى ضعيف قيله‌دور (وَيَغْتَنِمُ) دخى غنيمت بيلور (الشَّهَادَةَ) شهيد بولماقنى (فى سَبِيلِ اللّٰهِ تَعَالٰى) خداى تعالى يولنده (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ق) قرآنده (وَلَا تَحْسَبَنَّ) كمان قيلمانكز (الَّذِينَ) اول كشيلرنى كيم (قُتِلُوا) اولترلمش بولديلر (فى سَبِيلِ اللّٰهِ) خداى تعالى يولنده (اَمْوَاتًا) اولكلر ديب كمان قيلمانكز (الآية) ايتنى آخرينه چاقلى اوقغل (ح) حديث (اَنَّ) درستلكده (اَرْوَاحَ الشُّهَدَاءِ) شهيدلرنك جانلرى (فى حَوَاصِلِ طَيْرٍ خُضْرٍ) ياشل قوشلارنك ايچنده (تَسْرَحُ) اوچالار (فى الْجَنَّةِ) اوجماحده (حَيْثُ نَشَاءُوا) ايستاكان اورنلرينه (وَتَأْوِى) قونالار (اِلَى قَنَادِيلَ مُعَلَّقَةٍ) اصلمش قنديللركا (فى الْعَرْشِ) عرش‌كا (وَيَوَدُّونَ) دوست كورورلر (الرُّجُوعَ) قايتماقنى (اِلَى الدُّنْيَا) دنياغه (لِلْاِسْتِشْهَادِ) ايكنچى مرتبه شهيد بولماق اوچون (وَيَتَمَنَّاهَا) دخى آرزو قيلور شهيد بولماقنى (فهو) آنكچون كيم شهيد بولماق نى آرزو قيلماق (سَبَبُ نَيْلِ مَنْزِلَتِهِم) شهيدلرنك مرتبه‌لرينه ايرشمكا سببدور (وَاِنْ مَاتَ) اگرچه اولسه‌ده (عَلَى الْفِرَاشِ) توشاكنده (وَلَا يَخْرُجُ) چيقماس صوغشقه (الْمُشْتَغِلُ) شغل لنكوچى (بِتَعَهُّدِ الْاَهْلِ) خاتون وبالالارنى تربيت ايله (وَخِدْمَةِ الْاَبَوَيْنِ) دخى آتا وآناسينك خدمتى ايله (فهو) آنكچون خاتون وبالالارنى تربيت دخى آتا واناسينك خدمتى (مُقَدَّمٌ) ايلكدور نفل صوغشدن (وَيَخْدُمُ) دخى خدمت قيلور (الْغُزَاةَ) غازيلرغه يعنى صوغشقوچى كمسه‌لركا آشلرنى پشرمك و لباسلرنى يومق كبى دخى حيوانلرنى قارامق كبى (وَلَوْ كَلَّفَهُم) اگرچه آلارنك اتى بولسه‌ده (وَيُجَهِّزُهُم) دخيده صوغشقوچيلارنك كيرك نرسه‌لرنى حاضرلار (وَيعظم اَفْرَاسَهُم) دخى الوغلر آلارنك آتلارن (وَيُعِدُّهَا) دخى حاضرلار آتلارن آتلارن (لِيَوْمِ اللِّقَاءِ) دشمن ايله يولقماق كون اوچون يعنى صوغش كونى اوچون (فَفِى الْكُلِّ) آنكچون بولارنك بارچه‌سنده (فَضَائِلُ) فضيلت‌لر باردور (وَيَتَعَلَّمُ) اوگرانور (الْفُرُوسِيَّةَ) آت آطلانمقنى (وَالْمُسَابَقَةَ) دخى آت چابترماقنى (لِامْتِحَانِ الْكَرَمِ) اوزينك ايرلكنى وبهادرلغنى صنامق اوچون (وَالرَّمْىَ) دخى اوق آتماقنى اوگرانور (فَهُوَ) آنكچون اول (سُنَّةٌ) سنتدور (وَلَا يَتْرُكُ) دخى تاشلامس اوق آتماقنى (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (مَنْ تَرَكَ) بر من تاشلاسه (الرَّمْىَ) اوق آتماقنى (بعد)

ما علمه) آنی اوکرانکندن صونك (فانماهی نعمة) بس ایماسدور اول اوق آنماق مکر نعمتدور کیم (کفرها) کفران قیلدی اول نعمتنی ❁ الباب الخامس ❁ بشنچی باب (فی التزوج) خاتون آلماق بیانندهدور (والتخلی) دخی خاتونسز بولماق بیانندهدور (بسم الله الرحمن الرحیم فی النکاح) بولغوچیدور نکاحده یعنی خاتون آلماقده (فوائد) فائدهلر (حفظ النفس) برسی نفسنی صاقلامق (من الشیطان) شیطان شرندن (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (من تزوج) بر کمسه خاتون آلسه (فقد احرز) بس تحقیق صاقلادی (شطر دینه) دینینك یارطسنی (ویزید) آرتورور خاتوننی (الی اربع) دورتکاچه (ان لم یعتصم) اکر حرامدن صاقلانمسه (بواحدة) بر خاتون ایله (ویبدل) دخی آلشدرور خاتوننی (باخری) ایکنچی خاتون ایله (ان تنفر الطبع) اکر طبیعتی یارانماسه یعنی اولکی خاتونینه محبتی بولماسه آنی آجیروب اورنیغه ایکنچی خاتون آلور (وزیادة الرغبة) ایکنچی فائده رغبتنك آرتق بولماقی (فی لذات الجنة) جنت لذتلرینه (فلذة الدنیا) آنکچون کیم دنیا لذتی (انموذج) آخرت لذتلرینك اورنا کیدور (وقطع الملالة) اوچونچسی آغرلق ویالقاولقنی ییرمك کیم (الحاصلة) حاصل بولغوچی اول آغرلق (من دوام العبادة) همیشه عبادت قیلماقدن یعنی کشیکا کوب عبات قیلماق سببلی آغرلق ویالقاولق حاصل بولهدور اکر خاتونی بولسه آنك ایله صحبت قیلماق سببلی اول یالقاولغی بتوب عبادتکا ینکادن محبت قیلور (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (لکل شره) بولغوچیدور هر حرص وقمسزلقغه (فترة) آغرلق ویالقاولق فمن کان بس بر کمسه بولسه (فترته) آنك آغرلقی وآرمقی (الی سنتی) منم سنتم اوزرینه کیم اول نکاحدور یعنی عبادت سببلی حاصل بولغان یالقاولقنی اکر خاتونی ایله صحبت ایدوب ییرسه (فقد اهتدی) بس تحقیق اول کمسه طوغری بولنی تابدی (وهو) بو اوچونچی فائده (لا یعم) شامل بولمیدور بارچه کشیلرنی (لانقطاعها) بتکانلکی اوچون اول یالقاولق (للبعض) بعضی کشیلرده (بالماء) صوغه قارامق ایله (والبستان) دخی باغچه نی تماشا قیلمق ایله (وفراغ القلب) دورتنچی فائده کونکلنك بوشامغی (من تدبیر البیت) خانه تدبیرندن یعنی یورطنك ایشلرندن (للعبادة) عبادت اوچون (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (زوجاتی) بنم خاتونلاروم (اعوانی) منکا یاردمچیلردور (علی الطاعة) عبادت قیلماغه (وهو) بو دورتنچی فائده دخی هر کشینی شامل ایمسدور بلکه (یخص) خاص بولهدور (لمن) شول کشیکا (لایدبر) تدبیر قیلماس (فیه) یورطنده یعنی یورط ایشلرنی ایشلاکوچی کشیسی بولماس شول تقدیرده خاتون آلماق سببلی فراغ قلب حاصل بولور (ولا یشوشه) دخیده تشویشلمس آنی (حقوق الزوجة) خاتوننك حقلری (وکثرة العشیرة) بشنچی فائده قرداشلرنك کوب بولماقی (لیدفع) ییرمك اوچون (بهم) اول قرداشلرنك مددی ایله (الشر) آدملرنك یاوزلغنی یعنی خاتون آلسه قرداشلری کوب بولوب کشیلر آنکا ضرر ایرشدرمسلر (والریاضة) آلتنچی فائده نفسنی ریاضت قیلدرمق (بالقیام) تورمق یعنی شغللنمك ایله (بحقوقهن) خاتون وبالالرنك نفقهلرنی حاصل قیلمق ایله (واحتمال) دخی نفسنی ریاضت قیلدرمق حاصل بولور کوترمك ایله (جفاهن) اول خاتونلارنك جفالرنی وایذالرنی (فورد) بس کیلدی

(ح) حدیثده (فیمن) شول کشی حقنده کیم (احْتَمَلَهَا) کوترسه آلارنك ایذالرنی وصبر قیلسه آلارنك یعنی خاتونلرنك یاوز خلقلرینه (کَانَ) بولور اول کشی (مَعِی) بنم ایله برکا (فی الْجَنَّة) اوجماحده (وَهُوَ) بو آلنچی فائده (یَخُصُّ) خاص بوله‌دور (بالْمُبْتَدی) بنکا سلوك یولینه کیرکان کشیکا (لاحْتِیَاجه) اول کشی محتاج بولغان اوچون (الی الرِّیَاضَة) نفسنی ریاضت قیلدورمغه (وَبِظَاهِر الْعَمَل) دخی خاصدور عمل ظاهر اهلینه یعنی نماز روزه کبی عبادتلر ایله شغللنکان کشیکا (فَالْانْفَاقُ) بس مالنی صرف قیلماق خاتون وبالالرینه (اَوْلی) آتغراقدور عبادت قیلماقدن (لَهُ) اول کشیکا (لِاَنَّهُ) آنکچون اول نفقه بیرمك (مُتَعَدّی) اوتکوچیدور ایکنچی کشیکا (بخلَافِ صَاحب الْبَاطن) باطن اهلینك خلافنچه یعنی علوم ومکاشفات ایله شغللنکان کشینك خلافنچه (فَعَمَلُهُ) آنکچون آنك اول عملی (اَشْرَف) شریفراکدور جماعتی اوچون مال صرف قیلماقدن (وَالْوَلَدُ) یدنچی فائده بالادور (وَهُوَ) اول بالا (الْمَقْصُودُ الْاَصْلِیُّ) مقصود اصلیدور نکاح مشروع بولماقدن (ففیه) بس بولغوچیدور خاتون آلوب بالا حاصل قیلماقده آلتی فائده برسی (مَحَبَّتُهُ تَعَالی) الله تعالی‌نك محبتی (بتَحْصِیل حکْمَته) الله تعالی‌نك حکمتنی حاصل قیلماق سببلی (وَهِیَ) اول حکمت (بَقَاءُ جنْس الْانْس) آدم جنسی باقی بولمق (وَالتَّحَرُّز) ایکنچیسی صاقلانمق (عَنْ تَعْطیل الْاَعْضَاء) اعضانی بوش یاتقرمقدن (عَن الْمَقَاصد) شوندااین مقصودلرندن کیم یاراتدی الله تعالی اعضانی اول مقصودلر اوچون یعنی تلنی یاراتدی ذکر قیلماق اوچون قولنی یاراتدی توتماق اوچون آیاقنی یاراتدی یورمك اوچون آلت تناسلنی یاراتدی جماع اوچون (وَمَحَبَّتُهُ عَلَیْه الصَّلوةُ وَالسَّلَامُ) اوچونچیسی پیغامبر علیه السلام‌نك محبتی وآنك مرادنی حاصل قیلماق (بالْاسْتنَان) آنك سنتنی قیلماق ایله (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده کیم ایتدی پیغامبر علیه السلام (النّکَاحُ) نکاح قیلماق (منْ سُنَّتی) منم سنتمندندور (وَتَکْثیرُ الْاُمَّة) دورتنچیسی امتنی کوب قیلماق (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (تَنَاکَحُوا) خاتون آلنکز (تَکْثُرُوا) کوب بولنکز بالالرنی حاصل قیلماق ایله (فَانّی) بس درستلکده من (اُبَاهی) فخر قیله من یعنی ماقتانامن (بکُمْ) سزلر ایله (الْاُمَمَ) باشقه امتلرکا (یَوْمَ الْقیَامَة) قیامت کوننده (وَلَوْ بالسّقْط) اکر توشکان بالا ایله بولسه‌ده (وَبَرَکَةُ الدُّعَاء) بشنچیسی بالانك دعاسینك برکه‌سی (انْ بَقیَ) اکر ترك قالسه اول بالا (بَعْدَهُ) اورتندن صونك (فَعَدَّهُ عَلَیْه الصَّلوةُ وَالسَّلَامُ) بس صانادی پیغامبر علیه السلام بالانی (منَ الْعَمَل) شوندااین عمللر جمله‌سندن کیم (الْبَاقی) قالغوچی اول عمل (بَعْدَ الْمَوْت) اولکاندن صونك (وَالشَّفَاعَةُ) آلتنچیسی بالانك شفاعت قیلماقی (انْ مَاتَ) اکر اولسه اول بالا (قَبْلَهُ) اورتندن اوّل (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (انَّ الطّفْلَ) درستلکده یاش بالا (یَجُرُّ) تارتور (بِاَبَوَیْه) آتا وآناسنی (الَی الْجَنَّة) جنتکا * (وَآفَاتٌ) دخی بولغوچیدور خاتون آلماقده آفتلر (وَهِیَ) اول آفتلر (کَسْبُ الْحَرَام) برسی حرامنی کسب قیلماق (فَالْمُعیلُ) آنکچون کیم جماعتلی کمسه (یَضْطَرُّ) اختیارسز بوله‌دور (الَیْه) اول حرامنی کسب قیلماغه (للتَّوَسُّع) نفقه‌کینك وکوب بولماق اوچون جماعتینه (وَوَرد) کیلدی (فیه) اول جماعت نفقه‌سی اوچون حرامنی کسب قیلغان کمسه حقنده (انَّهُ) درستلکده اول کمسه

(هو) اول (الذى) آنچلاین کمسه (اَکَلَ) آشادی (عِیالُه) آنك جماعتی (حَسَناتِه) آنك ایذكولكلرنی
(وَفَواتُ الحُقوق) ایکنچی آفت خاتون نك حقلری فوت بولماق کیچلك قیلماقی ایله آلارنك حقلرنك وصبر
قیلماس سزلقی ایله آلارنك ایذاسینه (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (کَفَى) کفایه قیله دور (بالمرء)
ایرکا (اثمًا) کناه بورزندن (اَنْ یُضیع) بوکیم ضائع قیلور (مَنْ) شول کشینك حقنی کیم (یَعُولُ) نفقه
بیرور آنکا (وَالشُّغْل) اوچونچی آفت شغل لنمکدور یعنی محروم بولماق (عَنْه تَعالَى) الله تعالی نك ذکرندن
(بتَدبیر المَعیشة) معیشتنی تدبیر قیلماق ایله (وَجَمْع المال) دخی مالنی جیماق ایله (وَالادّخار) دخی
مالنی جیوب قویماق ایله (وَالتفاخُر) دخی ماقتانمق مال وبالا ایله (وَالاسْتغراق بالتمتّع) دخی همیشه
خاتونلاردن فائده آلماق ایله (وَالمُوانَسة) دخی خاتونلار صحبتی ایله مونسلنمك سببلی (فان تَحقّقت الفائدة) اکر
نکاحنك فائده سی موجود بولسه (وَانتفت الآفة) دخی نکاحنك آفتی یوق بولسه (یَتَعیّن) بیلکلو بولور (النکاح)
خاتون آلماق یعنی خاتون آلور (وَان انعکس) اکر مونك کیرسی بولسه یعنی نکاحنك آفتی بولوب
فائده سی بولمسه (یتعیّن) بیلکلو بولور (التجرُّد) خاتون آلماس سزلق یعنی خاتون آلماس (وَان تقابلا)
اکر نکاحنك فائده سی ایله آفتی برسی ایکنچسینه مقابل بولسه یعنی ایکو یده بولمه (یأخُذ) توتار
(بالراجح) قوتلی سنی یعنی فائده جانبی قوتلی بولسه خاتون آلور اکر آفت جانبی قوتلی بولسه خاتون آلماس
(فَفَوات الشغل به تعالی) خدای تعالی نك ذکری وعبادتی ایله شغل لنمك نك کیتما کی یعنی ذکر وعبادت ایله
شغل لنمس سزلك (وَطیب اللُّقمة) دخی حلال لقمه نی تابمس سزلقی (اَفحش) قباحترا کدور (من فَوات الوَلد)
بالا بولماسدن (لاَنّه) انلچرن کیم اول بالا (لاَیجبرهما) بوایکی آفتنك کیچلکنی کامل قیلمیدور (وَلاَنّه)
دخیده آنکچون کیم بالانك بولماقی (مَوهُوم) وهملی دور (وَهُما) بو ایکی آفت (ناجزان) بالفعل واقع لردور
بوکلامنك حاصلی شول برکمسه خاتون آلماقنی اراده قیلغاچ اویلادی خاتون آلغانده فائده بارمو دخی ضرر
بارمو دیب بعدازان فائده نیده ضررنیده تابدی فائده شول اکر خاتون آلسه بالا بوله ضرر شول اکر خاتون آلسه
آنکا نفقه لکنی کسب قیلماق اوچون خدای تعالی نك عبادتدن محروم بوله یا ایسه حرامنی کسب قیله بس بو تقدیرده
خاتون آلماس سزلق آرتق زیرا که بالا بولماقی وهمی امّا عبادتدن محروم بولماقی وحرامنی کسب قیلماقی مقرردور
(وَکَذا الزنا) اوشانداق زنا قباحترا کدور (مِنْ کَسْب الحَرام) حرامنی کسب قیلماقدن (لاَنّه) آنکچون
زنا (قَتْلٌ حکمی) حکما آدم اولدرمك (بتحصیل وَلَد) بالانی حاصل قیلماق سببلی (لَیْسَ) یوقدور (لَهُ)
اول بالاغه (مَنْ) شوندابن کشبکم (یقُوم) تورور (بحقّه) اول بالانك حقی ایله یعنی زنا قیلوب
بالا بولغانده اول بالانی حکما اولدرمك بوله دور زیرا که اول بالانی تربیت قیلغوچی کمسه بولمایدور بوسوزنك
حاصلی شول خاتون آلماقدن اوّل اویلادی فائده ایله ضررنی اویلاغاندن صونك فائده نیده ضررنیده تابدی
فائده شول اکر خاتون آلسه زنادن صاقلانه آلماسه صاقلانمس ضرری شول اکر خاتون آلسه حرامنی کسب
قیلسه کیرك آلماسه حرامنی کسب قیلمی بس بو تقدیرده خاتون آلماق آرتوق زیرا که زنا قیلماق قباحترا کدور
حرامنی کسب قیلماقدن (وَلانّه) دخیده آنکچون کیم اول زنا (حَرامٌ) حرامدور (لعینه) ذاتی اوچون

یعنی

يعنى زنانك حرام بولماقى باشقه نرسه اوچون اينس بلكه اوزى اوچون حرام (وَالْكَسْبُ) حرامنى كسب قيلماق (حَرَامٌ) حرامدور (لِغَيْرِهِ) باشقه نرسه اوچون يعنى حرامنى آشامق بولغان اوچون (بِخِلَافِ النَّظَرِ) حرامغه قارامقنك خلافنچه (وَالْهَمِّ) دخى زنانى قصد قيلماقنك خلافنچه يعنى زنا حرامى كسبدن قباحتراكدور امّا حرامغه قارامق دخى زنانى قصد قيلماق بولار حرامنى كسبدن قباحتراك ايمسدور بلكه حرامنى كسب آلاردن قباحتراكدور (لِدَوَامِ الْكَسْبِ) حرامنى كسب هميشه بولغان اوچون بس آنك كناهسيده هميشه بولهدور امّا حرامغه قارامق دخى زنانى قصد قيلماق بولار بعضى وقتده كنه بولهدور بس بولارنك كناهسيده هميشه بولمايدور (وَسِرَايَةِ) دخى اوتكان اوچون (شَرِّهِ) حرامنى كسبنك شرى (اِلَى الْغَيْرِ) اوزندن باشقهغه يعنى خاتون وبالالاريغه اوته (وَعِنْدَ الْاَمْنِ) خاتون آلماقنك آفتلرندن ايمن بولغانده (فَالْاَوْلَى) بس آرتغراق (اَلْجَمْعُ) جيماق (بَيْنَهُ) خاتون آلماق آراسن (وَبَيْنَ الْعِبَادَةِ) دخى عبادت آراسن يعنى خاتونده آلورهم عبادتده قيلور (وَهُوَ) اول آرتقلق (عِنْدَ عِظَمِ الْقُوَّةِ) دينده قوّتى الوغ وكامل بولغانده (كَمَا) نيناك (كَانَ) بولدى (لِرَسُولِنَا عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بيغامبرمز عليه السلامكا (وَاِنْ لَمْ يَقْدِرْ) اكر كوچى يتمسه جيماغه خاتون ايله عبادتنى (فَالنِّكَاحُ) بس خاتون آلماق آرتق (لِصَاحِبِ الظَّاهِرِ) ظاهر عمل ايله شغل لنكان كشيكا (وَالْعُزُوبَةُ) خاتون سزلق آرتق (لِصَاحِبِ الْبَاطِنِ) باطن اياسينه يعنى باطن عمللر ايله شغل لنكان كشيكا (كَالْمَسِيحِ عَلَيْهِ السَّلَامُ) عيسى عليه السلام كبى (ثُمَّ الْاَصْلُ) موننك صونكده اصل خاتون آلماقده ياكه خاتون آلماس سزلقده (تَرْكُ الشَّوَاغِلِ) شغل لندر كوچى نرسهلرنى قويماق يعنى طيغوچى نرسهلرنى قويماق (عَنْهُ تَعَالَى) خداى تعالىنك عبادتندن يعنى اكر بوشواغل خاتون آلماقده بولسه خاتون آلماس اكر خاتون آلماسده بولسه خاتون آلور (فَيَنْظُرُ) بس قارار (وَيَخْتَارُ) دخى اختيار قيلور آرتوق بولغاننى (بِحَسَبِ الْبَاطِنِ) باطن حسبلى (وَصَلَاحِ الْقَلْبِ) دخى كونكلنك توزكلكى حسبلى يعنى اولى و آرتق خاتون آلماقده كونكلنك توزكلكينه قارامق اكر كونكل توزكلكى خاتون آلماقده بولسه خاتون آلور اكر آلماسده بولسه آلماس (وَيَجْتَهِدُ) دخى جهد قيلور (الْمُتَخَلِّى) خاتون سز كشى (فِى تَرْكِ اَغْذِيَةٍ) شونداين طعاملر آشامس سزلقده كيم (تُحَرِّكُ) حركت لندرور اول طعام (الشَّهْوَةَ) شهوتنى (وَقَطْعِهَا) دخى جهد قيلور شهوتنى كيسمكده (بِالصَّوْمِ الدَّائِمِ) هميشه روزه توتماق ايله (وَالْاِقْتِصَادِ) دخى تمانچه آشامق ايله (عِنْدَ الْاِفْطَارِ) آغز اچكنده (وَغَضِّ الْبَصَرِ) دخى جهد قيلور كوزنى يومماقده يعنى خاتونلارغه قارامس (وَهُوَ) اول كوزنى يومماق (بِالْاِعْتِزَالِ) آدملردن آيرلمق ايله بولور (وَوَرَدَ) كيلدى (ق) قرآنده (قُلْ) ايت اى محمد صلى الله عليه وسلم (لِلْمُؤْمِنِينَ) مؤمنلركا (يَغُضُّوا) يومسونلر (مِنْ اَبْصَارِهِمْ) كوزلرنى نامحرمنى كورمكدن (وَجَعَلَ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) قيلدى بيغامبر عليه السلام (لِكُلِّ عُضْوٍ) هر بر اعضاغه (زِنًا) زنانى (هٰذَا) حفظ قيل بونى (وَالنَّظَرُ) قارامق خاتونلرغه (يُهَيِّجُ) قوبارادور (الْوَسَاوِسَ) وسوسهلرنى (وَرُبَّمَا) كوب وقتنى قارامق سببلى (يَتَعَلَّقُ) باغلانهدور (الْقَلْبُ) كونكل (وَيَتَعَذَّرُ) مشكل بولهدور (الْوُصُولُ) قارالمش خاتونغه ايرشمك (فَيُفْضِى) بس سبب بولهدور اول قارامق (اِلَى التَّعَبِ الشَّدِيدِ)

قاتی مشقت جیکمکا (بما) شول نرسه سببلی (یستوفی) کامل آلور (القلب) کونکلی (وایضا) دخیده
(کل عضو) هر اعضا (یصلح) صالح بوله‌دور (لنعمة اخروية) آخرت نعمتنك حاصل بولماغینه (فالعین)
بس کوز صالح (للقاءه تعالی) خدای تعالی‌نك دیدارنی کورمکا (فحقیق) بس تیشلیدور (ان یصان) بوکیم
صاقلانمش بولور کوز حرامغه قارامقدن (ثم الثواب) مونك صونکده ثوابنك بولماقی (فی الکف) کوزنی
طیماقده حرامغه قارامقدن (ان قدر) اکر کوچی یتسه قارارغه یعنی قارارغه کوچی یتوب اوزنی قارامقدن طیسه
ثواب شول تقدیرده بولور (والا) اکر حرامغه قارارغه کوچی یتمسه بوطر یقچه کیم خاتون بولمغان یرده توره ایکان
(فالنجاة) بس بو تقدیرده قوتلماق یعنی هلاك بولماقدن خلاص اولور (ولا اثم) بوقدر کناه نامحرمکا قارامقدن (ان فقد)
اکر بولماسه (القصد) قاراغوچینك قاراماق قصدی یعنی قاریم دیب قارامسه (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده
(لك) درستدر سنکا (الاولی) اولکی قارامق (وعلیك) ضرردور سنکا یعنی درست ایمسدور (الثانية) ایکنچی
قارامق یعنی یولده بارغانده قارشوسینه برخاتون جیقسه آنکا آنکسزدن کوزی توشسه بونده کناه یوقدور
اما ینکادن قایتوب قاراسه بو صونکغی قارامغی کناه‌دور (والضرر) ضرر یعنی کناه (فی الامرد) سقالسزده
(اشد) قوتلی راکدور (لامتناع الوصول) ایرشمك ممکن بولمغان اوچون اول سقالسزغه (فی الشرع) شریعتده
(ویراعی) رعایت قیلور (المتزوج) خاتونلی کشی (الاعتدال) اورته‌نی (فی الوقاع) جماعده (فالافراط)
آنکچون کیم کوب جماع قیلماق (یقهر) قهر قیلور یعنی جینکار (العقل) عقلنی (بصرف الهمة) همتنی
کامل صرف قیلماق ایله (الی التمتع) لذت آلماغه قضاء شهوت ایله (ویجرم) دخی آیرور عقلنی (عن المقصود)
مقصود اصلیدین کیم اول الله تعالی نك رضاسنی تابماق دخی نفسکا خلاف قیلماق (ویقضی) دخی سبب
بوله‌دور اول جماع قیلماق (الی تناول) آشامغه (الاشیاء المقوية) قوتلی تورغان نرسه‌لرنی (للشهوة) شهوتنی
(وهو) اول شهوتنی قوتلی تورغان نرسه‌لرنی آشامق (کتنبیه) اویغاتمق کبی (السبع الضاری) ضرر
ایرشدرکوچی یرتقچ حیوان نی (والعشق) دخیده سبب بوله‌دور اول جماع قیلماق عشقغه یعنی خاتوننی
کوب سومکا (وهو) اول عشق (یجعله) قیله‌دور اول کشینی (اضل) آزغنراق (من الانعام) حیوانلردن
(ویبلغ) ایرشدرور خاتون آلغوچی (الخطبة) خاتون آلماق اراده قیلغاننی آلاچاق خاتونیغه (وان کان)
اکرچه بولسه‌ده (تزویجها) اول خاتوننی بیرمك (للولی) ولی‌نك حقی (وینظرها) دخی قارار آلاچاق
خاتونیغه (قبله) نکاحدن اوّل (تقریبا) یاقن قیلماق اوچون (للالفة) دوستلقنی اوزی ایله خاتونی آراسنده
(ویعقد) دخی عقد قیلور نکاحنی (فی المسجد) مسجدده (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده
(اجعلوه) عقد قیلنکز نکاحنی (فی المسجد) مسجدده (وفی الشوال) دخی شوال آینده نکاح قیلور (ففیه)
آنکچون کیم اول شوال آینده (کان) بولدی (نکاح عائشة) آنامز حضرت عائشه‌نك نکاحی (رضی الله
تعالی عنها) راضی بولغای ایدی خدای تعالی آندن (وزفافها) دخی آنامز حضرت عائشه‌نك پیغمبر علیه السلام
یورطینه بارمقی شوّال آینده بولدی (ویقدم) ایلك قیلور عقدکا (الخطبة) خطبه‌نی (والتحمید) دخی
ایلك قیلور حمدنی (والصلوة) دخی ایلك قیلور صلواتنی (فی کل) هر قایسنده (من الایجاب) ایجابدن

(والقبول)

(والقبول) دخی قبولدن یعنی قز بیرکوچی ایتور الحمدلله والصلوة علی رسوله قزمنی بیردوم قز آلغوچی ایتور الحمد لله والصلوة علی رسوله قزنی قبول قیلوب آلدوم (ولا یتزوج) خاتون نی نکاح قیلماس یعنی آلماس (لعزها) خاتون نك عزتی ومرتبه سی اوچون (ومالها) دخی خاتون نك مالی اوچون (وجمالها) دخی کورکاملکی ومانورلغی اوچون آلماس (ففیه) آنکچون کیم بو نیتلر ایله آلماقلق بولغوچیدور (وعید) قورقتماق خبری (ویختار) اختیار قیلور (المتدینة) دین توتقوچی خاتون نی (لئلا تفسد) فاسد قیلماسون اوچون خاتون (الدین) دین نی (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (علیك) لازم اورنکا یعنی تیشلی سنکا آلماق (بذات الدین) دین وایذکولك ایاسی بولغان خاتون نی (وحسنة الخلق) دخی اختیار قیلور کورکام خلقلنی (لیحصل) حاصل بولسون اوچون (الفراغ) کونکلنك طانجلغی (والجمیلة) دخی کورکام یوزلونی اختیار قیلور (فالصیانة) آنکچون زنادن صاقلانمق (فیه) اول کورکام یوزلو خاتون نی آلماقده (اکثر) کوبراکدور (والممنوع) طیلمش چنانچه یوقاریده ایندی خاتون نی آلماس کورکاملکی اوچون دیب ایندی اینه کورکام یوزلی خاتون نی آلور دیب بو سوزی یوقاریداغی سوزینه خلاف بوله دور اوشبو خلافنی دفع اوچون ایته دور یوقاریده طیلمش (هو) اول (الاکتفاء) کفایه لنمك (بالجمال) مانورلغی ایله یعنی دیندارلغی وایذگولکنی اویلامایئچه یالغز مانورلغی اوچون گنه آلماق امابو مانور یوزلونی اختیار قیلسون دیکان سوزی ننك معناسی شول دیندار وایذکو خلقلی بولغان صونك دخی کورکام یوزلیده بولسون (الا) مکر کورلام یوزلونی اختیار قیلماس (ان یکون) اول کیم بولسه (زاهدا) زاهد یعنی دنیانك لذتلرندن یوزدوندرکوچی (فیعرض) بس یوزدوندرور (عنه) کورکام یوزلی خاتون آلماقدن (وقلیلة المهر) دخی اختیار قیلور مهری آز بولغان خاتون نی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (خیر النساء) خاتونلرنك ایزکوراکی (ارخصهن) کمراکی (مهورا) مهر یوزندن (ح) حدیث (یمن المرأة) خاتون ننك مبارك بولماقی (خفة مهرها) مهرینك ینکل لکی (ویسر نکاحها) دخی نکاحی آسان بولماغی (وحسن خلقها) دخی خلقی کورکام بولماقی (والولود) دخی اختیار قیلور کوب بالاتابقوچی خاتون نی (لان الولد) آنکچون کیم بالا (هو) اول (المقصود) قصد قیلنمش دور خاتون آلماقدن (وورد) دخی کیلدی (ح) حدیثده (علیکم) لازم توتنکز اورنکزکا (بالولود) کوب بالا تابقوچی خاتون نی یعنی کوب بالا تابقوچی خاتون نی آلنکز (والبکر) دخی اختیار قیلور بکرنی یعنی کیاوکا بارمغان قزنی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (هلا) نی اوچون آلمادنك (بکرا) بکر قزنی (تلاعبها) اوینار ایدك آنك ایله (وتلاعبك) اول دخی اوینار ایدی سنك ایله (وفیها) دخیده بولغوچیدور اول بکر قزده (شدة المحبة) کوب محبت (والالفة) دخی کوب دوستلق (هذا) حفظ قیل بونی (والثیب) طول خاتون (تبغض) دشمن توتار (صفات) شوندابن صفتلرنی کیم (تخالف) باشقه بولور (مالوفاتها) عادتلنمش صفتلرینه (ویمیل) دخیده میل قیلور (طبعها) اول طول خاتون نك طبیعتی (الی الاول) اؤلگی ایوینه (ویتنفر) دخی نفرت قیلور یعنی بیزار اول خاتوندن (الزوج الثانی) صونکغی ایری (لو ذکرته) اکر ذکر قیلسه اول خاتون اؤلگی ایرنی (والنسیبة) دخی اختیار قیلور خاتون آلغوچی نسب ایاسی بولغان

خاتون‌نی (مِنْ اَهْلِ الدِّین) دین توتقوچی‌لر قبیله سندن (لِیَسْرِیَ) اونسون اوچون (الصَّلاحُ) ایذکولکلری
(اِلَی الْوَلَد) بالاسینه (فورد) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (اِیَّاکُمْ وَخَضْرَاءَ الدِّمَن) یراق
قیلنکز اوزنکزنی تیرسلکده اوسکان یاشل اولندن (اَیْ) آنك معناسی (الْحَسْنَاءَ) کورکام مانور خاتون
(فی الْمَنْبَتِ السُّوْءِ) فاسقلر ویاوزلر قبیله‌سندن بولغوچی (وَغَیْرَ الْقَرَابَةِ الْقَرِیبَةِ) دخی اختیار قیلور یاقن
قرداش بولمغان خاتون‌نی (فَهِیَ) آنك چون اول یاقن قرداش بولغان خاتون (تُنْقِصُ) کیم قیلور
(الشَّهْوَةَ) شهوتنی (وَنُهِیَ) طیلمش بولدی (عَنْهُ) اول یاقن قرداش بولغان خاتون‌نی آلماقدن (مُعَلَّلًا)
دلیل‌لنمش بولغانی حالده (بِاَنَّ الْوَلَدَ) بو طریقچه کیم بالا (خُلُقَ) یاراتلمش بولور (مَهْزُولًا) آرق
(وَجَاءَ) دخی کیلدی (ح) حدیثده (اَلْاِجْتِنَابُ) صاقلانمق (عَنِ الطَّوِیلَةِ الْمَهْزُولَةِ) اوزن آرق خاتوندن
(وَالْقَصِیرَةِ الذَّمِیمَةِ) دخی قصقه یمسز خاتوندن (وَالْمُسِنَّةِ) دخی قارت خاتوندن (وَالْمِکْثَارَةِ) دخی کوب
سوزلشکوچی خاتوندن (وَذَاتِ وَلَدٍ) دخی بالالی خاتوندن (ثُمَّ) مونك صونکده (رِعَایَةُ تِلْكَ الْاَوْصَافِ)
اوشبو وصفلرنی رعایه قیلماق (فی الزَّوْجِ) ایرده (اَوْلٰی) آرتغراقدور یعنی قزبالانی ایرکا بیرکانده ایرنك
دینده صلاحن دخی کورکام خلقلی بولماقن ویخشی نسل‌لی بولماقن اعتبارقیلسون (وَیُهَادِی) بولا کلاشرلر
ایر ایله خاتون جانبندن (فَوَرَدَ) آنك‌چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (تَهَادُوا) بولاکلاشنکز (تَحَابُّوا)
تا کیم دوستلاشرسز یعنی ایکی اراده دوستلق ومحبت آرتور (وَیُولِمُ) دخی طوی قیلور (فَهُوَ) آنك‌چون
کیم بو طوی قیلماق (مَرْوِیٌّ) روایت قیلنمشدور (عَنْهُ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلامُ) پیغمبر علیه السلامدن
(قَوْلًا) سوزیورندن یعنی طوی قیلنکز دیدی (وَفِعْلًا) دخی قیلماق یورندن یعنی پیغمبر علیه السلام اوزیده
طوی قیلدی (وَیُعَجِّلُ) دخی آشقتردور (بِهَا) اول طوینی (فَهِیَ) بس اول طوی (فی الْیَوْمِ الْاَوَّلِ)
اولگی کونده (سُنَّةٌ) سنتدور (وَفِی الثَّانِی) ایکنچی کونده (مُتَعَارَفٌ) آدملر آراسنده بولغان عرفدور
(وَفِی الثَّالِثِ) اوچونچی کونده (رِیَاءٌ) ریادور یعنی اوچونچی کونده قیلماسون (وَلَا یَخْطُبُ) جاوچی
یبرماس (عَلٰی خِطْبَةِ اَخِیهِ) مسلمان قرداشی جاوچی یبرکان یرکا (فَهُوَ) آنك‌چون اول (اِیذَاءٌ) اوّل جاوچی
یبرکان کشینی ایذا بوله‌دور (وَیُعْلِنُ) دخی آشکارا قیلور نکاحنی (فَوَرَدَ) آنك‌چون کیم کیلدی (ح)
حدیثده (اَعْلِنُوا) آشکارا قیلنکز (النِّکَاحَ) نکاحنی (وَیَنْثُرُ) دخی صاچلور (السُّکَّرُ) شکر (وَاللَّوْزُ)
دخی بادام یعنی چیکلاوك (عَلٰی رَأْسِهِمَا) ایر ایله خاتون‌نك باشلارینه (وَیَنْتَهِبُ) آلور اول صاچلمشنی
(الْقَوْمُ) کشیلر (فَهُوَ) آنك‌چون اول صاچمك (سُنَّةٌ) سنتدور (وَیَغْسِلُ) یوار (الزَّوْجُ) ایر
(رِجْلَیْهَا) خاتونینك ایکی آیاغن (وَیَرْمِی) آتار (الْمَاءَ) آیاق یوغان صونی (فی زَوَایَا الْبَیْتِ)
یورطنك پوچماقلارینه (لِیَدْخُلَهُ) کیرسون اوچون اول یورطغه (الْبَرَکَةُ) برکت (وَیَنْوِی) نیت قیلور
(فی الْمُبَاشَرَةِ) جماع قیلغانده (تَحْصِینَ الْفَرْجِ) عورتنی صاقلامقنی حرامدن (وَتَفْرِیغَ الْقَلْبِ) دخی کونکلنی بوشاتمقنی
خدای تعالی ذکرندن طیغوچی نرسه‌لردن (وَیُسَمِّی) دخی بسم الله ایتور (فی اِبْتِدَاءِ الْوِقَاعِ) جماع قیلماقنی
باشلاغانده (وَیَقْرَأُ) دخی اوقر (الْاِخْلَاصَ) سورهٔ اخلاصنی (وَیَسْأَلُهُ تَعَالٰی) دخی صورار خدای تعالی دن (الذُّرِّیَّةَ الطَّیِّبَةَ)

ایذکو

ایلکو اولادنی (ومجانبة الشیطان) دخی صورار شیطان نك بر یاقده بولماقنی یعنی یراق بولماقنی (فهو) آنك چون اول (مأمور به) بیورلمشدور (ویجتنب) دخی صاقلانور جماع قیلماقدن (اللیل الاول) اوّلگی کیچه (من الشهر) آیدن یعنی آینك اوّل کیچه‌ده جماع قیلماس (والآخر) دخی آخرغی کیچه (واوسطه) دخی اورتاسنده (فهی) آنکچون بو وقتلر (اوقات حضور الشیاطین) شیطانلر حاضر بوله تورغان وقتلر (واوّل اللیلة) دخی صاقلانور جماع قیلماقدن کیچه‌نك اوّلنده (لیکون) بولسون اوچون (النوم) یوقلامق (علی الطهارة) پاکلك اوزرینه (ویلبث) دخی توقف قیلور یعنی تورور خاتون نك قورصاغی اوستنده (بعد الفراغ) اوزینك حاجتندن بوشاغان صونك (لتفرغ) بوشاسون اوچون خاتونی اوزحاجتندن (ویباشر) جماع قیلور (کل اربع لیال) هر دورت کیچه‌ده (فهو) آنکچون اول (الاعتدال) اورته مرتبه دور (استدلالا) استدلال یورزندن (باباحة الاربع) دورت خاتون نك درستلکی ایله (ویزید) دخی آرتورور جماع قیلماقنی اول مرتبهٔ اعتدالغه (لحاجتها) خاتون نك حاجتی بولغان اوچون یعنی اکر خاتون نك جماعکا رغبتی ومیلی بولسه آرتورور (فتحصینها) آنکچون کیم خاتونِنی حرامدن صاقلامق (واجب) واجبدور (ویتخذ) دخی توتار (کل منهما) ایر ایله خاتون نك هر برسی (خرقة) بر چوپرا کنی (لازالة الاذی) مردارلقنی ییرمك اوچون یعنی عورتلرنی پاك قیلماق اوچون (ویضاجع) یاتقرور اوزیاننده (الحائض) حیض کورکوچی خاتونتنی (ویواکلها) دخی آنك ایله برکا طعامنی آشار (ویشاربها) دخی آنك ایله برکا اچار (مخالفة) خلاف قیلماق اوچون (للمجوس) مجوسی کافرلکا (ولا یأتیها) دخی کیلماس خاتوننینه (من جانب الدبر) آرت یاقدن (فهو) آنکچون اول (اللواطة الصغری) کیچکنه لواطه‌دور (ولا یدوم) دخی دائم‌چلق قیلماس (علی ترك الوطی) جماع قیلماس سزلقغه (فهو) آنك چون اول (یضعف) ضعیف قیله‌دور (قوته) جماع قوتن (ولا یباشر) دخی جماع قیلماس (بعد مباشرة) جماع قیلغاندن صونك (واحتلام) دخی توشلنکاندن صونك (الا) مکر (ان یغسل) بو کیم یوسه (نفسه) عورتنی (او یبول) یاایسه بول قیلسه (ولا یعزل) دخی شهوتنی چیتکا ییرمس (فهو) آنکچون اول (کالجلوس) اولترمق کبی (فی المسجد) مسجدده (بلا عبادة) عبادتسز (والاقامة) دخی تورمق کبی (بمکة) مکهٔ معظمه‌ده (بلا حج) حجسز (ولا یأثم) کناهلی بولماس (به) اول عزل سببلی یعنی شهوتنی چیتکا ییرمك سببلی (ان نوی) اکر نیت قیلسه (استبقاء الملك) ملکینك قالماغنی (فی الجاریة) کنیزکده (والحسن) دخی کورکاملکنك قالماقنی (والسمانة) دخی سمیزلکنك قالماغنی (للتمتع) فائده آلمق اوچون (والحیاة) دخی ترکلکنك قالماغنی نیت قیلسه (بالتحرز) صاقلانمق ایله (عن المخاض) بالا تابمق آورودن (والخوف) دخی کناهلی بولماس عزل سببلی اکر نیت قیلسه قورقماقنی (من الافضاء) ایرشدرمکدن اولاد نفقه‌سی اوچون (الی کسب الحرام) حرامنی کسب قیلماغه (فکانوا) بس بولدیلر صحابه‌لر (یعزلون) عزل قیلور بولدیلر (وما نهوا) طیلمادیلر (عنه) اول عزلدن (وان کان) یعنی عزلده کناه یوق اکرچه بولسه‌ده (فیه) اول عزلده (ترك الفضیلة) آرتقلقنی قویماق (وهو) اول فضیلت (التوکل) خدای تعالیغه تابشر مقدور (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (من ترك) بر کمسه قویسه (النکاح) نکاحنی

(مخافة العيلة) فقيرلكدن قورقب (فليس منا) بس ايمسدور اول بزدن (اى) آنك معناسى (من اخلاقنا)
يعنى نكاحنى قويماق فقرلكدن قورقب بزنك خلقلرمزدن ايمس (ويأثم) كناهلى بولور عزل قيلماق سببلى
(ان خاف) اكر قورقسه (ولادة البنت) قز بالا توماقدن (فهو) آنكچون اول قز توماقدن قورقماق
(عادة الجاهلية) كافرلر عادتى (او اراد) يا ايسه تيلسه يعنى كناهلى بولور عزل قيلماق سببلى اكر
تيلسه اول عزل قيلماق ايله (المبالغة) مبالغه‌نى (فى النظافة) پاككلكده يعنى خاتونينك بيك پاك بولماقنى
(فهو) آنكچون كيم عزل قيلمق بونيت ايله (بدعة) بدعتدور (ويفرح) شادلانور (بالمولود) بالا طوعق
ايله (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (انه) درستلكده بالا (نور) نوردور (فى الدنيا) دنياده (وسرور)
دخى شادلقدور (فى الآخرة) آخرتده (ولا يغتم) قايغورماس (بالبنت) قز بالا طوماق ايله (لان الصلاح)
آنكچون كيم ايذكولك (مستور) اورتلمشدور يعنى معلوم ايمس صلاح اير بالاده ياقز بالاده (ويزداد)
دخى آرتورور قز بالا توغانده (فرحا) شادلقنى (مخالفة) خلاف قيلماق اوچون (للجاهلية) كافرلاركيم آلار
قز بالا توغانده قايغورديلر (وورد) دخى كيلدى (ح) حديثده (بركة المرأة) خاتون نك مبارك بولماقى
(تبكيرها) اوّل تابماقى (بالبنات) قزلرنى (من ابتلى) بر كمسه مبتلا بولسه (منهن) قزلردن (بشىء)
آزى ايله ياكوبى ايله (فاحسن) بس كوركملك قيلسه واحسان قيلسه (اليهن) آلارغه (كن) بولور آلار
(له) اول كشيكا (سترا) پرده (من النار) اوتدن (ويؤذن) اذان ايتور (فى اذنه اليمنى) يينكا توغان بالانك
اوك قولاغينه (ويقيم) قامت ايتور (فى اليسرى) صول قولاغينه (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده
كيم، اكر اوك قولاغينه اذان ايتسه وصول قولاغينه قامت ايتسه (رفعت) كوتارلمش بولور يعنى يراق قيلنمش
بولور (عنه) آندن (ام الصبيان) ام صبيان ديكان مرض (ويقطع) كيسر توغان وقتده (سرته) بالانك
كندككنى (ويميط) دخى ييرور (الاذا) مردارلقنى يعنى بالانى قويندرور (وترضعه) ايمزور بالانى (الام)
آناسى (فهو) آنكچون اول (سنة) سنتدور (ولا يسأم) دخى قايغورماس (ببكاءه) بالانك يغلامغى سببلى
(فهو) آنكچون كيم آنك يغلامغى (ذكر) ذكردور (وجاء) دخى كيلدى (الختان) بالانى سنت
قيلماق (فى اليوم السابع) طوغاندن صونك يدنچى كونده (وقيل) دخى ايتلمش بولدى يعنى بعضى
عالملر ايتديلر (يؤخر) كيچكتورور سنت قيلماقنى (عنه) اول يدنچى كوندن (مخالفة) خلاف قيلماق
اوچون (لليهود) يهوديلاركا (وتحاميا) دخى صاقلانمق اوچون (عن الخطر) بالانك هلاك بولماقدن
(ووقته) سنت قيلماق نك اخير وقتى (سبع سنين) يدى يل (وتختن) دخى سنت قيلنور (الانثى)
قز بالا (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (انه) درستلكده قز بالانى سنت قيلماق (مكرمة)
آنك حرمتلى بولماقينه سببدور (وهو) اول قز بالانى سنتلى قيلماق (ينضر) نورلى قيلور (الوجه)
يوزنى (ويفتر) دخى كيمتور (الشهوة) شهوتنى (ويلذ) دخى لذتلى قيلور (الوقاع) جماعنى
(ويحبب) دخى سوكلو قيلور اول قزنى (الى الزوج) ايرينه (ولايبالغ) مبالغه قيلماس (فيه) اول
قز بالانى سنت قيلماقده (ويحسن) كوركام قيلور (الاسم) بالانك اسمنى يعنى بالاغه يخشى اسم قويار

(فورد)

(فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (حَسِّنُوا) كوركام قيلنكز (اَسْمَاءَ اَوْلَادِكُمْ) بالالرنكزنك
اسملرنى (وَالتَّعْبِيدُ) عبدلى قيلماق يعنى عبدالله ياكه عبدالرحيم (اَحَبُّ) سوكلى راكدور (فورد)
آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (اِذَا سَمَّيْتُمْ) هرقچان اسم قويسانكز بالالارنكزغه (فَعَبِّدُوا) بس
عبدلى قيلنكز (ح) حديث (اَحَبُّ الْاَسْمَاءِ) اسملرنك سوكلى راكى (اِلَى اللّٰهِ تَعَالَى) خداى تعالى غه
(عَبْدُاللّٰهِ) عبدالله ديكان اسم دور (وَعَبْدُ الرَّحْمٰنِ) دخى عبدالرحمن ديكان اسمدور (وَلَا يَجْمَعُ) جيماس
(بَيْنَ اِسْمِهِ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) پيغمبر عليه السلامنك اسمى آراسن (وَكُنْيَتِهِ) كينه سى آراسن يعنى بالاسينه
محمد اسم قويسه ابوالقاسم ديب كنيه قويماس (فَهُوَ) آنك چون اول جيماق (مَنْهِىٌّ) طيلمشدور (عَنْهُ)
آندن (وَقِيلَ) اينلمش بولدى (كَانَ) بولدى (ذٰلِكَ) بوجيماس سزلق (فِى عَهْدِهِ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ)
پيغمبر عليه السلام زماننده اما بزم زمانمزده اول جيماق درست (وَيُبَدِّلُ) آلشدرور (الْاِسْمَ السَّيِّئَ) قباحت
ويمان اسمنى يخشى اسم ايله يعنى بركمسه نك اسمى قباحت بولسه قزاق اسملرى كبى اول اسمنى ترك
قيلوب ايكنچى كوركام اسم قويار (فَبَدَّلَ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) آنك چون كيم آلشدردى پيغمبر عليه
السلام (اِسْمَ الْعَاصِ) عاص ديكان اسمنى (بِعَبْدِاللّٰهِ) عبدالله ديكان اسم ايله يعنى عاص اسملى كشيكا
عبدالله ديب اسم قويدى (وَبَرَّةَ) دخى آلشدردى بره ديكان اسمنى (بِزَيْنَبَ) زينب ديكان اسم ايله
(وَقَالَ) ايتدى پيغمبر عليه السلام (تُزَكِّى نَفْسَهَا) آيا اوزكى نك نفسنكنى مدح قيله موسن (وَنَهَى) دخى
طيدى پيغمبر عليه السلام (عَنْ اَفْلَحَ) افلح ديكان اسمنى قويماقدن (وَنَافِعٍ) دخى نافع اسمنى قويماقدن
(وَبَرَكَةَ) دخى بركه اسمنى قويماقدن (تَحَامِيًا) صاقلانمق اوچون (عَمَّا قِيلَ) اينلمش بولماقدن (لَيْسَ)
يوقدور (فِى الدَّارِ) بويرطده (بَرَكَةٌ) بركه يعنى بركمسه نك اسمى بركه بولسه بركشى كيلوب ايتسه
بركه يورطده مو ديب بركه بولمسه بركه يورطده يوق ديب ايتسه كيرك بو كوركام سوز ايمس
شونك اوچون بالاسيغه بركه ديب اسم قويماسون (وَيُسَمَّى) اسم قويار (السِّقْطَ) توشكان بالاغه اكر
اير بالا بولسه اير اسمنى اكر قز بالا بولسه قز اسمنى قويار (وَاِنْ جُهِلَ) اكر معلوم بولمسه (صِفَتُهُ) اول توشكان
بالانك صفتى يعنى اير ياكه قز بولماقى معلوم بولمسه (فَبِمَا) بس شول اسم ايله اسم قويار (يَصْلُحُ) صالح ودرست
بولور اول اسم (لِلذَّكَرِ) ايركا (وَالْاُنْثٰى) دخى قزغه (كَحَمْزَةَ) حمزه ديكان اسم كبى (وَطَلْحَةَ) دخى
طلحه ديكان اسم كبى (وَلَا يُكَنَّى) كنيه قويماس بالاسينه (بِاَبِى عِيسٰى) ابى عيسى ديب يعنى عيسى آتاسى
ديب (اِذْ) آنك چون (لَا اَبَ لَهُ) يوقدور عيسى نك آتاسى (وَنُهِىَ) دخى طيلمش بولدى حديثده
(عَنْهُ) ابى عيسى ديب كنيه قويماقدن *(وَيُعَقُّ) عقيقه قربانى بوغازلر (عَنِ الْاِبْنِ) اير بالادن (بِشَاتَيْنِ)
ايكى قوى نى (وَعَنِ الْبِنْتِ) قز بالادن (بِشَاةٍ) برقوى نى (فِى الْيَوْمِ السَّابِعِ) توغاندن صونك يدنچى
كونده (فَهُوَ) آنك چون كيم اول عقيقه قربانى بوغازلامق (مَأْمُورٌ بِهِ) بيورلمشدور آنك ايله (وَعُقَّ)
عقيقه قربانى بوغازلنمش بولدى (عَنِ الْحَسَنِ) حضرت امام حسندن (رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) راضى بولغاى
ايدى خداى تعالى آندن (بِشَاةٍ وَاحِدَةٍ) برقوى (وَيُحْلَقُ) دخى كينارور (رَأْسُهُ) بالانك باشنى اول

يدنچی کونده (ويتصدق) دخی صدقه بيرور (على وزن شعره) صاچی آغرلغی قدر (ذهبا) آلتون نی (اوفضة) يا ايسه کموشنی (فامرت) بس بيورلمش بولدی (به) اول صاچ کيتاروب صاچ آغرلغی صدقه بيرملك ايله (فاطمة) حضرت فاطمه (رضی الله تعالى عنها) راضی بولغای ايدی خدای تعالی آندن (ويطلی) دخی صلار (السكر) شکرنی (اوالتمر الممضوغ) يا ايسه چاينلمش خرمانی (فی لهانه) بالانك تماغينه بونی عربچه تحنيك ديرلر بزم لسانمزده آوزلاندرمق ديرلر (ففعله) آنلچون کيم قيلدی پيغمبر (عليه الصلوة والسلام بعبدالله) حضرت عبدالله غه (بن زبير) حضرت زبير اوغلی (حين جاءت) کيلتورکان وقتده (به) اول عبدالله نی (امه) آناسی (اسماء) حضرت اسماء (بنت ابی بكر) حضرت ابو بکر قزی (رضی الله تعالى عنهم) راضی بولغای ايدی خدای تعالی آلاردن ﴿الباب السادس﴾ آلتنچی باب (فی الكسب) کسب قيلماق بياننده دور (والورع) دخی کناهدن صاقلانمق بياننده دور ﴿بسم الله الرحمن الرحيم ورد﴾ کيلدی (ح) حديثده (من طلب) برمن ايستسه (الدنيا) دنيانی (حلالا) حلال وجه ايله (تعففا) صاقلانمق اوچون (عن المسألة) سائل لکدن (وسعة) دخی کيلكلك اوچون (على عياله) جماعتينه (وتعطفا) دخی مهربانچلق اوچون (على جاره) کورشسينه (لقی الله) بولقور الله تعالى غه يعنی کيلور خدای تعالی حضورينه (ووجهه) يوزی بولغانی حالده (كالقمر ليلة البدر) اون دورتنچی کيچه‌کی آی کبی (ومن طلب) برمن ايستسه (الدنيا) دنيانی (مفاخرا) دنيا ايله ماقتانغانی حالده (مكاثرا) دنيا کوبلکنی ايسنکانی حالده (لقی الله) کيلور خدای تعالی حضورينه (وهو) حال بوکيم اول خدای تعالی (عليه) اول من اوزرينه (غضبان) غضب قيلغوچی (فالكسب) بس کسب قيلماق (سنة الانبياء) پيغمبرلر سنتيدور (والاولياء) دخی ولی لر سنتيدور (وفيه) بولغوچيدور بوکسب قيلماقده (ستر الحال) حالنی اورتمك (وهو) اول کسب قيلماق (اولی) آرتغراقدور (لظاهر العمل) عمل ظاهر ايله شغل لنكان کشيکا (من الاخذ) آلماقدن رزقنی (بالسؤال) سائل لك ايله (وبغيره) دخی سائل لکدن باشقه وجه ايله (فالفارغ) بس کسبدن بوشاغان کمسنه (سائل) صوراغوچيدور رزقنی کشيلردن (بلسان الحال) حال تلی ايله (واما صاحب الباطن) اما عمل باطن ايله شغل لنكان کشی (والعالم النافع) دخی علمی ايله فائده ايرشدرکوچی عالم (للناس) آدملرکا (والمشتغل) دخی شغل لنکوچی (بمصالحهم) آدملرنك مصلحت وفائده‌لری ايله (كالقاضی) قاضی کبی (فان اعطوا) بس اکر بيرلمش بولسه بولارغه (الكفاية) کفايه وينچك قدر (من بيت المال) بيت المالدن بس بوتقديرده آلارغه کسبنی ترك قيلوب آدملرنك مصلحتلری ايله شغل لنمك اولی وآرتق دور (والا) اکر آلارغه بيت المالدن کفايه قدر بيرلمسه (يقابل) مقابل قيلور يعنی قارشی قيلور بولارنك هر برسی (فضائل الكسب) کسبنك فضيلتلرنی (بما) شول فضيلتکا قارشی قيلورکيم اول کشی (فيه) اول فضيلتده دور مثلا عالم کشی کسبنك فضيلتنی قارشی قيلور علم اوکراتمك فضيلتنه (معنا) بيك يخشی قاراغانی حالده (ويعمل) عمل قيلور (بحسب الصلاح) توزکلك حسبلی يعنی دينينك توزکلکی اکر علم اوکرتمکده بولسه علم اوکراتور اکر کسبده بولسه کسب قيلور (وحقه) اول کسبنك ادبی (ان ينوی) بوکيم نيت قيلور کسب قيلغانده

(التعفف) حرامدن صاقلانمقنی (والتعطف) دخی مهربانچلقنی جماعتینه وغیریلرکا (واقامة فرض الکفایة) دخی فرض کفایه نی قائم قیلماقنی نیت قیلور (فی صناعات) شوندابن هنرلرده کیم (یتوقف) توقتار (علیها) اول هنرلرکا (العیش) آدملرنك معیشتی وتزکلکی (ویباکر) ایرته توروب کسب قیلماغه وکون نك اوّلنده جهد قیلور کسبکا (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثلر (انّ) درستلکده (فی الغدو) بولغوچیدور کون نك اوّلنده (برکة) برکت (ونجاحا) دخی مقصودغه ایرشمك (ویجتنب) دخی صاقلانور (ما) شوندابن کسبدن کیم (یضر) ضرر بیرور (الناس) آدملرکا (کالاحتکار) طعامنی جبوب قویماق کبی قیمت بولمق امیدی ایله (ویلوث) دخی صاقلانور شول کسبدن کیم بویار اول (الباطن) کونکلنی (کالجزر) قصابلق کبی یعنی صوغمچلق کبی (فهو) آنکچون اول (یقسی) قارا قیلور (القلب) کونکلنی (والصیاغة) دخی آلتنچیلق کبی (فهو) آنکچون اول (یزین) زینت بیرور (الدنیا) دنیاغه (والظاهر) دخی صاقلانور شول کسبدن کیم بویار اول ظاهرنی (کالحجامة) قان آلمق کبی (والدباغة) دخی تیری ایلامك کبی (وما) دخی صاقلانور شول کسبدن کیم (یعسر) مشکل بولور (فیه) اول کسبده (رعایة الاحتیاط) احتیاطنی رعایه قیلمق یعنی حرامدن صاقلانمق (کالصرف) بیع صرف کبی یعنی آلتون وکموش ایله صاتو قیلماق کبی (والدلالة) دخی دلال لق کبی (وما) دخی صاقلانور شوندابن کسبدن کیم (یکره) خوش کورمس (فیه) اول کسبده (قضاءه تعالی) خدای تعالی نك قضاسنی (کشراء الحیوان) حیوان صاتوب آلماق کبی صاتونیتی ایله کیم مکروه کورور خدای تعالی نك قضاسنی یعنی حیوانلرنك اولمکنی یاراتماس (وسلامة الناس) دخی صاقلانور شول کسبدن کیم خوش کورمس اول کسبده آدملرنك سلامتلکنی (کبیع الکفن) کفن صاتمق کبی (وما) دخی شول کسبدن صاقلانور کیم (یحرم) حرام بولور (استعماله) آنی استعمال قیلماق (کقباء الابریسم) یفك چپان کبی (وآنیة الذهب) دخی آلتون صاوت کبی (والفضة) دخی کموش صاوت کبی (والمزمار) دخی قورای کبی وغیری اوین اسبابلری کبی (ورفع البناء) دخی بنانی بیوك ایتمك کبی (وتزیینه) دخی بیانی زینت لمك کبی (بالجص) کرج ایله (ویعامل) معامله قیلور کسبده (متدینا) دیندار آدم ایله (لایستر) مستور واورتلمش بولماس (حاله) آنك حالی (اعانة) یاردم بیرسون اوچون (علی البر) یخشیلیق غه (لا) معامله قیلماس (فاسقا) فاسق کشی ایله (لئلایعین) یاردم بیرمسون اوچون (علی الاثم) کناهغه (ولایبالغ) دخی مبالغه قیلماس (فی مدح المبیع) صاتا تورغان نرسه سنی ماقتماقده (وذم المشتری) دخی آلا تورغان نرسه نی ذم لمکده مبالغه قیلماس (وان صدق) اکرچه راست ایتکوچی بولسه ده اول مدح ایله ذمده (ولایحلف) دخی صاتو ایتکانده آنط ایتماس کیرك آنطنده صادق بولسون کراك کاذب (فهو) آنکچون کیم معامله قیلغانده آنط ایتمك (جعله تعالی) الله تعالی نی قیلماق (عرضة) تونقه (للایمان) آنطلارغه (لترویج) رواج بیرمك اوچون (الدنیا الخسیسة) خسیس بولغوچی دنیانی (وورد) کیلدی (ح) حدیث (لاینظر الله) قارامس خدای تعالی رحمت نظری برله (الی منفق سلعته) صاتو مالنی رواج بیرکوچی کشیکا (بیمینه) آنطی ایله (ویظهر) دخی ظاهر قیلور (عیب المبیع)

صاتله تورغان نرسه سنك عيبنى كيرك اول عيب ياشرون بولسون كيرك ظاهر (وَقَدْرَهُ) دخى مقدارنى بيان وظاهر قيلور اولچمك ايله (وَسِعْرَ الْوَقْتِ) دخى ظاهر قيلور شول وقتنك بهاسنى (وَمَا) دخى ظاهر قيلور شول نرسه نى كيم (سُومِحَ) آسان وينكل قيلنمش بولدى (بِهِ) آنك ايله (فِى الصَّفْقَةِ الْاُولٰى) اوّلكى صاتوده يعنى نرسه نى صاتقوچى كمسه اوزى آلغان وقتده اوزينه آسانلق وينكل لك قيلنغان بولسه اوزى صاتقانده آنى ظاهر قيلور (فَالْاِخْفَاءُ) آنكچون كيم بولارنى ياشرمك (خِيَانَةٌ) خيانتدور (وَوَرَدَ) كيلدى (ح) حديثده (مَنْ غَشَّنَا) برمن خيانت قيلسه بزمسلمانلرغه (فَلَيْسَ مِنَّا) بس اول كمسه بزكا ايركوچيلردن ايمس (ق) قرآن (وَيْلٌ) اوكنچدور (لِلْمُطَفِّفِينَ) اولچاوده كيملك قيلغان كشيلركا (الْآيَة) آيتنى آخرينه قدر اوقغل (وَلَا يُرَوِّجُ) رواج بيرمس يعنى يورتمس (الزَّيْفَ) ناچار آقچه نى (بَلْ) بلكه (يُلْقِيهِ) تاشلار آنى (فِى الْبِئْرِ) قيبيغه (وَلَا يَخْلِطُ) دخى قاطشدرمس (التُّرَابَ) توفراقنى (بِالطَّعَامِ) طعام ايله يعنى بوغداىغه يا ايسه باشقه ايكن كا توفراق قاطشدرمس (وَمَا) دخى قاطشدرمس شول نرسه نى كيم (لَا يُعْتَادُ) عادت بولماس آنى قاطشدرمق (بِاللَّحْمِ) ايت ايله يعنى ايتكا اچاك ياكه باش آياق قوشماس (فَهُوَ) آنكچون اول (وَاَمْثَالُهُ) آنك اوخشاشلى نرسه لر (حَرَامٌ) حرامدور (وَلَا يُقْدِمُ) دخى كسبنك ادبى شولدوركيم كيلماس آلام ديب (عَلٰى شَيْءٍ) برنرسه اوزرينه (لَا يُرِيدُهُ) تلاميدور آنى آلماقنى (بِمَا فَوْقَ ثَمَنِهِ) بهاسندن آرتق بها ايله (تَرْغِيبًا) رغبت لندرمك اوچون (لِلْمُشْتَرِى) آلغوچى كمسنه نى (وَالْاَصْلُ) اصل كسب بابنده (اَنْ لَا يُرِيدَ) بوكيم تلامس (لِغَيْرِهِ) اوزيدن باشقه غه (مَا) شول نرسه نى كيم (لَا يُرِيدُ) تلاميدور (لِنَفْسِهِ) اوزيكا (وَهُوَ) اول يوقاريده مذكور بولغان نرسه لردن صاقلانمق آسان وينكل بولمس مكر آسان بولور (بِاعْتِقَادِ) شول اعتقاد ايله كيم (اَنَّ الْخِيَانَةَ) درستلكده خيانت (لَا تَزِيدُ) آرتورميدور (فِى الرِّزْقِ) رزقنى (وَالدِّيَانَةَ) دخى ديانت يعنى خيانت قيلماس سزلق وحرامدن صاقلانمق (لَا تَنْقُصُ) كيمتميدور رزقنى (وَاَنَّ الْآخِرَةَ) دخى درستلكده آخرت (اَوْلٰى) آرتغراقدور (مِنَ الدُّنْيَا) دنيادن (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ح) حديثده (لَا يَزَالُ) هميشه (لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ) لا اله الا الله ديكان كلمهٔ طيبه (يَدْفَعُ) ييبرور (عَنِ الْخَلْقِ) خلقلردن (سَخَطَ اللّٰهِ) خداى تعالى نك آچونى (مَا) شول وقتغاچه كيم (لَمْ يُؤْثِرُوا) اختيار قيلماسه لر (صَفْقَةَ دُنْيَاهُمْ) دنيا سودالرنى (عَلٰى آخِرَتِهِمْ) آخرت سودالرينه (وَيُحْسِنُ) احسان وايذكولك قيلور كسب قيلغوچى معامله ده (بِاَنْ) بوطريقچه كيم (لَا يَغْبَنُ) نقصان وكيملك ايرشدرمس آلغوچى كشيكا شونداين نقصان وكيملكنى كيم اول (غَيْرَ مُعْتَادٍ) عادتلنمش بولماس (وَاِنْ اَعْطٰى) اكرچه بيرسه ده آرتقنى (الْمُشْتَرِى) آلغوچى كمسه (لِرَغْبَةٍ) اول آلغوچى رغبت ومحبت قيلغان اوچون آلا تورغان مالغه (اَوْحَاجَةٍ) يا ايسه آلغوچينك اول مالغه حاجتى بولغان اوچون مثلا بر كشيكا چپان بيك ضرور ايكان صاتوچى قولنده چپان بار آنك بازار بهاسى اون تنكه ايكان آلغوچى كشيكا غايت كيركلكندن اون ايكى تنكه بيره شول تقديرده احسان شول آنك ايكى تنكه سنى آلماينچه بازار بهاسيغه بيرمك (وَيَحْتَمِلُهُ) كوتارور اوزى كيملكنى وضررنى (مِنْ ضَعِيفٍ) ضعيف كشيدن (اَوْفَقِيرٍ) يا ايسه فقير كشيدن يعنى ضعيف يا فقيردن آلغانده

بازار

بازار بهاسندن آرتق آلور (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (رحم الله) رحمت قیلسون خدای تعالی (امرأ) شول ایرکا کیم (سهل) ینکل قیلدی (البیع) صاتونی (وسهل) دخی ینکل قیلدی (الشراء) صاتوب آلماقنی (لا) کوترمس نقصان وضررنی (من غنی) بایدن یعنی بایدن آلغانده باینی رعایه قیلوب بازار بهاسندن آرتق آلماس (لانه) آنکچون اول (تضییع) مالنی ضایع قیلماق (اذ) آنکچون (لا اجر) یوقدور آنده ثواب (ولاحمد) دخی یوقدر کشیلرنك ماقتامغی (ویسامح) دخی ینکل لك قیلور (فی قبض الثمن) صاتقان نرسه نك آقچه سنی آلماقده (والدین) دخی بورچنی آلماقده (بنقص) اول ینکل قیلماق کیمتمك ایله (بعض) آقچه نك دخی بورچنك بعضسنی (وترك طلب) دخی ایستمس سزلك ایله (نقد احسن) یخشی آقچه نی (وامهال) دخی مهلت بیرمك ایله (وقبول حواله) دخی حواله نی قبول قیلماق ایله (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (رحم الله) رحمت قیلسون خدای تعالی (امرأ) شول ایرکا کیم (سهل) ینکل قیلدی (القضاء) بورچ اوتمکنی یعنی بورچنی تیزلك اوزرینه اوتار (وسهل) دخی ینکل قیلدی (الاقتضاء) بورچ ایستمکنی (ح) حدیث (من انظر) برکمسه مهلت بیرسه (معسرا) فقیرکا آلاچاقنی آلماقده (اوترك) یا ایسه قویسه (له) اول فقیرکا یعنی بورچنی کیچسه (حاسبه الله) حساب قیلور خدای تعالی اول مهلت وکیچکان کشینی (حسابا یسیرا) ینکل حساب ایله (ویبادر) دخی آشقر (اعطاء الاجرة) خدمت حالنی بیرمکده (وقضاء الدین) دخی بورج اوتمکده (قبل الاجل) وقتندن اوّل (باحسن مما) شول نرسه نك کورکا مراکی ایله (شرط) شرط قیلنمش بولدی (وینوی) دخی نیت قیلور (القضاء) بورج اوتمکنی (کذلك) اوشانداق (ان عجز) اکر عاجز بولسه بورج اوتمکدن (ویستدین) بورج آلور (فی ضعف قوة) قوتی ضعیف بولغانده (فی سبیله تعالی) خدای تعالی یولنده (وتکفین میت مقل) دخی فقیر میت نك کفننی آلماقده بورج آلور (ونکاح) دخی شوندایین نکاحده بورج آلور کیم (یتعفف) حرامدن صاقلانور (به) اول نکاح ایله (علیه تعالی) یعنی بر تقدیرلرده بورج آلور توکل قیلغان حالده الله تعالی اوزرینه (فهو) بس خدای تعالی (یقضیها) اوتار اول بورچنی (ویقیل) دخی قایتارور سودانی آلغوچی کمسه (ان ندم) اکر اوکنسه (البائع) صاتقوچی کشی اوشانداق قایتارور صاتقوچی کشی سودانی اکر اوکنسه آلغوچی کشی (فوعد) آنکچون کیم وعده قیلنمش بولدی (علیه) سودانی قایتارغان کشیکا (اقاله تعالی) الله تعالی نك قایتارمغی (یوم القیامة) قیامت کوننده (عثرته) اول اقاله قیلغان کشینك خطالرنی (ویعامل) دخی معامله قیلور (الفقیر) فقیر ایله (نسیئة) نسیه یعنی فقیر کشیکا کوتارکا صاتور (علی عزم الترك) آقچه نی آلماس قصدی ایله (ان لم یظهر) اکر ظاهر بولماسه (غناه) اول فقیرنك بای لغی (ویکیل) اولچار (الطعام) طعامنی (اخذا) آلغانده (واعطاء) دخی بیرکانده (فقیه) آنکچون بولغوچیدور اول اولچمکده (البرکة) برکت (ویختار) دخی اختیار قیلور (حرف السلف) اوتکان عزیزلرنك هنرلرنی (کالحرث) ایکن ایکمك کبی (والحمل) حمال لق کبی (والنجر) آغاچ یونمق کبی (والخیاطة) لباس تکمك کبی (والقصر) بوز آغارتمق کبی (والخصف) دخی چیتك وکوش تکمك کبی،

(وَالرَّعْي) دخى كتو كوتمك كبى (وَالْكِتَابَة) دخى يازو يازمق كبى (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ح) حديثده (خَيْرُ تِجَارَاتِكُمْ) سودالرنكزنك خيرلوسى (الْبَزُّ) لباس صاتمق (وَخَيْرُ صَنَاعَاتِكُمْ) هنرلرنكزنك خيرلوسى (الْخَرْزُ) چيتك وكوش كبى لرنى تكمك (وَيَلْزَم) لازم توتار (مَا) شول كسبنى كيم (رُزِقَ) رزقلندى (فيه) اول كسبده (وَيَتْرُكَ) دخى قويار (مَا) شول كسبنى كيم (اتَّجَرَ) سودا قيلدى (فيه) آنده (ثَلَاثًا) اوچ مرتبه (فَلَمْ يُرْزَقْ) بس رزقلنمدى يعنى فائده كورمدى (وَيَتَّخِذَ) دخى آصرار (الْغَنَم) قوى‌نى (وَالدَّجَاجَ) دخى تاوقنى (وَنَحْوَهَا) بولار اوخشاشلى‌لرنى (لِلدَّرِّ) سوت اوچون (وَالنَّسْل) دخى نسل اوچون (فَفِيهَا) بس بو حيوانلرده بولغوچيدور (عُشْرُ الرِّزْقِ) رزقنك اوندن برى (فَكَانَ لَهُ عَلَيْهِ الصَّلَوٰةُ وَالسَّلَامُ) بس بولدى پيغمبر عليه السلامغا (بَعْرَانُ) نوه‌لر (وَغَنَمٌ) دخى قوى‌لر (مِنْ لَبَنِهَا) آلارنك سوتندن بولدى (قُوتُ أَهْلِهِ) جماعتينك رزقى (وَيَخْتَارُ) دخى اختيار قيلور قوى‌لردن وتاوقلردن (صِنْفًا) شول كروه‌نى كيم (فيه) بولور آنده (السُّودُ) قارالر (وَالْبِيضُ) دخى آقلر (وَلَا يَحْرِصُ) حرص وقمسزلق قيلماس صاتوغه وبازارغه بوطريقچه‌كيم بازارغه همه‌دن اوّل‌باروب همه‌دن‌صونك قايتماس (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (شَرُّ الْبِقَاعِ) برلرنك شرى وياوزى (السُّوقُ) بازاردور (وَشَرُّ أَهْلِهَا) بازار اهلينك ياوزى (أَوَّلُهُمْ) بارچه‌دن اوّل بولغوچى (دُخُولًا) كرمكده (وَآخِرُهُمْ) بارچه‌دن صونك بولغوچى (خُرُوجًا) چيقماقده (وَلَا يَرْكَبُ) آطلانمس (الْبَحْرَ) درياغه يعنى سواد اوچون كيمكا كه اولترمس (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (لَا يَرْكَبُ) آطلانلمس (الْبَحْرَ) دريا يعنى كيمه‌كا اولترمس (إِلَّا) مكر اولترور (الْحَجِّ) حج اوچون (أَوْ عُمْرَةٍ) يا ايسه عمره حجى اوچون (أَوْ غَزْوَةٍ) يا ايسه غزا اوچون (وَيَتَوَرَّعُ) تقوا قيلور (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديث قدسيده كيم ايتدى خداى تعالى (أَمَّا الْوَرِعُونَ) اما تقوا قيلغوچيلر (فَإِنِّي) بس درستلكده من (أَسْتَحْيِي) حيا قيله من (أَنْ أُحَاسِبَهُمْ) بوندن كيم حساب قيلسام آلارنى (وَأَدْنَى رُتْبَتِهِ) اول تورعنك ايك توبان مرتبه‌سى (الْاحْتِرَازُ) صاقلانمق (عَنِ الْحَرَامِ) حرامدن (وَهُوَ) اول حرامدن صاقلانمق (الْوَرَعُ) ورعدور (ثُمَّ) مونك صونكنده ايكنچى مرتبه‌سى بو اوّلكى مرتبه‌دن آرتق صاقلانمق (عَنِ الشُّبْهَةِ) شبهه‌دن (وَهُوَ) اول شبهه‌دن صاقلانمق (التَّقْوَى) تقوادور (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ح) حديثده (دَعْ) قوى (مَا يُرِيبُكَ) سنى شككا توشركان نرسه‌نى (إِلَى مَا لَا يُرِيبُكَ) بارو توجه قيل شول نرسه اوزرينه كيم سنى شككا توشرمس (وَهُوَ) اول شبهه (كَمَا) شول نرسه‌نك شبهه‌سى كبى كيم (اخْتَلَفَ) خلاف قيلندى (فيه) آنده يعنى بر نرسه‌نى بعضى عالم‌لر حلال وبعضى‌لرى حرام ديسه بس اول نرسه شبهه‌لى بولور اول نرسه‌دن صاقلانمق تقوادور (وَالْأَخْذ) دخى تقوى شول صاقلانمق آلماقدن (مِمَّنْ) شونداين كشيدن كيم (علم) بيلندى (أَنَّ) درستلكده (فِي مَالِهِ) بولغوچيدور آنك مالنده (حَرَامًا) حرام (أَوْ عَلَيْهِ) يا ايسه صاقلانمق آلماقدن شونداين كشيدن كيم بولور اول كشيگا (عَلَامَةُ الْمُبَالَاتِ) حرامدن قورقماس‌سزلق علامتى (وَصِلَةُ السُّلْطَانِ) دخى صاقلانمق آلماقدن سلطان‌نك هديه‌سنى (ان

اشتبه)

اشْتَبَهَ) اکر شبهه‌لی بولسه (بَيْتُ الْمَالِ) بيت المال نك مالی (اَوِاسْتِحْقَاقُ الْاَخْذِ) يا ايسه شبهه‌لی بولسه
مستحق بولماقی بيت المالدن آلماغه (اَوْقَدْرُهُ) يا ايسه شبهه‌لی بولسه مستحق بولماقی بيت المالدن
نی مقدار آلماغه (وَالْاَوْلٰی) ارتغراق (فِی مِثْلِهِ) بونك اوخشاشلی‌ده (السُّؤَالُ) صورامق (عَنِ الْغَيْرِ)
اوزيدن باشقه‌دن (وَالتَّعَلُّلُ) دخی اولی وآرتق قبول قيلماغان تقديرده عذر بيان قيلماق (لِئَلَّا يَتَأَذّٰی)
ببرکوچی کمسه ايف النماسون اوچون (فَاِسْرَارُ الْمُؤْمِنِ) بس مؤمن نی شادلاندرمق (اَهَمُّ) کيرا کلی
راکدور (مِنَ الْوَرَعِ) تقوادن (اَمَّا الْوَهْمُ) اما وهم کيم (الْغَيْرُ النَّاشِی) کيلکوچی ايمس (عَنْ دَلِيلٍ)
دليلدن (کَالْاِحْتِرَازِ) صاقلانمق کبی (عَنِ الصَّيْدِ) شکار قيلماقدن وشکار حيواننی آشامقدن (لِاحْتِمَالِ کَوْنِهِ)
اول حيوان نك بولماقی احتمال بولغان اوچون (مِلْكًا لِلْغَيْرِ) بر کشينك ملکی (وَلَا اَثَرَ) حال بوکيم يوقدور اثر
وعلامت (عَلَيْهِ) اول حيوان نك کشی ملکی بولماغنه (فَوَسْوَسَةٌ) بس اول وهم وسوسه‌دور آندن صاقلانمق
تقوا ايمسدور (وَيَبْنِی) بنا قيلور (فِيهِ) اول ورع وتقوا قيلماقده (عَلٰی ظَاهِرِ الْحَالِ) حالنك ظاهرينه
(تَحْسِينًا) کورکام قيلماق اوچون (لِلظَّنِّ) کمان نی (فَوَرَدَ) بس کيلدی (ق) قرآنده (اِنَّ بَعْضَ
الظَّنِّ) درستلکده بعضی کمان (اِثْمٌ) کناهدور (ثُمَّ) مونك صونکده ورع نك اوچونچی مرتبه سی
صاقلانمق (عَمَّا) شوندای نرسه‌دن کيم (لَا بَأْسَ) يوقدور باس وخوف (بِهِ) آنکا اول نرسه سببلی
(مَخَافَةَ) قورقماق اوچون توشماکدن (مَا بِهِ بَأْسٌ) قورقولی بولغان نرسه‌کا (وَهُوَ) بو اوچونچی مرتبه‌ده‌کی
ورع (الصِّدْقُ) صدقدور (فِی التَّقْوٰی) تقواده (کَتَرْكِ الْعَزَبِ) خاتونسز کشينك قويماقی کبی (الشِّبَعَ)
توقلقنی يعنی تويغانچه آشامسزلقی (وَالْعِطْرَ) دخی خوش ايسلرنی قويماقی کبی يعنی ايسلی مای‌لر
سورتماس سزلکی (لِتَحْرِيكِهِمَا) بو ايکسی حرکتلندرکان اوچون (الشَّهْوَةَ) شهوتنی (ثُمَّ) مونك صونکده
ورعنك تورتنچی مرتبه‌سی کيم بو بارچه سندنده آرتقدور صاقلانمق (عَمَّا) شول نرسه‌دن کيم (لَيْسَ لَهُ
تَعَالٰی) بولماس اول نرسه خدای تعالی اوچون (وَهُوَ) بو دورتنچی مرتبه‌ده‌کی ورع (الصِّدْقُ الْمُطْلَقُ)
صدق مطلقدور (کَتَرْكِ خُطْوَةٍ) بر آدمنی قويماق کبی (وَلُقْمَةٍ) دخی بر لقمه‌نی قويماق کبی
(لَيْسَ فِيهِمَا) بولماس اول آدم ايله لقمه‌ده (نِيَّةُ عِبَادَةٍ) عبادت نيتی يعنی عبادت نيتندين باشقه
بر آدمده آطلاماس‌لر وبر لقمه‌ده آشاماس‌لر (فَهُمْ) بس اولکی عزيزلر (کَانُوا) بولديلر (يَقْتَصِرُونَ)
قصتارتور بولديلر (عَلٰی لُقَيْمَاتٍ) شول لقمه‌لرغه (يُقَوِّينَ) قوت بيرورلر (عَلَی الْعِبَادَةِ) عبادتکا
(وَالتَّحْقِيقُ) تحقيق بودور کيم (اَنَّهُ) درستلکده کشی (کُلَّمَا يُشَدِّدُ) هر مقدار کيم قاتی قيلور
(فِی الْاِحْتِيَاطِ) صاقلانمقده (يَکُونُ) بولور اول صاقلانمق (سَبَبًا) سبب بولور (لِلتَّخْفِيفِ) قيامتده حساب
ينکل بولماغه (وَالْاَصْلُ) اصل تقوا بابنده (الْاِسْتِفْتَاءُ) فتوا صورامق (عَنِ الْقَلْبِ) کونکلدن ﴿ الْبَابُ السَّابِعُ ﴾
يدنچی باب (فِی الْاِتِّبَاعِ) پيغامبر عليه السلامکا ايرمکنی بيانده‌دور (فِی الْمَعِيشَةِ) معيشتده ﴿ بسم الله الرحمن
الرحيم وَوَرَدَ ﴾ کيلدی (ق) قرآن (قُلْ) ايت ای محمد صلی الله تعالی عليه وسلم (اِنْ کُنْتُمْ) اکر بولسانکز
سزلر (تُحِبُّونَ اللّٰهَ) خدای تعالی نی سوکوچيلر (فَاتَّبِعُونِی) بس ايرنکز منکا (يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ) سور سزلرنی

خدای‌تعالی (ق) قرآن (وَمَا آتٰیکُمُ الرَّسُولُ) اول نرسه‌کیم کیلتوردی سزکا آنی رسول‌علیه‌السلام (فَخُذُوهُ) بس‌توتنکز آنی (فَالْاَصْلُ) بس اصل دین بولنده (اِتِّبَاعُهُ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) پیغامبر علیه‌السلامکا ایرمك (فِی جَمِیعِ الْاُمُورِ) بارچه ایشلرده (لِاَنَّهُ) آنك چون اول‌ایرمك (یَصِیرُ) قیله‌دور (الْعَادَةَ) عادت بولغان نرسه‌نی (عِبَادَةً) عبادت قیله‌دور مثلا یوقلامق یاکه آشامق عادت بولارده ثواب یوق اما یوقلامقنی یاکه آشامقنی سنت‌چه قیلسه‌عبادت بولوب‌ثواب حاصل بوله‌دور (وَیَنُورُ) دخی نورلاندرور پیغامبر علیه‌السلامغه ایرمك (الْبَاطِنَ) کونکلنی (وَیَذَکَّرُ) دخی ایسکا توشرور (الْعُبُودِیَّةَ) قل‌لق‌نی (وَیَقْرُبُ) دخی یاقن قیلور (اِلَی الْاِرْتِیَاضِ) ریاضت قیلماغه (فَالْمُسْتَرْسِلُ) بس عادتلنمش کمسنه (فِی اِتِّبَاعِ الْهَوَاءِ) نفس هواسینه ایرمکده (یَشْبَهُ) اوخشیدور (الْبَهَائِمَ) حیوانلرغه (هٰذَا) حفظ قیل بونی (وَاِنَّمَا عَدَلَ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) درستلکده کوچدی پیغامبر علیه‌السلام (مِنْ مُبَاحٍ) بر مباحدن (اِلٰی آخَرَ) ایکنچی مباحغه (لِاطِّلَاعِهِ) بیلکانلکی اوچون (بِنُورِ النُّبُوَّةِ) پیغامبرلك نوری ایله (عَلٰی فَائِدَةٍ) فائده‌نی (فِیهِ) اول‌کوچمکده (فَتَرْکُهُ) بس پیغامبرعلیه‌السلامغه ایرمکنی قویماق (لِلتَّکْذِیبِ) تکذیب اوچون (کُفْرٌ) کفردور (وَدُونَهُ) تکذیبدن باشقه قویماق (حُمْقٌ) عقل‌سزلقدور (وَحَقُّهُ) پیغامبر علیه‌السلامغه ایرمکنك حقی طعام آشامقده (اَنْ یَغْسِلَ) بوکیم یوار (الْیَدَیْنِ) ایکی قولنی (قَبْلَ الْاَکْلِ) آشامقدن اوّل (وَبَعْدَهُ) دخی آشاغاندن صونك (تَنْظِیفًا) پاك قیلماق اوچون (وَتَعْظِیمًا) دخی طعامنی الوغ‌لامق اوچون (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (الْوُضُوءُ) قولنی یومق (قَبْلَ الطَّعَامِ) طعامدن اوّل (یَنْفِی) ییره‌دور (الْفَقْرَ) فقیرلکنی (وَبَعْدَهُ) طعامدن‌صونك یومق (یَنْفِی) ییره‌دور (اللَّمَمَ) کناه صغیره‌نی (وَیَفْتَتِحُ) دخی‌باشلار‌طعامنی (بِالْمِلْحِ) توزایله (وَیَخْتَتِمُ) دخی تمام قیلور طعامنی (بِهِ) اول توز ایله (فَفِیهِ) آنك چون‌کیم بولغوچیدور توزایله‌باشلاب توزایله تمام‌قیلماقده (مَغْفِرَةُ الذُّنُوبِ) کناه‌لرننك یارلقانمغی (وَدَفْعُ سَبْعِینَ بَلَاءً) دخی یتمش بلانك کیتمکی (وَیَأْکُلُ) آشار طعامنی (عَلَی السُّفْرَةِ) دسترخان اوزرینه (الْمَوْضُوعَةِ) قویلمش اول دستر خان (عَلَی الْاَرْضِ) یر اوزرینه (فَالْخِوَانُ) بس اوستل (وَالْمُنْخُلُ) دخی ایلاك (وَالْاُشْنَانُ) دخی اشنان خوش ایسلی اولن‌دور کیم آنك ایله قول یوارلر (وَالشِّبَعُ) دخی تویماق (مِنَ الْبِدَعِ) بدعتلر جمله سندن‌دور (وَاِنْ لَمْ یَکُنْ) اکرچه بولماسه‌ده بولار (مَذْمُومَاتٍ) ذملنمشلر (غَیْرَ الشِّبَعِ) تویماقدن باشقه سی (مُتَاَدِّبًا) یعنی آشار طعامنی ادبلنکانی حالده (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (لَا آکُلُ) آشامیم من طعامنی (مُتَّکِئًا) تایانغان حالده (اَنَا) من (عَبْدٌ) قل‌من (آکُلُ) آشیمن (کَمَا) نیناك (یَأْکُلُ) آشار (الْعَبِیدُ) قللر (اِلَّا) مکر (الْفَاکِهَةَ) یمش (عَلٰی سَبِیلِ التَّفَکُّهِ) لذت آلمق اوزرینه یعنی اکر یمشنی لذت آلمق اوچون آشاسه بو تقدیرده نی طریقچه آشاسه‌ده درست (فَیَجُوزُ) بس درست بولور یمشنی آشامق (مُتَّکِئًا) تایانغانی حالده (وَمُضْطَجِعًا) دخی یاتغانی حالده (وَیَجْلِسُ) اولترورطعام آشاغانده (عَلَی الرِّجْلِ الْیُسْرٰی) صول آیاق اوزرینه (وَیَنْصِبُ) تورغزور (الْیُمْنٰی) اوڭ آیاقنی (فَهُوَ) بس بوطریقچه اولترمق (مَسْنُونٌ) سنتدور (وَیَنْوِی) نیت قیلور (بِهِ)

اول

اول طعام آشامق ایله (القُوَّةَ) قوتنی (عَلَى الطَّاعَة) عبادت قیلماغه (دُونَ) نیت ایتمس (التَّلَذُّذ) لذتلنمکنی (ویُقدِّمُه) مقدم قیلور طعام آشامقنی (عَلَى الصَّلٰوة) نماز اوزرینه (انْ اَمِنَ) اکر ایمن بولسه (فوتَهَا) نمازاوتمکدن (لئَلَّا یَبْرُدَ) طعام صُوُن‌ماسون اوچون (وَلَا یَلْتَفِتَ) دخی التفات قیلماسون یعنی کیتماسون اوچون نماز اوقغانده (القَلْبُ) کونکل (الَیْه) اول طعام اوزرینه (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اذا حَضَرَ) هرقچان حاضر بولسه (العَشَاءُ) کیچکی آش (وَالعِشَاءُ) دخی یستونمازی (فَابْدَوُا) بس باشلانکز (بالعَشَاء) کیچکی آش ایله یعنی اوّل آشنی آشانکز صنکره نمازنی اوقنکز (وَیُکْثِرُ) دخی کوب قیلور (الْاَیْدِی) قول‌لارنی یعنی طعامنی یالغز آشامس بلکه کوب کشی بولوب آشارلار (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (اجْتَمِعُوا) جیلنکز (عَلٰى طَعَامِکُمْ) طعامنکز اوزرینه (یُبَارَكُ) برکت بیرلمش بولور (لَکُمْ) سزکا (فیه) اول طعامده (وکَانَ عَلَیْه الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بولدی پیغامبر علیه السلام (لَایَأْکُلُ) آشامی ایدی (وَحْدَه) یالغز (وَفیه) بولغوچیدور قول‌لارنی کوب قیلماقده (تَقْلیلُ الْاَکْل) آشامقنی کیم قیلماق (وَالْاِنفَاقُ) دخی کشیکا نفقه بیرمك (وَالْجَمْعُ) جیلماق (فی الْقَصعَةِ الْوَاحِدَة) بر طابقده (اَحَبُّ) سوکلی‌راکدور (الَى اللّٰه تَعَالٰى) خدای تعالی‌کا (وَیَجْتَنبُ) صاقلانور (الْقَصْعَةَ الصَّغیرَةَ) کچکنه طابقدن (فَلَا بَرَکَةَ) آنکچون کیم یوقدور برکت (فیه) اول کچکنه طابقده (وَنَحْوَ الصُّفْر) دخی صاقلانور جیز طابق کبی‌دن (وَالنُّحَاس) دخی باقر طابق کبیدن (فَالْمَسْنُونُ) بس سنت بولغان طابق (الْخَشَبُ) آغاچ طابقدور (وَالْخَزَفُ) دخی تاش طابقدور (وَیُسَمِّی) بسم الله ایتور (فی الْاِبْتدَاء) طعام آشامقنك اوّلنده (وَالْاَحَبُّ) سوکلی‌راك بسم الله ایتمك (فی کُلِّ لُقْمَة) هرلقمه‌ده یعنی هر قابقانده (وَیَجْهَرُ) قچقروب ایتور بسم الله نی (تَذْکیرًا للْغَیْر) باشقه‌لرنك ایسینه توشرمك اوچون (وَلَا یَعیبُ) عیب قیلماس (مَأْکُولًا) هیچ بر آشالمش نرسه‌نی یعنی هیچ بر طعامنی عیبلمس (فَهُوَ) بس اول (الْمَأْثُور) روایت قیلنمشدور (وَلَا یَتَجَاوَزُ) دخی اوتمس طعام آشاغانده (عَمَّا یَلیه) اوز آلدندن یعنی اوز آلدندانغنه آشار (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (کُلْ) آشا (مَا یَلیكَ) اوزیاغنکنی یعنی اوز آلدندان (الَّا) مکر (فی الثّمَار) یمشلرده کیم آلرده هرطرفدن آشاسه درست (فَهُوَ) آنکچون اول (مَرْویٌّ) روایت قیلنمشدور (مُعَلَّلًا) دلیل لنمش بولغانی حالده (بانَّهُ) بوطریقچه کیم یمشلر (لَیْسَ نَوْعًا وَاحدًا) برتورلی ایمسدور (وَلَا یَأْکُلُ) آشامس (منْ ذرْوَة الْقَصْعَة) طابقنك یوقاروسندن (وَلَا) دخی آشامس (منْ وَسَطهَا) طابقنك اورتاسندن (وَوَسَط الْخُبْز) دخی آشامس ایکمك نك اورتاسندن (وَلَا) دخی آشامس (باصْبَعَیْن) ایکی بارمق ایله (فَهُوَ) آنکچون اول (تَکَبُّرٌ) تکبرلکدور (وَلَا) دخیده آشامس (باَرْبَع) دورت بارمق ایله (فَهُوَ) آنکچون اول (شَرَهٌ) حرص وقمسزلقدور (وَالسُّنَّةُ) سنت طعامنی آشامق (بثَلَاث) اوچ بارمق ایله (وَلَا) دخیده آشامس (بالشِّمَال) صول قول ایله (فَالشَّیْطَانُ) آنك چون کیم شیطان (یَأْکُلُ) آشار (به) اول صول قول ایله (وَلَا یَقْطَعُ) دخی کیسماس (الْخُبْزَ) ایکمکنی (وَاللَّحْمَ) دخی ایتنی (بالسّکّین) پچاق ایله (فَهُوَ) آنکچون اول (مَنْهیٌّ) طیلمشدور (عَنْهُ) آندن (للتَّشَبُّه) اوخشاغانلق

اوچون (بالنّعَم) عجم لرکا (فی التّرفّع) تکبرلکده (وَیحْضرْ) حاضر قیلور دسترخانغه (الْبقْل) طعام ایله
آشالا تورغان اولنلرنی (فهوَ) آنکچون کیم اول (یحْضر) حاضر قیلور (الْملائکَة) فرشته‌لرنی (ویطْرد)
دخی سورار (الشّیاطینَ) شیطانلرنی (والْخلّ) دخی حاضر قیلور دسترخانغه سرکه‌نی (فهوَ) آنکچون کیم
اول (ینفی) ییبرور (الْفقر) فقیرلکنی (ویقْطع) اورتور (الْحارّ) اسّی طعامنی یعنی اسّی طعام طابغینک
اوستنی ییار (حتّی یبرد) صوفانغانچه (فهوَ) آنکچون کیم اول (أعظمُ) الوغراقدور (برکةً) برکت
یورندن (وهوَ) اوشبو دور (السُّنّة) سنت (ویکْرم) حرمتلر (الْخبز) ایکمکنی (فانّ اللّه) آنکچون کیم
خدای تعالی (أنزلَه) ایندردی اول ایکمکنی (منْ برکات السّماء) کوکنک برکتلرندن (فلا یمْسح) بس
سورتمس (به) اول ایکمک ایله (الْیدَ) قولنی (ولا یضع) دخی قویماس (علَیه) اول ایکمک اوستینه
(الْقصعة) طابقنی (ولا ینْتظر) دخی کوتمس ایکمک حاضر بولسه (الْادام) ایکمک ایله آشالا تورغان
نرسه‌کا یعنی ایکمک کیلسه ایت کیلکانچه ایکمکنی آشامایونچه تورماس بلکه آشی تورور (ویکسر) دخی
صندرور ایکمکنی (بالْیدیْن) ایکی قول ایله (ویقدّم) دخی مقدم قیلور یعنی اوّل آشار (الْمکْسور)
صنغان ایکمکنی (علی الصّحیح) صندرلمغان ایکمک اوزرینه (ولا یلْتفت) دخی قارامس آشاغانده (یمینًا)
اوکغه (وشمالًا) دخی صولغه (ویصغّر) دخی کیچکنه قیلور (اللّقمة) لقمه‌نی (ویجوّد) یخشی قیلور
(الْمضْغ) چاینمکنی یعنی کیچکنه قاپوب کوب چاینار (ویسْتعین) یاردم ایستر (بالْیسْری) صول
قولدن (عنْد الْحاجة) حاجت وقتنده (ولا یجْمع) جیماس دسترخانغه (بیْنَ الْاداميْن) ایکمک ایله
آشالا تورغان نرسه‌نک ایکسنی (فالْکلّ) بس بولارنک بارچه‌سی (مأثورٌ) روایت قیلنمشدور
(ویلْعق) دخی یالار (الْاصابع) بارمقلرنی (فلا یدْری) آنک چون کیم بلمیدور (بایّ جزء) قایسی جزده
(منْه) اول طعامدن (الْبرکة) برکت (والْقصعة) دخی یالار طابقنی (فهوَ) آنکچون کیم اول طابق یالامق
(کعتْق رقبة) بر قل‌نی آزاد قیلماق کبی (ویأکل) آشار (السّاقط) توشکان والچقلرنی (فهوَ) آنکچون
کیم اول (مأثور) روایت قیلنمشدور (وورد) دخی کیلدی (ح) حدیثده (فهو) بس اول والچقلرنی آشامق
(مهور الْحور) حور قزلرینک مهرلری (وسبب سیعة الْعیْش) دخی رزقنک کینک لکینه سبب (والْعافیة)
دخی سلامتلککا سبب (فی الْولَد) اولادده (ویخلّل) قازور (الْاسْنان) تیشلرنی (ویخْرج) دخی
چیغارور آغزندن تیشلرنی قازغاندن صونک (مابقی) آغزده قالغان‌نی (منْه) طعامدن (ویمضْمض) دخی آغزنی
چایقار تیشلرنی قازغاندن صونک (فالْکلّ) بس بولارنک بارچه‌سی (مأثور) روایت قیلنمشدور (ویحْمد)
دخی حمد ایتور (اللّه) خدای تعالی‌کا (انْ عری) اکر خالی بولسه طعام (عن الشّبهة) شبه‌دن (والّا)
اکر طعام شبه‌لی بولسه (یسْتغفر) استغفار قیلور (ویغتمّ) دخی قایغرور (ویبْکی) دخی یغلار (ویقرأ)
اوقر طعامدن صونک (الْاخْلاص) سوره اخلاصنی (والْقریْش) دخی سوره لایلاف قریش‌نی (ولا یقوم)
تورمس دسترخان یانندن (قبْل الرّفع) طعامنی کوترمکدن اوّل (ویدْعو) دعا قیلور (لصاحبه) طعام ایاسینه
(انْ اکل) اکر آشاسه (طعام الْغیر) کشی‌نک طعامن (ویقدّم) مقدم وایلک قیلور (الْافضل) آرتغراق

کشینی (فی الغسل) قول یوغانده (والاکل) دخی آشاغانده (والشرب) دخی ایچکانده (ویقبل) قبول قیلور مهمان (الاکرام) یورط ایاسینك حرمتلمکنی (کتقدیم الطست) اول حرمتلمك لکن نی آلدینه قویماق کبی (فالکرامة) آنکچون کیم حرمت (لاترد) قایتارلماس (ولایطیل) دخی اوزون قیلماس (انتظار الجمع) جماعت نك کوتمکنی یعنی اکر مهمانلرنك کوبی کیلسه فلان آغای کیلاسی بار ایدی دیب کوتماس بلکه طعامنی کیلتورور (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (فما لبث) بس توقتامادی ابراهیم علیه السلام وقتیکه فرشته لر کیلدی آنك یورطینه (ان جاء) بوکیم کیلتوردی (بعجل حنیذ) کباب بولغان بزاو ایتنی (ولایسکت) سکوت قیلماس آشاغان وقتده بلکه سوزلاشور (فهو) آنکچون اول سکوت قیلماق (سیرة العجم) عجم لرنك عادتی (ویرافق) یومشاقلق ومهربانچلق قیلور طعام آشاغانده (الرفیق) ابداشینه وجهد قیلور آنك کونکلنی آلماغه بوطریقچه کیم آنك آلدینه یخشی طعامنی قویار وآندن آرتق آشامقنی قصد قیلماس (ویتعهده) دخی قصنار آنی طعام آشامغه (غیر ملح) بیك آرتق قصناماینچه (فلا یزید) بس آرتورماس قصنامقنی (علی ثلاث) اوچکا (فهو) آنکچون کیم اول (مروی) روایت قیلنمشدور (ولایحلف) دخی آنط ایتدرمس ایبداشنی (علیه) طعام آشامغه (فجاء) بس کیلدی (ح) حدیثده (الطعام) طعام (اهون) ینکلرا کدور (من ان یحلف) بوندن کیم آنط ایتدرلسه (علیه) آنك اوزرینه (ولایحوجه) دخی محتاج قیلماس طعام ایاسنی (الی التعهد) قصنامغه یعنی قصناتماینچه آشار (ویجمع) دخی جیبار (ماء الکل) قوللر یوغان صونك بارچه سنی (فی طست) لکن کا (ما امکن) ممکن بولغان قدری یعنی لکن صغدرغان قدری (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (اجمعوا) جینکز (وضوکم) قول یوغان صونکرنی (جمع الله) جیبار خدای تعالی (شملکم) سزلرنك آیرلماقنکزنی (ویحترز) صاقلانور (عما) شول نرسه دن کیم (یکره) خوش کورمس آنی (الرفیق) ایبداشی (قولا) سوز یوزندن (وفعلا) دخی فعل بوزندن (کالنفخ) طعامکا اورمك کبی (والنظر) دخی قارامق کبی (الی اکله) ایبداشنك آشاغینه (ونفض الید) دخی قولنی سلکمك کبی طابقغه (وتقریب) دخی یاقن قیلماق کبی (الرأس) باشنی (واخراج شیء) دخی بر نرسه نی چیغارمق کبی (من الفم) آغزدن (متوجها) ایبداشینه متوجه بولغانی حالده (واخذه) اول نرسه آلماق (بالیمین) اوك قول ایله (وجعل اللقمة الممضوغة) دخی چاینلمش لقمه نی صالماق کبی (فی القصعة) طابقغه (والدهین) دخی مای لی نرسه نی صالماق کبی (فی الخل) سرکه کا (والعکس) دخی بونك کیرسی کبی (والتکلم) سوزلشمك کبی (بالقاذورات) قباحت نرسه لرنی (والاهوال) دخی قورقولی نرسه لرنی (والاستیذان) دخی اذن ورخصت صورامق کبی یورط ایاسینك مهماننددن (فی التقدیم) طعام کیلتورمکده یعنی میلنکز بارمو طعام کیلتوریم مو دیب صورامس بلکه کیلتورور (والامتناع) دخی آشامقدن توقتماق کبی (قبل امتناعه) ایبداشی توقتامقدن اول (والرفع) دخی طعامنی کوترمك کبی دسترخاندن (قبل استیفائه) ایبداشی تویماسدن اول (والتکلف) دخی صاقلانور قوناق صیلاغوچی تکلفدن (کالاستقراض) بورج آلق کبی نفیس طعام اوچون (وتقدیم شیء) دخی مهمانغه شول نرسه نی کیلتورمك کبی

کیم (یحتاج) محتاج بولور (الیه) اول نرسه‌گا (العیال) جماعتی (اولانسامح) یاایسه مهمانغه شول نرسه‌نی کیلتورمك کبی کیم خوش کورمس یعنی جوماردلق قیلماس (النفس) نفسی (به) اول نرسه‌نی کیلتورمکا (فهو) آنکچون کیم اول تکلف قیلماق ضیافتده (یورث) کیلتورور (الانقطاع) کیسلماکنی ضیافتدن یعنی ایکنچی مرتبه ضیافت قیلماسغه سبب بولور (ویقدم) مهمان‌نك آلدینه کیلتورور (ما) شول طعامنی کیم (یشتهی) اشتها قیلور ویاراتور آنی مهمان (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (من صادف) برکمسه تابسه (من اخیه) قرداشندن (شهوة) برطعامغه آرزوسنی (فقضاها) بس اوتسه آنی یعنی اول طعامنی آنکا کیلتورسه (غفرله) یارلقانمش بولور اول کمسه نك کناهلری (ویضیف) ضیافت قیلور مهمان‌نی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (لاخیر) یوقدور ایزکولك (فیمن) شول کشیده کیم (لایضیف) ضیافت قیلماس (ویقصد) قصد قیلور (به) اول ضیافت ایله (الاتقیاء) تقوا قیلغوچی کشیلرنی یعنی تقوا آدملرنی ضیافت قیلور (اعانة) یاردم بیرمك اوچون (علی البر) ایزکولکا (دون) قصد قیلماس یعنی ضیافت قیلماس (الاغنیاء) بای‌لارنی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (انه) درستلکده اول بای‌لارنی صیلغان طعام (شر الطعام) طعامنك شریدور (ولا یمل) دخی قالدرمس ضیافتدن (الاقرباء) قرداشلرنی (والاخوان) دخی دوستلرنی (ولا یخص) دخی خاصلاب ضیافت قیلماس (بعضهم) آلارنك بعضسنی (تحامیا) صاقلانمق اوچون (من الوحشة) آلارنك نفرت قیلماقندن (وقطع الرحم) دخی قرداشلکنی کیسماکدن (وینوی) نیت قیلور (به) اول ضیافت ایله (استمالة القلوب) کونکللرنك بری آخری ایله الفت ودوست بولماقلرنی (واقامة السنة) دخی سنتنی قائم قیلماقنی (دون) نیت قیلماس (المباهات) فخرلانمکنی وریالنمقنی (ولایدعو) ضیافتکا اوندامس (من) شول کشینی (یستثقل) آغر کورور یعنی آغرصنور (الحضور) ضیافتکا کیلمکا (ولا) دخی اوندامس (من) شول کشینی (یتاذی) ایذالنور (به) آنك کیلمکی ایله (الحاضرون) مجلسده حاضر بولغان کشیلر (ولا) دخی اوندامس (الفاسق) فاسقنی (فانه) آنکچون کیم فاسقنی ضیافت قیلماق (اعانة) یاردم بیرمکدر (علی الاثم) کناهغه (ویجیب) اجابت قیلور دعوتنی یعنی اوندلکان ضیافتکا بارور (ناویا) نیت اینکانی حالده (اکرام المؤمن) مؤمن‌نی حرمتلمکنی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (من اکرم) برمن حرمتلسه (اخاه المؤمن) مؤمن قرداشنی (فانما یکرم الله) بس تحقیق حرمتلدی اول من خدای تعالی‌نی (واسراره) دخی بارور ضیافتکا نیت قیلغانی حالده چاقرغان کشینی شادلاندرمقنی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (من سر مؤمنا) برمن شادلاندرسه مؤمن‌نی (فقد سر الله) بس تحقیق ایسنادی اول من خدای تعالی‌نك رضاسنی (والحذر) دخی بارور ضیافتکا نیت اینکانی حالده صاقلانمقنی (عن المعصیة) کناهدن (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (من لم یجب) برکمسه اجابت قیلماسه (الداعی) ضیافتکا اونداکان کشیکا یعنی ضیافتکا اوندالوب بارماسه (فقد عصی الله) بس تحقیق کناه قیلدی خدای تعالی‌کا (ورسوله) دخی خدای تعالی‌نك رسولینه (واقامة السنة) دخی بارور ضیافتکا نیت قیلغانی حالده سنتنی

قائم قيلماقنى (فهى) آنكچون اول اجابت دعوت (مؤكدة) سنت مؤكده دور (ويتعلل) عذر كورساتور ضيافتكا اوندالمش اكر تلامسه ضيافتكا بارمقنى (لاستثقال الداعى) اندا كوچى كمسه آغرصنغان اوچون (الاطعام) طعام بيرمكنى يعنى ضيافت قيلماقنى يعنى بر كمسه آغرصنوب ضيافت قيلسه اوندالمش كمسه آنك آغرصنماغنى بيلوب بارمس بولسه شول تقديرده بارميم ديب‌كنه ايتمس بلكه بارمغانلغينه وجه وعذر كورساتور (وقصده) دخى عذر كورساتور قصد قيلغان اوچون ضيافت قيلغان كشى (المباهاة) فخرلنمكنى (والتعامى) دخى عذر كورساتور صاقلانمقى اوچون (من ارتكاب معصية) كناهغه مرتكب بولماقندن يعنى ضيافتكا حاضر بولغانده كناهلى بولماقندن صاقلانوب بارمس بولسه عذر كورساتور (ككون الشبهة) اول كناه شبه بولماق كبى (فى الطعام) طعامده (والمنكر) دخى حرام نرسه بولماق كبى (فى المجلس) مجلسده (فالنية) آنكچون كيم نيتنى درستلمك (انما تؤثر) اثر قيلميدور مكر قيله‌دور (فى المباح) مباح ودرست بولغان نرسه‌ده (لا لنقصان الجاه) ضيافتكا بارماى عذر كورستمس مرتبه‌سى كيم بولغان اوچون بارمق سببلى بلكه بارور (ولا) دخيده عذر كورستمس (لفقر الداعى) ضيافتكا اوندا كوچى كشينك فقيرلكى اوچون (فهو) آنكچون اول (تكبر) تكبرلكدور (وكان عليه الصلوة والسلام) بولدى پيغامبر عليه السلام (يجيب) اجابت قيلور بولدى (دعوة العبد) قل‌نك دعوتنى (والفقير) دخى فقيرنك دعوتنى (ولا) دخى عذر كورسانوب بارماى قالماس (لبعد المسافة) يول يراق بولغان اوچون (اذا اعتادت) اكر عادتده بولسه اول مقدار يركا ضيافتكا بارمق (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (لو دعيت) اكر اوندالسام (الى كراع الغميم) كراع غميم ديكان يركا (لاجبت) البته اجابت قيلورمن (ولا) دخى عذر كورسانوب بارماى قالماس (للصوم) روزه بولغان اوچون (فيفطر) بس آغزاچر (ان الح) اكر بيك قصتاسه آشامغه (فاسرار المؤمن) آنكچون كيم مؤمن‌نى شادلاندرمق (يعدل) برابر بولور (الصوم) روزه‌غه (وفيه) دخيده بولغوچيدر آغز اچمكده (حسن الخلق) كوركام خلق كيم اول بركشينك كونكلنى آلماق (وورد) كيلدى (ح) حديثده (تكلف) تكلف قيلدى (لك) سنكا (اخوك) قرداشنك يعنى سنك اوچون ضيافت حاضرلدى (وتقول) ايته‌سن (انى صائم) درستلكده من روزه ديب (والا) اكر آغز اچمسه مهمان (فضيافته) بس آنك ضيافتى (بالعطر) خوش ايس ايله (وطيب الكلام) دخى يخشى سوز ايله (والاكتحال) دخى سرمه تارتمق ايله (والادهان) دخى صاچ وسقال ماى‌لامق ايله (ونحوها) بولار اوخشاشلى نرسه ايله (ويجلس) اولترور مهمان (حيث) شول اورنده كيم (يجلس) اولترلمش بولور اول اورنده (فهو) آنكچون كيم اول (تواضع) تواضعدور (ولا ينظر) قارامس (الى جانب) شول جانبكا كيم (يأتى) كيلور (منه) اول جانبدن (الطعام) طعام (فهو) آنكچون اول (شره) قمسزلقدور (ولا يطيل) اوزن قيلماس (انتظار المضيف) مهمان صيلاغوچينك كوتماكنى يعنى آشقه اوندلسه كوترماينچه بارور (ولا يعجل) دخى آشقماس بارمقده (قبل الاستعداد) طعامنى حاضرلمكدن اول (ويغير) بترور (منكرا) حرام بولغان ايشنى كيم (رأى) كورسه آنى مجلسده (ان قدر) اكر بترمكا كوچى يتسه (والا) اكر كوچى

يتمسه (ينكر) طيار (باللسان) تيل ايله (ويرجع) قايتور اول مجلسدن (ويبتدئ) باشلار (المضيق)
قوناق صيلاغوچى كشى (بالغسل) قول يومق ايله (قبل الاكل) طعامنى آشامقدن اوّل يعنى آشدن اوّل
قوناق صيلاغوچى قولنى مهمانلردن اوّل يوار (لانه) آنكچون اول (داع) اوندا كوچيدور (ويتاخر)
كيچكور قول يوماقده (بعده) طعام آشاغاندن صونك (انتظارا) كوتماك اوچون (للداخل) كركوچى
كشيكا (وتعظيما) دخى الوغلامق اوچون (للضيف) مهمان نى (ويقدم) كيلتورور (ما) شول مقدار
طعامنى كيم (يكفى) كفايه قيلور (فالنقص) بس يتمسلك طعامنى كيلتورمك (ترك المروة) مروةسزلكدور
(والزيادة) كفايه قدرندن آرتقنى كيلتورمك (رياء) ريادور (الا) مكر آرتقنى كيلتورور (ان يجيز)
بوكيم اجازت بيرسه (الذهاب به) اول قالغان طعامنى آلوب كيتمكا (ويميز) آيرور (اولا) اولده (نصيب العيال)
جماعتينك اولشنى (تماما) صاقلانمق اوچون (عن اهتمامهم) جماعتلر بينك كونكل لارى كيتمكدن طعام اوزرينه (ولا
يرفعه) كوترمس يعنى آلوب كيتماس قالغان طعامنى (الضيف) مهمان (الا) مكر آلوب كيتار (ان يعلم) بوكيم بيلسه
(بسروره) مهمان صيلاغوچينك شادلانماقنى آلوب كيتمكى ايله (واذابات) هر قچان ياتسه مهمان (يريه)
كورساتور يورط اياسى (القبلة) قلبهنى (والمتوضأ) طهارة قيله تورغان اورن نى (ونحوه) بولار اوخشاشلى نى
(ويكرمه) حرمت قيلور مهمان نى (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (من كان يؤمن) بركمسه
ايمان كيلتوركوچى بولسه (بالله) خداى تعالىغه (وباليوم الآخر) دخى آخرت كونينه (فليكرم) بس
حرمتلاسون (ضيفه) مهماننى (وهو) اول حرمتلمك (باظهار الانبساط) آچقلقنى ظاهر قيلماق
ايله (والسرور) دخى شادلقنى ظاهر قيلماق ايله (وصب الماء) دخى صونى صالماق ايله (على اليد)
مهمان قولينه (والتشييع) اوزاتقانده آرتندن بارمق ايله (الى الباب) قابقاغهچه (واخذ الركاب) اوزانكونى
توتماق ايله (للركوب) آطلاندرمق اوچون (فالكل) بس بولارنك بارچهسى (مأثور) روايت قيلنمشدور
(ويرجع) قايتور مهمان (فرحا) شادلانغانى حالده (وان قصر) اكرچه كيلمك قيلسهده مهمان صيلاغوچى
(فى حقه) آنك حققنده (برضاء المضيف) يعنى قايتور مهمان بولغان يردن مهمان صيلاغوچينك رخصتى
ايله (فهو) آنكچون اول (حسن الخلق) كوركام خلقدور (ولايكون) بولماس مهمان بولغان يرنده (اكثر)
كوب (من ثلاثة ايام) اوچ كوندن (تحرزا) صاقلانمق اوچون (عن السامة) ملالت وآغرلقدن (فورد)
آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (الضيافة) مهمان صيلامق (ثلاثة ايام) اوچ كوندور (وما زاد)
اوچ كوندن آرتغى (فصدقة) بس صدقهدور وآرتق خيردور تلسه ضيافت قيلور تلمسه قيلماس (الا)
مكر اوچ كوندن آرتق تورور (ان يلح) بوكيم قصناسه تورمغه (ويقعد) حاضر قيلور يورط اياسى (فراش
الضيف) مهمان نك توشكنى (ويستأذن) اذن ورخصت صورار (كل) هر قايوسى (صاحبه) ايبداشندن
(فى صوم النفل) نفل روزهده يعنى مهمان نفل روزه توتماقچى بولسه يورط اياسندن رخصت صورار اكر
يورط اياسى روزه توتماقچى بولسه مهماندن رخصت صورار (فهو) آنكچون اول (مأثور) روايت قيلنمشدور
* (ويرسل) يبارور (الطعام) طعامنى (لاصحاب المصائب) مصيبتلر ايالرينه يعنى اولك چيققان يورطغه

آش بیارور (فامر علیه الصلوة والسلام) آنك چون کیم بیوردی پیغمبر علیه السلام (به) آش بیرمك ایله (لآل حمزة) حضرت حمزه‌نك یورط اهلینه (وجعفر) دخی حضرت جعفرنك یورط اهلینه (رضی الله تعالی عنهما) راضی بولغای ایدی خدای تعالی بو ایکسندن (الا) مکر اولك چیقغان یورطغه آش بیرمس (ان یکون بو کیم بولسه اول اولك چیقغان یورطده (منکرا) حرام بولغان ایش نوحه ویوز یرتمق وصاچ اوزمك کبی (تحرزا) صاقلانمق اوچون (عن الاعانة) یاردم بیرمکدن (علی الاثم) کناهغه (ویجتنب) صاقلانور (طعام السلطان) سلطان‌نك آشندن (ویقبل) قبول قیلور (لو اکره) اکر کوچلانمش بولسه (ولایقصد) قصد قیلماس سلطان طعامنی آشاغانده (الاجود) بخشی‌راغنی (ونحو الثوم) دخی صاقلانور صارمساق کبی لردن (والبصل) دخی صوغاندن (والکراث) دخی پراصه‌دن فارسیده آنکا کندنا دیرلر اوشاندق تورمه آشامقدنده صاقلانور (لاسیما) خصوصا یعنی بیکراك صاقلانور بونرسه لردن (یوم الجمعة) جمعه کوننده (فهو) آنکچون کیم اول نرسه‌لرنی آشامق جمعه کوننده (منهی) طیلمشدور (عنه) آندن (لتنفر الملائكة) فرشته‌لر نفرت قیلغان اوچون (والناس) دخی آدملر (عن ریحه) اول نرسه‌لرنك ایسندن (والاکل) دخی صاقلانور آشامقدن (فی السوق) بازارده (فهو) آنکچون کیم بازارده آشامق (دناءة) دون‌لکدور (الا) مکر بازارده آشار (بنیة التواضع) توبانچلك نیتی ایله (وهضم النفس) دخی نفسنی خورلامق نیتی ایله (والاحتماء) دخی صاقلانور صاقلانمقدن (فی الصحة) تنی سلامت زمانده یعنی آدرو حالنده بعض نرسه لردن صاقلانغان کبی صحت حالنده صاقلانمس (فهو) آنکچون کیم صحت حالنده صاقلانمق (یضر) ضرر بیرور (کترکه) صاقلانمقنی قویماق کبی (فی المرض) آورو حالده (وینقل) بانرور (الذباب الواقع) طعامکا توشکان چبن‌نی (ثم) مونك صونکده (ینقل) کوچرور یعنی طعامدن آلور وطعامنی آشار (ففی احد جناحیه آنکچون کیم چبن‌نك بر قاناطنده (داء) آغو باردور (وفی الآخر) ایکنچی قاناطنده (دواء) دوا باردور (ویذکر) ایسکا توشرور طعام آشاغانده (الجائع) آچ بولغان کشینی (وحساب یوم القیامة) دخی ایسکا توشرور قیامت کونینك حسابنی (ولا یواکل) طعام آشامس (مع الاشرار) یاوز کشیلر ایله (ولایشاربهم دخی صو ایچمس آلار ایله (بل) بلکه آشار (الاتقیاء) تقوا قیلغوچیلر ایله (والعلماء) دخی عالم‌لر ایله (فهو) آنکچون اول (یورث) کیلتورور (الحکمة) حکمتنی (ولا یواظب) دایمچلق قیلماس (علی البر) بغدای آشامغه (ثلاثة ایام) اوچ کون یعنی اوچ کون توتاش بغدای‌دن بولغان طعامنی آشامس (فهو) آنکچون کیم اول (المروی) روایت قیلنمشدور (ویأکل) آشار (الشعیر) آرپه‌نی (فهو) آنکچون کیم اول آرپه (اکثر طعام الانبیاء علیهم السلام) پیغمبرلرنك علیهم السلام کوبراك طعاملری‌دور (ویخلط) دخی قاطشدورور (البر) بوغداینی (به) آرپه ایله (فهو) آنکچون کیم اول (سبب البرکة) برکت‌نك سببیدور (ویأکل) آشار (من التمر) خرمادن (الاوتار) طاقلارنی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (من تصبح) برکمسه آشاسه صباح وقتنده یعنی ایرته ایله (بسبع تمرات عجوة) یدی عجوه دیکان خرمانی عجوه دیب مدینه منوره‌نك قاراتوسلی خرماسینه دیرلر (لم یضره) ضرر قیلماس اول کشیکا (ذلك الیوم)

اوشبو كون (سَمٌّ) آغو (وَلَاسِحْرٌ) دخی سحر ضرر قیلماس (وَلَایَجْمَعُ) جیماس (التَّمْرَ) خرمانی (وَالنَّوىٰ)
دخی خرمانك توشنی (فِی طَبَقٍ) بر طابقده (وَكَفَّ) دخی بر اوچده (بَلْ) بلكه (یَجْعَلُهُ) قویار اول توشنی
(مِنَ الْفَمِ) آغزدن (فِی ظَهْرِ الْیَدِ) قولنك آرقاسینه (فَیُلْقِی) بس مونك صونكده صالور اول توشنی بركا
(وَتَرَكَ) اوشلارنی جیماس (نَحْوَهُمَا) خرما وخرمانك توشی اوخشاشلیلرنی بوندن مفهوم اولەدور ایت
طابقینه كیمركان سویاكنی صالماسلق (وَیُقَدِّمُ) اول آشار (الثِّمَارَ) یمشنی (فَوَرَدَ) آنك چون
كیم كیلدی (ق) قرآنده (وَفَاكِهَةٍ) یعنی طواف قیلورلر بالالر جنت اهللرنی یمشلر ایله (مِمَّا)
شول یمشلردن كیم (یَتَخَیَّرُونَ) اختیار قیلورلر جنت اهللری اول یمشلرنی (وَلَحْمِ طَیْرٍ) دخی قوشلر
اتی ایله (مِمَّا) شول قوشلردن (یَشْتَهُونَ) اشتها قیلورلر آنی (وَیَأْكُلُ) آشار (مَا) شول یمشنی
كیم (اَصَابَ) كمالغه ایرشدی یعنی هر یمشنی پشكان وقتنده آشار وآندن صاقلانمس (فَهُوَ) آنك چون
كیم اول (الْمَرْوِیُّ) روایت قیلنمشدور (وَیُجَوِّعُ) آچقترور (النَّفْسَ) نفسنی (لِاَوْلِیمَةِ الْفِرْدَوْسِ)
جنت طعامی اوچون (فَكَانَ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بس بولدی پیغمبر علیه السلام (یَعْقِدُ) باغلار بولدی
(الْحَجَرَ) تاشنی (عَلَى الْبَطْنِ) مبارك قورصاغینه (مِنَ الْجُوعِ) آچلقدن (وَیَجْتَنِبُ) دخی صاقلانور
(الشُّرْبَ) ایچمكدن (فِی اَثْنَاءِ الْاَكْلِ) طعام آشاغان آراسنده (اِلَّا) مكر ایچر (لِتَعَلُّقِ لُقْمَةٍ) طماقده
لقمه قالغان اوچون (اَوْصِدْقِ عَطَشٍ) یا ایسه بیك ایچسی كیلكان اوچون (وَلَا یُكْثِرُ) ایچكانده كوب
ایچمس (فَهُوَ) آنك چون كیم كوب ایچمك (یُقَلِّلُ) كیمتەدور (الْهَضْمَ) آشنك سنكمكنی (وَیَأْخُذُهُ)
توتار صو ایچكانده (الْكُوزَ) صاوتنی (بِالْیَمِینِ) اوك قول ایله (وَیَشْرَبُ) ایچر (فِی ثَلٰثَةِ اَنْفَاسٍ)
اوچ نفسده (مُفْتَتِحًا) باشلغانی حالده (بِالتَّسْمِیَةِ) بسم الله ایله (وَمُخْتَتِمًا) تمام قیلغانی حالده (بِالتَّحْمِیدِ)
حمد ایله (فِی كُلِّ) هر صولوده (وَهُوَ) بوطریقچه صو ایچمك (السُّنَّةُ) سنتدور (وَوَرَدَ) كیلدی (ح)
حدیثده (مُصُّوا) صوورنكز (الْمَاءَ) صونی (مَصًّا) صوورمق ایله (وَلَاتَعُبُّوهُ) آغز تولدروب ایچمانكز
(عَبًّا) تولدرمق ایله (فَاِنَّ الْكُبَادَ) آنك چون كیم یوراك آغرقی (مِنَ الْعَبِّ) صونی آغز تولدروب
ایچكاندن (مِنْ آنِیَةِ الْخَزَفِ) یعنی صونی ایچر تاش صاوتدن (اَوِالْخَشَبِ) یاایسه آغاچ صاوتدن (ثُمَّ)
مونك صونكده اكر صو ایچركا صاوت بولمسه ایچر صونی (بِیَدِهِ) قولی ایله یعنی اوچی ایله آلوب ایچر
(فَهُوَ) آنك چون كیم اول (اَفْضَلُ) آرتغراقدور (مِنَ الْكَرْعِ) صوغه آغزنی قویب ایچمكدن (وَغَیْرِهِ)
دخی باشقه طریقچه ایچمكدن (لَا) ایچمس صونی (قَائِمًا) آیاق اوزره بولغان حالده (وَلَا) دخیده ایچمس
(مُضْطَجِعًا) یانتقانی حالده (وَیَنْظُرُ) قارار (فِیهِ) صوغه (قَبْلَ الشُّرْبِ) ایچمكدن اول (وَلَایَتَنَفَّسُ)دخی
اورمس (فِیهِ) صوغه (وَیَحْفَظُ) صاقلار (اَسْفَلَهُ) صو صاوتینك آستنی (عَنِ التَّرَشُّحِ) صو تامماقدن
(عَلَیْهِ) اوستینه (فَالْكُلُّ) بولارنك بارچەسی (مَأْثُورٌ) روایت قیلنمشدور (وَیَتَبَرَّكُ) تبركلنور
(بِسُؤْرِ الْمُسْلِمِینَ) مسلمانلرنك سؤری ایله (لَاسِیَّمَا) خصوصا یعنی بیكراك تبرك لنور (الْكِبَارِ) الوغلرنك
سؤری ایله (فَوَرَدَ) آنك چون كیم كیلدی (ح) حدیثده (سُؤْرُ الْمُؤْمِنِ) مؤمننك سؤری (شِفَاءٌ)

شفادور (ولايبرد) قايتارمس (الماء) صونی (ولايعرض) دخی عرض قيلماس صونی يعنی ايچيمسزمی ديب ايتمس (ويدار) دور قيلنور يعنی يورتلور (الكوز) صوصاوتی (والطست) دخی قول يوانورغان لكن (بالايمن) اوڭ جانبغه (ويختار) اختيار قيلور (الثوب الابيض) آق لباسنی (فهو) آنكچون كيم اول آق (احب الوان) نوسلرنڭ سوكلی‌راكيدور (اليه عليه الصلوة والسلام) پيغمبر عليه السلامكا (وكان يلبس) كيار بولدی پيغمبر عليه السلام (الاخضر) ياشل لباسنی (والصوف) دخی يون لباسنی (وينوی) نيت قيلور (فيه) لباس كيكانده (ستر العورة) عورت اورتمكنی (والتزين) دخی زينت‌لنمكنی (لتودد المسلمين) مسلمانلر نڭ دوستلغی اوچون (ويبدأ) باشلار (بالايمن) اوڭ ايله (فی لبس كل شیء) هرنرسه‌نی كيكانده (وبالايسر) دخی صول ايله باشلار (فی النزع) صالغانده (ويفتتح) باشلار لباس كيمكنی (بالتسمية) بسم الله ايله (ويختتم) تمام قيلور كيمكنی (بالتحميد) حمد ايتمك ايله يعنی لباسنی كيوب تمام قيلغاندن صونڭ الحمد لله ديب ايتور (ويلبس) دخی كيار (السراويل) اشطان‌نی (قاعدا) اولتورغانی حالده (كيلا يصيبه) ايرشماسون اوچون (آفة) آفت (ولايسبله) توشرمس اشطان‌نی وباشقه لباس‌نی (الی ماتحت كعبيه) ايكی طوبق آستينه‌چه يعنی هر لباسنی طوبقدن اوزدورغانچه اوزن قيلماس (ففيه) آنكچون كيم بولغوچيدور اول اوزن قيلماقده (وعيد) قورقتماق خبری (بالنار) اوت ايله (بل) بلكه (يرفعه) كوتارور لباسنی (الی نصف الساق) بالطرنڭ يارطسينه‌چه يعنی لباس‌نڭ اوزنلغنی يارطی بالطرغه چاقلی‌غنه قيلور (ويبدأ) باشلار (بلبس القميص) كولماك كيمك ايله (ويلبس) كيار (الخشن) قاتی بولغان لباسنی (فورد) آنكچون كيم كيلدی (ح) حديثده (من رق) بر كمسه‌نڭ نچكه بولسه (ثوبه) لباسی (رق) نچكه وضعيف بولور (دينه) آنڭ دينی (ولاينزع حتی يرقعه) صالمس يعنی لباسنی طاشلامس ايسكلكی اوچون شول وقتغه چاقلی‌كيم يامار آنی يعنی لباسغه ياماو يماماينچه اول لباسنی ايسكی بولدی ديب تاشلامس (فهو) آنكچون كيم اول (السنة) سنتدور (ويكسو) كيورتور (المنزوع) صالغان لباسنی (فقيرا) بر فقيرگا (ليكون) بولسون اوچون (فی حرزه تعالی) خدای تعالی‌نڭ حفظ وحمايتده (ويتعمم) دخی چالمه كيار (فالعمائم) آنكچون كيم چالمه‌لر (تيجان العرب) عربلرنڭ تاجلريدور (وفيه) بولغوچيدور چالمه كيمكده (الوقار) الوغلق (ويرسل) صالندورور (الذيل) چالمه قويرغنی (بين الكتفين) ايكی اينكی آراسينه (الی قدر شبر) بر قارشغه چاقلی (اوموضع القعود) يا ايسه اولترمق اورنيغه چاقلی (اونصف الظهر) يا ايسه آرقه‌نڭ يارطسيغه چاقلی (وهو) بو صونكغی روايت يعنی چالمه قويرغنی آرقه‌نڭ يارطسيغه چاقلی صالندرمق (وسط) اورته‌دور (مرضی) مقبولدور (والكل) چالمه قويرغينڭ اوزنلغی مقدارنده بولغان قوللر بارچه‌سی (مروی) روايت قيلنمشدر (ويستجد) ينكا لباسنی كيار (ليلة الجمعة) جمعه كيچنده يعنی پنجشنبه كون (اويومها) يا ايسه جمعه كوننده (ويلبس) دخی كيار (مااصاب) تابلغان وميسر بولغان لباسنی (وينفض) سلكر (الخف) چيتكنی (قبل اللبس) كيمكدن اول (ويقعد) اولترور (فی لبسه) چيتك كيكانده (ونزعه) دخی چيتكنی صالغانده (ويحتفی) يالان آياق يورور (احيانا) بعض وقتده (تواضعا) توبانچلك اوچون (فهو) آنكچون

کیم اول یالان آیاق یورمك (مأثور) روایت قیلنمشدور پیغمبر علیه السلامدن (ویلبس) دخی کبار
(النعل الاصفر) صاری کوشنی (فهو) آنکچون اول (یوجب) کیلتورور (السرور) شادلقنی *(ویتطیب)
دخی خوش ایسلر ایله ایسلانور (ولایرد) قایتارمس (الطیب) خوش ایسنی یعنی بر کمسه خوش ایس سور
متکچی بولسه آنی قبول قیلوب سوترور (فهو) آنکچون کیم اول خوش ایسنی استعمال قیلماق (المروی)
روایت قیلنمشدور (والاحب) سوکلی راك (للرجل) ایر کشیکا (ما) شول خوش ایس کیم (خفی)
بیلمسز بولدی (لونه) آنك توسی (وظهر) ظاهر بولدی (ریحه) آنك ایسی (وللمرأة) سوکلی راکدور
خاتون کشیکا (ماینعکس) بونك کیرسی (ویجتنب) صاقلانور ایر کشی (الحناء) حنادن یعنی قنه‌دن
(فهو) آنك چون کیم اول قنه‌نی استعمال قیلماق (تشبه) اوخشامقدور (بالنساء) خاتونلرغه (لانه)
آنك چون اول قنه (سنتهن) خاتونلرنك عادتیدور (والنمص) دخی صاقلانور یوزندن یون یولماقدن
(والانتماص) دخی صاقلانور کشیکا یولقتماقدن (فنهی) آنك چون کیم طیلمش بولدی (عنهما) بو ایکسندن
*(ولایبنی) بناقیلمس (اکثر) بیوك ایتوب (من سبعة اذرع) یدی آرشندن (فورد) آنك چون کیم
کیلدی (فیه) بنانی یدی آرشندن بیوك قیلماقده (ح) حدیث (نودی) ندا قیلنمش بولادور یعنی
فرشته‌لر ایته‌لر (الی این) قایدا چاقلی بیوك قیله‌سن بنانکنی (یافاسق) ای فاسق دیب (وینوی)
دخی نیت قیلور (فیه) بنا قیلماقده (التعبد) اول بناده عبادت قیلماقنی (ودفع الحر) دخی اسیلکنی
یبرمکنی (والبرد) دخی صالقنلقنی یبرمکنی (ولایبالغ فیه) بیك سعی وجهد قیلماس بنانی محکم ویخشی
قیلماقده (فلم یضع) بس قویمادی (علیه الصلوة والسلام) پیغمبر علیه السلام (لبنة) کیرپیچنی (علی لبنة) کیرپیچ اوستینه
(ولاقصبة) دخی قامشنی قویمادی (علی قصبة) قامش اوستینه (ویبدا) باشلار عمارتنی (یوم الاحد)
یکشنبه کون (ویتخذ) حاضرلر (موضعا) براورن‌نی (للوضوء) طهارت اوچون (والغسل) دخی قوینماق
اوچون (وموضعا) دخی براورن حاضرلر (للبول) بول اوچون (والغائط) تیزاك اوچون (وموضعا)
دخی براورن حاضرلر (للضیافة) مهمان صیلامق اوچون (فورد) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده
(انه) درستلکده مهمان خانه بنا قیلمق (زکوة البیت) یورطنك زکاتی‌دور (ولایتوطن) وطن توتماس
(فی دار الحرب) کافر یورطنده (فورد) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (انا) من (بری)
بیزکوچی‌من (من کل مسلم) هرمسلماندن کیم (مقیم) تورغوچی اول (بین ظهرانی المشرکین) مشرکلر
آراسنده (تتراءی ناراهما) اوتلری بری برنی کورور (وینظف) پاکیزه قیلور (الفناء) ایشك آلدنی
(ولایکسو) اورتمس یورطنك اچینه‌لرنی پرده وغیری نرسه ایله (ولایزخرف) زینت ونقش‌لمس خانه‌نی
(ویقرأ) اوقر (عند الدخول) یورطغه کرکان وقتده (آیة الکرسی) آیت کرسی‌نی (والاخلاص) دخی سورهٔ اخلاصنی
(فهو) آنلچون بولارنی اوقماق (یورث) کیلتوره دور (الغنی) بای لقنی (ویغلق) باغلار یعنی یبار
(الباب) ایشکنی (مسمیا) بسم الله ایتکانی حالده (میامنا) اوّل اونك یاغنی یاپقانی حالده (ویرخی)
توشرور (الستر) پرده‌نی (ویطفیء) سوندرور (النار) اوتنی (ویتوضأ) طهارت قیلور (للنوم)

يوقلامق اوچون (لِيَكُونَ) بولسون اوچون (رُؤْيَاهُ) آنك توشى (صَادِقَةً) راست وتوغرى (وَيَسْتَاكُ)
دخى مسواك قيلور (وَيَعُدُّ) دخى حاضرلر (الطَّهُورَ) طهارت صونى (وَالسِّوَاكَ) دخى مسواكنى (وَيَنْوِى)
دخى نيت قيلور (الْقِيَامَ) كيچ تورماقنى تهجد نمازى اوچون (ح) حديث (فَلِكُلِّ امْرِءٍ) پس بولغوچيدور
هر ايركا (مَانَوى) نيت قيلغانى (وَيَسْتَاكُ) مسواك قيلور (كُلَّمَا) هروقت كيم (اسْتَيْقَظَ) اويغانسه (فَكَانُوا)
آنلچون كيم بولديلار اوتكان عزيزلر (يَفْعَلُونَهُ) قيلور بولديلر آنى يعنى هروقت اويغانسه‌لر آغزلرنى
مسواك قيله‌لر ايدى (وَيَضَعُ) قويار (وَصِيَّتَهُ) وصيت نامه سنى كيم (مَكْتُوبَةً) يازلمش (تَحْتَ الرَّأْسِ)
باش آستينه (تَحَامِيًا) صاقلانمق اوچون (عَنْ هُجُومِ الْمَوْتِ) اولم ايرشمكدن (دُونَهَا) وصيت دن باشقه
(وَيَتُوبُ) دخى توبه قيلور يوقلغانده (عَنِ الذُّنُوبِ) گناهلرندن (وَيَنْوِى) دخى نيت قيلور (الْخَيْرَ)
ايزگولكنى (لِلْمُسْلِمِينَ) مسلمانلرغه (لِيُغْفَرَ) يارلقانسون اوچون (لَهُ) آنكا (وَلَا يَبْسُطُ) توشه‌مس
(الْفِرَاشَ النَّعِيمَ) يومشاق توشكنى (قَطْعًا) ييرمك اوچون (لِغَلَبَةِ النَّوْمِ) فاتى يوقلامقنى (وَالْأُنْسِ) دخى
مونس لنمكى ييرمك اوچون (بِالتَّرَفُّهِ) لذتلنمك وراحتلنمك ايله (وَلَا يُوَاظِبُ) دايمچلق قيلماس يوقلامغه
(عَلَيْهِ) توشك اوزرينه (فَهُوَ) آنك چون كيم اول (الْمَرْوِىُّ) روايت قيلنمشدور (وَيَنْفُضُهُ) دخى سلكار
توشكنى (قَبْلَ الْاِتْيَانِ) كيلمكدن اوّل يعنى ياتمقدن اوّل (وَيَسْتَقْبِلُ) قارشو بولور يوقلغانده (الْقِبْلَةَ) قبله‌كا
شول طريقچه كيم (وَوَجْهَهُ) آنك يوزى (وَأَخْمَصَاهُ) دخى ايكى آياق تابانى (إِلَيْهَا) اول قبله اوزرينه بولور
(أَوْيَكُونَ) يا ايسه بولور (كَالْمَلْحُودِ) لحدلنمش ميت كبى (وَيَقْرَأُ) اوقور ياتقان وقتده (آيَةَ الْكُرْسِى) آيت
كرسى نى (وَآيَتَيْنِ) دخى ايكى آيتنى (مِنْ آخِرِ الْبَقَرَةِ) سورهٔ بقره نك آخرندن (وَشَهِدَ اللّٰهُ) دخى شهد الله
آيتنى اوقور (إِلَى الْإِسْلَامَ) عند الله الاسلام غه چاقلى (وَإِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ) آيتنى اوقور(إِلَى يَعْقِلُونَ) يعقلون غه
چاقلى (وَقُلِ ادْعُوا اللّٰهَ) آيتنى اوقور (الْآيَةَ) آخرينه چاقلى (وَعَشْرًا) دخى اون آيتنى اوقور (مِنْ أَوَّلِ
الْكَهْفِ) كهف سوره سينك اوّلندن (وَعَشْرًا) دخى اون آيتنى اوقور (مِنْ آخِرِهَا) كهف سوره سينك آخرندن
(وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ) دخى اوقور قل اعوذ برب الفلق ايله قل اعوذ برب الناس سوره سنى (يَقْرَأُهُمَا) اوقور بو
ايكى سوره سنى (فَيَنْفُثُ) پس اوفغاندن صونك اورور (عَلَى الْيَدَيْنِ) ايكى قولينه (وَيَمْسَحُ) مسح قيلور
ايكى قولنى (الْوَجْهَ) يوزينه (وَالْبَدَنَ) دخى تنينه (فَفِى الْكُلِّ) پس بولارنك بارچه سنده (فَضَائِلُ)
فضيلت لر باردور (وَيَذْكُرُ) ايسنه توشرور يوقلغانده (الْمَوْتَ) اولمنى (وَالنُّشُورَ) دخى قبردن تورماقنى
(وَيَنَامُ) دخى يوقلار (عَلَى حُبِّهِ تَعَالَى) خداى تعالى نك محبتى اوزرينه (وَذِكْرِهِ) دخى خداى تعالى ذاتى
ذكرلرى اوزرينه (وَهٰكَذَا) اوشانداق قيلور (كُلَّمَا) هروقت (يَسْتَيْقِظُ) اويغانسه (وَيَنَامُ) يوقلاسه (فَهُوَ)
پس بو طريقچه قيلماق(علامة)علامتدور (عَلَى حُبِّهِ تَعَالَى) خداى تعالى نك محبتى اوزرينه(وَخَيْرِ الْعَاقِبَةِ)دخى حسن خاتمه
اوزرينه (وَلَا يَنَامُ) يوقلامس (وَحْدَهُ) يالغز برخانه ده (إِلَّا) مگر يالغز يوقلار (لِتَقْوِى الْحُضُورِ) حضور قلب قوّتلى بولماق
نيتى ايله (فِى الْقِيَامِ) كيچكى نمازده (وَلَا) دخى يوقلامس (عَلَى سَطْحٍ) توبه ده (غَيْرِ مَحُوطٍ) احاطه سز (وَلَا)
دخى يوقلامس (فِيمَا) شول خانه ده (لَا بَابَ لَهُ) بولماس آنك ايشكى (وَلَا) دخى يوقلامس (بَعْدَ الصُّبْحِ)

نانك آطقان صونك (فَالْاَرْضُ) آنك چون كيم ير (تَشْتَكى) شكايت قيلور يعنى زارلانور (مِنْهُ)اول نانك
آطقان صونك يوقلاغان كشيدين (اِلَيْهِ تَعَالٰى) خداى تعالى كا (وَلَا) دخى يوقلامس (بَعْدَ الْعَصْرِ) ايكندى دن
صونك (وَكَانَ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بولدى پيغمبر عليه السلام (اِذَا طَالَ) هر قچان اوزن بولسه (اَلْقِيَامُ)
كيچ تورماق (يَنَامُ) يوقلى ايدى (نَوْمَةً خَفِيفَةً) ينكل يوقنى (قُبَيْلَ الصُّبْحِ) تانك دن اوّل گنه (وَفِيهِ)
بولغوچيدور بو يوقلامقده (تَجَدُّدُ الشَّوْقِ) محبت نك ينكارمقى(اِلَى اَدَاءِ الْفَرْضِ) فرضنى اداقيلماغه(وَذَهَابُ اَثَرِ
الْقِيَامِ) دخى كيچ تورماقنك اثرينك كيتمكى (مِنَ الْوَجْهِ) يوزدن (وَيَقِيلُ) قيلوله قيلور قيلوله ديب
كون نك اورتاسنده يوقلامغه ديرلر (فَهِىَ) آنك چون كيم اول قيلوله (سُنَّةٌ) سنتدور (مُعِينَةٌ)
ياردم بيركوچيدور (عَلَى الْقِيَامِ) كيچ تورماقه (كَالسُّحُورِ) سحر آشامق كبى كيم ياردم بيرور اول (عَلَى
الصَّوْمِ) روزه غه (مُتَضَمِّنَةٌ) متضمندور اول قيلوله يعنى سببدور (لِلسَّلَامَةِ) بدن نك سلامتلكينه (وَلْيَكُنْ)
بولسون (اَلنَّوْمُ) يوقلامق (ثُلُثَ اللَّيْلِ وَالْيَوْمِ) كيچ ايله كون نك اوچ اولشندن براولشنده كون ايله
كيچ جمعى يكرمى دورت ساعت بونك ثلثى سكز ساعتدور بس يوقلامق سكز ساعتدن آرتق بولماسون
(وَلَا يَقُصُّ) سوزلامس (اَلرُّؤْيَا) توشنى (اِلَّا) مكر سوزلار (عَلَى عَالِمٍ) توش تعبيرنى بيلكوچى كشيكا
(نَاصِحٍ) اوزيكا خير خواه بولغوچى (وَلَا) دخى سوزلامس (بِكُلِّ مَا يَرٰى) هر كوركان توشنى (فَاِنْ رَأٰى)
بس اكر كورسه (مَكْرُوهًا) مكروه بولغان نرسه نى (يَبْزُقُ) توكرور (عَنْ يَسَارِهِ) صول ياغينه (وَيَتَعَوَّذُ)
دخى صغنور خداى تعالى كا (مِنْ شَرِّهِ) توشنك شرندن (وَيَتَحَوَّلُ) دخى ايلانور (عَنْ جَنْبِهِ) يوقلاغان
ياغندن (وَيَقُومُ) دخى تورور (وَيُصَلِّى) دخى نماز اوقر (رَكْعَتَيْنِ) ايكى ركعتنى (وَيَتَصَدَّقُ) دخى
صدقه بيرور (بِشَيْءٍ) بر نرسه نى (وَيَرُدُّ) قايتارور (اَلْمُعَبِّرُ) توش تعبير قيلغوچى (اِلَى اَحْسَنِ
تَأْوِيلٍ) كوركامراك تاويلكا يعنى توشنى يخشيغه يورار*(وَلَا يَقْتَنِى) آصرامس (كَلْبًا) ايتنى (فَالْمَلَائِكَةُ)
آنك چون كيم فرشته لر (تَتَنَفَّرُ) نفرت قيلور وقاچار (عَنْهُ) اول ايتدن (اِلَّا) مكر ايتنى آصرار
(لِمَاشِيَةٍ) حيوانلرنى صاقلامق اوچون (اَوْ صَيْدٍ) يا ايسه شكار اوچون (اَوْ زَرْعٍ) يا ايسه ايكين نى صاقلامق
اوچون (وَلَا يَسْتَقْبِلُ) قارشو اولترمس (الشَّمْسَ) قوياشغه (فَهُوَ) آنك چون كيم قوياشغه قارشو اولترمق
(دَاءٌ) آوروغه سببدور (وَيَسْتَدْبِرُهَا) قوياشغه آرقان اولترور (فَهُوَ) آنك چون كيم قوياشغه آرقان
اولترمق (دَوَاءٌ) دوا وشفادور (وَيَخْرُجُ) چيقار يورطندن (مُسَمِّيًا) بسم الله ايتكانى حالده (مُتَعَوِّذًا)اعوذ
بالله نى اوقغانى حالده (قَارِئًا) اوقغانى حالده (آيَةَ الْكُرْسِىِّ) آيت كرسى نى (وَيُسْرِعُ) جهد قيلور
وآشغر (فِى الْمَشْىِ) يورمكده (اِلَى الْبَيْتِ) يورطينه يعنى يورطينه قايتماغه آشغر (وَلَا يَمْشِى) يورمس
(بَيْنَ الْمَرْأَتَيْنِ) ايكى خاتون آراسندن (وَيَتْرُكُ) قويار (الطَّرِيقَ) يولنى (لِلنِّسَاءِ) خاتونلارغه (وَيُمِيطُ)
پاك قيلور يولنى (مِنَ الْاَيْذَاءِ) ايذا بيركوچى نرسه لردن (فَفِيهِ) آنك چون بولغوچيدور آنده (اَجْرٌ جَزِيلٌ)
الوغ ثواب (وَلَا يَخْتَالُ) تكبيرلك قيلماس يورمكده (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدى (ق) قرآنده (وَلَا تَمْشِ

يورمه

بورمه (فى الْأَرْض) يرده (مَرَحًا) تكبرلر يورمكى كبى (ح) حديث (مَنْ تَعَظَّمَ) بركمسه الوغ كورسه اوزنى (فى نفسه) ذاتنده (وَاخْتَالَ) دخى تكبرلك قيلسه (فى مَشْيه) يورمكنده (لَقِىَ اللّٰهَ) كيلور خداى تعالى حضورينه (وَهُوَ) حال بوكيم خداى تعالى (عَلَيْه) اول كمسه اوزرينه (غَضْبَانُ) آچو قيلغوچيدور (وَيأخُذُ) توتار (الْعَصَا) تاياقنى (فى الْكِبَر) قارتلغنده (فَهُوَ) آنك چون كيم تاياق توتماق (سُنَّةٌ) سنتدور ﴿وَيَبْعُدُ﴾ يراق بولور (فى قَضَاء الْحَاجَة) قضاء حاجت قيلغانده (مِنَ الْأَعْيُن)كوزلاردن (فى الصَّحْرَاء) قرده (وَلَا يَكْشِفُ) اچمس (الْعَوْرَة) عورتنى (قَبْلَ الْانْتِهَاء) ايرشمكدين اوّل (الى مَوْضِعِه) قضاء حاجت اورنينه (وَلَا يَسْتَقْبِلُ) دخى قارشو بولماس قضاء حاجت قيلغانده (النَّيِّرَيْن) قوياش ايله آيغه (وَلَا)دخى قارشو بولماس (الْقِبْلَةَ) قبلهكا (وَلَا يَسْتَدْبِرهَا) دخى آرقان بولماس آلارغه (وَلَا يَبُولُ) دخى بول قيلماس (فى الْمَاء الرَّاكِد) توقتاغان صوغه يعنى كول صوينه (وَلَا) دخى بول قيلماس (تَحْتَ الشَّجَرَة الْمُثْمِرَة) يمشلى يغاچ آستينه (وَلَا) دخى بول قيلماس (فى الْجُحْر) بيرده بولغان يارق وتيشوككا (وَلَا) دخى بول قيلماس (فى الْمَوْضِع الصُّلْب) قاتى اورنغه (وَلَا) دخى بول قيلماس (مَهَبِّ الرِّيح) يل ايسكان اورنده (وَلَا) دخى بول قيلماس (فى الْمُغْتَسَل) غسل قيلنه توروغان اورنغه (وَلَا) دخى بول قيلماس (قَائِمًا) آياق اوزره (وَيَتَّكِىءُ) تايانور قضاء حاجت قيلغانده (عَلَى الرِّجْل الْيُسْرَى)صول آياق اوزرينه (وَيُقَدِّمُهَا) دخى مقدم قيلور صول آياقنى (دَاخِلًا) حاجت خانهغه كيركانده يعنى كركانده صول آياقنى اوّل كرتور (وَيُؤَخِّرُهَا) كيچكتورور صول آياقنى (خُرُوجًا) حاجت خانهدن چيقغانده (وَلَا يَسْتَصْحِبُ) اوزى ايله بركا آلوب كرمس حاجت خانهكا (شَيْئًا) شول نرسهنى كيم (عَلَيْه) بولور اول نرسه اوزرينه (اسْمُهُ تَعَالَى) خداى تعالىنك اسم شريفى (أوْ اسْمُهُ عَلَيْه الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) ياايسه پيغمبر عليه السلامنك اسم مباركى يعنى خداى تعالىنك اسمى يا ايسه پيغمبر عليه السلامنك اسمى يازلغان نرسه بولسه آنى حاجت خانه كا آلوب كرمس (وَلَا يَدْخُلُ) دخى كرمس حاجت خانهغه (حَاسِرَ الرَّأْس) باالان باش (وَيَتَعَوَّذُ) صغنور خداى تعالىكا يعنى اعوذبالله من الخبث والخبائث ديكان دعانى اوقور (قَبْلَ الدُّخُول) حاجت خانهغه كرمكدن اوّل (وَيَحْمَدُ تَعَالَى) خداى تعالىغه حمد ايتور يعنى الحمدلله الذى اذهب عنى مايؤذينى وامسك علىّ ماينفعنى ديكان دعانى اوقر (بَعْدَ الْخُرُوج) حاجت خانهدن چيقغان صونك (وَيُعِدُّ)حاضرلر (النُّبَل) پاكلى تورغان نرسهنى (قَبْلَ الْجُلُوس) اولترمقدن اوّل (وَلَا يَسْتَنْجِى) استنجا قيلماس (بالْمَاء) صو ايله (فى مَوْضِعِه) تيزك قيلغان اورنده (فَالْكُلُّ) بس بولارنك بارچهسى (مَأْثُور) روايت قيلنمشدور (وَيُزِيلُ) يبارور (وَسَخَ الشَّعْر) صاچ وصقال كرنى (وَدُودَه) دخى آنك قورتنى يعنى بتنى (بالْأَدْهَان) ماىلامق ايله (وَالتَّسْرِيح) دخى تارامق ايله (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (ادَّهِنُوا) ماىلانكز صاچ وصقالنكزنى (غِبًّا) بعضى وقتده (ح) حديث (مَنْ كَانَ) بركمسه بولسه (لَهُ) آنكا (شَعْرَةٌ) صاچ باصقال (فَلْيُكْرِمْهَا) بس حرمتلاسون آنى (وَمَا فى الْأنْف) دخى يبارور وبترور بورنده بولغان يونىنى (وَالْأُذُن) دخى قولاقده بولغان يونىنى (لِئَلَّا يَصَمَّ) صانكراو بولماسون اوچون (وَتَحْتَ الْأَظْفَار) دخى پاك قيلور ترناق آستون ﴿وَيَدْخُلُ﴾ كرور (الْحَمَّام)

مونچه‌غه (فهم) آنك چون كيم صحابه‌لر (دخلوه) كرديلر مونچه‌غه (ويصون) صاقلار مونچاده (عورته) عورتنى (عن نظر الغير) كشينك كوزندن (ونظره) دخى اوز كوزنى صاقلار (عن عورة الغير) كشينك عورتندن (ولا يكشفها) اچمس عورتنى مونچاده (وينوى) نيت قيلور مونچاغه كرمك ايله (التنظيف) پاكلكنى (للصلوة) نماز اوچون (ويعطى) بيرور (الاجرة) مونچا جالنى (قبله) مونچاغه كرمكدن اول (اسرارًا) شادلاندرمق اوچون (للحمامى) مونچاچينى (واعلامًا) دخى بيلكورتمك اوچون (بالعوض) اجرت وجالنى (ويتعوذ) اعوذ باللّه‌نى اوقر مونچاغه كركانده (ولا يسلم) سلام بيرمس مونچاده هيچ كيمكا (ويدعو) دعا قيلور (بالمعافات) عافيت لك ايله (لمن) شوله كشيكا (سلم) سلام بيردى آنكا يعنى بركمسه حمامده سلام بيرسه آنكا وعليكم السلام ديب ايتماس بلكه ايتور عافاك اللّه ديب (ولا باس) يوقدور ضرر (بالبداية) باشلامق ايله (به) اول عافاك اللّه ديكان سوز ايله يعنى بركشيكا حمامده يولقغانده عافاك اللّه ديب ايتسه ضرر يوقدور (ولا) دخى ضرر يوقدور (بالمصافحة) كورشمك ايله (ولا يكثر التكلم) حمامده كوب سوزلشمس (ولا يقرأ) دخى اوقماس (القرآن) قرآن‌نى حمامده (الا) مكر اوقر (فى النفس) ياشرون (ولا باس) يوقدور ضرر (باظهار التعوذ) اعوذنى قچقروب اوقماق ايله (ويجتنب) صاقلانور حمامغه كرمكدن (وقت الغروب) قوياش باتغانده (وبين العشائين) دخى صاقلانور آخشام ايله يستو آراسنده حمامغه كرمكدن (فهو) آنكچون كيم بو وقتلر (وقت انتشار الشياطين) شيطانلر طارالغان وقت (وعلى الريق) دخى صاقلانور حمامغه كرمكدن آچلق اوزرينه (فهو) آنكچون كيم اول (يورث) كيلتورور (الموت) اولمنى (ولا يسرف) دخى اسراف قيلماس حمامده (فى الماء) صونى (ولا باس) يوقدور ضرر (بالدلك) اعضالرنى اودرمق ايله (فهو) آنك چون كيم اول (مروى) روايت قيلنمشدور (ويذكر) ايسنه توشرور حمامده (ظلمة اللحد) لحد قارانغلغنى (وحرارة جهنم) دخى جهنم اسلكنى (ويحمد اللّه) حمد ايتور خداى تعالى كا (بعد الخروج) حمامدن چيقان صونك (فالماء الحار) آنك چون كيم اسى صو (فى الشتاء) قش كوننده (من نعيم) شوندا اين نعمتلر جمله سندن كيم (يسأل) صورالمش بولور قيامت كوننده (منه) آندن (ولا يدخله) كرتمس حمامغه (المرأة) خاتون‌نى (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (لا يحل) حلال بولماس (للرجل) ايركا (ان يدخل) بو كيم كرتسه (حليلته) خاتونى‌نى (الحمام) مونچاغه (ويحلق) كينارور (الراس) صاچنى (ان اراد) اكر تلاسه (التنظيف) آرتق پاكلكنى (والاحتياط) دخى احتياطنى (فى الغسل) غسل قيلغانده (ولا يرسل) يبرمس (شعره) صاچنى (بحيث) شول روشچه كيم (يشتبه) اوخشار (بالشريف) سيدكا (ويقص) قصقارتور (الشارب) ميقنى (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (قصوا) قصقارتنكز (الشوارب) ميقلارنى (ولا باس) يوقدور ضرر (بابقاء السبال) ميقنك ايكى چيتنى كيسماى قالدرمق ايله (ولا يؤخر) كيچكتورمس (حلق العانة) كندك آستينك يوننى كيترمكنى (ونتف الابط) دخى قولتق يوننى يولقماقنى (وتقليم الظفر) دخى طرناق كيسمكنى (اكثر) كوب (من اربعين يومًا) قرق كوندن (فهو) آنك چون كيم اول (المأثور) روايت قيلنمشدور (ويحلق) كينارور (الابط) قولتقنى (ويزيل) يبارور

(العانة) كمدك آستینك یوننی (بالطلاء) نوره ایله یعنی یون قیا تورغان دار وایله (ان اعتاد) اكر
عادتلنكان بولسه (لحصول المقصود) مقصود حاصل بولغان اوچون (والتحامی) دخی صاقلانغان اوچون
(عن الایلام) آغرتقدن (ویبتدئ) باشلار طرناق كیسكانده (بتقلیم مسبحة الیمنی) اوك قولنك شهادت
بارمقینك طرناغنی كیسمك ایله یعنی اوّل اونك قولنك شهادت بارمقیمك طرناغنی كیسار صنكره اورته بارمقینك
طرناغنی كیسار صنكره آتسز بارمقینك طرناغنی كیسار صنكره چنچه بارمقینك طرناغنی كیسار صنكره باش بارمقینك
طرناغنی كیسار (وخنصر الیسری) دخی باشلار صول قولنك طرناقنی كیسكانده صول قولنك چنچه
بارمقینك طرناغنی كیسمك ایله یعنی اوّل چنچه بارمقینك طرناغنی كیسار صنكره آتسز بارمقینك طرناغنی
كیسار صنكره اورته بارمقینك طرناغنی كیسار صنكره شهادت بارمقینك طرناغنی كیسار صنكره باش بارمقینك
طرناغنی كیسار (وخنصر الرجلین) دخی باشلار آیاق طرناقلرنی كیسكانده هر ایكی آیاقنك چنچه بارمقینك
طرناقلرنی كیسمك ایله یعنی اوك آیاق‌نك طرناغنی كیسكانده اوّل چنچه بارمقینك طرناغنی كیسار صنكره
آنك یاننداغی بارمقنك طرناغی كیسار صنكره اورته بارمقنك طرناغنی كیسار صنكره آنك یاننداغی
بارمقنك طرناغنی كیسار صنكره باش بارمقنك طرناغنی كیسار صول آیاقنك طرناغنی كیسكانده دخی
اوشبو روشچه كیسار (فلا مسبحة فیهما) آنك‌چون كیم شهادت بارمقی یوق هر ایكی آیاقده كیم آنك ایله
باشلانورغه (ویختم) تمام قیلور طرناق كیسمكنی (بالابهام) باش بارمق‌نك طرناغنی كیسمك ایله (فی الكل)
هر ایكی قولده وهر ایكی آیاقده نتاك كیم یوقاریده بیان قیلندی (فهو) بس بو طریقچه طرناق كیسمك
(المروی) روایت قیلنمشدور (ویكتحل) سرمه تارتور (ثلاثا) اوچار مرتبه (فی كل عین) هر كوزكا (فهو) بس
اول (مروی) روایت قیلنمشدور (وروی) دخی روایت قیلندی (ثنتان) ایكی مرتبه تارتماق (فی الیسری)
صول كوزكا (وورد) كیلدی (ح) حدیثده (علیكم) لازم توتنكز اوزنكزكا (بالاثمد) سرمه تارتماقنی (عند
مضجعكم) یاتقان وقتنكزده (فانه) آنك‌چون اول سرمه تارتمق (مما) شول نرسه جمله سندن كیم (یزید)
آرتورور نورنی (فی البصر) كوزده (وینبت) دخی اوستورور (الشعر) كرپكنی (ولا یكثر) كوب
قیلماس (التزین) زینت‌لنمكنی (والاكتحال) دخی سرمه تارتماقنی (والادهان) دخی صاچ وصقال مای‌لامقنی
(ویقطع) كیسار (اللحیة الطویلة) اوزن صقالنی (فالمفرط) آنكچون كیم بیك اوزن صقال‌لی كشی
(یری) كورنه‌دور (سمجا) قباحت (ویفتح) دخی اچه‌دور صقالنك اوزن بولماقی (باب الغیبة) غیبت
ایشكنی (ویبقی) قالدرور (قدر القبضة) بر توتام قدری (فهو) بس اول (الوسط المسنون) رسول علیه
السلامدن روایت قیلنمش وسطدور (وقیل) ایتلمش بولدی یعنی بعض عالم‌لر ایتدیلر (تبقی) قالدرلمش
بولور صقال (بحالها) اوز حالینه (فورد) آنكچون كیم كیلدی (ح) حدیثده (اعفوا) یبرنكز (اللحی)
صقال‌لرنی (ولا یجوز) درست توكلدور (تصفیرها) صقال‌نی صاریغه بویامق (وتحمیرها) دخی قزلغه بویامق
(لاخفاء الشیب) قارتلقنی اورتمك اوچون (الا) مكر درستدور (فی الغزو) غزاده (فورد) بس كیلدی
(ح) حدیثده (هما) اول صاری ایله قزل (خضاب المسلمین) مسلمانلرنك بویاوی (والمؤمنین) دخی

مؤمنلرنك بویاوی (ویکره) مکروه‌دور (تسویدها) صقالنی قاراالتمق (فورد) آنکیچون کیم کیلدی
(ح) حدیثده (هو) اول قارا (خضاب اهل النار) اوت اهلرینك بویاوی (وتبییضها) دخی مکروهدور
صقالنی آغرتمق (اظهارا) ظاهر قیلماق اوچون (المکبر) قارتلقنی (ترفعا) اوزینك الوغلغنی اظهار
اوچون (ونتفها) دخی مکروهدور یولقماق صقالنی (عبثا) فائده‌سز (وتشبها) اخشامق اوچون (بالمرد)
صقالسزلرغه (فهو) بس بو (منکر) حرامدور (وتزیینها) دخی مکروهدور صقالنی زینتلمك (للناس)
آدملرکا کورستمك اوچون (بالتدویر) توکراك قیلماق ایله کوکرچن قویرغی کبی (والتسریع) دخی
تارامق ایله (والزیادة) دخی مکروهدور آرتق قیلماق (فی العارضین) ایکی بنکاقده (بارسال) یبرمك
ایله (الصدغ) چیکه صاچنی (المتجاورة) اونکوچی اول (عن عظمها) چیکه‌نك سویاکندن (ولایاکل)
آشامس (الجنب) جنب کشی (ولاینام) دخی یوقلامس (دون وضوء) طهارتسز (ولاینقص) دخی کیتورمس
جنب کشی (شعرا) توکنی (ولاظفرا) دخی طرناقنی (ولادما) دخی قاننی (فاجزاء البدن) آنکیچون کیم
بدننك جزلری وکیسکلری (تعاد) قایتارلمش وقوبارلمش بولور بارچه‌سی (فی الآخرة) آخرتده (والمزال)
یبرلمش (جنبا) جنب حالنده (یکون) قوبارلمش بولور (کذلك) جنب کوینچه ❋ ویکنس ❋ سبرور
(المسجد) مسجدنی (وینوره) دخی نورلندرور اول مسجدنی (ویفرشه) دخی نمازلق جیر مسجدکا
(ففیها) آنکیچون کیم بولغوچیدور بولارده (فضائل) فضیلتلر (ولایزخرفه) زینتلمس مسجدنی (ولاینقشه)
دخی بیزکلمس مسجدنی (ولا یصوره) دخی صورتلمس مسجدنی (فهی) آنکیچون کیم بولار (من البدع)
بدعتلر جمله سندندور (ویتعهد) تفتیش قیلور (النعل) کوشنی (عند بابه) مسجدنك ایشکی توبنده
(ویمسح) سورتر (ما) شول نرسه‌نی کیم (به) بویالغاندور اول کوشکا (من الاذی) نجاستدن (ویقدم)
مقدم قیلور (الرجل الیمنی) اوڭ آیاقنی (داخلا) مسجدکا کرکانی زمانده (والیسری) صول آیاقنی
مقدم وایلك قیلور (خارجا) مسجددن چیقغانی زمانده (ویجهر بالدعاء) قچقروب دعا قیلور (علی من)
شول کشیکا کیم (یتجر) سودا قیلور (فیه) اول مسجدده بوطریقچه دعا قیلور لااربح الله تجارتك دیب
(اوینشد) یا ایسه ایزلر مسجدده (ضالة) یوقالغان نرسه‌سنی یعنی اکر برکشی یوقالغان نرسه‌سنی ایزلاسه
مسجدده بوطریقچه مناره‌غه منوب یاایسه تررزه‌سندن قچقرور منم‌فلان نرسم یوقالدی کیم تابدی‌دیب شول
کشیکا دعاقیلور (لاردهاالله علیك) دیب چونکه‌مسجد موندایِن نرسه‌اوچون بناقیلنمادی بلکه عبادت‌اوچون
بنا قیلندی (وینظفه) پاکلر مسجدنی (عن النخامة) بورون صوندن یعنی مسجدکا سنکرمس (والبزاق)
دخی توکرکدن یعنی مسجدکا توکرمس (ولا یتخذه) دخی توتماس مسجدنی (بیتا) یورط ایتوب (ولا) دخی
توتماس (معبرا) یول ایتوب (فالکل) بس بولارنك بارچه‌سی (مروی) روایت قیلنمشدور (وان غلب)
اکر غالب بولسه (النعاس) یوقی (فیه) مسجدده (یتحول) کوچار (من موضعه) اولترغان اورنندن
(ویضرب) دخی صوغار (باطراف اصابعه) بارمقلرینك باشلری ایله (جانب رأسه الایمن) باشینك اوڭ
باغینه (ثلاثا) اوچ مرتبه (ثم) مونك صونکده (یجلس) اولتورور (ویستقبل) قارشو بولور (القبلة)

قبله‌کا

قبله‌گا (فی الجلوس) اولترماقده (فهو) آنك چون كیم قبله‌گا قارشو اولترماق (عبادة) یالغز اوزی بر عبادتدور (وفیه) دخی بولغوچیدور قبله‌گا قارشی اولترماقده (قوة البصر) كوزنك قوتی (ویجلس) اولترور (موضعاً) شول اورنده‌كیم (اقرب) یاقنراق بولور (الی التواضع) توبانچیلكگا (لا) اولترمس (بین الظل والشمس) قویاش ایله كولكه آراسنده (فهو) آنك‌چون‌اول (مقعد الشیطان) شیطان اولتره تورغان اورن (ولا یفرق) آیرمس اولترغانده (بین اثنین) ایكی كشینك آراسن یعنی ایكی كشینی آیروب اورنالریغه‌اولترمس (ولا یقیم) دخی تورغزمس (احدا) هیچ بركشینی (وان‌قام) اكرتورسه‌بركمسه‌اورنندن (لا یجلس) اولترمس (ثمه) اول كشینك اورنینه (ویجلس) اولترور (حیث اصاب) تابلغان اورنغه (وخلف الصف) دخی صفنك آرتنده اولترور (ان لم یجد) اكر تابمسه (مكانا) اورننی (فیه) اول صفده (ولا یعود) صفده اورن بولمغان اوچون خفا النوب یورطینه قایتمس (ولا یتجاوز) اوتمس (من سبق) آلدن اولترغان كشیدن یعنی آدملرنی تابداب تورگا اوزماس (ویحیی) سلام بیرور (من) شول كشیگا كیم (یقربه) یاقن بولور آنكا (ولا یمد) صوزماس اولترغانده (الرجل) آیاغنی (وكان اكثر جلوسه علیه الصلوة والسلام) بولدی پیغامبر علیه السلامنك كوبراك وقتنی اولترمقی (ان ینصب) بوكیم تورغزه‌ایدی (الساقین) ایكی مبارك بالطرنی (ویجعل) قیله ایدی (الیدین) ایكی مبارك قوللرنی (علیهما) اول شریف بالطرلری اوزرینه (ویلازم) دایمچیلك قیلور (الوقار) صبرلقغه (والتواضع) دخی توبانچیلكگا (ویجتنب) صاقلانور (الجلوس) اولترمقدن (علی القدمین) ایكی آیاق اوزرینه (والركبة) دخی تز اوزرینه (واكثار النظر) دخی صاقلانور كوب قارامقدن (الی الكاهل) اك باشینه (والعقب) دخی آرتینه (والالتفات) دخی صاقلانور یاق یاغینه قارامقدن (واللعب) دخی صاقلانور اوینامقدن (مع اللحیة) صقال برله (والاصابع) دخی بارمقلر برله (وتخلیل الاسنان) دخی صاقلانور تشلرنی قازمقدن (وادخال الاصبع) دخی بارمق كرتمكدن (فی الانف) بورنینه (واخراج البزاق) دخی صاقلانور آغزصونی چیقارمقدن یعنی توكرمكدن (والنخامة) دخی‌سنگرمكدن (والتثاؤب) دخی ایسنمكدن (علی الوجوه) آدملرنك یوزلری اوزرینه متوجه بولوب (والجشاء) دخی صاقلانور كیكرمكدن (والاشارة) دخی اشارت قیلماقدن (بالید) قول ایله (والعین) دخی‌كوز ایله (ونحوها) دخی صاقلانور بولار اوخشاشلی نرسه‌لردن‌كیم (مما) شول نرسه‌لر جمله سندن‌كیم (یكره) مكروه‌كورور آنی (الناس) آدملر (ویستغفره تعالی) مغفرت ایستار خدای تعالی‌دن (عند القیام) مجلسده تورغانده بو طریقچه ایتور ﴿ سبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرك واتوب الیك ﴾ (ولا یقعد) اولترماس (فی السوق) بازارده (بلاحاجة) حاجتسز (ولا) دخی اولترماس (فی الطریق) یولده (ویؤدی) اوتار (الحقوق) بازارده ویولده اولترمقنك حقلرنی (ان جلس) اكراولترسه (ویفتتح) باشلار (الكلام) سوزنی (بالتسمیة) بسم الله‌ایله (والتحمید) دخی حمد ایله (والاستعاذة) دخی‌اعوذ بالله ایله (والصلوة علیه) دخی پیغامبر علیه السلامغا صلوات ایله (علیه) بولسون آنك اوزرینه (الصلوة) خدای تعالی‌نك رحمتی (والسلام) دخی سلامی (ویختار) اختیار قیلور سوزلشكانده (العربیة) عرب لغتنی یعنی عربچه سوزلشور

(ویخفض) توبان قیلور (الصوت) تاوشنی یعنی قچقروب سوزلمس (ولا یکثر) دخی کوب سوزلمس
(ویهذب) پاکیزه ایتور (اللفظ) سوزنی (ویبین) دخی ظاهر وآچق قیلور (الکلام) سوزنی (ویتفکر)
فکر قیلور واویلار (فی الحجة) دلیلده (ویسکت) سکوت قیلور (عند الغضب) آچیغلانغان وقتده چونکه
آچو ایلان یمان سوز ایتمك احتمالی باردر (ویذکره تعالی) ذکر قیلور خدای تعالی نك اسم شریفنی
(عند النسیان) اونتقان وقتده (ویستثنی) انشاءالله دیب ایتور یعنی اکر برایشنی قیلمانچی بولسه فلان
ایشنی ایرتکا قیلورم انشاءالله دیب ایتورکا کیرك (ولایتعلی) دخی آنطایتمس (علیه تعالی) خدای تعالی نك
فعلی اوزرینه بوطریقچه والله خدای تعالی فلان ایشنی قیلور دیب (فهو) آنکچون بوطریقچه آنطایتمك
(اجترا) باترلق وادبسزلکدور خدای تعالی کا (ویحترز) دخی صاقلانور (من القصص) قصه‌لر وحکایتلرنی
سوزلمکدن (والحلف) دخی صاقلانور آنط ایتمکدن (ما امکن) ممکن بولغان قدری (وان حلف) اکر آنط
ایتسه بر نرسه کا (ورای) کورسه (غیرها) اول نرسه دن باشقه نی (خیرا) خیر کورسه (فلیات) بس کیلترسون
(به) اول نرسه نی (ولیکفر) آنطی اوچون کفارت بیرسون مثلا برکمسه آنطایتسه فقیرکا صدقه بیرمام دیب
اول کشیکا صدقه بیرمك خیرلی بس فقیرکا صدقه بیرور وآنطی اوچون کفارت بیرور (ویراعی) رعایت قیلور
(الادب) ادبنی (ویتکلم) سوزلر (بالقصیر) قصقه لفظ ایله (الجامع) کوب معنالرنی چیغوچی (ویتوقف)
توقتار (بین کلامین) ایکی سوز آراسنده (لیحفظ) حفظ قیلسون اوچون (السامع) ایشتکوچی کمسه (ولا
یبحث) بحث قیلماس (قبل تمام الکلام) سوز تمام بولماقدن اول (ویستاذن) اذن ایستار (للسؤال)
سؤال قیلماق اوچون (فالکل) بس بولارنك بارچه سی (ماثور) روایت قیلنمشدور (ویکثر) کوب قیلور
(البکاء) یغلامقنی (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (حرمت) حرام قیلندی (النار) اوت
(علی ثلاث اعین) اوچ کوز اوزرینه (عین) برسی شول کوزدورکیم (سهرت) اویاغ بولدی (فی سبیل
الله تعالی) خدای تعالی یولنده (وعین) ایکنچسی شول کوزدورکیم (غضت) یوملدی (عن محارم الله)
خدای تعالی حرام قیلغان نرسه‌لردن (وعین) اوچونچسی شول کوزدورکیم (بکت) یغلادی (من خشیة الله)
خدای تعالی دن قورقب (دون) کوب قیلماس (الضحك) کولمکنی یعنی کوب کولمس (فهو) آنکچون کیم کوب کولمك
(یمیت) اولترور (القلب) کونکلنی (ویذهب) دخی بیرور (النور) کونکلنك نورنی (وورد) دخی کیلدی (ق) قرآنده
(فلیضحکوا) بس کولنکز (قلیلا) آز (ولیبکوا) یغلانکز (کثیرا) کوب (ویخفض) توبان قیلور
یعنی آقرن قیلور (صوت العطاس) توچکرمك تاوشنی (فالتصریح) آنکچون صریح قیلماق یعنی
قچقرمق (به) اول توچکرمکنی (حمق) عقلسزلقدر (ویستر) دخی اورتار آغزنی (بثوبه) لباس ایله
(او) یاایسه (یده) قولی ایله (ویستر) دخی اورتار (الفم) آغزنی (بالید) قول ایله (فی التثاوب)
ایسنکانده (ویلقی) تاشلار (البزاق) توکرکنی یعنی توکرور (فی الیسار) صول جانبنه
او تحت القدم) یاایسه آیاق آستینه (دون) توکرمس (القبلة) قبله جانبنه (والیمین) دخی اونك یاقغه
(ویتفال) تفال قیلور (بکلمة صالحة) یخشی سوز ایله (فالکل) بس بولارنك بارچه سی (ماثور) روایت

قیلنمشدور (مأمور به) بیورلمشدور (ولا ینطیر) شوملانمس (فهو) آنکچون اول شوملانمق (منهی) طیلمشدور (عنه) آندن ﴿ویفتتح﴾ باشلار خط یازغانده (الکتاب) خطنی (بالتحمید) حمد ایله (والصلوة) دخی صلوات ایله (ویذکر) ذکر قیلور (اولا) اول (نفسه) اوز اسمنی (ثم) مونك صونکده ذکر قیلور (المکتوب الیه) خط ییبرلمش کشینك اسمنی (فهو) آنکچون کیم بو طریقچه خط یارمق (سنة) سلندور (ویتبرك به) توفراقغه صالور خطنی (فهو) آنکچون اول (سبب النجاح) خطنك سلامت ایرشمکینه سببدور * (ویتعفف) طیار اوزنی (من طلب الحاجة) حاجت وکیرك بولغان نرسه نی کشیدن صورامقدن (ما امکن) ممکن بولغان قدر (وحقه) حاجتنی کشیدن صورافانده ادبی (ان یتوضأ) بوکیم طهارت قیلور (ویصلی) دخی نماز اوقر (رکعتین) ایکی رکعت (ویرفعها) دخی عرض قیلور حاجتنی (الیه تعالی) خدای تعالی‌کا (ویخرج) چیقار حاجتنی ایستمك اوچون (بکرة الخمیس) پنجشنبه‌کون ایرته ایله (بعد التحمید) خدای تعالی‌کا حمد ایتکاندن صونك (والصلوة) دخی پیغامبر علیه السلامکا صلوات ایتکاندن صونك (وقراءة الفاتحة) دخی سوره‌ٔ فاتحه‌نی اوقغاندن صونك (وآیة الکرسی) دخی آیت کرسی‌نی اوقغاندن صونك (وآخر آل عمران) آل عمران سوره سینك آخرنی اوقغاندن صونك (ویقصد) قصد قیلور مرادنی ایستمکده وحاجتنی عرض قیلماقده (الانقی) تقواراق کشینی (والاکرم) حرمتلوراق کشینی حسبده ونسبده (والاسمح) دخی جومردراق کشینی (والاحسن) دخی کورکامراق کشینی صورتده وخلقده (والارحم) دخی رحیمراق وشفقتلوراق کشینی (ولا یرتکب) قیلماس (معصیة) هیچ بر کناهنی (فیه) مرادنی ایستمکده یالغان کبی مثلا حاجتی اش تنکه ایکان آلتی تنکه صورامس یاایسه یورطنده میت یوق ایکان یورطمده میت بارشونی دفن قیلورغه‌حاجت بولدی دیب صورامس بلکه حاجتی‌نی‌نرسه‌شونی‌غنه‌ایتور (ولایلح) دخی مرادنی صورامقده مبالغه قیلماس یعنی قات قات صورامس بلکه بر مرتبه‌غنه صورار (ویشاور) کینکاش قیلور هر ایشنده (العاقل) عقللی کشیکا (العالم) بیلکوچی (الصالح) ایزکو ایشلی (الملائم) مناسب بولغوچی (ذلك الامر) اوشبو کینکاش قیلغان ایشکا (کالسخی) جومرد کشی کبی (فی المال) مالنی صرف قیلماقده یعنی مالنی صرف قیلماقده جومرد کشیکا مشورت قیلور (والشجاع) بهادر کبی (فی الحرب) صوغش ایشنده یعنی صوغش‌ایشنده‌بهادر کشیکا مشورت قیلور (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (وشاورهم) مشورت قیل ای محمد صلی الله تعالی علیه وآله وسلم صحابه‌لرکا (فی الامر) خدای تعالی‌دن نازل بولمغان ایشده (ثم) مونك صونکنده یعنی کینکاش قیلورغه عاقل وعالم وصالح کشینی تابماسه مشورت قیلور (امرأته) خاتونیغه (ویخالف) دخی خلاف قیلور آنك مشورتنه (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (فیه) خاتونلرغه خلاف قیلماقده بولغوچیدور (البرکة) برکت (ویقدم) مقدم قیلور قصد قیلغان ایشینه (الاستخارة) استخاره‌نی (ویختار) اختیار قیلور (اهون الامرین) ایکی ایشنك آسانراغنی (وایسرهما) دخی اول ایکی ایشنك ینکلراغنی (ولایحب) سومس (المال) مالنی (اکثر) کوبراك (من العرض) اوزینك آبروینندن (ولایبذل) دخی بیرمس (الدین) دین‌نی (بالدنیا) دنیاغه * (ولایرکب) آطلانمس (بقرة) صغرغه (ولا یحرث) ایکن ایکمس یعنی صوقه صوقالامس

(عَلٰی حِمَارٍ) ایشك ایله (فَکُلٌّ) بس بولارنك هرقایوسی (خُلُقٌ) یارانلمش بولدی (لِعَمَلِهِ) اوز ایشی اوچون (وَیَرْکَبُ) آطلانور (مَا اَصَابَ) تابقان حیوانیغه یعنی ایشك بولسه‌منکا آت کیرك ایشککا آطلانمیم دیب تورمس (وَیُرْدِفُ) آرطینه آطلاندرور (اَلْخَادِمَ) خذمتچینی (فَالْکُلُّ) بس بولارنك بارچه‌سی (مَأْثُورٌ) روایت قیلنمشدور (وَکَانَ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بولدی پیغامبر علیه السلام (لَا یَدْخُلُ) کرمیدور ایدی (اَلْبَیْتَ) یورطغه ❊ حَتّٰی یَتَصَدَّقَ ❊ صدقه بیرکانکاچه ❊ بِفَاضِلِ النَّفَقَةِ ❊ نفقه‌سندن آرتقنی ❊ وَیَسْعٰی ❊ جهد قیله ایدی پیغامبر علیه السلام (فِی الْحَاجَاتِ) حاجت نرسه‌لرده (وَیَخْصِفُ) یامیدور ایدی (اَلنَّعْلَ) کوشنی (وَیَخِیطُ) دخی تکادور ایدی (اَلثَّوْبَ) لباسنی (وَیَقْطَعُ) دخی کیسه‌دور ایدی (اَللَّحْمَ) ایتنی (وَیَشْتَغِلُ) شغل لنه‌دور ایدی (بِاُمُورِ الْبَیْتِ) یورط ایشلاری ایله (مَعَ اُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِینَ) مؤمن‌لرنك آنالری ایله برکا (وَلَا یَتَکَلَّفُ) دخی تکلیف قیلمیدور ایدی پیغامبر علیه السلام هیچ بر ایشده (وَلَا یُحِبُّهُ) دخی تکلفنی سومیدور ایدی (وَلَا یَصِیدُ) اوزی شکار قیلمیدور ایدی (وَیُحِبُّهُ) اما شکارایتنی سوه‌دور ایدی (وَیَقْبَلُ) قبول قیله‌دور ایدی پیغامبر علیه السلام (اَلْهَدِیَّةَ) بولاکنی (وَیُکَافِی) دخی قارشولق قیله‌دور ایدی (عَلَیْهَا) اول هدیه‌کا یعنی بولك بیرکان کشیکا اوزیده بولك بیره دور ایدی (وَیَرُدُّ) قایتارادور ایدی (اَلْمَقْرُونَةَ بِالْمِنَّةِ) منتلی هدیه‌نی (وَاِنْ قَلَّتْ) اکرچه آز بولسه‌ده اول منت‌لی هدیه * (وَیَغْتَنِمُ) غنیمت بیلور (اَلْعَبْدُ) قل (اَیَّامَ الرِّقِّ) قل‌لق کونلرنی (مُحْسِنَةً) آنکچون کیم قل نك بر ایذکو عملیکا ثواب بیرله دور (بِعِشْرِینَ) یکرمی اولش * (وَتَلْزَمُ) لازم تونار (اَلْمَرْاَةُ) خاتون (قَعْرَ الْبَیْتِ) یورطینك اچنی یعنی یورطنده‌غنه بولور (فَلَا تَرْفَعُ) بس منمس (عَلَیْهِ) یورطینك اوستینه (وَلَا تَنْظُرُ) دخی قارامس (اِلَی الْخَارِجِ) یورطنك طشینه یعنی ترزه‌دن قارامس (فَنَظَرُهُنَّ) آنکچون کیم خاتونلرنك قارمغی (اِلَی الرِّجَالِ) ایرلرکا (فِتْنَةٌ) فتنه‌دور (وَاُمِرَتْ) بیورلمش بولدی (اُمُّ سَلَمَةَ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهَا) آنامز حضرت ام سلمه (بِالْاِحْتِجَابِ) پرده‌لنمك ایله یعنی قاچمق ایله (عَنِ الْاَعْمٰی) کوزسزدن (وَلَا بَأْسَ) یوقدور ضرر (بِالْخُرُوجِ) خاتونلرنك یورطدن چیقماغی ایله (فِی الْمُهِمِّ) ضرور بولغان ایشلرنده (فِی اَسْوَءِ هَیْئَةٍ) ناچار صورتده (وَاَخْلٰی طَرِیقٍ) آولاق اورامده (مُتَنَکِّرَةً) اوزنی تانتمغانی حالده (لِمَنْ یَعْرِفُ) آنی تانی تورغان کشیکا (غَیْرَ مُسْمِعَةٍ) ایشتدورمکنی حالده (صَوْتَهَا) تاوشنی * (وَیَتَصَدَّقُ) صدقه بیرور (بِمَا بَقِیَ) قالغانی (مِنْ طَعَامٍ) شونداین طعامدن کیم (یَسْتَحِیلُ) اوزکارور وایسلانور (اِذَا) هرقچان (تُرِكَ) قویلسه * (وَیَغْتَنِمُ) قایغرور (اَلصَّحِیحُ) سلامت کشی (بِطُولِ السَّلَامَةِ) اوزن سلامتلك سببلی یعنی کوب زمان آورمسه آورمغانلغی اوچون قایغرور (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (حـ) حدیثده (لَا یَخْلُو) بوش بولماس (اَلْمُؤْمِنُ) مؤمن بولغان کشی (مِنْ عِلَّةٍ) آورودن (وَذِلَّةٍ) دخی خورلقدن (وَقِلَّةٍ) دخی کیملکدن (فَلَا بُدَّ) بس یوقدور چاره (وَاِنْ یَبْتَلِی) بوندن کیم مبتلا بولور مؤمن بولغان کشی (فِی کُلِّ اَرْبَعِینَ یَوْمًا) هر قرق کونده (بِشَیْءٍ) بر نرسه ایله (مِنْهَا) بو نرسه‌لردن * (وَیَسْتَرْجِعُ) انالله وانا الیه راجعون آیتنی اوقر (فِی الْمُصِیبَةِ) قایغلوحادثه‌ده (فَهُوَ) آنکچون کیم اول آیتنی اوقماق (مَأْثُورٌ) روایت قیلنمشدور (مَمْدُوحٌ) مدحلنمشدور (فِی الْقُرْآنِ) قرآنده

(ويحترز) صاقلانور قايغو ايرشكانده (عن الشق) يافه يرتمقدن (والضرب) دخی یوزکا صوقماقدن
(والحلق) دخی صاچ کیتارمکدن (والنوح) نوحه قیلماقدن میتنك کورکام ایشلرنی اینوب یغلامقدن
(فهی) آنکچون کیم بولر (منهی) طیلمشدور (عنها) آنلردن (اذ) آنکچون (هی) آلار (رسوم الجاهلیة)
کافرلار عادتی دور * (ویأن) ناله قیلور یعنی انکغراشور (المریض) آوروکشی (انینا) شوندا ین انکغراشماق
ایله کیم (یخفف) ینکل قیلور اول (بعض مابه) آنك آورولرینك بعضسنی (ذاکرا) ذکر ایتکانی
حالده انکغراشور یعنی الله الله دیب ایتور (لا متأوها) آه آه دیب انکغراشماس (ویعصب) باغلار
(الرأس) باشنی (وینام) یاتور (علی الفراش) توشکگا (استعانة) یاردم ایستمك اوچون (علی الصبر)
صبر قیلماغه (وتوقیا) دخی صاقلانمق اوچون (عن التشدد) قاتیلقدن وقوتنی المهار قیلماقدن (علی البلاء)
بلا اوزرینه (ویستشفی) شفا ایستر (بالذکر) ذکر ایله (والدعاء) دخی دعا ایله (والصلوة) دخی نماز ایله
(والقرآن) دخی قرآن ایله (لاسیما) خصوصا یعنی بیگراك شفا ایستر (الفاتحة) سورهٔ فاتحه ایله (فورد)
آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (انه) درستلکده سورهٔ فاتحه (شفاء) شفادور (من کل داء) هر
آورودن (ویحتمی) دخی صاقلانور مرضینه ضرر بیرکان نرسه‌لردن (فهم) آنکچون کیم صحابه‌لر (امروا)
بیورلدیلر (به) اول صاقلانمق ایله (ویداوی) دخی دوا قیلور (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح)
حدیثده (تداووا) دوا قیلنکز آورغان زمانده (یا عباد الله) ای خدای تعالی‌نك قللری (ما من داء)
یوقدور هیچ آورو (الا) مکر (وله) بولغوچیدور اول آوروغه (دواء) دوا (الا) مکر دوا یوق (السام)
اولمکا (ویستوهب) هبه طلب قیلور آورو کمسنه (مهر امرأته) خاتونینك مهرنی دارو آلمق اوچون یعنی
خاتونینه ایتور فلان مقدار مهرنکدن منکا هبه قیلوب بیر دارو آلیم دیب (وبأکله) دخی آشار آنی (واستوهب)
هبه طلب قیلدی (علی) حضرت علی (رضی الله تعالی عنه) راضی بولغای ایدی خدای تعالی آندن (امرأته)
خاتونندن (او استقرض) یا ایسه بورچ آلدی حضرت علی (فی العارضة) آورودہ (من مهرها) خاتونینك
مهرندن (فاشتری) بس صاتوب آلدی (به) آنك ایله (العسل) بالنی (ومزجه) قاطشدردی آنی
(بماء السماء) کوك صوی ایله یعنی یغمور صوی ایله (وشربه) ایچدی آنی (فصار) بس بولدی اول
(سبب الشفاء) شفانك سببی (هذا) حفظ قیل بونی کیم ایتدوم (وازالة السکنجبین) سکنجبین دیکان
تامورنك یعنی ایمبیرنك یبرمکی (الصفراء) صفرا دیکان آورونی (لا یفارق) فرقی وآیرماسی یوقدور
(ارواء الماء) صونك صوسزلقنی یبرمکینه (الا) مکر آیرمه بار (بالتعلق) سکنجبین‌نك صفرانی ازاله قیلماقی
متعلق بولماقی ایله یعنی باغلانمقی ایله (بالنظر) تأمل واو یلامغه (والتوقف) دخی توقتامغینه (علی الشروط)
شرطلرغه * (ویحتجم) حجامت قیلور (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (ما مررت) اوتمادوم
معراج کیچنده (بملاء) هیچ بر گروهغه (من الملائکة) فرشته‌لردن (الا) مکر (قالوا) ایتدیلر (بشر)
سونچ بیر ای محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وآله وسلم (امتك) امتنکا (بالحجامة) حجامت ایله (والاحب)
سوکلی راك حجامت قیلماق (فی سبع عشرة) آینك اون یدنچی کوننده (وتسع عشرة) دخی اون توقزنچی کوننده

(وَاحِدَى وَعِشْرِينَ يَوْمًا) دخى يكرمى برنچى كوننده (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (مَأْثُورٌ) روايت قيلنمشدور (لَاسِيَّمَا) خصوصا يعنى بيكراك سوكلو (يَوْمَ الثُّلَثَاءِ) سهشنبه‌كون اكر بولسه اول (سَبْعَ عَشْرَةَ) آينك اون يدنچى كونى (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (هُوَ) قان آلدرمق بوكونده (دَوَاءُ) دوادور (مِنْ دَاءِ سَنَةٍ) بتون يلنك آوروندن (اَلَّا) مكر حجامت قيلماس (فِى الْقَفَاءِ) باشنك آرتنه (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (يُورِثُ) كيلتوره‌دور (النِّسْيَانَ) اونتماقنى (وَيَجْتَنِبُ) صاقلانور (الْكَىِّ) كيدورمكدن (فَفِيهِ) آنكچون كيم بولغوچيدور آنده (خَوْفُ السِّرَايَةِ) اونمك خوفى جانغه (وَالرُّقْيَةَ) دخى صاقلانور معناسى معلوم بولمغان دعانى اوقب اوشكرمكدن (وَنُهِيَ) طيلمش بولدى (عَنْهُمَا) بو ايكسندن ﴿ وَيُوصِى ﴾ وصيت ايتور (بِثُلُثِ الْمَالِ) مالينك اوچ بولكندن بر بولكى ايله (وَاِرْضَاءِ الْخُصُومِ) دخى وصيت قيلور خصملرنى رضا قيلماق ايله (وَقَضَاءِ الدُّيُونِ) دخى بورچلرنى اوتمك ايله (وَفِدْيَةِ الصَّلٰوةِ) دخى نماز فديه سى ايله (وَالصَّوْمِ) دخى روزه فديه سى ايله (فَمَنْ) بس بركمسه (مَاتَ) اولسه (دُونَهَا) وصيتدن باشقه (لَا يُؤْذَنُ) اذن ورخصت بيرلمس (لَهُ) اول كشيكا (التَّكَلُّمِ) سوزلشمكا (فِى الْقَبْرِ) قبرده (اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ) قيامت كونينه چاقلى (وَيَغْتَنِمُ) غنيمت بيلور (الْمَوْتَ) اولمنى (وَلَا يَشْتَغِلُ) شغل‌لنمس (عِنْدَهُ) اولمكا ياقن بولغان كشى قاشنده (بِغَيْرِهِ تَعَالَى) خداى تعالى‌نك ذكرندن باشقه برله (ظَاهِرًا) ظاهرده (وَبَاطِنًا) دخى باطنده (وَيَقْرَأُ) دخى اوقور (يٰسٓ) سورهٔ يس‌نى اولمكا ياقن بولغان كشى قاشنده (وَيَحْضُرُ) دخى حاضر قيلور (الصُّلَحَاءَ) ايذكو كشيلرنى (وَلَا يُكْرَهُ) مكروه كورمس (السَّكَرَاتِ) اولمنك قاتيلقلرنى (وَيُطَيِّبُ) دخى خوش ايس ايله ايسلاندرور (مَا حَوْلَ الْبَيْتِ) يورطنك اطرافنى (فَهُوَ) آنكچون كيم اول يورط (مَحْضَرُ الْمَلَائِكَةِ) فرشته‌لر حاضر بوله تورغان اورن (وَيَجْتَهِدُ) جهد قيلور اولمكا ياقن ياقن بولغان كشى (فِى هَدْوِ الْجَوَارِحِ) اعضالرنى تيك توتماقده (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ح) حديثده (اُرْقُبُوا) منتظر بولنكز (الْمَوْتَ) اولمكا (عِنْدَ ثَلٰثٍ) اوچ علامت بولغانده (اِذَا رَشَحَ) هرقچان تيرلسه (جَبِينُهُ) مانكلايى (وَذَرَفَتْ) دخى آقرسه ياشنى (عَيْنَاهُ) ايكى كوزى (وَيَبِسَتْ) دخى قورسه (شَفَتَاهُ) ايكى ايرنى (فَهِىَ) بس بو علامتلر (مِنْ رَحْمَةِ اللهِ تَعَالَى) خداى تعالى‌نك رحمتندن (قَدْ) تحقيق (نَزَلَتْ) ايندى (بِهِ) اول كشيكا (وَاِذَا غَطَّ) هرقچان غرلداسه (غَطِيطَ الْمُخْتَنِقِ) بوغلمشنك غرلدامقى كبى (وَاحْمَرَّ) دخى قزارسه (لَوْنُهُ) آنك توسى (وَارْبَدَّتْ) دخى توفراق توسلى بولسه (شَفَتَاهُ) آنك ايكى ايرنى (فَهُوَ) بس بو علامتلر (مِنْ عَذَابِ اللهِ) خداى تعالى‌نك عذابندن (قَدْ) تحقيق (نَزَلَ) ايندى (بِهِ) اول كشيكا (وَكَلِمَةَ التَّوْحِيدِ) دخى اولمكا ياقن بولغان كمسنه جهد قيلور كلمهٔ توحيدنى اوقماغه (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (مَنْ مَاتَ) بركمسه اولسه (وَهُوَ) وحالانكه اول (يَعْلَمُ) بيلور (اَنْ لَا اِلٰهَ) بونى كيم يوقدور حق‌لق اوزرينه قللق قيلنمش (اِلَّا اللهُ) مكر بر الله‌دور (دَخَلَ) كرور اول كمسه (الْجَنَّةَ) اوجماغه (وَحُسْنَ الظَّنِّ) دخى جهد وسعى قيلور اولمكا ياقن بولغان كمسنه خداى تعالى‌كا حسن ظن قيلماغه بوطريقچه كيم خداى تعالى منى يارلقار وكناهلرمنى كيچار ديب (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديث قدسيده كيم ايتدى خداى تعالى (اَنَا) من

(عند

(عند ظن عبدی) قلم نك كمانی قاشنده (بی) منكا یعنی اكر منكا مغفرت وعفونی كمان قیلسه مغفرت قیلورم واكر منكا عذاب كمان قیلسه عذاب قیلورم (فلیظن) بس ایت ای محمد صلی الله تعالی علیه وآله وسلم بندمكا كمان قیلسون (بی) منكا (ماشاء) تلاكان نرسه نی من قیلورم آنی (والخوف) دخی جهد وسعی قیلور جیماقده خدای تعالی نك عذابندن قورقماق ایله (والرجاء) خدای تعالی رحمتنی امید ایتمكنی (فورد) آنكچون كیم كیلدی (ح) حدیثده (لا یجتمعان) جیلماس بو ایكسی (فی قلب عبد) هیچ بنده نك كونكلنده (الا) مكر (اعطاه) بیرور آنكا (الله) خدای تعالی (الذی) شول نرسه نی كیم (یرجوه) امید ایتار آنی (وآمنه) دخی ایمین قیلور (الذی) شول نرسه دن كیم (یخاف) قورقار (منه) آندن (حین قال) یعنی بو حدیث كیلدی ایتكانی زمانده (محتضر) اولمكا یاقن بولغان كشی (ارجو الله) امید قیلامن خدای تعالی نك رحمتنی (واخاف) دخی قورقامن (ذنوبی) كناهلرمدن دیب (ویكره) یخشی كورمس (المخلط) قاطشدرغوچی كمسه ایذكو عمل ایله یاوزعملنی یعنی یخشیلقده ویمانلقده قیله تورغان كشی (الفجاة) آنكسزدن اولمكنی (دون) مكروه كورمس (الطاعون) طاعون ایله اولمكنی (فورد) آنكچون كیم كیلدی (ح) حدیثده (من صبر) بر كمسه صبر قیلسه (فی ارض طاعون) طاعون مرضی بولغان یرده (كان) بولور (له) اول منكا (مثل اجر شهید) شهید ثوابی كبی ثواب ﴿الباب الثامن﴾ سكزنچی باب (فی الصحبة) صحبتنك ادبلرنی بیانده (والمؤلفة) دخی كشی ایله قاطشمقنك ادبلرنی بیانده دور (بسم الله الرحمن الرحیم ورد) كیلدی (ح) حدیثده (ان المتحابین) درمنلكده دوستلاشقان كشیلر (فی الله) خدای تعالی اوچون (علی منابر من نور) نوردن بولغان منبرلر اوزرنده (حول العرش) عرشنك ایلنه سنده (لباسهم) آلارنك لباسلری (نور) نوردور (ووجوههم) دخی آلارنك یوزلری (نور) نوردور (یغبطهم) آرزو قیلور آلارنك مرتبه لرنی (النبیون) پیغامبرلر (والشهداء) دخی شهیدلر (فالحب) بس سومك (فیه تعالی) خدای تعالی اوچون (كحب عالم) شول عالم نی سومك كبی كیم (یستفاد) فائده آلنور (من قوله) اول عالمنك سوزندن (وحاله) دخی آنك حالندن یعنی آنك كوركام خلقلرنی اویلامق ایله فائده آلنور (وصالح) دخی شول ایذكو كمسه نی سومك كبی كیم (یتبرك) تبرك ایسته لنور (به) اول ایذكونك دعاسی ایله (وامراة) دخی شول خاتون نی سومك كبی كیم (تفرغ) فارغ قیلور یعنی بوشانور ایرنی (للعبادة) عبادت قیلماقه (بتدبیر امر البیت) یورط ایشلرنی قیلماق ایله (وغنی) دخی شول بای نی سومك كبی كیم (یعطی) بیرور اول بای (مالا) شوندا این مال نی كیم (یصون) صاقلار اول مال (الوقت) وقتنی (عن الضیاع) ضایع بولماقدن (فی الطلب) نفقه نی ایستمكده (ومتعبد) دخی عبادت قیلوچی كمسه نی سومك كبی (له تعالی) خدای تعالی كا (فالمحب) آنكچون كیم سوكوچی (للشیء) بر نرسه نی (محب) سوكوچیدور (لمحبه) اول نرسه نی سوكوچینی (ومحبوبه) دخی سوكوچیدور اول نرسه نك محبوبنی (وكذا) اوشانداق (البغض) دشمن توتماق خدای تعالی اوچون (ویزداد ان) آرتور بو ایكسی یعنی خدای تعالی اوچون سومك ودشمن كورمك (بقوة الطاعة) طاعتنك قوتلكی سببلی (والمعصیة) دخی كناهنك قوتللكی سببلی یعنی اكر

بر کمسه بر کشینی للهسوسه اکر سولمش کشینك طاعت وعبادتی اوّلکیدن آرتسه سوکوچینك سومکیده اوّلکیدن
آرتور اوشانداق بر کمسه بر کشینی للهدشمن کورسه اکر دشمن کورلمش کشینك یاوزلغی اوّلکیدن آرتسه
دشمن کورکوچینك دشمن کورمکیده اوّلکیدن آرتور (وَيَنْتَقِصَانِ) دخی کیمور سومك ایله دشمن کورمك
(بِضَعْفِهِمَا) طاعت ایله معصیتنك ضعیف وکیم بولماقلری سببلی (فَالْأَدْنَى) بس حب لله نك ایككیم مرتبهسی
(الْأُخُوَّةُ) دین اوچون بولغان قرداشلق (ثُمَّ) مونك صونکده حب لله نك ایکنچی مرتبهسی کیم بووسط مرتبهدور
(الْمَحَبَّةُ) محبتدور (وَهِيَ) اول محبت (مَا) شول نرسهدور کیم (تَمَكَّنَ) قرار قیلور (فِي حَبَّةِ الْقَلْبِ) سوکوچینك
کونکل اورلغنده یعنی کونکلینك ایچنده (ثُمَّ) مونك صونکنده حب لله نك اوچونچی مرتبه سی بو بارچه سندن
آرتقدور (الْخُلَّةُ) خلتدور (وَهِيَ) اول خلت (مَا) شول نرسه (تَخَلَّلَ) کرور (فِي سِرِّهِ) کونکلنك سرینه
(وَلَا شَرِكَةَ) یوقدور اورتاقلق (فِيهَا) اول خلتده بلکه خاصدور بر کیمسه نك کنه محبتینه (فَوَرَدَ) آنکچون
کیم کیلدی (ح) حدیثده (لَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا) اکر بولسه ایدوم من تونتوچی (خَلِيلًا) کیمسهنی خلیل ایتوب (لَاتَّخَذْتُ)
البته توتار ایدوم (أَبَابَكْرٍ) حضرت ابوبکرنی (خَلِيلًا) خلیل (وَلَكِنْ صَاحِبُكُمْ) لیکن سزنك ایبداشنکز یعنی
پیغامبرنکز (خَلِيلُ الرَّحْمٰنِ) خدای تعالینك خلیلیدور یعنی اکر بولسه ایدوم بر کمسهنی دوست تونتوچی
شول روشچه کیم آنك محبتی بنم کونکلمنك سرینه کرور البته دوست توتار ایدوم ابوبکرنی لیکن بوروشچه
محبوبم یوقدر منم مکر خدای تعالیدور (بِخِلَافِ مَا سِوَاهَا) خلتکا باشقه بولغان کیم اخوت ایله محبتدور
بولارنك خلافنچه یعنی بولارده مشارکت واورتاقلق باردور یالغز بر کیمسه نك کنه محبتینه خاص ایمسدور
(فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (عَلِيٌّ) حضرت علی (مِنِّي) مندن یعنی علینك منکا نسبتی اخوت
ومحبتده (بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ) هارون منزلهسنده (مِنْ مُوسَى) موسیدن یعنی هارون نك موسی غه نسبتی کبی
(عَلَيْهِمَا السَّلَامُ) بولسون بو ایکسی اوزرینه خدای تعالینك سلامی * (فَيُصَاحِبُ) بس صحبت قیلور (الْعَاقِلَ)
عاقل کشی ایله (وَالْحَسَنَ الْخُلُقِ) کورکام خلقلی ایله (فَاشْتِرَاطُهُمَا) بس عقل ایله کورکام خلقنك شرط بولماقی
صحبت قیلنه تورغان کشیده (مَأْثُورٌ) روایت قیلنمشدور (وَالْقَانِعَ) دخی صحبت قیلور قناعت قیلغوچی
کمسه ایله (فَصُحْبَةُ الْحَرِيصِ) آنکچون کیم قناعتسز کشینك صحبتی (سَمٌّ قَاتِلٌ) اولترکوچی آغودور
(وَالصَّالِحَ) دخی صحبت قیلور ایذکو کشی ایله (فَالْفَاسِقُ) آنکچون کم فاسق کشی (يَسْتَحِقُّ) تیشلیدور
(الْمَقْتَ) خدای تعالینك غضبینه (وَيُقَدِّمُ) ایلك قیلور (حَاجَتَهُ) دوستینك حاجتن اوزحاجتینه (فِي الْمَالِ)
مالده (وَالنَّفْسِ) دخی نفسده (وَهُوَ) بو دوستنی اوزندن آرتق قیلماق مالنده وجاننده (الْأَوْلَى) دوستلقنك
ایككی آرتق مرتبهسیدور (ثُمَّ) مونك صونکده دوستلقنك ایکنچی مرتبه سی (التَّسْوِيَةُ) تیکزلك
دوستی ایله اوزنی (ثُمَّ) مونك صونکده اوچونچی مرتبه سی (التَّأْخِيرُ) دوستینك حاجتنی کیچکتورمك
اوز حاجتندن (وَإِنْ عُدِمَ هٰذَا) اکر بو اوچونچی مرتبهده بولمسه (فَلَا إِخَاءَ) یوقتدور اورتاده دوستلق
(وَالْأَوَّلَانِ) اوّلکی ایکی مرتبه (مَأْثُورَانِ) روایت قیلنمشلردور (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (مَا مِنْ
صَاحِبٍ) یوقدور هیچ صحبت قیلغوچی (يَصْحَبُ) صحبت قیلور (صَاحِبًا) اوترداشی ایله (وَلَوْ سَاعَةً)

اکرچه برکنه ساعت بولسه‌ده (مِنْ نَهَار) اول ساعت کوندوزدن (اِلَّا) مکر (سُئِلَ) صورالمش بولور
قیامت کوننده (عَنْ صُحْبَتِه) صحبت قیلماقندن کیم (هَلْ اَقَامَ) آیا قائم قیلدیمو یعنی رعایت قیلدیمو (فیه)
اول صحبتنك (حَقَّ اللّٰه) خدای تعالی‌نك حقنی (اَوْضَاعَهُ) یا ایسه ضایع قیلدیمو خدای تعالی‌نك حقنی (حین
اَعْطٰی) یعنی بوحدیث کیلدی پیغامبر علیه السلام بیرکان زمانده (اَقْوَمَ الْمِسْوَاکَیْنِ) ایکی مسواکنك
توغریراغنی (اِلَی الْمُصَاحِب) اوتورداشینه (وَقَالَ) ایندی اول اوتورداشی (اَنْتَ) سن (اَحَقُّ) نیشلی‌راك
(بِهِ) بوتوغری مسواکغا (یَا رَسُولَ اللّٰه) ای خدای تعالی‌نك رسولی (ق) قرآن (اَمْرُهُمْ) آلارنك
ایشلری (شُوْرٰی) مشورتدور (بَیْنَهُمْ) آلارننك آراسنده (وَمِمَّا) شول نرسه دن کیم (رَزَقْنَاهُمْ)
رزقلاندردق آلارنی (یُنْفِقُوْنَ) نفقه وصدقه بیرورلر آنی (وَکَانُوا) بولدیلار صحابه‌لر (لَایُمَیِّزُوْن) آیرمیلار
ایدی (اَمْلَاکَهُمْ) مال‌لارنی (وَیُظْهِرُ) ظاهر قیلور (اَلْبَشَاشَةَ) آچق یوزلولکنی (فیه) اول دوستیغه
قیلغان ایشنده (وَالسُّرُوْرَ) دخی ظاهر قیلور شادلغنی (وَیَقْبَلُ) قبول قیلور (اَلْمِنَّةَ) دوستینك منتنی
(وَلَا یُحْوِجُ) محتاج قیلماس دوستنی (اِلَی السُّؤَال) حاجت نرسه سنی صورامغه بلکه دوستنه حاجت نرسه سنی
صوراماینچه بیرور (فَهُوَ) آنکچون کیم محتاج قیلماق صورامغه (تَقْصِیْرٌ) کیمچلکدور دوستلق حقنی اوتمکده
(وَیَتَوَدَّدُ) ظاهر قیلور دوستلقنی (بِاللِّسَان) تیل ایله یعنی ایتور من سنی دوست توتامن دیب (وَیَتَفَقَّدُ)
تفتیش قیلور (اَلْاَحْوَالَ) دوستینك حال لرنی (وَیُظْهِرُ) دخی ظاهر قیلور (اَلْمُشَارَکَةَ) اورتاقلقنی
(فِی السَّرَّاء) شادلق ایشلرده (وَالضَّرَّاء) دخی قایغولق ایشلرده (وَیَدْعُوْهُ) ذکر قیلور دوستنی (بِاَحَبِّ
الْاَسْمَاء) اسملرنك کورکامراقی ایله (وَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اِذَا اَحْبَبْتَ) هرقچان سوسك (اَحَدًا)
برکشینی (فَسْئَلْهُ) بس صورا (عَنْ اِسْمِه) آنك اسمندن (وَاسْمِ اَبِیْهِ) دخی آتاسینك اسمندن (وَعَنْ مَنْزِلِه)
دخی اورنندن (وَکَانَ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بولدی پیغامبر علیه السلام (یَدْعُوْهُمْ) ذکر قیله ایدی
صحابه‌لرنی (بِالْکُنٰی) کنیه ایله (وَیُثْنِی) دخی ماقتار (عَلَیْهِ) دوستنی (وَعَلٰی اَهْلِه) دخی دوستینك
اهلنی (صَادِقًا) راست اینکوچی بولغانی حالده (مُقْتَصِدًا) دخی تمانچه ماقناغانی حالده (بِحَیْثُ) شول
روشچه ماقتار کیم (یَبْلُغُ) ابرشور ماقنامقی (اِلَیْه) اول دوستینه (فَهُوَ) آنکچون بو ایشندروب
ماقتامق (یُؤَکِّدُ) قوتلی قیلور (اَلْمَحَبَّةَ) دوستلقنی (وَیُنَبِّهُ) دخی اویغاتور دوستنی (عَلَی الْعُیُوْبِ)
عیبلری اوزرینه یعنی عیبلرنی ایتور (مُتَلَطِّفًا) یومشاقلق قیلغانی حالده (فِی الْخَلَاء) آولاقده ایتور (فَفِی الْمَلَاء)
آنکچون کیم کشیلر آلدنده عیبنی ایتمك ونصیحت قیلماق (اِفْضَاحٌ) کشیلر آلدنده رسوا قیلماقدور (وَفِیْهِ) دوستنی
رسوا قیلماقده (اُوْعِدَ) وعده قیلنمش بولدی (بِعِقَابِه تَعَالٰی) خدای تعالی‌نك عذابی ایله (یَوْمَ الْقِیَامَة)
قیامت کوننده (وَیَسْکُتُ) سکوت قیلور یعنی دوستینك عیبنی ایتمس (اِنْ عَلِمَ) اکر بیلسه (عِلْمَهُ)
دوستینك بیلمکنی (بِهِ) اول عیبنی (اَوْ) یا ایسه (عَدَمَ انْتِفَاعِ النُّصْح) نصیحت فائده قیلماسلغنی (لِکَوْنِه)
بولغان اوچون اول دوست (مَاْسُوْرَ الطَّبْع) طبیعتنه اسیر یعنی قل (وَالْقَطْعُ) دوستلقنی کیسمك (حِیْنَئِذٍ)
اوشبو وقتده (اَسْلَمُ) سالم‌راقدور (وَالْاِبْقَاءُ) دوستلقنی قالدرمق (اَقْرَبُ) یاقن‌راقدور (لِرَجَاء) امید

ایتلکان اوچون (تأثیر الصحبة) صحبتنك اثر قیلماقی (فیه) اول دوستغه (فورد) آنکچون کیم کیلدی
(ح) حدیثده (مثل الجلیس الصالح) ایذکو اولترداشنك اوخشاشی (مثل صاحب المسك) جغار ایاسینك
اوخشاشی یعنی نیتاککیم جغارلی کشی صحبتنده بولسانك جغارینك ایسی اثر قیله شونك قبیلندن یخشی
کشی ایله صحبت قیلسانك آنك یخشیلغی اثر قیلور (ولان القطع) دخیده آنکچون کیم دوستلقنی
دوست بولغاندن صونك کیسمك (منهی) طیلمشدور (عنه) آندن (بخلاف الابتداء) اوّلنك خلافنچه
یعنی اوّلده دوستلقنی اختیار قیلماسه دورست (فترکه) آنکچون کیم فاسقنك صحبتنی اختیار قیلماس
سزلق (مأمور به) بیورلمشدور آنك ایله (ویتجاهل) نادانلق قیلور یعنی بیلمس سزلککا صالشر (عن
تقصیره) دوستینك کیمچلکندن (الا) مکر (اذا ادی) هر قچان ایرشدرسه (الاستمرار) دایم کیمچلك
قیلماغی (الی القطع) دوستلقنی کیسمکا (فالاولی) بس آرتغراق (الاحتمال) کوترمك دوستنك کیمچلکنی
(ثم) مونك صونکده (العتاب) دوستنی شلته قیلماق (فی السر) یاشرنده (بالکنایة) کنایه ایله (والکتابة)
یازو ایله (ثم) مونك صونکده (التصریح) صریح قیلماق (ثم) مونك صونکده (المشافهة) یوزینه ایتمك
(اذ المقصود) آنکچون کیم مقصود (اصلاح النفس) نفسنی تورزکلمك (برعایة الحق) دوستلق حقنی
رعایه ایله (وتحمل) الاذی دوستینك ایذاسنی کوترمك ایله (ویقبل) قبول قیلور (المعذرة) دوستینك
عذرنی (فعلی من لم یقبلها) آنکچون کیم دوستینك عذرنی قبول قیلماغان کشیکا بولور کناه (مثل اثم
صاحب المکس) ظلملق ایله مال آلغوچی کشینك کناهسی کبی (ویدعو) خیر دعا قیلور (له) دوستینه
(فیستجاب) آنکچون کیم مقبول بولور (فیه) دوستی حقنده (ما) شول دعاکیم (لا یستجاب) مقبول
بولماس (لنفسه) اوزی اوچون بولسه (وله) دخی بولور دعا قیلوچیغه (مثل ذلك) دوستینه بولغان
کبی (ویحفظ) صاقلار محبت ودوستلقده (الوفاء) وفا قیلماقنی (بالثبات) دایم بولماق ایله (علی المحبة)
محبت اوزرینه (معه) اول دوستی ایله (ومع اهله) دخی دوستینك اهلی ایله (واخوانه) دخی دوستینك
قرداش ودوستلری ایله (فکانوا) آنکچون کیم بولدیلر اوّلکی عزیزلر (یبالغون) بیك جهد قیلور
بولدیلر (فیه) وفا قیلماقده دوستلرغه (فیحبون) بس سور بولدیلر (کلب الحبیب) دوستنك اتنی (وورد)
کیلدی (ح) حدیثده کیم پیغامبر علیه السلام بر قارچققه حرمت قیلماقی اوچون صحابه‌لر صورادیلر یارسول
الله بو قارچققه مونچه حرمت قیلدنکز بو قارچق سزلرکا کیم بوله دیب جوابنده بیوردیلر (انها) درستلکده
اول قارچق (کانت تأتینا) کیلور بولدی بزلرکا (ایام خدیجة) انامز حضرت خدیجة رضی الله تعالی عنها
زماننده (وان) درستلکده (کرم العهد) عهدنك ایذکو بولماقی (من الایمان) ایمان نك علامتندندور
(حین اکرم علیه الصلوة والسلام) پیغامبر علیه السلام حرمتلکانی زمانده (عجوزا) بر قارچقنی (والاصل)
اصل دوستلقنی صاقلامقده (تسویة الظاهر) ظاهرنی تیکزلامك (والباطن) دخی باطن نی یعنی دوستینه
ایچنی وطشنی برابر قیلور (والغیبة) دخی دوستنك غیبنده (والحضور) دخی دوستنك آلدنده یعنی
دوست ایله معامله‌ده طشی ایچی ایله بر بولور هم دوستنك آلدنده معامله‌سی نیچوك آرتنده دخی شولای

بولور (وَلَا يُغيرُ) اوزگرتمس (الْحَالَ) حالنى (عِنْدَ ارْتِفَاعِ الْقَدْرِ) مرتبه سى بلند بولغانده (فَهُوَ) آنلكچون كيم حالنى اوزگرتمك (مِنَ اللُّومِ) خسيس‌لكدندور (وَلَا يَنْفَرِدُ) آيرلمس (عَنْهُ) دوستندن (فِى اَكْلِ اللَّذِيذِ) لذتّلى طعامنى آشاغانده (وَيَسْتَوحِشُ) قايغلى بولور (عِنْدَ فِرَاقِهِ) دوستندن آيرلغانده (وَيُسَاعِدُهُ) موافقت قيلور دوستينه بارچه ايشده (اِلَّا) مكر موافقت قيلماس (فِيمَا) شول ايشده‌كيم (يُخَالِفُ) خلاف بولور اول ايش (الْحَقَّ) حق‌غه (فَالْوَفَاءُ) بس وفا قيلماق يعنى دوستلقنى رعايه قيلماق (فِيهِ) اول شرعكا خلاف بولغان ايشده (الْخِلَافُ) دوستغه خلاف قيلماق (وَيُشَاوِرُهُ) دخى مشورت قيلور دوستينه (وَلَا يَحْفَظُ) ياشرمس (السِّرَّ) سرنى (عَنْهُ) دوستندن (وَلَا يُحِبُّ) سومس ودوست كورمس (عَدُوَّهُ) دوستنك دشماننى (لِئَلَّا يَكُونَ) بولماسون اوچون اول (شَرِيكًا) شريك (فِى الْعَدَاوَةِ) دشمانلقده (وَيُخَفِّفُ) ينكل قيلور صحبت يوكنى (بِتَرْكِ التَّكَلُّفِ) اوزى تكلف قيلماس سزلق ايله (وَالتَّكْلِيفِ) دخى دوستنى تكلف قيلدرماس سزلق ايله (فِى اَدَاءِ الْحُقُوقِ) صحبت حقلرنى اوتمكده (وَغَيْرِهَا) باشقه‌نرسه‌لرنى اداقيلماقده (كَنَوَافِلِ الْعِبَادَةِ) نافله عبادتلر كبى (تَرْكًا) قيلماس‌سزلقده (وَاِتْيَانًا) دخى قيلماقده يعنى دوستنى نافله عبادت قيلماسه قيل ديب ايتمس اكر قيلسه قيلمه ديمس (فَوَرَدَ) آنلكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (اَنَا) من (وَاَتْقِيَاءُ اُمَّتِى) دخى امتمنك تقوالرى (بُرَاءُ) بيزكوچيلردور (مِنَ التَّكَلُّفِ) تكلفدن (وَيَرْفَعُ الْآدَابَ) دخى كوتارور صحبتنك ادبلرنى (عِنْدَ تَمَامِ الْاِتِّحَادِ) دوستلق كامل وتمام بولغانده (فَالْمَقْصُودُ) آنلكچون كيم مقصود محبت ودوستلقدن (صَفَاءُ الْقَلْبِ) كونكلنك صاف بولماقى (وَالْاَدَبُ) ادب (عُنْوَانُهُ) كونكل صافلغينك علامتيدور (وَيَزُورُ) زيارت قيلور دوستنى (غِبًّا) كون آرالاش (فَوَرَدَ) آنلكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (زُرْ) زيارت قيل دوستنى (غِبًّا) كون آرالاش (تَزْدَدْ) تاكيم آرتورسن (حُبًّا) محبتنى (اِلَّا) مكر هر كون دوستنى زيارت قيلور (اَنْ يَأْمَنَ) اول كيم ايمين بولسه (مِنَ الْمَلَالِ) دوستينه ملال كيلمكدن (وَيَنْوِى) نيت قيلور (فِيهِ) دوستلرنى زيارت قيلغانده (الْاِسْتِينَاسَ) مونسلنمكنى (بِاللِّقَاءِ) دوستلرنك ملاقاتى ايله (وَالْاِسْتِعَانَةَ) دخى نيت قيلور ياردم ايستمكنى (عَلَى الدِّينِ) دينكا (وَالتَّقَرُّبَ) دخى نيت قيلور ياقن بولماقنى (اِلَيْهِ تَعَالَى) خداى تعالىكا (بِاِقَامَةِ الْحَقِّ) دوستلق حقنى قائم قيلماق ايله (وَتَحَمُّلِ الْمَؤُنَةِ) زيارت مشققنى كوترمك ايله * (وَيُسَلِّمُ) سلام بيرور (عَلَى الْمُسْلِمِ) مسلمانغه (وَاِنْ لَقِيَهُ) اكرچه يولقسه‌ده آنكا (مِرَارًا) نيچه مرتبه (اَوْحَالَتْ) ياايسه حاول بولسه يعنى آراغه كرسه (شَجَرَةٌ) بريغاچ (اَوْجِدَارٌ) ياايسه اچتينه يعنى بركمسه بر مسلمانغه يولقسه سلام بيرور مونك صونكده برسى بر يغاچ آرتينه كيتسه يا ايسه بر اچتينه آرتينه كيتسه مونك صونكده دخى يولقسه‌لر دخى سلام بيرور (نَاوِيًا) نيت قيلغانى حالده سلام بيرمك ايله (تَجْدِيدَ عَهْدِ الْاِسْلَامِ) اسلام سببلى بولغان ايمين‌لكنى ينكارتمقنى (اَنْ لَا يُؤْذِىَ) اول اسلام سببلى بولغان‌ايمين‌لك بوكيم ايذا بيرمس (فِى عِرْضِهِ) مسلمان‌نك آبروينده (وَمَالِهِ) دخى مالنده (قَبْلَ الْكَلَامِ) يعنى سلام بيرور سوزلشمكدن اوّل (فَوَرَدَ) آنلكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (مَنْ بَدَأَ) بر كمسه باشلاسه (بِالْكَلَامِ) سوز ايله (قَبْلَ السَّلَامِ)

سلامدن اوّل (فَلَا تُجِبْه) بس جواب بيرمه اول كشينك سوزينه (حَتّى يَبْدَأَ) باشلاغانغاچه (بِالسَّلَامِ)
سلام ايله (وَعِنْدَ الدُّخُولِ) دخى سلام بيرور كركان وقتده (فى بَيْتِه) يورطينه (وَبَيْتِ غَيْرِه) دخى باشقه
كشينك يورطينه كركانده سلام بيرور (لِئَلَّا يَدْخُلَ) كرماسون اوچون (الشَّيْطَانُ) شيطان (مَعَهُ)
آنك ايله بركا (وَهُوَ) اول سلام بيرمك يورطغه كركانده (مَأْمُورٌ) بيورلمشدور (بِه) آنك ايله (وَاِنْ كَانَ)
اكر بولسه يورط (خَالِيًا) بوش يعنى كشى‌سز (فَتَحِيَّتُه) بس اول كشى‌سز يورطنك سلامى بودور (اَلسَّلَامُ
عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ فَالْمَلَائِكَةُ) آنكچون كيم فرشته‌لر (تَرُدُّه) قايتارورلر آنك سلامنى (وَالدُّخُول)
دخى سلام بيرور كركان وقتده (فى قَوْمٍ) جماعت آراسينه (وَالْخُرُوج) دخى چيققانده سلام بيرور (عَنْهُمْ)
اول جماعتدن (لِيَكُونَ) بولسون اوچون سلام بيركوچى (مُشَارِكًا) شريك (لَهُمْ) اول جماعتكا (فى كُلِّ خَيْرٍ)
هر ايذكو ايشده (وَيَبْدَأُ) باشلار (بِه) سلام ايله (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (اَلْمَرْوِيُّ) روايت قيلنمشدور
(وَلَا يُسَلِّمُ) سلام بيرمس (عَلَى جَمْعِ النِّسَاءِ) خانونلر جماعتينه (وَيَرُدُّ) قايتارور يعنى وعليكم السلام ديب
ايتور (عَلَيْهِنَّ) خانونلرغه اكر آلار سلام بيرسه‌لر (وَلَا) دخى سلام بيرمس (عِنْدَ تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ) قرآن
اوقغانده (وَالْاَذَانِ) دخى اذان ايتكانده (وَقَضَاءِ الْحَاجَةِ) دخى سلام برمس قضاء حاجت قيلغانده (وَنَحْوِهَا)
وبولار اوخشاشلى‌لرده سلام بيرمس (فَلَا تَكَلَّمْ) آنكچون كيم مكروهدور سوزلمك (فِيهَا) اول وقتلرده
بس سلام بيرمكده مكروهدور (وَلَا اللَّعِبِ بِالشِّطْرَنْجِ) دخى سلام بيرمس شطرنجى اوينغانده يعنى شطرنجى
اويناغوچيغه سلام بيرمس (وَنَحْوِه) دخى شطرنجى اوخشاشلى نرسه ايله اوينغانده سلام بيرمس (اِهَانَةً)
اول اويناغوچيلرنى خورلامق اوچون (وَلَا يَرُدُّ) دخيده قايتارمس سلامنى (فِيهَا) بوذكر ايدلكان وقتلرده
(وَيَزِيدُ) آرترور (فى الْجَوَابِ) سلامغه جواب بيركانده يعنى سلام بيركوچى السلام عليكم ديسه جوابده
وعليكم السلام ورحمة الله ديب ايتور اكر سلام بيركوچى السلام عليكم ورحمة الله ديسه جوابده وعليكم
السلام ورحمة الله وبركاته ديب ايتور (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ق) قرآنده (وَاِذَا حُيِّيتُمْ) هرقچان
سلام بيرلمش بولسانكز (بِتَحِيَّةٍ) سلام ايله (فَحَيُّوا) بس سزده سلام بيرنكز (بِاَحْسَنَ) كوركامراق ايله (مِنْهَا)
آنك سلامندن يعنى سلامندن آرتق ايتوب بيرنكز (اَوْ) يا ايسه (رُدُّوهَا) قايتارونكز آنك
سلامنى يعنى آرترماينچه جواب بيرنكز (وَالْاَوْلَى) آرتغراق (بِالْبِدَاءَةِ) سلامنى باشلامقه يعنى سلام
بيروركا (اَلدَّاخِلُ) يورطغه كركوچى يعنى يورطغه كركوچى سلام بيرور يورطده بولغوچيغه (وَالْمَاشِى)
يوركوچى سلام بيرور اولترغان كشيكا (وَالرَّاكِبُ) آطلانغان كشى سلام بيرور آطلانمغان كشيكا (وَالصَّغِيرُ)
كچك كشى سلام بيرور الوغ كشيكا (وَالْقَلِيلُ) آزجماعت سلام بيرور كوب جماعتكا (وَوَرَدَ) كيلدى (ح)
حديثده (اِذَا سَلَّمَ) هر قچان سلام بيرسه (وَاحِدٌ) بر كشى (مِنَ الْقَوْمِ) بر جماعتنك آراسندن (اَجْزَى)
كفايه قيلور اول بر كشينك سلامى (عَنْهُمْ) اول جماعتدن يعنى هر قايوسينك سلام بيرمكى كيرك ايمس
(وَلَا يُشِيرُ) اشارت قيلماس سلام بيركانده هم آلغانده (بِالْاِصْبَعِ) بارمق ايله (وَالْكَفِّ) دخى اوچ ايله (فَهُوَ)
آنكچون كيم اول اشارت قيلماق (عَادَةُ الْكُفَّارِ) كافرلرنك عادتيدور (مَنْهِىٌّ) طيلمشدور (عَنْهُ) آندن

(وَلَا يَخُصَّ) خاصلامس (الْمَعَارِفَ) تانغان كشيلرنى (بِالتَّسْلِيمِ) سلام بيرمك ايله (فَهُوَ) آنكچون كيم اول سلامنى تانغان كشيلرينه گنه بيرمك (مِنْ اَشْرَاطِ السَّاعَةِ) قيامت علامتلرندندور (وَلَا يَبْدَأُ) دخى باشلامس (بِعَلَيْكَ السَّلَامُ) عليك السلام ايله يعنى سلام بيركانده عليك السلام ديب ايتمس (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (تَحِيَّةُ الْمَيِّتِ) اولكنك سلامى يعنى قبرنى زيارت قيلغانده ميتكا بيرله تورغان سلام (وَيُصَافِحُ) دخى كورشر (لَاسِيَّمَا) خصوصا يعنى بيك جهد قيلور كورشمكا (الْكُبَرَاءَ فِى الدِّينِ) دينده الوغ بولغان كشيلر ايله (فَهُوَ) آنكچون كيم اول كورشمك (مِنْ تَمَامِ التَّحِيَّةِ) سلامنى كامل وتمام قيلغوچيدور (وَوَرَدَ) كيلدى (ح) حديثده (قِسْمَتْ) بولنمش بوله‌دور كورشكان كشيلر آراسنده (مِائَةُ مَغْفِرَةٍ) يوز مغفرت (تِسْعَةٌ وَتِسْعُونَ) توقسان توقزى (لِاَحْسَنِهِمَا) كورشكوچيلرنك كوركامراكينه (بِشْرًا) آچق يوزلولك جهتندن يعنى قابوسى آچغراق يوزلى بولسه آنكا يوز مغفرتدن توقسان توقزى بيرلور قالغان برسى ايكنچيسنه بولور (وَيَجْعَلُ) قيلور كورشكوچى كمسه (الْاَصَابِعَ) بارمقلرنى (فِى الْاَصَابِعِ) كورشه تورغان كشينك بارمقلرنده (وَلَا يَنْزِعُ) يبرمس كورشكانده ايدداشينك قولنى (حَتَّى يَدَعَ صَاحِبُهُ) ايدداشى قولنى يبركانكاچه (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (سُنَّةٌ) سنتدور (لَا) كورشمس (مِنْ وَرَاءِ الثَّوْبِ) پرده آرقلى يعنى ينكى ايله ياكه بيه‌لاى ايله كورشمس (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (جَفَاءٌ) ظلم‌دور (مِنْ عَادَةِ الْكُفَّارِ) كافرلر عادتندندور (وَيُعَانِقُ) قوچاقلار (الْقَادِمَ) سفردن قايتقان كشينى (وَيَأْخُذُ) توتار (رِكَابَ الْعُلَمَاءِ) عالملرنك تزكننى (لِلتَّوْقِيرِ) الوغلامق اوچون (وَيُوَسِّعُ) كيك قيلور مسلمان قرداشينه (الْمَجْلِسَ) اورن‌نى (وَيُكْرِمُ) حرمتلر (الدَّاخِلَ) يورطينه كركان كشينى (فَيَبْسُطُ) بس توشر (لَهُ) اول كركان كشى اوچون (الثَّوْبَ) كيومنى يعنى اولترمق اوچون آستينه برنرسه جيار (وَيُخَفِّفُ) ينكل قيلور كركان كشى اوچون يعنى تيزاوقر (الصَّلٰوةَ) نمازنى (وَيَشْتَغِلُ) شغل‌لنور (بِهِ) اول كركان كشينى حرمتلمك ايله (ثُمَّ) مونك صونكده (يُعَاوِدُ) قايتار (فِيهَا) نمازغه يعنى مهمان‌نى حرمتلاب تمام‌قيلغاچ دخى نمازغه شروع‌قيلور (فَالْكُلُّ) بس بولارنك بارچه‌سى (مَرْوِىٌّ) روايت‌قيلنمشدور (وَلَا يَنْحَنِى) بوكرايمس هيچ كيمكا (وَلَا يَقُومُ) دخى تورمس كركان كشيكا (فَهُوَ) آنكچون بولار (مَنْهِىٌّ) طيلمشدور (عَنْهُ) آندن (مِنْ عَادَةِ الْاَعَاجِمِ) عجم‌لر عادتندن (وَيُوَقِّرُ الْكُبَرَاءَ) تعظيم قيلور الوغلارغه (كَالْعُلَمَاءِ) عالم‌لر كبى (وَالصُّلَحَاءِ) دخى ايذكولر كبى (وَالشُّرَفَاءِ) دخى سيدلر كبى (وَالشُّيُوخِ) دخى قارتلر كبى (وَيُقَدِّمُهُمْ) مقدم قيلور يعنى آلده قيلور آلارنى (فِى الْمَشْىِ) يورمكده (وَالْكَلَامِ) دخى سوزلمكده (وَالْجُلُوسِ) دخى اولترمقده (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (لَيْسَ) ايمسدور (مِنَّا) بزكا ايركوچيلر جمله سندن (مَنْ) شول كشى كيم (لَمْ يُوَقِّرْ) الوغلامدى (كَبِيرَنَا) بزنك الوغلارمزنى (وَلَمْ يَرْحَمْ) دخى رحمت قيلمادى (صَغِيرَنَا) بزنك كچكلرمزكا (وَاَوْعَدَ) وعده قيلنمش بولدى (فِى التَّقَدُّمِ) ايلك بولماقده (عَلَى الْكَبِيرِ) اوزيدن اولوغ كشيكا (بِالْفَقْرِ) فقيرلك ايله (وَيُرَاعِى) رعايه قيلور (قَلْبَ الصِّغَارِ) كچكلرنك كونكلنى (فَكَانَ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بس بولدى پيغامبر عليه السلام (يُبَالِغُ) بيك جهد قيلور بولدى (فِيهِ) اول كچكلرنك كونكلنى رعايه قيلماقده (وَيَتَكَفَّلُ) تربيت قيلور (الْيَتِيمَ)

يتيم‌نى (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (حَ) حديثده (أَنَا) من (وَكَافِلُ الْيَتِيمِ) يتيم‌نى تربيت قيلغوچى (كَهَاتَيْنِ) اوشبو ايكى كبى (فِى الْجَنَّةِ) اوجماحده (وَأَشَارَ) اشارت قيلدى پيغامبر عليه السلام اول ايكى ايله (اِلَى الْمُسَبِّحَةِ) شهادت بارمقى ايله (وَالْوُسْطَى) اورتا بارمقينه (وَيُظْهِرُ) ظاهر قيلور (الْبَشَاشَةَ) آچقلقنى (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (حَ) حديثده (اِنَّ اللّٰهَ) درستلكده خداى تعالى (يُحِبُّ) سوه‌دور (السَّهْلَ) يومشاق خلقلى‌نى (الطَّلْقَ) آچق يوزلينى (وَيُشَمِّتُ) دعا قيلور (الْعَاطِسَ) توچكروچى كشيكا (الْحَامِدَ) حمد ايتكوچى بولسه يعنى توچكروب الحمد لله ديكان كشيكا (بِدُعَاءِ الرَّحْمَةِ) رحمت دعاسى ايله (وَالْمَغْفِرَةِ) دخى مغفرت ايله يعنى توچكروب الحمدلله ديكان كشيكا دعا قيلور يرحمك الله ديب يا ايسه يغفر الله‌لى ولكم ديب (وَيُجِيبُ) جواب بيرور توچكركوچى كمسه دعا قيلغان كشيكا (بِدُعَاءِ الْهِدَايَةِ) هدايت دعاسى ايله (وَالصَّلَاحِ) دخى صلاح ايله يعنى دعا قيلغان كشيكا توچكركوچى كمسه دعا قيلور يهديكم الله ويصلح بالكم ديب (فَفِيهِ) آنكچون كيم بولغوچيدور بو ذكر ايدلمشلرده (فَضْلٌ كَثِيرٌ) كوب فضيلت (اِلَّا) مكر دعا قيلماس توچكركوچى كشيكا (اِذَا زَادَ) هر قچان آرتسه توچكرمكى (عَلَى الثَّلَاثِ) اوچكا (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (حَ) حديثده (اَنَّهُ) دورستلكده اوچدن آرتق توچكرمك (زُكَامٌ) طماونك اثرى‌دور (وَيُصْلِحُ) توزوك قيلور (ذَاتَ الْبَيْنِ) ايكى مسلمان آراسون (فَهُوَ) آنكچون كيم اول (اَفْضَلُ الصَّدَقَةِ) صدقه‌نك آرتغراقيدور (وَيَسْتُرُ) اورتر (الْعُيُوبَ) آدملرنك عيبلرنى (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (حَ) حديثده (مَنْ سَتَرَ) بر كمسه اورتسه (عَلَى مُسْلِمٍ) بر مسلمان‌نك عيبنى (سَتَرَهُ اللّٰهُ) اورتور خداى تعالى اول كشينك عيبلرنى (فِى الدُّنْيَا) دنياده (وَالْآخِرَةِ) دخى آخرتده (وَيَتَّقِى) صاقلانور (مَوَاضِعَ التُّهَمِ) تهمتلى اورنلردن (تَحَرُّزًا) صاقلانمق اوچون (عَنْ سُوءِ ظَنِّهِمْ) آدملرنك ياوز كمانلرندن (ووقوعهم) دخى آدملرنك توشمكندن (فِى الْغِيبَةِ) غيبتينه (وَيَشْفَعُ) شفاعت قيلور محتاجلرغه (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (حَ) حديثده (اِشْفَعُوا) شفاعت قيلنكز (تُؤْجَرُوا) تا كيم اجر وثواب بيرلمش بولورسز (وَيُرْشِدُ) يول كورسانور (الضَّالَّ) يولدن آداشقان كشيكا (وَيَنْشُدُ) دخى ايزلر (ضَالَّتَهُ) مسلمان‌نك يوغالتقان نرسه‌سنى (وَيُفَرِّجُ) شادلاندرور (الْمَكْرُوبَ) قايغولى كشينى (وَيَنْصُرُ) دخى نصرت وياردم بيرور (الْمَظْلُومَ) مظلوم كشيكا (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (حَ) حديثده (مَنْ فَرَّجَ) بر كمسه شادلاندرسه (عَنِ الْمَغْمُومِ) قايغولو كشينى قايغوسندن (اَوْ) يا ايسه (اَعَانَ) ياردم بيرسه (مَظْلُومًا) بر مظلومغه (غَفَرَ اللّٰهُ) يارلغار خداى تعالى (لَهُ) اول كمسه‌نى (ثَلَاثًا وَسَبْعِينَ مَغْفِرَةً) يتمش اوچ يارلغامق ايله (وَيَسْعَى) دخى سعى وجهد قيلور (فِى حَاجَتِهِ) مسلمان‌نك حاجتنى اوتمكده (فَالْمَشْىُ فِيهَا) آنكچون كيم بورمك مسلمان‌نك حاجتنده (سَاعَةً) بر كنه ساعت (خَيْرٌ) ايذكوراكدور (مِنِ اعْتِكَافِ شَهْرَيْنِ) ايكى آى مسجدده اعتكاف اولترمقدن (وَاِنْ لَمْ تُقْضَ) اكرچه حاجت اوتلمسه‌ده (وَيَعِظُهُ) وعظ ونصيحت قيلور مسلمان قرداشينه (وَيُعِينُ) دخى ياردم بيرور (الضَّعِيفَ) ضعيف كشيكا (وَالْمُحْسِنَ) دخى احسان قيلوچيغه (وَيَحْفَظُ) دخى صاقلار مسلمان قرداشينى (الْغِيبَةَ) غيبتده (وَيَبَرُّ) اوتكازور راست لق اوزرينه (الْحَلْفَ) آنطنى يعنى آنط ايتسه حانث

بولماس

بولماس (وَيُحِبُّ) سور (التَّائِبَ) توبه قيلغوچى كمسه نى (وَيَسْتَغْفِرُ) يارلقايو استر (الْمُذْنِبَ) كناه
قيلغوچى كشيكا (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (اَنَّهُ) درستلكده استغفار قيلماق (صَدَقَةٌ)
صدقه‌دور (وَيُعَامِلُ) معامله قيلور هر كشى ايله (عَلَى حَسَبِ حَالِه) حالبكا موافق (فَعَرْضُ الْفِقْهِ) بس
فقه مسئله سنى بيان قيلماق (لِاَهْلِ اللَّهْوِ) لهو اهلينه يعنى شونداين كشيلركا كيم آلارنك علمكا محبتلرى بولماس
دخى علمنى آنكلاماس‌لر (وَالْبَيَانُ) دخى علم بيان مسئله سنى بيان قيلماق (لِثَقِيلِ اللِّسَانِ) تلى آغر
بولغان كشيكا (اِيذَاءٌ) رنجتمكدور (النَّفْسَيْنِ) ايكى نفس نى يعنى اوزنى وايتلمش كشينى (وَيَنْتَصِفُ)
انصافنى بيرور آدملركا (مِنْ نَفْسِه) اوزندن يعنى اوزيكه نى معامله نى يارا تورغان بلركاده شول معامله نى قيلور
(فَهُوَ) آنك چون كيم اول انصافنى بيرمك (مِنْ ثَلٰثِ خِصَالٍ) شونداين اوچ خصلت جمله سندن كيم
(يَسْتَكْمِلُ) كامل بولور (بِهِ) آنك ايله (الْاِيمَانُ) ايمان (وَلَايُعْلِمُ) بيلكرتمس (اَحَدًا) هيچ بر كشيكا
(مِقْدَارَ مَالِهِ) مالينك مقدارنى وچيكنى (وَاِنْ كَانَ) اكرچه بولسه‌ده (مِنْ اَهْلِ الْبَيْتِ) يورطى اهلندن
(فَالْعِلْمُ بِالْقِلَّةِ) آنك چون كيم آز مالنك بيلنمكى (يُورِثُ) كيلترور (الْاِهَانَةَ) خورلامقنى (وَبِالْكَثْرَةِ) كوب مالنك
بيلنمكى كيلترور (عَدَمَ الرِّضَاءِ) راضى بولماسلقنى (وَوَرَدَ) كيلدى (ح) حديثده (اُسْتُرْ) باشور (ذَهَبَكَ)
آلتونكنى (وَذَهَابَكَ) دخى باراتورغان يرنكنى (وَمَذْهَبَكَ) دخى مذهبنكنى (وَلَايَسْتَحْقِرُ) خور كورمس
(اَحَدًا) هيچ بركشينى (فَالْعَاقِبَةُ) آنك چون كيم حالنك آخرى (مَسْتُورَةٌ) اورتلمشدور (وَلَايَسْتَعْظِمُ)
دخى الوغ كورمس (الدُّنْيَا) دنيانى (فَهِيَ) آنك چون كيم دنيا (حَقِيرَةٌ) حقير وخوردور (وَمَافِيهَا)
دخى خوردور دنياده بولغان نرسه (وَلَا يَتَكَبَّرُ) تكبرلك قيلماس (عَلَى الْفَقِيرِ) فقير كشيكا (بَلْ) بلكه
تكبرلك قيلور (عَلَى الْمُتَكَبِّرِ) تكبرلك قيلغوچى كشيكا (وَيُجَالِسُ) صحبت قيلور (الْفَقِيرَ) فقير
ايله (فَهُوَ) آنك چون كيم اول (السُّنَّةُ) سنتدور (دُونَ) صحبت قيلماس (الْغَنِيِّ) باى ايله
(وَحَبِيبِ الْعَافِيَةِ) دخى صحبت قيلماس آورودن وبلالردن سلامتلكنى سوكوچى كشى ايله (وَالْعَامِي)
دخى نادان ايله صحبت قيلماس (وَاِذَا ابْتُلِيَ) هر قچان مبتلا بولسه بونلرنك صحبتى ايله (لَا يَخُوضُ)
چومماس (فِى كَلَامِهِ) آنك سوزينه (وَيَتَغَافَلُ) غفلتكا صالور اوزنى (عَمَّا) شول نرسه‌دن كيم (يَجْرِى) يورور (عَلَيْهِ)
آنك اوزرينه قباحت سوزلر كبى يعنى اكر حاضردن قباحت سوزلر ايشتسه اوزنى ايشتمسكا صالور
(وَالسُّلْطَانِ) دخى صحبت قيلماس سلطان ايله (وَاِذَا ابْتُلِيَ) هر قچان مبتلا بولسه سلطان‌نك صحبتى ايله
(يُكْثِرُ) كوب قيلور (الْحَذَرَ) صاقلانمقنى (وَاِنْ اَظْهَرَ) اكرچه ظاهر قيلسه‌ده سلطان (الصُّحْبَةَ) صحبت
ودوستلقنى (وَلَا يَعْتَمِدُ) تايانمس آنك صحبتينه (فَيُرَافِقُهُ) بس بيك يومشاقلق قيلور سلطانغه (مُرَافَقَةَ الطِّفْلِ)
ياش بالاغه يومشاقلق قيلغان كبى (وَلَايَتَكَلَّمُ) سوزلمز (عَلَى حَسَبِ اِرَادَتِهِ) آنك اراده سينه موافق (وَلَايَدْخُلُ)
كرمس (بَيْنَهُ) سلطان آراسى ايله (وَبَيْنَ اَهْلِ بَيْتِهِ) سلطان‌نك يورط اهلينك آراسينه (فَهُوَ) آنك چون
كيم اول (مُضِرٌّ) ضرر بيركوچيدور (وَيُبَالِغُ) مبالغه قيلور (فِى الْاَدَبِ) ادبنى رعايه قيلماقده (وَيَتَبَرَّكُ)
تبركلنور (بِالْعَادِلِ) عادل سلطان ايله (وَيَدْعُو) دعا قيلور (لَهُ) اول سلطانغه (بِالصَّلَاحِ) توزكلك ايله

(ففيه) آنك چون كيم بولغوچيدور سلطان نك توزكلنده (صَلَاحُ الْعَامَّة) بارچه مملكت اهلينك توزكلكى
(ويستعيذ) اعوذبالله نى اوقر (عِنْدَ الدُّخُول) كركان وقتده (عَلَيْه) پادشاهغه (وعَلَيْه) واجبدور پادشاهغه
(الْاحتمال) كوترمك اونرداشندن اكرچه بعضى وقتده آندن ادبسزلك بولسه‌ده (اِلَّا) مكر تحمل قيلماس
(فى كشف السرّ) پادشاهلق سرنى ظاهر قيلماقنده (والقدح) دخى تحمل قيلماس شول ايشده كيم ضرر بيرور
(فى المُلْك) پادشاهلقغه (والتعرّض) دخى تحمل قيلماس تعرض قيلماقنده (فى الحَرَام) حرام بولغان ايشلركا
يعنى بركيمسه حرام اشيلرنى قيلسه پادشاه آنى تحمل قيلماس بلكه آنكا تيشلى جزا بيرور (والعامّة) دخى صحبت
قيلماس عوام ناس ايله (لفساد الزمان) زمانه فاسد بولغان اوچون (وورد) كيلدى (ح) حديثده (خالطوا)
قاطشنكز (النّاس) آدملركا (باعمالهم) عمل لرى ايله (وزائلوهم) آيرلنكز آدملردن (بالقلوب) كونكل
ايله (ولا يعتمد) تايانمس واشانمس هيچ كيمكا (الّا) مكر اشانور (على مَن) شول كشيكا كيم (جرّب)
تجربه قيلدى آنى (تحقيقا) تحقيق يوزندن يعنى بيك تفتيش لب تجربه قيلدى (فى الاحوال المختلفة) تورلى
تورلى حال لرده (فلانجد) آنك چون كيم من تابميم (جزءً) بر اولشنى (من مائة) يوز اولشدن (ممّا)
شول نرسه جمله سندن كيم (يظهرونه) ظاهر قيلورلر آنى يعنى اكر يوز اولش دوستلق كورسانسه لر يوزدن برنك تابميم
(ولا يطمع) دخى طمع قيلماس يعنى اميد ايتمس آدملردن (رعاية الحقّ) صحبت حقنى رعايه قيلماقلرنى (ولا) دخيده
طمع قيلماس (ما فى ايديهم) آدملرنك قوللارنده بولغان نرسه‌نى (ولا يعاتب) دخى شلته قيلماس (مَن)
شول كشينى كيم (لم يقض) اوتمدى (حاجته) حاجتنى (والّا) اكر شلته قيلسه (لطال) اوزون بولور
(الامر) شلته ايشى (ولا يعظ) وعظ ايتمس (مَن) شول كشيكا كيم (لم يتوقّع) اميد ايدلمس (منه)
آندن (القبول) وعظنى قبول قيلماق (الّا) مكر وعظ ايتور (مجملا) اجمال قيلوب يعنى هيچ بركمينى خاصلا
ماينچه (تحرّزا) صاقلانمق اوچون (عن تعصّبه) قيله تورغان حرامنى اوچلانوب قيلماقندن (ويحمده تعالى)
حمد ايتور خداى تعالى‌كا (ان رأى) اكر كورسه (منهم) صحبتداشلرندن (كرامة) خيرنى وايزكواكنى
(ويكلهم) تابشرور آلارنى (الله تعالى) خداى تعالى‌كا (ان رأى) اكر كورسه آلاردن (مكروها) قباحت ايشنى
(ويستعيذ) صغنور (به) خداى تعالى‌كا (من شرهم) آلارنك ياوزلغندن (ويشارك) شريك بولور (فى حقّهم)
آلارنك حق سوزلرنك يعنى اكر حق سوزنى سوزلسه‌لر آلارنك سوزلرنى ايشتور هم آلار ايله سوزلاشور (ويتغافل)
اوزنى غفلتكا صالور يعنى يوز دوندرور (عن باطلهم) آلارنك باطل سوزلرندن (ويحسب) كمان قيلور وصايور
(الكبير) اوزيدن الوغ بولغان كشينى (كالاب) آتاسى كبى (والصغير) اوزيدن كيچكنى صايور (كالابن)
اوغلى كبى (والمساوى) اوزيكا برابر وتيك كشينى صايور (كالاخ) قرداش كبى (ويبالغ) بيك جهد
قيلور (فى الاحتمال) ايذالرنى كوترمكده (والاحسان) دخى بيك جهد قيلور احسان قيلماقده (الى اهله)
احسانغه تيشلى كشيكا (وغير اهله) دخى احسانغه تيشسز كشيكا (فان لم تصب) بس اكر ايرشمسنك (اهله)
احسانغه تيشلى كشيكا (فانت) بس سن (من اهله) احسان قيلماقغه تيشلى (والاصل) اصل ذكر ايدلمش
لرنك بارچه سنده (ان يحبّ) بوكيم سور (له) مسلمان قرداشينه (ما) شول نرسه‌نى كيم (يحبّ) آنى سور

(لنفسه)

(لنفسه) اوزینه (ولا یهجره) ترك قیلماس مسلمان قرداشینك یعنی دوستینك صحبتنی (فوق ثلثة ایام)
اوچ کوندن آرتق (فورد) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (انه) درستلکده اوچ کوندن آرتق ترك
قیلماق (لا یحل) حلال ایمسدور * (ویستأذن) اذن ایستار (للدخول) یورطغه کرمك اوچون یعنی اکر
بر کشینك یورطینه بارسه رخصتسز کرمس (ثلاثا) اوچ مرتبه هر مرتبه ده ایتور السلام علیکم ای یورط اهلی
فلان کشی یورطنکزغه کرسون مو دیب (یمکث) توقتار (بعد کل) هر اذن صوراغاندن صونك (قدر ان یصلی)
اوقماق قدری (رکعتین) ایکی رکعت نمازنی (او اربع رکعات) یا ایسه دورت رکعتنی (فیفرغ) بس
بوشار بو توقتاغان آراده یورط ایاسی (من الاکل) طعام آشامقدن اکر طعام آشاغان وقتی بولسه (والتوضی)
دخی طهارت قیلماقدن اکر طهارت ایله مشغول بولسه (فورد) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (الاستئذان)
اذن صورامق (ثلاث) اوچ مرتبه دور (فالاولی) بس اوّلکی مرتبه اذنی شونك اوچون کیم (یستنصتون) سکوت
قیلسونلر اوچون تا کیم آنك تاوشنی ایشتسونلر (والثانی) ایکنچی مرتبه اذن صورامقی شونك اوچوندور
کیم (یستصلحون) اویلاسونلر کیم اول کشی یورطغه کرتمکا تیشلی یا ایمس دیب (والثالث) اوچونچی مرتبه
اذن صورامقی شونك اوچوندور کیم (یأذنون) کرمکا اذن بیرورلر (او یردون) یا قایتارورلر یعنی کرمکا
اذن بیرمسلر (ولا یطلع) ظاهر بولماس (علی الباب) ایشك اوزینه یعنی ایشك توغرسنده تورمس (ویدقه)
قاغار ایشکنی (لینا) یومشاق (ولا یقول) ایتمس اکر ایتسه لر ایشکده کیم بار دیب (انا) من (عند الباب)
ایشکده دیب (ولا) دخی ایتمس (یا فلام) ای یکت دیب (بل) بلکه (یحمد) الحمد لله دیب ایتور (ویسبح)
سبحان الله دیب ایتور (ویتنحنح) دخی طماق قرور (ویعود) عیادت قیلور (المریض) آورونی یعنی
آورو بولغان کشینك حالن صوری بارور (فی ثیاب نظیفة) پاکیزه لباسده (غیر عابس) چتق یوزلی بولمغان
حالده (ویجلس) اولترور (عند رکبة المریض) آورونك تزی یاننده (دون) اولترمس (رأسه) باشی
یاننده (ویضع) قویار (الید) قولنی (علی الجبهة) آورونك مانکلاینه (او یده) یا ایسه قولینه (ویسأله) صورار
آورودن (کیف هو) نیچوکدور اول یعنی حالنك نیچوك دیب صورار (فهو) آنك چون کیم آورونك حالنی
بو طریقچه صورامق (السنة) سنتدور (ولا یحدث) سوزلامس آورو قاشنده (الا) مکر سوزلر (ما) شول
سوزنی کیم (یسره) شادلاندورور آنی (وما) دخی شول سوزنی سوزلر کیم (هو) اول (خیر) ایذکودور (فالملائکة)
آنك چون کیم فرشته لر (یؤمنون) آمین ایتورلر (علیه) آنك سوزینه (ویبشره) دخی سونچ بیرور (بطول
العمر) عمرینك اوزونلقی ایله (وسرعة الصحة) دخی تیز سلامتلنمك ایله (ویغتنم) دخی غنیمت بیلور
(دعاءه) آورونك دعاسنی (فهو) آنك چون کیم آنك دعاسی (کدعاء الملائکة) فرشته لر دعاسی کبی (ویدعو)
دخی دعا قیلور (له) اول آوروغه (بالشفاء) شفا ایله (سبع مرات) یدی مرتبه بو طریقچه دعا قیلور اسأل
الله العظیم رب العرش العظیم ان یشفیك (ففیه) آنك چون کیم بولغوچیدور اول شفا ایله دعا قیلماقده
(الشفاء) آورونك شفا تابماقی (ان لم یحضر) اکر ایرشکان بولماسه (اجله) اول آورونك اجلی (ویغب)
کون آرالاش بارور (فیها) آورونك حالنی صوراغانده (وهی) آورونك حالنی صورامق (مرة) بر مرتبه

(سنةٌ) سنتدور (وَالزِّيَادَةُ) بردن آرتق صوری بارمق (نَفْلٌ) نفلدور (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اَلنَّهیُ) طیماق (فی عیادة صاحب الرَّمد) کوزی اورتقان کشینك حالنی صورامقدن (وَالدَّمل) دخی قوتور وچبان آورولی کشینك حالنی صورامقدن (وَوجع الضِّرْس) دخی تیشی آغرغان کشینك حالنی صورامقدن (وَالْجَرْب) دخی قور چانکغی نك حالنی صورامقدن (وَالعرق الْمَدَنی) دخی ریشته ایله آورغان کشینك حالنی صورامقدن ریشته دیب بخارای شریفده بر اوزن قورتغه دیرلر کیم پای فصلنده کوب تورغان صونی ایچمك سببلی آدم تنینه چیقار (وَیُسمّ) ایشندرور (الْمُحْتَضَر) اولکا یاقن بولغان کشیکا (کَلمَةَ التَّوحید) کلمهٔ توحیدنی (دُونَ الْحاح) مبالغه قیلماقدن باشقه یعنی یاننده قات قات اینوب اولترمس بلکه بر ایکی مرتبه ایتسه کفایه قیلور (وَیُعجّل) آشقترور جانی چیقغاندن صونك (تَغطیة وَجه الْمیّت) میتنك یوزنی اورتمکنی (وَتَغمیض عَینیه) دخی ایکی کوزنی یومماقنی (وَتَجهیزه) دخی آشقترور میتکا کیرك بولغان نرسه‌لرنی حاضرلمکنی (وَتَکفینهُ) دخی میتنی کفنلمکنی (بالطّیب الثّیاب) پاکیزه راك بوز ایله (وَاَبیضها) دخی آغراغی ایله (لَا) کفنلمس (اَکثَرها قیمةً) قیمتی کوبراك بولغان بوز ایله (وَیُعزّی) تعزیه قیلور (الْمُصاب) مصیبت ایرشکان کمسه نی (وَهی) اول تعزیت نك معناسی (تَسکین قَلبه) مصیبت ایرشکان کمسه نك کونکلنی تسلی قیلماق (بالْموْعظَة) وعظ ایله (وَالْاعلَام) دخی بیلکرتمك ایله اول مصیبت ایرشکان کشیکا (بجزیل الثّواب) بو قایغوسی اوچون الوغ ثواب بولماقنی بو تعزیت نك طریقی شولدور اولك چیقغان یورطغه واروب میتنك ولینه اوشبونی ایتور ﴿ اعظم الله اجرك واحسن عزاك وغفر لمیتك ﴾ (مُصافحًا) تعزیه قیلور کورشکانی حالده مصیبت ایرشکان کمسنه ایله (بالتّواضع) توبانچلك ایله (وَاظهار الْحُزن) دخی قایغونی ظاهر قیلماق ایله (وَقلّة التّکلّم) دخی آزسوزلمك ایله (وَترك التّبسّم) دخی کولمیانچه (وَیشهد) کواهلق بیرور (لَهُ) اول میتکا (بالْخَیر) ایذکولك ایله (وَالْایمان) دخی ایمان ایله (وَیدعو) دخی دعا قیلور (لَه) اول میتکا (عند الذّکر) میتنك اسمی ذکر ایدلکان وقتده (وَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (لاتذکروا) ذکر قیلمانکز (موتاکم) اولکلرنکزنی (الّا) مکر ذکر قیلنکز (بخیر) ایذکولك ایله (وَیشیّع) دخی ایارور (الْجَنازة) جنازه‌غه یعنی جنازه آرتندن بارور (خاشعًا) خشوع قیلغانی حالده (متفکّرًا) اویلاغانی حالده (فی الْموت) اولمنی (وَالْاستعداد) دخی حاضرلنمکنی (لَهُ) اول اولمکا (غیر متکلّم) سوزلمکانی حالده (وَیُصلّی) جنازه نمازنی اوقر (علَیه) اول میتکا (وَیقرأ) دخی اوقر (الْفاتحة) سورهٔ فاتحه نی (عند رأسه) میتنك باشی قاشنده (وَاوّل الْبقرة) سورهٔ بقره نك اوّلنی اوقر اولئك هم المفلحون غه چاقلی (عند رجلیه) ایکی آیاغی قاشنده (وَیدعو) دعا قیلور (لَه) اول میتکا (وَیشفع) شفاعت قیلور (وَیتبرّك) تبرکلنور (به) اول میت ایله (وَیجتهد) جهد قیلور (اَن یکون) بولماغه (عدد الْمصلّین) جنازه نمازنی اوقغوچیلرنك حسابی وصانی (اَربعین) قرق (فهو) آنکچون کیم قرق کشینك جیلماقی (علَامة قبول الشّفاعة) شفاعت مقبول بولماقنك علامتیدور (وَلایرجع) قایتماس جنازه یانندن (حتّی یفرغ) بوشاغانغاچه (من الدّفن) دفندن (وَیقعد) اولترور (بعد وضع الْجنازة) جنازه نی قویغاندن صونك (علَی الْقبر) قبر اوزرینه (مُخالفة) خلاف قیلماق اوچون (لاهل الْکتاب)

کتاب

كتاب اهل لرينه (ويتصدق) صدقه بيرور (الولی) ميتنك ولی بی (قبل مضی ليلة) اوّلكی كيچ اوتمسدن
اوّل (بشیء) بر نرسه نی (ان تيسّر) اكر حاصل بولسه صدقه بيروركا نرسه (والّا) اكر نرسه سی بولماسه
(يصلّی) نماز اوقر (ركعتين) ايكی ركعتنی (بالفاتحة) سورهٔ فاتحه ايله (وآية الكرسی) دخی آيت
كرسی ايله (والتكاثر) دخی سورهٔ تكاثر ايله (عشرا) اون مرتبه (فی كلّ) هر ركعتده (ويهبه) باغشلار
مينكا (الثواب) اول نمازنك ثوابنی (ويسلّم) سلام بيرور زيارت قيلغوچی كشی قبر اهلينه بو طريقچه

﴿ السلام عليكم اهل الديار من المؤمنين والمؤمنات انتم لنا سلف ونحن لكم تبع وانا انشاء الله بكم لاحقون
نسأل الله لنا ولكم العافية ﴾ (ويقف) توقتار (مستدبر القبلة) قبله كا آرقان بولغانی حالده يعنی قبله كا آرقاسی
ايله قبر جانبنه قارار (ويواظب) دايمچلق قيلور ميتنك ولی بی (علی الصدقة) صدقه بيروركا (سبعة
ايام) يدی كون (ويزور) زيارت قيلور (القبر) قبرنی (ناويا) نيت ايتكانی حالده (به) اول زيارت
قيلماغی ايله (الدعاء) مينكا دعانی (والرقة) دخی نيت قيلور اوزينك كونكلی يومشامقنی (والعبرة)
دخی عبرت آلماقنی (فورد) آنكچون كيم كيلدی (ح) حديثده (زوروا القبور) زيارت قيلنكز
قبرلارنی (فانها) آنكچون كيم زيارت درستلكده (تذكّر) ايسكا توشرور (الآخرة) آخرتنی (وتدمع)
ياشلندرور (العين) كوزنی (وترقّ) يومشانور (القلب) كونكلنی (فورد) بس كيلدی (ح) حديثده
(من لم ينس) بر كمسه اونتماسه (المقابر) قبرلرنی (والبلی) دخی قبرده چرمكنی (حين قبل) ايتلكان
زمانده (من) كيمدور (ازهد الناس) آدملرنك زاهدراقی يعنی پيغامبر عليه السلامدن صورادیلر
آدملرنك زاهدراغی كيم ديب پيغامبر عليه السلام جواب بيرديلر شول كشيكم قبرنی اونتماسه وقبرده
اچرمكنی اونتماسه ازهد الناس شول كشيدر (ويقرأ) اوقر (القرآن) قرآندن (ما تيسّر) حاصل بولغاننی
يعنی قرآندن قايسی جايندن اوقسه ده درست (ثم) مونك صونكده (يسبح) تسبيح ايتور (ويدعو) دعا
قيلور (وورد) كيلدی (قراءة يس) يس سورهسنی اوقماق زيارتده (فی المشاهير) مشهور حديثلرده (والاخلاص)
دخی سورهٔ اخلاصنی اوقماق مشهور حديثلرده كيلدی (سبعا) يدی مرتبه (فوعد) بس وعده قيلندی (فيه) سورهٔ
اخلاصنی يدی مرتبه اوقماقده (مغفرة الميت) ميتنك يارلقانمغی (والقاری) دخی اوقغوچينك يارلقانمغی
(ان غفر الميت) اكر ميت يارلقانسه يعنی اوقغوچی كمسنه يارلقانور اكر ميت يارلقانسه (ويعين) بيلكلر
(لها) زيارت قبور اوچون (يوم الخميس) پنجشنبه كوننی (والجمعة) دخی جمعه كوننی (والسبت) دخی شنبه
كوننی (والاثنين) دخی دوشنبه كوننی يعنی زيارت قيلغانده اوشبو دورت كونلرنك برسنده زيارت قيلور
(فالموتی) آنكچون كيم اولكلر (يعلمون) بيلورلر (زوارهم) زيارت قيلغوچلرنی (فيها) اول دورت كونده
(ولا يطاء) تاپتماس قبرنی (ولا يمس) دخی توتماس قبرنی (فورد) آنكچون كيم كيلدی (فيها) بولرده النهی
طيپاق (ولا يقبل) دخی اوپمس قبرنی * (ويبر) الطاعت واحسان ويخشيلق قيلور (الوالدين) آتا وآناغه
(فالعقوق) آنكچون كيم آلارنی رنجتمك (من الكبائر) الوغ كناهلر جمله سندندور (لا سيما الام)
خصوصا يعنی بيكراك جهد قيلور آناغه يخشيلق قيلماقده (فورد) آنكچون كيم كيلدی (ح) حديثده

(برّهما) آناغه يخشيلق قيلماق (ضعفان) ايكى اولشدور (على الوالد) آتاغه يخشيلق قيلماغه (مقدّماً) آتاوآناغه اطاعت ويخشيلق قيلور مقدم وايلك قيلغانى حالده آلارنك خذمتنى (على المندوبات) نافله عبادتلركا (لا) مقدم وايلك قيلماس (الواجبات) واجب بولغان عبادتلركا (فهو) بس اوشبو نافله عبادت (المراد) مراددور (بما) شول حديثده كيم (ورد) كيلدى (برّ الوالدين) آتا وآناغه يخشيلق قيلماق (افضل) آرتغراقدور (من الصلوة) نمازدن (والصوم) دخى روزه‌دن (والحج) دخى حجدن (والعمرة) دخى عمره‌حجندن (والجهاد) دخى فاسقلر ايله صوغشماقدن (ويستأذن) اذن ورخصت ايستار آتا وآناسندن (للدخول) كرمك اوچون (عليهما) اول ايكسنه (ويستغفر) مغفرت ايستار (لهما) اول ايكسنه (وينفذ) يورتور (عهودهما) آلارنك عهد ووعده‌لرنى (ووصاياهما) دخى آلارنك وصيتلرنى (ويكرم) حرمتلر (اصدقائهما) آلارنك دوستلرنى (فورد) آنك‌چون كيم كيلدى (ح) حديثده (ان ابرّ البر) درستلكده يخشيلق‌لرنك يخشيراقى (ان يصل) بوكيم توتاشر احسان ايله يعنى احسان ويخشيلق قيلور (اهل ودّ ابيه) آتاسينك دوستلرينه (بعد ان يولى) آرقه بيركاندن صونك يعنى غائب بولغاندن صونك (الاب) آتاس كيرك غائب بولماقى اولمك ايله بولسون كيرك باشقه يركا كيتمكى ايله اولسون (ويتصدق لهما) صدقه‌بيرور فقيرلركا آتا وآناسى اوچون (ويزورهما) دخى زيارت قيلور آتا وآناسنى (حيّا) ترك زمانلرنده (وميتا) دخى اولك زمانلرنده (فورد) بس آنك‌چون كيم كيلدى (ح) حديثده (من زار) بركمسه زيارت قيلسه (قبر ابويه) آتا وآناسينك قبرلرنى (او احدهما) ياايسه اول ايكينك برسينك قبرنى (فى كل جمعة) هر جمعه‌ده (غفر له) يارلقانمش بولور اول كمسه (وكتب) دخى يازلمش بولور (برّا) آتا وآناغه احسان قيلغوچى ديب (ويقطع) كيسار (لسان السفيه) احمقنك تلنى (عنهما) آتا وآناسندن (بماله) مالى ايله يعنى بر احمق آتايا آناسينه قباحت سوزلر ايتسه اول احمقغه مال بيروب اول يمان سوزلردن منع قيلور (فهو) آنك‌چون كيم اول (من البر) آتا وآناغه احسان قيلمق جمله سندندور (ويقدم) مقدم وايلك قيلور (حق المعلم) اسنادنك حقنى (على حقهما) آتا وآنا حقينه (فهو) آنلكچون كيم اول اسناد (سبب حيوة الروح) جان‌نك تركلكينه سبب (ولايقرع) قاقماس (باب داره) اسنادينك يورطينك ايشكنى (فورد) آنلكچون كيم كيلدى (ق) قرآنده (ولو انهم) اكر اول مسلمانلر كيم قچقرالار سنكا يورطنك طشندن (صبروا) صبر قيلسه‌لر (حتى تخرج) سن چيقغانغاچه اى محمد مصطفى صلى تعالى الله عليه وآله وسلم (اليهم) آنلار صارى (لكان) البته بوله‌دور (خيرا) ايذكوراك (لهم) آنلارغه * (ويصل) توتاشر (الرحم) قرداشينه يعنى احسان قيلور قرداشينه (بما امكن) ممكن بولغان نرسه ايله (من عطاء) هديه بيرمكدن يعنى هديه بيرمك ايله (وزيارة) دخى زيارت قيلماق ايله (ودعاء) دخى دعا قيلماق ايله (فورد) آنلكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (من كان) بركمسه بولسه (يؤمن بالله) خداى تعالى كا ايمان كيلتوركوچى (واليوم الآخر) دخى آخرت كوننه (فليصل) بس توتاشسون (رحمه) قرداشينه (ح) حديث (بلّوا) توتاشنكز (الارحام) قرداشلرغه (ولو بالسلام) سلام ايله بولسه‌ده (قيل) ايتلمش بولدى يعنى بعضى عالم‌لر ايتديلر (يكره) مكروه‌دور (جوار القريب)

فرداشغه كورشى بولماق (فهو) آنكچون كيم فرداشغه كورشى بولماق (يرفع) كوتارور يعنى بترورور (الحرمة) هرمتنى (ويورث) دخى كيلتورور (القطيعة) كيسلمكنى يعنى فرداشيغه دشمن بولماقنى (ويزور) زيارت قيلور فرداشنى (غبا) كون آرالاش (ويراعى) دخى رعايت قيلور (حق الكبير) الوغ فرداش حقنى (كحق الابوين) آتا وآنا حقلرى كبى (والصغير) دخى رعايت قيلور كچك فرداش حقنى (كالولد) بالانى رعايه قيلغان كبى (ويشترى) صاتوب آلور فرداشنى (مملوكا) قل بولغانى حالده (ليعتق) آزاد بولسون اوچون (لاسيما) خصوصا (الوالدين) آتاوآناسنى (فهو) آنكچون كيم اول يعنى اكر آلارقل بولسهلار آلارنى صاتوب آلوب آزاد قيلماق (قضاء حقهما) آتا وآنانك حقلرنى اوتمكدور * (ويبالغ) بيك جهد قيلور (فى استرضاء) راضى قيلماقده (الجار) كورشنى (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ح) حديثده (مازال) هميشه (جبرائيل) جبرائيل عليه السلام (يوصينى) وصيت قيلهايدى منكا (فى الجار) كورشيده يعنى پيغامبر عليه السلام ايتدى هميشه اينه ايدى جبرائيل عليه السلام منكا كيم ايت اى محمد صلى الله تعالى عليه وسلم امتنكا كيم كورشيلرينك حقلرنى رعايه قيلسونلر ديب شول مقدار ايتديكيم (حتى ظننت) تاكيم كمان قيلدوم من (انه) درستلكده جبرائيل عليه السلام (سيورثه) ياقندوركيم وارث قيلور كورشنى كورشسينه (ح) حديث (يمن الدار) يورطنك مبارك بولماقى (سعته) اول يورطنك كفايه قدركيك بولماقيدور (وحسن جوار اهليه) دخى اول يورط اهلينك كورشيلرينك ايذكو بولماقيدور (وورد) كيلدى حديثده (فى حده) كورشينك چيكنده (اربعون دارا) قرق يورط (وروى) روايت قيلنمش بولدى (اربعون) قرق يورط (فى كل جهته) اول يورطنك هرجانبنده (ويحترز) صاقلانور (عن النظر) فارامقدن (الى بيته) كورشينك يورطينه (واجراء الميزاب) دخى صاقلانور صواولاقنى آغزماقدن (اليه) كورشينك يورطينه (ووضع السارية) دخى صاقلانور باغانه قويماقدن (على حائطه) كورشينك اچتينه سينه (والمضايقة) دخى صاقلانور كورشنى تارلاندرمقدن (فى الفاء التراب) توفراق تاشلامقده بولغان تارلق يعنى صاقلانور كورشنى تارلاندرمقدن توفراق تاشلامق ايله (بين يدى الدار) كورشينك يورطى آلدينه (ولايمنع) طيماس (عنه) كورشيدن (الربح) يلنى (برفع البناء) عمارتنى بيوك قيلماق ايله (ولا) دخيده طيماس (نحو الملح) توز اوخشاشلينى (والماء) دخى صوكبينى (والنار) دخى اوت كبينى (ويرسل) يبارور (اليه) كورشسينه (ثمرة) شول يمشنى كيم (يشتريها) صاتوب آلور آنى (او) يايسه (يخفيها) ياشرور آنى يعنى بازاردن يمش آلوب قايتسه كورشسينه يبارور ياكه آلوب قايتغاننى كورشسينه بيلگورتمس (ولايبلغه) ايرشدرمش كورشسينه (ريح القدر) قازان ايسنى يعنى آش ايسنى (الا) مگر ايرشدرسه درست (ان يرسل) بوكيم يبارسه آشدن (اليه) اول كورشسينه (ويسامح) مسامحه قيلور يعنى كورشسينك قباحت ايشلرينه توزار (ما امكن) ممكن قدرى * (ويحسن) كوركام قيلور (المعاشرة) معشيت وصحبتنى (مع المرأة) خاتونى ايله (فورد) آنكچون كيم كيلدى (ق) قرآنده (وعاشروهن) معشيت قيلنكز خاتونلرنكز ايله (بالمعروف) يخشيلق ايله (ح) حديث (من صبر) بر كمسه صبر ايتسه (على سوء خلق امرأته) خاتونينك ياوزخلقينه (اعطاه) بيرور آنكا (الله) خداى تعالى

(مِنَ الْأَجْرِ) ثوابدن (مِثْلَ مَا) شول ثواب كبى كيم (أَعْطَى) بيردى آنى (أَيُّوبَ) ايوب عليه السلامغه
(عَلَى بَلَائِهِ) بلالر يغه صبر قيلماق اوچون (وَمَنْ صَبَرَتْ) برخاتون صبر قيلسه (عَلَى سُوءِ خُلُقِ زَوْجِهَا) ايرينك
ياوز خلقينه (أَعْطَاهَا) بيرور آنكا (اللهُ) خداى تعالى (مِثْلَ ثَوَابِ آسِيَةَ) فرعون خاتونى حضرت آسيه نك
ثوابى كبى (وَيَنْبَسِطُ) كيك لنور و آچلور خاتونيغه (لَعِبًا) اوينامق ايله (وَمِزَاحًا) دخى كولكى سوز ايله (فورد)
آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (هَلَّا بِكْرًا) نى اوچون بكر قزنى آلمادنك (تُلَاعِبُهَا) اوينار
ايدنك سن آنك ايله (وَتُلَاعِبُكَ) دخى اوينار ايدى اول سنك ايله (وَلَا يَدَعُ) دخى قويماس (الْانْقِبَاضَ)
تارلانمقنى وچتق يوزلولكنى وآچولانمقنى (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (خَالِفُوهُنَّ)
خلاف قيلنكز خاتونلرغه (فَالْبَرَكَةُ) آنك چون كيم بركت (فِى خِلَافِهِنَّ) خاتونلر سوزينك خلافنده دور (وَيَغَارُ)
دخى غيرت قيلور خاتونيغه يعنى كونچلك قيلور (بِمَبَادِى الْأُمُورِ) شول ايشلرنك اوّلنده (لَهَا) بولور
اول ايشلرنك آخرى (هَوَائِلُ) فتنه وبلا (وورد) كيلدى (ح) حديثده (انّ اللهَ تَعَالَى) درستلكده
خداى تعالى (يَغَارُ) غيرت قيله دور (وَالْمُؤْمِنُ) دخى مؤمنده (يَغَارُ) غيرت قيله دور (وَغَيْرَةُ اللهِ)
خداى تعالى نك غيرتى وغضبى شول وقتده بولور (أَنْ يَأْتِى) بوكيم كيلنورسه (الْمُؤْمِنُ) مؤمن (مَا
حَرَّمَ) شول نرسه نى كيم حرام بولدى (عَلَيْهِ) آنك اوزرينه (وَلَا يُفْرِطُ) حددن آرتق كونچلك قيلماس
(فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (انّ) درستلكده (مِنَ الْغَيْرَةِ) غيرت جمله سندن (غَيْرَةٌ)
شول غيرت وكونچلكدور كيم (يُبْغِضُهَا) دشمن كورور آنى (اللهُ تَعَالَى) خداى تعالى (وَهِىَ) اول
غيرت (غَيْرَةُ الرَّجُلِ) ايرنك غيرتى خاتونينه (مِنْ غَيْرِ رِيبَةٍ) شك وشبه دن باشقه (وَيَمْنَعُ) طيار اير
خاتوننى (عَنِ الْحُضُورِ) حاضر بولماقدن (فِى الْمَسْجِدِ) مسجدكا يعنى خاتوننى مسجدكا بارمقدن طيار (وَيَعْتَدِلُ)
نيكزلك قيلور (فِى النَّفَقَةِ) نفقه ده (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ق) قرآنده (وَلَا تَجْعَلْ) قيلمه
(يَدَكَ) قولنكى (مَغْلُولَةً) باغلانمش (الَى عُنُقِكَ) بو ينكغه يعنى صارانلق قيلمه (الْآيَة) آيتنى
آخرينه قدر اوقغل (وَلَا يَتَخَنَّصُ) خاصلامس اوزنى (بِأَجْوَدِ الطَّعَامِ) طعامنك يخشى سى ايله يعنى اوزى
يخشى طعاملر آشاب خاتونينه ناچار طعاملر آشاتمس (وَيُشْتَرِكَانِ) اورتاق بولور اير ايله خاتون (فِيهِ) طعامده
يعنى طعام آشاغانده بركا آشارلر (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (فِيهِ) بولغوچيدور طعامنى جماعتلرى
ايله بركا آشامقده (فَضْلٌ كَثِيرٌ) كوب فضيلت (وَيَعْلَمُ) اوكراتور خاتونينه (مَا) شول نرسه نى كيم (يَجِبُ)
واجب بولور (عَلَيْهَا) اول خاتونغه (وَيَعْدِلُ) نيكزلك قيلور (بَيْنَ النِّسَاءِ) خاتونلرى آر آسيده (فِى الْبَيْتُوتَةِ)
كيچ ياتمقده (وَالْأَعْطَاءِ) دخى نرسه بيرمكده (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (فِى الْمَائِلِ)
برخاتونيغه ميل قيلغوچى كمسه حقنده (جَاءَ) كيلور اول كشى (يَوْمَ الْقِيَامَةِ) قيامت كوننده (وَأَحَدُ شِقَّيْهِ)
آنك يارطى ياغى (مَائِلٌ) ميل قيلغوچيدور برجانبغه (بِخِلَافِ الْمُبَاشَرَةِ) جماعنك خلافنچه (وَالْمَحَبَّةِ)
محبتنك خلافنچه كيم آنلرده نيكزلك واجب ايمسدور (فَلَا اخْتِيَارَ فِيهِمَا) آنك چون يوقدور بو ايكسنده
ايرنك اختيارى (وورد) كيلدى (ح) حديثده (اَللّٰهُمَّ) اى خدا (هٰذِه) اوشبودور (جُهْدِى) منم اجتهادوم

فيما

(فيمَا أَمْلِكُ) من مالك بولغان نرسه‌ده (ولَاطَاقَةَ) يوقدور طاقت واختيار (لِى) منكا (فيمَا لَا أَمْلِكُ) من مالك بولمغان نرسه‌ده (بَعْدَ الْقسْم) يعنى رسول عليه السلام ايتديلر بو سوزنى خاتونلرى آراسنده ممكن قدرى تيكزلك قيلغاندن صونك (وَلَوْ وَقَعَ) اكر واقع بولسه (الْخصُومَةُ) نزاع وقچقرش (مِنَ الْجَانِبَيْنِ) ايرايله خاتون جانبندن (أَوْجَانبه) يا ايسه اير جانبندن (وَلَايَلْتَامُ) توزالمسه بولارنك نزاعلرى (فَلَا بُدَّ) بس يوقدور چاره (مِنْ حَكَمَيْن) ايكى حاكمدن (مِنْ أَهْله) برسى اير اهلندن (وَأَهْلهَا) ايكنچسى خاتون اهلندن (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ق) قرآنده (انْ يُرِيدَا) اكر تيلاسه بو ايكى حاكم (اصْلَاحًا) توزكلسكنى اير ايله خاتون آراسنده (يُوَفِّق اللهُ) توزكلسكنى صالور خداى تعالى (بَيْنَهُمَا) اير ايله خاتون آراسينه (وَانْ كَانَ) اكر بولسه نزاع (منْ جَانبهَا) خاتون جانبندن (يَعظُ) وعظ ونصيحت قيلور اول خاتوننى (الزَّوْجُ) ايرى (ثُمَّ) مونك صونكده يعنى نصيحت ايله توزك بولماسه (يخَوِّفُ) قورقتور اول خاتوننى (ثُمَّ) مونك صونكده يعنى قورقتماق ايله توزك بولماسه (يَسْتَدْبرُ) اول خاتونغه آرقاسنى بيرور ياتقانده (فى الْفرَاش) توشكده (ثُمَّ) مونك صونكده يعنى بونك ايله ده توزك بولماسه (يَعْزِلُهَا) آيرور آنى توشكدن (دُونَ) آيرمس (الْبيْت) يورطدن يعنى اول خاتون ايله بر يورطده ياتور امّا بر توشكده ياتمس (ثُمَّ) مونك صونكده آنك ايله ده توزك بولماسه (يُهَاجرُ) ترك قيلور اول خاتوننى (ثَلٰثَةَ أَيَّام) اوچ كون (وَجَاءَ) كيلدى بعض روايتده ترك قيلماق (عَشَرَةً) اون كونكاچه (وَشَهْرًا) دخى بر روايتده كيلدى بر آيغاچه (انْ كَانَ) اكر بولسه نزاعسى (للدّين) دين اوچون مثلا خاتونى جنابتدن صونك غسل قيلماسه يا ايسه نماز اوقماسه (ثُمَّ) مونك صونكده آنك ايله ده توزك بولماسه (يَضْربُ) صوغار اول خاتوننى (غَيْرَ جَارح) جراحتلندرمكنى حالده (وَلَا كَاسر) دخى صندرمغانى حالده (لعَظْم) سوياكنى (وَلَامُلَطّخ) دخى بويامغانى حالده (بدَم) قان ايله (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدى حديثده (فيه) بو ايشلردن طيماقده (وَيُطْعمُهَا) طعاملندرور خاتوننى (اذَا طَعمَ) هر قچان اوزى طعاملنسه (وَيَكْسُوهَا) لباس كيورتور خاتونينه (اذَا اكْتَسَى) هر قچان اوزى لباس كيسه (وَلَايُقَبّحُ) قباحتلمس (الْوَجْهَ) خاتون نك يوزنى يعنى يوزنك قباحت ديب ايتمس (وَلَايَضْربُ) دخى صوقماس خاتونيغه (الَّا) مكر صوغار (ضَرْبًا) شوندا ين صوقماق ايله كيم (غَيْرَ مُبَرّح) اعضاسنى يارماينچه *(وَلَايُطَلّقُ) طلاق قيلماس خاتوننى (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدى (ح أَبْغَضُ الْمُبَاحَات) مباح بولغان نرسه لرنك دشمنراغى (عنْدَ الله) خداى تعالى قاشنده (الطَّلَاقُ) طلاقدر (وَلَانَّهُ) دخى آنك چون طلاق (ايذَاءٌ) خاتوننى ايذا ورنجتمكدور (الَّا) مكر طلاق قيلور (لضَرُورَة) ضرورت اوچون كيم بولور اول ضرورت اير جانبندن (أَوْ) يا ايسه طلاق قيلور (جنَايَة) جنايت اوچون كيم بولور اول جنايت (منْ جَانبهَا) خاتون جانبندن (أَوْ) يا ايسه طلاق قيلور (أَمْرِالْأَب) آتاسى بيورغان اوچون (به) اول طلاق ايله (انْ صَحَّ) اكر درست بولسه (الْغَرَضُ) آتاسينك مقصودى (وَهُوَ) اول آتاسى امرى ايله خاتوننى طلاق قيلماق (مَأْثُورٌ) روايت قيلنمشدور (وَوَرَدَ) كيلدى (ق) قرآنده (فَلَا جُنَاحَ) بس يوقدور كناه طلاق قيلماقده اكر ضرورت اوچون بولسه (عَلَيْهمَا) اير ايله خاتونغه (الآية)

آيتنى آخرينه قدر اوقغل (فَطَلِّقْ) بس طلاق قيلور (فى طُهْرٍ) خاتونى حيض ايله نفاسدن پاك بولغان
زمانده كيم (خَالٍ) خالى وبوش بولور اول پاك بولغان زمانى (عَنِ الْجِمَاعِ) جماعدن (وَاحِدَةً) برمرتبه
طلاق قيلور (فَقَطْ) بالغز (بِلَا تَعَنُّفٍ) شلته قيلماى وآچولانماى (وَاسْتِخْفَافٍ) دخى خورلاماى (وَيَسُرُّهَا)
دخى شالاندرور طلاق قيلغان خاتوننى (بِهَدِيَّةٍ) بولاك ايله (جَبْرًا) بتورمك اوچون (الْمُصِيبَةِ) طلاق
سببلى بولغان قايغوسنى (وَلَا تَطْلُبُهُ) صورامس طلاقنى (الْمَرْأَةُ) خاتون (فَفِيهِ) بولغوچيدور آنده (وَعِيدٌ)
قورقولى خبر (وَتُطِيعُ) اطاعت قيلور خاتون (الزَّوْجَ) ايرينه (فَوَرَدَ) آنكچون كيم كيلدى (ح)
حديثده (أَيُّمَا امْرَأَةٍ) قايو خاتون كيم (مَاتَتْ) اولسه (وَزَوْجُهَا) حال بو كيم آنك ايرى (رَاضٍ)
راضيدور (عَنْهَا) اول خاتوندن (دَخَلَتْ) كيرور اول خاتون (الْجَنَّةَ) اوچماحغه (وَلَا تَمْنَعُ) دخى
طيماس خاتون (نَفْسَهَا) اوزنى ايرندن (وَتَتَنَقَّى) دخى پاكيزه وزينت قيلور خاتون اوزنى (لِتَمَتُّعِهِ)
ايرى آندن فائده آلماق اوچون (وَتَسْتَأْذِنُهُ) دخى اذن ورخصت ايستار ايرندن (فى الْإِعْطَاءِ) بيرمكده سائللركا
(مِنَ الْبَيْتِ) ايرينك يورطندن (وَالْخُرُوجِ) دخى اذن ورخصت ايستار چيقماغه (عَنْهُ) ايرينك يورطندن
يعنى بر حاجتغه بارمقچى بولسه ايرندن رخصت صورار (وَصَوْمِ النَّفْلِ) دخى اذن ورخصت ايستار نفل روزه
سنى توتماغه (وَلَا تَعِيبُهُ) خاتون عيبلامس ايرنى (بِالْقُبْحِ) يمسزلكى ايله (وَتُقَدِّمُ) مقدم وايلك قيلور
خاتون (حَقَّهُ) ايرينك حقنى (عَلَى الْأَقَارِبِ) قرداشلرينك حقينه (وَلَا تَنْبَسِطُ) آچلوب وشادلانوب سوزلشمس
خاتون (مَعَ حَبِيبِهِ) ايرينك دوستى ايله (وَتَنْقَبِضُ) ناراپور خاتون (فى غَيْبَتِهِ) ايرى غائب وقتده (بِتَرْكِ الْمُلَاعَبَةِ)
اوينى قويماق ايله (وَالْاِلْتِذَاذِ) دخى لذتلنمكنى قويماق ايله (وَتَقُومُ) دخى تورور خاتون (بِأُمُورِ الْبَيْتِ)
يورطنك ايشلرى ايله (وَلَا تَسْتَبْدِلُ) آلشدرمس (زَوْجًا) ايرنى (بَعْدَ وَفَاتِهِ) ايرى اولكاندن صونك يعنى مستحبدور
خاتونغه ايرى اولسه ايكنچى ايركا بارمس سزاق (لِتَكُونَ) بولسون اوچون اول خاتون (زَوْجَتَهُ) ايرينك
خاتونى (فى الْجَنَّةِ) اوچماحده *(وَيُحَافِظُ) محافظت قيلور يعنى صاقلار (حَالَ الْوَلَدِ) بالانك حالنى (وَلَا يَشْتِمُهُ)
دخى سوكمس بالاسنى (لَا سِيَّمَا) خصوصا يعنى بيكراك صاقلانور سوكمدن (سَمِيَّ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ)
پيغمبرلرنك آداشلرنى (وَيُلَقِّنُهُ) اوگراتور بالاسينه (كَلِمَةَ التَّوْحِيدِ) كلمهٔ توحيدنى (فى أَوَّلِ مَا) شول نرسه‌نك
اوّلنده كيم (يَنْطِقُ) سوزلر آنك ايله (اللِّسَانُ) بالانك تلى يعنى بالاسى ينكا سوزلى باشلاغانده كلمهٔ
توحيدنى اوگراتور (وَيُعَلِّمُهُ) دخى اوگراتور بالاسينه (عُلُومَ الدِّينِ) دين علملرنى (وَالْكِتَابَةَ) دخى يازو يازمقنى
(وَالرَّمْيَ) دخى اوق آتماقنى (وَالسِّبَاحَةَ) دخى صوده يوزمكنى (وَيُؤَدِّبُ) ادب اوگراتور بالاسينه (لِسِتِّ
سِنِينَ) آلتى ياشلكنده (وَيَعْزِلُ) آيرور (الْفِرَاشَ) بالانك توشاكنى (لِسَبْعٍ) يدى ياشلكنده (وَيَضْرِبُ)
صوغار بالانى (عَلَى الصَّلٰوةِ) نماز اوقماق اوزرينه (لِعَشْرٍ) اون ياشلكنده (وَرُوِيَ) روايت قيلندى بالانى
قيناماق نماز اوچون (لِثَلَاثَ عَشْرَةَ) اون اوچ ياشلكنده (وَيُزَوِّجُ) اويلاندرور بالانى (لِسِتَّ عَشْرَةَ) اون آلتى
ياشلكنده (وَيُسَوِّي) دخى تيگزلر (بَيْنَ الْأَوْلَادِ) بالالر آراسنى (فى الْإِهْدَاءِ) هديه بيكرمكده (وَيَبْدَأُ) باشلار
نرسه بيركانده (بِالْأَطْفَالِ) ياش بالالر ايله (وَالْبَنَاتِ) دخى قز بالالر ايله يعنى اوّل ياش بالالرينه وقز

بالالرينه

بالالرينه بيرور (ويتوضأ) طهارت قيلور (فى موته) بالاسى اولكانده (ويصلى) دخى نماز اوقور (ركعتين) ايكى ركعتنى (فالكل) آنكچون كيم بولارنك بارچه (مأثور) روايت قيلنمشدور * (ويأخذ) توتار (بناصية المشترى) ينكا صاتوب آلغان قلنك مانكلاى صاچندن (ويدعو) دعا قيلور اول قلغه (بالبركة) بركت ايله (ويذيقه) تاطتور اول ينكا صاتوب آلغان قلغه (الحلواء) تاتلى نرسه نى (اولاً) اوّلده (ويطعمه) طعاملندرور قلنى (ما) شول نرسه ايله كيم (يطعم) طعاملنور اوزى آنك ايله يعنى اوزى نى آشاسه قلينه شونى آشاتور (والاولى) آرتغراق (ان يأكل) آشامق (معه) قلى ايله بركا (ويكسوه) كيورتور قلينه (ما) شول لباسنى كيم (يكتسى) كيار آنى اوزى (ولايكلف) ايش قوشماس قلينه (ما) شول ايشنى كيم (لايطيق) طاقت كيلتورمس اول ايشكا قلى يعنى قلينك قولندن كيلمكان ايشنى قلينه اول ايشنى قيلورغه قوشمس (ويمسك) صاقلار قلنى اوز قاشنده (ما احب) سوكانى وقتده آنى صاقلامقنى (ولايعذب) عذاب قيلماس قلنى يعنى قلنى يارانسه صاقلار يارانمسه صاتار امّا عذاب قيلماس (فالكل) آنكچون كيم بولارنك بارچه سى (مأثور) روايت قيلنمشدور (وورد) كيلدى (ح) حديثده (كلكم) سزنك بارچه نكز (راع) كتوچيدور اوزنكزنك رعيتنكزنى يعنى قولنكز آستنداغيلرنى (وكلكم) دخى سزنك بارچه نكز (مسئول) صورالور (عن رعيته) اوزينك رعيتندن (ولا يضرب) صوقماس قلنى (غضباً) آچو يوزندن (بل) بلكه صوغار (تأديباً) ادب يوزندن (لا) صوقماس (على زلة) خطا اوزرينه (ونسيان) دخى اونتمق اوزرينه (ولا يزيد) آرترماس صوقغانده (على ثلاث) اوچكا (فانه) آنكچون كيم اوچدن آرتق صوقماق (قصاص) قصاصنى واجب اينكوچيدور (يوم القيامة) قيامت كوننده (وورد) كيلدى (ح) حديثده (اعف) عفو قيل يعنى كيچ (عنه) قلنك كيچلكندن (سبعين مرة) يتمش مرتبه (لمن) يعنى پيغمبر عليه السلام ايتديلر بو حديثنى شول كيشكا كيم (قال) ايتدى اول كشى پيغمبر عليه السلامغه (كم اعفو) نى مقدار كيچيم قلنك كيچلكنى يعنى نيچه مرتبه ده كيچيم ديدى پيغمبر عليه السلام جوابده، ايتدى هر كرن يتمش مرتبه كيچ ديب (ويعتق) دخى آزاد قيلور قلنى (ان طالت) اكر اوزن بولسه (المدة) قللق وخدمت قيلماق زمانى (ففيه) آنكچون كيم بولغوچيدور بوقل آزاد ايتمكده (العتق) آزاد اينكوچينك آزاد بولماقى (من النار) جهنم اوتندن (ولايهزل) هزل قيلماس يعنى كولكى سوزلر سوزلمس (معه) قلى ايله (فهو) آنكچون كيم اول هزل قيلماق (يسقط) توشرور (الوقار) الوغلغنى (ويهذب) تورزك قيلور (اهل البيت) يورط اهلنى (بالرياضة) رياضت ايله (سيما) بيكراك جهد وسعى قيلور رياضتلندرمكده (الولد المراهق) بلاغتكا ياقن بولغان بالاسنى (فهو) آنكچون كيم اول بالانى رياضتلندرمك (ايسر) ينكلراكدور (وورد) كيلدى (ق) قرآنده (قوا) صاقلانكز (انفسكم) اوزلرنكزنى (واهليكم) دخى جماعتنكزنى (نارا) جهنم اوتندن * (ولايبطأ) تابتماس (حيواناً) هيچ برجانلى نرسه نى (فانه) آنكچون كيم اول تابناغوچى (يسأل) صورالور (عنه) اول تابتامقندن (ويطوف) يورتور يورطنده (طوافات البيت) يورطده يوركوچلرنى (فهو) آنكچون كيم اول (مأثور) روايت قيلنمشدور (ولايضرب) صوقماس (شيئاً) هيچ بر حيواننك (على الوجه)

بوزینه (وَلَایُعَذَّبُ) دخیده عذاب قیلماس برجانلی نرسه‌نی (بِالنَّارِ) اوت ایله (فَنُهِیَ) آنکچون کیم
طیلمش بولدی (عَنْهُمَا) یوزکا صوقماق ایله اوت برله عذاب قیلماقدن (وَیُعْرَضُ) عرض قیلور یعنی صالور
(الْعَلَفَ) یچن نی (وَالْمَاءَ) دخی صونی (عَلَی الْفَرَسِ) آتغه هر کونده (سَبْعِینَ مَرَّةً) یتمش مرتبه (وَوَرَدَ)
کیلدی (ح) حدیثده (یُمْنُ الْفَرَسِ) آتنك یخشیلغی (ذُلُّهُ) منقاد ومطیع بولماغی (وَحُسْنُ خُلُقِهِ) دخی
کورکام خلقلی بولماغی * (وَلَایَدْخُلُ) کرمس (عَلَی الظَّلَمَةِ) ظالم‌لرنك یورطینه (تَحَامِیًا) صاقلانمق اوچون
(مِنَ اسْتِعْمَالِ دَارِهِمْ) آلارنك یورطلرنی استعمال قیلماقدن (وَمَظَلَّتِهِمْ) دخی یورطلرینك کولکه‌لرنی
استعمال قیلماقدن (وَفِرَاشِهِمْ) دخی آیاق آستینه توشلمش نرسه‌لرنی استعمال قیلماقدن (فَلَایَخْلُو) آنکچون
کیم آلارنك بونرسه‌لری بوش بولماس (مِنْ حَرَامٍ) حرامدن (وَالتَّوَاضُعِ) دخی صاقلانمق اوچون توبنچلك
قیلماقدن (لَهُمْ) آنلارغه (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (مَنْ أَکْرَمَ) برکمسه حرمتلاسه
(فَاسِقًا) برفاسقنی (فقد) بس تحقیق (أَعَانَ) یاردم بیردی (عَلَی هَدْمِ الْاِسْلَامِ) اسلام دیننی بوزماغه (وَالسُّکُوتِ)
دخی صاقلانمق اوچون سکوت قیلماقدن (عَنْ مُنْکَرٍ) شونداین نامشروع ایشنی طیماقدن کیم (رَآهُ) کوردی
آنی (عِنْدَهُمْ) اول ظالم‌لر قاشنده (وَالدُّعَاءِ) دخی صاقلانمق اوچون دعا قیلماقدن (لَهُمْ) اول ظالم‌لرغه
(بِالْبَقَاءِ) اوزن عمر ایله (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (مَنْ دَعَا) بر کمسه دعا قیلسه
(لِظَالِمٍ) برظالمغه (بِالْبَقَاءِ) اوزن عمر ایله (فَقَدْ) بس تحقیق (أَحَبَّ) سودی (أَنْ یُعْصَی اللّٰهُ) خدای
تعالی اوزرینه کناه قیلنماقنی (فِی أَرْضِهِ) خدای تعالی یرنده (وَالْمَدْحِ) دخی صاقلانمق اوچون ماقتامقدن
اول ظالم‌لرنی (وَاِنْ صَدَقَ) اکرچه اول ماقتامقنده راست ایتسه‌ده (فَهُوَ) آنکچون کیم آلارنی ماقتامق
(اِعَانَةٌ) یاردم بیرمکدور آلارغه (عَلَی الْاِثْمِ) کناه اوزرینه (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اِنَّ اللّٰهَ)
درستلکده خدای تعالی (لَیَغْضَبُ) آچولی بولور (اِذَا مُدِحَ) هرقچان ماقتالسه (الْفَاسِقُ) فاسق کشی (وَالْمَحَبَّةِ)
دخی صاقلانمق اوچون دوست بولماقدن (لَهُمْ) اول ظالم‌لرغه (فَهِیَ) آنکچون کیم آلارغه دوست بولماق
(اِرَادَةُ الظُّلْمِ) ظلمنی ایستمکدور (وَاسْتِحْقَارِ) دخی خورکورمکدور (نِعْمَتِهِ تَعَالَی عَلَی نَفْسِهِ) اوزینه بولغان
خدای تعالی نك نعمتنی (بِرُؤْیَةِ) کورمك سببلی (التَّوَسُّعِ) کیك لکنی (عَلَیْهِمْ) اول ظالم‌لرغه (اِلَّا) مکر
کرورظالم‌لرغه (لِرِعَایَةِ الطَّاعَةِ الرَّعِیَّةِ) رعیتنك اطاعت قیلماقلرنی رعایت اوچون (وَدَفْعِ التَّأَذِّی) ظالم‌لرنك
ایذاسنی یبرمك اوچون (وَالظُّلْمِ) دخی ظلمنی یبرمك اوچون (عَنْ نَفْسِهِ) اوزندن (أَوْغَیْرِهِ) یا ایسه
باشقه دن (فَیَدْخُلُ) بس کرور ظالم‌لر قاشینه (مُرَاعِیًا) رعایت قیلغانی حالده (حَقَّهُ تَعَالَی) خدای تعالی نك
حقنی (وَیُکْرِمُ) حرمتلر ظالم‌لرنی (اِنْ دَخَلُوا) اکر کرسه‌لر اول ظالم‌لر (عَلَیْهِ) آنك اوزرینه (مُکَافَاةً)
قارشیلق قیلماق اوچون (لِاِکْرَامِهِ) اول ظالم حرمتلکان اوچون (عِزِّ الدِّینِ) دین‌نك عزتنی (وَرِعَایَةً) دخی
رعایه قیلماق اوچون (لِلْحَشْمَةِ) آنك سلطنتنی (بَیْنَ الرَّعِیَّةِ) رعیت آراسنده (وَیَجُوزُ) درستدور (الْاِهَانَةُ)
خورلامق ظالم‌لرنی (فِی الْخَلَاءِ) آولاقده (وَعِنْدَ الْعِلْمِ) دخی بیلکانی وقتده (بِعَدَمِ اضْطِرَابِ الرَّعِیَّةِ) رعیتنك
مضطرب بولماس‌سزلغنی (بِنِیَّةِ اعزاز الدِّینِ) یعنی ظالم‌نی خورلاردین نی عزتلمك نیتی ایله (وَتَحْقِیرِ الظُّلْمِ)

دخی

دخی ظلمنی خورلامق نیتی ایله (واظهار الغضب) دخی آچونی ظاهر قیلماق نیتی ایله (له تعالی) خدای
تعالی اوچون (والاصل) اصل ظالمنی عزتلمکده یاکه خورلامقده (الاستفتاء) فتوا صورامق (من القلب)
کونکلدن (ونیة الاصلاح) دخی اصل آلارنك توزکلکنی نیت قیلماق (لا) نیت قیلماس (الاشتهار) اوزینك
مشهور بولماقنی (وهو) آلارنك توزکلکنی نیت قیلماق (یعرف) بیلنه‌دور (بالفرحة) شاد بولماق ایله
(عند حصول الموعظة) آلارغه وعظ ونصیحت حاصل بولغانده (من غیره) باشقه کشیدن (والاولی) آرتغراق
(الاجتناب) صاقلانمق (عنهم) آنلاردن (وعن خواصهم) دخی آلارنك یاقنلرندن (والتغافل) غافل بولماق (عن احوالهم)
آلارنك حال‌لرندن * (ویأمر) بیورور آدملرنی (بالمعروف) شرعده تانلمش بولغان نرسه‌لر ایله یعنی بنده‌لرنی
یخشیلقغه اوندر (وینهی) دخی طیار بنده‌لرنی (عن المنکر) شرعده تانلمغان نرسه‌لردن یعنی بنده‌لرنی یمانلقدن طیار
(وهو) بو امر معروف ونهی منکر قیلماق (فرض) فرضدور (علی الکفایة) کفایه اوزرینه یعنی فرض کفایه‌در اکر
بر شهرده بر کمسه اول اشکا متصدی بولسه باشقه آدملرنك موینندن ساقط بولور (فی الفرض) یعنی فرض کفایه بولماقی فرض
بولغان امرلرده (فعلا) قیلماق بیورندن مثلا آدملرنی نمازغه اوندمك کبی (وترکا) دخی قیلماس سزاق
بیورندن مثلا آدملرنی زنادن وخمر ایچمکدن طیماق کبی (ومندوب) دخیده امر معروف ونهی منکر قیلماق
مستحبدور (فی المندوب) مستحب بولغان امرلرده (وورد) کیلدی (ق) قرآنده (ولتکن) بولسون (منکم)
سزلاردن (امة) بر طائفه کیم (یدعون) اوندا سونلر آدملرنی (الی الخیر) ایذکولککا (ویأمرون) دخی بیورر
سونلر آدملرنی (بالمعروف) یخشیلق ایله (الآیة) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (وان عدم العدالة) یعنی امر
معروف ونهی منکر فرض ومستحب اکرچه بیورغوچینك عدالتی بولماسه‌ده یعنی اوزی حرامدن صاقلانمسه‌ده
(تحرزا) صاقلانمق اوچون (عن انسداد) باغلانمقدن (باب الاحتساب) احتساب قیلماق ایشکی (لتعذر العصمة)
بارچه کناهلردن صاقلانمق متعذر بولغان اوچون (ولان) دخیده آنکچون کیم (الواجب) واجب (علیه)
کشیکا ایکی نرسه برسی (الامتناع) اوزی حرامدن طیلماق (والمنع) ایکنچیسی کشیلرنی طیماق (فلا یسقط)
بس توشرمیدور (ترك احدهما) اول ایکی واجبنك برسنی قویماق (الآخر) ایکنچیسنی (واما) اما (ما)
شول آیت وحدیث کیم (ورد) کیلدی (فی ذم الغافل) اینکوچی کشینی خورلامقده (بما) یعنی بیوره‌لر
آدملرنی شول نرسه ایله کیم (لا یعمل) اوزی عمل قیلمیدور (فلعدم العمل) یعنی آنی خورلامق اوزی
عمل قیلماغان اوچون باشقه کشیلرنی حرامدن طیغان اوچون ایمس (واذن الامام) یعنی امر معروف
ونهی منکر قیلورا کرچه سلطان‌نك اذنی بولماسه‌ده (لعموم الادلة) امر ونهی قیلماقك دلیل‌لری عام بولغان اوچون
(واطلاقها) دخی اول دلیل‌لر مطلق بولغان اوچون یعنی هیچ بر کیمکا خاص بولمغان اوچون (حتی یحتسب)
تا کیم احتساب قیلور (الامام) سلطان‌نی (ایضا) ینه (وحقه) اول احتسابنك ادبی اوچدور برسی (العلم)
علمدور (لیعلم) تا کیم بیلور (الحدود) احتسابنك حقلرنی (والورع) ایکنچیسی تقوادور (لعدم تأثیر قول الفاسق)
فاسقنك سوزی تأثیر ایتمکان اوچون (وسقوط اعتباره) فاسقنك اعتباری کشیلر آراسنده بولمغان اوچون
(وحسن الخلق) اوچونچیسی کورکام خلق (وهو) اول کورکام خلق (الاساس) اصلدور (فهیجان الغضب) آنلچون

كيم احتساب قيلغوچينك آچوينك قوبماقى (لَا يَسْكُنُ) باصلمبدور (دُونَهُ) كوركام خلقدن باشقه (وورد)
كيلدى (ق) قرآنده (فَقُولَا) بس ايتنكز اى موسى وهارون عليهما السلام (لَهُ) اول فرعونغا (قَوْلًا لَيِّنًا)
يمشاق سوزنى (لعله) شايدكه اول فرعون (يَتَذَكَّرُ) وعظلنور سزنك سوزنكز ايله (أَوْ يَخْشَى) يا ايسه
قورقار عذابدن (وأوله) اول احتساب قيلماقنك نيچه مرتبه‌سى بار اوّلى (التَّعْرِيفُ) منكر فعلنى قيلوچى
كشيگا فعلينك قباحتلكنى بيلگرتمك يعنى بو ايشنى سن قيلمه شريعتده بو ايش درست توكل ديب ايتمك
(ثُمَّ الْوَعْظُ) مونك صونكنده ايكنچى مرتبه‌سى وعظ ونصيحتدور (وَالتَّخْوِيفُ) دخى قورقتماقدور (مِنْهُ تَعَالَى)
خداى تعالى‌دن (وَلَا يَتَجَاوَزُ) اوتكرمس احتساب قيلغوچى (عَنْهُ) بو تعريف ايله وعظدن (اِنْ كَانَ) اكر
بولسه احتساب قيلماغى (عَلَى الْوَالِدَيْنِ) آتاوآناسينه (اَوِ الْمَوْلَى) ياايسه خواجه‌سينه (اَوِ الْبَعْلِ) ياايسه ايرينه
(اَوِ السُّلْطَانِ) يا ايسه پادشاهغه (بَلْ) بلكه تعريف ايله وعظدن صونك (يَشْتَغِلُ) شغللنور (بِالدُّعَاءِ) دعا
ايله (وَالْاِسْتِغْفَارِ) دخى يارلقايو ايستمك ايله (ثُمَّ) مونك صونكده اوچونچى مرتبه‌سى (التَّعْنِيفُ) يوزنى
چيتق قيلماق وشلته قيلماق (وَالسَّبُّ) دخى سوكمك (دُونَ الْفُحْشِ) زناغه نسبتدن باشقه (مِثْلُ يَا جَاهِلُ)
اى نادان كبى (وَيَا اَحْمَقُ) دخى اى احمق كبى يعنى احتساب قيلغوچى ايتور اى جاهل بو ايشنى قيلمه
يا ايسه اى احمق بو ايشنى قيلمه ديب (وَلَا يَتَجَاوَزُ) اوتكرمس احتساب قيلغوچى (عَنْهُ) اول سوكمكدن
(اِنْ كَانَ) اكر بولسه احتساب قيلماغى (عَلَى الْمُسْلِمِ) مسلمان اوزرينه (مِنَ الذِّمِّىِّ) ذمى بولغان كافر
جانبندن يعنى ذمى كافركا بر مسلمان ظلم وتعدى قيلسه شول وقتده محتسب مسلمانغه سوكمكدن باشقه نى قيلماس
(تَحَرُّزًا) صاقلانمق اوچون (عَنِ اسْتِيلَاءِ الْكَافِرِ) كافرنك مسلمانغه غالب بولماقندن (ثُمَّ) مونك صونكده
دورتنچى مرتبه (التَّغْيِيرُ) اول منكر بولغان نرسه‌نى اوزگرتمك (كَكَسْرِ الْمَلَاهِى) اوين آلتلرنى صندرمق
كبى (وَاِرَاقَةِ الْخَمْرِ) خمرنى توكمك كبى (ثُمَّ) مونك صونكده بشنچى مرتبه‌سى (التَّهْدِيدُ) تورلى قورقولر
ايله قورقتمق مثلا ايتور اكر بو ايشنى قويماسنك باشنكنى ياروروم يا ايسه موينكنى كيساروم يا ايسه
قولكنى صندرورم ديب (ثُمَّ) مونك صونكده آلتنچى مرتبه‌سى (الضَّرْبُ) صوقماق (وَهُوَ) اول امر معروف
ونهى منكر قيلماق واجبدور (بِقَدَرِ الْوُسْعِ) طاقتى قدرى (وَاِنْ لَمْ يَقْدِرْ) اكر قادر بولماسه يوقاريده
ذكر ايدلكانلرنك هيچ برسينه (فَالْكَرَاهَةُ) بس بوصورتده احتساب كونكل ايله مكروه كورمكدور (فورد)
بس كيلدى (ح) حديثده (فَاِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ) بس اكر كوچى يتمسه تل وقول ايله احتساب قيلماغه (فَبِقَلْبِهِ)
بس احتساب قيلور كونكلى ايله يعنى كونكلى ايله مكروه كورور (وَذٰلِكَ) بو كونكل ايله احتساب قيلماق
(اَضْعَفُ الْاِيْمَانِ) ايمان‌نك ضعيفراق اثرلرندن (وَاِنْ ظَنَّ) اكر كمان قيلسه احتساب قيلغوچى (الْاِصْرَارَ)
احتساب قيلنمش‌نك دايمچاق قيلماقنى كناهغه (لَا يَجِبُ) احتساب قيلماق بوصورتده واجب ايمسدور
(بَلْ) بلكه (يُسْتَحَبُّ) مستحبدور (اِظْهَارًا) ظاهر قيلماق اوچون (لِاَمْرِ الدِّينِ) دين‌نك علامتنى (وَاِنْ ظَنَّ)
اكر كمان قيلسه احتساب قيلغوچى (اِصَابَةَ مَكْرُوهٍ) احتساب قيلغانده مكروه بولغان نرسه‌نك اوزينه ايرشمكنى
مثلا احتساب قيلسه صوغارلار ديب كمان قيلسه (اَوْ فِعْلَ مُنْكَرٍ آخَرَ) يا ايسه كمان قيلسه كيم برمنكر وحرام

بولغان

بولغان ایشندن احتساب قیلغاندن ایکنچی حرامنی قیلورلر دیب (یَحْرُمُ) بو صورتلرده احتساب قیلماق حرام بولور (اِلَّا) مکر احتساب قیلماق حرام بولماس (اَنْ یَظُنَّ) بو کیم کمان قیلسه (الْاِمْتِنَاعَ) احتساب قیلنمشنك طیلماقنی (اَیْضًا) ینه یعنی نتانك کیم اوزینه مکروه بولغان نرسه نك ایرشمکنی کمان قیله ایدی شونك کبی احتساب قیلنمشنك طیلماقنی ده کمان قیلسه بو صورتده احتساب جائزدور (فَلْیَسْتَفْتِی) بو صورتده احتساب قیلغوچی فتوا صوراسون (عَنِ الْقَلْبِ) کونکلندن (وَیَنْظُرُ) قارار (فی صَلَاحِهِ) کرنکلنك توزکلکنه یا ایسه احتسابنك توزکلکنه (مُبَالِغًا) مبالغه قیلغانی حالده (وَالْاِعْتِبَارُ) اعتبار (لِلظَّنِّ الْغَالِبِ) غالب بولغوچی کمانغه (مِنْ مُعْتَدِلِ الْحَالِ) طبیعتی معتدل بولغوچی کمسه دن (فَالْجَبَانُ) آنکچون کیم قورقغوچی کشی یستقرب) یاقن کمان قیله دور (الْبَعِیدَ) یراق بولغان نرسه نی (وَالْمُتَهَوِّرُ) هیچ کیمدن قورقمیتورغان کشی (یَعْکِس) بونك کیرسنی قیله دور (وَلَا یَتَجَسَّسُ) تفتیش قیلماس منکر بولغان نرسه نی (کَوَضْعِ الْاُذُنِ) قولاق قویماق کبی (وَالْاَنْفِ) دخی بورون قویماق کبی (لِاِحْسَاسِ) بیلمك اوچون (صَوْتَ الْاَوْتَارِ) اوین تاوشلارنی (وَرَائِحَةَ الْخَمْرِ) خمر ایسنی (وَطَلَبِ اِرَاءَةِ مَا) شول نرسه نك کورنمکنی ایستمك کبی کیم (تَحْتَ الثَّوْبِ) لباس آستنده دور اول نرسه (فَهُوَ) آنکچون کیم اول تجسس (مَنْهِیٌّ) طیلمشدور (عَنْهُ) آندن (وَیَدْخُلُ) کرور احتساب قیلغوچی (الدَّارَ) یورطغه (عِنْدَ اِرْتِفَاعِ الْاَصْوَاتِ) تاوشلر کوتارلکنده (وَیَحْتَسِبُ) احتساب قیلور محتسب (عَلَى غَیْرِ الْمُکَلَّفِ) مکلف بولمغان کشیکا صبی ومجنون کبی (فَفِی الْمُحْتَسَبِ عَلَیْهِ) آنکچون کیم احتساب قیلنمش کشیده (لَا یُشْتَرَطُ) شرط قیلنمیدور (التَّکْلِیفُ) مکلف بولماق (لَا) احتساب قیلماس (فِی مَحَلِّ الْخِلَافِ) علما خلاف قیلغان اورنلرده (کَاَکْلِ الشَّافِعِی) شافعی مذهب بولغان کمسه نك آشامغی کبی (الضَّبَّ) سوسمار دیکان حیوان نی یعنی بو سوسمارنی آشامق امام شافعی قاشنده حلال امام اعظم قاشنده حرام بس شافعی مذهب بولغان کشی اول سوسمارنی آشاسه آنی آشامه دیب احتساب قیلنمس (وَلَا) دخیده احتساب قیلس (قَبْلَ الْاِرْتِکَابِ) منکرنی قیلماقدن اول (فَهُوَ) آنکچون کیم قیلماقدن اول قیلماغی (مَشْکُوكٌ فِیهِ) شك لیدور یعنی قیلماغی معلوم ایمس (وَلَا) دخیده احتساب قیلماس (بَعْدَهُ) منکر بولغان ایشنی قیلغاندن صونك (فَهُوَ) آنکچون کیم منکرنی قیلغاندن صونك احتساب قیلماق (حَقُّ الْاِمَامِ) پادشاهنك حقیدور * (وَعَلَى الْمُحْتَسَبِ عَلَیْهِ) لازمدور احتساب قیلنمش کشیکا (الْقَبُولُ) احتسابنی قبول قیلماق (وَالْاِعْتِذَارُ) قیلغان منکرنده عذر کورستمك (فَهُوَ) آنکچون کیم اول (الْمَأْثُورُ) روایت قیلنمشدور (وَیُبْغِضُ) دشمن کورور (الْمُصِرَّ) منکر فعلکا دایمچلق قیلغان کشینی (فِیهِ تَعَالَى) خدای تعالی اوچون (بِالْاِعْرَاضِ) آندن یور دوندرمك ایله (وَالْاِهَانَةِ) دخی آنی خورلامق ایله (وَتَرْكِ الْاِعَانَةِ) دخی آنکا یاردم بیرمس سزلك ایله (وَاِبْطَالِ اَغْرَاضٍ) دخی باطل قیلماق ایله شوند این مقصودارنی کیم (تُعِینُ) یارم بیرور اول مقصود (عَلَى الْمَعْصِیَةِ) کناهغه مثلا خمر ایچکوچی کمسنه بر آقچه لی بای خاتون آلماقچی بولسه بیلسنك سن اکر اول خاتون نی آلسه آنك مالنی خمرکا صرف قیلور شول تقدیرده ایرشه دورسکا آلارنك مصلحتلرن بوزماق (دُونَ) باطل قیلماس شول غرضلرنی کیم یاردم بیرور اول غرضلر (غَیْرِهَا) کناهدن باشقه غه (وَلَوْ اَعَانَ) اکر یاردم بیرسه کناهغه دایمچلق

قيلغوچى كشيكا كناهدين باشقه يرده (تعريضًا) قزدرمق اوچون (على قبول النصح) نصيحتنى قبول قيلماغه (اولحق الاسلام) يا ايسه اسلام حقى اوچون (فحسن) بس بو ياردم بيرمك كوركامدور (فالحال) آنكيچون كيم آدمنك حالى (يختلف) اوزكره‌دور (بالنية) نيت ايله (كما) نيتاك كيم (فى ترك الاحسان) احسان‌نى قويماقده (للفسق) فسق اوچون (الا) مكر ياردم بيرمس كناهغه دايمچلق قيلغوچى كشيكا (ان يعلم) اول كيم بيلسه (اقتداء الناس) آدملرنك ايرمكنى اول فاسقغه ياردم بيرمكده (كما) نيتاك (فى المبتدع) بدعت اهلى حقنده (والمعلن) ظاهر قيلغوچى كمسنه حقنده (بالفسق) فسقنى (فى الملاء) آدملر آراسنده (حتى يترك) تاكيم ترك قيلور (السلام) سلام بيرمكنى آنكا (فهو) آنكيچون كيم سلام بيرمك (يسقط) ساقط بوله‌دور يعنى توشه دور (بادنى فرض) آزغنه مقصود ايله (فورد) بس كيلدى (ح) حديثده (من انتهر) بر كمسه طيسه وقهر قيلسه (صاحب بدعة) بدعت اياسنى يعنى منكر وحرام قيلغوچى كمسه نى (ملا الله) طولدرور خداى تعالى (قلبه) اول طيغوچينك كونكلنى (ايمانا) ايمان ايله (ومن اهان) بر كمسه خورلاسه بدعت اهلنى (امنه الله) ايمن قيلور خداى تعالى اول كمسه نى (يوم الفزع الاكبر) الوغ قورقولو كون ده كيم اول كون قيامت كونيدور (ومن لان) بر كمسه يومشافلق قيلسه (له) اول بدعت اهلينه (او اكرمه) يا ايسه حرمتلاسه آنى (او لقيه) يا ايسه يولقسه آنكا (ببشر) آچق يوز ايله (فقد استخف) بس تحقيق ينكل صانيدى (بما) شول نرسه نى كيم (انزل) ايندردى آنى (الله) خداى تعالى (على محمد صلى الله تعالى عليه وسلم) پيغمبرمز محمد عليه السلامكا (ويستفتى) فتوا صورار (من القلب) كونكلدن (فى الخلاء) آولاقده يولقغانده اول بدعت اهلينه بو طريقه فتوا صورار (ان اظهار البغض) درستلكنى ظاهر قيلماق دشمن لقنى (اقرب) ياقنراقدور (الى الانزجار) كناهدن وبدعتدن طيلماغه (ام التلطف) يا ايسه مهربانچلق قيلماق (بالنصح) نصيحت ايله (ولا يحسن) احسان ويخشيلق قيلماس (الى من) شول كشيكا كيم (جنى) جنايت قيلدى (فى حق الناس) آدملر حقنده (فهو) آنكيچون كيم اول جنايت قيلغان كشيكا احسان قيلماق (اساءة) ياوزلقدور (فى حق المظلوم) مظلومنك حقنده كيم (الاولى) آرتغراقدور اول مظلوم (بالرعاية) رعايه قيلماغه (بخلاف جقه) اوز حقينه جنايت وظلم قيلغوچى كشينك خلافچه كيم آنكا احسان قيلور ﴿ويضطر﴾ كوچلر (الذمى) ذمى نى (الى اضيق الطريق) يولنك تارراغنه يعنى ذمينى تاريولدن يورتور (ولا يبدأ) باشلامس (بالسلام) سلام ايله (عليه) اول ذميكا يعنى ذميكا اوّل سلام بيرمس (ولا يزيد) آرترماس اكر ذمى سلام بيرسه (فى جوابه) ذمى سلامينك جوابنده يعنى ذمى السلام عليك ديسه مسلمان جوابنده ايتور وعليك ديب بونكا آرترمس (ويسلم) سلام بيرور (على من) شول كشيكا (اتبع) اياردى (الهدى) هدايتكا يعنى سلام بيرور السلام على من اتبع الهدى ديب (ان كان) اكر بولسه ذمى يا كه باشقه كافر (فى جمع المسلمين) مسلمانلر آراسنده (ويدعو) دعا قيلور (فى تشميته) ذمى توچكركان نك جوابنده (بالهداية) هدايت ايله يعنى ذمى توچكرسه يهديكم الله ديب ايتور (دون) دعا قيلماس (بالرحمة) رحمت ايله يعنى يرحمك الله ديب ايتمس نيتاك كيم مسلمان توچكركانده بونى ايته‌ايدى (ولا يرشده) يول كورستمس ذميكا (الى معبده) عبادت خانه سينه (ولا يصافحه) كورشمس ذمى ايله

(ويعيب) قاينارور (الوضوء) طهارتنی (ان صافح) اکر کورشسه ذمی ایله (ولایستقبل) قارشو بولماس (جنازته) ذمینك جنازه‌سینه (بالوجه) یوزی ایله ❁ الباب التاسع ❁ توقزنچی باب (فی الصمت) سوزلمس سزلکننك فائده‌لرنی بیانده‌دور (وآفات اللسان) دخی تلنك آفتلرنی بیانده‌دور (بسم الله الرحمن الرحیم وورد) کیلدی (ح) حدیثده (ان) درستلکده (اکثر خطایا ابن آدم) آدم اوغلانلرینك خطالرینك کوبراغی (فی لسانه) تلنده بولغوچیدور (ففی الصمت) بس بولغوچیدور سوزلمس سزلکده کوب فائده‌لر برسی (الوقار) الوغلق وهیبت (واجتماع الهمة) ایکنچسی همتنك جیلماغی (والفراغ للعبادة) اوچونچسی عبادتكا بوشامق (والسلامة) دورتنچی سلامت بولماق (من آفات الدارین) دنیا وآخرت آفتلرندن (فان البلاء) آنك چون کیم بلا (موکل) طابشرلمشدور (بالمنطق) سوزکا * (منها) اول تل آفتلرینك برسی (مالایعنی) فائده‌سز سوز (وهو) اول مالایعنی (ما) شول سوزدور کیم (لااثم) یوقدور کناه (علیه) آنك اوزرینه (ولاثواب) دخی یوقدور ثواب آنك اوزرینه (ففیه) آنك چون کیم بولغوچیدور بو فائده سز سوزنی سوزلمکده (تضییع الوقت) وقتنی ضایع قیلماق (وقساوة القلب) دخی کونکلنك قاتی وقارا بولماغی (ووهن البدن) دخی بدن‌نك ضعیفلکی (وتاخر الرزق) دخی رزقنك کیچکمکی (وایذاء الحفظة) دخی صاقلاغوچی فرشته‌لرنی رنجتمك (وارسال کتاب) دخی کتابنی ییبرمك (من اللغو) فائده سزدن (الیه تعالی) خدای تعالی اوزرینه (وقراءته) دخی اول کتابنی اوقماق (بین یدیه تعالی) خدای تعالی حضورنده (یوم القیامة) قیامت کوننده (علی رؤس الاشهاد) شاهدلر حضورنده (والحبس) دخی محبوس بولماق (عن الجنة) اوجماخغه کرمکدن (والحساب) دخی حساب قیلنماق (واللوم) دخی نفسنه شلته قیلماق (والتعبیر) دخی سرزنش قیلماق (وایقاع الحجة) دخی حجتنی اوزضررینه واقع قیلماق (والحیاء) دخی اویالمق (منه تعالی) خدای تعالی دن (وورد) کیلدی (ح) حدیثده (من حسن اسلام المرء) ایرنك اسلامی کامل بولماقنك علامتندن (ترکه) آنك قویماغی (مالایعنیه) فائده سز سوزنی ❁ ومنها ❁ اول تل آفتلرینك ایکنچسی (الفضول) آرتق سوز (وهو) اول فضول (زیادة) آرتق بولغان سوز (فیمایعنی) حاجتلی وکیراکلی سوزده (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (طوبی) نی سونچدور (لمن) شول کشیکا (امسك) طوتدی وطیدی (الفضل) آرتقنی (عن قوله) سوزندن (وانفق) خدای تعالی یولینه صرف قیلدی (الفضل) آرتقنی (عن ماله) مالندن * (ومنها) اول تل آفتلرینك اوچونچسی (الخوض) چوماق (فی الباطل) باطل وبوزوق سوزلرکا (کمحاسن النساء) خاتونلرنك کورکاملکنی سوزلمك کبی (ومقامات الفساق) دخی فاسقلرنك اورنلرنی ومرتبه‌لرنی سوزلمك کبی (وتنعم الاغنیاء) دخی بای‌لارنك نعمت لنمکلرنی سوزلمك کبی (وتجبر الملوك) دخی پادشاهلرنك تکبرلکلرنی سوزلمك کبی (وحروب الصحابة) دخی صحابه‌لرنك صوغشلرنی سوزلمك کبی (والمذاهب الباطلة) دخی باطل بولغان مذهبلرنی سوزلمك کبی (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (اعظم الناس) آدملرنك الوغراغی (خطاء) خطایوزندن (اکثرهم خوضا) آدملرنك کوبراك چومغچسی (فی الباطل) باطلغه (وهو) اول باطل سوزلرکا چوماق (حرام) حرامدور (والاولان) اوّلگی ایکسی (مکروهان) مکروهلردور (وسببه

(اَلْكُلّ) بارچه سینك سببی (اَلْحِرص) حریص بولماق (عَلٰی عِلْم) شوندا ین علمکا کیم (لاٰیَنْفَعُ) فائده بیرمس اول علم (وَالْانْبِسَاطُ) دخی ایکنچی سببی یایلمك (بِالْكَلَام) سوز ایله (لِلتَّوَدد) دوستلق اوچون یعنی صحبتداشلری دوست کورسون اوچون (وَاِمْضاء الْوَقْت) دخی وقتنی اوتکرمك اوچون (وَالْعِلَاجُ) بولارنك بارچه سینك علاجی (ذِكْر اِتْیان الْمَوْت) اولم کیلمکنی اویلامق (وَالسُّؤَال) ایکنچی علاج قیامتده سؤالنی اویلامق (وَلُحُوق الْخُسْرَان) اوچونچی علاج اوکنچنك ایرشمکنی اویلامق (بِتَضْییع الْوَقْت) وقتنی ضایع قیلماق ایله (وَالْعُزْلَةُ) دورتنچی علاج آدمیلردن آیرلمق (وَهُوَ) بو آیرلمق (اَلْاَنْفَعُ) بیکراك فائده بیرکوچی (وَاُلْقَاء نَوَاة) بشنچی علاج خرما توشنی صالماق (فِی الْفَم) آغزغه سوزلمکدن طیماق اوچون (وَهُوَ) اول القاء نواة (مَرْوِیٌّ) روایت قیلنمشدور (عَن الصِّدّیق رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ) حضرت ابوبکر صدیقدن راضی بولغای ایدی خدای تعالی آندن (وَالسُّكُوتُ) آلتنچی علاج سکوت قیلماق (عَن بَعْض الْمُهِمَّات) بعض ضروری بولغان سوزلردن *(وَمِنْهَا) اول تل آفتلرینك دورتنچسی (اَلْمِرَاءُ) کشینك سوزنی ردوعیب قیلماق (وَهُوَ) اول مراء (اَلطَّعْنُ) عیب قیلماق (فِی الْكَلَام) کشینك سوزنی (بِاظْهَار خَلَل) سوزنده خطانی ظاهر قیلماق ایله کیم اول خطا سوزلکوچی نك نادانلغندن بولور (اَوْطُغْیَان) یا ایسه سوزلکوچینك تلی سهوقیلماقدن بولور (وَهُوَ) اول مراء (حَرَامٌ) حرامدور (وَالْوَاجِبُ) هرایکی تقدیرده واجب (اَلسُّكُوتُ) سکوت قیلماق (اَوالسُّؤَال) یاایسه سوزلکوچیدن صورامق (مُسْتَفِیدًا) فائده آلماقنی قصد قیلغانی حالده (اَو التَّعْرِیف) یا ایسه سوزلکوچیکا خطاسنی بیلگرنمك (مُتَلَطِّفًا) یومشاقلق قیلغانی حالده (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (مَنْ تَرَكَ) بر کمسه ترك قیلسه (اَلْمِرَاء) کشینك سوزنی رد وعیب قیلماقنی (وَهُوَ) حال بوکیم اول ترك قیلغوچی (مُحِقٌّ) حق صاحبی (یُبْنٰی) بنا قیلنور (لَهُ) اول کشیکا (بَیْتٌ) بر یورط (فِی اَعْلَی الْجَنَّة) جنتنك یوقاروسنده (وَمَنْ تَرَكَ) بر کمسه ترك قیلسه مرائنی (وَهُوَ) حال بوکیم اول کشی (مُبْطِلٌ) باطل صاحبی (یُبْنٰی) بنا قیلنور (لَهُ) اول کشیکا (بَیْتٌ) بر یورط (فِی اَسْفَل الْجَنَّة) جنتنك توبانده *(وَمِنْهَا) اول تل آفتلرینك بشنچسی (اَلْجِدَال) نزاع قیلماق اوزینك سوزنی قوتلی قیلماق اوچون (وَهُوَ) اول جدال (مِرَاءٌ) مراءدور یعنی کشینك سوزنی ردوعیب قیلماق (یَتَعَلَّق) متعلق بولور اول (بِاظْهَار الْمَذَاهب) مذهبلرنی ظاهر قیلماقغه (وَهُوَ) اول جدال (یُعْرَفُ) طانلمش بولور (بِكَرَاهَة) مکروه کورمك ایله (اِصَابَة الْخَصْم) خصمنك صوابغه ایرشمکنی (وَاِرَادَة) دخی طانلور اراده قیلماق ایله (خَطَاءه) خصمنك خطاسنی ظاهر قیلماقنی (وَاظْهَار فَضْل النَّفْس) دخی اوزینك فضلنی ظاهر قیلماقنی اراده قیلماق ایله (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اِنَّ) درستلکده (اَوَّلَ مَا) شول نرسه نك اوّلی کیم (عَهِدَ) عهد قیلدی (اِلَیَّ) منم اوزریمه یعنی مندن وعده آلدی (رَبِّیْ) منم خدام (وَنَهَانِی) دخی طیدی منی (عَنْهُ) آندن (بَعْد عِبَادَة الْاَوْثَان) بتلرغه عبادت قیلماقدن طیغاندن صونك (وَشُرْب الْخَمْر) دخی خمر ایچمکدن طیغاندن صونك (مُلَاحَاتُ الرِّجَال) ایرنلر ایله جدال ونزاع قیلماق (وَالسَّبَبُ) جدالغه ونزاعغه سبب بولغان نرسه (اَلتَّرَفُّع) اوزنی بلند بیلمك (وَالْغَضَبُ) دخی آچو

قیلماق (وَعلَاجُ كُلٍّ) بو ترفع ایله غضب‌نك علاجی (فی مَوْضعه) لایق ومناسب بولغان اورننی ذکر ایدلشدور * (وَمنْهَا) اول تل آفتلرینك آلتنچسی (الْخُصُومَةُ) خصومتدور (وَهِیَ) اول خصومت (لَجَاجٌ) قاتیلیق قیلماق سوزده (لاسْتیفَاء حَقٍّ) اوزینك مرتبه‌سنی کامل آلماق اوچون اوزینك فضلنی ظاهر قیلماق وغیرینك نقصاننی بیلگرتمك ایله (ابْتدَاءً) اوّلده (وَاعْتراضًا) دخی اعتراض وبحث قیلماقده (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (اَبْغَضُ الرِّجَال) ایرلرنك دشمنراغی (الَی الله) خدای تعالی‌کا (الْاَلَدُّ الْخَصمُ) بیك قاتی خصومت قیلغوچیلری (وَهُوَ) اول خصومت قیلماق (حرام) حرامدور (الّا) مکر حرام ایمس (لمَظْلُومٍ) مظلوم اوچون (ینْصُرُ) نصرت وباردم بیرور (حُجَّتَهُ) اوزینك حجتنه (بطَریق الشَّرْع) شریعت طریقنچه (مُقْتَصرًا) قصقارتقانی حالده (عَلَی الْحَاجَة) حاجت قدرینه (وَالْاَوْلٰی) آرتغراق (الترك) خصومتنی ترك قیلماق (لعُسْر) مشکل ومشقت بولغان اوچون (ضَبْط اللّسَان) تلنی طیماق وصاقلامق (عَلَی الْاعْتدَال) تیکزلك اوزرینه (وَالْاحْترَاز) صلاقلانمق اوچون (عَنْ مُوجبَات الْاثْم) کناهنی واجب اینکوچی نرسه‌لردن (کَالْحقد) کینه تونماق کبی (وَالْغَضَب) دخی آچو قیلماق کبی (وَالسَّبّ) دخی سوکمك کبی (وَالْفَرَح) دخی شادلانمق کبی (بغَمّ الْمُسْلم) مسلمان‌نك قایغرماغی ایله (وَفَوْت) دخی فوت بولغان اوچون یعنی کیتکان اوچون (طیب الکلام) خصم ایله خوش وکورکام سوزلشمك * (وَمنْهَا) اول تل آفتلرینك یدنچسی (التَّشَدُّقُ) سوچك تل لولکنی کورگزمك (بتَكَلُّف السجع) قافیه‌لرده تکلف قیلماق ایله (وَالتَّصَنُّع) کوچلانوب فصیح بولماق ایله (فیه) اول سوزده (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (شرَارُ اُمَّتی) امتمنك یاوزلاری (الَّذینَ) اول کمسه‌لر دورکیم (یَتَشَدَّقُونَ) سوچکلکنی کورسانورلر (فی الْكَلَام) سوزده (وَالسَّبَبُ) بو سوچکلکنی کورساتمكنك سببی (اظْهَار الْفَصَاحَة) اوزینك فصیح لغنی ظاهر قیلماق (وَالْبَلَاغَة) دخی بلاغتنی ظاهر قیلماق (اَمَّا تَحْسینُ الْاَلْفَاظ) اما لفظلرنی کورکام قیلماق (فی الْمَوَاعظ) وعظلرده (للتَّأْثیر) کونکل‌لرکا اثر قیلماق اوچون (فَجَائزٌ) بس درستدور (دُونَ) درست توکلدور (الْافْرَاط) حددن آشرمق * (وَمنْهَا) اول تل آفتلرینك سکزنچسی (الْفُحْشُ) قباحت سوز (وَهُوَ) اول فحش (التَّصْریحُ) صریح قیلماق (بالْمَذَامّ) مذموم وقباحت سوزلر ایله (کَلَفْظ الْجمَاع) جماع لفظی کبی (وَالْبَوْل) دخی بول لفظی کبی (وَالْجُذَام) دخی جذام لفظی کبی (وَزَوْجَتكَ) دخی سنك خانونك دیمك کبی (فَوَرَدَ) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (الْفُحْشُ) قباحت سوز ایتمك (لَیْسَ منَ الْاسْلَام) اسلامنك خصلتلرندن ایمس * (وَمنْهَا) اول تل آفتلرینك توقزنچسی (السَّبُّ) سوکمك (فَوَرَدَ) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (سبَابُ الْمُؤْمن) مؤمن‌نی سوکمك (فسقٌ) فسقدور (وَالرُّخْصَةُ) رخصت سوکمکا (فی مثْل) بو سوزلر کبیده (هَلْ اَنْتَ) آیا ایمس‌سن (الّا) مکر (من بَنی فُلَان) فلان کمسه اولادندن یعنی فلان قبیله‌دن (یَاسَیّءَ الْخُلُق) ای یاوز خلقلی (لَاحَیَاءَ لَكَ) بوقوور حیا سنکا یعنی ای یانسز (یَا اَحْمَقُ) ای احمق (یَاجَاهلُ) ای نادان (فَكُلٌّ) آنك چون کیم بو طریقچه سوکمك یالغان ایمس زیرا که هرکیم (لَا یَخْلُو) خالی وبوش ایمسدور (مّنْ جَهْل) نادانلقدن (وَحمق) دخی احمق‌لقدن * (وَمنْهَا) اول تل آفتلرینك اونچسی (اللَّعْنُ) لعنت ایتمك (وَهُوَ) اول لعنت (الْابْعَادُ)

يراق قيلماق (عنه تعالى) خدای تعالی نك رحمتندن (فهو) آنك چون كيم اول (حكم) حكمدور (على الله تعالى)
خدای تعالی اوزرينه (فلا يجوز) بس درست توكلدور لعنت اينمك (لاعلى ميت فاسق) اولكن فاسق كا (لجواز
انه تاب) احتمال بولغان اوچون كيم توبه قيلغان بولور (الا) مكر اولكان فاسق غه لعنت اينمك درست
(اذا علم) هر قچان معلوم بولسه (موته) اولما كی (فاسقا) فاسق بولغانی حالده (كابی جهل) ابی جهل كبی
(وفرعون) دخی فرعون كبی (ولا حی) دخی لعنت اينمك درست ايمس تيرك فاسقغه (لاحتمال انه يتوب
احتمال بولغان اوچون كيم توبه قيلور آخر وقتده (بخلاف الترحم) مسلمانغه رحمت اينمك ننك خلافنچه
(للاسلام الحالی) حاضر زمانده مسلمان بولغانی اوچون (لانه) آنك چون كيم اول رحمت اينمك (سؤال
صورامقدور (الثبات) ثابت بولماقنی (على الاسلام) اسلام اوزرينه (وهو) بو اسلام اوزرينه ثباتنی صورامق
(مستحب) مستحبدور (وسؤال الثبات) ثابت بولماقنی صورامق (على الفسق) فسق اوزرينه (فسق)
فسقدور (ويجوز) درستدور (التعميم) لعنتنی عاملامق (مثل لعن الله على الفاسقين) لعنت قيلسون
خدای تعالی فاسقلارغه ديمك كبی (والاولى) آرتغراق (الترك) لعنت اينمكنی قويماق (مطلقا)
يعنی كيرك خاصلاب بولسون كيرك عاملاب (اذ) آنك چون كيم (هو) اول لعنت اينمك (مما لا يعنيه)
لعنت اينكوچی كا فائده بيرمای تورغان سوزلار جمله سندن (فورد) بس كيلدی (ح) حديثده (المؤمن) مؤمن (ليس)
ايمسدور (بلعان) بيك كوب لعنت اينكوچی * (ومنها) اول تل آفتلرينك اون برنچسی (نسبة الذنب)
كناهنی نسبت بيرمك (الى المسلم) مسلمانغه يعنی فلان كمسه آراقی اچه يا ايسه زنا قيله ديب اينمس (الا)
مكر نسبت بيرسه درست (الذنب) شوندابن كناهنی كيم معلوم بولدی اول كمسه نك اول كناهنی قيلماقی
(بعد التحقيق) تحقيق وتفتيش دن صونك * (ومنها) اول تل آفتلرينك اون ايكنچسی (الدعاء) دعا قيلماق
(على احد) بركشينك ضررينه يعنی بركشيكا ياوز دعا قيلماق (فورد) آنك چون كيم كيلدی (ح) حديثده
(ان المظلوم) درستلكده مظلوم كشی (ليدعو) ياوز دعا قيله دور (على الظالم) اوزيكا ظلم قيلغان كشيكا
(حتى) شول مقدارغه چه كيم (يكافيه) آنك ياوز دعاسی قارشيلق وبرابرلك قيله آنك ظلمينه (ثم) مونك
صونكده (تبقى) قالادور (للظالم) ظالم اوچون (عنده) اول مظلومنك قاشنده (فضيلة) آرتقلق (يوم
القيامة) قيامت كوننده يعنی مظلومنك ياوز دعاسی ظالمنك ظلمندن آرتوب قيامت كوننده ظالم مظلومدن
دعواچی بولور * (ومنها) اول تل آفتلرينك اون اوچونچسی (المزاح) كولاكوسوز سوزلمك (وهو) اول
مزاح (مطايبة القلب) كونكلنی خوشلاندرمق (وهو) اول مزاح (مذموم) شرعا ذملنمشدور (لانه)
آنك چون كيم اول مزاح (يولد) كيلتورور (كثيرا من الذنوب) كوب كناهلرنی (كحقد العاقل) عاقل
كمسه نك كينه توتماقی كبی (وجرأة السفيه) احمق كمسه نك جرأة قيلماقی كبی (وسقوط الوقار) الوغلق وهيبت نك
زائل وكيتماكی كبی (وذهاب حلاوة الصحبة) دوستلق نك لذتی وتمی كيتمك كبی (والغفلة) غافل بولماق كبی
(عنه تعالى) خدای تعالی نك ذكرندن (وظلمة القلب) دخی كونكلنك قرانغلی كبی (وكثرة الضحك) دخی
كوب كولمك كبی (وورد) كيلدی (ح) حديثده (لاتمار) نزاع قيلمه (اخاك) قرداشنك ايله (ولاتمازحه)

دخی

دخی مزاح قیلمه آنك ایله (الّا النادرَ) مکر آز مزاح جائزدور (الخالی) بوش بولغوچی اول مزاح (عن الباطل) باطل ویالغاندن (کماهو) نیتاك کیم باطلدن خالی بولغان آز مزاح (المأثور) روایت قیلنمشدور پیغامبر علیه السلام دن *(ومنها) اول تل آفتلرینك اون دورتنچسی (الاستهزاء) کشینی خورلامق (وهو) اول استهزاء (استحقار الغیر) بر کشینی خورلامق (بذکر عیوبه) عیبلرنی ذکر قیلماق ایله (علی وجه) شول روشچه کیم (یضحك) کولنور (قولاً) کیرك آنك عیبی سوزنده بولسون (اوفعلاً) کیرك فعلنده بولسون (وهو) اول استهزاء (حرام) حرامدور (لانّه) آنك چون کیم اول استهزاء (ایذاء) ایذا ورنجتمکدور (وورد) کیلدی (ق) قرآنده (لایسخر) مسخره قیلماسون یعنی عیبلاماسون (قوم) برگروه (من قوم) ایکنچی گروهدن (عسی ان یکونوا) شایدکیم بولور اول خورلانمش گروه (خیراً) ایذکوراك (منهم) اول خورلاغوچی کروهدن (ح) حدیث (من عیر) بر کمسه عیب قیلسه (اخاه) قرداشنی (بذنب) شونداین کناه ایله کیم (قدتاب) تحقیق توبه قیلدی اول کناه قیلغوچی (منه) اول کناهدن (لم یمت) اولمس اول عیبلکوچی (حتی یعمله) اول کناهنی اوزی قیلغانچه (الّا) مکر استهزا حرام ایمس (فیمن) شول کمسه حقنده (جعل نفسه) قیلدی اول اوزنی (مسخرة) مسخره (یمزح) مزاح قیلنور (به) آنك ایله (فهو) بس اول کمسه‌کا استهزا قیلماق (کالمزاح) مباح بولغان مزاح کبی * (ومنها) اول تل آفتلرینك اون بشنچسی (اظهار السر) مسلمانلرنك سرنی ظاهر قیلماق (فهو) آنك چون کیم اول (من لوم الطبع) طبیعت نك قباحتلکندن (وفیه) دخی بولغوچیدور اول سرنی ظاهر قیلماقده (الایذاء) مسلمانغه ایذا بیرمك (والاستحقار) دخی مسلماننی خورلامق (وورد) کیلدی (ح) حدیثده (لایحل) حلال ایمس (لاحد) هیچ کیمکا (ان یفشی) فاش وظاهر قیلماق (علی صاحبه) صحبداشینه (مایکره) شول نرسه‌نی کیم مکروه کورور آنی (اذاحدث) هرقچان سوزلسه (الرجل) برایر (الحدیث) سوزنی (ثم التفت) مونك صونکنده مجلسدن کیتسه (فهی) بس اول سوز (امانة) امانتدور مجلس اهللری قاشنده * (ومنها) اول تل آفتلرینك اون آلتنچسی (الوعد) وعده قیلماق (علی عزم الخلف) وعده‌کا خلاف قیلماق قصدی ایله (فهو) بس اول وعده‌کا خلاف قیلماق (من ثلث) شونداین اوچ نرسه جمله سندن کیم (هی) اول اوچ نرسه (علامة النفاق) منافقلق علامتیدور (والواجب) واجب وعده قیلغان کشیکا (الوفاء) وفا قیلماق (فی کل وعد) هر وعده‌ده کیم (فهم) آنکغارلدی (منه) اول وعده‌دن (الجزم) شك سز اول وعده قیلغان ایشنی قیلماق (وان استثنی) اکرچه انشاءالله دیب ایتسه‌ده (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (اوفوا) وفاقیلنکز (العقود) وعده‌لرنکزکا (ح) حدیث (العدة) وعده (دین) بورچدور (او) یاایسه (عطیة) عطا قیلماقدور (ویعذر) معذور توتولور وعده قیلغان کشی (ان ترك) اکر ترك قیلسه یعنی وعده سینه وفاقیلماسه (بعذر) عذر سببلی (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (فیه) وعده‌نی عذر سببلی ترك قیلغانده بولغوچیدور (نفی الاثم) کناهنك یوقلغی (ان کان) اکر بولسه (فی نیته) وعده قیلغان کشینك نیتنده (الوفاء) وفا قیلماق (لکنّه) لکن اول وفا قیلماس سزاق (متصور) صورتلنمشدور (بصورة الخلف) وعده‌کا خلاف قیلماق

صورتی ایله (فَالْاَوْلٰی) بس آرتق (الْاحْتِرازُ) صاقلانمق وهم قیلماقدن * (وَمِنْهَا) اول تل آفتلرینك اون
بیرنچسی (الْكِذْبُ) یالغان (وَهُوَ) اول كذب (حَرَامٌ) حرامدور (اِلَّا) مكر حرام ایمس (اِذَا وَقَعَ) هر قچان واقع بولسه
(فِی تَرْكِهِ) یالغان نی قویماقده یعنی صدق سوزلمكده (اَفْحَشُ) قباحتراك ایش (مِنْهُ) اول یالغاندن (كَمَا فِی
سَتْرِ الْاَسْرَارِ) نیتاك كیم مسلمانلارنك سرلرنی یاشرمكده (وَالْاِنْكَارِ) دخی انكار قیلماقده (عَنِ الْعِلْمِ) بیلمكدن
(بِمَكَانِ مَنْ) شول كشینك اورنینی (اُخْتُفِیَ) یاشرندی اول كشی اول اورنده (عَنْ ظَالِمٍ) ظالمدن
(قَاصِدٍ) قصد قیلغوچی اول ظالم (قَتْلَهُ) اول كشینی اولترمكنی یعنی بر كمسه ظالمدن قاچسه ایكنچی
بر كمسه‌دن صورسه‌لر كیم سن اول قاچقان كشینك اورنینی بیلاسن‌مو دیب بس اول كمسه بیله توروب بیلمیم
دیسه كناهلی بولماس (اَوْ فِیهِ) یا ایسه بولور یالغان ایتمكده (اَحْسَنُ) كوركامراك فائده (مِنَ الصِّدْقِ) راست ایتمكدن
(كَمَا) نیتاك كوركامدور یالغان ایتمك (فِی اِصْلَاحِ ذَاتِ الْبَیْنِ) ایكی مسلمان آراسنی توزوك قیلماقده (فَوَرَدَ) بس
كیلدی (ح) حدیثده (الْاِسْتِثْنَاءُ) یالغان ایتمكنی چیقارمق حرامدن (فِی الْحَرْبِ) صوغشده (وَالْاِصْلَاحِ)
دخی مسلمانلار آراسنی توزوك قیلماقده (وَالْحَدِیثِ مَعَ الْمَرْاَةِ) دخی خاتونی ایله سوزلمكده (لَا) یالغان
ایتمك درست ایمس (عِنْدَ اسْتِوَاءِ الطَّرَفَیْنِ) یالغان ایله راست برابر وتیكیز بولغان وقتده (فَاَصْلُهُ) آنكچون
كیم یالغان نك اصلی (قَبِیحٌ) قباحتدور (وَالْاَوْلٰی) آرتغراق (التَّرْكُ) یالغان نی ترك قیلماق (فِی حَاجَتِهِ)
اوزینك حاجتنده (لَا) اولی ایمس (حَاجَةِ الْغَیْرِ) اوزیدن باشقه‌نك حاجتنده (اِنْ اَمْكَنَ) اكر ممكن بولسه
یالغان نی ترك قیلماق (لِغُمُوضِ الْاَمْرِ) یالغان مباح بولغان مقصودنی تابماق مشكل بولغان اوچون (وَلَوْ تَعْرِیضًا)
یعنی یالغان ایتمكنی قویماق اولی اكرچه اول یالغان كنایه طریقچه بولسه‌ده (لِاَنَّهُ) آنكچون كیم اول كنایه
طریقچه یالغان ایتمك (تَقْرِیرٌ) سوزنی قرارلندرمق (عَلٰی ظَنٍّ كَاذِبٍ) یالغان كمان اوزرینه (وَاِلَّا) اكر
یالغان ایتمس‌سزلك ممكن بولماسه (فَالْمَعَارِیضُ) بس اولی شوندایـن سوزلرنی اختیار قیلماق كیم بولور
اول سوزلرنك ایكیشر معناسی برسی یالغان وبری درست ایتكوچی اراده قیلور راسننی وایشتكوچی اراده
قیلور یالغان نی (مِثْلُ اللّٰهُ یَعْلَمُ مَا قُلْتُهُ) شونك كبی كیم ایتورسن خدای تعالی بیله‌دور من ایتكان سوزنی مثلا
بر كشی سنكا ایتسه سن فلان كشیكا فلان سوزنی ایتكان ایكان سن دیب سن اول سوزنی ایتكانكنی اقرار قیله‌سنك
كیلمسه اول كشیكا ایتورسن من ایتكان نی خدای تعالی بیله‌دور بو سوزنك ایكی معناسی بار برسی شول یعنی
من اول سوزنی ایتدوم خدای تعالی آنی بیله‌دور بو معناسی درست بونی سن اراده قیلورسن ایكنچی معناسی
كنایه‌دور یعنی من اول سوزنی ایتكانم یوق بونی ایشتكان كشی اراده قیلور بس بو طریقچه ایتسنك هم
یالغاندن وهم شلته‌دن خلاص بولورسن (وَمُذْ فَارَقْتُكَ) سندن آیرلغاندن بیرلی (مَا رَفَعْتُ) كوترمدوم
(الْجَنْبَ) یانمنی (عَنِ الْفِرَاشِ) توشكدن (اِلَّا مَا رَفَعَ اللّٰهُ تَعَالٰی) مكر شول مقدار كیم كوتردی خدای تعالی
(فِی الْاِنْكَارِ) یعنی الله یعلم ما قلته دیب ایتورسن انكار قیلماقده (عَنِ الْقَوْلِ) سوزنی ایتمكدن (وَالصِّحَّةِ)
یعنی مذ فارقتك دیب ایتورسن انكار قیلماقده صحتلكدن (ثُمَّ) مونك صونكده یعنی كنایه طریقچه ممكن بولماسه
(التَّصْرِیحُ) یالغان نی صریح قیلماق (وَالْمُعْتَبَرُ) معتبر یالغان نی ایتمكده (النِّیَّةُ) نیت (وَالْاِسْتِفْتَاءُ)

فتوا صورامق (عن القلب) كونكلدن (ومنه) اول یالغان جمله سندن (التسامح) مسامحه قیلماق (فی العدد) صانده (مبالغة) مبالغه یوزندن (مثل قلته مائة مرة) شونك كبی كیم ایتدوم من آنكا یوز مرتبه (فبأثم) بس كناهلی بولور اوشبو صورتده (بالمرة) برگنه مرتبه ایتكان بولسه (ونحوها) آنك اوخشاشلی مثلا ایكی یا اوچ مرتبه ایتكان بولسه یوز مرتبه ایتدوم دیسه كناهلی بولور (لا) كناهلی بولمس (بالمتجاوز) شول عددوصان ایله كیم اوتكان بولسه (عن الحد المعهود) عادت بولغان چیكدن مثلا اون مرتبه یا كه آندن آرتق ایتسه شول تقدیرده یوز مرتبه ایتدوم دیسه كناهلی بولمس چونكه یوزدن مراد عادتدن طیش آرتق ایتمك (لكن) لیكن یعنی اگرچه كناهلی بولماسه ده (لا یعتاده) سوزده مبالغه قیلماغه عادت قیلماس (ففیه) آنك چون بولغو چیدور آنده (خطر الوقوع فی الاثم) كناهغه توشمك خوفی (وفی شهوة الطعام) دخیده كذب جمله سندن مسامحه قیلماق اشتهاء طعامده مثلا بر كمسه ایتسه سنكا طعامنی آشادیب سن آنكا ایتسنك اشتهام یوق دیب اشتهانك بوله تورو ب بوطریقچه ایتمك آدملر آراسنده عادت بولغان لیكن درست ایمس یالغان بولغان اوچون (فورد) آنك چون كیم كیلدی (ح) حدیثده (لا تجمعن) جیمانكز (جوعا) آچلقنی (وكذبا) دخی یالغاننی (والافحش) یالغان نك قباحتراغی (فی الیمین) آنطده دور (فهو) آنك چون كیم یالغاننه آنط ایتمك (من الكبائر) كناه كبیره لر جمله سندن (وفی مثل) دخیده یالغان نك قباحتراغی بو سوز اوخشاشلیده كیم ایتور (الله یعلم) خدای تعالی بیله دور (انه) درستلكده اول ایش (كذا) اوشانداق حال بوكیم آلای ایمس (فعن عیسی علیه السلام) بس روایت قیلندی عیسی علیه السلامدن كیم ایتدی (انه) درستلكده خدای تعالی نی شاهد وگواه قیلمق واقع بولمغان ایشده (من اعظم الذنوب) كناهلارنك الوغلراغندندور (وفی الاخبار) دخیده یالغان نك قباحتراغی پیغامبر علیه السلام نك فعللرنده وسوزلرنده یالغان ایتمك (والرؤیا) دخیده یالغان نك قباحتراغی یالغان ایتمك توشده (فهما) آنك چون كیم خبرلرده وتوشلرده یالغان ایتمك (عدا) صانلمش بولدیلر (من اعظم الفری) افترالارنك الوغراغندن * (ومنها) اول تل آفتاربك اون سكزنچسی (الغیبة) كشینی یامانلامق (وورد) كیلدی (فیها) غیبتنك معناسنی بیان قیلماقده (ح) حدیث (ذكرك) سنك ذكر قیلماغنك (اخاك) قرداشنكنی (بما) شول نرسه ایله كیم (یكره) مكروه كورور قرداشك اول نرسه نی (ویجوز الاجمال) جائز ودورستدور غیبت قیلماق اجمال اوزرینه شول روشچه كیم برمعلوم كشی مفهوم بولماس (فورد) بس كیلدی (ح) حدیثده (ما بال اقوام) نیدور شول قوملرنك حالی كیم (یفعلون) قیلورلار (كذا) اوشانداق (الا) مگر اجمال اوزرینه غیبت قیلماق درست ایمس (ان یفهم) بوكیم مفهوم بولسه (المعین) بربیلكلو كشی (مثل) شونك كبی كیم ایتور (الطائفة الذین) شوندا ین جماعت كیم (مضوا علی) كیلدیلر منكا (الیوم) اوشبو كون حاللری بوروشچه بوطریقچه ایتمك درست ایمس اگر مخاطب اول كیلكان كشیلرنی بیلسه (وانواعها) اول غیبتنك نوع لری كوبدور برسی (التصریح) تصریح قیلماق (والتعریض) ایكنچسی كنایه طریقچه غیبت قیلماق (مثل) شونك كبی كیم ایتور (فلان تاب الله علیه) فلان كشی كیم خدای تعالی آنك توبه سنی قبول قیلسون (الحمد لله الذی عصمنی عن مخالطة السلطان) حمد شول خدای تعالی كا كیم صاقلادی منی پادشاه صحبتندن

بوسوزدن مفهوم بوله‌دور فلان‌کشی پادشاه ایله صحبت قیلدی دیب غیبت قیلمق (وَالْاِشَارَةُ) اوچونچی نوعسی کشینینك عیبنه قول ایله اشارت قیلماق (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (تَسْمِیَتُهُ) اشارتنی آتامق (غیبةً) غیبت دیب (وَالْغَمْزُ) دورتنچی نوعسی کشینینك عیبنه کوز ایله اشارت قیلماق (وَالْمُحَاكَاتُ) بشنچی نوعسی کشینینك عیبنی قیلوب کورسانمك مثلا کشینینك یورشنی یوروب کورسانمك کبی (وَكُلُّ مَا) دخیده هر اول نرسه‌کیم (یُنْبِئُ) خبر بیرور (عَنْهَا) اول غیبتدین (وَهِیَ) اول غیبت بارچه‌نوعلاری ایله (حَرَامٌ) حرامدور (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ق) قرآنده (وَلَا یَغْتَبْ) غیبت قیلماسون (بَعْضُكُمْ) سزنك بعضنکز (بَعْضًا) بعضنکزنی (الآیة) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (اَیُحِبُّ) ایا دوست کوره وسوه‌مو (اَحَدُكُمْ) سزنك برنکز (اَنْ یَأْكُلَ) آشامقنی (لَحْمَ اَخِیهِ) قرداشینك ایتنی (مَیْتًا) اولك بولغانی حالده (الآیة ح) حدیث (اَلْغِیبَةُ) کشینی یامانلامق (اَشَدُّ) قاتی راقدور (مِنْ ثَلٰثِینَ زِینَةً) اوتوز زنادن (فِی الْاِسْلَامِ) اسلام بورطنده (وَالسَّبَبُ) غیبتنك سببلری کوبدور برسی (التَّشَفِّی) شفا ایستمك (مِنَ الْغَیْظِ) آچودن (وَمُوَافَقَةُ الْاَقْرَانِ) ایکنچسی ایبداشلرینه موافقت قیلماق (خَوْفًا) قورققان اوچون (عَنِ التَّثْقِیلِ) ایبداشلرینك صحبتنی آغر قیلماقدن (وَالتَّعَامِی) اوچونچسی صاقلانمق (عَنْ رَدِّ قَوْلِهِ) غیبت قیلغوچینك سوزی مردود بولماقدن (لِسَبْقِ الْغَیْرِ) ایکنچی کمسه سبقت قیلغان اوچون (فِی تَقْبِیحِهِ) غیبت قیلنمشنی قباحتلمکده (وَالتَّبَرِّی) دُورتنچسی اوزنی خلاص قیلماق (عَنْ فَاحِشَةٍ مَنْسُوبَةٍ اِلَیْهِ) اوزینه نسبت بیرلکان قباحتدن (بِالنِّسْبَةِ) اول قباحتنی نسبت بیرمك ایله (اِلَی الْغَیْرِ) ایکنچی کشیکا (وَالْمُبَاهَاتُ) بشنچسی فخرلنمك اوزینی کوناروب غیرنی کیملمك ایله (وَالْحَسَدُ) آلتنچسی حسددور (وَالْاِسْتِهْزَاءُ) یدنچسی خورلامقدور (وَنَحْوُهَا) دخی بولار اوخشاشلی سببلر (وَالْعِلَاجُ) تلنی غیبتدن طیماقنك علاجی (ذِكْرُ مَاوَرَدَ فِیهَا) غیبت حقنده کیلکان آیتلرنی وحدیثلرنی اویلامق (وَدَفْعُ السَّبَبِ) دخی آنك علاجی غیبتنك سببلرنی دفع قیلماق (بِمَا) شول نرسه ایله‌کیم ذکر قیلندی (فِی مَوْضِعِهِ) اوزیکا مناسب بولغان اورنده (وَالْمُرَخِّصُ) غیبت قیلماقغه رخصت بیرکوچی آلتی نرسه‌دور برسی (التَّظَلُّمُ) ظالمنك ظلمنی ظاهر قیلماق (فَوَرَدَ) بس کیلدی (قَ) قرآنده (لَا یُحِبُّ اللّٰهُ) سومیدور خدای تعالی (الْجَهْرَ) آشکارا ایتمکنی (بِالسُّوءِ) یاوزنی (مِنَ الْقَوْلِ) سوزدن (اِلَّا مَنْ ظُلِمَ) مکر شول کشینی کیم ظلم قیلنمش بولدی (الآیة ح) حدیث (اِنَّ) درستلکده (لِصَاحِبِ الْحَقِّ) بولغوچیدور حق ایاسینه (مَقَالًا) سوزاورنی (وَالْاِسْتِعَانَةُ) ایکنچسی یاردم ایستمك (عَلٰی تَغْیِیرِ الْمُنْكَرِ) نامشروع بولغان ایشنی اوزگرتمکاو بترمکا (وَاِصْلَاحِ الْعَاصِی) دخی کناه قیلغوچینی توزوك قیلماغه (فَهُوَ) بس اول (مَأْثُورٌ) روایت قیلنمشدور (وَالْاِسْتِفْتَاءُ) اوچونچسی فتوا صورامق (فَلَمْ تَمْنَعْ) آنك چون کیم طیلمادی (هِنْدٌ) حضرت ابو سفیان رضی الله تعالی عنه‌نك جماعتی حضرت هند (ذَاكِرَةً) ذکر قیلغانی حالده (بُخْلَ اَبِی سُفْیَانَ) حضرت ابی سفیان نك صارانلغنی (لِاَخْذِ مَالِهِ) فتوا صورامقنی ابو سفیانك مالنی آلماق اوچون (بِغَیْرِ عِلْمِهِ) ابو سفیان نك بیلمکندن باشقه‌یعنی روایت قیلندی کیم حضرت ابو سفیان نك خاتونی هند رسول صلی الله تعالی علیه وسلم دن صورادی وایتدی یارسول الله ابو سفیان صاران کشی منکا وبالامغه کفایت قدری مال بیرمیدور

ابوسفيانغه بيلگرتماى مالندن كفايت قدرى آلسام جائز بولورمو ديب رسول عليه السلام جوابنده ايتديلر اورنكا وبالانكا كفايت قدرى مالندن آل ديب بس بورواينتدن معلوم بولدى كيم فتوا صورامق اوچون غيبت قيلماق جائز ايكان زيرا كه هند رسول عليه السلامغه ابوسفيان نى صاران ديب غيبت قيلدى رسول عليه السلام آنى اول سوزندن طيمادى اكر درست بولماسه طيار ايدى (وَالتَّعْرِيض) كنايه طريقنچه غيبت ايدوب فتوا صورامق (اَوْلٰى) آرتغراقدور صريح قيلماقدن مثلا ايتور برخانون ايرينك مالندن ايريكا بيلگرتماى آلسه ايرى صاران بولغان اوچون درست بولورميكان ديب (وَالتَّحْذِير) دورتنچسى قورقتماق برمسلمان نى بركشينك شرندن آنك عيبلرنى بيان قيلماق ايله (عِنْدَ خَوْفِ سِرَايَةِ الْفِسْق) آنك فسقى سرايت قيلماق خوفى بولغانده (وَالضَّرَر) دخى ضرر سرايت قيلماق خوفى بولغانده (اِلَى الْغَيْر) ايكنچى كشيكا (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (اُذْكُرُوا) ذكر قيلنكز (الْفَاجِر) فاسقنى (بِمَا فِيه) آنده بولغان فسقى وعيبى ايله (لِيَحْذَرُه) آندين صاقلانسون اوچون (النَّاس) آدميلر (ح) حديث (اَمَّا مُعَاوِيَةُ) يعنى روايت قيلدى كيم حضرت فاطمه قيس قزنى ايرى ابوعمرو بن حفص دن آيرلغاندن صونك حضرت معاويه ايله ابوجهم صوراديلر بس حضرت فاطمه كيلدى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمكا واينتدى يارسول الله منى معاويه ايله ابوجهم صوريلر قايوسينه باريم ديب رسول عليه السلام جوابنده ايتديلر اما معاوية (فَرَجُلٌ صُعْلُوكٌ) بس فقير ايردور (لَا مَالَ لَه) يوقدور آنك مالى (وَاَمَّا اَبُوجَهْم) اما ابوجهم (فَلَا يَرْفَعُ) بس كوترميدور (الْعَصَاء) تاياقنى (عَنْ اَهْلِه) جماعتندن (اَنْكِحِى اُسَامَةَ بْنَ زَيْد) نكاحلن زيد اوغلى اسامه‌غه (وَاشْتِهَارُ الْمَذْكُور) بشنچسى عيبى ذكر ايدله تورغان كمسه نك مشهور بولماغى (بِاسْمِ الْعَيْب) عيب اسمى ايله (كَالْاَعْمَش) اعمش كبى يعنى كبچ صوقر (وَالْاَعْرَج) اعرج كبى يعنى آقصاق (وَالْعُدُول) عدول قيلماق يعنى عيب اسمى ايله ذكر قيلماس سزاق (اَوْلٰى) آرتغراقدور (وَاظْهَارُ الْفِسْق) آلتنچسى فاسقنك فسقنى ظاهر قيلماغى (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (مَنْ اَلْقٰى) بركمسه صالسه (جِلْبَابَ الْحَيَاء) حيا پرده سنى (عَنْ وَجْهِه) يوزندن (فَلَا غِيبَةَ لَه) بس يوقدور آنكا غيبت يعنى آنك غيبتنده كناه يوقدور (وَنَحْوُه) دخى بولار اوخشاشلى نرسه كيم (مِنَ الْغَرَضِ الصَّحِيح) درست غرضدن (وَالْاَصْل) اصل بو بابده (الْاِسْتِفْتَاء) فتوا صورامق (مِنَ الْقَلْب) كونكلدن ﴿ وَمِنْهَا ﴾ اول تل آفتلرينك اون توقزنچسى (النَّمِيمَةُ) سوز يورتمك (وَهِىَ) اول نميمه (تَبْلِيغُ كَلَام) برناچار سوزنى ايرشدورمك كيم (يُقَالُ) ايتلمش بولور اول سوز (فِى حَقِّ الْغَيْر) بر كشى حقنده (اِلَيْه) اول كشيكا (وَهُوَ) اول نميمه (حَرَام) حرامدور (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدى (ق) قرآنده (هَمَّاز) عيب لكوچى آدمنك غيبنده (مَشَّاء) يوركوچى (بِنَمِيم) سوز يورتمك ايله (الْآيَة ح) حديث (اَلَا) آكاه بولنكز (اُخْبِرُكُمْ) خبر بيريم سزلركا (بِشِرَارِكُمْ) ياورلارنكز ايله (الْمَشَّاؤُونَ) يوركوچيلر آلار (بِالنَّمِيمَة) سوز يورتمك ايله (وَالسَّبَب) بو نميمه نك سببى (اِرَادَةُ الشَّرّ) ياوزلقنى تلامك (فِى الْقَائِل) ايتكوچى كمسه ده (اَوْ) يا ايسه سببى (اِظْهَارُ مَحَبَّتِه) اوزينك دوستلقنى ظاهر قيلماق (السَّامِع) ايشتكوچى كشيكا (اَوِالتَّفَرُّج) يا ايسه سببى شادلانمق

(بالحدیث) دنیا اهلینك سوزنی حکایت قیلماق ایله (فعلی السامع) بس تیشلیدور نمیمه نی ایشتکوچی کشیکا (التکذیب) سوز یورتکوچی یالغانغه توتماق (لان النمام) آنك چون کیم سوز یورتکوچی (فاسق) فاسقدور (لایقبل) مقبول بولماس (قوله) آنك سوزی *(ومنها)* اول تل آفتلرینك یکرمنچسی (التکلم) سوزلمك (مع کل من المتعادیین) ایکی دشمن‌نك هر برسی ایله (بما یوافقه) آنکا موافق بولغان سوز ایله (فهو) بس اول (نفاق) منافق لقدور (وورد) کیلدی (ح) حدیثده (ومن کان) بر کمسه بولسه (له) آنکا (وجهان) ایکی یوز (فی الدنیا) دنیاده (کان) بولور (له) آنکا (لسانان) ایکی تل (فی الآخرة) آخرتده* (ومنها) اول تل آفاتلرینك یکرمی برنچسی (المدح) کشینی ماقتامق (فهو) بس اول مدح قیلماق (یضر) ضرر بیرور (المادح) ماقتاغوچیغه (لخطر اسرار الفاسق) فاسقنی شادلاندرمق خوفی بولغان اوچون (والریا) دخی ریا خوفی بولغان اوچون (والکذب) دخی یالغان خوفی بولغان اوچون (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (ان کان لابد لاحدکم) اکر ناچار بولسه سزنك برنکز (ان یکون) بوکیم بولسه (مادحا) ماقتاغوچی (فلیقل) بس ایتسون (احسب فلانا) کمان قیلام فلان کشینی عالم دیب یا ایسه جوماردیب (والممدوح) دخی مدح قیلماق ضرر بیرور ماقتالمشقه (بحدوث الکبر) تکبرلك حادث بولماق ایله (والعجب) دخی عجب حادث بولماق ایله (فورد) بس کیلدی (فیه) ماقتلمش‌نك ضررنده حدیث (قطعت) کیسدنك سن ای ماقتاغوچی (عنق صاحبك) ایبداشك نك بویننی (لو سمع) اکر ایشتسه ماقتلمش کمسه رضا وقبول طریقنچه سنك مدحنك‌نی (ما افلح) نجات تاپماس (ولو سلم) اکر سلامت بولسه ماقتلمش دخی ماقتاغوچی کمسه (عنه) اول مدحنك ضررندن (فمندوب الیه) بس ماقتامق مستحبدور (فورد) آنك چون کیم کیلدی (ح) حدیثده (انا سید ولد آدم) من آدم علیه السلام اولادینك سیدی وآرتغراقی (ولافخر) هیچ فخر یوقدور منکا (ای) اول لافخرنك معناسی (اقوله) ایته‌من بو سوزنی (ائتمارا) خدای تعالی‌نك امرینه امتثال ایدوب یعنی بوی صنوب کیم ایتدی خدای تعالی واما بنعمة ربك فحدیث (لا) ایتمیم بو سوزنی (افتخارا) ماقتانوب (ح) حدیث (لو وزن) اکر اولچانسه (ایمان ابی بکر) حضرت ابوبکر رضی الله تعالی نك ایمانی (بایمان العالم) بارچه عالم اهلینك ایمان ایله (لرجح) البته آغر بولور آلارنك ایماننذن* (ومنها) اول تل آفتلرینك یکرمی ایکنچسی (التکلم) سوزلمك (بالمنهی عنه) شونداین سوزلارنی کیم نهی وطیماق واقع بولدی آلاردن (کالحلف) آنط ایتمك کبی (بالآباء) آتالار وآنالار ایله (وتسمیة العنب) یوزوم یغاچینی آتامق کبی (بالکرم) کرم ایله یعنی یوزوم یغاچینه کرم دیب ایتمك (وقول ماشاء الله وشئت) دخیده ماشاء الله وشئت دیمك کبی (وعبدی وامتی) دخیده مالکنك یعنی خواجه‌نك قلینه عبدی وکنیزکینه امتی دیب ایتمك کبی (وربی وربتی) دخیده قلنك خواجه سینه اکر ایر بولسه ربی وخاتون بولسه ربتی دیب ایتمك کبی (فالصواب) بس صواب اول سوزلر اورنینه بو سوزلرنی ایتمك (ثم شئت) یعنی ماشاء الله ثم شئت دیب ایتمك (وغلامی وجاریتی) دخی قلینه وکنیزکینه غلامی وجاریتی دیب

ایتمك (وسیدی وسیدتی) دخیده قلنك خواجه سینه ربی وربتی اورنینه سیدی وسیدتی دیب ایتمك (ونحوها) بولار اوخشاشلی * (ومنها) اول تل آفتلرینك یكرمی اوچونچسی (سؤال العامة) عوام ناسنك صورامغی (عما) شول نرسه دن (یتعذر) مشكل بولور (ادراكه) آنی بیلمك (كسر الروح) روحنك حقیقتی كبی یعنی روحنك حقیقتی نی نرسه دیب صورامق كبی (وحقایق الصفات) دخیده خدای تعالی نك صفتلرینك حقیقتلرنی صورامق كبی (اویضر) یا بسه عوام ناسنك صورامغی شول نرسه دن ضر بیرور اول نرسه (كسر القدر) قضا وقدرنك حقیقتی كبی (وكالقول بالظن) دخیده تل آفتلرینك یكرمی دورتنچسی سوزنی ایتمك كمان ایله وحكم قیلماق بر كشیكا یاوز كمان ایله (وهو) اول قول بالظن نك معناسی (ما) شونداین سوزدور (تغیر) متغیر بولور یعنی اوزگرور (به) اول سوز ایله (القلب) ایشتكوچینك كونكلی (فورد) بس كیلدی (ف) قرآنده (اجتنبوا) صاقلانكز ای مسلمانلر (كثیرا من الظن) كمانك كوبندن (الایة الا) مكر كمان ایله سوزنی ایتور (اذا اخبر) هرقچان خبر بیرسه آنك ایله (عدل) بر عدل كشی (وعلم) دخی معلوم بولسه (عدم العداوة) خبر بیر كوچی عدل كشی ایله كمان قلینمش نك دشمن بولماس سزلغی (وحامل آخر) دخیده معلوم بولسه اول عدل نك خبر بیرمكینه ایكنچی سبب نك بولماس سزلغی (فیعذر) بس بو صورتده كمان ایله ایتكوچی كمسه عذرلی بولوب اول سوزنی ایتمكی ایله مؤاخذه بولماس (اذ تكذیبه) آنك چون كیم اول عدلنی تكذیب قیلماق ویا الغانغه توتماق (سوء الظن به) اول عدلكا یاوز كمان قیلماق (ایضا) ینه ده (والتجسس) دخیده تل آفتلرینك یكرمی بشنچسی آدملرنك حاللرنی تفتیش قیلماق (فهو) آنك چون كیم اول تجسس (هاتك الستر) پرده نی یرتقوچیدور (فورد) بس كیلدی (ق) قرآنده (ولا تجسسوا) تجسس وتفتیش قیلمانكز (والاستماع) دخیده كمان ایله سوزنی ایشتمك كبی (فورد) بس كیلدی (ق) قرآنده (واذا سمعوا) هرقچان ایشتسه لر مؤمنلر (اللغو) فائده سز سوزنی (اعرضوا) یوز دوندرەلر (عنه) اول سوزدن (ح) حدیث (المستمع) سوزنی ایشتكوچی (شریك القائل) اول سوزنی ایتكوچینك شریكیدور (وفیه) بولغوچیدور یمان سوزنی ایشتمكده (هیجان الوساوس) وسوسه لرنك قوبماغی (وبقاؤها) دخی وسوسه لرنك :الماغی (فی النفس) نفسده (ولا قصاص) یوقدور قصاص (فی نحو الغیبة) غیبت كبیده یعنی غیبت قیلغان كشی غیبت قیلنمس (والسب) دخی سوكمك كبیده یعنی سوككان كشی سوكلمس (والتجسس) دخی تجسس كبیده یعنی تجسس قیلغان كمسه تجسس قیلنمس (لانحصاره) قصاص قصقارتلغان اوچون (علی مورد الشرع) شریعت وارد بولغان اورنغه (وورد) دخی كیلدی (ح) حدیثده (ان امرء) اگر بر كمسه (عیرك) عیبلسه سنی (بما فیك) سنده بولغان عیب ایله (فلا تعیره) بس عیبلمه انی (بما فیه) آنده بولغان عیب ایله (وقیل) ایتلمش بولدی یعنی بعض عالملر ایتدیلر (یقابل) مقابله قیلنور یعنی غیبت قیلغان كمسه غیبت قیلنور وسوككان كمسه سوكلور (بما) شول نرسه برله كیم (لا كذب فیه) بولماس آنده یالغان (والاولی) آرتغراق (الترك) مقابله نی ترك قیلماق ❊ والتحقیق ❊ تحقیق (ان لا حرمة) بو كیم حرمت یوق (فی الاشعار) شعرلارده (لا لتذاذ) بلكی حرام بولماغی شعر ایله لذت آلنغان اوچون ایمس (والا) اگر بونك اوچون بولسه (لحرم) حرام بولور ایدی (كل لذة)

هر لذت (ولا) دخیده ایمس حرام بولماغی (للوزن) وزن اوچون (والا) اکر وزن اوچون حرام بولسه (الحرم) حرام بولور ایدی (سماع صوت العندلیب) صاندوغاچ ناوشنی ایشتمك (والقمری) دخی قمری دیکان کوکرچن نك ناوشنی ایشتمك (فهو) آنك چون بولارنك ناوشی (موزون) وزنلیدور (لتناسب مطالعه ومقاطعه) ناوشلرینك اول‌لاری مناسب بولغان اوچون آخرلرینه (ولا) دخیده حرام بولماغی ایمس (للفهم) معناسی فهملنکان اوچون (والا) اکر حرام بولماغی فهم اوچون بولسه (لحرم) حرام بولور ایدی (کل مفهوم) هر معناسی فهم لنکان نرسه (هذا) حفظ قیل بونی ﴿ والشعر ﴾ شعر وبیت (کلام) سوزدور (والانشاد) شعر اوقماق (مأثور) روایت قیلنمشدور (والنهی) اول شعردن طیماق (للتجرده) یالغز شعر ایلان کنه شغله لنمك اوچون (فهو) آنك چون کیم اول (اشتغال) شغل لنمکدور (بما لا یعنیه) فائده سز سوز ایله (وورد) کیلدی (ح) حدیثده (لان یمتلی بطن احدکم قیحا) سزنك برنکزنك قارنی صاری صو ایله تولماق (حتی یریه) قارن نی فاسد قیلغانچه (خیر) ایذکوراکدور (له) اول کشیکا (من ان یمتلی شعرا) شعر ایله قارنی تولماقدن (وتضمنه) دخیده شعرنك منهی بولماقی شعر متضمن بولغان اوچون (فحشا) قباحت نی (وهجاء) دخی بر کشینی خورلامقنی (وافتراء) دخی بهتان وبالغان نی (کنظم الکفار) کافرلرنك شعرلری کبی (والمبتدعة) دخی بدعت اهل لرینك شعرلری کبی (ویجوز) درستدور (هجاؤهم) کافرلرنی بیت ایله خورلامق (ففعله) آنك چون کیم قیلدی آنی (الحسان) حضرت حسان دیکان صحابه‌لرنك شاعری (رضی الله تعالی عنه) راضی بولغای ایدی خدای تعالی آندن (وامربه) دخی حضرت حسان بیورلدی کافرلرنی هجو قیلماق ایله پیغامبر علیه السلام جانبندن (والتوسع) دخیده جائزدور مبالغه قیلماق (فی المدح) مدحده (ان وجد الوصف المذکور) اکر تابلسه ذکر ایدلکان وصف (فی الممدوح) مدحلنمش کمسه ده (لانه) آنك چون اول مبالغه قیلماق (لیس بکذب) کذب وبالغان ایمسدور (لفقد قصد اعتقاد صورته) وصف نك صورتنی اعتقاد قیلماقنك قصدی بولغان اوچون یعنی اول وصف معتقد بولمغان اوچون (وتوارث استماع المبالغات) سلف لرنك مبالغه طریقنچه بولغان شعرلارنی ایشتمکلری میراث بولغان اوچون خلفلارکا (بلا نکیر) اینکو چیکا انکاردن باشقه (ووصف نحو الخد) دخی جائز ودرستدور ینغاق کبی نی توصیف قیلماق (والقد) دخی بوینی (والصدغ) دخی چیکه نی وچیکه ساچنی کیم فرس لغتنده آنکا زلف دیرلر (علی الاقرب) قول اقربکا بناء (ان لم یحمل) اکر حمل قیلماسه ایتکوچی دخی ایشتنکوچی کورکاملك وصفنی (علی معینة) بیلکولی خاتونغه (سوی امرأته) اوزخاتونندن باشقه (وامته) دخی اوزکنیزکندن باشقه (او استعار) یعنی جائزدور کورکاملکنی وصف قیلماق اکر استعاره ومجاز طریقنچه حمل قیلسه (العارف) خدای تعالی نی تانغوچی (سواد الصدغ) زلفنك قارالغنی (لظلمة الذنب) کناهنك قارانغغینه (وبیاض الخد) یانغاقنك آقلغنی (لنور الایمان) ایمان نورینه (والطاعة) دخی طاعت وعبادت نورینه (والوصال) دخی وصالنی یعنی قاوشماقنی حمل قیلسه (للقائه تعالی) خدای تعالی نك دیدارینه (والفراق) دخی فراقنی یعنی آیراماقنی حمل قیلسه (للحجاب) حجابغه (ونحوها) دخی بولار اوخشاشلی (والنظر) تحقیق اهل لرینك نظری وقارامغی سماعنك مباح یاکه حرام بولماغنده

(الی

(الى الاثر) قلبده حاصل بولغان اثرکا (فى التغنّى) کویلامکده (به) اول شعر ایله (على الاقرب) صوابغه یاقنراق قولکا بناءً (فمندوب) غنا یعنی شعر ایله کویلامك مستحبدور (ان شوق) اکر شوقلاندرسه (الى الحجّ) حجکا (او الغزو) یاایسه غزاغه (ان کان) اکر بولسه اول حج ایله غزا (قربة) واجب (بخلاف ما اذا لم یجب) حج ایله غزا واجب بولمغان وقتنك خلافتچه کیم اول وقتده غنا مستحب توکلدور (والابوان لا یأذنان) حال بوکیم آتا ایله آناسی حجکا یاایسه غزاغه اذن ورخصت بیرمسلر (او غلب) یاایسه غالب بولسه (الهلاك) هلاکلك (فى الطّریق) یولده (ونحوه) بونك اوخشاشی (او حزن) یاایسه قایغورتسه یعنی غنا مستحبدور اکر قایغورتسه ایشتکوچینی (على التقصیر فى الدّین) دین امرلرنده کیملك قیلماغی اوزرینه (کالمروى) روایت قیلنمش کبی (عن داود علیه السّلام) داود علیه السلامدن (وما) دخی شول شعر کبی کیم (انشده) اوقر آنی (الوعّاظ) واعظلر (على المنابر) منبرلر اوستنده (او اکد) یاایسه زیاده قیلسه وقوّتلندرسه (حبه تعالى) خدای تعالی‌نی سومکنی (مباح) مباحدور غنا (ان اکد) اکر زیاده قیلسه وقوّتلندرسه (السّرور) شادلقنی (فیما) شول وقتده کیم (یباح) مباح بولور شادلق (فیه) اول وقتده (کالعید) عید کبی (والعرس) دخی طوی کبی (والولادة) دخی بالا طوغان وقت کبی (والختان) دخی بالانی سنت قیلغان وقت کبی (وحفظ القرآن) دخی قرآن‌نی حفظ قیلوب تمام قیلغان وقت کبی (فهو) بس شادلق وسرور بو وقتلرده (مأثور) روایت قیلنمشدور (او شوق) یا ایسه شوقلندرسه یعنی غنا مباح اکر شوقلندرسه (الى الاخوان) قرنداشلرینه (او المرأة) یا ایسه خاتونینه (او الامة) یاایسه کنیزکینه (حرام) یعنی غنا حرامدور (ان شوق) اکر شوقلندرسه (الى الزنا) زناغه (او حزن) یاایسه قایغورتسه (على الموتى) اولکلر اوزرینه (والبلایاء) دخی بلالر اوزرینه (فورد) بس کیلدی (ف) قرآنده (لکیلا تأسوا) تا کیم قایغورمانکز (على ما فاتکم) سزنك قولنکزدن کیتکان نرسه‌کا (وادنى رتبه) غنا وسرودنك ایك کیم مرتبه‌سی (الاستماع) غنانی ایشتمك (للشهوة) شهوت اوچون بس حمل قیلور ایشتکان خلق وقد وصفلرنی اوزینك کونکلنده بولغان محبوبه‌سینك صورتینه (وهو) اول غنا وسماع حاصل بولور (بنفخ الشّیطان) شیطان‌نك اورمکی ایله (ثم) مونك صونکده ایکنچی مرتبه‌سی ایشتمك غنانی (للّهى) عشرت اوچون (بمجرد النغمة) یالغز کوی طاوشنی ایشتمك ایله بو مرتبه‌سی درست ومباحدور (والمواظبة علیها) دایمچلق قیلماق آنك اوزرینه (ذنب) کناهدور (ثم) مونك صونکده اوچونچی مرتبه‌سی (لترویح النّفس) غنانی ایشتمك نفسنی راحتلندرمك اوچون (قطعا) کیسمك ویبرمك اوچون (للملالة) آغرلق وبالقاولقنی کیم حاصل بولدی اول (من العبادة) عبادت قیلماقدن (ثم) مونك صونکده دورتنچی مرتبه‌سی غنانی ایشتمك (لمقابلة حالها) نفسینك حالنی مقابله وامتحان اوچون (فى المعاملة معه تعالى) خدای تعالی ایله معامله‌ده (ویشترط) شرط قیلنمش بوله‌دور غنا وسماعنی ایشتمکده (رعایة السّنة) سنتنی رعایه قیلماق (بالحمل) ایشتکان وصفلرنی حمل قیلماق ایله (على ما یلیق به تعالى) خدای تعالی‌نك ذات شریفنه لایق بولغان وجه اوزرینه (ثم) مونك صونکده بشنچی مرتبه‌سی غنانی ایشتمك (لحبة تعالى فقط) یالغز خدای تعالی‌نك محبتی ودوستلغی اوچون (وهو) بو

مرتبه حاصلدور (اَمَنْ) شول کشیگا (فَنی) فانی بولدی (عَنْ حظوظ نفْسه) نفسینک حظ ونصیب لرندن (وَغَابَ) دخی غائب بولدی (عَمّا سواهُ تعالیٰ) خدای تعالی کا باشقه دن (حتی عَنْ شُهودهِ معهُ) تا کیم غائب بولدی خدای تعالی ایله حضورندن (اَیْضًا) بنده ده (ومنْهُ) غنا نی بوطر یقچه ایشتمکدن (تولُّد الوجْد) وجدنک پیدا بولماقی (وَهو) اول وجد (مَا) شول نرسه کیم (صَادَف) ایرشدی (الْقلْبَ) کونکلکا (مِنْ شَوْقٍ) خدای تعالی غه شوقدن (وخوفٍ) دخی آندن قورقماقدن (وحزنٍ) دخی قایغرماقدن (وقَلَقٍ) دخی مضطرب بولماقدن (وبَحْدی) دخی فائده بیرور بوطر یقچه ایشتمك (نقاءَ الْقلْبِ) کونکلنك پاکلکنی (وحصولَ الْعلْمِ) دخی علمنك حاصل بولماقنی (وَالْمكاشفَة) دخی مکاشفه نك حاصل بولماقنی (ورُبمَا) دخی شول نرسه لرنك حاصل بولماقنی کیم (لَایمْكنُ) ممکن بولماس (الْعبارَةُ) تعبیر قیلماق (عَنهُ) آندن (كمَا) نیتاك کیم ممکن توکل تعبیر قیلماق (عَنِ الْفصاحَة) فصاحتدن (وَالْملاحَة) دخی ملاحتدن (وَالتَّواجُدُ) تکلف ایله وجد قیلماق (مَذْمومٌ) شرعا ذملنمش نرسه دور (للرِّیَاءِ) ذملنمکی ریاء اوچون (لَا) ذملی ایمس (لقصْد الْوُصول) ایرشمکنی قصد اوچون (الَی الْحقیقَة) حقیقت وجدکا (لُورود) وارد بولغان اوچون (ح) حدیثده (اَللّهمَّ) ای الله (ارْزقْنی) رزقلاندر منكا (حبَّكَ) اوزنکنك محبتنکنی (وحُبَّ مَنْ) دخی شول کشینك محبتنی کیم (یحبُّكَ) دوست کورور اول کشی سنی (وَحُبَّ مَا) دخی شول عملنك محبتنی کیم (یقَرِبنی) یاقن قیلور اول عمل منی (الَی حبِّكَ) سنك محبتنكا (ومَا سبَق) دخی شول حدیث وارد بولغان اوچون کیم اوتدی اول حدیث یوقاریده اول یوقاریده اوتکان حدیث اوشبودور (منَ التَّبَاکی) تکلف ایله یغلامق یعنی کوچلانوب یغلامق (فی التِّلَاوَة) قرآن اوقغانده (ومُشَاهَدَة) دخی کورنکان اوچون (افْضَاء دَوَام ذكر الشّیْء) برنرسه نی همیشه ذکر قیلماقنك ایرشدرمکنی (وَالنّظر الَیه) دخی بر نرسه کا دایم قارامقنك ایرشدرمکنی (وَالْفكر فی فَضَائله) دخی بر نرسه نك فضیلت لرنی فکر قیلماقنك ایرشدرمکنی (الَی عشْقه) اول نرسه نك عشقینه (حتّی) تا کیم (یمْتنع) ممتنع بولور یعنی ممکن بولماس (الْخلَاصُ) خلاص بولماق (عَنْهُ) اول نرسه دن (وحقّه) غنا وسما عنك حقی وادبی (اَنْ لَایَكُونَ) بوکیم بولماس (الْمسْمعُ) سماع وغنا قیلغوچی (ممَّنْ حرُم النَّظرُ الَیْه) آنك اوزرینه قارامق حرام بولغان کمسه جمله سندن (الَّا) مکر درست سماعنی ایشتمك آندا ین کمسه دن (للشّیْخ الْامن عَلی نفْسه) نفسینه ایمین بولغان قارتغه (كمَا فی قبْلَة الصَّائم) نیتاك کیم درستدور روزه بولغان شیخ کا قبله قیلماق یعنی خاتوننی اوبمك اما یاش کشیکا درست ایمسدور (ولَا آلَةَ مزْمَار) خی ساعنك ادبندن اوین آلتلری بولماس (فهو) آنك چون کیم اوین آلتلری ایله غنا وسرود ایتمك (شعَار اَهل الشُّرْب) شراب ایچکوچیلرنك علامتی (فحرم) بس حرام بولدی اول مزمارلر (تبعًا لَه) شراب نك حرام بولماقینه تبعیت ایتوب یعنی بومزمارلر ایله سرود وغنا ایتمك سبب بوله دور شرب خمر قیلماغه شونك اوچون حرام (كَخلْوة الاَجنَبیة) یات خاتون ایله خلوت قیلماق حرام بولماق کبی زناغه سبب بولغان اوچون (وَالنَّظَر) دخی قارامق حرام (الی فخذها) یات خاتون نك بوطینه زناغه سبب بولغان اوچون (ولَانَّه) دخیده آنکچون اوبن ناوشلری (یذكره) ایسکه توشره دور شرب خمرنی (ویشوق) دخی شوقلندرادور

(اليه) اول شرب خمرگا (كالمزفت) زفت مايى ايله بويالغان كوزه كبى (والحنتم) دخى يشل كوزه كبى كيم
زمان جاهليتده بو كوزه لرگا خمر صالورلار ايدى وقتيكه خمر حرام بولدى پيغامبر عليه السلام اول كوزه لرنى
استعمالنى حرام قيلدى چونكه آلارنى استعمال قيلماق شرب خمرنى ايسكه توشره دور (وفيه) دخيده بولغوچيدور
اوين آلتلرى ايله غنا و سرود ايتمكده (التشبه) فسق اهللرينه اوخشامق (كما) نيتاك تشبه حرام (فى الاجتماع)
جيلماقده ايرنلر بريرده (واحضار الآلات) اوين آلتلرنى حاضر قيلماقده (ونصب الساقى) ساقينى تورغزمقده
(وادارة السكنجبين) بال شربتنى برصاوتغه صالوب مجلسده اولترغان كشيلرگا بربر يورتمكده كيم اگرچه
بو ايشلر بارچه سى حدذاتلرنده مباح بولسه لرده ليكن شرب خمر قيلغوچيلرغه تشبه واوخشامق بولغان اوچون
حرام (بخلاف نحو الدف) دائره كبى نك خلافنچه كيم اول مباحدور دائره ديب يارطى پارابانغه ديرلر
(والطبل) دخى طبلنك خلافنچه كيم اولده مباحدور (ولا المتغنى به) دخى سماع وغنانك ادبى غنا ايله
يعنى كوى ايله اوقنه تورغان كلام بولماسون (قرآنا) قرآن (اذ) آنك اوچون (لا يجوز) درست بولميدور
(فيه) اول قرآنده (مد المقصور) مقصورنى مد قيلماق (وقصر الممدود) دخى مدلى نى قصقه اوقماق
(لتوافق الصوت) يعنى ناوش موافق بولسون اوچون مقصورنى مدلى وممدودنى قصر قيلماق قرآنده
جائز ايمس (ولا النهى) دخيده جائز ايمس طيماق (من آية) شوندا ين آيتدن كيم (لا توافق)
موافق بولماس (السامع) ايشتكوچينك حالينه (كاحكام المعاملات) معامله لرنك حكم لرنده وارد بولغان
آيتلر كبى (والحدود) دخى حدلر خصوصنده كيلگان آيتلر كبى (ولا) دخيده جائز ايمس قرآن اوقغانده
(اقتران ضرب اليد والدف) قول صوقماق ايله دف صوقماقنى جيماق كبى (وينتفى) دخى غنا وسماعنك
ادبى منتفى بولور يعنى سماع مجلسنده بولماس (شاغل) سامعنى شغللندركوچى (من الزمان) زماندن اول
شغللندركوچى (كوقت الصلوة) نماز وقتى كبى (والطعام) دخى آش وقتى كبى زيرا كه بو وقتلر
شغللندرور سامعنى سماعدن ومغنى ايتكان سوزنك معناسنى آنگلامقدن (والمكان) دخى اول شغللندركوچى
نرسه مكاندور (كالشارع) يول كبى (وما) دخى شول اورن كبى كيم (فيه) بولور آنده (صورة
قبيحة) قباحت صورت (او رائحة كريهة) يا ايسه مكروه وقباحت ايس زيرا كه بوندا ى اورنلرده كونگل
شغوللنوب مغنى ايتكان سوزلرنك معناسنى آنگلامقدن محروم اولور (والاخوان) دخى اول شغللندركوچى
قرنداشلردور (كالمتكبر) متكبر يولداش كبى كيم (المحتاج) محتاج بولور سماعنى ايشتكوچى (الى
رعايته) آنى رعايه قيلماغه (والمتكلف) دخى وجدده تكلف قيلغوچى كبى (المشوش) تشويشلندركوچى
(بالرقص) رقص ايله (وخرق الثوب) دخى لباسنى يرتمق ايله (والمتزهد) دخى زهدده تكلف قيلغوچى
كبى (المفلس) مفلسدور اول (فى الباطن) باطنده (وعديم الذوق فى السماع) دخى سماعده ذوق
ولذتنى تابمغان كمسه كبى (والجاهل) دخى نادان كمسه كبى (الحامل) حمل قيلغوچى مغنى نك شعرلرنى
(على ما لا ينبغى به تعالى) خداى تعالى غه لايق بولمغان نرسه اوزرينه (والملوث قلبه) دخى كونگلى
بوچيالغان كمسه كبى (بحب الدنيا) دنيا محبتى ايله (والشهوة) دخى شهوت محبتى ايله (والمتلهى)

دخی لهو قیلغوچی کمسه کبی (بالنّغمة) نغمه ایله یعنی سماعنی لذت نفس وطبیعتنك خوشلغی اوچون ایشتکوچی کمسه کبی (ویصغی) سماعنك ادبی قولاق صالور غناغه وایشتور آنی (بالحضور) حضور قلب ایله (ولا یلتفت) التفات قیلماس یعنی قارامس (الی الجوانب) اطرافلارینه (ووجوه المستمعین) دخی ایشتکوچیلرنك یوزلرینه (ویشتغل) شغل لنور (بنفسه) اوزی ایله (برعایة قلبه) کونکلنی رعایه قیلماق ایله (وما فتح علیه) دخی شول نرسه ایله شغللنور کیم فتح بولدی یعنی ظاهر بولدی آنك اوزرینه اسرار الهیدن (ویجلس) اولتورور (علی هیئة المتأمل المستغرق) بیك تأمل قیلغوچی کمسنه صورتنده یعنی باشنی انکوب واعضالارنی سلکنتمای اولتورور (ویحترز) دخی صاقلانور (عما یشوش) کونکلنی تشویش اندره تورغان نرسه لردن (کالسعال) یوتکرمك کبی (والتثاؤب) دخی ایسنمك کبی (والمنکرات) دخی صاقلانور منکر بولغان ایشلردن (کضرب الید) قولنی صوقماق کبی (وتحریك الاطراف) اعضالارنی سلکنمك کبی (والرقص) دخی آیاق تیبمك کبی (وخرق الثوب) دخی کیوم یرتمق کبی (الّا) مگر بو ایشلر جائزدور (ان صار) اول کیم بولسه (مغلوبا) عقلی ینکلمش (بحیث لا یعلم بفعله) شول حیثیتچه کیم بیلماس اوزینك قیلغان ایشنی (او لا یطیق) یا ایسه طاقت قیلماس (الامتناع) طیلماغه (عنه) اول ایشلردن (لطریان) عارض بولغان اوچون (نحو هیبة) خدای تعالی نك هیبت وسلطنتی کبی (او جلال) یا ایسه خدای تعالی نك اولوغلغی کبی (او حیاء) یا ایسه اویالمق کبی اوزینك کیچلکندن (فیعذر) بس بو صورتلرده عذرلی بولور (کما غلب) نیتاك کیم غالب بولدی (علی عمر رضی الله تعالی عنه) حضرت عمرکا راضی بولغای ایدی خدای تعالی آندن (عام الحدیبیة) حدیبیة غزاسی یلنده (ویوم مات عبد الله بن ابی) دخیده غالب بولدی حضرت عمرکا عبد الله بن ابی دیکان منافق اولکان کونده (حمیة الدین) یعنی اوشبو ایکی وقتده حضرت عمرکا غالب بولغان نرسه حمیة الدین یعنی دین غیرتی (حیث انکر الصلح) یعنی حضرت عمرکا دین غیرتی حدیبیه غزاسی یلنده غالب بولدی حضرت عمر صلحنی انکار قیلغان زمانده (والصلوة علی جنازته) دخی عبد الله اولکان کوننی دین غیرتی غالب بولدی حضرت عمرکا عبد الله غه جنازه نمازنی انکار قیلغانده (والدعاء) دخی دعانی انکار قیلغانده (له) اول عبد الله غه (والقیام) دخی تورماقنی انکار قیلغانده (علی قبره) اول عبد الله نك قبری اوزرینه حضرت عمرنك بو انکاری ورسول علیه السلامغه مخالفت قیلماغی وقارشی بولماغی دین غیرتی سببلی بولغان اوچون رسول علیه السلام حضرت عمرنی معذور کوردی (وابی طیبة رضی الله تعالی عنه) دخی نیتاك کیم غالب بولدی حضرت ابی طیبه اسلمی صحابه کا رضی الله تعالی عنه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم نك محبتی (حیث شرب) اچکانی زمانده (دمه علیه الصلوة والسلام) پیغامبر علیه السلامنك قاننی (بعد الحجامة) پیغامبر علیه السلامغه حجامت قیلغاندن صونك (لکنه) لکن بو مغلوب بولماق (ضرب تقصیر) برنوعی کیچلك کیم (جلّ) الوغ بولدی (قدر ذوی الکمال) کمال اهللرینك مرتبه سی (عنه) اول مغلوب بولماقدن (لا سیما) خصوصا یعنی بیکراك (الانبیاء) پیغامبرلرنك مرتبه لری (فهم) آنك اوچون کیم اول پیغامبرلر (اصحاب شرایع) شریعت صاحبلریدور (مکملون) کامل

قلغوچیلردور باشقه کشیلرنی (ویساعد) دخی سماعنك ادبی موافقت قیلور (الاخوان) سماع مجلسنده اولغان دین قرنداشلرینه (فی القیام) تورماقده (ورفع العمامة) دخی چالمه نی کوترمکده (ان کان) اکر بولسه چالمه‌نی‌کوترمك وصالمق (معتادا) عادتلنمش (فالمخالفة) آنکچون‌کیم‌صحبتداشلرینه خلاف قیلماق (موحش) وحشتلندرکوچی ونفرتلندرکوچی دور صحبتداشلرنی (والاسرار) صحبتداشلرنی شادلاندرمق (بالمساعدة) آلارغه موافقت قیلماق‌ایله (فیما لم ینه عنه) شریعتده نهی قیلنمغان نرسه‌ده (وصارمعتادا) دخی بولسه‌اول نرسه آلارنك آرالارنده عادتلنمش (بعد عصرهم) سلف صالحین‌نك زمانلرندن صونك (حسنة) کورکامدور اول شادلاندرمق (وان کان) اکر بولسه‌ده اول موافقت قیلنه تورغان نرسه (بدعة) بدعت (ویخفی) دخی سماعنك ادبی یاشرور (به) اول سماعنی اکرسماعنی‌ایشتکوچی مقتدا بولسه (لئلا یقتدی العوام) عوام‌ناس اقتدا قیلماسون اوچون (ویظهر) دخی ظاهر قیلور (المنع) طیماقنی سماع مجلسندن (فهو) آنکچون کیم اول سماع (یضر الاکثر) کوب کشیکا ضرربیره دور (للاعانة علی الهوی) هوای نفسانیغه‌اعانت‌ویاردم بیرکان اوچون عوام ناس حقنده (ویتخلف) تخلف قیلور یعنی سماع مجلسینه بارمس (الکامل المعرفة) معرفتی کامل بولغان کمسنه (والمحبة) دخی خدای تعالی‌غه محبتی کامل بولغان کمسنه (للاستغناء) مونکسز بولغان اوچون (عن المحرك الخارجی) طیشدن حرکتلندرکوچیدن (الا) مکرحاضر بولورسماع مجلسینه (بنیة الاسرار) قرنداشلرنی شادلاندرمق نیتی ایله (بالمساعدة) آلارغه موافقت قیلماق ایله (وتعلیم ضبط الجوارح) دخی اوکرتمك قصدی‌ایله‌اعضالارنی ضبط قیلماقنی (مع کمال الحال) حالی‌کامل بوله‌تورو (والاسلم) سلامتلیراق (الاجتناب) صاقلانمق سماع مجلسندن (لمکان الاختلاف) علمالارنك‌اختلافی‌بولغان‌اوچون سماعنك درستلکنده (وندرة تحقق الشروط) دخی سماعنك شرطلرینك وقوعی آز بولغان اوچون (لدقة مکائد النفس والشیطان) نفس ایله شیطان نك مکرلری نازك بولغان اوچون

الباب العاشر

اونچی باب (فی الاناءة) آشقماس سزلقنی بیانده (والحلم) دخی بومشاقلقنی بیانده (والعفو) دخی خطالردن کیچمکلکنی بیانده (والنصیحة) دخی آدملرکا ایذکولکنی ایستمکلك بیانده‌دور (بسم الله الرحمن الرحیم الاناءة) آشقماس‌سزلق (معنی) آدمده بولعان بر وصف وخلقدور (باعث) سببدور اول (علی الاحتیاط) صاقلانمقغه (فی الامور) ایشلرده (والتأنی) تأنی نك معناسی (اتباعها) اول اناءة‌کا ایرمك (بعد الدخول) کرکاندن صونك (فیه) اول ایشلرکا (والتوقف) دخی توقتامق (قبله) اول ایشلرکا کرمکدن اول (وضدها) اول اناءة‌نك ضدی ومقابلی (العجلة) عجله‌دور یعنی آشقماقدور (وهو) اول عجله (باعث) سببدور (علی الاقدام) بر ایشنی قیلماغه (باول خاطر) کونکلکا‌اول توشکان‌خاطر ایله‌یعنی ایشنك صونکغنی‌اویلامایچه (والاستعجال) استعجال‌نك معناسی (اتباعه) اول کونکلکا توشکان خاطرکا ایرمك یعنی آنك ایله عمل قیلماق (وورد) کیلدی (ح) حدیثده (والعجلة) آشقماق (من الشیطان) شیطاندندور (الا) مکرآشقماق شیطاندن ایمس (فی تزویج بکر) بکرقزنی نکاحلندرمکده (وقضاء الدین) دخی بورچنی‌اوتمکده (وتجهیز المیت) دخی میتنی‌کفنلمکده وکومکده (وقری الضیف) دخی مهمان نی ضیافت قیلماقده (والتوبة) دخی توبه قیلماقده (من الذنب) کناهدن

(وَآفَاتُهَا) اول آشقماقنك آفتلری کوبدور برسی (اَلْحِرْمَانُ) محروم بولماق (عَنِ الْمَطْلُوبِ) ایستلنمشدن (فَمَنِ اسْتَعْجَلَ) آنکچون کیم بر کمسه آشقسه (نَيْلَ مَنْزِلَةٍ) بر مرتبه کا ایرشمکا (اَوْ اِجَابَةَ دَعْوَةٍ) یا ایسه دعا مقبول بولماغه (قَبْلَ الْوَقْتِ) وقتدن ایلك (يَتْرُكُ) ترك قیلور وقویار اول آشقغوچی مرتبه نی ایستمکنی دخی دعا قیلماقنی (مَلَالَةً) آغرلق اوچون بس آشقماق سبب بوله دور مقصوددن محروم بولماغه (اَوْ مُكَافَاةَ ظَالِمٍ) یا ایسه آشقسه ظالمنك مكافاتنه یعنی ظلمی اوچون بولغان جزاغه (يُبْطِلُ) باطل قیلور اول مكافاتنی (بِالدُّعَاءِ عَلَيْهِ) ظالمغه یاوز دعا قیلماق ایله (وَاقْتِحَامُ الشُّبْهَةِ) ایکنچی آفتی شبهه کا کیرمك بو شبهه کا کیرمك ایله ورع وتقوا زائل بوله دور (فَاَصْلُ الْوَرَعِ) آنکچون کیم ورعنك اصلی (اَلنَّظْرُ الْبَالِغُ) کامل قارامق (فِی كُلِّ شَيْءٍ) هر نرسه ده کیم شروع قیلور آنی حاصل قیلماغه (وَالْاِفْرَاطُ فِی الْغَضَبِ) عجله نك اوچونچی آفتی حددن آرتق آچو قیلماق (وَهُوَ) اول افراط غضب (مَذْمُومٌ) شریعتده ذملنمشدور (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (وَالْغَضَبُ) آچو (يُفْسِدُ الْاِيمَانَ) فاسد قیله دور ایمان نی (كَمَا يُفْسِدُ) نیناك کیم فاسد قیله دور (اَلصَّبِرُ) صبر دیکان نرسه (اَلْعَسَلَ) بالنی صبر صادنك اوستی ایله بر آچی یغاچ نك صوی کیم آنی ایمچککا سورتورلر بالانی ایمچکدن آیرغانده (وَهُوَ) اول غضب (غَلَيَانُ دَمِ الْقَلْبِ) کونکل قانینك قاینامقی (لِطَلَبِ الْاِنْتِقَامِ) انتقامنی ایستمك اوچون یعنی اوچ آلماق اوچون (وَالْمَحْمُودُ) غضبنك ماقتاولسی (اَلْاِعْتِدَالُ) تیکز واورطه آچو (وَهُوَ) اول اورطه آچو (اَلضَّبْطُ) صاقلامق قوت غضبیه نی (تَحْتَ الشَّرْعِ) شریعت حکمینك آستنده (وَالْعَقْلِ) دخی عقل حکمینك آستنده (فَالتَّفْرِيطُ) بس شریعت چیکندن کیم آچو قیلماق (مَذْمُومٌ) ذملنمشدور (كَالْاِفْرَاطِ) شریعت چیکندن آرتق آچو قیلماق کبی (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ق) قرآنده (اَشِدَّاءُ) یعنی پیغامبر علیه السلامنك صحابه لری قاتی لاردور (عَلَى الْكُفَّارِ) کافرلرکا (ق) (وَلَا تَأْخُذْكُمْ) توتماسون سزلرنی (بِهِمَا) زنا قیلغان ایر ایلان خاتونغه (رَأْفَةٌ) رحمت وشفقت (فِی دِينِ اللّٰهِ) خدای تعالی نك دیننده (وَقَلْعُهُ) آچونی کونکلدن قوبنارمق یعنی آچونی بالکلیه بتورمك (فِی زَوَالِ مَا) شول نرسه نك کیتمکنده کیم (اِسْتَغْنَى) مونکسز بولدی آدم (عَنْهُ) آندن (مُمْكِنٌ) ممکندور مثلا بر کمسه نك آرتق یورطی بولسه بر ظالم آنی بوزماقنی قصد قیلسه اوشبو تقدیرده یورط ایاسی اویلاسه دنیا نرسه سی فانی وفائده سز نرسه هم اول یورط منکا کیرك ایمس دیب بس بو تقدیرده غضب وآچو قیلماس سراق ممکن دور (لَا) آچونی قوبنارمق وبتورمك ممکن ایمس (مَا احْتِيجَ اِلَيْهِ) شول نرسه نك کیتمکنده کیم محتاج بولور آدم اول نرسه کا (كَطَعَامٍ) آش کبی (يَسُدُّ) باغلار اول آش وبتورور (جَوْعَتَهُ) آنك آچلغنی (وَثَوْبٍ) دخی کیوم کبی (يَسْتُرُ) اورتر اول کیوم (عَوْرَتَهُ) آنك عورتنی (وَبَيْتٍ) یورط کبی (يُوَارِيهِ) اورتر آنك حالنی (وَكِتَابٍ) دخی کتاب کبی (يُطَالِعُهُ) مطالعه قیلور یعنی اوقر اول کتابنی بس بو صورتلرده بر کمسه اول مذکور بولغان نرسه لرنك برسنی آلماقنی یا ایسه هلاك قیلماقنی قصد قیلسه اول کشیکا ممکن توکل آچو قیلماسه (بِصُعُوبَةِ تَفْرِيغِ الْقَلْبِ) کونکلنی بوشانمق وصاوتمق مشکل بولغانی اوچون (عَنْ حُبِّهَا) اول نرسه لرنك محبتندن (اِلَّا) مکر ممکن بولور بو تقدیرلرده ده غضب وآچونی بتورمك (لِمَنْ) شول کشیکا (غَلَبَ) غالب بولدی (عَلَيْهِ)

آنك اوزرینه (التوحید) خدای تعالی نی برلمك (فیری) بس کورور (الخلق) مخلوقلرنی (مسخرین) خدای تعالی نك ید قدرتنده مسخرلر (کالقلم) قلم کبی (فی ید الکاتب) یازغوچینك قولنده (وفیه) بو کبرکلی نرسه نك کیتمکنده (الکسر) آچونی صندرمق یعنی کیتمك ممکن دور نیتاك کبرکلی بولغان نرسه نك کیتمکنده آچونی بتورمك ممکن ایدی (بان لا یظهر الاثر) یعنی آوچونی صندرمق بوطریقچه کیم ظاهر قیلماس آچونك اثرنی (والسبب) غضب وآچونك سببی (الکبر) تکبرلك (والعجب) دخی اوزنی الوغ بیلمك (والمزاح) دخی مطایبه قیلماق یعنی اوین کولکو قیلماق (والاستهزاء) دخی خورلامق (والایذاء) دخی رنجتمك (والحرص) دخی حریص بولماق (فی الفضول) آرتق نرسه ده (وعلاج کل) بارچه سینك علاجی ذکر قیلنمشدور (فی موضعه) اوزلرینه مناسب بولغان اورنده (وبالاجمال) آچونی بتورمکنك علاجی اجمال لق ایله (التوضی) طهارت قیلماق (والتعبد) عبادت قیلماق (والقعود) اولترمق اکر تورغان بولسه (والاتکاء) طایانمق (والاضطجاع) یاتمق (والصاق الخد) ینکاقنی قوشماق (بالارض) یرکا یعنی ینکاقنی یرکا قویماق (فالکل) بس بولارنك بارچه سی (مروی) روایت قیلنمشدور (مامور) بیورلمشدور (به) آنك ایله (معللا) دلیلنمش بولغای حالده (بانه) بوطریقچه کیم غضب (جمرة) اوچقن دور (فی القلب) کونکلده (بدلیل حمرة العین) کوزنك قزللغی نك دلیلی ایله یعنی کوز قزارغان اوچون (وانتفاخ الاوداج) دخی بوین طامورلری قابارغان اوچون (والاستعاذة) دخیده غضبنی بتورمکنك علاجی صغنماق خدای تعالی کا (والاستعانة) دخی یاردم ایستمك (به تعالی) خدای تعالی ایله (والعلم) دخی علاجی بیلمك (بثواب الحلم) یومشاقلقنك ثوابنی (والتحلم) دخی کوچلانوب یومشاقلق قیلماقنك ثوابنی بیلمك ایله (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (والکاظمین) یوتقوچیلر (الغیظ) آچونی (ای) آنك معناسی (المتحملین) تحمل قیلغوچیلر یعنی آچوغه سبب بولغان نرسه نی کوترکوچیلر (ح) حدیث (من کف) برکمسه طیسه (غضبه) آچونی (کف الله تعالی) طیار خدای تعالی (عنه) اول کمسه دن (عذابه) اوزینك عذابنی (ح) حدیث (ان المسلم) درستلکده مسلمان (لیدرك) البته ایرشور (بالحلم) یومشاقلق ایله (درجة الصائم القائم) کوندوز روزه توتب کیچ عبادت ایله تورغان کشینك مرتبه سینه (وشدة غضبه تعالی) دخی غضبنی ییبرمکنك علاجی خدای تعالی نك غضبی نك قاتلغنی بیلمك (وقدرته) دخی خدای تعالی نك کامل قدرتنی بیلمك (وفضیحة الاخرة) دخی غضب وآچو سببلی بولغان رسوالغنی بیلمك (وتشبه الحلیم) دخی غضبنی ییبرمکنك علاجی آچو قیلمی تورغان کشینك اوخشامغنی بیلمك (بالانبیاء) پیغامبرلرکا (والاولیاء) دخی ولیلرکا (والغضوب) دخی آچولانغوچینك اوخشامغنی بیلمك (بالسبع الضاری) حمله قیلغوچی یرتقچ جانوارغه (وقبح هیئته) دخی اوزینك آچو وقتنده صورتینك قباحتلکنی بیلمك (والعجز) دخی عاجز بولماقنی بیلمك (عن الغلبة) غالب بولماقدن (علی مراده تعالی) خدای تعالی نك مرادینه (وانتقام المغضوب علیه) دخی آچو قیلنمش کمسه نك اوچ آلماقنی بیلمك (وحدوث الذنوب) دخی کناهلرنك حادث وپیدا بولماقنی بیلمك (لاخذ اللسان) تل شروع قیلغان یعنی کرشکان اوچون (فی الفحش) قباحت سوزلرکا (والسب) دخی سوکمکا (والجوارح) دخی اعضالر شروع قیلغان اوچون (فی الضرب) صوقماغه (والجرح) جراحت قیلماغه

(وَالْقَتْل) دخی اولترمکا (وَالْقَلْب) دخی کونکل شروع قیلغان اوچون (فی الْحقد) کینه توتماغه (وَهُوَ)
اول حقد یعنی کینه توتماق (ذَمِیمَةٌ) خورلانمش خصلتدور (فَاحِشَةٌ) قباحتدور (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح)
حدیث (اَلْمُؤْمِنُ) مؤمن (لَیْسَ بِحَقُود) کینه توتقوچی ایمسدور (وَالْعِلَاجُ) حقدنك علاجی (قَلْعُ الْغَضَبِ)
آچونی بتورمك (وَذِکْرُمَا) دخی شول نرسه نی اویلامق کیم (وَرَدَ) کیلدی اول (فی الْعَفْو) عفو وکیچمك
فضیلتنده (مِثْلُ ق) یعنی خدای تعالی نك بیورمقی کبی قرآنده (وَالْعَافِینَ) عفو قیلغوچیلر (عَنِ النَّاسِ)
آدملردن (ق) دخی بو آیت (خُذِ الْعَفْوَ) توت عفونی (ق) دخی بو آیت کبی (وَاَنْ تَعْفُوا) سزنك عفو
قیلماقنکز (اَقْرَبُ) یاقنراقدور (لِلتَّقْوٰی) تقواغه (وَهُوَ) اول عفونك معناسی (اِسْقَاطُ حَقٍّ وَجَبَ) شول
حقنی ساقط قیلماق کیم واجب بولدی اول حق ایکنچی کشیکا قصاص کبی (اَمَّا قَوْلُ اَبِی ضَمْضَمٍ) اما ابی
ضمضم نك سوزی ابی ضمضم بنی اسرائیلدن برشریف وعزیز کشیدور (تَصَدَّقْتُ) صدقه قیلدوم (بِعِرْضی)
اوزمنك حقمنی (عَلٰی عِبَادِكَ) سنك بنده لرنکا (فَوَعْدٌ) بس اول سوز وعده دور عفو ایله عفو ایمسدور زیرا که
بو وقتده ثابت بولغان حقی یوق تا کیم آنی اسقاط ایده (وَعَلَیْهِ) لازمدور اول ابی ضمضمغه (اَلْوَفَاءُ)
وعده سینه وفا قیلماق (وَمَا اَرْتَکَبَ الْحَقُودُ) دخیده حقدنك علاجی شول نرسه نی اویلامق کیم مرتکب بولور
آنکا کینه توتقوچی (مِنْ مَکْرُوهٍ) مکروه بولغان ایشلردن (کَتَرْكِ الْاِعَانَةِ) یاردم بیرمکنی قویماق کبی کینه
توتلمش کشیکا (فی الْحَاجَةِ) حاجت وقتده (وَالدُّعَاءِ) دخی دعانی ترك قیلماق کبی (وَالْوَعْظِ) دخی وعظنی
ترك قیلماق کبی (وَالرِّفْقِ) دخی یوموشاقلقنی ترك قیلماق کبی (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اِنَّ اللّٰهَ)
درستلکده خدای تعالی (یُحِبُّ) سوه دور (اَلرِّفْقَ) یوموشاقلقنی (وَمِنْ حَرَامٍ) دخیده کینه توتقوچی مرتکب
بوله دور حرامغه (کَالشَّمَاتَةِ) شاد بولماق کبی دشمنغه ایرشکان بلا ایله (وَالْاِعْرَاضِ) دخی اول دشمندن یوز
دوندرمك کبی (وَالْاِهَانَةِ) دخی آنی خورلامق کبی (وَالْغِیبَةِ) دخی آنی غیبت قیلماق کبی (وَتَرْكِ صِلَةِ الرَّحِمِ)
دخی صلهٔ رحمنی ترك قیلماق کبی (وَقَضَاءِ الْحَقِّ) دخی آنك حقنی ادا قیلماقنی قویماق کبی (وَالنَّصِیحَةِ)
دخی نصیحتنی قویماق کبی (وَهِیَ) اول نصیحت نك معناسی (اِرَادَةُ بَقَاءِ النِّعْمَةِ) خدای تعالی نك نعمتینك
دائم بولماقنی تلمك (عَلَی الْمُسْلِمِ) مسلمان اوزرینه (مِمَّا) یعنی اول نعمت شونداین نعمت جمله سندن (لَهُ) بولور
اول مسلمانغه (فیه) اول نعمتده (صَلَاحٌ) شونداین توزکلك کیم (عُرِفَ) معلوم بولدی اول توزکلك
(بِغَلَبَةِ الظَّنِّ) غلبهٔ ظن ایله (اَوْ قُیِّدَ) یا ایسه قیدلنمش بولدی نعمت نك بقاسی (بِشَرْطِهِ) صلاح شرطی
ایله یعنی ایتور خدای تعالی اول نعمتنی آنکا دایم قیلسون اگر بولسه اول نعمتده آنك توزکلکی (وَضِدُّهَا) اول
نصیحتنك ضدی ومقابلی (اَلْحَسَدُ) حسددور (وَهُوَ) اول حسدنك معناسی (اِرَادَةُ زَوَالِهَا) نعمتنك زائل
بولماقنی تلمك (عَنْهُ) اول حسد قیلنمشدن (مِمَّا) یعنی اول نعمت شونداین نعمت جمله سندن کیم (لَهُ) بولور
اول حسد قیلنمش کشیکا (فیه) اول نعمتده (صَلَاحٌ) توزکلك (فَاِنِ انْتَفَی الصَّلَاحُ) بس اگر منتفی بولسه یعنی
بولماسه اول نعمتده حسد قیلنمش کمسه نك توزکلکی واراده قیلسه اول نعمتنك زوالنی (فَغِیرَةٌ) بس اول اراده
وتلمك نك اسمی غیرتدور (وَاِنْ اَرَادَ) اگر تلسه (مِثْلَهَا) اول مسلمان نك نعمتی کبی نعمتنی (لِنَفْسِهِ) اوزینه (دُونَ)

تلامسه (الزَّوال) نعمتنك زاول بولماغنی (عَنْهُ) اول مسلماندن (فَغِبطَةٌ) بس اول ارادهٔ تلمك نك اسمی غبطه دور
(ومُنافسةٌ) دخی منافسه دور (والحَسَدُ) حسد (حَرامٌ) حرامدور (وآفاتُه) اول حسدنك آفتلری (كراهة
نعمته تعالی) خدای تعالی نك نعمتنی مكروه كورمك (وقضائه) دخی خدای تعالی نك قضاسنی مكروه كورمك
(وراحة المسلم) دخی مسلمان نك راحتنی مكروه كورمك (وفعلُ المعاصی) دخی كناهلی بولغان ایشلرنی
قیلماق (كالتملّق) یالغاندان دوستلق كورستمك كبی (والغیبة) دخی غیبت كبی (والشماتة) دشمن غه
ایرشكان بلا ایله شادلانمق كبی (فورد) بس كیلدی (ق) قرآنده (من شرّ حاسدٍ اذا حسد) صقنامن خدای
تعالی كا حسد قیلغوچی نك شرندن وقتیكه حسدنی ظاهر قیلسه (والتعبُ) دخی حسدنك آفتی رنج
ومشقت تارتماق (فی الدنیا) دنیاده دشمننده نعمتنی كورمك ایله متألم ومغموم بولغان اوچون (والعقاب)
دخی عذابدور (فی الآخرة) آخرتده حسد قیلغانلغی اوچون (بلا نفعٍ) اول حسددن هیچ فائده حاصل
بولماینچه (بل ینفع) بلكه فائده بیرور آنك حسد قیلماقی (المحسودَ) حسد قیلنمش كشیكا (فی الدنیا)
دنیاده (بمضرة العدو) دشمنی نك ضررلنمقی ایله (وفی الآخرة) دخی آخرتده فائده بیرور (بطلب المكافاة)
حسدنك قارشوسینه جزانی ایستمك ایله حسد قیلنمش حسد قیلغوچیدن (وعمی القلب) دخی حسد قیلوچینك
كونكلی صوقر بولماق (والخذلان) دخی زیانلی واوكنچلی بولماق دنیا وآخرتده (ففیه) بس بو حسدنك
حرام بولماقنده (الأثر) سلفلردن روایت باردور (الّا) مكر حسد حرام ایمس (فی نعمة الكافر) كافرنك
نعمتنده (والفاسق) دخی فاسقنك نعمتنده (المستعین) باردم ایستكوچی اول فاسق (بها) اول نعمت ایله
(علی الفسق) فسق غه (فهو) آنكچون كیم حسد قیلغوچی (یكره) مكروه كوره دور اول فاسقنك نعمتنی
(من حیث انه آلة) اول نعمت كناهغه آلت وسبب بولغان اوچون (دون النعمة) نعمت بولغان اوچون
ایمس بس بو كمسه حقیقتده فسقنك زوالنی ایستدی نعمتنك زوالنی ایستمدی شونك اوچون حرام ایمس
(بخلاف الغیرة) یعنی حسد حرام غیرتنك خلافیچه زیرا كه غیرت حرام ایمس (فورد) آنكچون كیم كیلدی
(ح) حدیثده (أتعجبون) ایا عجب قیلامسز (من غیرة سعد) حضرت سعد ابن ابی وقاصنك غیرتندن
(وانا) وحالانكه من (أغیر) غیرتلی راك (منه) اول سعددن (والله) خدای تعالی (أغیر) غیرتلی راقدور (منّا)
بزلردن (والغبطة) دخی غبطه نك خلافیچه زیرا كه اولده حرام ایمس (فورد) آنكچون كیم كیلدی
(ق) قرآنده (فلیتنافس المتنافسون) بس رغبت قیلسون رغبت قیلغوچیلر (ح) حدیثده (هما) غبطه قیلغوچی
ایله غبطه قیلنمش یعنی ایذكو عملنی قیلغوچی ایله آنك عملینه رغبت قیلغوچی (فی الأجر) اجر وثوابده (سواءٌ)
برابردور (فیمن) یعنی بو حدیث وارد بولدی شول كمسه حقنده كیم (قال) ایتدی اول كمسه (لو انّ لی
مال فلان) اكر بولسه ایدی منكا فلان كشینك مالی (لكنتُ) البته بولور ایدوم (أعمل) عمل قیلور ایدوم
(فیه) اول مالده (بمثل عمله) اول كشینك عملی كبی (فهی) بس بو غبطه (تتبع) تابع بوله دور (ما)
شول نرسه كا كیم (غُبط) رغبت قیلندی (فیه) آنده (حرمةً) حرمتده (واباحةً) مباح بولماقده
(ووجوباً) وجوبده (وندباً) مستحب بولماقده یعنی رغبت قیلنغان عمل حرام بولسه رغبت قیلماقده حرام

اکر اول عمل واجب بولسه رغبت قیلماقده واجب اکر اول مباح بولسه بوده مباح اکر اول مستحب بولسه بوده مستحب (والسَّبَبُ) حسدنك سببی (خُبْثُ النَّفْس) نفسنك مرادرلغی وقباحتلغی (وَهُوَ) اول حسد (دَاءٌ مزمنٌ) ایسکی وقرارلنغان آورودور (لِأَنَّهُ) آنکچون کیم اول خبث النفس (جِبِلّی) طبیعتکالازم بولغان دواسز خلقدور (وَالرَّغبَة) دخیده حسدنك سببی رغبت قیلماق یعنی کونکل قویماق ومحبت قیلماق (فِی نِعمَةِ الْغَیر) باشقه کشینك نعمتنه (کَالرِّیَاسَة) تورهلك والوغلق کبی (وَخَوْف فَوْتِ الْمَقَاصِد) دخی مقصودلرنك اوتمکندن قورقماق کبی (کَمَا فی الضَّرَّة) نیتاك کیم کونداش خاتونده (وَالْعَدَاوَةُ) دخی حسدنك سببی دشمنلق (وَالتَّعزُّز) دخی اوزنی عزتلو والوغ توتماق (بِکَرَاهَة) مکروه کورمك ایله (تَرَفُّع الْغَیْر) باشقه کشینك بیوك والوغ بولماغنی (وَالتَّکَبُّر) دخی تکبرلك (وَالتَّعَجُّبُ) دخی عجب لنمك (بِرُجْحَان مَنْ سَاوَاه) اوزینه برابر بولغان کشینك آرتق بولماغی ایله (فَمِنْ ثَمَّ) بس اوشبو صونکغی سبب اوچون (کَثُرَ) کوب بولدی حسد (بَیْنَ الْأَقَارِب) قرنداشلر وتینکداشلر آراسنده (لِکَثْرَة تَحَقُّقِهَا) حسدنك سببلرینك تحققی کوب برلغان اوچون (دُونَ) متحقق توکلدور حسدنك سببلری (عُلَمَاء الْآخِرَة) آخرت عالملرنده (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (وَنَزَعْنَا) نارندوق بز (مَا فِی صُدُورِهِمْ) عالملرنك کوکرکارنده بولغان نرسهنی (مِنْ غِلّ) کینهدن (اِخْوَانًا) بر برلریکا قرنداش بولغانلری حالده واولترغانلری حالده (عَلَی سُرُر) تخت لر اوزرینه (مُتَقَابِلِینَ) بر برلریکا قارشو بولغانلری حالده (وَعِلَاجُ کُلّ) بو ذکر ایدلکان سببلرنك علاجی (ضِدُّه) آلارنك هر بری سینك ضدی ومقابلی دور (وَذِکْر الْآفَات) دخی آفتلرنی اویلامق (الْمَذْکُورَة) ذکر ایدلمش اول آفتلر (وَمَا) دخی شول نرسهنی اویلامق کیم (وَرَدَ) کیلدی اول (فِیه) اول حسدنی ذملمکده (وَوُجُوب مُوَالَاتِ الْمُؤْمِن) دخی مؤمننك دوستلغی واجب بولماقنی اویلامق (وَرِعَایَة حُقُوقِه) دخی مؤمننك حقلرنی رعایت قیلماقنك واجب بولماغنی اویلامق (وَعِظَم قَدْرِه) دخی مؤمننك مرتبهسی بلند والوغ بولماقنی اویلامق (وَالْفَوَائِد) دخی موالاتنك فائدهلرنی اویلامق (کَالتَّعَاوُن) یاردم بیرمك کبی (وَبَرَکَة الْجَمَاعَة) دخی جماعتنك برکهسی کبی

﴿ اَلْبَابُ الْحَادِی عَشَرَ ﴾ اون برنچی باب (فِی الْعُزْلَة) آدمیارنك صحبتنی ترك قیلماق بیاننده دور (وَالْخُمُولَة) دخی اسم سز وشهرتسزلکنی اختیار قیلماق بیاننده دور (وَحُبّ الذَّمّ) دخی آدمیارنك خورلامغنی سومك بیاننده دور (وَبُغْض الْمَدْح) دخی آدمیلرنك مدحنی دشمن کورمك بیاننده دور

(بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ فِی الْعُزْلَة) بولغوچیدور عزلتده یعنی آدمیلرنك صحبتنی ترك قیلماقده (فَوَائِد) فائدهلر (وَهِیَ) اول فائدهلر (الْفَرَاغُ) کونکلنك بوشامغی (لِلْعِبَادَة) عبادت قیلماغه (فَالْخَلْقُ) آنکچون کیم آدمیلر (شَاغِلُونَ) شغللندرکوچیلردور یعنی عبادتدن طیغوچیلر (وَکَانَ عَلَیْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) بولدی پیغامبر علیه السلام (یَعْتَزِلُ) آدمیلردن آیرلور بولدی (فِی جَبَل حِرَاءَ) حرا طاغنده (وَالْجَمْع) دخیده آنکچون کیم جیماق عبادت قیلماق ایله آدمیلرکا مخالطه قیلماقنی (مُتَعَذِّر) مشکلدور (اِلَّا) مکر مشکل بولماس (لِمَنْ) شول کشیکا (اسْتَغْرَقَ) مستغرق بولدی (بَاطِنُه) آنك قلبی (بِه تَعَالٰی) خدای تعالی ایله (فَغَابَ) بس غائب بولدی (عَنْهُمْ) آدمیلردن (قَلْبًا) کونکلی ایله (وَشَهِدَهُمْ) حاضر بولدی آدمیلر

قاشنده (لسانًا) تل ایله (وَالْخَلَاصُ) دخیده عزلت‌نك فائده لرندن خلاص بولماق (عَنِ الْمَعَاصِی) گناهلردن (کَالرِّیَاءِ) ریا کبی (وَالْغِیبَةِ) دخی غیبت کبی (وَالْبِدَعِ) دخیده عزلتنك فائده لرندن خلاص بولماق بدعتلردن (مِثْلُ کَیْفَ اَصْبَحْتَ) شونك کبی کیم ایتولور سلامدن اوّل کشیکا نیچوك تانکغه کردنك (عَافَاكَ اللّٰهُ) عافیت بیرسون خدای تعالی سنکا بو سوز بدعت شول تقدیرده سلامدن اوّل ایتولسه اما سلامدن صونك ایتولسه بدعت ایمسدور (وَمُشَاهَدَتَهَا) دخیده عزلتنك فائده لرندن خلاص بولماق بدعتلری کورمکدن (فَهُوَ) آنکچون کیم بدعتلرنی کورمك (یُورِثُ) کیلتوره‌دور (الْاِسْتِحْقَارَ) اوزیده بولغان قباحت وگناهنی حقیر وکچوك صایامقنی زیراکه کشیلرده گناه کبیره‌لرنی کوب کورسه اوزیده بولغان گناه‌لرنی صغیر وحقیر صایار (وَالْجَلِیسِ السُّوءِ) دخیده عزلتنك فائده لرندن خلاص بولماق یاوز اوترداشدن (لِتَاْثِیرِ الصُّحْبَةِ) صحبت اثر قیلغان اوچون (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (مَثَلُ الْجَلِیسِ السُّوءِ) یاوز اوترداشنك اوخشاشی (مَثَلُ الْقَیْنِ) تیمورچی اوخشاشی کیم لباسنی یاندرماسه‌ده قباحت ایسی بورنغه ایرشور ایذکو اوترداشنك اوخشاشی عطار کبی کیم عطرندن یعنی خوش ایسلی مایندن بیرمسه‌ده یخشی ایسی ایرشور (وَالْفِتَنِ) دخیده عزلتنك فائده لرندن خلاص بولماق فتنه لردن (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (اَلْزِمْ) لازم توت (بَیْتَكَ) یورطنك‌نی یعنی آدمیلر ایله خلط قیلمه (وَاَمْلِكْ) ملك‌لندور (عَلَیْكَ) اوزنکا (لِسَانَكَ) تلنکنی یعنی آدمیلرنك حاللرنده تکلم قیلمه (وَخُذْ) توت وعمل قیل (مَا) شول نرسه‌نی کیم (تَعْرِفُ) تانورسن اول نرسه‌نك بولماغنی دینده (وَدَعْ) ترك قیل وعمل قیلمه (مَا) شول نرسه‌نی کیم (تُنْکِرُ) تانماس‌سن اول نرسه‌نك دینده بولماقنی (وَعَلَیْكَ) لازم توت اوزنکا (بِاَمْرِ الْخَاصَّةِ) نفسنکا خاص وحاجت بولغان نرسه‌نی (وَدَعْ) قوی (عَنْكَ) اوزنکدن (اَمْرَ الْعَامَّةِ) عوام ناسنك ایشنی (حِینَ قِیلَ) یعنی بو حدیث وارد بولدی ایتولکان زمانده (مَا ذَا تَأْمُرُنِی) نی نرسه‌نی بیوراسن منکا یا رسول الله (فِی زَمَانِ الْفِتَنِ) فتنه‌لی زمانده (وَاِیذَائِهِمْ) دخیده عزلتنك فائده لرندن خلاص بولماق آدمیلرنك ایذاسندن (بِنَحْوِ الْغِیبَةِ) غیبت کبی ایله (وَالنَّمِیمَةِ) دخی نمیمه ایله (وَطَمَعِهِمْ) دخیده عزلتنك فائده‌لرندن خلاص بولماق آدمیلرنك طمعندن (فَرِعَایَةُ الْحُقُوقِ) بس حقلرنی رعایه قیلماق وآدمیلرنی اوزیدان راضی قیلماق (شَدِیدَةٌ) قاتیدور (وَفِیهَا) بولغوچیدور آدمیلرنك حقلرنی رعایه قیلماقده (ضَیَاعُ الْاَوْقَاتِ) وقتلرنی ضایع قیلماق (وَفَوَاتُ الْمُهِمَّاتِ) دخیده بولغوچیدور آدمیلرنك حقلرنی رعایه قیلماقده کیرکلی نرسه‌لرنك اوتمکی (وَالطَّمَعِ) دخیده عزلتنك فائده لرندن خلاص بولماق طمع قیلماقدن (فِیهِمْ) آدمیلرده بولغان نرسه‌لرنی (فَالنَّظَرُ اِلَی زَهَرَاتِ الدُّنْیَا) آنکچون کیم قراماق دنیا زینتلرینه (یُحَرِّكُ) حرکتلندره‌دور (الْحِرْصَ) حرصنی (وَلِقَاءِ الثَّقِیلِ) دخیده عزلتنك فائده‌لرندن خلاص بولماق صحبتی آغر کمسه ایله ملاقات قیلماقدن (وَالْاَحْمَقِ) دخی احمق ایله ملاقات قیلماقدن (فَهُوَ) آنکچون کیم احمق ایله ملاقات قیلماق (اَشَدُّ الْبَلَایَا) بلالرنك قاتی‌راغیدور (وَآفَاتٌ) دخیده بولغوچیدور اول عزلتده آفتلر (وَهِیَ) اول آفتلر (فَوَاتُ التَّعَلُّمِ) علم اوکرنمکنك فوت بولماغی یعنی اوتمکی (فَهُوَ) آنکچون کیم علم اوکرنمك

(مقدّم) مقدمدور (لافتقار العبادة) عبادت محتاج بولغان اوچون (والتقوى) دخی کناهدن صاقلانمق محتاج بولغان اوچون (اليه) اول علمکا (والتعليم) دخیده عزلتنك آفتلرندن علم اوکرنمکنك فوت بولماغی واوتمکی (فهو) آنلیچون کیم علم اوکرنمك (اولی) آرتغراقدور (ايضا) ینه یعنی علم اوکرنمك کبی (ان کان) اکر بولسه اوکرنمکی واوکرنمکی (فی علم الآخرة) آخرت علمنده (وراعی حقه تعالی) دخی رعایه قیلسه علم اوکرتسکوچی هم علم اوکرنـکوچی خدای تعالی نك حقنی (بالاحتراز) صاقلانمق ایله (من الذمايم) قباحت ومذموم بولغان خصلتلردن (کالرياء) ریا کبی (وحب الجاه) دخی جاه ومرتبه‌نی سومك کبی (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (اذا ظهرت) هرقچان ظاهر بولسه (الفتنة) فتنه (وسکت) سکوت قیلسه (العالم) عالم کمسه (فعليه) بس بولسون اول عالم اوزینه (لعنة الله) خدای تعالی‌نك لعنتی (والا) اکر اوکرنمکی واوکرتمکی آخرت علمنده بولماسه (فالعزلة) بس عزلت قیلماق یعنی آدمیلر صحبتندن آیرلمق آرتقدور (کما فی زماننا) نیتاك کیم بزم زمانه‌ارمزده (لذهاب علم الآخرة) آخرت علمی‌ایله شغل‌لنمك کینکان یعنی بتکان اوچون (والعمل) دخی عمل قیلماق بتکان اوچون (عليه) اول آخرت علمینه موافق (وتعذر) دخی مشکل بولغان اوچون (رعاية الحقوق) اسناذنك دخی شاکردنك حقلرنی رعایه قیلماق(ومرج الفتن) دخی فتنه لر دولقنلانغانلاری اوچون یعنی هر طرفدن هر تورلی فتنه‌لر کوبیکان اوچون (والانتفاع من الغير بالكسب) دخی‌ده عزلتنك آفتلرندن غیردن کسب ایله فائده آلماقنك فوت بولماغی یعنی اوتمکی (للكفاية) اوزینه یتچك مقدار اوچون (او الصدقة) یا ایسه صدقه اوچون (فهو) آنلچون کیم بو نیت ایله کسب قیلماق (اولی) آرتغراقدور (من العمل الظاهر) عزلتده بولغان ظاهر عملدن (والتأدب) دخیده عزلتنك آفتلرندن ادب اوکرنمکنك اوتمکی یعنی خلقلرنی پاکیزه قیلماس سزلق (بالارتياض) ریاضت قیلماق ایله (فی البداية) سلوك حالینك اوّللرنده (والتأديب بالرياضة) دخیده عزلتنك آفتلرندن ایکنچی کشینی ریاضت ایله ادبکا اوکرتمکنك اوتمکی (فهو) آنلچون کیم اول ادبکا اوکرتمك (کالتعليم) علم اوکرتمك کبی (والموانسة) دخی عزلتنك آفتلرندن آدمیلر ایله موانست والفت ودوستلق قیلماقنك اوتمکی (فهی) آنلچون کیم اول موانست (مستحبة) مستحبدور (لقطع الملالة) آغراق ویالقاولقنی ییرمك اوچون (المنفرة للعبادة) عبادت قیلماقدن قاچرغوچی اول ملالت (وثواب اقامة الجمعة) دخیده عزلتنك آفتلرندن جمعه نمازنی اوقماقنك ثوابینك اوتمکی (والجماعة) دخی جماعت ایله نماز اوقماقنك ثوابینك اوتمکی (ونحوهما) دخی بو ایکسی اوخشاشلی یعنی عید نمازی کبی (وحقوقهم) دخیده عزلتنك آفتلرندن مسلمانلارنك حقلری فوت بولماقی یعنی اوتمکی (کالعيادة) آورغان کمسه‌نك حالنی صورامق کبی (والتشييع) دخی جنازه آرتندن بارمق کبی (والتواضع) دخی عزلتنك آفتلرندن مسلمانلارغه تواضع قیلماقنك اوتمکی (فقد يحمل التكبر) بس بعضی وقتده حمل قیله‌دور یعنی باعث وسبب بوله‌دور تکبرلك (عليها) اول عزلت نی اختیار قیلماغه (بحب زيارتهم) آدمیلرنك زیادت قیلماقلرنی دوست کورمك ایله (تبركا) آنك ایله تبرکلنمك یوزندن (والتجارب) دخی عزلتنك آفتلرندن تجربه لنمك نك اوتمکی یعنی

آدمیلر

آدميلر ايله مخالطه سببلى حاصل بوله تورغان تجربه‌لرنك اوتمكى (فيتعلق) آنكچون كيم متعلق بوله‌دور (بها) اول تجربه‌گا (مصالح الدارين) ايكى يورطنك مصلحتلرى (لاسيما) خصوصا (الرياضة) رياضت (والاصل) اصل عزلتده وآدميلر ايله مخالطه قيلماقده (الاستفتاء) فتوا صورامق (من القلب) كونكلدن (وحقها) اول عزلتنك حقى وادبى (نية الاحتراز) صاقلانمقنى نيت قيلماق (عن شر النفس) اوزنفسينك شرندن (والغير) دخى باشقه‌كشينك شرندن (والتقصير) دخى صاقلانمقنى نيت قيلمق كيمچلك قيلماقندن (فى رعاية الحقوق) آدميلرنك حقلرنى رعاية قيلماقده (والتجرد للعبادة) دخى عزلتنك ادبى عبادتكا تجردنى نيت قيلماق يعنى يالغز عبادت ايلان‌گنه شغل‌لنمكنى نيت قيلماق (وتهذيب الاخلاق) دخى خلق‌لرنى پاكلمكنى نيت قيلماق (والسلوك) دخى بارمقنى نيت قيلماق (فى طريقه تعالى) خداى تعالى يولنده (والحضور) دخيده عزلتنك ادبى حاضر بولماقنى نيت قيلماق (فى نحو الجمعة) جمعه كبى خير اورنلرغه (والجماعة) دخى جماعت نمازينه (والعيد) دخى عيد نمازينه (والحج) دخى حجكا (ومجلس العلم) دخى علم مجلسينه (ويجوز) درستدور (الترك) بو اورنلرغه حاضر بولماس سزلق (عند معارضة منكر افحش منه) اول اورنلرغه بارماس سزلقدن قباحتراك برمنكر وحرام بولغان ايش معارضه قيلغانده يعنى بو ذكر ايدلكان اورنلرغه بارغانده بر حرام ايشكا مرتكب بولسه اول تقديرده اول اورنلرغه بارماسه درستدور (والاحب) سوكلى‌راك (حينئذ) بوحرام بولغان نرسه معارضه قيلغانده (ان يسكن) بوكيم ساكن بولور يعنى تورور (موضعا) شونداين اورنده كيم (يسقطها) اول اورنلرده تورمق ساقط قيلوروتوشرور اول ذكر ايدلكان اورنلرغه بارمقنك واجب بولماغنى (والسكون) تورماق (فى رباط السالكين) سالكلر ودرويشلرنك خانقاسنده (يفيد) فايده بيرور (سلامة العزلة) عزلتنك سلامتلكنى (وبركة الجماعة) دخى جماعتنك بركتنى يعنى خانقاده استقامت قيلسه عزلتنك آفتلرندن خلاص بولور هم جماعت ايله نماز قيلوب جماعت بركتندن بهره‌لى بولور (والتعاون) دخى فايده بيرور اول خانقاده تورمق ياردملشمكنى (على البر) ايذكولكا (والتأدب) دخى ادب‌لنمكا (فلسان الحال) آنكچون كيم حال تلى (افصح) فصيح‌راقدور قال تلندن (وورد) كيلدى (ق) قرآنده (كونوا) بولنكز اى مسلمانلار (مع الصادقين) صادقلر ايله (والطريق) عزلتكا ايرشدركوچى يول يعنى عزلت قيلماغه سبب بولغان نرسه (الاستغراق) مستغرق بولماق (بالعبادة) عبادت ايله يعنى دايم عبادت ايله شغل‌لنمك شول طريقچه كيم نيچه زماندن صونك آدملر صحبتندن وحشى بولور قاچار (فالاستيناس) آنكچون كيم مونس‌لنمك (بالناس) آدميلر ايله (من الافلاس) افلاس علامتلرندن (وقطع الطمع) دخيده عزلتكا ايرشدركوچى يول وآنكا سبب بولغان نرسه آدميلردن طمعنى كيسمك (وذكر الآفات) دخيده عزلتكا ايرشدركوچى يول وآنكا سبب بولغان نرسه آدميلر ايله مخالطه قيلماقنك آفتلرنى اويلامق غيبت وزنا كبى (وايثار الخمولة) دخيده عزلتكا ايرشدركوچى يول وآنكا سبب بولغان نرسه شهرتسزلكنى اختيار قيلماق (وهى) اول شهرتسزلك (فضيلة عظيمة) الوغ فضيلتدور (فورد) بس كيلدى (ح) حديثده (رب) كوب (اشعث) ساچ وصقال‌لرى بر برينه قارشمش (اغبر) توزانغه

بويالمش (ذی طمرین) ایکی ایسکی کییم ایاسی (لایؤبه) اول کشیکا اعتبار قیلنمیدور (لو اقسم) اکر آنط ایتسه اول کشی (علی الله) خدای تعالی اوزرینه یعنی والله خدای تعالی فلان ایشنی قیلور دیسه (لابره) البته خدای تعالی آنی راست سوزلکوچی قیلور (ولو اتسع) اکرکوب بولسه (الجاه) کشینک شهرت ومرتبه سی (بلاطلب) جاهنی استامینچه وآنکا رغبت قیلمایینچه (فغیر مذموم) بس اول جاه مذموم ایمسدور (کما الانبیاء) نیتاك کیم بولدی اول جاه پیغامبرلرکا علیهم السلام (والخلفاء) دخی خلفاء راشدینکا (والائمة) دخی علماء مجتهدینکا (الا) لکن (ان) درستلکده (فیه) بولغوچیدور اول جاه وشهرتده (فتنة) فتنه وآفت (للضعفاء) ضعیفلرکا (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (حسب امرء) کفایت قیلور ایرکا (من الشر) یاوزلقدن (الا) مکر (من) شول کمسه کیم (عصمه) صاقلادی آنی (الله) خدای تعالی (ان یشیر) یعنی کفایت قیلور ایرکا یاوزلقدن بومقدار کیم اشارت قیلور (الناس) آدمیلر (الیه) اول کشیکا (بالاصابع) بارمقلر ایله (فی دینه) دیننده یعنی دیندارلق ایله مشهور بولماقی کفایت قیلورکشیکا یاوزلقدن (ودنیاه) دخی دنیاسنده مال ومرتبه ایله (وانما المذموم) درستلکده خورلانمش (حب الجاه) مرتبه وشهرتنی سومك (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (تلك الدار الآخرة) بو آخرت سرایی کیم اوجماحدر (نجعلها) قیلوربز آنی (للذین) شوندااین کمسهلر اوچون کیم (لایریدون) ایسنهمسلر (علوا) الوغلق وتکبرلك وشهرتنی (فی الارض) ییرده (ولا) دخیده ایستامسلر (فسادا) فساد وبوزقلقنی (واصله) اول جاهنك اصلی (انتشار الصیت) کشینك آوازاسی پراکنده اولمق ویایلمك ایذکو صفت ایله (وحقیقته) اول جاهنك حقیقتی ومعناسی (ملك القلوب) کونکللرنی مالك بولماق (الموصل) ایرشدرکوچی اول مالك بولماق (الی المقاصد) مقصودلرغه (وهو) اول جاه (اشهی) لذتلوسوکلوراکدر (من المال) مالدن (فتحصیل الغرض) بس مقصودنی حاصل قیلماق (به) اول جاه ایله (ایسر) آسانراقدور (مع انه) درستلکده اول جاه بوله توروب (مأمون) ایمینلمش (عن نحو السرقة) اوغرلك کبیدن (والغصب) دخی غصب کبیدن (وتام) دخی ارتقوچی اول جاه (دون تعب) مشقتلنمکدن باشقه (ومطاوع) دخی اول جاه اطاعت قیلنمشدور (بالطوع) رغبت واختیار ایله (نحرام) بس حرامدور جاه (ان کان) اکر حاصل بولسه اول جاه (بارتکاب ذنب) کناه قیلماق ایله (کالکذب) یالغان کبی (والخداع) دخی کشیلرنی آلدامق کبی (باظهار انه) شونی ظاهر قیلماق ایله کیم درستلکده اول کمسه (عالم) عالمدور (اوورع) یا ایسه تقوادور (اوشریف) یا ایسه سید زادهدور (وهو) وحالانکه اول کمسه (بخلافه) اول ظاهر قیلغاننك خلافنچه (وبیع العبادة) دخی عبادتنی صاتمق کبی (فجعلها) آنکچون کیم عبادتنی قیلماق (وسیلة) وسیله وسبب (للدنیا) دنیا نرسهسنی حاصل قیلماق اوچون (جنایة) کناهدور (والا) یعنی اکر جاهنی حاصل قیلماق کناهغه مرتکب بولماینچه بولسه (فمباح) بس مباحدور (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (قال) ایتدی یوسف علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام (اجعلنی) قیل سن منی حاکم (علی خزائن الارض) مصر ییرنك خزینهلرینه (انی) درستلکده من (حفیظ) صاقلاغوچی من (علیم) بیلکوچی من (والاولی) آرتغراق (الاحتراز) صاقلانمق

(عَنْهُ) اول جاهنی ایستمکدن (فَفِیه) آنکچون کیم بولغوچیدور اول جاهده (آفَات) آفتلر (وَهِیَ) اول آفتلر (النِّفَاق) منافقلق (وَاضْطِرَابُ الْقَلْب) کونکلنك مضطرب بولماقی (لِشُغْلِه) کونکل شغللنکان اوچون (بِرِعَایَةِ الْقُلُوب) آدمیلرنك کونکللارنی رعایه قیلماق ایله (وَحِفْظ الْجَاه) دخی جاه ومرتبه نی صاقلامق ایله (وَدَفْع الْحُسَّاد) دخی حسد قیلغوچیلارنی دفع ویراق قیلماق ایله (اِلَّا) مکر جاهدن صاقلانمس (قَدْرًا) شول مقدار کیم (یُعِینُ) یاردم بیرور اول مقدار جاه (عَلَی الطَّاعَة) عبادت قیلماغه (کَاسْتِمَالَةِ قَلْبِ خَادِم) شوندااین خدمتچی نك کونکلنی اوزینه میل قیلدرمق کبی کیم (یَتَعَهَّد) خدمت قیلور اول خدمتچی ضروری بولغان ایشلرنده (اَوْرَفِیق یُعَاوِنُ) یاایسه شونداین یولداشنك کونکلنی میل قیلدرمق کبی کیم یاردم بیرور اول یولداش تقوا وایذگولککا (اَوْسُلْطَان) یاایسه شونداین سلطاننك کونکلنی میل قیلدرمق کبی کیم (یَدْفَعُ) یبرور (الشَّرّ) ظالمارنك شرنی آندن (وَالسَّبَبُ) جاهنی سومکنك سببی (طُولُ الْاَمَل) ترکلك امیدی اوزون بولماق (وَخَوْفُ الْآفَة) دخی آفتدن قورقماق (وَاسْتِدْعَاءُ الطَّبْع) دخی کشینك طبیعتی ایستکان اوچون (الْکَمَال) کمالنی (لِتَحَقُّق الطَّبْع الرَّبُوبِی) ربوبیت یعنی خدالق خلقی موجود بولغان اوچون (فِی الْاِنْسَان) کشیده هر کشی سوه دور طبع ربوبیت ایله هر کماله یالغز بولماقنی بس پیدا بوله دور بو طبعدن تکبرلك دخی غرورلق وهر کیمکا عالی وبلند بولماقی (کَالسَّبُعِی) یرتقوچی حیواننك طبیعتی موجود بولغان کبی کیم آنك طبیعتی اولدرمك وصوقمق وایذا ویرمك (وَالشَّیْطَانِی) دخی شیطان خلقی موجود بولغان کبی کیم اول مکر وحیله واغوا قیلماقدور (وَالْبَهِیمِی) دخی دورت آیاقلی حیواننك طبیعتی وخلقی موجود بولغان کبی کیم اول آشامق وایچمك وجماع قیلماقدور (فَیُحِبُّ) بس سوه دور آدم طبعی ربوبی ایله (الْاِسْتِیلَاءَ) غالب بولماقنی بارچه نرسه لر اوزرینه (بِالْاِسْتِرْقَاق) اوزینه ملك قیلماق ایله (اِنْ اَمْکَنَ) اکر ملك قیلماق ممکن بولسه (کَمَا) نتیاك (فِی الْاَجْسَاد الْاَرْضِیَّة) اجساد ارضیه ده ییر کبی وییرده بولغان نرسه لر کبی (ثُمَّ) مونك صونکده یعنی ملك قیلماق ممکن بولماسه (بِالْاِسْتِمَالَة) یعنی غالب بولماقنی سوه دور آدمیلرنك کونکلنی اوزینه رغبت ومیل قیلدرمق ایله (کَمَا فِی الْقُلُوب) نیناك کیم بوله دور بو استماله کونکللرده (ثُمَّ) مونك صونکنده غالب بولماقنی سوه دور (بِالْاِطِّلَاع) سرلرکا مطلع بولماق وایرشمك ایله (کَمَا فِی السَّمَاوِیَّات) نیتاك کیم بوله دور بو اطلاع سماوی بولغان نرسه لرده یعنی کوکنی وکوکده بولغان نرسه لرنی بیلمکنی سوه دور (وَعَالَم الْمَلَکُوت) دخی بوله دور اطلاع عالم ملکوتده (وَالْعِلَاج) جاهنك علاجی یعنی جاه مرضینك داروی (الْعِلْمُ) بیلمکدور (بِاَنَّهُ کَمَالٌ وَهْمِیٌّ) بوطریقچه کیم اول جاه وهمی بولغان کمالدور (لِزَوَالِه) اول جاه زائل بولغان اوچون (بِالْمَوْت) اولمك ایله (وَلِاَنَّ الْقُدْرَة الْحَقِیقِیَّة) دخیده آنلچون کیم قدرت حقیقی (لَهُ تَعَالَی) خدای تعالی کا خاصدور (وَفِیه) بولغوچیدور اول وهمی بولغان کماله (التَّشَبُّه) اوخشامق (بِالسِّبَاع) یرتقچ حیوانلرغه (وَالشَّیَاطِین) دخی شیطانلرغه (وَالْبَهَایِم) دخی دورت آیاقلی حیوانلرغه (اَمَّا الْحَقِیقِی) اما کمال حقیقی (فَمَعْرِفَتُهُ تَعَالَی) بس خدای تعالی نی طانمق (وَمَحَبَّتُه) دخی خدای نی سومك ودوست کورمك (وَمَا یُعِینُ عَلَیْه) دخیده اول معرفت خدای تعالی ومحبت خدای تعالی غه یاردم

بیر کوچی نرسه کیم اول علم ایله عملدور (لبقائه) اول معرفت خدای تعالی باقی بولغان اوچون
(بعدالموت) اولکاندن صونك (وفیه) دخیده بولغوچیدور بو کمال حقیقیده (التشبه) اوخشامق
(بالانبیاء) پیغامبرلرکا علیهم السلام (والملائکة) دخی فرشته‌لرکا (وآفات الدنیا) دخیده جاهنك علاجی
دنیانك آفتلرنی بیلمك (وخساستها) دخیده دنیانك خسیس‌لكنی بیلمك (وما) دخی شول نرسه‌نی بیلمك‌کیم
(ورد) کیلدی اول (فی ذم الجاه) جاهنی ذملمکده (ومدح الخمولة) شهرتسزلكنی مدحده (واحوال السلف)
دخی سلفلرنك یعنی اوتکان عزیزلرنك حال‌لرنی بیلمك (فی ایثار العقبی) آخرتنی اختیار قیلماقده (ومباشرة
امر) دخیده جاهنك علاجی شونداین نرسه‌نی قیلماق (یسقطه) ساقط قیلور اول نرسه جاهنی (کشرب
الماء) صونی ایچمك کبی (فی قدح) شونداین صاوتده کیم (یشبه) اوخشار اول صاوتده صو (الخمر)
خمرکا (لونا) توسده یعنی صونی شول طریقچه ایچار کیم کورکان آدمیلر خمر ایچدی دیب خیال قیلورلر
(الا) مکر صونی بو روشچه ایچمس (ان یکون) اول کیم بولسه (متبوعا) ایارلمش کشی (فیباشر)
بس بو ایارلمش کشی قیلور (ما یری مباحا) نفس الامرده مباح بولغان کبی صورتده‌ده مباح کورنکان
نرسه‌نی (کاظهار الشره) طعامده حرص‌لغنی ظاهر قیلماق کبی (والاقوی) جاه علاجینك قوتلیراغی
(القناعة) اوزیده بولغان نرسه‌لرکا قناعت قیلماق (والاغتراب) غربتنی اختیار قیلماق یعنی شونداین
اورنغه کوچمك کیم اول اورنده آنی هیچ کیمده بیلمس (اما الاعتزال) اما آدمیلردن آیرلوب بریبرده
اولترمق (فی الوطن) اوز وطننده (فلا یخلو) بس خالی وبوش بولماس (عنه) اول جاهنی سومکدن
(لمعرفة الناس به) آدمیلر آنی طانغان وبیلکانلری اوچون (ثم) بو ذکر ایدلکان طریقلردن صونك
(الاولی) آرتغراق علاج (کراهة المدح) کشیلرنك مدحنی مکروه کورمك (وحب الذم) کشیلرنك
ذمنی سومك (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (ویل) اوکنچدور (للصائم) روزه توتقوچیغه (ویل)
اوکنچدور (للقائم) کیچ عبادت ایله قائم بولغوچیغه (ویل) اوکنچدور (لصاحب الصوف) صوف ایاسینه
یعنی صوف ویون ودرویش‌لر لباسنی کیکان کشیکا (الا) مکر اوکنچ یوقدور (من) شول کشیکا (تنزهت
نفسه) پاك بولدی آنك نفسی (عن الدنیا) دنیانی سومکدن (وابغض المدحة) دخی دشمن کوردی
مدحلمکنی (واحب) دخی سودی (المذمة) ذملمکنی (ثم) مونك صونکده آرتق بولغان علاج (التسویة)
برابر کورمك مدح ایله ذمنی (ویعرف) معلوم بولور بو برابر کورمك (بتسویة المادح والذام)
مدحلکوچی ایله ذملکوچینی برابر کورمك ایله (فی استثقال جلوسهما) اول ایکوینك اولتورمقلرنی آغر
کورمك ایله (والفرح) دخی شادلانمق ایله (بسرورهما) اول ایکوینك شادلانمقی ایله (والغم) دخی
قایغورمق برله (بمصیبتهما) اول ایکوینك مصیبتلری ایله (ونحوه) دخی بونك اوخشاشلی ایله (ثم)
مونك صونکده اوچونچی مرتبه کیم اول اولکی‌لردن توبان (عکس الاولی) اولکی طریقنك کیرسی یعنی
کشینك ذملمکنی مکروه کورمك ومدحنی سومك (دون اظهار قول) سوزنی ظاهر قیلماینچه (وفعل) دخی
فعلنی ظاهر قیلماینچه یعنی ذملکان کشینی ذملمینچه وآنی اورماینچه (ثم) مونك صونکده (باظهارهما) اول

قول ایله فعلنی ظاهر قیلماق ایله بونك مرتبه‌سی بارچه‌سندنده توباندور (وَحُبّ الْمَدح) کشینك مدحنی سومك (کَحُبّ الْجَاه) جاهنی سومك کبی (حُرْمَةً) حرام بولماقده (وَاَبَاحَةً) دخی مباح بولماقده (وَنفعاً) دخی نفعده (وَضراً) دخی ضررده یعنی قایو اورنده جاهنی سومك حرام بولسه اول اورنده مدحنکی سومکده حرامدور وقایو اورنده جاهنی سومك مباح بولسه اول اورنده مدحنی سومکده مباحدور ونفع ایله ضررده اوشبولار قبیلندندور (وَالسَّبَبُ) مدحنی سومکنك سببی (الشُّعُور) بیلمك (بِکَمَال النَّفس) اوزینك کامل بولماقنی (وَالْاسْتیلَاء) دخی غالب بولماغنی بیلمك (عَلَی الْمَادح) مدحلکوچیکا (وَاسْتمَالَة قُلُوبُ السَّامعین) دخی ایشتکوچیلرنك کونکللرنی اوزینه رغبت لندرمك (فیَقوَی) بس قوّتلی بولور مدحنی سومك اکر دولسه اول مدح (منَ الْمُعتَبر) اعتبارلی کشیدن عالم کبی (وَالْمُترَفع) دخی مرتبه سی بلند کشیدن پاشالار کبی (وَفی الْمَلَاء) دخی بولسه اول مدحلمك کشیلر آراسنده ومجلسنده (وَالْعلَاجُ) اول حب مدح مرضینك علاجی ودواسی (علَاجُ الْجَاه) حب جاهنك علاجیدور (وَعلْمهُ) دخی اول حب مدحنك ایککیچی علاجی اول مدحلنمش کمسه‌نك بیلمکی (اَنّ الصّفَة الْمَمْدُوحَ بهَا) درستلکده اول صفت کیم مدحلندی آنك ایله (انْ فقدتْ) اکر بولماسه اول صفت اول مدحلنمش کشیده (فَاسْتهزَاءٌ) بس حقیقده اول مدح خورلامقدور بس بو طریقه مدح ایله شادلانمق احمقلقدور (وَانْ وُجدَتْ) اکر تابلسه اول صفت (فَالدُّنیَویّةُ) بس دنیاوی بولغان صفتلر بایلق وبهادرلق کبی (کَمَالٌ وَهمیٌ) وهمی بولغان کمال در وتیز زمانده زاول بولغوچیدور آنك ایله شادلانمق لایق ایمسدور (وَالدّینیّةُ) دینی بولغان صفتلر علم وعمل کبی (مَوْقُوفَةٌ) توقتالمشدور (عَلَی الْخَاتمَة) خاتمه‌کا یعنی اولکان وقتده آخرغی نفس‌کا اکر خاتمه سی حسن وکورکام بولسه اول صفتلری فائده بیرور اکرنعوذ بالله خاتمه سی یمان بولسه اول صفتلر هبا وفائده‌سز بولور بس اول صفتلر ایله حاضر شادلانمق مناسب ایمسدور (وَالْاَوْلی) علاجنك آرتغراغی (اظْهَار الْبغْض) دشمنلقنی ظاهر قیلماق (للْمَادح) مدحلکوچیکا (قَطْعاً) کیسمك اوچون (للْفتْنَة) شوندایین فتنه‌نی کیم حاصل بولور اول فتنه مدحدن (وَسَبَبُ کَرَاهَة الذَّم) ذمنی مکروه کورمکنك سببی (النَّقَایض الْمَذْکُورَة) ذکر ایدلمش صفتلرنك ضدلری مثلا مدحنی سومکنك اوّلکی سببی اوزنفسینك کمالنی بیلمك بونك ضدی شول اوز نفسینك نقصاننی بیلمك بس ذمنی مکروه کورمکنك بر سببی اوز نفسینك نقصاننی بیلمك (وَالْعلَاجُ) ذمنی مکروه کورمکنك علاجی (علْمُ اَنّ الصّفَة) بیلمك درستلکده صفت (الْمَذْمُوم) ذملنمش (بهَا) اول صفت ایله (انْ وُجدَتْ) اکر تابلسه (فیكَ) سنده (فَتَبصیر الْعیُوب) بس اول ذملمك حقیقتده عیبلرنکنی سنکا بیلکرتمك (وَفیه) بولغوچیدور اول عیبلرنکنی بیلمکده (الْفَرَح) شادلق (وَالشُّغلُ) دخی شغللنمك (بالْازَالَة) اول ذملنکان صفتنی ییرمك ایله (وَانْ فقدتَ) اکر تابلماسه سنده اول ذملنکان صفت (فَکَفَارَةُ الذُّنُوب) بس ذملمك حقیقتده کناهلرنکنی کفارتدور (وَفیه) بولغوچیدور بوتقدیرده وظیفه یعنی قیلماغی تیشلی (الشُّکْرُ لَهُ تَعَالی) خدای تعالی‌کا شکر قیلماق (وَالتَّرَحُّم) رحمت ایله دعا قیلماق (عَلَیه) اول ذملکوچیکا (حَیثُ اَهْلَكَ نَفْسَهُ) ذملمکی ایله اوزنی هلاك

قیلغان اوچون (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (اللّٰهم) ای خدا (اهدی قومی) هدایت بیر یعنی
طوغری یولغ، صال منم قومنی (فانهم) بس درستلکده آنلر (لایعلمون) بیلمیلر (دعا) دعا قیلدی پیغامبر
علیه السلام بوسوز ایله (لقوم) شول جماعتکا کیم (کسروا) صندردیلر (سنه علیه الصلوة والسلام) پیغامبر
علیه السلامنك مبارك تیشنی ﴿الباب الثانی عشر﴾ اون ایکنچی باب (فی التواضع) توبانچلکنی بیانده
کیلکاندور (وذکر المنة) دخی مننتنی بیانده کیلکاندور (بسم الله الرحمن الرحیم ورد) کیلدی (ح) حدیثده
(ماتواضع) توبانچلك قیلمادی کشیلرکا خدای تعالی رضالغی اوچون (احد) هیچ برکشی (الا) مکر (رفعه الله)
کوتاردی خدای تعالی اول کشینك مرتبه‌سنی (ح) حدیث (الشرف) شرافت والوغلق (التواضع) توبانچلك
قیلماقدور (وضده) اول تواضعنك ضدی ومقابلی (التکبر) تکبرلك قیلماقدور (وهو) اول تکبر (اتباع
الکبر) کبرکا ایارمك (وهو) اول کبر (ان یری نفسه) بوکیم کورور کشی اوزمرتبه‌سنی (فوق غیره) اوزیکا
باشقه کشینك مرتبه‌سندن اوستون (فی صفة الکمال) کمال صفتده (فیحصل) بس حاصل بولور (به) اوزنی
آرتق کورمك ایله (نفخته) کبرنك ییلی (وورد) کیلدی (ح) حدیثده (اعوذ) صغنامن (بك)
سکا (من نفخة الکبر) کبرنك ییلندن (وآثاره) اول کبرنك علامتلری (الترفع) یوقاری بولماق
(فی المجلس) مجلسده (والتقدم) دخی آلده بولماق (فی الطرق) یوللارده (والنظر) دخی قارامق
کشیلرکا (بالماق) کوزینك چیتی ایله (وعین الاستحقار) دخی حقارت کوزی ایله (وتعویج العنق)
دخی موینني بورمق (واطراق الرأس) دخی باشنی ایمك (والاتکاء) دخی طایانوب اولترمق (وقیام
الناس) آدمیلرنك تورماقی ایله آنك آلدنده یعنی اوزی طایانوب اولتروب آدمیلرنك آیاق اوزره
تورماقلری کبرنك علامتلرندندور (فجاء) بس کیلدی (ح) حدیثده (ان) درستلکده (من قعد)
بر کیمسه اولترسه (والناس) حال بوکیم آدمیلر (بین یدیه) آنك آلدنده (قیام) تورغوچیلردور
(فهو) بس اول کیمسه (من اهل النار) اوت یعنی جهنم اهلندن (والمشی) دخی کبرنك علامتلرندن
یورمك (راکبا) آطلانغانی حالده (مع المشاة) یایاو یورکوچیلر ایله (وترك الخروج) دخی کبرنك
علامتلرندن یورطیدن چیقماقنی ترك قیلماق (الا) مکر چیغار (بشخص) بر کشی ایله کیم یورور
اول کشی (عقیبه) آنك آرطنده، (فکان علیه الصلوة والسلام) بس بولدی پیغمبر علیه السلام (یمشی)
یورور ایدی (بین الجماعة) جماعت آراسنده (غیر متقدم) آلده بولماینچه (وعمل البیت) دخی
کبرنك علامتلرندن یورط ایشلرنی ترك قیلماق یعنی یورطنده ضرور بولغان ایشلرنی ایشلامس سزلك
(وحمل السلعة) دخی اوزینك نرسه‌لرنی کوتارمس سزلك (فورد) آنلچون کیم کیلدی
(ح) حدیثده (من حملها) بر کیمسه کوترسه اوز نرسه‌سنی (فقد) بس تحقیق (بریٔ) خلاص بولدی
(من الکبر) کبردن (واحتمال الاذی) دخی آدمیلرنك اذاسنی کوترمس سزلك (فهو) آنکچون کیم
اول اذانی کوترمك (الاصل) اصلدور (المأثور) روایت قیلنمشدور (ولباس الدون) دخی کبرنك
علامتلرندن حقیر وخور بولغان لباسنی کیماس سزلك (فورد) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (من ترك)

بر کیمسه ترك قیلسه (زِينَةً) زینت نی (لِلّٰه) خدای تعالی رضالغی اوچون (وَوَضَعَ) دخی قویسه یعنی ترك قیلسه (ثِيَابًا حَسَنَةً) کورکام لباسنی (تَوَاضُعًا لِلّٰه) خدای تعالیکا تواضع قیلوب (وَابْتِغَاءَ وَجْهِهِ) دخی خدای تعالی‌نك رضالغنی ایستاب (كَانَ) بوله دور (عَلَى اللّٰهِ) خدای تعالی اوزرینه (أَنْ يَدْخَرَ) بوکیم حاضر قیلور (لَهُ) اول کیمسه‌کا (عَبْقَرِيِّ الْجَنَّةِ) جنت نك کورکام لباسنی (وَنَزَعَ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) صالدی پیغامبر علیه السلام مبارك تنندن (الْجَدِيدَ) ینکا لباسنی (وَلَبِسَ) کیدی (الْعَتِيقَ) ایسکی لباسنی (لِلتَّعْلِيمِ) امتیکا اوکرتمك اوچون (وَالْبُعْدِ) دخی یراق بولماق اوچون (عَنِ الْوَسْوَسَةِ) شیطان وسوسه‌سندن (الَّا) مکر دون وحقیر لباسنی کیمس سزلك کبر علامتندن ایمس (لِلنَّظَافَةِ) اکر آنی کیمس سزلکی پاکلك اوچون بولسه (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیثده (نَفْيُ الْكِبْرِ) کبرنی نفی یعنی کبر یوق دیب ایتمك (فِي حُسْنِ الثِّيَابِ) کورکام لباسلرده یعنی حدیث وارد بولدی ثابت بن قیس رضی‌الله‌تعالی‌عنه صوراغان زمانده‌کیم ایتدی یا رسول‌الله من کورکام لباسنی سوه‌من آیااول تکبرلکدن مو دیب بس رسول علیه السلام بیوردیلرکه تکبرلکدن ایمس دیب (لِمَعْرِفَتِهِ) پیغامبر علیه السلام بیلکان اوچون (حَالَ السَّائِلِ) صوراغوچی کیمسه نك حالنی (وَيُعْرَفُ) طانلمش بوله‌دور نظافت وپاکلك اوچون کورکام لباسنی کیماکی وکبر اوچون بولمس سزلغی (بِتَسْوِيَةِ الْخَلَاءِ وَالْمَلَاءِ) کورکام لباسنك برابر وتیکز بولماقی ایله آولاقده وآدمیلر آراسنده (وَالْغَضَبُ) دخیده کبرنك علامتلرندن آچو قیلماق (عَلَى مَنْ) شول کیمسه اوزرینه‌کیم (لَمْ يَبْدَأْ) باشلامادی (بِالسَّلَامِ) سلام ایله (وَالْاهْتِمَامُ) دخی‌ده کبر علامتلرندن قایغولی بولماق (بِاصَابَةِ الْخَصْمِ الْمُنَاظِرِ) مناظره قیلغوچی خصم نك صوابغه ایرشمکی ایله وآنك حق سوزنی بیلمکی ایله (وَالْانْكَارُ) دخی انکار قیلماق (عَلَيْهِ) اول خصم اوزرینه (وَآفَاتُهُ) اول کبرنك آفتلری (مُنَازَعَتُهُ تَعَالَى) خدای تعالی ایله مخاصمه ومنازعه قیلماق (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ح) حدیث قدسیده (اَلْكِبْرِيَاءُ رِدَائِي) کبریاء یعنی کبر منم ردآمدر (وَالْعَظَمَةُ) الوغلق (ازَارِي) منم ازارمدور یعنی کبریاء ایله عظمت خدای تعالیکا مخصوص بولغان صفتلاردور (فَمَنْ نَازَعَنِي) بس بر کیمسه نزاع قیلسه منکا (فِيهِمَا) اول ایکی صفتده یعنی کبر قیلسه واوزنی الوغ کورسه (قَصَمْتُهُ) هلاك قیلورم آنی (وَبُغْضُهُ تَعَالَى) دخیده کبرنك آفتی خدای تعالی‌نك دشمن کورمکی کبر قیلغان کشینی (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (انَّهُ) درستلکده خدای تعالی (لَا يُحِبُّ) سومیدور (الْمُسْتَكْبِرِينَ) تکبرلك قیلغوچیلرنی (وَعَمَى الْقَلْبِ) دخیده کبرنك آفتی کونکلنك صوقر بولماقی (فَوَرَدَ) آنکچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (سَأَصْرِفُ) تیزدورکیم ایلاندرورمن (عَنْ آيَاتِي) آیتلرمنی قبول قیلماقدن (الَّذِينَ) شونچلاین کشی لرنی کیم (يَتَكَبَّرُونَ) تکبرلك قیله‌لار (فِي الْارْضِ) یرده (ق) قرآن (وَيَطْبَعُ اللّٰهُ) مهر قیلور خدای تعالی (عَلَى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ) هر تکبر قیلغوچی کونکلکا (جَبَّارٍ) جبر قیلغوچی (وَالذُّلُّ) دخیده کبرنك آفتی خور بولماق آخرتده (وَالْبَعْثُ) دخی قوبارلماق آخرتده (عَلَى النَّمَائِمِ) مذموم بولغان صفتلر اوزرینه (كَتَغَيُّرِ الْخَلْقِ) صورتی اوزکرمك کبی (وَجَحْدُ الْحَقِّ) دخیده کبرنك آفتی حقنی انکار قیلماق (وَالْحَجْبُ) دخی محجوب بولماق (عَنِ الْفَضَائِلِ) فضیلت اردن

(كالتواضع) توبانچلك قيلماق كبى (والحلم) يومشاقلق قيلماق كبى (والنصيحة) دخى مسلمانلرغه ايذكولكنى تلامك كبى (والامر بالمعروف) دخى امر معروف قيلماق كبى (ولا يستلزمه) بو امر معروف قيلماق لازم توتميدور تكبرلكنى (فالعبد الرقيب) آنكچون كيم خواجه سينك بالاسنى قاراغوچى قل (يضرب) صوغادور (ولد المولى) خواجه‌سينك بالاسنى (عند الاساءة) قباحت ايشنى قيلغان وقتده (ويتواضع) حال بوكيم اول قول خواجه سينك بالاسينه تواضع قيله دور (ثم) مونك صونكنده (التخاسس) خستنى ظاهر قيلماق يعنى تواضعده افراط قيلماق (كتأخر العالم) عالمنك توبان بولماقى كبى (عن الخصاف) ياماو ياماوچى‌دن (مذموم) ذملنمشدور (ايضا) ينه‌ده (فالتواضع) بس عالمنك تواضع قيلماقى (معه) ياماوچى ايله (بعدم الاستحقار) خور وحقير صايماس‌سزلق ايله (واظهار البشر) دخى آچق لقنى ظاهر قيلماق ايله (والرفق) دخى يومشاقلق نى ظاهر قيلماق ايله (واجابة الدعوة) ضيافتكا اوندامكنى قبول قيلماق ايله (والسعى) دخى جهد قيلماقى ايله (فى الحاجة) آنك حاجتنده (لكن التكبر) لكن تكبرلك قيلماق (افحش) قباحتراكدور (والسبب) تكبرنك سببى (العجب) اوزنى الوغ كورمك (فقط) يالغز (ويطلق) اينلەدور تكبر (مجازا) مجاز يورندن (لوجود آثاره) تكبرنك اثرلرى موجود بولغان اوچون (على المنبعث) پيدا بولغان نرسه‌كا (من غيره) عجبكا باشقه دن (كالحقد) كينه توتماق كبى (والحسد) دخى حسد قيلماق كبى (والرياء) دخى ريا كبى (ويختص) خاص بوله‌دور (هذا) بو تكبر كيم آنك سببى ريادور (بالملاء) آدميلرنك حضورينه (والعلاج) تكبرنك علاجى (ذكر ما) شول آيت وحديثلرنى اويلامق كيم (ورد) كيلدى (فيه) كبرنى ذملمكده (واحوال السلف) دخى اويلامق اوتكان عزيزلرنك حاللرنى (ومواظبة اخلاق المتواضعين) دخيده دايمچلق قيلماق تواضع قيلغوچيلرنك خلقلرينه (والتكلف) دخى تكلف قيلماق (فيه) اول اهل تواضعغه ايرمكده يعنى كوچلانوب آلارغه ايرمك (وقلع العجب) دخى اوزيدن عجبنى قوبارمق (وهو) اول عجب‌نك معناسى (استعظام النفس) اوزنى الوغ كورمك (وخصالها) دخى اوزينك خصلت وفعللرنى يخشى والوغ كورمك (التى) آنچلاين خصلتلر (هى) آلار (النعم) خداى تعالى‌نك بيركان نعمتلريدور (مع الركون) ميل قيله توروب (اليها) اول نفس‌كا وآنك خصلتلرينه (ونسيان الاضافة اليه تعالى) خداى تعالى‌كا نسبتنى اونتوب (والامن) دخى ايمن بولوب (من الزوال) اول خصلتلرنك زائل بولماقندن (فمن رأى) بس بركيمسه كورسه (النعمة) نعمتنى (منه تعالى) خداى تعالى‌دن (وفرح) دخى شادلانسه (من حيث) شول جهتدن كيم (انها) درستلكده اول نعمت (منه تعالى) خداى تعالى‌دن حاصلدور (وخاف) دخى قورقسه (على الزوال) اول نعمتنك زائل بولماقندن (لا يكون) بولماس اول كيمسه (معجبا) عجبلنكوچى (وهو) اول عجب (غير الادلال) ادلالغه باشقه‌دور (فهو) آنكچون كيم اول ادلال (عجب) عجبدور يعنى اوزنى واوزينك ايشلرنى الوغ كورمك (مع رؤية حق النفس) اوزينك حقنى كورمك ايله (عنده تعالى) خداى تعالى قاشنده يعنى ادلال نك معناسى شولدور اوزنى واوزينك ايشلرنى الوغ كوروب خداى تعالى قاشنده عملى سببلى اوزنى قدر ومرتبه‌لى كوروب عملى مقابله سنده خداى تعالى‌دن اجر وثواب اميد ايتمك

(فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (انّ) درستلکده (صلوة المدل) ادلال قیلغوچینک نمازی (لاترتفع)
کوتارلمس (فوق رأسه) باشینک اوستینه یعنی نمازی مقبول بولماس (ویعرف) طانلمش بولور یعنی
بیلنور ادلال قیلغوچی کیمسه (بالتعجب) تعجبلنمکی ایله (عن ردده‌اوه) دعاسی مردود بولماقدن (واستقامة
حال مودیه) آنکا اذا بیرکوچی کیمسه نک حالی طوغری ودرست بولماقدن (وغیر الکبر) دخی‌ده عجب
کبرکا باشقه دور (لکونه) بولغانلغی اوچون اول کبر (أثره) عجبنک اثری (واستدعاوه) دخیده کبر تقضا
قیلغان اوچون (المتکبر علیه) آنك اوزرینه تکبر قیلنمش کیمسه نی اما عجب آنی ایستمایدور (وهو)
اول عجب (مذموم) ذملنمشدور (وآفاته) اول عجبنك آفتاری برسی (الهلاك) هلاك بولماقدور (فهو)
آنك چون کیم اول عجب (عدّ) صانالمش بولدی (من المهلکات) هلاك قیلغوچی خصلتلار جمله سندن
(ونسیان الذنوب) ایکنچی آفتی کناهلرنی اونتماق (واستحقارها) اوچونچسی کناهلرنی کچوك کورمك
(وترك التدارك) دورتنچسی توبه ایلان‌کناهلارنك تدارکنی وبترمکنی قویماق (وتفقد آفات العمل)بشنچسی
عملنك آفتلارنی ایستمکنی وتفتیش قیلماقنی قویماق (علی زعم) شول گمان اوزرینه کیم (أنه) درستلکده
اول کیمسه (مغفور) یارلقانمشدور (والأمن) آلتنچسی‌ایمن بولماق (من مکره تعالی) خدای تعالی‌نك
عذابندن (والاستنکاف) یدنچسی عجب لنکوچی کیمسه نك عارلنمکی (من التعلم) علم اوکرانمکدن(والانعاظ)
دخی وعظ ایشتمکدن (وتزکیة النفس) سکزنچی اوزنی پاکلمك (وورد) کیلدی (ق) قرآنده (فلا تزکوا)
بس پاکلمنکز (انفسکم) نفسلرنکزنی (وضده) اول عجب‌نك ضدی ومقابلی (وهو) اول ضد (ذکر توفیقه تعالی)
خدای تعالی‌نك توفیقنی اویلامق (فرض) فرضدور اول خدای تعالی‌نك توفیقنی اویلامق (ان حدث)
اکر موجود بولسه (داعیة العجب) عجبنك سببی (والاّ) اکر عجبنك سببی موجود بولماسه (فنفل) بس
نفل ومستحبدور (والسبب) عجبنك سببی (خبث الطبع) طبیعتنك مردار بولماغی (وهو) اول طبیعتنك
مردار بولماغی (داء معضل) بیترمکی مشقت بولغان مرضدور (والجهل بالحقایق) دخیده عجبنك سببی
حقیقتلرنی بیلمس‌سزلك (واعتقاد کمال النفس) دخیده عجبنك سببی نفسنی کامل دیب اعتقاد
قیلماق (والعلاج) عجب مرضینك دواسی (قلع السبب) عجبنك سببنی قوبارمق (بالنظر)
(فی حقارة النفس) نفسنك حقیر بولماغنه‌قارامق ایله (فاولها) آنك چون کیم نفس اوّلده (نطفة) نطفه دور
(وآخرها) اول نفس آخرده (الجیفة) اولکسه‌دور (وانه) دخیده نظر قیلماق ایله بونکا کیم درستلکده
اول عجبلنکوچی(لو استأذن) اکر اذن‌طلب‌قیلسه(علی امیر البلدة)شهرنك‌حاکمی‌اوزرینه‌کرمکا(ربما)کوب وقتده
(لایأذن) اذن‌بیرمس اول امیر(له)اول‌کیمسه‌کا بس‌بوندا‌این کیمسه‌کا‌نچوك‌لایق بولور عجب قیلماقه (واحوالها)
دخیده نظر قیلماق‌ایله نفسنك حال‌لرینه (الهاجمة) برام برام کیلکوچی اول حال‌لر (کالمحن) محنت‌لر کبی
(والشدائد) دخی شدت وقاتیلق‌لر کبی (واعمالها) دخیده نفسنك عمل‌لرینه قارامق ایله (فاجرة اجیر)
بس شول یاللانوب خدمت قیلغوچینك یالی کیم (یعمل طول النهار) خدمت قیلور اول یاللانغان کیمسه
کون بوی (او یحرس) یاایسه قراولچیلق قیلور (طول اللیل) کیچ بوینچه (درهمان) ایکی درهمدور

(وَاِنَّمَا يُعطى) درستلكده بيرلور (اَلْمَالُ الْخَسِيس) خسيس وقدرسز بولغان مال (بِالْاِسْتِخْدَام) خذمت ايتدرمك ايله (عَلَى الدَّوَام) هميشه (وَالْاِلْقَاء) دخی اول خذمتچی نی صالماق ايله (فِى الْاَخْطَار) خترلی اورنلارغه (وَكَرَمِهِ تَعَالَى) دخی عجبنگ سببنی قوبارمق قارامق ايله خدای تعالی نك كرمنه (بِالتَّوفِيق) يعنی خدی تعالی نك كرمی ومهر بانچلغی توفيق بيرمك ايله طاعت قيلماغه (وَوَعْدِهِ تَعَالَى) دخی خدای تعالی نك وعده قيلماقی ايله (اَلثَّوَابَ الْمُخَلَّدَ) منكی بولغوچی ثوابنی (عَلَى سَاعَةٍ مِنَ الْعَمَلِ) بر گنه ساعت عملگا كيم (اَلْمَعْيُوب) عيبلنمشدور اول عمل (وَالنَّظَرِ اِلَيْهِ تَعَالَى) دخيل خدای تعالی نك وعلی قيلماقی بنده نك نظر قيلماقی اول خدای تعالی اوزر (مَعَ جَلَالِهِ الَّذِى) شوندا اين جلالی وعظمتی ايله كيم (عَجَزَ الْعَالِمُونَ) عاجز بولدی عالملر (عَنْ اِدْرَاكِهِ) اول خدای تعالی جلالنی بيلمكدن (وَبِمَعْرِفَةٍ) دخيل عجب نك سببنی قلع قيلماق وقوبارمق بيلمك ايله بونی كيم (اَنَّ الْكَمَالَ الدُّنْيَوِىَّ) درستلكده دنيوی بولغان كمال (وَهْمِىٌّ) زائل بولغوچی كمالدور (كَمَا) نيتاك (سَبَقَ) اوتدی يوقاريده يعنی جاهنك علاجنی بيانده (وَالدِّينِى) كمال دينی (يُنَافِيهِ) عجبگا منافی ومخالفدور (فَالْعِلْمُ النَّافِعُ) آنكچون كيم فائده‌لی علم كيم اول كمال دينی جمله‌سندن (مَا) شول علمدور (يَزِيدُ) زياده قيلور (خَوفًا) قورقماقنی (مِنْهُ تَعَالَى) خدای تعالی دن (وَلَا عِبْرَةَ) يوقدور اعتبار (لِغَيْرِهِ) علم نافعدن باشقه علمگا (وَلَا عَمَلَ) دخيده يوقدور مقبول بولغان عمل (دُونَهُ) علم نافعدن باشقه (فَهُوَ) آنكچون كيم علم نافع (شَرطٌ) شرطدور عملنك مقبول بولماغنه (هٰذَا) حفظ قيل بونی (وَلَا يَصْلُحُ) صالح بولمايدور (اَلنَّسَبُ) نسب (لِلتَّعوِيل) اعتماد قيلماغه يعنی فخر وعجب قيلماغه (فَهُوَ) آنكچون نسبگا اعتماد قيلماق يعنی من فلان نسلدن وفلان كيمسه نك اوغلی ديب فخرلنمك (تَعَزُّزٌ) عزتلنمك (بِالْغَيرِ) اوزيدن باشقه‌نك كمالی ايله (وَوَرَدَ) كيلدی (ق) قرآنده (فَلَا اَنْسَابَ) بس يوقدور نسبلر (بَيْنَهُمْ) آدميلر آراسنده قيامت كوننده يعنی دنياده وقتده نسب ايله فخرلنورلر قيامت كوننده اول نسبلری آلارغه فائده بيرمس (ح) حديث (يَا فَاطِمَةُ بِنْتَ مُحَمَّدٍ) ای محمد صلی الله عليه وسلم قزی فاطمه رضی الله تعالی عنها (وَيَا صَفِيَّةُ بِنْتَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ) ای عبد المطلب قزی صفيه (اِعْمَلَا) ايكو عمل قيلنكز (لِاَنْفُسِكُمَا) اوزلرنكز اوچون (فَاِنِّى) بس درستلكده من (لَا اُغْنِى) دفع قيلمايمن (عَنْكُمَا) سزلردن (شَيْئًا) بر نرسه نيده (حِينَ نَزَلَ) يعنی پيغمبر عليه السلام ايتديلر بو حديثنی نازل بولغان زمانده بو آيت (وَاَنْذِرْ) قورقت ای محمد صلی الله تعالی عليه وسلم خدای تعالی نك عذابندن (عَشِيرَتَكَ الْاَقْرَبِينَ) بالالرنكنی وقرندا شلرنی كيم آلارسنكا ياقنراقلردور (وَلَا الْجَمَالُ) دخيل صالح بولمايدور جمال وكوركملك اعتماد قيلماغه يعنی فخر وعجبلنمكا زيرا كه جمال تيز زمانده اوزگرادور (فَالْاِعْتِبَارُ) بس اعتبار عاقللر قاشنده (لِلْبَاطِنِ) باطنغه (وَالْقَلْبِ) دخی كونگلگا (وَهُمَا) حال بو كيم بو ايكسی (مُلَوَّثَانِ) ملوثلاردور (بِالْاَقْذَارِ) نجاستلر ايله (وَالرَّذَائِلِ) دخی قباحت صفتلر ايله (وَلَا الْمَالُ) دخيده صالح ايمس مال فخر وعجبلنمكا (وَلَا الْقُوَّةُ) دخيده قوت صالح ايمس (وَلَا الْاَتْبَاعُ) دخيده ايركوچيلر بالالر وخادملر كبی صالح ايمس اعتماد قيلماغه (فَوَرَدَ) بس كيلدی (ق) قرآنده (حَتّٰى) تا كيم (اِذَا فَرِحُوا) هر قچان شادلانسه‌لر (بِمَا اُوتُوا) آلارغه بيرلمش نرسه ايله (اَلْآيَة) آيتنی آخرينه قدر

اوقغل (ق) قرآن (يوم يفر) شول كوننى كيم قاچار (المرء) اير (من اخيه) قرنداشندن (الآية) بو ايكى ايت دليل بوله دور مال دخى قوت دخى اتباع ايله فخرلنمس سزلككا (ولا العمل) دخى ده عمل صالح ايمس فخرلنمكا (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ق) قرآنده (وهم) آنلار(يحسبون) كمان قيله لر (انهم) درستلكده آنلر (يحسنون صنعا) ايذكو عمل قيله لر اماحقيقتده ايذكو ايمس بلكه باطلدور (ولا العلم) دخيده علم صالح ايمس اعتماد قيلماغه يعنى فخر وعجبلنمكا(فالاطلاع) آنك چون كيم مطلع بولماق (على الذنوب الباطنة) باطنى بولغان كناهلارغه كبر حسد ريا كبى يعنى اوزيده بولغان باطنى كناهلارنى بيلمك (صعب) مشكلدور (والخاتمة) خاتمه يعنى آخر وقتده نى حالده اولمكى (مستورة) اورتلمشدور (والمعصية) شول كناه كيم (المستعقبة) كيلتورور اول كناه صونكنده (ندما) اوكنمكنى (خير) ايذكوراكدور (من الطاعة)شول عبادتدن كيم (المستعقبة) كيلتورور اول عبادت صونكنده(عجبا) عجبنى(لاضمحلالهما)بو ايكسى يعنى اوكنمك ايله عجب قيلماق يوق قيلغانلارى اوچون معصيت ايله عبادتنى (وورد) كيلدى (ح) حديثده (مامنكم) يوقدور سزلردن (احد) هيچ بر كشى (ينجيه) نجات بيرور آنكا (عمله) آنك عملى (ولا انا)دخيده ايمس من كيم نجات بيرسه منكا عملم (الا) مكر (ان يتغمدنى الله)اول كيم اورتسه منى خداى تعالى (برحمته) اوز رحمتى اليه ❊ الباب الثالث عشر ❊ اون اوچونچى باب (فى الاخلاص) اخلاصنى بيانده دور (والنية) دخى نيتنى بيانده دور (والصدق) دخى راستلقنى بياننده دور (بسم الله الرحمن الرحيم الاخلاص) اخلاصنك معناسى (تجريد النية) نيتنى خالص قيلماق (عن الشوب) ريا قاتشمقدن (فالاعلى بس عملرده اخلاصنك بيوك مرتبه سى (ارادة وجهه تعالى) يالغز خداى تعالى نك رضاسنى تلامك يعنى دنيا وآخرت فائده سنى تلامينچه يالغز خداى تعالى نك رضاسنى تلامك (ويعرف) معلوم بولور اخلاصنك اعلى بولغان مرتبه سى (بالتفكر) اويلامق ايله (فى صفاته) اخلاص قيلغوچى اوزينك صفتلرنده بوطريقچه كيم اول كيمسه متقى مو ياايسه فاسق مو (وافعاله) دخى اوزينك فعللرنده بوطريقچه كيم عمللرنى كشيلردن ستر قيله مو ياايسه اظهار قيله مو (والمناجات) دخى اويلامق ايله مناجاتنده يعنى نمازنده وغيرى عبادتلرنده بوطريقچه كيم اول كيمسه عبادتلرنى حضور قلب ايله ادا قيلدى ياايسه غفلت ايله (ثم) مونك صونكده اخلاصنك ايكنچى مرتبه سى (ارادة نفع الآخرة) آخرت فائده سنى تلامك (فهو) بس بو آخرت فائده سى (حظ النفس) نفسنك حظى واولشيدور (وورد) كيلدى (فى حقيقته) اخلاصنك حقيقتنى بيانده (ح) حديث(ان تقول) يعنى اخلاص شولدور كيم ايتورسن (ربى) منى تربيت قيلغوچى(الله) خداى تعالى دور (ثم) مونك صونكده (تستقيم) استقامت قيلورسن خداى تعالى نك عبادتنده (كما) نيتاك (امرت) بيورلمش بولدنك سن (ح) حديث (خالص الاعمال) عمللرنك خالصى (الذى) آنداين عمل (تعمله) عمل قيلورسن آنى (لله) خداى تعالى اوچون (لاتحب) سومس سن (ان يحمد) بوكيم ماقتاسه سنى (عليه) اول عمل اوزرينه يعنى اول عملنى قيلغان اوچون (احد) هيچ بر كشى (وفى فضله) دخى كيلدى اخلاصنك فضيلتنى بيانده (ق) قرآن (وما امروا) بيورلمادى بنده لر (الا ليعبدوا الله) مكر اول كيم عبادت

قیلسونلر خدای تعالی کا (مُخْلِصِینَ) عمللرنی اخلاص ایله قیلغانلارنی حالده (ح) حدیث قدسی یعنی
خدای تعالی بیوردی حدیث قدسیده (اَلْاِخْلَاصُ) اخلاص (سِرّی) منم سرمدور (اِسْتَوْدَعْتُهُ) ودیعت
وامانت قویدوم آنی (قَلْبَ مَنْ) شول کیمسه نك کونکلنه (اَحْبَبْتُ) سودم من آنی (مِنْ عِبَادی) اوزمنك
قوللرومدن (وَاَصْلُهُ) اخلاصنك اصلی (النِّیَّة) نیتدور (وَهِیَ) اول نیت (اَلْاِرَادَةُ) کونکلنك تلامکی
(اَلْبَاعِثَةُ) سبب بولغوچی اول اراده (لِلْاَعْمَال) عمللرکا (اَلْمُنْبَعِثَةُ) پیدا بولغوچی اول اراده (عَنِ
الْمَعْرِفَة) علمدن (کَشَهْوَة الطَّعَام) طعامنی تلامك کبی (اَلْحَاصِلَة) حاصلدور اول طعامنی تلامك (مِنَ
الْمَعْرِفَة بِتَحَقُّقِهِ) طعامنك بارلغنی بیلمکدن (وَدَفْعِهِ الْجُوعَ) دخی طعامنك آچلقنی بترمکنی بیلمکدن
(اَلْبَاعِثَة) سبب بولغوچی اول طعامنی تلامك (لِامْتِدَادِ الْیَد) قولنی صوزمغه (اِلَیْهِ) اول طعام صاری
(فَلَا تَدْخُلُ) بس کیرمس اراده (تَحْتَ الْاِخْتِیَار) اختیار آستینه (فَمَنْ وَطِئَ) بس برکیمسه جماع قیلسه
(لِغَلَبَة الشَّهْوَت) شهوتی غالب بولغان اوچون (اَنّی یَنْفَعُهُ) قایچان فائده بیرور آنکا (قَوْلُهُ الْحِسّی)
تیل ایله ایتکان سوزی (اَوِ النَّفْسی) یا ایسه کونکل ایله ایتکان سوزی بوطریقچه (نَوَیْتُ)
نیت قیلدوم (بِهِ) اول جماع ایله (اِقَامَةَ السُّنَّة) سنتنی قائم قیلماقنی (وَتَکْثِیرَ الْاُمَّة) دخی امتنی
کوب قیلماقنی (وَهِیَ) اول نیت (اَحَدُ جُزْئَی الْعِبَادَة) عبادتنك ایکی جزئینك برسی (فَهِیَ) آنکاوچون
کیم عبادت (تَتَوَقَّفُ) توقف قیله دور وتوقتیدور (عَلَیْهَا) اول نیتکا (تَوَقُّفَهَا) عبادتنك توقتامغی کبی
(عَلَی الْعَمَل) عملکا کیم اول عبادتنك ایکنچی جزئیدور (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (الاعمال) عمللرنك
مقبول بولماغی (بِالنِّیَّات) نیتلر برله (وَلِکُلِّ امْرِءٍ) بولغوچیدور هر ایرکا (مَا نَوی) نیت قیلغانی (وَغَیْرِهِمَا)
دخیده اول نیت عبادتنك ایکی جزئیك ایذکوراکیدور (لُوُرُود (ح)) حدیث کیلکان اوچون کیم اول
حدیث بودور (نِیَّةُ الْمُؤْمِن) مؤمن نك نیتی (خَیْرٌ) ایذکوراکدور (مِنْ عَمَلِه) عملندن (وَتَوَقُّف نَفْعِ الْعَمَل)
دخیده عملنك فائده سی توقتاغان اوچون (عَلَیْهَا) اول نیتکا (دُونَ الْعَکْس) عکسی وکیرسینك خلافچه یعنی
نیت عملکا توقتامایدور (فَوَرَدَ) بس کیلدی (فِی الْمُقَاتِلَیْن) ایکی قتال قیلغوچی یعنی اولترشکوچی کمسه لر
حقنده (ح) حدیث (اِنَّ الْقَاتِلَ) درستلکده اولترکوچی (وَالْمَقْتُولَ) دخی اولترلمش کیمسه (فِی النَّار)
هر ایکوسی اونده دور یعنی جهنمده دورلر (وَبَیَّنَ) بیان قیلدی پیغمبر علیه السلام (عِلَّةَ الْمَقْتُول)
اولترلمشنك اوتغه کیرمکینك سببنی (اَنَّهُ) درستلکده اول اولترمش (قَصَدَ الرِّیَاءَ) ریانی قصد قیلدی
زیراکه قصد قیلدی قاتلنی اولترمکنی بس بونك مقتول بولماغی فی سبیل الله بولمادی بس هر نرسه
کیم اول فی سبیل الله بولماسه اول نرسه ریادور (وَفِیمَنْ تَمَنّی) دخیده حدیث کیلکان اوچون شول کیمسه
حقنده کیم آرزو قیلدی بونی کیم (اَنْ لَوْ اَصَابَ مَالًا) اکر ایرشسه مالغه (یُنْفِقُ فِی الْمَعْصِیَة) صرف قیلور
ایدی اول مالنی کناه بولغان اشده (اَنَّهُ) درستلکده اول آرزو قیلغوچی کیمسه (شَرِیكُ الْمُنْفِق فِیهَا)
معصیتده مالنی صرف قیلغوچیغه شریکدور (فِی الْوِزْر) کناهده (وَکَوْنِ الشَّرَاب) دخیده بولغان اوچون

دوانی ایچمك (لعلاج المعدة) معدکا یعنی آش قازانیغه علاج قیلماق اوچون (انفع) فائده لیراك (من الطلاء) دوانی سورتمکدن (علی الصدر) کوکراککا (بل هی الاصل) بلکه اصل عبادتده نیتدور (لکون المقصود من العمل) عملدن مقصود بولغان اوچون (تأثر القلب) کونکلنك متأثر بولماقی (بالمیل الیه تعالی) خدای تعالی صاری میل قیلماق برله منقطع بولغانی حالده (عن الغیر) خدای تعالی کا باشقه نرسه دن (فورد) آنك چون کیم کیلدی (ق) قرآنده (لن ینال الله) ایرشمیدور خدای تعالی کا (لحومها) اول قربانیلرنك اینلری (ولا دماؤها) دخیده ایرشمیدور قانلاری (ولکن) لیکن (یناله) ایرشه دور خدای تعالی کا یعنی عندالله مقبول بوله دور (التقوی) کناهدین صاقلانمق (منکم) سزلردن (ووقع) واقع بولدی (الاجماع) امتنك اتفاق قیلملقلری (علی اثم المجامع امرأته) خاتوننی جماع قیلغان کشینك کناهلی بولماغینه (علی قصد) شول قصد اوزرینه کیم (انها) درستلکده اول خاتون (غیرها) اوز خاتونینه باشقه خاتوندور یعنی بر کیمسه اوزینك خاتوننی جماع قیلسه باشقه خاتون دیب اول کیمسه کناهلی بوله دور عالملرنك اتفاقی برله چونکه اول کیمسه کناهنی قصد قیلدی (بخلاف المجامع) جماع قیلغوچینك خلافنچه (غیرها) باشقه خاتوننی (علی قصد انها) شول قصد اوزرینه کیم اوله جماع قیلنمش خاتون (هی) اوزینك خاتونیدور یعنی بر کیمسه بیلمای یات خاتوننی جماع قیلسه اوز خاتونی دیب اول کشی کناهلی بولمیدور چونکه کناهنی قصد قیلمادی (واثم المصلی المتوضی) دخیده اجماع واقع بولدی طهارت برله نماز اوقغوچینك کناهلی بولماغینه (علی ظن) شول کمان برله اوقدی کیم (انه) درستلکده اول نماز اوقغوچی (محدث) طهارتسزدور یعنی بر کیمسه نك واقعده طهارتی بار ایکان اما طهارتینك بارلغی ایسندن چیقوب طهارتم یوق دیب نماز اوقسه اول کیمسه کناهلیدور (بخلاف المحدث) طهارتسز نماز اوقغوچینك خلافنچه کیم نمازنی اوقدی (علی ظن) شول کمان اوزرینه کیم (انه) درستلکده اول (متوضی) طهارتلیدور یعنی برکیمسه نماز اوقسه طهارتم بار دیب اما واقعده طهارتی یوق ایکان اول کشی کناهلی ایمسدور (وهی) اول نیت (اما واحد) یاایسه بردور (وهو الخالص) اول بر بولغان نیت خالصدور (کالقیام) تورمق کبی (للاکرام) مسلماننی تعظیم اوچون (واما متعدد) یاایسه نیت متعدد دور یعنی کوبدور (کالتصدق) صدقه بیرمك کبی (للفقر) فقیرلك اوچون (والقرابة) دخی قرندشلك اوچون (فاما) بس یاایسه (لایستقل شیء) اول نیتلرنك هیچ برسی مستقل بولماس سبب وباعث بولماقده عمل قیلماغه یعنی اول نیتلرنك هر قایوسی یالغزغنه حاصل بولسه عمل قیلنمس (ویعرف) معلوم بوله دور هر قایوسینك مستقل بولماس سزلغی (بالامتناع) طیلماق برله عمل قیلماقده (عند انفراد واحد) برگنه نیت حاصل بولغانده (اویستقل) یاایسه مستقل بولور عمل قیلماغه سبب بولماقده (کل) اول نیتلرنك هر قایوسی (متساویا) برابر بولغانلری حالده (اومتفاوتا) یاایسه متفاوت یعنی برسی آخرندن آرتوق بولغانلری حالده (کقوة فرحة المصلی) نماز اوقغوچینك شادلانمقی قوتلی بولماق کبی (عند حضور الناس) آدمیلر حاضر بولغانده (مع انه) بوله توروب درستلکده اول کمسه (لولم یرج الثواب) اکر ثوابنی امید ایتمسه (لما صلی) هر آینه نماز اوقماس ایدی (ویتعدد الجزاء) جزا متعدد بوله دور

(بتعدّدها) نیتنك متعدد بولماقی سببلی (خیرًا کانَ) کیراك اول عمل ایذکو بولسون (کالدّخول) کیرمك کبی (فی المَسْجد) مسجدکا (للزّیارة) زیارت قیلماق قصدی ایله (وَانتظار الصّلوة) دخی جماعت ایله نمازنی کوتمك قصدی ایله (والاعتکاف) دخی اعتکاف قصدی ایله (وَالانزواء) دخی بوچماقنی توتماق قصدی ایله یعنی آدمیلردن آیرلماقنی قصد ایله (وَالتجرد) دخی مجرد بولماقنی قصد ایله (للذّکر) خدای تعالی نی ذکر قیلماق اوچون (وترك الذّنوب) دخی کناهلرنی قویماق اوچون (اَوشرًا) یا ایسه شر بولسون اول عمل (کالقعود) اولترمق کبی (فیه) اول مسجدده (للتحدّث) سوزلشمك اوچون (بالباطل) باطل برله یعنی دنیا سوزی برله (وملاحظة النّساء) دخی خاتونلرنی ملاحظه واویلامق اوچون (وَالمناظرة) دخی مناظره قیلماق اوچون (للمباهات) ماقتانمق اوچون (وَالمرایات) دخی علمنی آدمیلرکا ظاهر قیلماق اوچون (ویجعل) قیلور (خیرها) نیتنك ایذکوسی (المباح) مباح بولغان نرسه‌نی (عبادةً) عبادت (کالتطیب) خوش ایس سورتنمك کبی (یوم الجمعة) جمعه کوننده (لاقامة السّنة) سنتی قایم قیلماق اوچون (وتعظیم المَسْجد) دخی مسجدنی اولوغلامق اوچون (وَالیوم) دخی کوننی الوغلامق اوچون (ودفع الاذی بالنتن) قباحت ایس برله آدمیلرنی رنجتمسزلك اوچون (وَالاسرار) دخی شادلاندرمق اوچون آدمیلرنی وفرشته‌لرنی (بالعرف) خوش ایس برله (وسدّ باب الغیبة) دخی غیبت ایشکنی باغلامق اوچون (وربما) کوب وقتنی (تفضله) آرتق قیله‌دور نیت مباح بولغان نرسه‌نی (من محضها) خالص عبادتدن (فالترفه) آنك چون کیم راحتلنمك (بنومة) ینکل یوقی ایله (اَودعابة مباحة) یاایسه مباح بولغان مزاح برله (لردّ نشاط الصّلوة) نمازغه شوقنی ومحبتنی قایتارمق اوچون (اَفضل) آرتغراقدور اول راحتلنمك (منها) شول نمازدن کیم اوقلدی اول نماز (فی الملال) یالقاولق حالنده (وَشرّها) قیله‌دور نیتنك شری مباح بولغان نرسه‌نی (معصیة) کناه (کالتطیّب) خوش ایس سورتنمك کبی (للتفاخر) فخرلنمك وتکبرلنمك اوچون (باظهار الثّروة) دولتنی اظهار قیلماق برله (وَالتزیّن) دخی زینتلنمك کبی (للریاء) ریااوچون (ولاتؤثر) اثر قیلمیدور نیت (فی الحرام) حرام بولغان نرسه‌ده یعنی نیت حرام بولغان نرسه‌نی حلال قیلمیدور (فلا یباح) بس مباح ودرست بولمیدور (شرب الخمر) خمرنی ایچمك (لموافقة الاخوان) قرنداشلریغه موافقتنی وآلارنی شادلاندرمقنی نیت قیلماق برله (وکماله) اخلاصنك کمالی (الصدق) صدقدور (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (واذکر) ذکر قیل ای محمد صلی الله تعالی علیه وعلی آله وسلم (فی الکتاب) قرآنده (ابراهیم) ابراهیم علیه السلامنی (انّه) درستلکده اول ابراهیم علیه السلام (کانَ) بولدی (صدّیقًا نبیًا) راست ایتکوچی پیغمبر (ح) حدیث (انّ الرجل) درستلکده ایر (لیصدق) هر آینه راست ایتور (ویتحری) دخی سعی وجهد قیلور (الصدق) راست ایتمکنی (حتی) تاکیم (یکتب) یازلمش بولور (عند الله) خدای تعالی قاشنده (صدّیقًا) راست ایتکوچی دیب (وادنی رتبه) صدق مرتبه‌لرینك ایك کیمی (فی القول) سوزده‌دور (فی کلّ حال) هر حالده (وَالکمال) تیل صدقینك کمالی حاصلدور (بترك المعاریض) ایکی معنانی احتمالی توتقان سوزلرنی ترك قیلماق برله (حذرًا) صاقلانمق اوچون (عن

تفهيم غير الحق) حق وراست بولمغان نرسەنی آنکغارتمقدن (وكسب القلب) ودخی صاقلانمق اوچون کونکلنك کسب قیلماقندن (صورة كاذبة) يالغان بولغان صورتنی (ورعايته معه تعالى) دخیده تیل صدقینك كمالى حاصلدور بندەنك رعایت قیلماقی برله صدقنی شول لفظلرده کیم مناجات قیلور بنده اول لفظلر برله خدای تعالیگا (فمن قال) بس بر کمسه اینسه احرام نماز وقتنده (وجهت وجهى لله) یعنی یوزمنی کیلتوردم خدای تعالی صاری (وفى قلبه) حال بوکیم حاصلدور آنك کونکلنده (سواه) خدای تعالیدن باشقه (او) یاایسه اوقسه نمازده (اياك نعبد) یعنی سنك اوزینکا کنه عبادت قیلامن سندین غیرکا عبادت قیلمایمن (وهو) حال بوکیم اول کشی (يعبد الدنيا) دنیاغه عبادت قیلەدور یعنی دنیا جیماق قصدنلەدور (فهو) بس اول کیمسه (كاذب) یالغانچیدور (ثم) مونك صونکندە صدق (فى النية) نیتلەدور (بتمحيضها) نیتنی خالص قیلماق برله (له تعالى) خدای تعالی اوچون (فالشوب) آنکچون کیم نیتنك قاطشمغی باشقه نرسه برله (يفوته) صدقنی بترەدور (يقال) اینلمش بولەدور برنرسەکا اکر اول نرسەتملی بولسه (هذا) بو نرسه (صادق الحلاوة) صادق الحلاوة دیب (اى) اول سوزنك معناسی (محضها) خالص تملیدور (ثم) مونك صونکنده صدق (فى العزم) عزمدەدور (وهو) اول عزمده بولغان صدقنك معناسی (جزم قوى) محکم قصددور (على الخير) ایذکولك اوزرینه (كالتصدق) صدقه بیرمکنی قصد قیماق کبی (والعدل) دخی عدللکنی قصد قیلماق کبی (ان نال) اکر ایرشسه (مالا) مالغه (اوولاية) یاایسه حکومتکا (ثم) مونك صونکنده صدق (فى الوفاء) وفادەدور (فان النفس) بس درستلکده نفس (قد تسمح) قایچاغنده جوماردلق قیلەدور (بالعزم) قصد ایله (وتتوانى) سستلك وياالقاولق وصارانلق قیلەدور (بالوفا) وفا قیلماق برله (وورد) کیلدی (ق) قرآنده (رجال) مؤمنلردن شول ایرلر باردور کیم (صدقوا) راست قیلدیلر (ما) شول نرسەنی (عاهدوا الله) خدای تعالیکا عهد یعنی وعده قیلدیلر (عليه) اول نرسه اوزرینه (ثم) مونك صونکنده صدق (فى العمل) عملەدور (وهو) اول عملده بولغان صدق (تسوية السر والعلانية) باطن ایله ظاهرنی برابر قیلماق (فالماشى) بس یوركوچی ظاهرده (على هدو) وقار اوزرینه (ان خلا) اکر بوش بولسه (الباطن) باطنی (من الوقار) وقاردن (غير صادق) صادق ایمسدور اول کیمسه بویورمکنده (وورد) کیلدی (فيه) عملده بولغان صدقنك تعریفنده (ان يكون) بوکیم بولور (سريرته) باطنی (خيرا) ایذکوراك (من العلانية) ظاهرندن (ثم) مونك صونکنده صدق (فى مقامات الدين) دیننك مقاملرنلە (ففى الخوف) بس بولەدور صدق قورقماقده (بصفرة الوجه) یوزنك صارغایمغی برله (وقلق الباطن) کونکلنك قرارسزلغی برله (وترك المعاصى) دخی کناهلرنی قویماق برله (واللذات) دخی نفس لذتلرنی قویماق برله (واقامة الطاعات) دخی طاعت وعبادتلرنی قیلماق برله (وعلى هذا) بونك اوزرینه قیاس قیل (فى غيره) خوفدن باشقەده بولغان صدقنی (والصديق المطلق) صدیق مطلق (هو) اول (المتصف) متصفدور (بالجميع) صدقنك بارچه مرتبەلری برله (وضده) صدقنك ضدی (الرياء) ریادور (وهو) اول ریانك معناسی طلب المنزلة) مرتبەنی ایستمك (عند غيره تعالى) خدای تعالیدن باشقەنك قاشنده (بالعبادة) عبادت

برله (فيختص) بس مختص بوله‌دور ريا (بعمل الظاهر) ظاهرى بولغان عملكا (واما نحو قصد الحمية) ضرر
بيركوچى طعامدين صاقلانمقنى قصد قيلماق كبى (فى الصوم) روزه‌ده (والتبرد) صالقنلقنى قصد قيلماق
(فى الوضوء) طهارنده (والتفرج) شادلانمقنى قصد قيلماق (والتوحش) دخى بيزمكنى وخلاص بولماقنى
قصد قيلماق (من الاهل) جماعتندين (والتجارة) دخى صاتونى قصد قيلماق (فى الحج) حج سفرنك (والخلاص)
قوتلماقنى قصد قيلماق (عن المعونة) نفقه مشقتندين (وسوء الخلق) دخى ياوز خلقدين (فى العتق)
قل آزاد قيلماقده (فغيره) بس بو مقصودلر كيم عبادنده آلارنى قاطشدردى رياغه باشقه‌دور
يعنى ريا ايمسدور (ويفوت) يعنى ريا بولمسه‌ده لكين فوت بولادور (به) بو مقصودلر برله (الاخلاص)
اخلاص (ويكون) بوله‌دور ريا (بالبدن) تنده (والهيئة) دخى صورتنك (والزى) دخى لباسنك (والقول)
دخى سوزده (والعمل) دخى عملده (وغيرها) دخى بولارغه باشقه‌ده (كاظهار النحول) تنده بولغان ريا
آرقلقنى اظهار قيلماق كبى (وابقاء اثر السجود) صورتده بولغان ريا سجده اثرنى قالدرمق كبى يعنى مانكلايننك
سجده قيلماق سببلى بولغان توزاننى سورتمس سزلك كبى (ولبس الصوف) لباسده بولغان ريا صوف كيمك كبى
(والوعظ) سوزده بولغان ريا وعظ ايتمك كبى (وتطويل الصلوة) عملده بولغان ريا آدميلر آلدنده نمازنى
اوزون قيلماق كبى (وكثرة التلاميذ) بو ذكر ايدلكانلردن غيريده بولغان ريا شاكردلار ومريدلرنك كوبلكى كبى
(وماطلب) شول نرسه ايسته‌لنور مرتبه كبى آدميلر آلدنده (بغير العباد) عبادتكا باشقه نرسه برله (ككثرة المال)
مثلا مال نك كوبلكى برله (وحفظ الاشعار) دخى كوب بيتلارنى يادبيلمك برله (فخارج) بس اول نرسه خارجدور
مذموم بولغان ريادن (لايحرم) حرام بولماس (اذا لم يؤد) هر قچان ايرشدرمسه (الى رذيلة) قباحت خصلتكا
(كالتكبر) كبر قيلماق كبى (كما سبق) نيتاك كيم يوقاريده اوندى (فى الجاه) جاهنى بيانده (وكذا)
اوشانداق خارجدور ريادن (التزين) زينت‌لنمك (لاستمالة قلوب الاخوان) قرنداشلرنك كونكل‌لرنى
اوزينه ميل قيلدرمق اوچون (والتحامى) دخى صاقلانمق اوچون (من ملامتهم) آلارنك شلته‌سندن
(والمروى) روايت قيلنمش (من تزينه عليه الصلوة والسلام) پيغمبر عليه السلامنك زينت لنمكندن
(عبادة) عبادتدور (لانه) آنك چون پيغمبر عليه السلام (مأمور) بيورلمشدور (بالدعوة) اسلام
دينينه آدميلرنى اوندمك برله (فلو اسقط نفسه) پس اكر توشرسه اوزنى (من قلوبهم) آدميلرنك
كونكل‌لرندن (لما حصل المقصود) هر آينه حاصل بولماس ايدى مقصود يعنى آدميلرنى طوغرى يولغه
كوندرمك (وآفاته) ريانك آفتلرى (التلبيس) برسى آدميلرنى آلدامق (باراءة ما) شول نرسه‌نى
كورسانمك برله (ليس) ايمسدور اول نرسه (فيه) آنده (فهو) بس بوتلبيس (بالامر الدنيوى)
دنيا امرى برله (حرام) حرامدور (فبالدينى) بس دين امرى برله (اولى) آرتغراق حرامدور
(والاستهزاء) ايكنچسى استهزا قيلماق (عليه تعالى) خداى تعالى اوزرينه (بايثار رضاء غيره) خداى
تعالى‌كا باشقه‌نك رضاسنى اختيار قيلماق برله (على رضاه تعالى) خداى تعالى‌نك رضاسينه يعنى خداى تعالى‌نك
رضاسنى استامينچه غيرنك رضاسنى ايستار (وتعظيم نفسه) دخى اوزنى الوغلامقنى اختيار قيلماق برله

(فى القلوب) آدميلرنك كونكل لرنده (على تعظيمه تعالى) خداى تعالى نى اولوغلامقه (والاحتراز) دخى صاقلانمقنى اختيار قيلماق برله (عن مقت غيره) خداى تعالى كا باشقه نك آچوندن (عليه) آنك اوزرينه (من مقته تعالى) خداى تعالى نك غضبندن صاقلانمقينه يعنى خداى تعالى نك غضبندن صاقلانمينچه غيرنك غضبندن صاقلانور (ورد العمل) اوچونچسى عملى مردود بولماق (فورد) بس كيلدى (ح) حديث قدسيده (انى) درستلكده من (لااقبل) قبول قيلمايمن هيچ بر عملنى (الا) مكر قبول قيله من (ما) شول عملنى كيم (كان) بولدى اول عمل (خالصا) خالص يعنى يالغز (لى) منكا (واللوم) دورتنچسى مرائى نك شلته لى بولماقى (بين الملائكة) فرشته لر آراسنده (فورد) بس كيلدى (ح) حديثده (يقال) ايتلور (عند صعودهم) فرشته لر آشقان وقتده (بالعمل) مرائينك عملى برله (ردوه) قايتارنكز اول عملنى (الى سجين) سجين كا (فانه) آنك چون اول عملنى قيلغوچى (لم يردنى) ايسته مدى منى عملى برله (وفى القيامة) دخى شلته لنور قيامتده (فورد) بس كيلدى (ح) حديثده (فى نداده) اول مرائى نى اونده كنده (فيها) اول قيامتده (يا كافر) اى كافر ديب (يا فاجر) اى فاسق ديب (يا غادر) اى آلداغوچى (يا خاسر) اى اوكنكوچى (والحرمان) بيشنچسى محروم بولماق (عن الاجر) ثوابدن (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده كيم ايتورلر مرائى غه قيامت كوننده بوطريقچه (التمس) ايسته (الاجر) ثوابنى (ممن) شول كيمسه دن كيم (كنت) بولدك سن (تعمل) عمل قيلور بولدك (له) اول كيمسه اوچون يعنى آنكا كورسانور اوچون (ح) حديث يعنى ايتلور مرائى غه قيامتده (الم يوسع) آيا كينك قيلنماديمو (عليك) سنك اوزرنكا (فى المجالس) مجلسلرده (الم تكن) آيا بولمادنكمو سن (رئيس الدنيا) دنيانك باشى واولوسى (الم يرخص) آيا ارزان قيلنماديمو (بيعك) سنك سودانك يعنى سنى رياعت قيلوب سنكا نرسه نى ارزان صاتماديلرمو (الم تكرم) آيا حرمتلو بولمادنكمو (والعذاب) آلتنچسى قيامت عذابى (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (اهل الرياء) ريا اهللرى (يعذبون) عذاب قيلنورلر (بالنار) اوت برله (والافحش) ريانك قباحتراغى (باعتبار نفسه) ريانك اوزنى اعتبار برله (ان لا يريد) شول رياكيم اراده قيلماس آنك اياسى عملى برله (الثواب) ثوابنى (اصلا) هيچده (وهو) ريانك بوقسمى (فى غاية المقت) خداى تعالى غضبى نك نهايتنده (ثم) مونك صونكده ريانك ايكنچى مرتبه سى قباحتلكده اوّلكى دن كيم (ما) شول عملدور (فيه) بولور اول عملده (ارادتان) ايكى اراده برسى ثوابنى اراده ايكنچسى غير ثوابنى اراده (والرياء) حال بوكيم ريا يعنى غير ثوابنى اراده (غالب) غالبدور (يعنى اكر خلوتده بواسه اول عملنى قيلماس (وهو) ريانك بونوعى (يقربه) ياقن بولور ريانك اوّلكى نوعينه خداى نك غضبنده (ثم) مونك صونكده ريانك اوچونچى مرتبه سى (ما استويا) شول عملدوركيم برابر بولور ايكى اراده يعنى ثوابنى اراده ايله غير ثوابنى اراده (فيه) اول عملده (والمرجو) اميد ايدلمش (ان لا يكون) اولدور كيم بولماس بو عمل (له) اول عمل قيلغوچيغه فائده (ولا عليه) دخيده آنكا ضرر (لكن اطلاق الاخذ فى الادلة) ليكن دليل لرده يعنى آيتلرده وحديثلرده ذكر ايدلكان اخذ يعنى مؤاخذ بولنماقنك مطلق ذكر ايدلمكى (يشمله) ريانك بو نوعنده شاملدور (ثم)

مونك صونكنده ريانك دورتنچى مرتبه‌سى (مَا) شول عملدور (تَرَجَّحَ) غالب بولور (فيه) اول عملده (قَصْدُ الثَّوَابِ) ثوابنى قصد وارده قيلماق (فَالْمَظْنُونُ) بس كمان ايدلمش (فيه) اول عملده (النُّقْصَانُ) ثوابنك نقصانى (لاَ) مظنون ايمسدور (الْبُطْلاَنُ) عملنك باطل بولماغى يعنى ثوابسز بولماغى (اَو) يا ايسه كمان ايدلمش (الثَّوَابُ) ثوابدور (وَالْعِقَابُ) دخى عذابدور (بِحَسَبِ الْقَصْدَيْنِ) ايكى قصد مقدارنچه يعنى ثوابنى قصد قيلغان مقدارنچه ثواب ريانى قصد قيلغان مقدارنچه عذاب (وَالْاَصْلُ) اصل بو بابده (اَنَّ الْقُرْبَ مِنْهُ تَعَالٰى) درسنلكده ياقنلق خداى تعالىٰ كا (بِالْمَيْلِ اِلَيْهِ تَعَالٰى) كونكلنك خداى تعالى غه ميل قيلماغى سببلى (وَالْبُعْدَ عَنْهُ تَعَالٰى) خداى تعالى‌دن يراق بولماق (بِالذُّهُولِ) غفلت سببلى (وَمَا) شول حديث قدسى كيم (وَرَدَ) كيلدى (اَنَا) من (اَغْنَى الْاَغْنِيَاءِ) مونكشرلرنك مونكسز راضى (عَنِ الشِّرْكِ) شركدن (وَنَحْوُهُ) بوحديث اوخشاشلى (مَحْمُولٌ) حمل قيلنمشدور (عَلَى الْاَوَّلِ) ريانك اوّلكى نوعينه (وَبِاعْتِبَارِمَابِهِ) ريانك افحش وقباحترافى شول‌نرسه‌كا اعتبار ايله كيم بولور ريااول نرسه برله (بِاَصْلِ الْاِيْمَانِ) اصل ايمان برله‌ريا قيلماق يعنى تلى‌ايله ايماننى اقرار قيلور اما كونكلى برله انكار قيلور منافق كبى (وَفِيهِ) بولور بو ايمان ايله ريا قيلماقده (الْخُلُودُ) منككى بولماق (فِى النَّارِ) اوتده (ثُمَّ) مونك صونكنده يعنى اوّلكيدن كيمراك (بِاَصْلِ الْفَرَائِضِ) فرض بولغان عمللر برله ريا قيلماق (سِوَاهُ) ايماندن باشقه يعنى صدق دلدن ايمان كيلتورور امافرض بولغان عمل‌لرنى ريا‌ايله قيلور يعنى كشيلر آلدنده قيلور خلوتده بولسه قيلماس (وَفِيهِ) بولغوچيدور بونوعى رياده (الْمَقْتُ) خداى تعالى‌نك غضبى (ثُمَّ) مونك صونكنده يعنى بو ايكنچى‌دن كيمراك (بِاَصْلِ السُّنَنِ وَالنَّوَافِلِ) سنت مؤكده ومستحب بولغان عمللر برله ريا قيلماق (وَفِيهِ) بولغوچيدور بو اوچونچيده (نِصْفُهُ) ايكنچى‌ده بولغان غضبنك يارطسى (لاِيْثَارِ رِضَاءِ غَيْرِهِ تَعَالٰى) اختيار قيلغان اوچون مرائى عملنده خداى تعالى‌كا باشقه‌نك رضاسنى (عَلٰى رِضَاهُ) خداى تعالى‌نك رضاسينه يعنى خداى تعالى‌نك رضاسنى ايستامينچه غيرنك رضاسنى ايستكان اوچون بو علت ايكنچى ايله اوچونچى‌نك هر ايكونده موجود (دُونَ اِيْثَارِ الْاِحْتِرَازِ) بولمغان اوچون اوچونچيده صاقلانمقنى اختيار قيلماق (عَنْ مَقْتِ غَيْرِهِ تَعَالٰى) خداى تعالى كا باشقه نك آچو قيلماقندن (عَلَيْهِ) آنك اوزرينه (مِنْ مَقْتِهِ تَعَالٰى) خداى تعالى غضبندن يعنى خداى تعالى‌نك غضبندن قورقماى غيرنك غضبندن قورقوب‌غنه توكل بلكه خداى تعالى‌نك غضبندنده قورقمق بار اما ايكنچيده خداى تعالى‌نك غضبندن قورقمق يوق‌شونك اوچون اوچونچيده بولغان غضب ايكنچيده بولغان غضبنك يارطسى (ثُمَّ) مونك صونكنده اوچونچيدن كيمراك (بِالْاَوْصَافِ) عبادتنك وصفلرى برله ريا قيلماق (فَبِالْوَاجِبِ) بس واجب بولغان وصف ايله ريا قيلماق (كَتَعْدِيلِ الْاَرْكَانِ) تعديل اركان كبى يعنى آدميلر آلدنده نمازنى تعديل اركان برله اوقور اما خلوتده بولسه تعديل اركان سز اوقور (ثُمَّ) مونك صونكنده دورتنچى دن‌كيمراك (بِالْمُكَمِّلِ) عبادتنى‌كامل قيلغوچى برله ريا قيلماق (كَتَطْوِيلِهَا) ركنلرنى اوزون قيلماق كبى (وَتَحْسِينِ الْهَيْئَةِ) دخى صورتنى كوركام قيلماق كبى (ثُمَّ بِالزَّوَائِدِ) مونك صونكنده دورتنچى‌دن كيمراك زائد يعنى عبادتدن خارج بولغان امر برله ريا

قيلماق

قیلماق (کالبکور) ایرته بارمق کبی (فی المسجد) مسجدکا (وقصد الصف الاول) اوّلکی صفنی قصد قیلماق کبی
(وباعتبار ماله) ریانك انجش وقباحتراغی شول نرسه اعتباری ایله کیم ریا قیلنور آنك اوچون (قصد المعصیة) کناهنی
قصد قیلماق (کتقلد الوقف) وقف غه متولی بولمق کبی (للمداهنة) خیانت اوچون (ثم) مونك صونکنده یعنی
ذکر ایدلکان نصن توبنراك (المباح) مباحنی قصد قیلماق (کنکاح الشریفة) شریفه خاتوننی نکاح قیلماق کبی (ثم) مونك
صونکنده ایکنچیدن ده توبنراك (التمیز) ممتاز بولماقنی قصد قیلماق (عن العامة) عوام ناسدن (وقد یخفی) کاهاریا
خفی وپاشرون بوله دور (کالفرح) شادلانمق کبی (باطلاع الغیر) باشقه کشینك عملینه مطلع بولماقی برله
(والتعریض) دخی کنایه قیلماق کبی (للاظهار) عبادتنی اظهار قیلماق اوچون (وتحسین الاداء) دخی
عمل قیلماقنی کورکام قیلماق کبی (فی الخلاء) خلوتده (لئلا یخالف) آنك خلافن قیلماسون اوچون (فی الملاء)
آدمیلر آلدنده (والتزین) دخی اوزنی زینت لمك کبی (فی الاعین) آدمیلر حضورنده (بظهور الخشوع)
خشوع نك ظاهر بولماقی برله (فی الاعضاء) عضولرده (وتأثیره) ریانك تأثیری عملنی باطل قیلماغنده دخی
باطل قیلماس سزلغنده (انه) درستلکده شأن (اذا هجم) هرقچان کیلسه عبادت قیلغوچیغه ریا (بعد التمام)
عبادتنی خالص لق اوزرینه تمام قیلغاندن صونك (بالفرح) شادلانمق برله (علی الظهور) عملینك آدمیلرکا
ظاهر بولماقینه اوزی اظهار قیلماینچه (او) یا ایسه (الاظهار) عملنی اوزینك اظهار قیلماقینه (لایبطل)
اول عملنك ثوابی باطل بولماس (لعدم بطلان الثواب المتقدم) ریاغه مقدم بولغان ثواب باطل بولمغان اوچون
(بالعمل الطاری) صونکدن بولغان ریاوی عمل برله (وفیه) لکین بولغوچیدور اول عملده (الثواب)
ثواب عملنی اخلاص برله تمام قیلغان اوچون (والعقاب) دخی عذاب صونکندن ریا بولغان اوچون اکر بر
کیمسه دیسه مصنف رحمه الله تعالی نیچوك ایته دور عملنی تمام قیلغاندن صونك عارض بولغان ریا عملنی باطل
قیلمیدور دیب وحالانکه حدیثدن مفهوم بوله دور باطل قیلماقی مصنف رحمه الله تعالی بو بحثدن جوابده ایته دور
(وحمل) حمل قیلنمش بولدی (ما) شول سوزنی کیم (ورد) کیلدی (ح) حدیثده (ماصمت) روزه
توتمادك (ولا افطرت) دخی افطار قیلمادك (فیمن) شول کیم حقنده کیلدی کیم (قال) ایتدی اول
کیمسه (صمت) روزه توتدوم (دائما) همیشه (علی کراهة صوم الدهر) یعنی بو ماصمت دیکان سوز
حمل قیلنمش بولدی یلنك بارچه سنده روزه نك مکروه بولماقینه (لدخول العیدین) ایکی عیدکونی داخل
بولغان اوچون (والتشریق) دخی تشریق کونلاری داخل بولغان اوچون (فیه) اول کیمسه نك سوزنده
(وما) دخیده حمل قیلنمش بولدی شول سوزنی کیم (جاء) کیلدی اول (ح) حدیثده (ذلك حظك)
اوشبو اظهار قیلماقك سنك نصیبلك دور (منها) قرآن اوقماقدن (فیمن) شول کیمسه حقنده کیلدی کیم
(قال) ایتدی اول کیمسه (قرأت البارحة) اوتکان کیچ اوقدوم (سورة البقرة) بقره سوره سنی (علی عدم خلو القلب
عنه) یعنی بو ذلك حظك دیکان سوز حمل قیلنمش بولدی اوقغوچینك کونکلی ریادن خالی بولمغانغه (حالة
القرأة) قرآن اوقغان زمانده (بدلالة الاظهار) آنك قرائتنی اظهار قیلماقنك دلالتی برله (واذا هجم) هرقچان کیلسه
ریا (فی الاثناء) عملنی قیلغان وقتده (متجردا) خالی بولغانی حالده ریا اخلاصدن (وبعث) دخی سبب بولسه ریا

(عَلَى الْعَمَلِ) عملنی قیلماقه (وختم) تمام قیلسه عملنی (به) ریا برله (كَمَا) شول عبادت کبی کیم (لَوتَذَكَّرَ ضَالَّةً)
اول عبادتنی قیلغان وقتده یادقیلسه یوغالغان نرسه‌سنی یعنی عبادت قیلغان وقتده یوغالغان نرسه‌سی ایسنه
توشسه دخی قصد قیلسه عملنی بوزماغه (اَوْحَدَثَ) یا ایسه پیدا بولسه عبادت قیلغان وقتده (نَظَارَةٌ) بر
تماشا وقصد قیلسه عملنی باطل قیلماغه (فَاَتَمَّ) بس تمام قیلدی عملنی (لِحُضُورِ الْغَيْرِ) باشقه کشی حاضر
بولغان اوچون (لَوْلَاهُ) اگر باشقه کشی حاضر بولماسه (لَقَطَعَ) قطع قیلور ایدی یعنی بوزار ایدی
اول عملنی (يُبْطِلُ) باطل قیلور عمل قیلغان وقتده حاصل بولغان ریا عملنك ثوابنی (فی عَمَلٍ ذی
اَرْكَانٍ) رکنلر ایاسی بولغوچی عملده (يَتَعَلَّقُ) متعلق بولور یعنی باغلانور (صَلَاحُ بَعْضِهَا) اول رکنلارنك
بعضیسنك توزك بولماقی (بِبَعْضٍ) بعضیسنه (كَالصَّلٰوةِ) نماز کبی (وَالصَّوْمِ) دخی روزه کبی (وَالْحَجِّ) دخی
حج کبی (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (الْعَمَلُ) عمل (كَالْوِعَاءِ) صاوت کبی (اِذَا طَابَ) هر
قچان طیب وتوزوك بولسه (آخره) اول عملنك آخری (طَابَ) توزوك بوله‌دور (وَاَوَّلُهُ) اول عملنك اوّلی
(ح) حدیث (مَنْ رَاٰئی) بر کیمسه ریا قیلسه (بِعَمَلِه) عملی برله (سَاعَةً) برگنه ساعت (حَبَطَ
عمله) باطل بوله دور اول کیمسه نك عملی (الَّذِی) آنچلاین عمل (كَانَ) بولدی اول عمل (قَبْلَهُ)
ریادن اوّل (دُونَ غَيْرِه) باطل قیلمیدور عمل وقتنده بولغان ریا عمل ذی ارکان‌غه باشقه بولغان عملنی
(كَالصَّدَقَةِ) صدقه کبی (وَالتِّلَاوَةِ) دخی قرآن اوقمق کبی (اِذْ كُلُّ جُزْءٍ) آنك چون کیم هر جز
صدقه نك جزلرندن دخی تلاوتنك جزلرندن (مُنْفَرِدٌ) آیرمدور (بِنَفْسِه) مستقلدور
(وَالطَّارِی) عمل آراسنده حاصل بولغان ریا (لَا يُبْطِلُ) باطل قیلمیدور (الْمَاضِیَ) ریاسز خالص‌لق
اوزرینه قیلنغان عملنی بلکه باطل قیله‌دور ریا ایله قاتش بولغاننی (وَاِنْ لَمْ يَتَجَرَّدْ) اگر خالی بولماسه
عمل اخلاصدن وثوابنی قصد قیلماقدن (بَلْ) بلکه (غَلَبَ) غالب بولسه ریا ثوابنی قصدغه (كَغَلَبَةِ الْفَرَحِ)
شادلانمقنك غالب بولماقی کبی (بِاطِّلَاعِ الْغَيْرِ) آنك عملنی باشقه کشینك بیلمکی سببلی (فَالْغَالِبُ)
بس ظن غالب (فیه) ریانك بونوعنده (الْفَسَادُ) عملنك فاسد بولماقی (اِنِ انْقَضٰى) اگر اوتسه (رُكْنٌ)
عملنك بر رکنی ریا ایله (وَلَمْ يُعَاوِدْهُ) قایتارمیدور فسادنی یعنی عملنی توزوك قیلمیدور (الْبَاعِثُ
الْاَصْلِیُّ) عملگا اوّل سبب بولغان نرسه کیم اول اخلاصدور (لِاَنَّا) آنك چون کیم بزلر (نَسْتَصْحِبُ
نِيَّةَ الْبِدَايَةِ) عملنی باشلغانداغی نیتنی عملنك آخرینچه مصاحب وباقی دیب حکم قیله‌مز (بِشَرْطِ اَنْ
لَا يَطْرَأَ) عارض وحاصل بولماس شرطی برله (مَا) شول نرسه کیم (لَوْقَارَنَ) اگر مقارن بولسه یعنی
برگا بولسه اول عارض بولغان نرسه باعث اصل بولغان اخلاصغه (اِبْتِدَاءً) عملنك اوّلنده (لَمَنَعَ) البته
منع قیلور اول عملنی (وَاِنِ احْتَمَلَ) یعنی ریانك بو نوعنده فساد غالب اگرچه احتمال توتسه‌ده
(الْجَوَازَ) عملنك جوازنی (لِبَقَاءِ قَصْدِ الثَّوَابِ الْمَوْجُودِ حَالَ الْعَقْدِ) عملنی باشلغان وقتده بولغان ثوابنی
قصد قیلماق باقی بولغان اوچون (وَاِنِ اتَّصَلَ) اگر توتاشسه ریا (بِالْعَقْدِ) عملنی باشلامغه (مُتَجَرِّدًا) ریا
خالی بولغانی حالده ثوابنی قصد قیلماقدن یعنی ریا ثوابنی قصد قیلماغه مقارن بولمغانی حالده

(وَاَتَمَّ) تمام قیلسه عملنی (عَلَيْهِ) بووجه اوزرینه (يُعِيدُ) اول عملنی اعاده قیلور یعنی قایتارور (بِالْاِتِّفَاقِ) عالملرنك اتفاقی برله (وَاِنْ رَجَعَ) اکر قایتسه ریادن اخلاصغه (قَبْلَ التَّمَامِ) ریا ایله باشلانغان عملنی تمام قیلماقدن اوّل (فَكَذٰلِكَ) بس اوشانداق اعاده لازمدور (لِفَقْدِ الْاِنْعِقَادِ) اخلاص برله عملنی باشلامق بولمغان اوچون (وَضُعِّفَ) ضعیفدور (الْقَوْلُ بِوُجُوبِ اِعَادَةِ الْاَفْعَالِ) رکوع وسجود کبی فعللرنی اعاده قیلماقغنه واجب بتونلای اعاده واجب توکل دیکان سوز (لِفَسَادِهَا) اول فعللر فاسد بولغان اوچون (دُونَ التَّحْرِيمَةِ) تکبیر تحریمه نی اعاده واجب ایمسدور (فَهِيَ) آنکچون کیم اول تکبیر تحریمه (عَقْدٌ) عملنی عقددور (وَالرِّيَاءُ) ریا (خَطْرَةٌ) تیز زائل بولغوچی نرسه‌دور (لَا يُخْرِجُهَا) چیقارمیدور تکبیر تحریمه‌نی (عَنِ الْاِنْعِقَادِ) منعقد بولماقدن مصنف رحمه الله تعالی بو قولنك ضعیف بولماقینه دلیل کیلتوره‌دور (لِاَنَّ الْاَفْعَالَ الْفَاسِدَةَ) آنکچون کیم فاسد بولغان فعللر (زَائِدَةٌ) آرتقدور (فِيهَا) اول نمازده (فَتُبْطِلُهَا) بس باطل قیله‌دور اول فعللر اول نمازنی (وَبِوُجُوبِ الْاِسْتِغْفَارِ قَلْبًا) دخیده ضعیفدور ریاایله باشلانغان عملده کونکل ایله‌توبه واستغفار واجب دیکان‌سوز (وَالْاِتْمَامِ) عملنی تمام قیلماق واجب (مُخْلِصًا) اخلاص برله (لِاعْتِبَارِ الْخَتْمِ) اعتبار عملنك خاتمه سینه یعنی آخرینه بولغان اوچون (كَمَا لَوْ خَتَمَ بِالرِّيَاءِ) یعنی نیتنك کیم اعتبار آخرینه بوصورتده‌کیم باشلاسه عملنی اخلاص برله وتمام‌قیلسه ریا ایله اول عمل باطل بوله‌دور اعتبار آخرینه بولغان اوچون شونك کبی اکر عملنی ریا بر باشلاب اخلاص ایله تمام قیلسه اول‌عمل صحیح بوله‌دور اعتبار آخرینه بولغان اوچون (وَكَوْنِ الْعَمَلِ) دخیده عمل بولغان اوچون (لَهُ تَعَالٰى) خدای تعالی‌غه خاص (وَاِلَّا) اکر خدای تعالی‌کا خاص بولماسه (لَكَفَرَ) کافر بولور ایدی اول‌عبادت قیلغوچی (وَزَوَالِ عَارِضِ الرِّيَاءِ) عارض بولغوچی ریا زائل بولغان اوچون (بِالتَّوْبَةِ) توبه برله مصنف رحمه‌الله تعالی بوسوزنك ضعیف‌لکینه وجه ایته‌دور (لِاَنَّهُ) آنکچون کیم ریا (قَادِحٌ) ضرر قیلغوچیدور (فِي النِّيَّةِ) نیت‌ده (وَحَالَةُ الْبِدَاءَةِ) عملنی باشلامق حالی (اَوْلٰى) آرتغراقدور (بِالرِّعَايَةِ) رعایه قیلماغه (وَاِنْ لَمْ يَتَجَرَّدْ) یعنی اکر متصل ومقارن بولسه ریا عبادتنی باشلامغه دخی خالی بولماسه ثوابنی قصد قیلماقدن (فَفِي مَا) بس شول عملده کیم (لَا يَقْبَلُ) قبول قیلماس (الْفَسَادَ) فسادنی یعنی بر جزنك فاسد بولماقی برله عمل فاسد بولماس (كَالصَّدَقَةِ) صدقه کبی (يُثَابُ) ثوابلی بولور ثوابنی قصد قیلغان اوچون (وَيُعَاقَبُ) دخی معاقب بولور ریانی قصد قیلغان اوچون (فَوُرُودُ) بس کیلدی (ق) قرآنده (فَمَنْ يَعْمَلْ) بس هر کیم عمل قیلسه (مِثْقَالَ ذَرَّةٍ) ذره مقداری (خَيْرًا) ایذکونی (يَرَهُ) کورور اول عملنك ثوابنی (الْآيَةَ) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (وَفِي غَيْرِهِ) فسادنی قبول قیلمغان عملدن باشقه عملده یعنی برجزنك فاسد بولماقی برله فاسد بوله تورغان عملده (كَالصَّلٰوةِ) نماز کبی (لَا يُبْطَلُ) باطل قیلماس اول ریا (النَّفَلَ) نفل نمازنی (حَتّٰى) تا کیم (يَصِحَّ) صحیح بولور (الْاِقْتِدَاءُ) ایارمك نفلنی ریا ایله اوقغوچی کشیکا (وَلَا يَسْقُطُ) ساقط بولماس یعنی ذمه‌سندن توشمس (الْفَرْضُ) فرض‌نمازی (اِنْ لَمْ يَسْتَقِلَّ) اکر مستقل بولماسه‌سبب بولماقنه‌عملنی قیلماغه (قَصْدُ الثَّوَابِ) ثوابنی‌قصد قیلماق (وَاِنِ اسْتَقَلَّ) اکر

ثوابنی قصد قیلماق مستقل بولسه (فوجهان) بس بوتقدیرده ایکی احتمال باردور (السقوط) برسی فرضنك ذمه سندین ساقط
بولماقی (للامتثال) خدای تعالی نك امرینه بوین صونغان اوچون (بالنية المستقلة) مستقل بولغوچی نیت برله (وعدمه)
ایکنچی احتمال فرضنك ذمه سندین ساقط بولماس سزلغی (لان الواجب) آنك چون فرض بولغان (هو الخالص)
خالص بولغان عملدور (وان كان) اکر بولسه ریا (فی المبادرة) عملکا آشقماقده (ففيه) بس بولغوچیدور
بوتقدیرده (فوت الفضيلة) آشقماق ثوابینك بولماس سزلغی (والمعصية) دخیده کناه (لقصد الرياء) ریانی
قصد قیلغان اوچون ﴿اما المغلوب﴾ اما ینکلمش بولغان ریا (الغير المؤثر) عملنی کورکام قیلماقده اثر قیلغوچی
بولمغان ریا (كمجرد الفرحة) یالغز شادلانمق کبی کیم حاصل بولور اول شادلانمق آدمیلر آنك عمل قیلغاننی کورکانده
(فالغالب) بس ظن غالب (فيه) بوتقدیرده (الجواز) عملینك جائز بولماغی (لعدم اعتبار غير المؤثر)
مؤثر بولمغان ریا معتبر بولمغان اوچون (واحتمل الفساد) اما عملنك فاسد بولماقی احتمالیده بار (فان
الواجب) آنك چون کیم واجب (هو الخالص) خالص یعنی ریاسز بولغان عمل (والمختلط) عملنی ریا
ایله قاطشدرغوچی کیمسه (غير مؤد) واجب بولغان عملنی کیم اول ریاسز خالص ایدی آنی ادا
قیلغوچی ایمسدور (ومن ثمه) اوشبو احتمال اوچون (توقف) توقتادی اول عملنك صحتی ایله یاکه
بطلانی ایله حکم قیلماقده (الحارث المحاسبي) حارث محاسبی دیکان عزیز (رحمه الله تعالى) رحمت قیلغای
ایدی خدای تعالی آنی (مائلا) میل قیلغانی حالده (الى الفساد) اول عملنك فاسد بولماقینه (وقيل)
ایتلمش بولدی (بالفساد) عملنی فاسد دیب (باقل خطرة) آزغنه ریا خطور قیلماق ایله (مطلقا) یعنی
کیرك اول ریا مؤثر بولسون کیرك بولماسون (حرصا) حریص بولغانلقلری اوچون (فی تصفية القلب)
کونکلنی صافلامقده * (والمسئلة) ریا مسئله سی (غامضة) مشکلدور (والعلم) علم حقیقی (عنده تعالى)
خدای تعالی قاشنده ثابتدور (والعلاج) ریا مرضینك علاجی ودواسی (قلع حب الجاه) کونکلدن قوبارمق
جاه ومرتبه سومکنی (والمدح) دخی آدمیلرنك مدحنی سومکنی (وكراهة الذم) دخی آدمیلرنك
ذمنی مکروه کورمکنی کونکلدن قوبارمق (والطمع) دخی طمعنی قوبارمق (بما) شول نرسه برله کیم
(سبق) اوتدی اول اون برنچی بابده (واخفاء العمل) دخیده ریا مرضینك علاجی عملنی یاشرون قیلماق
(متكلفا) تکلف قیلغانی حالده یعنی ایشکارنی باغلاب وتررزه لرنی یابوب عمل قیلور (وذكر فوائد الاخلاص)
دخیده ریا مرضینك علاجی اویلامق اخلاصنك فائده لرنی (وآفات الرياء) دخیده ریانك آفتلرنی اویلامق
(فما اقبح) بس نی عجیب قبیح راقدور (من) شول کیمسه (لا يكتفى) کفایه لنمیدور (بنظره تعالى) خدای
تعالی نك نظر قیلماقی برله آنك عملینه (على ساعة) برکنه ساعتده بولغان (من العمل المعيوب) عیبلی
عملدن (وهو تعالى) حال بوکیم خدای تعالی (مع جلاله) شانی الوغ بوله توروب (يكتفى) کفایه لنه دور (بنظاره)
بنده سننك نظری برله (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (لتعلموا) تا کیم بیلنکز (ان الله) درستلکده خدای تعالی
(على كل شیء) هر نرسه اوزرینه (قدير) قادردور (الاية) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (ومن) دخی قبیح راقدور شول
کیمسه کیم (باع) صاتدی (عمله) عملنی (بخسيس فان) فانی بولغوچی خسیس نرسه کا (واعرض) یوز دوندردی

(عَنْ بيْعه) اول عملنى صاتمقدن (بثَوَاب الدَّارَيْن) هر ايكى جهان نك ثوابينه (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ق) قرآنده (مَنْ كَانَ يُرِيدُ) بر كمسه اراده قيلور بولسه (ثَوَابَ الدُّنْيَا) دنيا ثوابنى مثلاجهادقيلسه غنيمتنى اراده قيلوب (فَعِنْدَ اللّٰه) بس خداى قاشنده (ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَة) دنيا وآخرت ثوابى بولغوچيدور (وَذَكَرْنَا) دخيده علاج شول آيتلر وحديثلرنى اويلامق كيم (وَرَدَ) كيلدى آلار (فيه) اخلاصنك فضيلتنده دخى ربانك مذمتنده* ﴿ ويُحمَدُ ﴾ محموددور (الْفَرْحَةُ بِالظُّهُور) غيركا عبادتنك ظاهر بولماغى سببلى حاصل بولغان شادلق (عَلَى حُسْنِ لُطْفه تَعَالَى) خداى تعالى نك كوركام مهربانچلغى اوچون كيم اول مهربانچلغى (بِاخْفَاء الذُّنُوب) كناهلرنى غيردن ياشرمك برله (وَاظْهَار الطَّاعَات) غيركا طاعتلرنى اظهار قيلماق برله (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ق) قرآنده (قُلْ) ايت اى محمد صلى الله تعالى عليه وعلى آله وسلم (بفضل الله وبِرَحمته) خداى تعالى نك فضلى دخى رحمتى برله (فَبِذَلِكَ) بس بونك برله (فَلْيفْرَحوا) بس شاد بولسونلر (اودَلَالَته) يا ايسه اول شادلق نك محمود بولماغى خداى تعالى نك فعلى يعنى دنياده كناهلرنى ياشرمكى وعبادتلرنى ظاهر قيلماقى دلالت قيلغان اوچون (عَلَى اَنَّهُ تَعَالَى) شونك اوزرينه كيم خداى تعالى (يَفْعَلُ) قيلور (كَذَلكَ) دنياده قيلغان كبى (فى الْآخرَة) آخرتده يعنى ديناده كناهلرنى ياشرغان كبى آخرتده ده ياشرور (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ح) حديثده (مَا سَتَرَ اللّٰهُ) ستر قيلميدور خداى تعالى (عَلَى عَبْد) بنده اوزرينه (فى الدُّنْيَا) دنياده آنك قباحت عملنى (اِلَّا) مگر (وَسَتَره) حال بوكيم ستر قيلور اول قباحت عملنى (عَلَيْه) اول بنده اوزرينه (فى الْآخرَة) آخرتده (اَوانه يقتدى به) يا ايسه اول شادلقنك محمود بولماغى شول نيت اوچون كيم ايارلمش بولور اول عمل قيلغوچى اوشبو عملده (فيضاعف الْاَجر) بس ايكى اولش بولور ثواب (اَوانَ الْمطلعين) يا ايسه اول شادلقنك محمود بولماغى شونك اوچون كيم دوستلكه آنك عملينه مطلع كيمسه‌لر (يُثَابُونَ) ثوابلى بولورلر (بمَحَبّته) اول عابدنى سومك برله (وَالثَّنَاءعَلَيْه) دخى اول عابدكا ثناومدح قيلماق برله (وَيعرف) معلوم بولور محمود بولغان شادلق (بتسويَة مَدْحه) عابدنك برابر كورمكى برله اوزنى مدح ايله (وَمَدح صَالح غَيْره) باشقه بر صالحنى مدحنى (وَمِنْهُ) اول محمود بولغان شادلق جمله‌سندن (مَاوَرَدَ) شول حديث كيم كيلدى (لَكَ) سنكا (اَجْرَان) ايكى اجردور (اَجرُ السّتر) برسى ياشرمك اجرى (وَاَجْرُ الْعَلَانيَة) ايكنچيسى آشكاره قيلماق اجرى (فيمَنْ) يعنى بوحديث كيلدى شول كيمسه حقنده كيم (قَالَ) ايتدى اول كيمسه (اُخفى الْعَمَلَ) ياشرون قيله من عملنى (فَاذَا ظَهَرَ) بس هرقچان ظاهر بولسه (اَفْرَحُ) شادلانه من (وَالْاظْهَار) دخيده سرور قلب محمود بوله‌دور عملنى اظهار قيلماق برله (للترغيب) ايكنچيلرنى اول عملكا رغبت لندرمك اوچون (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ح) حديثده (مَنْ سَنَّ) بر كيمسه پيدا قيلسه (سُنَّةً حَسنَةً) كوركام عادتنى (فَلَه) بس بولور اول كيمسه‌كا (اَجْرُهَا) اول سنت نك اجرى (وَاَجر مَن) دخيده شول كشينك اجرى كيم (عَمَلَ بهَا) عمل قيلدى اول سنت برله (اِلَى يَوْمِ الْقيَامَة) قيامت كونينه چاقلى (وَبه) عملنى اظهار قيلماق برله (اُمِرَ) بيورلدى (الْاَنْبيَاء) پيغامبرلر (بِشَرْط اَنْ يَكُونَ) شول شرط برله كيم بولور عملنى اظهار قيلغوچى (مِمَّنْ) شول كيمسه جمله‌سندن (يقتدى به) ايارلمش بولور اول (وَيبَالغ) مبالغه قيلور يعنى بيك جهد

وسعی قیلور (فی الْاحْتِرَازِ) صاقلانمقلق (عَنِ الرِّیَاءِ) ریادن (وَیعرفُ) معلوم بولور عملنی اظهار قیلماقه سبب ترغیب بولماغی (بِانَّهُ) بو علامت برله کیم درستلکلق عملنی اظهار قیلغوچی (لَوْقَدَرَ) اکر فرض قیلسه (اقْتِدَاءَ النَّاسِ) آدمیلرنك ایارمکنی (بِغَیْرِهِ) اوزیدن باشقه‌غه (وَعَرَفَانَهُ) دخیده بیلمکنی فرض قیلسه (بِاسْتِوَاءِ اَجْرِ السِّرِّ وَالْعَلَانِیَةِ) یاشرون بولغان عملنك ثوابی ایله آشکاره بولغان عملنك ثوابی برابر بولماقنی (لَمَا یَرْغَبُ) رغبت قیلماس ایدی عملنی اظهار قیلغوچی (فیه) عملنی اظهار قیلماقه (وَالذِّکْرُ) دخیده محموددور عملنی ذکر قیلماق یعنی من فلان عملنی قیلدوم دیب ایتمك (بَعْدَهُ) عملنی اخلاص برله قیلغاندن صونك آدمیلر رغبت ایدوب اول عملنی قیلسونلار اوچون (وَهوَ) بو عملنی قیلغاندن صونك ذکر قیلماق جائزدور (لِمَنْ) شول کشیکا کیم (قَوِیَ) قوتلی بولدی (بَاطِنُهُ) آنك باطنی (وَتَمَّ) دخی تمام بولدی (اِخْلَاصُهُ) آنك اخلاصی (وَخطرهُ) عملنی قیلغاندن صونك ذکر قیلماقنك آفتی (اَصْعَبُ) مشکل راقدور عملنك ظاهر بولماق آفتندن (لخفة المؤنة) مؤنت ینکل بولغان اوچون نیتاك کیم ایتور کیچده نفل نمازنی اوقدوم دیب (وَزِیَادَةَ الْمُبَالَغَةِ) دخی مبالغه زیاد بولغان اوچون نیتاك کیم ایتور کیچنك بارچه‌سنده نماز اوقدوم دیب حال بو کیم بعضسنده یوقلاغان (وَلَذَّةِ النَّفْسِ) دخی نفس لذتلنکان اوچون (وَاَخَفُّ) دخی عملنی قیلغاندن صونك ذکر قیماقنك خطری وآفتی باشقه ریالردن ینکل راقدور ایکنچی وجه‌دن (لِاَنَّ اللَّاحِقَ) آنك‌چون لاحق بولغان ریا یعنی عملدن صونك بولغان ریا (لَا یُبْطِلُ) باطل قیلمیدور (السَّابِقَ) ایلك بولغان عملنی (وَکِتْمَانُ) (الْمَعَاصِی) محموددور کناهلرنی یاشرمك (لَا لِاَنْ یعتقد فیه الْوَرَعُ) ایمس محمود بولماغی بو جهتدن کیم اعتقاد قیلنسه اول کشیده تقوانی (رِیَاءً) یعنی کناهنی یاشرمك بو جهتدن ریا بولغان اوچون محمود بولمایدور (بَلْ) بلکه محمود بولماغی (لِلتَّحَامِی) صاقلانمق اوچون (عَنِ الْهَتْكِ) پرده برطلمقدن (فَفِیهِ) بس بولغوچیدور پرده‌نك یرطلمقنده دنیاده (خَوْفُهُ) پرده یرطلمق خوفی (فِی الْاٰخِرَةِ) آخرتده (اَوْلِاَنَّ السَّتْرَ مَأْمُورٌ بِهِ) یا ایسه کناهلرنی یاشرمکنك محمود بولماغی کناهلرنی یاشرمك مأمور به بولغان اوچون یعنی کشی آنك ایله بیورلغان اوچون (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (مَنِ ارْتَکَبَ) بر کیمسه مرتکب بولسه (شَیْئًا) بر نرسه‌کا (مِنْ هٰذِهِ الْقَاذُورَاتِ) اوشبو کناهلردن (فَلْیَسْتُرْهُ) بس اورتسون آنی (یَسْتُرُ اللّٰهُ تَعَالٰی) اوتور خدای تعالی (عَلَیْهِ) آنك اوزرینه دنیا وآخرتده (وَیعرفُ) بیلنور کناهنی یاشرمك بو ایکی غرضنك برسی اوچون بولماغی (بِکَرَاهَةِ ظُهُورِهَا) کناهلرنك ظاهر بولماقنی مکروه کورمك برله (مِنَ الْغَیْرِ) باشقه کشیدن (اَوْ) یا ایسه کناهلرنی یاشرمکنك محمود بولماغی بو وجه اوچون (لِاَنَّهُ) آنك‌چون یاشرکوچی (یَتَاَلَّمُ) رنجور (بِالذَّمِّ) آدمیلرنك ذملمکی برله (فَهُوَ) بس بو رنجمك ذم سببلی (مُبَاحٌ) درستدور (لِکَوْنِهِ) بولغان اوچون اول رنجمك (جِبِلِّیًّا) خلقی (وَالتَّرْكُ) تألمکا سبب بولغان نرسه‌نی کیم اول معصیتنی اظهار قیلماقدور آنی قویماق یعنی معصیتنی یاشرمك (کَمَالٌ) کمالدور (اَوْ) یا ایسه کناهلرنی یاشرمکنك محمود بولماغی بو وجه اوچون (لِاَنَّ النَّاسَ) آنك‌چون آدمیلر (شُهَدَاءُ اللّٰهِ تَعَالٰی) خدای تعالی‌نك کواهلریدور (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده

(من)

(مَن) بر كيمسه كيم (اَثْنَيْتُمْ) ثنا ايتسانكز (عَلَيْه) آنك اوزرينه (خَيْرًا) ايذكولك برله يعنى
بر كيمسه نى مدح قيلسەنكز وذكر ايتسانكز ايذكولك برله (وَجَبَتْ) واجب بوله‌دور (لَهُ) آنكا
(اَلْجَنَّةُ) اوجماح يعنى اول مدحلنمش كيمسه اوجماغه كيرمكا مستحق بوله‌دور (وَمَن) بر كيمسه
كيم (اَثْنَيْتُمْ) ثنا ايتسانكز (عَلَيْه) آنك اوزرينه (شَرًّا) ياوزلق برله يعنى بر كيمسه نى ذم قيلسەنكز
وذكر ايتسانكز ياوزلق برله (وَجَبَتْ) واجب بوله‌دور (لَهُ) اول من‌كا (اَلنَّارُ) جهنم اوتى يعنى
اول ذملنمش كيمسه جهنم‌كا كيرمكا تيشلى بوله‌دور (اَنْتُمْ) سزلر (شُهَدَاءُ اللّٰهِ) خداى تعالى‌نك
كواهلرى سز (فِى الْاَرْضِ) برده (ثَلَاثًا) يعنى بو انتم شهداء الله ديكان سوزنى ايتدى اوچ مرتبه
(اَوْ لِاَنَّ الذَّامَّ يَصِيرُ عَاصِيًا) يا ايسه كناهلرنى ستر قيلماقنك محمود بولماغى ذملكوچى كناهلى بولغان
اوچون (وَيُعْرَفُ) معلوم بوله دور كناهنى ياشرمك بووجه‌اوچون بولماغى (بِتَسْوِيَةِ ذَمِّهِ) اوزنى ذملمكنى
(وَذَمِّ غَيْرِهِ) دخى باشقه كشينى ذملمكنى برابر كورمك برله (اَوْ لِخَوْفِ اَنْ يَقْصِدَ بِسُوءٍ) يا ايسه
كناهنى ياشرمكنك محمود بولماغى قورقغان اوچون آندن كيم قصد قيلور آنكا كناه قيلغان بيلكوچى
ياوزلق برله (اَوْلِلْحَيَاءِ) يا ايسه كناهنى ياشرمكنك محمود بولماغى حيا واويات اوچون يعنى آدميلردن
كناهنى ياشرمك اويالغان اوچون محمود وممدحدور (فَهُوَ) بس بو حيا (مِنْ كَرَمِ الطَّبْعِ) طبيعتنك
كرمندن والوغلقندن (وَوَرَدَ) كيلدى (ح) حديثده (اَلْحَيَاءُ) حيا (خَيْرٌ) ايذكوراكدور (كُلُّهُ)
حيانك بارچه‌سى (ح) حديث (اَلْحَيَاءُ) حيا (شُعْبَةٌ) بر بو تاقدور (مِنَ الْاِيْمَانِ) ايماندن (اَوْلِاَنْ
لَايَقْتَدِى بِهِ الْغَيْرُ) يا ايسه كناهنى ستر قيلماقنك ممدوح بولماغى غيرى‌لر آنكا اقتدا قيلماسون اوچون
اول كناهده (وَحُبُّ مَحَبَّةِ النَّاسِ) دخيده محمود وممدوحدور دوست كورمك وسومك آدميلرنك آنى
سومكنى (لِاَنْ يَعْلَمَ) بيلسون اوچون (مِنْهُ) آندن (مَحَبَّةَ اللّٰهِ تَعَالَى) خداى تعالى‌نك آنى سومكنى
(فَمَنْ اَحَبَّهُ تَعَالَى) بس بر كيمسه‌كيم سوسه آنى الله‌تعالى (جَعَلَهُ) قيلور آنى خداى تعالى (مَحْبُوبًا) سوكلو
(فِى قُلُوبِهِمْ) آدميلرنك كونكلنده ❊ (ثُمَّ) ❊ مونك صونكنده (اَلطَّاعَةُ الَّتِى) شوندابن طاعت كيم
(لَايَلْتَذُّ بِهِ) لذتلنمس آنك برله (اَلْعَامَّةُ) عوام ناس (كَالصَّلٰوةِ) نماز كبى (وَالصَّوْمِ) دخى روزه‌كبى
(تُتْرَكُ) قويلور (بِمَحْضَرِ الْغَيْرِ) كشى حضورنده (اِنْ هَجَمَ) اكر كيلسه كونكلينه (اَلرِّيَاءُ) ريا (مُجَرَّدًا)
اخلاصدن آيرلغانى حالده (فِى الشُّرُوعِ) عبادتكا شروع قيلغانده (حَتَّى اِنْدَفَعَ) يعنى ترك قيلنور رياغه
باعث بولغان نرسه مندفع بولغانغاچه (وَيَشْرَعُ) شروع قيلنور عبادتكا (وَيُجَاهِدُ) دخى نفس برله جهاد
قيلنور ريانى دفع قيلماقده (اِنْ هَجَمَ) اكر كيلسه عبادتكا شروع قيلغانده (بَاعِثَانِ) ايكى باعث برسى
اخلاص باعثى ايكنچىسى ريا باعثى (وَيُتِمُّ) تمام قيلور عبادتنى (كَذٰلِكَ) اوشانداق يعنى ريانى
يبيرمكده نفسى برله جهاد قيلغانى حالده (اِنْ هَجَمَ) اكركيلسه ريا (بَعْدَهُ) عبادتكا شروع قيلغاندن‌صونك
(وَلَا يُتْرَكُ) عمل ترك قيلنمس ريا كيلكان اوچون (لِاَنَّهُ) آنك چون كيم عملنى ترك قيلماق (مُوَافَقَةُ
الشَّيْطَانِ) شيطان دعواسينه موافقتدور (وَلِاَنَّ الْاِشْتِهَارَ) دخيده آنك‌چون‌كيم مشهور بولماق (بِاِخْفَائِهَا)

عبادتنی یاشرون قیلماق برله (لیعلم) بیلنسون اوچون (اخلاصه) آنك اخلاصی (والاحتراز) دخیده
صاقلانمق (عن النسبة الی الریاء) ریاغه نسبت بیرلمکدن (ریاء) ریادور (وترك) قویدی (النخعی)
امام نخعی (رحمه الله تعالی) رحمت قیلغای ایدی آنی خدای تعالی (التلاوة) قرآن اوقماقنی (لدخول
شخص) بر کشی آنك قاشینه کرکان وقتده (لما) یعنی تلاوتنی قویماغی شول نرسه اوچون کیم
(علم) بیلدی (انه) درستلکده اول کیمسه (یحتاج الیه) محتاجدور آنکا (بالاشتغال به) اول کیمسه ایله
شغللنمك برله (فبادر) بس آشقدی تلاوتنی ترك قیلماغه (لکونه) بولغان اوچون اول آشقماغی (ابعد)
یراغراق (عن الریاء) ریادن ❋ وان زاد ❋ اکر آرتورسه (علی المعتاد) عادت بولغان وظیفه سینه (لحدوث
النشاط) شادلق حاصل بولغان اوچون (عند رؤیة متعبد) بر عبادت قیلغوچی کورکان وقتده (فان کان)
بس اکر بولسه اول عادت بولغان وظیفه نی آرتورمق (غبطة) آرزو قیلماق اوچون اول متعبدنك
حالنی (لزوال الغفلة) غفلت زائل بولغان سببلی (والکسل) دخی یالقاولق زائل بولغان سببلی (بمشاهدته)
اول متعبدنی کورمك برله (فیفعل) بس قیلور اول آرتوقلقنی یعنی معتاد بولغان وظیفه سینه آرتورور
(دافعا) ییرکانی حالده نفسندن (وسوسة انه ریاء) اول آرتورونك ریا بولماق وسوسه سنی (بخلاف ما)
شونك خلافنچه کیم (اذا کان) هر قچان بولسه زیاد قیلماقی (نشاطا) شادلق اوچون (لاستمالة قلبه)
اول متعبدنك کونکلنی اوزینه میل قیلدرمق اوچون بس بو تقدیرده معتاد بولغان وظیفه سینه آرتورماس
(ویعرف) طانلمش بولور وآیرلور اوّلکی حالت صونکغی سندن (بانه) بو طریقچه کیم اول وظیفه سینه
آرتورغوچی (لورای) اکر کورسه اول متعبدنی (بحیث) شول حیثیتچه یعنی بر اورندن کورسه
کیم (لم یره) کورمس آنی اول متعبد (رغب) رغبت قیلور اول آرتورغوچی (فیه) اول آرتورماغنده *
❋ اما مایلتذ به ❋ اما طاعتیکه لذتلنور آنك برله عوام ناس (فالاعلی) بس اعلی وآرتق اول عبادتلر
جمله سندن (الخلافة) خلیفه وامیر بولماق (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (لیوم) البته بر کون
(من امام عادل) عادل پادشاهدن (خیر) ایذکوراکدور (من عبادة الرجل) ایرنك عبادتندن (وحده)
یالغز (ستین سنة) آلتمش یل (وخطرها) اول خلیفه لکنك آفتی (اعظم) الوغراقدور (لتحریکها)
خلیفه لك حرکتلندورکان اوچون (الباطن) باطنی (فی محبة الجاه) مرتبه نی سومکده (والافضاء) دخی سبب بولغان
اوچون (الی ارتکاب الذنب) کناهنی قیلماغه (لنموه) جاهنی سومك آنك کونکلنده زیاده بولغان اوچون (ومن ثمه)
اوشبونك اوچون (احترز) صاقلاندی (عنها) اول خلافتدن (الاتقیاء) تقوا اهللری (فیحترز) بس صاقلانسون
(عنها) اول خلافتدن (الضعیف) دین امرنده ضعیف بولغان کیمسه (دون) صاقلانماسون (القوی) دین ایرنده قوتلی بولغان
(لعدم تأثیرها) خلافت تأثیر قیلمغان اوچون (فیه) اول قوی کیمسه ده (الا) مکر قوی کیمسه ده صاقلانور
(اذا علم) هر قچان بیلسه (الانقلاب) حالی اوزکرمکنی (عند التقلد) خلافتنی قبول قیلغانده (فالصحیح)
بس صحیح بولغان قول (فیه) بو وقتده (الاحتراز) خلافتدن صاقلانمق (اذ النفس) آنکچون کیم نفس
(خداعة) آلداغوچیدور (یخاف علیها) قورقلنه دور نفس کا حالی متغیر بولماق (عند الجزم بالثبات)

احکام

احكام شرعده ثابت بولماغی برله جزم قیلغانده (فعند الخوف) بس ثابت بولماسلغی خوفلنلکانده (اولی) آنغراقدور خلافتدن صاقلانمق (والامتناع) اوّلده طیلماق خلافت وامیرلکنی قبول قیلماقدن (اهون) آسانراقدور (من العزل) خلیفه بولغاندن صونك خلیفه‌لکدن معزول بولماقدن یعنی توشمکدن (ثم) مونك صونکنده (القضاء) قاضی بولماق (ثم) موندن توبن (الوعظ) وعظ ایتمك (والدرس) دخی درس ایتمك یعنی علم اوکرتمك (والفتوی) فتوی بیرمك (فی الفضل والخطر) یعنی خلافت مرتبه‌سندن صنکره قضاء آندن صونکره وعظ دخی درس دخی فتوی بولماق فضیلتده دخی آفتده‌دور (واشتراط القوة) قوّتنك شرط بولماغی (ومدافعة السلف) اوتکان عزیزلرنك دفع قیلشماقلری (فیها) اول ذکر ایدلکان امرلرده (مشهورة) مشهوردور (ویعرف) معلوم بوله‌دور (القوة) قوّت (بعدم کراهة ظهور آخر) ایکنچی کشینك ظاهر بولماقنی مکروه کورمس سزلك برله (بتقلده) اول امرنی یعنی خلافتنی یا ایسه قضانی قبول قیلماقی برله یعنی ایکنچی کشی خلیفه بولسه یا که قاضی بولسه یا که واعظ یا مدرس بولسه آنی مکروه کورمس (فان عدم القوی الکامل) بس اکر قوی کامل بولمسه (یتعین) متعین بوله‌دور خلافت اوچون دخی قضاو غیریلری اوچون (اقوی الناس) آدمیلرنك قوتلیراغی (مجتهدا) اجتهاد قیلغانی حالده (فی الاحتراز) صاقلانمقده (عن آفاته) آنك آفتلرندن ※ (الباب الرابع عشر) ※ اون دورتنچی باب (فی التفویض) ایشلرنی خدای تعالی کا طابشرمقنی بیانده (وقصر الامل) دخی ترکلك امیدنی قصقارتمق بیاننده (وذکر الموت) دخی اولمنی ذکر قیلماق بیاننده (والانتباه) دخی غفلتدن اویغانمقنی بیانده‌دور (الخطر) هلاککه یاقن بولماق یعنی هلاك وفاسد بولماق خوفی (خطران) ایکی خطردور (خطر الفساد) برسی فاسد بولماق خوفی (ویحتاج) محتاج بولور بنده (فیه) بو خطرده (الی التفویض) عملنی خدای تعالی کا طابشرمغه (وهو) اول تفویضنك معناسی (ارادة حفظه تعالی) خدای تعالی نك اول عملنی صاقلامقنی تلامك (فیما) شول عملده کیم (لا امن) ایمن‌لك بولماس یعنی اول عملکا شروع قیلغوچی کیمسه ایمن بولماس (فیه) اول عملده (عن الفساد) عملنك فاسد بولماقندن (قیل) ایتلمش بولدی (هو) اول ما لا امن فیه بولغان عمل (ما) شول عملدور کیم (یکون) بولور (دونه) اول عملدن باشقه (نجاة) خدای تعالی نك عذابندن قوتلماق (ویمکن) دخی ممکن بولور (ان یجامعه ذنب) اول عمل برله کناهنك جیلماقی (فیختص) بس بو سوزکا بناء مختص بوله‌دور تفویض (بالنوافل) نافله عبادتلرکا (والمباحات) دخی مباح بولغان نرسه‌لرکا زیرا که بولردن باشقه نجات حاصل هم بولر برله کناهنك جیلماقی درست فرائض وواجبات نك خلافنچه کیم آلاردن باشقه نجات حاصل ایمس (وقیل) ایتلمش بولدی ما لا امن فیه بولغان عملنك تفسیرنده (ما) شول عملدور کیم (یمکن) ممکن بولور (ان یعترض) بو کیم عارض بولسه (علیه) اول عملکا (ما) شول نرسه کیم (یکون) بولور (الاشتغال) شغل‌لنمك (به) اول عارض بولغان عمل برله (اولی) آرتغراق (فیعم) بس بو تفسیرکا بناءً شامل بوله‌دور تفویض (الفرض) فرضنی (اذ من قصد اداء صلوة) آنك چون بر کیمسه قصد قیلسه شوندا این نمازنی اوقماقنی کیم (ضاق وقتها) طار بولدی اول نمازنك وقتی یعنی نمازنی آخر وقتنده اوقماقنی قصد قیلسه (وعنده) حال بو کیم آنك قاشنده (غریق) صوغه غرق بولغوچی بار (او حریق)

يا ايسه اوتغه يانغوچى بار (ويمكن) ممكندور (انقاذه) اول كيمسه نى خلاص قيلماق (فهو) بس آنى خلاص قيلماق برله شغللنمك (اولى) آرتغراقدور نماز برله شغللنمكدين (ولابد) يوقدور چاره (منه) تفويضدن (لاطمينان القلب) كونكلنى قرارلندرمق اوچون (فى الحال) حاضركى زمانده (وحصول الصلاح) دخى خيريت وتوزكلك حاصل بولسون اوچون (فى الاستقبال) كيلاچك زمانده (فلا يفعل) آنك چون قيلماس خداى تعالى (فى المفوض) طابشرلمش عملده (الفساد) فسادنى يعنى خداى تعالى آنك طابشرلمش عملنى فاسد قيلماس (فورد) بس كيلدى (ق) قرآنده (وافوض) طابشرا من (امرى) ايشمنى (الى الله) خداى تعالى كا (الى فوقيه الله) فوقاه الله غه چاقلى يعنى حفظ قيلدى آنى خداى تعالى (الآية) آيتنى آخرينه چه اوقغل (اما الاصلح فربما لا يفعل) يعنى خداى تعالى صلاحنى بيره دوراشنى خداى تعالى كا طابشرغان كشيكا اما اصلحنى بعض وقتده خداى تعالى بيرميدور بر مصلحت وحكمت اوچون (حتى) تاكيم (نام عليه الصلوة والسلام) يوقلادى پيغامبر عليه السلام (مع اصحابه) صحابه لرى برله (رضى الله تعالى عنهم) راضى بولغاى ايدى خداى تعالى آلاردن (عن صلوة الفجر) ايرته نمازندن يعنى پيغامبر على السلامنك تفويضى كامل بوله توروب خداى تعالى اصلحنى بيرمدى چونكه اول قضاغه قالغان ايرته نمازنى وقتنده اوقماق اصلح ايدى اول ميسر بولمادى (وله) ايرشه دور تفويض قيلغوچى كشيكا (اختيار الافضل) افضلنى اختيار قيلماق يعنى بر كيمسه نك صلاحى ايكى نرسه ده بولوب برى آخرندن افضل بولسه شول تقديرده درستدور اول كشيكا افضلنى اختيار قيلماق (كقول المريض) سرقاو كشينك سوزى كبى (للطبيب) طبيبغه (اجعل) قيل سن (دوائى) منم دوامنى (ماء السكر) شكر صوى (لا) قيلمه (ماء الشعير) آرپه صوى (اذا كان) هر قچان بولسه (الصلاح) مريضنك صلاحى وشفاسى (فيهما) هر ايكسنده (مع الرضاء) يعنى افضلنى اختيار قيلماق جائز راضى بولماق برله (بالمفضول) مفضولغه مثلا آرپه صوىغه اما اكر مفضولغه راضى بولماسه اول تقديرده افضلنى اختيار قيلماق جائز ايمس (ان اختير) اكر اختيار قيلنسه آرپه صوى (له) اول مريض اوچون (بخلاف الاصلح) اصلحنك خلافنچه كيم آنى اختيار قيلماق جائز ايمس (فهو مجهول) آنك چون كيم اول اصلح معلوم ايمسدور (وضده) تفويضنك ضدى ومقابلى (الطمع) طمعدور مثلا شروع قيلور فاسد بولماغى خوفلى عملكا وطمع قيلور خداى تعالى دن توزوك قيلماقنى (وهو) اول طمع (محمود) محمود وممدوحدور (ان قيد) اكر قيدلنسه اول طمع قيلنمش نرسه (بشرط الصلاح) صلاح شرطى برله يعنى ايتور طمع قيله من آنى اكر بولسه آنده منكا صلاح (اوباين) يا ايسه يراق بولسه اول طمع قيلنمش نرسه (الخطر) خطردن (فورد) بس كيلدى (ق) قرآنده (والذى اطمع) اول خداى تعالى كيم طمع قيله من آندن (ان يغفرلى خطيئتى) بونى كيم يارلقاسه منم كناهمنى (يوم الدين) قيامت كوننده (ق) قرآن (انا) درستلكده بزلر (نطمع) طمع قيله مز (ان يغفرلنا) بونى كيم يارلقاسه خداى تعالى بزلرنك كناهلرمزنى (والا) اكر قيدلنمسه اول طمع قيلنمش يا ايسه خطردن يراق بولماسه (فمذموم) بس اول طمع

مذمومدور (فهو) بس بومذموم بولغان طمع (سكون القلب) كونكلنك قرارلنمكنى (الى منفعة مشكوكة) شكلنمش فائده اوزرینه * (وخطر عدم الكون) ایكنچی خطر ایستلكان نرسه نك موجود بولماس خوفی (ویحتاج) محتاج بوله‌دور بنده (فیه) اول خطرده (الى قصر الامل) امیدنى قصقارتمغه (وهو) اول قصر املنك معناسى (ان لا یراد) اراده قیلنمس (امر یشك فی كونه) شونداین امرنى كیم شك قیلنور آنك بولماغنده (الا) مكر اراده قیلنور (بالاستثناء) استثنا برله (بذكر المشیة) خدای تعالى‌نك مشیتنى وارادهٔ سنى ذكر قیلماق برله یعنی انشاء الله دیب ایتمك برله (او العلم) یا ایسه بیلمك برله اول استثنانى (بالقلب) كونكل برله (فورد) بس كیلدى املنى قصقارتمقده (ح) حدیث (اذا اصبحت) هر قچان طانكغه كرسنك (فلا تحدث نفسك) بس سوزلمه نفسنكا (بالمساء) كیچ‌كا ایرشمك برله (واذا امسیت) هر قچان كیچكا كرسنك (فلا تحدث) بس سوزلمه (نفسك) نفسنكا (بالصباح) ایرتكا ایرشمك برله (والامل) مذموم بولغان امید (هو) اول (الارادة) اراده قیلماق شونداین نرسه‌نى كیم شك وتردد بولور آنك بولماقنده (بالحكم) جزم وقطع برله یعنی انشاء الله دیب ایتمایچه مثلا ایتور ایرتكا فلان اشنى قیلورمن دیب (وفیه) بولغوچیدور بو طول امل برله قصر املده (التفاوت) تفاوت یعنی نیچه مونبه‌دور (من امل البقاء ابدا) برسى آرزو قیلور وامید ایتار باقی بولماقنى همیشه (والى الهرم) ایكنچسى امید ایتار باقی بولماقنى قارتایغانچه (والسنة) اوچونچسى امید ایتار باقی بولماقنى بر یلغه‌چه (والفصل) دورتنچسى امید ایتار باقی بولماقنى بر فصلغه‌چه مثلا یاز فصلینه‌چه (والشهر) بشنچسى امید ایتار باقی بولماقنى بر آیغه‌چه (والیوم) آلتنچسى امید ایتار باقی بولماقنى بر كونكاچه (والساعة) یدنچسى امید ایتار باقی بولماقنى بر ساعتكاچه (ویظهر) ظاهر بولور بولارنك قایسنى امید ایتكانى (بالادخار) مالنى جیماق برله (والتأهب) دخی اولمكا حاضرلنمك برله (وآفاته) اول طول املنك آفتلرى كوبدور برسى (ترك الطاعة) طاعت وعبادتنى ترك قیلماق (والكسل) ایكنچسى عبادتده یالقاولانمق (والتسویف) اوچونچسى عملنى كیچكتورمك (والحرص) دورتنچسى دنیاغه حریص بولماق (ونسیان الآخرة) بشنچسى آخرتنى اونتماق (والقسوة) آلتنچسى كونكلنك قارالغی وقاطلغی (فورد) بس كیلدى (ف) قرآنده (فطال) بس اوزون بولدى (علیهم) آنلار اوزرینه (الامد) زمانه (فقست قلوبهم) بس قارالدى وقاطی بولدى آلانك كونكل‌لرى (ویلههم الامل) مشغول قیلور بولدى آلارنك كونكل‌لرنى اوزون عمر امیدى (فسوف یعلمون) بس تیز بولوركیم بیلورلر اشلرینك آخرنى (والسبب) طول املنك سببى (حب الدنیا) دنیانى سومك (والجهل) دخی نادانلق (بالحقایق) دنیانك وآنده بولغان نرسه‌لرنك حقیقتلرنى (وعلاج كل) هر قایوسینك علاجى وداواسى (ما) شول نرسه دور كیم (عرف) معلوم بولدى (فی موضعه) اورننده (وذكر فجأة الموت) دخی علاجى یاد قیلماق اولمنك آنكسزدن كیلما كنى (فذكره) بس اولمنى یادقیلماق (یوجب) واجب ایته‌دور (التأهب) حاضرلنمكنى (له) اول اولمكا (والتجافی) دخی یراق بولماقنى واجب ایته‌دور (عن دار الغرور) آلداغوچی یورتدن كیم اول دنیادور (فورد) بس كیلدى (ح) حدیثده

(نعم) بلی (من) شول کیمسه دور کیم (یذکر) یادقیلور (الموت) اولمنی (فی الیوم واللیلة) کیچه کوندوزده (عشرین مرة) یکرمی مرتبه (حین قیل) یعنی بو حدیث وارد بولدی اینلکان زمانده (هل یحشر) آیاقوبارلورمو (مع الشهداء) شهیدلر برله (احد) بر کشی (وحقه) اولمنی یاد قیلماقنك ادبی (ان یذکر) اول کیم یاداینار اولمنی (رغبة) رغبت قیلغان اوچون (الی لقائه تعالی) خدای تعالی نك لقاسینه (وبعثا) دخی قوبارمق اوچون (للخوف) خوفنی کیم (الموجب) واجب اینکوچیدور اول خوف (سرعة التدارك) اوتکان کیمچلکلرنی تیز کامل قیلماغه (دون التأسف) اولمنی یادقیلماس قایغورمق اوچون (علی فوات الدنیا) دنیانك اوتمکینه یعنی اولمنی یاد قیلماغی بوطریقچه بولماس نی اوکنچدورکیم اولسم قالادور مندن دنیا لذتلری (فهو) بس بوطریقچه اولمنی یاد قیلماق (مبعد) براق قیلغوچیدور (عنه تعالی) خدای تعالی دن (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (من احب) بر کیمسه سوسه (لقاء الله) خدای تعالی نك لقاسنی (احب الله) سور خدای تعالی (لقائه) اول کیمسه نك لقاسنی (ومن کره) بر کیمسه مکروه کورسه (لقاء الله) خدای تعالی لقاسنی (کره الله لقائه) مکروه کورور خدای تعالی اول کیمسه نك لقاسنی (والمراد بالمحب) حدیثده بولغوچی محبدن مراد یعنی خدای تعالی نی سوکوچیدن مراد (العارف) خدای تعالی نی طانغوچی (المشتاق الیه تعالی) خدای تعالی غه مشتاق بولغوچی (فالموت) بس اولم (موعده) خدای تعالی نك لقاسی وعده قیلنغان وقت بس بو کیمسه اولمنی دوست کورور چونکه اولم آنی دوستینه ایرشتورور (وبالکاره) کاره برله مراد یعنی خدای تعالی نك لقاسنی مکروه کورکوچی برله مراد (الراغب) رغبت قیلغوچی وکونکل قویغوچی (الی الدنیا) دنیاغه بس بو کیمسه اولمنی مکروه کورور چونکه اولم آنی محبوبندن آیرور (بخلاف الخائف هجومه) اولمنك آنکسز کیلمکندن قورقغوچی کیمسه نك خلافنچه یعنی بو کیمسه کاره تحتنه داخل ایمسدور (قبل تمام التوبة) یعنی اولم کیلمکدن قورقغوچی توبه سی تمام بولماقدن اول (واصلاح الزاد) دخی آخرت آزغن حاضرلمکدن اول (فهو) بس بو کیمسه (انما یکره فوت اللقاء) درستلکده مکروه کورور خدای تعالی نك لقاسی فوت بولماقنی اما اولمنی مکروه کورمس (والاعلی) بلند بولغان درجه (ترك الاختیار) یعنی اختیار قیلماس اوزرینه ترکلکنی باکه اولمنی مثلا (والتفویض) دخی اشلرنی طابشرمق خدای تعالی کا (ویفرغ) دخی اولمنی ذکر قیلماقنك ادبی بوشانور (القلب) کونکلنی (عن غیره) اولمکا باشقه دن (ویتفکر) اویلار (تفکر العازم علی السفر) سفرنی قصد قیلغوچی نك اویلامغی کبی (والاصل) اصل (فیه) اولمنی یاد قیلماقده (الانتباه) اویغانمق غفلت یوقیسندن (وهو) اول انتباه (خلاف الغرور) الدنمقنك خلافی ومقابیلدور (وهو) اول غرور (سکون النفس) نفسنك قرار قیلماقیدور (الی ما) شول نرسه اوزرینه کیم (یوافق) موافق بولور اول نرسه (الهوی) نفس آرزوسینه (والشبهة) دخی شبهه کا (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (لایغرنکم) آلداماسون سزلرنی (بالله) خدای تعالی رحمتی وکرمی برله (الغرور) آلداغوچی شیطان (وانواعه) اول غرورنك نوعلری (کثیرة) کوبدور (کایثار الدنیا) دنیانی اختیار قیلماق کبی (لکونها نقدا) دنیا حاضر بولغان اوچون (علی الآخرة) آخرت اوزرینه

(لکونها)

(لكونها) بولغان اوچون آخرت (نسيئة) كوناچك (لأنّ النسيئة الكثيرة) يعنى دنيانى اختيار قيلماق غرورلقدور چونكه كوب كوناچك (راجح) غالب وقوّتلى دور آز حاضردن (وان شكّ فيه) اكرچه شك قيلنسه‌ده اول كوب نسيئه نك حصولنده (اذالمريض) آنكچون كيم سرخاو كيمسه (يترك) قويار طبيب سوزى برله (اللذّات) لذتلى طعاملرنى كيم آلارنقدور (ليصحّ) سلامت بولسون اوچون (فى المستقبل) كيلاچكده كيم اول نسيئه‌دور (والتاجر) دخى سوداكر (يخاطر الاموال) خطرغه صالور مال‌لرنى كيم آلار نقددور (ليربح) فائده قيلماق اوچون كيم اول نسيئه‌دور (فيه) كيلاجك زمانده (فالآخرة) بس آخرت (اولى) آرتغراقدور اختيار قيلماغه (للتيقّن بها) يقين وشكسزلك بولغان اوچون اول آخرتكا (وعدم نسبة الدنيا اليها) دخيده دنيانك نسبتى بولمغان اوچون اول آخرت اوزرينه (شدّة) شدت وقوت يوزندن (ودواما) دخى هميشه بولمق يوزندن (والاعتماد على مجرّد الايمان) ايكنچى غرور طايانمق يالغزايمانغه طاعتلرنى ترك قيلوب (فورد) بس كيلدى (ق) قرآنده (انّى) درستلكده من (لغفّار) بيك مغفرت قيلغوچى (لمن) شول كشينى كيم (تاب) توبه قيلدى شركدن (وآمن) دخى ايمان كيلتوردى بنم برلكمكا (وعمل صالحا) دخى ايذكو عمل قيلدى (ثمّ اهتدى) صنكره طوغرى يولنى طابدى (ق) قرآن (والعصر) قسم سنك زمانك برله اى محمد صلى الله تعالى عليه وسلم (انّ الانسان) درستلكده آدميلر (لفى خسر) هر آينه اوكنمكده‌دور (السورة) سوره نى آخرينه‌چه اوقغل (وعلى انّه كريم) اوچونچى غرور طايانمق شونك اوزرينه كيم خداى تعالى كريمدور (فورد) بس كيلدى (ق) قرآنده (ان ليس للانسان) يوقدور هيچ حاصل وفائده آدميلركا (الّا ما سعى) مكر شول عملنك ثوابى كيم قيلدى اول عملنى (وفيه) بولغوچيدور خداى تعالى نك كرمينه طايانوب عملنى ترك قيلماقده (العكس) عكس برله عمل (بترك التعويل) اعتمادنى ترك قيلماق برله (فى الدنيا) دنيا امرنده يعنى اعتماد قيله‌دور شول نرسه‌ده كيم طيلدى بنده اعتماد قيلماقدن آنده وترك قيله دور اعتمادنى شول نرسه‌ده كيم بيورلدى بنده اعتماد برله آنده (مع ورود ق) الله تعالى نك سوزى وارد بوله توروب قرآنده كيم ايتدى (ومن يتوكّل) هر كيم توكل قيلسه (على الله) خداى تعالى كا واشنى آنكا طابشرسه (فهو) بس اول خداى تعالى (حسبه) آنكا كافيدور مهماتنى حاصل قيلماقده (والعلاج) غرور مرضينك علاجى ودواسى (العلم) بيلمكدور يوقاريده ذكر ايدلكان آيتلرنى وحديثلرنى (والتفكّر) دخى فكر قيلماق اوتكانلرنك حاللرنده

❁ (الباب الخامس عشر) ❁ اول بشنچى باب (فى نفى الخواطر) رديه بولغان خاطرنى يبرمك بياننده (والرياضة) رياضت قيلماق بياننده * (بسم الله الرحمن الرحيم الاهمّ) * بيكراك كبراكلى (اصلاح القلب) كونكلنى توزك قيلماق (لنظره تعالى) خداى تعالى قاراغان اوچون (اليه) اول كونكلكا (فورد) آنك چون كيم كيلدى (ح) حديثده (انّ الله) درستلكده خداى تعالى (لا ينظر) قارامس (الى صوركم) صورتلرنكزكا (واموالكم) دخى مال‌لرنكزغه (ولكن) ليكن (ينظر) قارار (الى قلوبكم) كونكل‌لرنكزكا (واعمالكم) دخى عمل‌لرنكزكا (وتعلّق صلاح الجسد) وخى جسد نك توزكلكى باغلنغان اوچون (بصلاحه) كونكلنك

توزكلكی برله (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدی (ح) حديثده (انَّ فی الْجَسَد) درستلكده بولغوچيدور بدنده (لَمُضْغَةً) ايت كيساكی (اِذَاصَلُحَتْ) هرقچان توزك بولسه اول (صَلُحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ) بدننك بارچه‌سی توزك بولور (اَلَا) آكاه بول (هِیَ) اول ايت كيساكی (اَلْقَلْبُ) كونكلدور (وَسَعَادَةَ الْاَبَدِ) دخی باغلنغان اوچون منكی‌لك سعادت (بِسَلَامَته) قلبنك سلامتلكی برله (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدی (ق) قرآنده (اِلَّا) مكر شول كشی كيم (اَتَی اللّٰهَ) كيلسه خدای تعالی‌كا (بِقَلْبٍ سَلِيم) سلامت كونكل برله (وَكَونه مَعْدِنَ النَفَائس) دخی كونكل بولغان اوچون نفيس نرسه‌لرنك خزينه‌سی (مِنَ الْعِلْم) علمدن (وَالْمَعْرِفَة) دخی معرفتدن (وَسَائرِ الْفَضَائل) دخی باشقه فضيلتلردن (وَقَصْدِ الْعَدُوّ) دخی قصد قيلغان اوچون دشمن يعنی شيطان (اِلَيْه) اول كونكلكا (كَمَا) نيتاك (وَرَدَ) كيلدی (به) آنك برله (اَلْخَبَرُ) حديث (وَكَثْرَة شُغْله) دخی كونكلنك شغلی كوب بولغان اوچون (فَهُوَ مُعْتَرَكُ الْعَقْل وَالْهَوی) آنك چون كيم كونكل عقل برله هوانك لشكر كاهيدور يعنی صوغش ميدان لريدور (وَكَثْرَة الْعَوَارض) دخی كونكلكا كيلكان نرسه‌لر كوب بولغان اوچون (لِوُرُود الْخَاطر) كونكلكا كيلكوچی نرسه كيلكان اوچون (مَعَ الْعَجْز عَن الْمَنْع) كشی آنی منع‌دن يعنی كيلتورمسدن عاجز بوله توروب (وَسُرْعَة الْاِنْقلَاب) دخی كونكلنك بر حالدن ايكنچی حالغه ايلانمكی تيز بولغان اوچون (فَوَرَدَ) آنك چون كيم كيلدی (ح) حديثده (اَنَّهُ) درستلكده كونكل (مِثْلُ الْعُصْفور) چپچق اوخشاشلی (يَنْقَلِبُ) ايلانور (فی كُلّ سَاعَة) هر ساعتده (وَفيه) دخيده شونك اوچون كيم بولغوچيدور كونكلده (اَلْاِنْشرَاحُ) اچلمك يعنی غائب بولغان نرسه‌لرنی كورمك (وَالْاِنْفسَاحُ) دخی كينكايمك يعنی بلالرنی تحمل قيلماق (عنْدَ عَدَم النُّقْصَان) كونكلنك ذاتنده نقصان بولمغان‌ده (وَالْحجَاب) دخی حجاب بولمغانده (وَالْمُهْلكَات) دخی هلاك قيلغوچی نرسه‌لر بولمغانده (وَالْاِنْصرَافُ الی الْعلْم) دخی كونكلده بولغوچيدور شريعت علمينه‌توجه قيلماق (وَهُوَ) اوشبو شريعت علمينه توجه قيلماق (الْمُرَادُ) مراددور (بالْاَمَانَة) امانت برله (الَّتی) آنداين امانت كيم (حَمَلَهَا) كوتاردی آنی (الْاِنْسَانُ) آدمی كوكلر وييرلر آنی كوتارمكدن ابا قيله توروب (وَزيَادَةُ الْيَقين) دخيده بولغوچيدور كونكلده يقين‌نك آرتقلغی (وَالْايمَانُ) دخيده بولغوچيدور كونكلده ايمان (وَدَرَجَاتُ الْعلْم) دخی كونكلده علمنك مرتبه‌لری بولغوچيدور (وَالنُّور) دخی بولغوچيدور كونكلده شونداين نوركيم (الْمَسْئُولُ) صورالمشدور اول (فی الدُّعَاء الْمَاْثُور) پيغامبر عليه السلام‌دن نقل قيلنمش دعاده اول دعابودور ❁ اللهم اعطنی نورا وزدنی نورا واجعل فی قلبی نورا وسمعی نورا وبصری نورا وبشری نورا ولحمی نورا ودمی نورا ❁ (والطبع) دخيده بولغوچيدور كونكلده خدای تعالی‌نك مهری (وَالرَّين) دخيده بولغوچيدور كونكلده طوطقماق (عنْدَ الْاتّصَاف) متصف بولغانده (بالرَّذَائل) ذميمه صفتلر برله (وَتَرَاكُم الظّلَام) دخی كناه قارانغلق‌لری كيلكانده (وَالْاحْتجَاب منْهُ تَعَالی) دخی خدای تعالی‌دن محجوب بولغانده (وَالتَّحْقيق) عارفلر قاشنده تحقيق (اَنَّهُ) درستلكده شأن (هُوَ) اول قلب يعنی كونكل (ذٰلكَ الْاِنْسَان) اوشبو انساندور (الْعَارفُ) طانغوچی (الْعَالمُ) بيلكوچی (الْمُخَاطَبُ) خطاب قيلنمش

امرلر ونهی‌لر برله (الْمُطَالَب) ایستالنمش (يُطْلَقُ) ایتلور (عَلَيْه) آنك اوزرینه (اسْمُ الْقَلْب) قلب
اسمی (لِتَعَلُّقِه) اول انسان نك تعلقی بولغان اوچون (بِه) قلبکا (بِلَا وَاسِطَة) واسطه‌سز (وَبِسَائِرِ الْحَوَاسّ)
باشقه حاسه‌لرکا تعلقی (بِوَاسِطَتِه) قلب واسطه‌سی برله (كَمَا يُطْلَقُ) نیتاك ایتلور (عَلَى الْمُضْغَة الْمُكَيَّفَة)
کیفیات مخصوصه برله مکیف بولغان ایت کیسا کینه (وَاسْمُ النَّفْس) دخی ایتلور انسانغه نفس اسمی (فَقَسَّمَه)
آنکچون کیم تقسیم قیلدی نفسنی انسان معناسی برله (التَّنْزِيلُ) قرآن (الَى مُطْمَئِنَّة) مطمئنه‌کا یعنی
خدای تعالی‌نك امرلاری تحتنده قرارلنغوچی ودایمچلق قیلغوچی خدای تعالی‌نك عبادتلارینه (وَلَوَّامَة) دخی
لوامه‌کا یعنی ملامت وشلته قیلغوچی صاحبنی معصیت قیلغان اوچون (وَأَمَّارَة) دخی اماره‌کا یعنی بیورغوچی
صاحبینه معصیت برله (كَمَا يُطْلَقُ) نیتاك ایتلور نفس اسمی (عَلَى مَا يَجْمَعُ الرَّذَائِلَ) صفت مذمومه‌لرنی
جمع قیلغوچی نرسه‌کا (فَسَمَّاهُ) بس آتادی نفسنی بو معناسی برله (الشَّارِعُ) پیغامبر علیه السلام (أَعْدَى الْأَعْدَاءِ)
اعدی الاعداء دیب یعنی دشمنلرنك دشمنراغی (وَاسْمُ الرُّوحِ) دخی‌ده ایتلور اول انسانغه روح اسمی
(فَوَرَدَ) بس کیلدی (ق) قرآنده (قُلْ) ایت ای محمد صلی الله تعالی علیه وسلم (الرُّوحُ) روح
(مِنْ أَمْرِ رَبِّي) پربمنك امرندندور (كَمَا يُطْلَقُه) نیتاك ایتور روح اسمنی (الْأَطِبَّاءُ) طبیب‌لر (عَلَى الْجِسْمِ
الْمُكَيَّف) کیفیة مخصوصه برله مکیف بولغان جسمکا (وَاسْمُ الْعَقْل) دخی‌ده ایتلور اول انسانغه عقل اسمی (فَوَرَدَ)
بس کیلدی (ح) حدیثده (أَوَّلُ مَا خَلَقَ الله) شول نرسه‌نك اوّلی کیم یراتدی آنی خدای تعالی (الْعَقْلُ) عقلدور
(وَقَالَ) ایتدی خدای تعالی (لَه) اول عقلکا (أَقْبِلْ) یوزنکنی کیلتور منکا (كَمَا يُطْلَقُ) نیتاك ایتلور عقل اسمی
(عَلَى الصِّفَة الْمُكَيَّفَة) کیفیة خاصه برله مکیف بولغان صفتکا خلاص کلام قلب ونفس وروح وعقل بولارنك هر
قایوسینك ایکشر معنالری بار هر قایوسینك برار معناسی من دیکان سوز برله دخی سن دیکان سوز برله اشارت قیلنمش
انساندور یعنی قلب دیب دخی نفس وروح وعقل دیب اوشبو انسانغه دینور وقلبنك ایکنچی معناسی صنوبر شکلنده بولغان
آدمینك صدرنده بر ایت کیساکیدر نفس‌نك ایکنچی معناسی صفت مذمومه‌لرنی جمع قیلغان بر صفتدور وروح‌نك
ایکنچی معناسی آدمینك تننده ساری بولغوچی جسم لطیفدور وعقلنك ایکنچی معناسی علمکا سبب بولغوچی بر صفتدور
(ثُمَّ) مونك صونکنده (الْخَوَاطِرُ) خاطرلر یعنی کونکلکا کیلکان نرسه‌لر (آثَارٌ) اثرلردور کیم (تَحْدُثُ)
پیدا بولور (فِي الْقَلْب) کونکلده (تَبْعَثُ) باعث وسبب بولور (عَلَى الْأَفْعَال) اشلرنی قیلماغه (وَالتُّرُوك)
دخی اشلرنی قیلماسغه (فَإِنْ نَفَعَ) بس اکر فائده بیرسه اول خاطر (فِي الْآخِرَة) آخرتده (فَخَيْرٌ)
بس اول خاطر خیردور (وَالْإِعَانَةُ عَلَيْه) خدای تعالی‌نك یاردم بیرمکی اول خیر بولغوچی خاطر موافق
بولغان فعلکا (تَوْفِيقٌ) توفیقدور (وَإِنْ ضَرَّ) اکر ضرر بیرسه اول خاطر آخرتده (فَشَرٌّ) بس اول
خاطر شردور (وَالْإِعَانَةُ عَلَيْه) خدای تعالی‌نك یاردم بیرمکی اول شر بولغوچی خاطر موافق بولغان
فعلکا (خِذْلَانٌ) خور قیلماقدور (وَالْفَارِقُ) خاطر خیر برله خاطر شرنك آراسنی آیرغوچی (الشَّرْعُ)
شریعتدور (ثُمَّ) مونك صونکنده آیرغوچی (عَمَلُ الصُّلَحَاءِ) ایذکولرنك عملیدور (فَالْمُوَافِقُ) بس
ایذکولارنك عملینه موافق بولغوچی خاطر (خَيْرٌ) ایذکودور (وَالْمُخَالِفُ) آلارنك عملینه خلاف بولغوچی

(شَرٌّ) یاوزدور (وَلَوْ بِرُخْصَةٍ) اکرچه رخصت برله بولسه‌ده (أَوْ شُبْهَةٍ) یا ایسه شبه برله (ثُمَّ النَّفْسُ) مونك صونکنده آبرغوچی نفسدور (فَمَا) بس اول خاطرکیم (تَنَفَّرَتْ) نفرت قیلور نفس (عَنْهُ) آندین (نَفْرَةَ طَبْعٍ) طبعی بولغان نفرت برله (لِأَخْشِيَةٍ) نفرت قیلماقی عذابدن قورقوب بولماسه (خَيْرٌ) ایذکودور اول خاطر (وَمَا) اول خاطرکیم (مَالَتْ) میل قیلور نفس (إِلَيْهِ) آنك اوزرینه (مَيْلَ طَبْعٍ) طبعی بولغان میل برله (لَا رَجَاءٍ) ثوابنی امید ایتوب بولماس (شَرٌّ) شردور اول خاطر (ثُمَّ) مونك صونکنده (مِنَ الْمَلَكِ) فرشته جانبندن بولغان خاطر (إِلْهَامٌ) الهامدور (وَلَيْسَ سِوَى الْخَيْرِ) خیردن باشقه ایمسدور (وَمِنَ الشَّيْطَانِ) شیطان جانبندن بولغان خاطر (وَسْوَاسٌ) وسواس‌دور (وَهُوَ) اول وسواس (شَرٌّ) شردور (وَقَدْ يَكُونُ خَيْرًا) کاها اول وسواس خیر بولور (بِالشُّغْلِ) شغل‌لندرمك برله (عَنِ الْفَاضِلِ) فاضلدن یعنی شیطان وسوسه قیلور بنده‌نی خیر برله لیکن قصدی بنده‌نی محروم قیلماق بولور آندن آرتق خیردن (وَالْجَرِّ) دخی تارتمق برله (إِلَى ذَنْبٍ) شوندایین کناهغه کیم (لَا يَفِي) برابر بولماس اول کناه (خَيْرَهُ) وسوسه قیلغان نرسه‌نك خیرینه یعنی شیطان وسوسه قیلور بنده‌نی خیر برله لیکن قصدی آنك برله بنده‌نی بر کناهغه تارتمق بولورکیم اول وسوسه قیلغان خیری اول کناهغه برابر بولماس (كَالْعُجْبِ) عجب کبی مثلا ایتور شیطان عبادت برله شغل‌لنکوچی عالمکا آدمیلر هلاك بولدیلر جهل سببلی وغفلت سببلی خدای تعالی سنکا انعام قیلدی علمنی وفصیح تیلنی بس سن نیچون کفران نعمت قیله‌سن وآدمیلرنی خدای تعالی صاری دعوت قیلماقدن یوز دونده‌ره‌سن بس همیشه نیچه ونیچه حیله‌لر برله اول عالمنی تارتور آدمیلرنی وعظ ونصیحت قیلماغه صنکره وعظ قیلغان آراسنده آنی تارتور ریاغه ومرتبه‌نی سومکا وعلمینك کوبلکی برله معزز بولماغه وعجبکا وآدمیلرکا حقارت نظری برله قاراغه بس بو صفت‌لر سببلی اول عالم هلاك بولور (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (إِنَّ الْقَلْبَ) درستلکده کونکل (مَفْتُونٌ) فتنه‌لنمشدور وامتحان قیلنمش‌دور (بِمَلَكٍ) فرشته برله (وَشَيْطَانٍ) دخی شیطان برله (يَدْعُوَانِهِ) اوندرلر اول قلبنی یعنی ملك اوندر خیرکا وشیطان اوندر شرکا (وَمِنْهُ تَعَالَى) خدای تعالی‌دن بولغان خاطر (ابْتِدَاءً) واسطه‌سز (خَاطِرٌ مُطْلَقٌ) آنك اسمی خاطر مطلقدور (وَهُوَ) اول خدای تعالی‌دن بولغان خاطر (إِمَّا خَيْرٌ) یا ایسه خیردور (اعْتِنَاءً) خدای تعالی بنده‌نی اکرام قیلغان اوچون (وَإِمَّا شَرٌّ) یا ایسه شردور (ابْتِلَاءً) بنده‌نی امتحان وصنامق اوچون (وَمِنَ النَّفْسِ) نفسدن بولغان خاطر (هَوًى) هوی‌دور (وَلَيْسَ) ایمسدر اول هوی (سِوَى الشَّرِّ) شردن باشقه (وَقِيلَ) ایتلمش بولدی (كَالْوَسْوَسَةِ) هوی وسوسه کبی کیم بعضسی خیر بولور (وَقِيلَ) ایتلمش بولدی (إِلَّا إِذَا كَانَتْ مُطْمَئِنَّةً) مکرهرقچان بولسه نفس مطمئنه یعنی بعضیلر ایتدیلر نفسدن بولغان خاطر بارچه‌سی شردورمکرنفس مطمئنه بولسه‌کیم آنك خاطری خیردور (فَلَيْسَ) بس بولماس آنك خاطری (سِوَى الْخَيْرِ) خیردن باشقه (وَهُوَ) بونفس مطمئنه‌دن بولغان خاطر (الْخَامِسُ) بشنچی خاطردور (الْمُسَمَّى) آتالمشدور (بِخَاطِرِ الْقَلْبِ) خاطر قلب برله بونك بارچه‌سی خیردور (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ح) حدیثده (اسْتَفْتِ قَلْبَكَ) فتوا طلب قیل قلبنکدن اکر

قلبنك خاطری بارچه سی خیر بولماسه بنده قلبدن فتوا ایستمك برله بیورلمس ایدی (اما الفرق) امافرق وآیرم خیر بولغان خاطر آراسی برله شر بولغان خاطر آراسنده (ففی الخیر) بس خیر بولغان خاطرده (یعرف الخاطر) معلوم بولور خاطر (بكونه مصمما) ثابت وراسخ بولماغی برله (ومحدثا) دخی پیدا بولماغی برله (عقیب الطاعة) طاعت وعبادت صونکنده (اثابة) ثواب بیرمك اوچون طاعت قیلماغینه (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (والذین) آنچلاین بندهلر (جاهدوا فینا) جهد وسعی قیلورلر منم عبادتمده (لنهدینهم) هر آینه کورساتورمز آلارغه (سبلنا) یوللارمزنی (وطاریا) دخی معلوم بولور خاطرنك خیر بولماغی عارض بولماغی برله (فی الاصول) اعتقادلرده (والاعمال الباطنة) باطنی بولغان عمللرده (فلا سبیل) بس یوقدور یول (لغیره تعالی) خدای تعالی کا باشقهغه (الیها) اول اصول واعمال باطنه اوزرینه (وتنبیها) دخی معلوم بولور خاطرنك خیر بولماغی اویغانقوچی بولماغی برله غفلتدن (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (اللهم) ای بار خدایا (نبهنا) اویغات بزلارنی (عن نومة الغافلین) غافللر یوقیسندن (والالهام) معلوم بولور الهام (بكونه مترددا) خاطرنك ثابت بولماس سزلغی برله (ومبتدا) دخی عبادتدن اوّل بولماغی برله (وطاریا) دخی عارض وحاصل بولماغی برله (فی الفروع) فرعلرده (والاعمال الظاهرة) ظاهری بولغان عمللرده (وحثا) دخی قزدرغوچی بولماغی برله (علی الطاعة) عبادت قیلماغه (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (ویفعلون) قیلورلر فرشتهلر (ما یؤمرون) بیورلغان نرسهلرنی (والوسوسة) وسوسه معلوم بولور (بكونها) اول خاطرنك بولماغی برله (مع عجلة) آشغچلق برله (ونشاط) دخی شادلق برله (دون خشیة) قورقماقدن باشقه (علی اتمامه) اول عملنی تمام قیلماقدن (واداده) دخی آنی ادا قیلماقدن (علی وجهه) مناسب بولغان وجهسی اوزرینه (وقبوله تعالی) دخی خدای تعالی نك قبول قیلماقندن (ایاه) اول عملنی (وبصیرة) دخی کورمکدن باشقه (انه) درستلکده اول عمل (خیر) ایدکودور (یرجی) امید ایدلور (علیه) آنك اوزرینه (الثواب) ثوابنی (وفی الشر) شرده (یعرف) معلوم بولور (الخاطر) خاطر (بكونه مصمما) ثابت بولماغی برله (ومحدثا) دخی پیدا بولماغی برله (عقیب الذنب) گناه صونکنده (عقوبة) عذاب اوچون (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (كلا) اوشانداق ایمس کیم ایتورلر (بل ران علی قلوبهم) بلکه اورنكوچیدور کونکللرینه (ما) شول گناه کیم (كانوا یكسبون) کسب قیلور بولدیلر آنی (والهوی) دخی معلوم بولور هوا یعنی نفسدن بولغان خاطر (بكونها مطالبة) اول خاطرنك ایستاکوچی بولماغی برله (للشهوة) شهوتنی (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (ما تشتهی انفسكم) سزلرکا بولور آخرتده نفسلرنكز آرزو قیلغان نرسهلر (ومصرة) دخی دایمچلق قیلماغی برله (علی معین) بر معین بولغان شهوتکا (فالنفس) آنکچون کیم نفس (لا تسكن) ساکن بولماس (دون قضاء الشهوة) شهوتنی اوتمکدن باشقه (والوسوسة) وسوسه معلوم بولور (بكونها مبتدا) اول حاصل بولماغی برله (فی الاكثر) کوبرك حاللرده (ومترددة) دخی ثابت بولماس سزلغی برله (فالشیطان) آنکچون کیم شیطان (كلب) ایتدور (اذا طرد) هر قچان قولسه وسورلسه (من جانب) بر جانبدن (دخل من آخر) کرور ایکنچی جانبدن

(وَبَاعِثَةً) دخى اول خاطر سبب بولماغى برله (عَلَى غَيْرِ مُعَيَّنٍ) معين بولمغان كناهغه (فَفَرضُهُ) چونكه شيطان نك مقصودى (نَفْسُ الْاِغْوَاءِ) آزدرمقنك اوزى كيرك قايسى كناه برله بولسون (وَمَسْوَلَةً) دخى اول خاطر كوركام كورستكان اوچون (لِمَعْصِيَةٍ) كناهنى (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ق) قرآنده (اَلشَّيْطَانُ) شيطان (سَوَّلَ) كوركام كورستدى كفرنى وغير معصيتلرنى (لَهُمْ) كافرلركا (وَاَمْلَى لَهُمْ) دخى مهلت بيردى آلارغه اجللرينك اوزنلغى برله (وَمُنْدَفِعَةً) دخى اول خاطر كيتماكى برله (بِذِكْرِهِ تَعَالَى) خداى تعالى‌نك ذكرى برله (فَوَرَدَ) بس كيلدى (فيه) بو بابده (ح) حديث (اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ) هر قچان ياد قيلسه بنده خداى تعالى‌نى (خَنَسَ) يراق بولور آندن شيطان (وَاِذَا غَفَلَ) هر قچان غافل بولسه بنده خداى تعالى ذكرندن (وَسْوَسَ) وسوسه قيلور شيطان (وَقِيلَ) ايتلمش بولدى (يَتَعَذَّرُ) مشكلدور (اَلتَّمْيِيزُ) آيرمق بو خاطرلرنك آراسنى يعنى هر كيمكا ميسر بولماس بو خاطرلرنك آراسنى آيرمق (اِلَّا) مكر ميسر بولور (بِنُورِ التَّقْوٰى) تقوى نورى برله (وَالْمَعْرِفَةِ) دخى معرفت نورى برله (وَاخْتُلِفَ) خلاف قيلندى (فِى الْاَخْذِ) بنده‌نك مؤاخذه بولماقنده (بِالْخَوَاطِرِ) خاطرلر برله يعنى بنده‌نك كونكلينه كناه قيلماق كيلسه اما اول كناهنى قيلماسه كونكلينه كيلماك سببلى بنده قيامتده مؤاخذه بولور ياكه يوق بونده عالملر اختلاف قيلديلر (وَالتَّحْقِيقُ) تحقيق مذهب (عَدَمُهُ) مؤاخذه بولماس سزلق (فِيمَا) شول خاطرده كيم (لَا اخْتِيَارَ) اول خاطر اياسينك آنده اختيارى بولماس (كَحَدِيثِ النَّفْسِ) نفس‌نك خاطرى كبى (وَمَيْلِ الطَّبْعِ) دخى طبيعت‌نك ميلى كبى (لِامْتِنَاعِ التَّكْلِيفِ) تكليف ممكن بولمغان اوچون (فيه) اختيارى بولمغان خاطرده (وَوَرَدَ) كيلدى (ح) حديثده (عُفِىَ) عفو قيلندى (مَا) شول نرسه‌كيم (حَدَّثَتْ) سوزلدى (به) آنك برله (نُفُوسُنَا) نفسلرمز يعنى كونكل لرمزكا كيلكان نرسه‌لر عفو قيلندى (وَاِنَّمَا هُوَ) بولميدور مؤاخذه مكر بوله‌دور (فِى الْعَزْمِ وَالْهَمِّ) عزم برله قصدده (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ق) قرآنده (اِنْ تُبْدُوا) اكر اشكاره قيلسانكز (مَا فِى اَنْفُسِكُمْ) نفسلرنكزده بولغان نرسه‌نى (اَوْ تُخْفُوهُ) يا ايسه ياشرسنكز (يُحَاسِبْكُمْ) حساب قيلور سزلرنى (به) آنك برله (اللّٰهُ) خداى تعالى (ق) قرآن (اِنَّ السَّمْعَ) درستلكده قولاق (وَالْبَصَرَ) دخى كوز (الاية) آيتنى آخرينه قدر اوقغل (ح) حديث (اِنَّمَا يُحْشَرُ) درستلكده قوبارلور (اَلنَّاسُ) آدميلر قيامت كوننده (عَلٰى نِيَّاتِهِمْ) نيت لرى اوزرينه (وَوَقَعَ) واقع بولدى (اَلْاِجْمَاعُ) امتنك اتفاقى (عَلَى الْاَخْذِ) بنده‌نك مؤاخذه بولماقينه (بِالْكِبْرِ) تكبرلك برله (وَالْعُجْبِ) دخى عجب يعنى اوزينك احوالنى كوركام كورمك برله (وَالرِّيَاءِ) دخى ريا برله (اِلَّا) مكر قصدده مؤاخذه بولمايدور (اَنْ يَمْتَنِعَ) اول كيم طيلسه قصد قيلغان فعلندن (لَهُ تَعَالٰى) خداى تعالى اوچون (فَيُعْفٰى) بس بو طيلماغى يوق قيلور اول قصد كناهسنى (لِرُجْحَانِ تَأْثِيرِ الْاِمْتِنَاعِ) طيلماقنك تأثيرى قوتلى بولغان اوچون (فِى تَنْوِيرِ الْبَاطِنِ) باطن‌نى نورلاندرمقده (لِاَنَّهُ) آنكچون كيم طيلماق (يُخَالِفُ الطَّبْعَ) طبيعتكا مخالفدور (عَلٰى تَأْثِيرِ الْقَصْدِ) يعنى طيلماقنك تأثيرى قوتلى قصدنك تأثيرينه (فِى تَسْوِيدِهِ) باطن‌نى قارا قيلماقده (لِاَنَّهُ يُوَافِقُهُ) آنكچون كيم كناهنى قصد قيلماق طبيعتكا

موافقدور

موافقدور (وورد) كيلدى (فيه) كناهدن طيلمق حقنده (ح) حديث (ان تركها) اكر ترك قيلسه بنده كناهنى قصد قيلغاندن صونك (لله) خداى تعالى اوچون يعنى خداى تعالى‌دن خوف ايدوب ترك قيلسه (فاكتبوها) بس يازنكز آنى (حسنة) بر حسنه (ثم الواجب) مونك صونكنده واجبدور بنده‌كا (الاحتراز) صاقلانمق (عن الشيطان) شيطاندن (لانه) آنكچون شيطان (عدو) دشمندور (كما) نيتاك (نطق به) تكلم قيلدى آنك برله يعنى دلالت قيلدى آنكا (القرآن) قرآن (ولان العابد) دخيده آنكچون عبادت قيلغوچى (بمحافظه) آچيغلاندورور شيطان نى عبادت قيلماغى برله (فيشتد) بس قاطى بولور (معاداته) شيطان نك دشمنلغى (اياه) اول عابدكا (والطريق) صاقلانمق طريقى (الاستعاذة) خداى تعالى‌كا صغنمق (لانه) آنكچون بنده (مامور بها) بيورلمشدور اول استعاذه برله (ولان الكلب) دخيده آنكچون ايت (ان حاربته) اكر صوغشسانك آنك برله (تعبت) مشقت لنورسن (وربما غلبت) كوب وقتنى مغلوب وينكلمش بولورسن (فالرجوع) بس قايتمق وصغنمق (الى ربه) ايتنك خواجه‌سينه (اولى) آرتغراقدور اول ايت برله صوغشمقدن (والمجاهدة) شيطان‌دن صاقلانمقنك ايكنچى طريقى صوغش قيلماق شيطان برله (بالرد) شيطان‌نك وسوسه‌لرنى قايتارمق برله (وقلع المهلكات) دخى هلاك قيلغوچى صفتلرنى قلبدن قوبارمق برله (فهو انما سلط للامتحان) زيرا كه شيطان ايركلى قيلندى بنده نى صنامق اوچون (وادامة ذكره تعالى) شيطاندن صاقلانمقنك اوچونچى طريقى دايمچلق قيلماق خداى تعالى‌نك ذكرينه (لسانا) تيل برله (وقلبا) دخى كونكل برله (لما سبق) يوقاريده اوتكان حديث اوچون اول حديث بودور اذا ذكر الله خنس واذا غفل وسوس (والاستخفاف بدعوته) شيطاندن صاقلانمقنك دورتنچى طريقى ينكل صايمق شيطان وسوسه‌سنى (فالكلب) آنكچون كيم ايت (ان اعرضت عنه) اكر يوز دوندرسنك آندن (سكت) سكوت قيلور (ومعرفة مكايده) شيطاندن صاقلانمقنك بشنچى طريقى شيطان‌نك مكرلرنى بيلمك (فاللص) آنكچون كيم اوغرى (ان علم) اكر بيلسه (احساس صاحب الدار) يورط اياسينك سيزمكنى (فر) قاچار (وهى) اول شيطان مكايدى يعنى مكرلرى (كالمنع) طيماق كبى (عن العمل) عملدن (والتسويف) دخى عمل قيلماقنى كيچكتورمك كبى يعنى ايتور شيطان حاضر خاطرنك جمع ايمس اكر حاضر عمل قيلسانك حضور قلبنك بولماس وقت كوب فرصت وقتك حضور قلب برله عمل قيلورسن ديب (والعجلة) دخى عملده آشقترمق كبى (والرياء) دخى ريا كبى (والعجب) دخى عجب كبى (ورجاء الاظهار) عملنى ظاهر قيلماقنى اميد ايتمك كبى (منه تعالى) دخى خداى تعالى‌دن يعنى شيطان ايتور عابدكا سن عملنى ياشرون قيل شول اميد برله كيم خداى تعالى آنى اظهار قيلور (وعدم الحاجة) دخى حاجتنك يوقلغى كبى عملكا (بناء على قسمة الازل) قسمت ازليكا بناء (فى السعادة) ايذكولكده (والشقاوة) دخى ياوزلقده يعنى شيطان ايتور بنده‌كا عبادتكا حاجتنك يوق چونكه اكر ازلده ايذكو يازلغان بولسانك عملنى قويماق ضرر بيرمس اكر ازلده ياوز يازلغان بولسانك العياذ بالله عمل فائده بيرمس بس نى اوچون عمل برله مشقت لنه‌سن ديب (والرد) شيطان‌نك مكرى رد قيلماق اكر سنى عملدن منع قيلسه رد قيلورسن (بالحاجة) حاجت برله

يعنى منم حاجتم بار عملغا (للتزوّد) آزق حاضرلماك اوچون آخرت سفرينه (وهجوم الأجل) اكر شيطان نك مكرى عملنى كيچكتورمك برله بولسه سن آنى رد قيلورسن اجلنك آنكسزدن كيلمكى برله يعنى ايتورسن حاضر عمل قيليم چونكه احتمال اولم آنكسزدن كيلوب عمل قيلماى قالورم ديب (ورجحان القليل التام على الكثير الناقص) اكر شيطان نك مكرى عملنى آشقترمق برله بولسه سن آنى رد قيلورسن آفرنلق برله تام بولغان آز عملنك آرتقلغى برله آشغچلق برله ناقص بولغان كوب عمل اوزرينه (وكفاية رؤيته تعالى) اكر شيطان نك مكرى عملنى ريا برله قيلماق بولسه سن آنى رد قيلورسن خداى تعالى نك كورمكى كفايت قيلماغى برله يعنى ايتورسن خداى تعالى نك كورمكى منكا كافيدور منم احتياجم بنده‌لرنك كورمكينه يوقدور چونكه آلاردن منكا فائده وضرر يوقدور ديب (وذكر منته) اكر شيطان نك مكرى عجب قيلدرمق بولسه آنى رد قيلورسن الله تعالى نك منتنى ياد قيلماق برله يعنى ايتورسن خداى تعالى منكا منت قيلدى بو طريقچه كيم منكا توفيق بيردى طاعت قيلماغه والامنكا عبادت قيلماق ميسر بولماس ايدى بس من نيچوك عجب قيليم ديب (والتفويض اليه فى الاظهار والاخفاء) اكر شيطان نك مكرى عملنى ياشرون قيلدرمق اظهار قيلماق اميدى برله بولسه سن آنى رد قيلورسن طابشرمق برله خداى تعالى كا يعنى ايتورسن بن خداى تعالى كا عبادت قيله‌من وطابشره‌من عملمنى ظاهر قيلماقنى وياشرومكنى آنكا ديب (وفرضية امتثاله وحقية وعده) اكر شيطان نك مكرى اعتماد قيلدرمق بولسه ازلى بولغان سعادت برله شقاوتكا سن آنى رد قيلورسن خداى تعالى امرينه اطاعت قيلماقنك فرضلغى برله دخى خداى تعالى نك وعده‌سينك حقلغى برله يعنى ايتورسن خداى تعالى عبادت قيلماق برله امر قيلدى آنك امرينه اطاعت قيلماق فرض هم خداى تعالى نك وعده قيلماقى عبادت قيلغان وامرينه اطاعت قيلغان كشينى عذاب قيلمام ديب حقدور دخيده وعده قيلماقى بونى كيم امرينه اطاعت قيلمغان كشينى عذاب قيلورم ديب حقدور (وهى الأدنى) يعنى بو ذكر ايدلكان طريقلر شيطان مكرنى رد قيلماقده ايك كيم بولغان مرتبه‌لردور (ثم) مونك صونكنده يعنى بو ذكر ايدلكان طريقلردن آرتق مرتبه (الاقتصار) قصقارتمق (على التكذيب) شيطان نى تكذيب قيلماغه يعنى يالغانچى ديب ايتمكا (وترك الجدال) دخى شيطان برله نزاعنى ترك قيلماغه (ثم الاستمرار) مونك صونكنده دايمچلق قيلماق وثابت بولماق (على ما) شول عبادت اوزرينه (كان) بولدى اول عابد (عليه) اول عبادت اوزرينه (ثم الزيادة) مونك صونكنده آرتورمق (فى ضده) شيطان وسوسه قيلغان نرسه‌نك مقابلنده (ففيه) بس بولغوچيدور بو آرتوق قيلمقده شيطان خلافنچه (اغضابه) شيطان نى آچيغلاندرمق (واختلف) اختلاف قيلنمش بولدى عالملر آراسنده (فى أمن الأقوياء) قوتلى كيمسه‌لرنك يعنى پيغامبر وولى لرنك ايمين بولماقنده (عنه) شيطان نك مكرندن (والحق) حق مذهب (عدمه) آلارنك ايمين بولماس سزلغى (لقصة آدم عليه السلام) آتامز آدم عليه السلامنك قصه‌سى اوچون يعنى آتامز آدم عليه السلام شيطان مكرى برله جنتدن چيقوب نيچه تورلى بلالر برله مبتلا بولدى (وورد) كيلدى (ح) حديثده (أنه) درستلكده (ليغان) اورتلمش بوله دور (على قلبى) كونكلمكا شول نرسه‌لركا كيم آدميلر آندن خالى بولماس لر سهو كبى ودنياغه التفات

كبى

كنى (وفى منافات الترصّد الحذر) دخيده اختلاف قيلندى عالملر آراسنده شيطان‌نك مكرندن صاقلانمق
اوچون تدبير قيلماقنك منافى بولماقنده (للتوكّل) توكل‌كا (والحقّ) حق مذهب (عدمها) منافات
بولماس سزلق (فاخذ السّلاح) زيرا كه صوغش قورالنى آلماق (وجمع العسكر) دخى عسكرنى جيماق
(وحفر الخندق) دخى چوقر قازمق (ما قدحت) ضرر بيرمدى (توكّله عليه الصّلوة والسّلام) پيغامبر
عليه السلامنك توكلينه (وفى كيفيّة الحذر) دخيده اختلاف قيلندى شيطاندن صاقلانمقنك طريقنده
(فالاولى) بس آرتغراق (تقرير عداوته) شيطان‌نك دشمنلغنى مقرر قيلماق (على القلب) كونكل‌كا
(والاستغراق) هميشه بولمق (فى ذكره تعالى) خداى تعالى‌نك ذكرنده (بجمع الهمّة) همتنى جيماق
برله يعنى حضور قلب برله (والاشتغال) دخى مشغول بولماق (بالدّفع) شيطان‌نك مكر وحيله‌سنى يبرمك برله
(عند الانتباه) آكاه بولغانده يعنى بيلكانده (لوروده) شيطان وسوسه‌سى كونكل‌كا كيرمكنى (امّا الاستغراق)
اما هميشه بولماق (فى الترصّد) شيطاندن صاقلانمق مكرندن (فينافى الذّكر) بس منافيدور اول خداى تعالى‌نى ذكركا
يعنى خداى تعالى‌نى ذكر قيلماقدن محروم بولور (وهو) اول ذكردن محروم بولماق (اسراره) شيطان‌نى شادلاندرمقدور
(والجمع) اما ايكسنى جيماق يعنى هم خداى تعالى‌نى ذكر قيلوب هم شيطان‌نك مكرنى ملاحظه قيلماق (ينقص)
كيم قيلور (الحضور) ذكرده حضور قلبنى (فورد) بس كيلدى (ق) قرآنده (قل الله) ايت الله ديب
(ثم ذرهم) صنكره قوى آلارنى يعنى خداى تعالى‌كا باشقه‌لرنى (فى خوضهم يلعبون) باطل‌لرنده اوينا‌قوچى
بولغانلرى حال (وعن النّفس) دخيده واجبدور صاقلانمق نفسدن (فعلاجها) آنكچون كيم نفس‌نك علاجى
(اعسر) دشوارراقدور (لانّها) آنكچون نفس (محبوبة) سوكليدور صاحبينه (والحبّ) بر نرسه‌نى سومك
(يعمى) صوقر قيلور (عن رؤية العيب) محبوبنك عيبنى كورمكدن (ويصمّ) دخى صانغراو قيلور (عن
سماع الملامة) آدميلرنك آنى ملامت قيلماقلرنى يعنى آنك عيبنى ذكر قيلماقلرنى ايشتمكدن (وعدوّ داخل)
دخى نفس ايچده‌كى دشمندور (فلصّ البيت) زيرا كه يورتداغى اوغرى (يعسر) مشكل بولور (فيه)
آنى دفع قيلماقده (الحيلة) حيله (ولا تنفكّ) دخى نفس هيچ بر زمانده صاحبندن آيرلمس (ولا تندفع)
دخى كيتمس (بالذّكر) خداى تعالى‌نى ذكر برله (وتشكو) دخى شكايت قيلور نفس (يوم القيامة)
قيامت كوننده (عمّن وافقها) اوزيكا موافقت قيلغان كشيدن (فى الدّنيا) دنياده (ومنها) اوشبو نفس‌نك
يارلغندن (نشأ) پيدا بولدى (ذنب ابليس) ابليس‌نك كناهسى (بالكبر) آدم عليه السلامغه تكبرلكى
برله (والحسد) دخى آنكا حسد قيلماغى برله (والقابل) دخى قابيل‌نك كناهسى پيدا بولدى (بالشّح)
صارانلق برله حضرت هابيل‌كا (وهاروت) دخى هاروت وماروت‌نك كناهلرى پيدا بولدى (بالشّهوة)
شهوت برله (والطّريق) نفس‌نى مطيع ومنقاد قيلماقده طريق (منع الشّهوات) نفسدن استكان نرسه‌لرنى
منع قيلماق (فالحرون) آنكچون بويلاغوچى آت (يلين) يومشار (بنقص العلف) بچن وغيرى طعامنى
كيمتمك برله (وحمل اعباء العبادة) دخيده نفس‌نى يومشاتمقنك طريقى نفسكا آغر عبادتلرنى يوكلامك برله
(فالحمار) آنكچون كيم ايشك (ينقاد) منقاد ومطيع بولور (بزيادة الحمل) يوكنى آرتدرمق برله

(وَالْاِسْتِعَانَةُ بِهِ تَعَالٰى) دخیده نفسنی یوموشاق قیلماقنڭ طریقی خدای تعالی‌دن یاردم ایستمك (فَوَرَدَ)
آنکیچون کیم کیلدی (ق) قرآنده (اِنَّ النَّفْسَ) درستلکده نفس (لَاَمَّارَةٌ) بیك بیورغوچیدور (بِالسُّوءِ)
یاوزلق برله (اِلَّا) مگر شول کشیگا یاوزلق برله بیورمس (مَا رَحِمَ رَبِّی) ربم آنگا رحمت قیلسه (وَالْاَصْلُ) اصل
(فِیهِ) نفسنی یوموشاتمقده (الرِّیَاضَةُ) ریاضتدور (وَهِیَ) اول ریاضت (تَهْذِیبُ الْاَخْلَاقِ) خلق‌لرنی
پاکیزه قیلماق (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (اِنِّی) درستلکده من (رَاَیْتُ) کوردوم (الْبَارِحَةَ)
اوتکان کیچ (عَجَبًا) بر عجبنی (رَاَیْتُ) کوردوم (رَجُلًا) بر ایرنی (مِنْ اُمَّتِی) امتمدن (جَاثِیًا)
اولترغوچی بولغان حالده (عَلٰی رُکْبَتَیْهِ) ایکی تزینه (وَبَیْنَهُ) اول کشی آراسی برله (وَبَیْنَ اللّٰهِ) خدای تعالی
آراسنده (حِجَابٌ) حجاب وپرده باردور (فَجَاءَ) بس کیلدی (حُسْنُ الْخُلُقِ) کورکام خلق (فَاَدْخَلَهُ) بس کرتدی
آنی (عَلَی اللّٰهِ تَعَالٰی) خدای تعالی اوزرینه یعنی اول حجابنی بتوردی (ح) حدیث (اَثْقَلُ مَا یُوضَعُ فِی الْمِیزَانِ)
عمل‌لر اولچنه تورغان میزانده قویلا تورغان نرسه‌لرنڭ ایك آغری (حُسْنُ الْخُلُقِ) کورکام خلقدور
(وَهُوَ) اول کورکام خلق‌نڭ معناسی (ضَبْطُهُ) نفسنی صاقلامق (تَحْتَ الشَّرْعِ) شریعت حکم‌لری آستنده
(وَالْعَقْلِ) دخی عقل حکم‌لری آستنده (وَهُوَ) اول خلقلرنی پاکیزه وکورکام قیلماق (مُمْکِنٌ) ممکندور
(لِصَیْرُورَةِ الصَّیْدِ اَهْلِیًّا) وحشی بولغان حیوان اهلی ومأنوس بولغان اوچون (وَالْجَمُوحِ) دخی باش تارتقوچی
حیوان (مُنْقَادًا) منقاد ومطیع بولغان اوچون (وَالْکَلْبِ مُعَلَّمًا) دخی ایت اوگرتلمش بولغان اوچون (وَوَرَدَ)
کیلدی (ح) حدیثده (حَسِّنُوا) کورکام قیلنگز (اَخْلَاقَکُمْ) خلقلرنگزنی اگر خلقلرنی کورکام قیلماق ممکن
بولماسه آنڭ برله بنده مامور بولماس ایدی (فَالْاَسْرَعُ) بس تیزراك بولغوچی (عِلَاجًا) علاجنی قبول قیلماق
یوزندن (مَنْ) شول کیمسه کیم (غَفَلَ) غافل بولدی (عَنِ اعْتِقَادٍ) اعتقاددن (وَتَمْیِیزٍ) دخی حق برله باطل‌نڭ
آراسنی آیرمقدن یعنی ساده کونگل‌لی (ثُمَّ مَنْ عَرَفَ الْقَبِیحَ) مونڭ صونگنده شول کیمسه کیم تانوروبیلور اول
قبیح‌نی (ثُمَّ مَنِ اعْتَقَدَهُ حَسَنًا) مونڭ صونگنده شول کیمسه کیم اعتقاد قیلور قبیح‌نی حسن دیب (وَهُوَ) بو کیمسه
(اَصْعَبُ) مشکل‌راکدور یعنی علاجنی قبول قیلماغی بارچه‌سندن مشکل‌دور (وَالطَّرِیقُ) اخلاقنی کورکام
قیلماقده طریق (عِنْدَ فَقْدِ الْکَمَالِ الْفِطْرِیِّ) اصل خلقتنده کمال بولمغانده (کَمَا) نیتاك بولدی اول کمال (لِلْاَنْبِیَاءِ)
پیغامبرلرگا (وَالْجَذْبَةُ الْاِلٰهِیَّةُ) دخی جذبهٔ الهی یعنی خدای جانبندن طارتمق بولمغانده (کَمَا) نیتاك بولدی
اول جذبه (لِلسَّحَرَةِ) فرعون ساحرلرینه (وَعُمَرَ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ) دخی اول جذبه بولدی حضرت عمر رضی الله
تعالی عنه‌گا (اَلتَّکَلُّفُ) تکلف قیلماقدور (فِی اعْتِیَادِ الْاَضْدَادِ) یاوز خلقلرنڭ مقابل‌لری بولغان کورکام خلقلر
برله عادتلنمکده (بِالتَّدْرِیجِ) آقرنلق برله (وَالْمُجَاهَدَةُ) دخی نفس برله جهاد قیلماق (فِیهِ) اول ضدلر برله
عادتلنمکده (حَتّٰی یَعْتَادَ) عادتلنگانچه (الطَّاعَةَ) طاعت وعبادتگا (وَیَتَلَذَّذَ بِهَا) دخی لذتلنگانچه طاعت برله (اَلْتِذَاذَ
الْمَرِیضِ) مریضنڭ لذتلنمکی کبی (بِالطَّعَامِ) طعام برله (بَعْدَ الْعِلَاجِ) دوا قیلغاندن صونگ (وَالْمُتَعَلِّمِ)
علم اوگرانگوچی‌نڭ لذتلنمکی کبی (بِالْعِلْمِ) علم برله (عَلَی الدَّوَامِ) همیشه (لَا) ایمس (اَحْیَانًا) بعض
وقتده (فَالْمَقْصُودُ مِنْهُ) بس مقصود اخلاقنی کورکام قیلماقدن (رُسُوخُ حُبِّهِ تَعَالٰی) خدای تعالی‌نی سومکنی

ثابت ومحکم قیلماق (فی القلب) کونکلده (وقلع حب الدنیا) دنیانی سومکنی قوبارمق (عنه) کونکلدن
(وهو) بو مقصود حاصلدور بیش نرسه برله برسی (بالاستفادة) فائده آلماق برله (من شیخ) شونداین
پیردن (بصیر) کورکوچی بولور (بالعیوب) نفسنك عیبلرنی (مطلع علی الخفایا) خفیه بولغان آفتلرکا
مطلع بولور یعنی یاشرون بولغان آفتلرنی بیلور (وهو) بو صفتده بولغان پیر (عزیز الوجود) تابلماغی
آزدور (او صدیق) ایکنچیسی شول دوستدن فائده آلماق برله (ینبه) اویغاتور اول (علیها) اول
عیب لر اوزرینه یعنی عیبلرنی ایتور (کما روی) نیتاك کیم روایت قیلندی (عن السلف) اوتکان
عزیزلردن (او عدو) اوچونچیسی دشمندن فائده آلماق برله (فعین السخط) زیرا که آچیغلی کوز (تبدیها)
عیبلرنی ظاهر قیلور (او مخالطة الناس) دورتنچیسی آدمیلر صحبتدن فائده آلماق برله (وترك ما رأی مذموما)
دخی مذموم کورکان نرسه لرنی ترك قیلماق برله (او الکتاب والسنة) بشنچیسی قرآندن دخی سنتدن فائده آلماق برله
(وهو) بو صونکغسی (الانفع) فائده لیراکدور (والاصل) اصل خدای تعالی نك محبتنی ثابت قیلماقده
(ترك التمتع) فائده لنمکنی قویماق (بما) شول نرسه برله کیم (لاینال فی القبر) قبرده آنك فائده سینه ایرشلمس
(الا) مکر فائده لنور (بقدر الضرورة) ضرورت قدری (لئلا یحصل الانس) مونس لك حاصل بولماسون
اوچون (بالدنیا) دنیا برله کیم (المودی) ایرشدرکوچی دور اول (الی حبها) دنیانی سومکا (فهو) بس
دنیانی سومك (رأس کل خطیئة) هر خطانك باشیدور ﴿الباب السادس عشر﴾ اون آلتنچی باب (فی التوبة)
توبه قیلماقنی بیانده (والمرابطة) دخی عبادتکا دایمچلقنی بیانده دور (بسم الله الرحمن الرحیم التوبة) توبه نك
معناسی (تنزیه القلب) کونکلنی پاکلمك (عن الذنب) کناهدن (وقیل) ایتلمش بولدی یعنی بعضی
عالملر ایتدی توبه نك معناسی (الرجوع) قایتماق (من البعد) خدای تعالی کا براقلقدن (الی القرب)
مولی تعالی کا یاقنلقغه (وهی) اول توبه (واجبة) واجبدور (لورودق) قرآنده وارد بولغان اوچون
(توبوا الی الله) توبه قیلنکز خدای تعالی کا (الآیة) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (ودلالة الاجماع) دخی
امتنك اتفاقی دلالت قیلغان اوچون (والعقل) دخی عقل دلالت قیلغان اوچون (فالواجب) چونکه واجب
بولغان نرسه (ما) شول نرسه دور (تعلق) متعلق بولدی (بفعله) آنی قیلماغه (السعادة) نجات بولماق
هلاك ابدی دن (وبترکه) آنی قویماغه (الشقاوة) ابدی هلاك بولماق (وهو) بو معنی (متحقق) باردور
وحاصل دور (فیها) اول توبه ده (وجدواها) توبه نك فائده سی (حبه تعالی) خدای تعالی نك سومکی (فورد)
چونکه کیلدی (ق) قرآنده (ان الله) درستلکده خدای تعالی (یحب) سوه دور (التوابین) کوب توبه
قیلغوچیلرنی (وورد) دخی کیلدی (ح) حدیثده (التائب) توبه قیلغوچی (حبیب الله) خدای تعالی نك
دوستیدور (والتوفیق) ایکنچی فائده سی توفیق تابماق (علی الطاعة) طاعت وعبادتکا (فقید الذنوب)
چونکه کناهلر بوغاوی (یمنع) طیار بنده نی (عنها) عبادتدن (ولان الاصرار) دخیده آنکچون دایمچلق
قیلماق کناهغه (یقسی القلب) قارالتور کونکلنی (ویجر) دخی تارتار (الی الشقاوة) ابدی هلاك بولماغه
(ولان المتلطخ) دخیده آنکچون بویالمش کیمسه (بالنجاسة) نجاست برله (لا یقرب) یاقن قیلنمش

بولماس یعنی بر کیمسه نجاست برله بویالسه آنی هیچ کیمسه اوزیکا یاقن قیلماس اوشانداق کناه نجاستی برله بویالمش کیمسه‌نی خدای تعالی اوزیکا یاقن قیلماس (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ح) حدیثده (اِذَا کَذَبَ الْعَبْدُ) هر قچان یالغان سوزلاسه بنده (تَنَحَّی) بر طرفقه کیتار (الْمَلَکَانُ) ایکی فرشته (عَنْ نَتْنِ مَا) شول نرسه‌نک صاصی ایسندن کیم (یَخْرُجُ) چیغار اول نرسه (مِنْ فِیْهِ) اول بنده‌نک آغزندن (وَحَلَاوَتُهَا) توبه‌نک اوچونچی فائده‌سی عبادتنک لذتلی بولماغی (فَالْمُصِرُّ) چونکه کناهغه دایمچلق قیلغوچی (لَا یَجِدُهَا) عبادت لذتنی تابماس (وَقَبُوْلُهَا) دورتنچی فائده‌سی عبادت مقبول بولماق (فَرَبُّ الدَّیْنِ) چونکه بورج ایاسی (لَا یَقْبَلُ) قبول قیلماس (هَدِیَّةَ الْمَدْیُوْنِ الْمُمَاطِلِ) بورج تولمکنی کیچکتورکوچی بورچلینک بولکنی اوشانداق خدای تعالی کناهلی کیمسه‌نک عبادتنی قبول قیلماس (وَلِاَنَّ الْغَضَبَ) دخیده آنکچون خدای تعالی نک غضبی (یُنَافِی الْقَبُوْلَ) عبادتنک مقبول بولماقینه منافیدور (وَهِیَ) توبه (وَاجِبَةٌ) واجبدور (عَلَی الْکُلِّ) بارچه کشیکا (فِی کُلِّ حَالٍ) بارچه حالده (لِعُمُوْمِ الْاَدِلَّةِ) توبه‌نک واجب بولماقنده وارد بولغان دلیللر عام بولغان اوچون (وَعَلَی الْفَوْرِ) دخیده توبه قیلماق واجب تیزلك اوزرینه (لِوُجُوْبِ الْاِنْتِهَاءِ) طیلماق واجب بولغان اوچون (عَنِ الْمَعَاصِی) کناهلردن (کَذٰلِكَ) اوشانداق یعنی تیزلك اوزرینه (وَحُرْمَةِ التَّسْوِیْفِ) دخی توبه قیلماقنی کیچکتورمك حرام بولغان اوچون (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ق) قرآنده (وَلَیْسَتِ التَّوْبَةُ) یوقدور توبه‌نک مقبول بولماغی (لِلَّذِیْنَ) شول کشیلرکا کیم (یَعْمَلُوْنَ) قیلورلر (السَّیِّئَاتِ) یاوزلقلرنی (حَتّٰی) تاکیم (اِذَا حَضَرَ) هر قچان حاضر بولسه (اَحَدَهُمْ) آلارنك برسینه (الْمَوْتُ) اولم (قَالَ) ایتور (اِنِّی) درستلکده من (تُبْتُ) توبه قیلدوم (الْآنَ) حاضرکی زمانده (ح) حدیث (اَکْثَرُ صِیَاحِ اَهْلِ النَّارِ) جهنم اهل‌لرینك کوبراك فریاد قیلماقلری (مِنَ التَّسْوِیْفِ) عملنی دخی توبه‌نی کیچکتورمکدن (وَهِیَ) اول توبه (مَقْبُوْلَةٌ) مقبولدور اکر شرطلری تابولسه (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ق) قرآنده (یَقْبَلُ التَّوْبَةَ) قبول قیله‌دور خدای تعالی توبه‌نی (الْآیَةَ) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (ق) قرآن (قَابِلُ التَّوْبِ) خدای تعالی قبول قیلغوچیدور بنده‌لرنك توبه‌لرنی (ح) حدیث (اِنَّ اللّٰهَ) درستلکده خدای تعالی (یَبْسُطُ) جیار (یَدَهُ) رحمت قولنی (بِالتَّوْبَةِ) توبه‌نی قبول قیلماق برله یعنی خدای تعالی بنده‌لرنك توبه‌سنی قبول قیلور (حَتّٰی تَطْلُعَ الشَّمْسُ) قویاش چیقغانچه (مِنْ مَغْرِبِهَا) بالطشندن (وَاَیْضًا) یعنی ینه توبه‌نک مقبول بولماغینه دلیل (نُزُوْلُ) زائل بولور (ظُلْمَةِ الذَّنْبِ) کناه قارانغلقی (عِنْدَ سُطُوْعِ) یاقتورغان وقتده (نُوْرِ التَّوْبَةِ) توبه نوری (زَوَالَ الدَّنَسِ) کرنك زائل بولماغی کبی (بِالصَّابُوْنِ) صابون برله (وَالصَّدَاءِ) دخی طوطغان‌نك زائل بولماغی کبی (بِالصَّیْقَلِ) بالطرانمق برله (وَاِنَّمَا یَشُكُّ) درستلکده شك قیلور توبه‌سی مقبول بولماغنده (التَّائِبُ) توبه قیلغوچی (لِشَکِّهِ) شك قیلغانی اوچون (فِی تَحَقُّقِ الشُّرُوْطِ) توبه‌نک شرطلری متحقق بولماقنده (وَالْاَرْکَانِ) دخی توبه‌نک رکن‌لری متحقق بولماقنده (فَهِیَ) آنکچون توبه‌نک شرطلری ورکنلری (دَقِیْقَةٌ) نازکدور یعنی خفی‌دور (شَكِّ شَارِبِ الْمُسْهِلِ) اسهال ایچکوچینك شك قیلماغی کبی (بِهِ) اسهال‌نك فائده

بیرمکنده (بخلاف القصار) بووچینک خلافچه یعنی اول کرنک زائل بولماقنده شك قیلمیدور (اذ شرطه) چونکه آنك شرطلری (جلیة) ظاهردور * (والذنب) کناه (ما) شول نرسه دورکیم (یخالف) مخالف بولور (امره تعالی) خدای تعالی‌نك امرینه (من فعل) قیلماقدن (او ترك) یا ایسه قویماقدن (وینقسم) کناه بولنور (الی حقه تعالی) خدای تعالی حقینه متعلق بولغان کناهغه (وحق العبد) دخی بنده حقینه متعلق بولغان کناهغه یعنی کناه ایکی تورلی برسی خدای تعالی حقینه متعلق بولور نماز وروزه قویماق کبی ایکنچسی بنده حقینه متعلق بولور کشی اولترمك کبی وآدمیلرنك مالنی سرقه وغصب قیلماق کبی (وهو) بو بنده حقینه متعلق بولغان کناه (اغلظ) قاتی راقدور (فورد) چونکه کیلدی (ح) حدیثده (انه) درستلکده بنده حقینه متعلق بولغان کناه (لایترك) ترك قیلنمس (وایضا الی کبیرة وصغیرة) دخیده کناه بولنه دور کبیره برله صغیره‌کا یعنی کناهنك کبیره بولغانی هم صغیره بولغانی بار اما بعض عالملر اینکان کناهنك صغیره بولغانی یوق دیب مصنف رحمه الله تعالی بو سوزنی ردقیله دور پیغامبر علیه السلامنك سوزی برله کیم (ورد) کیلدی (فی البعض) بعض کناهلر حقنده پیغامبر علیه السلامنك سوزی (انه) درستلکده اول کناه (من الکبائر) کناه کبیره‌لر جمله سندن اکر کناهنك صغیره بولغانی بولماسه پیغامبر علیه السلام بو کناه کناه کبیرلر جمله سندن دیب تخصیص قیلماس ایدی (واختلف) اختلاف قیلندی (فی حصرها) کناه کبیره‌نی حصر قیلماقده بس بعضی عالملر ایتدیلر کناه کبیره منحصردور (علی ما) شول کناهغه کیم (نهی) طیلمش بولدی بنده اول کناهدن (مخصوصا) نهی مخصوص برله الله تعالی‌نك سوزی کبی لاتقربوا الزنا (فالتخصیص) چونکه کناهنی تخصیص قیلماق نهی برله (للتعظیم) اول کناهنك حرمتی الوغ بولغان اوچون (وما اوعد علیه بالنار) یعنی بعض عالملر ایتدیلر کناه کبیره منحصردور شول کناهلرغه کیم وعده قیلنمش بولدی اول کناهنی قیلغان کشی اوت برله (لعظم العقوبة) یعنی بو کناهنك کبیره بولماغی عذابی الوغ بولغان اوچون (وما وجب علیه حد) یعنی بعضی عالملر ایتدیلر کناه کبیره منحصردور شول کناهلرغه کیم واجب بولور اول کناهنی قیلغان کشینی حد قیلماق زنا وسرقه کبی (فالتعجیل) چونکه آنك عقوبتنده آشقمق (للتغلیظ) اول کناه شدید والوغ بولغان اوچون (وما استصغر) یعنی بعضی عالملر ایتدیلر کناه کبیره منحصردور شول کناهلرغه کیم آنی قیلغوچی آنی کیچوك صایور (کما) نیتاك (ان الصغیرة) درستلکده کناه صغیره (ما استعظم) شول کناهدورکیم آنی قیلغوچی آنی الوغ صایور (وقیل) ایتلمش بولدی (الاصح) درستراك روایت (انها) درستلکده کناه کبیره (مبهمة) معلوم ایمسدور (کلیلة القدر) قدر کیچه‌سی کبی (وساعة الجمعة) دخی جمعه کوننده دعا مقبول بوله تورغان ساعت کبی (لانها) آنکچون کیم کناه کبیره (ما لا تکفره) شول کناهدورکیم کفارت قیلمس یعنی اورتمس وبترمس آنی (الصلوة الخمس) بیش نماز (فورد) چونکه کیلدی (ح) حدیثده (الصلوات الخمس) بش نماز (تکفر) یوق قیلور (ما بینهن) آرالارنده بولغان کناهلرنی (ان اجتنبت) اکر صاقلانولسه (الکبائر) کناه کبیره‌لر (او) یا ایسه روایت بو طریقچه (الا الکبائر) مکر کناه کبیره‌لرنی بترمس (وهو) کناه کبیره‌نك بتمس سزلکی بیش وقت نماز برله (یتعلق بالاخرة) آخرتکا متعلقدور (فالابهام) بس کناه کبیره‌نی مبهم قیلماق (اولی)

آرتغراقدور آنی تعیین قیلماقدن (تحذیرًا) صاقلانمق اوچون (عن الکلّ) کناهلرنك بارچه‌سندن (ولا تکلیف) یوقدور تکلیف (فیها) کناه کبیره‌نی معرفتده اکر بیر کیمسه توهم قیلسه دنیا حکملرینك بعضسی کناه کبیره‌کا متعلقدور حدلرنی یورتمك کبی وشهادتنی رد قیلماق کبی بس کناه کبیره‌نی تعیین کیرك بولدی مصنف نیچوك اینه دور کناه کبیره‌نی ابهام قیلماق یعنی کناه کبیره بو نرسه‌لر دیب بیان قیلماس سزلق اولی دیب اول توهمنی دفعده مصنف رحمه الله تعالی اینه دور (فموجبات الحدود) حدلرنی واجب ایتکان کناهلر زنا وسرقه کبی (معلومة) معلومدور شارعنك بیلکرتمکی برله کناه کبیره‌نی بیلمکا توقتامیدور (ورد الشهادة) دخیده کواهلرنك شهادتنی رد قیلماق (لا یختص بها) کناه کبیره‌کا مختص ایمسدور (فالاکل فی الطریق) چونکه یولده آشامق (یوجبه) رد شهادتنی واجب اینه‌دور (مع کونها مباحًا) یولده آشامق مباح وجائز بوله توروب (وقیل) ایتلمش بولدی (الاصح) درسترانك روایت (انها) درستلکده کناه کبیره (اسم اضافی) اسم اضافیدور یعنی هر کناه اوزیدن توبنکا قاراغانده کبیره‌دور واوزیدن اوستونکا قاراغانده صغیره‌دور اما حد ذاتنده هیچ برسی کبیره‌ده ایمس صغیره‌ده ایمس (والمطلق) اضافه سز کبیره یعنی حد ذاتنده الوغ بولغان کناه (الکفر) کفردور اکر برکیمسه توهم قیلسه بوطریقچه‌کیم مصنفنك مطلق کبیره کفر دیکان سوزندن چیغه‌دور کناه کبیرنك بر بولماغی چونکه کفر بردور بو ایسه آیتکا مخالفدور چونکه آیتدن چیغه‌دور کناه کبیره‌نك کوب بولماغی چونکه جمع صیغه‌سی برله کبائر ذکر ایدلکان مصنف رحمه الله تعالی بو توهمنی دفعده اینه‌دور (والجمع) کناه کبیره‌نك جمع صیغه‌سی برله واقع بولماغی (فیما) شول آینده‌کیم (ورد) کیلدی (ق) قرآنده (ان تجتنبوا) اکر صاقلانسانکز (کبائر ما) شول کناهلرنك کبیره‌لرندن (تنهون) طیلمش بولدنکز (عنه) آندن (ق) قرآن یعنی قرآنده ایکنچی موضعده دخی جمع صیغه‌سی برله واقع بولدی (والذین) آنداین کیمسه‌لر (یجتنبون) صاقلانورلر (کبائر الاثم) کناهنك الوغلارندن (لتنوعه) یعنی بو آیتلرده کبیره‌نی جمع صیغه‌سی برله کیلتورمك کفرنك نوعلری کوب بولغان اوچون (وتعدد المخاطب) دخی مخاطب متعدد وکوب بولغان اوچون (والمغفرة) کناهنك کیرك کبیره بولسون کیرك صغیره بولسون توبه‌دن باشقه یارلقانمقی (یتعلق) متعلق بوله‌دور یعنی باغلانه‌دور (بالمشیة) خدای تعالی نك اراده‌سینه (لا غیر) باشقه نرسه‌کا متعلق ایمس یعنی کناه توبه‌دن باشقه اکر خدای تعالی یارلقانمغنی اراده قیلسه یارلقانور اکر اراده قیلماسه یارلقانمس (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (ویغفر) مغفرت قیلور ویارلقار خدای تعالی (ما دون ذلك) شرکدن باشقه‌نی یعنی کفردن باشقه (لمن) شول کیمسه‌کا (یشاء) تلار (ثم) مونك صونکنده (هو) کناه صغیره (یعظم) الوغ بولور وکناه کبیره حکمنده بولور (بالاصرار) آنك اوزرینه دایمچلق برله (لانه) آنکچون کناهغه مداومت قیلماق (سبب تراکم الظلام) کونکلده قرانغولقلرنك جیلماقینه سببدور (وورد) دخی کیلدی (ح) حدیثده (لا صغیرة) یوقدور هیچ کناه صغیره بلکه کناه کبیره بولور (مع الاصرار) آنکا دایمچلق برله (والمباهات) دخی اول کناه برله ماقتانمق سببلی (والاستحقار) دخی اول کناهنی کیچوك صایمق سببلی (فهما) چونکه بو ایکسی یعنی مفاخرت برله

استغفار (سَبَبًا التَّأَلُّفِ) كناه برله كونكلنك الفت توتماقينه سببلردور (وَوَرَدَ) كيلدى (ح) حديثده (الْمُنَافِقُ)
منافق بولغان كيمسه (يَرَى) كورور (ذَنْبَهُ) كناهيني (كَذُبَابٍ) شول چبن كبى كيم (مَرَّ) اوتدى
(عَلَى أَنْفِهِ) بورنى اوزرينه يعنى بورنينه قوندى (فَأَطَارَهُ) بس اوچردى آنى (وَنِسْيَانُ حِلْمِهِ تَعَالَى) يعنى
كناه صغيره اكدن چيقوب كبيره بولور خداى تعالى نك حلمنى اونتماق سببلى (وَسَتْرِهِ) دخى خداى
تعالى نك ستر قيلماغنى اونتماق سببلى (فَهُوَ) چونكه بو اونتماق (سَبَبُ الْأَمْنِ) ايمن بولماغه سبب (عَنِ الْمَكْرِ) خداى
تعالى نك مكرندن (وَوَرَدَ) كيلدى (ق) قرآنده (إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ) درستلكده بز مهلت بيره‌مز آلارغه (لِيَزْدَادُوا إِثْمًا)
كناهنى آرتورسونلر اوچون (وَالْإِظْهَارِ) دخى كناه صغيره كبيره بولور آنى اظهار قيلماق سببلى (فَهُوَ) چونكه اول
اظهار قيلماق (يُؤَدِّي) ايرشدرور (إِلَى ذُنُوبٍ أُخَرَ) ايكنچى كناهلرغه (كَهَتْكِ السِّتْرِ) اوزينك پرده‌سنى
يرطمق كبى (وَتَرْغِيبِ الْغَيْرِ) ايكنچى كشينى اول كناهغه رغبت لندرمك كبى (وَوَرَدَ) كيلدى (ح)
حديثده (كُلُّ النَّاسِ) آدميلرنك بارچه‌سى (مُعَافُونَ) عفو قيلنمشدور (إِلَّا الْمُجَاهِرَ بِالذَّنْبِ) مكر كناهسنى
اظهار قيلغوچى (وَحَقُّهَا) توبه‌نك حقى وادبى (أَنْ يَتَنَدَّمَ) اوكنمك (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديثده
(النَّدَمُ) اوكنمك (تَوْبَةٌ) توبه‌دور (وَقِيلَ) ايتلمش بولدى (هُوَ) اول اوكنمك (غَيْرُ مَقْدُورٍ) بنده نك
مقدورى ايمسدور يعنى اول اوكنمكده بنده نك اختيارى يوقدور (لَا يَدْخُلُ) داخل بولماس اول
مقدور بولغان نرسه (تَحْتَ التَّكْلِيفِ) تكليف آستينه يعنى بنده اول اوكنمك برله بيورلماس (فَلَا يَكُونُ) بس بولماس
اول اوكنمك (تَوْبَةً) توبه چونكه بنده توبه قيلماق برله بيورلمشدور (بَلْ) بلكه (هُوَ) اول اوكنمك
(الْبَاعِثُ) توبه قيلماغه سببدور (فَاسْتُعِيرَ) بس استعاره قيلندى الندم توبة ديكان حديثده اوكنمكنى
(لَهَا) اول توبه‌كا (وَيَتَدَارَكُ) دخى توبه‌نك ادبى قيلغان كناهلرنك تداركنى قيلماق (وَهُوَ) اول
تدارك (فِي حَقِّهِ تَعَالَى) خداى تعالى حقينه متعلق بولغان كناهده (الْقَضَاءُ) قضا قيلماق (وَالْكَفَّارَةُ)
دخى كفارت بيرمك (مُحْتَاطًا) احتياط قيلغانى حالده (وَفِي حَقِّ الْعَبْدِ) بنده حقينه متعلق بولغان كناهده
تدارك (رَدُّ الْمَالِ) مالنى قايتارمق (مُحْتَاطًا) احتياط قيلغانى حالده (إِلَى مَالِكِهِ) اياسينه (أَوِ الْوَارِثِ) يا ايسه
مالكنك وارثينه (مُبَالِغًا) بيك سعى وتفتيش قيلغانى حالده (فِي التَّبْلِيغِ) ايرشدرمكده (بِالطَّوْفِ فِي الْبِلَادِ) شهرلرده
كيزمك برله يعنى مالنك اياسنى ايزلاب شهردن شهركا بورور (إِنْ أَمْكَنَ) اكر ممكن بولسه مالنى اياسينه قايتارمق
(وَإِلَّا) اكر ممكن بولماسه مالنى اياسينه قايتارمق يعنى مالنك اياسى معلوم بولماسه (فَالتَّصَدُّقُ) بس بو تقديرده
تدارك مالنى صدقه قيلماق (أَوِ الصَّرْفُ) يا ايسه اول مالنى صرف قيلماق (إِلَى مَصَالِحِ الْمُسْلِمِينَ)
مسلمانلرنك فائده‌لرينه (أَوِ التَّسْلِيمُ) يا ايسه اول مالنى طابشرمق (إِلَى الْقَاضِي الْأَمِينِ) ايمن بولغوچى
قاضيغه (وَالدِّيَةُ) يعنى حق عبدكا متعلق بولغان كناهده تدارك ديت بيرمك مثلا اكر بر كشينى خطاء
اولتورگان بولسه (وَالْاِقْتِصَاصُ) دخى قصاص بيرمك (فِي النَّفْسِ) كشينى اولترگان بولسه قصدى برله
(أَوِ الْاِسْتِعْفَاءُ) يا ايسه تدارك عفونى طلب قيلماق (نَفْسًا) كيرك بنده نك حقى نفس بولسون (أَوْ مَالًا)
كيرك مال بولسون (وَعِنْدَ الْعَجْزِ عَنِ الْكُلِّ) بو ذكر ايدلكان تداركلرنك بارچه‌سندن عاجز بولغانده

تدارك (فتكثير الحسنات) بس ايذكولكلرنى كوب قيلماق (بحسب المظالم) ظلملق لرى قدرنچه
(وفى نحو الغيبة) غيبت اوخشاشليده (والسب) دخى سوكمك اوخشاشليده (والايذاء) دخى رنجتمك
اوخشاشليده (فالاستعفاء) بس تدارك عفو طلب قيلماق (والذكر المفصل) دخى تفصيلا يعنى قيلغان
كناهلرنى برام برام ذكر قيلماق يعنى ايتورمن سنك حقنكده فلان كناه قيلدوم وفلان كناه قيلدوم منم
كناهلرمنى كيچ ديب (الا) مكر تفصيلا ذكر قيلماس (ان يزداد) بو كيم آرتورسه (التأذى)
رنجمكنى (بالاظهار) اول كناهلرنى اظهار قيلماق سببلى (فالمبهم) بس بو تقديرده مبهم ذكر قيلماق
كيرك يعنى من سنك حقكنده كناه قيلدوم ديب كنه ايتمك كيرك (تحاميا) صاقلانمق اوچون (عن
ذنب آخر) ايكنچى كناهدن كيم بو اظهار قيلماقدن پيدا بولور (والجبر) دخى تدارك نقصاننى كامل
قيلماق يعنى بر كيمسه حقنده قيلغان كناهلرنى بترمك (بالحسنات) ايذكولكلر برله (كما) نيتاك
(لو كان) اكر بولسه اول كيمسه (ميتا) اولك (او غائبا) يا ايسه غائب (والمبالغة) دخى نقصاننى
كامل قيلماق بيك جهت وسعى قيلماق برله (فى الاستعفاء) عفونى ايستمكده يعنى كناهسندن كيچمكنى
ايستمكده (بالتلطف) يومشاقلق برله (والتودد) دخى دوستلق قيلماق برله (والاحسان) دخى آنكا
احسان قيلماق برله (فان عفى) بس اكر كناهسندن كيچسه مدعا حاصل (والا) اكر بو تلطف وتودد
واحسان برله كناهسندن كيچمسه (يحاسب) حساب قيلنور بو تلطف وتودد واحسان‌نى (فى مقابلته) كناهسى
مقابله‌سنده (فالكل) بس بو ذكر ايدلمش تداركلرنك بارچه‌سى (مأثور) روايت قيلنمشدور سلفلردن
(ويتبع الحسنة بحسب السيئة) دخيده توبه‌نك ادبى شولدوركيم ياوز عمل صادر بولغاندن صونك ايذكو
عمل قيلور ياوز عمل مقدارنچه (فسماع الملاهى) بس اوين تاوشلرنى ايشتمك تابع قيلنور (بسماع
القرآن) قرآن ايشتمك برله يعنى اوين تاوشلرنى ايشتكان بولسه آنكچون قرآن ايشتور (والقعود)
دخى تابع قيلنور اولتورمق (فى المعصية) كناه مجلسنده (بالاعتكاف) مسجدده اعتكاف اولتورمق برله
يعنى كناه مجلسنده اولتورغانى اوچون مسجدده اعتكاف اولتورور (وشرب الخمر) دخى تابع قيلنور خمر
ايچمك (بالتصدق بشراب حلال لذيذ) لذتلو حلال شربتنى صدقه بيرمك برله يعنى خمر ايچكان
اوچون لذتلى حلال شربتنى صدقه بيرور (والقتل) دخى تابع قيلنور كشى اولتورمك (بالاعتاق)
قل آزاد قيلماق برله يعنى كشى اولتوركان اوچون قل آزاد قيلور (والغيبة) دخى تابع قيلنور غيبت
(بالثناء) مدح برله يعنى بر كشينى غيبت قيلغان اوچون اول كشينى مدح قيلور (والغصب) دخى
تابع قيلنور غصب (بالصدقة) صدقه برله يعنى بر كشينك مالنى كوچلاب آلغان اوچون صدقه بيرور
(ونحوها) دخى بولار اوخشاشلى (فورد) بس كيلدى (ق) قرآنده (ان الحسنات) درستلكده ايذكو
عملار (يذهبن) يبرورلر (السيئات) ياوز عمللرنى (ح) حديث (اتبع) تابع قيل (السيئة)
ياوز عملكا (الحسنة) ايذكو عملنى يعنى ياوز عمل قيلسانك آنك صونكنده ايذكو عمل قيل (تمحها)
تا كه محو قيلور يعنى بترور اول ايذكو عمل اوّل قيلغان ياوز عملنى (ويستغفر) دخيده توبه‌نك ادبى

استغفار قيلور (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديثده (مَا اَصَرَّ) كناهغه دايمچلق قيلمادى (مَن) شول كيمسه كيم (اَسْتَغْفَرَ) استغفار قيلدى (وَاِنْ عَادَ) اكرچه قايتسه‌ده اول كناهغه (فِى الْيَوْم) شول كونده (سَبْعِينَ مَرَّةً) يتمش مرتبه يعنى بر كيمسه بر كناهنى بر كونده كوب قيلسه‌ده اول كيمسه اول كناهغه دايمچلق قيلغان بولماس اكر كناه صونكنده استغفار قيلغان بولسه * (وَالسَّتْرُ) كناهنى اورتمك وياشرمك (اَحَبُّ) سوكلى‌راكدور (وَلَوْ اَقَرَّ) اكر اقرار قيلسه يعنى قيلغان كناهسنى ايتسه پادشاه قاشنده (لاقامة الحد) حدنى يعنى شرعى جزانى اقامت قيلماق اوچون (فَلاَ قَدْحَ) بس ضرر يوقدور (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديثده (فِى مَاعِز رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ) حضرت ماعز رضى الله تعالى عنه حقنده كيم اول ذات شريف كناهسنى رسول عليه الصلوة والسلام حضورنده اقرار قيلغان ايدى (لَقَدْ تَابَ) تحقيق توبه قيلدى حضرت ماعز (تَوْبَةً) شونداين توبه‌نى كيم (لَوْ قُسِمَتْ) اكر بولنسه اول توبه (بَيْنَ الْاُمَّة) امتنك آراسنده (لَوَسِعَتْهُم) هر آينه شامل بولور ايدى آلارنك بارچه‌سنى بو سوز كنايه‌دور حضرت ماعزنك توبه‌سينك ثوابى كوبلكندن (وَيُؤَكِّدُ الْعَزْمَ) دخى توبه‌نك ادبى قوّتلى قيلور قصدن (عَلَى اَنْ لاَ يَعُودَ) قيلغان كناهسينه قايتماسغه (وَيُخْلِصُ) دخى خالص قيلور (النِّيَّةَ) نيتنى يعنى كناهنى ترك قيلور محض خداى تعالى‌دن خوف ايتوب (فَمَنْ تَرَكَ) بس بر كيمسه ترك قيلسه كناهنى (لذهاب مَال) كناه قيلغان تقديرده مال كيتكان اوچون (اَو جَاه) يا ايسه مرتبه سى كيتكان اوچون (اَوْ عَدَم اَسْبَاب) يا ايسه كناهنك سببلرى بولمغان اوچون (لاَ يَكُونُ) بولماس اول كيمسه (تَائِبًا) توبه قيلغوچى * (ثُمَّ) مونك صونكنده يعنى بر كيمسه توبه قيلماقنى قصد قيلسه (يَغْسِلُ) يوار (الثِّيَابَ) شول لباسلرنى كيم آنده كناه قيلغان ايدى (وَيَغْتَسِلُ) دخى غسل قيلور (وَيُصَلِّى) دخى نماز اوقر (اَرْبَعَ رَكَعَات) دورت ركعتنى (فِى مَوْضع خَال) آولاق اورنده (وَيَضَعُ) دخى قويار (الْوَجْه) يوزنى (عَلَى الْاَرْض) يركا (بِدَمْع جَار) ايسى كوز ياشى برله (وَقَلْب حَزِين) دخى كوينكوچى كونكل برله (وَصَوْت عَال) دخى بلند ناوش برله (وَيَذْكُرُ) دخى ذكر قيلور (الذُّنُوبَ) كناهلرنى (وَاحِدًا وَاحِدًا) بر بر (وَيَلُومُ) دخى شلته قيلور (النَّفْسَ) نفسنى (وَيُوَبِّخهَا) دخى سرزنش قيلور آنى (وَيَرْفَعُ) دخى كوتارور (يَدَيْه) ايكى قولنى (وَيَحْمَدُ) دخى خداى تعالى‌كا حمد ايتور (وَيُصَلِّى) دخى صلوات ايتور پيغامبر عليه السلامكا (وَيَدْعُو) دخى دعا قيلور (لِنَفْسه) اوزينه (وَلِوَالِدَيْه) دخى آتا وآناسينه (وَلِلْمُسْلِمِينَ) دخى بارچه مسلمانلرغه (وَجَاءَ) كيلدى بعضى اثرلرده (اِذَا اَتْبَعَ) هر قچان تابع قيلسه بنده (الذَّنْبَ) كناهغه يعنى كناه قيلغاندن صونك اوشبو سكز نرسه‌نى قيلسه برسى (بِعَزْم التَّوْبَة) توبه قيلماق قصدى (وَخَوْف الْعِقَاب) ايكنچى عذابدن قورقماق (وَرَجَاء الْعَفْو) اوچونچى عفونى اميدايتمك (وَاَدَاء رَكْعَتَيْن) دورتنچى ايكى ركعت نمازاوقماق (فِى الْمَسْجِد) مسجدده (وَالْاِسْتِغْفَار) بشنچى استغفار قيلماق (سَبْعِينَ مَرَّةً) يتمش مرتبه يعنى يتمش مرتبه استغفر الله ديمك (وَالتَّسْبِيح وَالتَّحْمِيد) آلتنچى سبحان الله وبحمده ديب ايتمك (مِائَة) يوزمرتبه (وَالتَّصَدُّق) يدنچى صدقه‌بيرمك (سِرًّا)

یاشرن (وعلانیة) دخی آشکاره (وصوم یوم) سکزنچسی بر کون روزه تونمق (فالعفو) بس بو تقدیرده کناهنك
معفو بولماغی (ارجی) امیدلی راکدور (والطریق) توبه‌نی تحصیل قیلماقنك طریقی اون نرسه برله
بولور برسی (ذکر ما) شول آیت وحدیثلرنی یاد قیلماق کیم (ورد) کیلدی (فیها) توبه‌نك فضیلتنده
(وقبح الذنب) دخی کناهنك قباحتلکنده (وشدة العقوبة) ایکنچسی عذابنك قاطلغی یاد قیلماق کناه قیلغان
اوچون (وضعف النفس) اوچونچسی یاد قیلماق نفس نك ضعیفلکنی وعاجزلکنی (عن الاحتمال) قاطی
عذابنی کوترمکدن (وشرف الآخرة) دورتنچسی یاد قیلماق آخرتنك شرف والوغلغنی (وخساسة
الدنیا) بیشنچسی یاد قیلماق دنیانك خسیسلکنی (وقرب الموت) آلتنچسی یاد قیلماق اولومنك یاقنلغنی
(ولذة المعرفة) یدنچسی یاد قیلماق معرفت الهی نك لذتنی (وخوف الاملاء) سکزنچسی خدای تعالی نك
مهلت بیرمکدن قورقمق (بعدم الامن الحالی) حاضرکی زمانده تونمغان اوچون یعنی عذاب قیلمغان
اوچون (والاستدراج) توقزنچسی خدای تعالی نك استدراج بیرمکدن قورقمق (بالاحسان) اول
استدراجی احسان قیلماق برله (بعد الارتکاب) کناهغه مرتکب بولغان صونك (وقلع اسبابه) اونتچسی
کناهنك سببلرنی قوبارمق یعنی بتورمك (وهی) اول کناهنك سببلری (الغرور) برسی مغرور
بولماق (وحب الدنیا) ایکنچسی دنیانی سومك (وطول الامل) اوچونچسی طول امل (بما مر) یعنی
بو سببلرنی بتورمك شول نرسه‌لر برله کیم اوتدی آلار (فی موضعها) اورنلرنده (والتحقیق) تحقیق کمال
اهل‌لری قاشنده (ترادف المعاصی) کناهلرنك برسی آرتندن ایکنچسی صادر بولمق توبه واستغفاردن
باشقه (سبب تراکم ظلام القلب) کونکل قارانغلقلرینك جیلماغینه سببدور (وبه) کونکل قرانغلقلرینك
جیلماغی برله (یحصل) حاصل بولور (الرین) کونکلنك طوطقماغی (والطبع) دخی کونکلنك مهرلنمکی
(وهو) بو کونکلنك طوطقماغی (داء عضال) دواسز مشکل مرضدور (واختلف) اختلاف قیلندی
(فی صحتها) توبه‌نك درست بولماغنده (عن بعض الذنوب) بعضی کناهلردن یعنی بر کیمسه‌نك
کناهلری کوب بولسه بعضیسندن توبه قیلسه وبعضیسندن توبه قیلماسه اوشبو توبه‌سی درست بولور
یا بولماس بونده علما آراسنده اختلاف واقع بولدی (والحق) حق مذهب (افادة) توبه‌نك فائده بیرمکی
(نقصان العقوبة) عذابنك کیم بولماغنی (لانها) چونکه عذاب (بحسب الذنب) کناه قدرنچه (دون)
فائده بیرمیدور (النجات) عذابدن قوتلماقنی (لانها) چونکه نجات حاصل بولور (بترك الكل) بارچه
کناهنی ترك قیلماق برله (فان قلت) بس اکر ایتسانك سن (انما الترك) درستلکده بعضی کناهنی
ترك قیلماق (لکونه ذنبا) اول ترك قیلنمش کناه بولغان اوچون (لا بعینه) ذاتی اوچون ایمس (وهو)
بو کناه بولماغی (مشترك فیه) آنده باشقه کناهلرده شریکدور (فکیف یتصور) بس نیچوك متصور
بولورتوبه قیلماق (عن البعض) بعضی کناهدن مثلا سرقه قیلغاندن اوکنمك اما زنا قیلغاندن اوکنمس‌سزلك
متصور ایمس چونکه سرقه‌کا اوکنمکی سرقه خدای تعالی نك امرینه خلاف بولغان اوچون بو ایسه
زناده هم بار یعنی اوکنمکنك سببی خدای تعالی نك امرینه خلاف بولماق بو سبب نیتاك سرقه‌ده بار

زناده

زناده هم باز بس سرقه‌دن توبه قیلوب زنادن توبه قیلماس‌سزلق ممکن ایمس (قُلْتُ) ایتورمن جوابده (اِنَّمَا یَجُوزُ التَّرْكُ) درستلکده بعضی کناهنی ترك قیلماق یعنی بعضی کناهدن توبه قیلماق جائز (لکَونه) اول ترك قیلنمش کناه بولغان اوچون (اَفْحَشَ) قباحترالك (اَوِالْعِقَاب عَلَیْه) یا ایسه عذاب آنی قیلغان اوچون (اَصْعَبَ) دشواررالك (اَوِالتَّدَارُك) یا ایسه تدارك یعنی اول کناهنی بتورمك (اَشَقَّ) مشقترالك بولغان اوچون (اَوْمَیْل النَّفْس) یا ایسه نفس‌نك میلی (اِلَیْه) اول ترك قیلنمش کناه اوزرینه (اَقَلَّ) کیمراك بولغان اوچون (هٰذَا) حفظ قیل بونی (وَلَمْ یُشْتَرَط) شرط قیلنمدی توبه‌نك صحیح بولماغینه (اَلْکُلّ) بارچه کناهنی ترك قیلماق (فیمَا) شول آیت وحدیثلرده کیم (وَرَدَ) کیلدی بو بابده (وَفی صحتهَا) دخیده عالملر اختلاف قیلدیلر توبه‌نك صحیح بولماقنده (عَنِ الْعَاجِز) معصینکا قدرتی بولمغان کشیدن (کَالْعِنّین) جماعغه قدرتی بولمغان کشی کبی کیم اکر توبه قیلسه (عمَّازَنی قَبْلَ الْعُنَّة) عنین بولماقندن اوّل قیلغان زناسندن اوشبو کیمسه‌نك توبه‌سی صحیح یا صحیح ایمس بونده عالملر اختلاف قیلدیلر (وَالْاَقْرَبُ) صوابغه یاقن راق بولغان قول (اَلْعَدَمُ) توبه سینك صحیح بولماس‌سزلغی (لاَمْتنَاع التَّرْك) ترك ممکن بولمغان اوچون (فی غَیْر الْمَقْدُور) کوچی یتمکان نرسه‌ده یعنی توبه شول کناه قیلغانینه اوکنمك ایکنچی اول کناهنی قیلماس قصدی برله بو شول تقدیرده بوله کناهنی قیلماغه کوچی یتسه (لٰکِنْ) لیکن (لَوْ تَنَدَّمَ) اکر اوکنسه (وَتَاَلَّمَ) دخی رنجسه (اَلْقَلْبُ) کونکلی زنا قیلغان اوچون (بحَیْثُ) شول حیثیتچه کیم (لَوْ فُرضَتْ) اکر فرض قیلنسه (اَلشَّهْوَة) شهوتی (لَقَهرهَا) هر آینه بو اوکنمکی وکونکلینك رنجمکی غالب بولور شهوتکا (فَالرَّجَاءُ) بس بو تقدیرده امید (اَلْقَبُولُ) توبه سینك مقبول بولماغی (عَلٰی حَسَب اطّلاَعه تَعَالٰی عَلَی الضَّمَائر) خدای تعالی بنده‌لرینك سرلرینه مطلع بولغان حسبلی (کَمَا) نیتاك (لَوْ تَابَ) اکر توبه قیلسه زنادن (قَبْلَ طَرَیَان العنة) عنین بولماسندن اوّل (وَمَاتَ) دخی اولسه (قَبْلَ هَیَجَان الشَّهْوَة) شهوتی غالب بولماقسدن اول یعنی عنین حالنده (وَتیسر اَسْبَابُ قَضَائهَا) قضا شهوتنك سببلری حاصل بولسه البته اول کیمسه نك توبه‌سی مقبول بولور (وَفی اَنَّ الْاَفْضَلَ) دخیده عالملر اختلاف قیلدیلر شونده کیم آرتغراق (مَنْ یُجَاهدُ شَهْوَتَه) شول کیمسه دور کیم جهاد قیلور شهوتی برله یعنی شهوتی بولورده آنکا ایارمس (اَوْمَن انْقَطَعَتْ شَهْوَتَه) یا ایسه آرتغراق شول کیمسه‌دور کیم منقطع بولور آنك شهوتی یعنی شهوتی بولماس (فَالْحَقّ) بس حق قول (اَنَّ الثَّانی) درستلکده ایکنچی یعنی شهوتی بولمغانی (اَسْلَمُ) سلامتراکدور (مُطْلَقًا) کیرك شهوتی منقطع بولماغی مجاهده برله حاصل بولسون کیرك فی نفسه ضعیف بولسون (وَاَفْضَلُ) آرتغراقدور (انْ کَانَ) اکر بولسه (انْقطَاعُهَا) شهوتی کیسلمکی (لقُوَّة الْیَقین) یقینی قوتلی بولغان اوچون (وَسَبْق الْمُجَاهَدَة) دخی مجاهده سبقت قیلغان اوچون (فَالْمُظَفَّر) بس ظفر تابلمش یعنی غالب بولغوچی شهوتکا (اَوْلٰی) آرتغراقدور (منَ الْمُجَاهد) نفسی برله جهاد قیلغوچیدن چونکه بوهنوز ظفرنی ایستمکده (وَانْ کَانَ) واکر بولسه شهوتی کیسلمکی (لضُعْفهَا) شهوتی ضعیف بولغان اوچون (فی نَفْسهَا) ذاتنده (فَالْاَوَّلُ) بس بو تقدیرده اولکی کیمسه افضلدور (لاَنَّ

(التّرْك) چونكه كناهنى قويماق (بالْمُجَاهَدَة) جهاد سببلى (مِنْ قُوَّة الْيَقِين) يقيننك قوتلكندن (وَاسْتيلَاء الدّين) دخى دين نك غالب بولماقندن (وَفى نَفْع الْاسْتغْفار) دخى عالملر اختلاف قيلديلر استغفارنك فائده بيرمكنده (مَعَ الْاصْرَار) كناهغه دايمچلق برله (وَالْحَقّ) حق قول (النَّفْعُ) فائده بيرمكى (لمَا) شول نرسه اوچون كيم (سَبَق) يوقاريده اوتدى (وَكَوْنه) دخى استغفار بولغان اوچون (حَسَنَةً) شونداين حسنه كيم (تَصْلُحُ) صالح بولور (للتّكْفير) كناهنى بتورمكا (وَعَدَم ضيَاع الْاَجْر) دخى ضايع بولمغان اوچون اجر وثواب خداى تعالى قاشنده (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ق) قرآنده (انَّ اللّٰه) درستلكده خداى تعالى (لَا يُضيع) ضايع قيلماس (اَجْرَ الْمُحْسنين) احسنان قيلغوچيلرنك اجرنى (ق) قرآن (وَانْ تَكُ حَسَنَةً) اكر بولسه بر ايذكولك (يُضَاعفهَا) ايكى اولش قيلور آنى خداى تعالى (وَمَا) شول حديث كيم (وَرَدَ) كيلدى (اَلْمُسْتَغْفر) استغفار قيلغوچى (بلسَانه) تلى برله (الْمُصرّ) دايمچلق قيلغوچى (عَلى ذَنْبه) كناهنه (الْمُسْتَهْزئ) استهزا قيلغوچيدور (برَبّه) اوزينك خداسينه (مَحْمُولٌ) بوحديث حمل قيلنمشدور (عَلَيْه) استغفار اوزرينه (بحُكْم الْعَادَة) عادت حكمى برله يعنى عادت طريقنچه ايتلكان استغفارغه (منَ الْغَفْلَة) صادر بولور اول استغفار غفلتدن يعنى يالغزتيل سلكتوكنه بولور (دُونَ الْابْتهَال) پيدا بولماس اول استغفار خداى تعالىكا تضرع قيلماقدن (وَالصّدْق) دخى صدق دلدن بولماس (فى السُّؤال) مغفرتنى صورامقده (وَفى نسيَان الذّنب بَعْدَ التّوْبَة) دخى عالملر اختلاف قيلديلر كناهنى اونتماقده توبه قيلغاندن صونك بوطريقچه توبه قيلغاندن صونك كناهسنى اويلاب كوينمك آرتق يا ايسه كناهسنى اصلا اويلامس سزلق آرتق (وَهُوَ الْاَوْلى) يعنى حق قول توبه قيلغاندن صونك كناهنى اونتمق آرتقدور (للْمُبْتَدى) مبتدى بولغان كشيكا يعنى ينكا سلوك طريقنه كيركان كشيكا (تَحَاميًا) صاقلانمق اوچون (عَنْ تَحْريك الْمَيْل) كونكلنك ميلنى كناه اوزرينه حركتلندرمكدن (وَمَا رُوىَ) اول نرسه كيم روايت قيلنمش بولدى (منْ كَثْرَة نَوْح الْمُنْتَهيينَ) كمالاتغه ايرشكان كيمسهلرنك كرب نوحه وزارى قيلماقلرندن (وَبُكَاءهم) دخى يغلامقلرندن (فَلَا يُقَاس) بس يقاس قيلنماس (الْمَلَائكَة) فرشتهلرنى (بالْحَدَّادينَ) تيمورچيلركا (وَاَفْضَلُ التّائبينَ) توبه قيلوچيلرنك آرتغراغى (الْمُسْتَقيمُ) مستقيم وثابت بولغوچى توبه سنده (الَى الْمَوْت) اولكانچه يعنى اولكانچه توبه سنى بوزمغان كشى (مُبَالغًا) جهد وسعى قيلغانى حالده (فى اجْتنَاب غَيْر الزّلَّات) آدمى زاده خالى بولمغان زلهلردن باشقه كناهلردن صاقلانمقده (فَهُوَ) بس بو توبه سنده مستقيم وثابت بولغوچى كيمسه (سَابقٌ) اوزغوچيدور (بالْخَيْرات) ايذكولكلر برله (وَالنّفْس) بوكشينك نفسى (مُطْمَئنّةٌ) مطمئنهدور (وَيَزْدَادُ) آرتور (الْفَضْل) بوكشينك فضلى وايذكولكى (بطُول الْعُمْر) عمرينك اوزنلغى برله (وَالْمُجَاهَدَة) دخى نفسى ايله جهاد قيلماق برله (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديثده (اَفْضَلُ السَّعَادَات) ايذكولكلرنك آرتغراغى (طُول الْعُمْر) عمرنك اوزنلغى (فى طَاعَة اللّٰه) خداى تعالىنك طاعت وعبادتنده (وَالسّلَامَةُ) دخى كناهدن سلامت بولماق (بقُرْب الْمَوْت) اولمنك ياقنلغى برله (ثُمّ الْمُعَاودُ) مونگ صونكنده يعنى توبه سنده مستقيم بولغوچيدن كيم درجه ده شول

کیمسه‌دور کیم قایتور (فی بعض الذنوب) بعضی کناهغه (المجدد) ینکارتغوچیدور (للتوبة) توبه‌نی (مبالغًا) بیك جهد وسعی قیلغانی حالده توبه‌سنی ینکارتمقده (وهو) بو کیمسه (المفتن) کوب فتنه‌لنمشدور (التواب) کوب توبه قیلغوچیدور (والنفس) بو کیمسه‌نك نفسی (لوامة) شلته قیلغوچیدور صاحبنی کناه قیلماغی اوچون (ثم) مونك صونکنده یعنی بو ایکنچی‌دن‌ده کیم درجه‌ده بولغوچی (التائب) توبه قیلغوچی (عن البعض) بعضی کناهدن (المسوف) کیچکتورکوچی توبه‌نی (فی الآخر) باشقه کناهلرده (المتندم) اوکنکوچی (بعد الارتکاب) کناهنی قیلغان صونك (القاصد) قصد قیلغوچی (للتوبة) توبه‌نی (فهو) بس بو کیمسه (المخلط) قاطشدرغوچیدور اینکولکنی یاوزلق برله (والنفس) بو کیمسه‌نك نفسی (مسولة) کناهنی زینتلکوچیدور (وهو) بو کیمسه (علی الخطر) قورقماق اوزرینه خاتمه‌ده (فان مات تائبًا) بس اکر توبه قیلغانی حالده اولسه بس تحقیق اول کیمسه نجات تابار (والا) اکر توبه قیلمای اولسه (ففی مشیة الله تعالی) بس خدای تعالی‌نك اراده‌سنده اکر تلسه عفو قیلور تلسه عذاب قیلور (بخلاف الاولین) اولکی ایکینك خلافنچه (فهما) چونکه اول ایکی (فائزان) نجات طابقوچیاردور (اما المرتکب المصر) اما کناهنی دایم قیلغوچی (الناسی للتوبة) توبنی اونوتقوچی (وعزمها) دخی توبه قیلماق قصدنی (فهو) بس اول کیمسه (الغافل) غافلدر (والنفس) آنك نفسی (امارة) بیورغوچیدر (بالسوء) یاوزلق برله (یخشی) قورقلنور (علیه) آنك اوزرینه (سوء الخاتمة) یاوز خاتمه (ویجوز) ممکندور (شمول العفو) خدای تعالی‌نك عفوی شامل بولماق (ایاه) اول کیمسه‌نی (کنیل الکنز) خزینه تابماق کبی (بلا طلب) ایستمایینچه (لکن التوقع) لکن عفونی امید ایتمك عبادت قیلماینچه وکناهلرندن توبه ایتماینچه (حماقة) احمق‌لقدور (فورد) چونکه کیلدی (ق) قرآنده (ان لیس للانسان) یوقدور حاصل آدمیکا (الا ما سعی) مکر اول نرسه کیم سعی قیلدی آنی تحصیل قیلماقده (ولا یترکها) ترك قیلماس توبه‌نی (لخوف العود) کناهغه قایتماقدن قورقغان اوچون (لجواز الموت) اولمك جائز بولغان اوچون (قبله) کناهغه قایتماقدن اول (وغفران السالفة) دخیده جائز بولغان اوچون اول قیلغان کناهلری یارلقانمغی (فورد) بس کیلدی (ح) حدیثده (خیارکم) سزنك ایذکورا کنکز (المفتن التواب) کوب فتنه‌لنوب کوب توبه قیلغوچی (ای) اول مفتن تواب‌نك معناسی (کثیر الابتلاء) مبتلا بولماغی کوب (بالذنب) کناه برله (وکثیر التوبة) دخی توبه قیلماغی کوب (منه) اول کناهدن (وسبب الاستقامة) توبه‌ده مستقیم وثابت بولماقنك سببی (الرباضة) ریاضتدور یعنی نفسنی مطیع ومنقاد قیلماقدور (والمرابطة) نفس‌نك دایمچلیق قیلماغی عبادتکا (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (یاایها الذین آمنوا) ای آنداین کیمسه‌لرکیم ایمان کیلتوردنکز (اصبروا) صبر قیلنکز مشقت عبادتلرکا وکیلکان بلالرغه (وصابروا) دخی غالب بولنکز خدای تعالی‌نك دشمنلریله (ورابطوا) دخی ربط قیلنکز (ای انفسکم) یعنی نفسلرنکزکا (بالمشارطة) یعنی ربط قیلور نفسنی شرط قیلماق برله (وهو) بو نفسینه شرط قیلماق (وصیة النفس) نفسینه وصیت قیلماق (فی اول النهار) کون‌نك اوّلنده (نحو) بو طریقچه

وصيت قيلور (أَنْ لَا بضَاعَةَ) بوقدور سنك صومانك (سوَى العُمْر) عمردن باشقه (وَالْانفاس) دخى
صولولار (معْدودَةٌ) صانالمشدور (وَالْمَاضِى) اوتكان عمر (لَا يَعُودُ) قايتماس (وَالْوَقْتُ) دخى وقت
وزمانه (ضَيقٌ) طاردور (وَالتمَنّى) عملدن باشقه عفونى اميد ايتمك (غَيْرُ نَافِعٍ) فائده سزدور (وَتوْظِيفُ
العَمَل) دخى ربط قيلور نفسنى عملنى وظيفه قيلماق برله (وَشَرْطُ الشُّرُوطِ عَلَيْهِ) دخى نفسينه شرطلرنى
شرط قيلماق برله بوطريقچه كيم ايتور نفسينه اكر تويغانچه آشادانك سنى آچ قيلورمن اكر يوقلاسانك
بوتون كيچه اوياغ توروزمن (ثُمّ بالمُرَاقَبَة) مونك صونكنده ربط قيلور نفسنى مراقبه برله يعنى ملاحظه
قيلور واويلار نفسينك خداى تعالى امرلارينه موافقتنى (فى الحَرَكَات) حركتلرده (وَالسّكَنَات) دخى
سكونلرده (فَالْاَعْلَى) بس بلند بولغوچى مرتبه (أَنْ يَصِيرَ مَغْلُوبًا) ينكلمش بولماق (بالاستغراق به
تَعَالَى) مستغرق بولماق برله خداى تعالى نك جلالنى ملاحظه قيلماقده (وَعَدَم الْالتفات) دخى التفات
قيلماس سزلق (الى مَا سوَاه) خداى تعالى كا باشقه غه (ثُمّ) مونك صونكنده ايكنچى درجه (انْ يكُونَ)
بولماق (تَحْتَ حُكْم الشَّرْع) شريعت حكمى آستنده (فَينظُرُ) بس قارار (قَبْلَ العَمَل) عملدن اول (فى
اوّل خَاطر) كونكلنه كيلكان نك اوّلينه كيم اول نرسه خداى اوچون بولور يا بولماس (فَيتمّ) بس تمام
قيلور (مَا هُوَ لَه تَعَالَى) خداى تعالى اوچون بولغاننى (وَيتركُ) قويار (مَا سوَاهُ) خداى تعالى اوچون
بولمغاننى (وَينظُرُ) قارار (عنْدَهُ) عبادتنكا ياكه باشقه نرسه كا شروع قيلغانده (فَفى الطَّاعَة) بس طاعت
وعبادتده (يُخْلصُ) خالص قيلور نيتنى (وَيحْضرُ) دخى حاضر قيلور (القَلْبَ) كونكلنى (وَيرَاعى)
دخى رعايت قيلور (الْاَدَبَ) ادبنى (وَفى الْمَعْصيَة) كناهغه شروع قيلغانده (يَسْتَحْيى) اويالور خداى
تعالى دن (وَيتُوبُ) دخى توبه قيلور يعنى كناهنى قيلغاندن صونك (وَيكفرُ) دخى كفارت بيرور
(وَفى المُبَاح) مباح بولغان نرسه كا شروع قيلغانده (يرَاعى) رعايت قيلور (النيّات) نيتلرنى چونكه
مباح بولغان نرسه ايذكو نيت برله عبادت بولور (وَالْآدَاب) دخى رعايت قيلور ادبلرنى (ثُمّ بالمُحَاسبَة)
مونك صونكنده ربط قيلور نفسنى حساب قيلماق برله (فى آخر النّهَار) كون نك آخرنده (وَهُوَ) بو حساب
قيلماق (النظَرُ) قارامقدور (بعْدَ العَمَل) عمل قيلغاندن صونك (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ح) [redacted]
(حَاسبُوا أَنْفُسَكُمْ) حساب قيلنكز نفسلرنكزنى (قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا) قيامتده حساب قيلنماقلرنكزدن اول (ح)
حديث (للعَاقل) عقللى كشيكا بولغوچيدور (أَرْبع سَاعَات) دورت ساعت (سَاعَةٌ) برساعت (يحَاسبُ)
حساب قيلور (فيها) آنده (نفسَهُ) نفسنى (ثُمّ بالمُعَاقَبَة) مونك صونكنده ربط قيلور نفسنى عذاب
قيلماق برله (فَبالجُوع) بس آچلق برله عذاب قيلور (ان اَكَلَ حَرَامًا) اكر آشاسه حرامنى (وَالسّهر)
اوياو تورمق برله عذاب قيلور (انْ نَظَرَ حَرَامًا) اكر حرامغه قاراسه (وَنحْوهَا) دخى بولار اوخشاشلى
(فَلَو سَاهَلَ) بس اكر مساهله قيلسه خيانت ومعصيت نفسدن صادر بولغان صونك عذاب قيلماقده (سهلَ
ينكل بولور (عَلَيْه) اول نفسكا (الرُّجُوعُ) اول كناهغه قايتماق (ثُمّ بالمجَاهَدَة) مونك صونكنده نفسنى
ربط قيلور جهاد قيلماق برله (بأدَاء الوِرْد) وظيفه لنكان عبادتلرنى ادا قيلماق برله (عنْدَ اسْتثقَال النّفس)

نفس.

نفس آغر صنغان وقتده (بَلْ) بلكه (بالزِّيَادَة) وظيفه‌سينه آرتدرمق برله (كَاَحيَاء لَيْلَة) بر كيچه‌نى
بو نون اوياو تورمق كبى (عِنْدَ التَّوانى) يالقاولنغان وقتده (عَنْ حفظ جَمَاعَة) جماعتنى حفظ قيلماقدن
يعنى جماعت نمازينه بارمقدن (اَواَدَاء نَافلَة) يا ايسه نافله نمازنى اوتمكدن يالقاولنغانده (ثُمَّ بالْمعَاتبَة)
مونك صونكنده ربط قيلور نفسنى شلته قيلماق برله (بمثْل) بونك اوخشاشلى كيم ايتور (يَانفْس)
اى نفس (اَلاَ تَسْتَحْيِينْ) ايا اويالميسن‌مو (منْهُ تَعَالٰى) خداى تعالى‌دن (اَلَكَ طَاقَة) اياسننك طاقتنك
بارمو (بعذَابه الْاَليم) الم بيركوچى عذابينه (وَالْكُلّ) بو ذكر ايدلكانلرنك بارچه‌سى (مَاْثُورٌ) روايت
قيلنمشدور سلفلردن (وَالْاَصْلُ) اصل توبه‌ده مستقيم بولماقده (الْاَسْتعَانَة) ياردم ايستمك (به تَعَالٰى)
خداى تعالى‌دن (مُتَضَرّعًا) تضرع وزارى قيلغانى حالده (بَيْنَ يَدَيه تَعَالٰى) خداى تعالى قاشنده (مُتَبرّيًا)
بيزكانى حالده (عَن الْحَوْل) كناهدن طيلماقندن (وَالْقُوَّة) دخى عبادتكا قادر بولماقندن (قيلَ) ايتلمش
بولدى (مَنْ جَاهَدَ) بر كيمسه جهاد قيلسه نفسى برله بر معصيت‌ده يعنى بر كناهده نفسينه خلاف قيلسه
(سَبْعَ مَرَّات) يدى مرتبه (لاَ يُبْتَلٰى) مبتلا بولماس (ثَامنَةً) سكزنچى مرتبه‌ده اول معصيت برله
(وَقيلَ) دخى ايتلمش بولدى (مَن اسْتَقَامَ) بر كيمسه مستقيم وثابت بولسه توبه سنده (سَبْعَ سنينَ)
يدى يل (لاَ يَعُودُ) قايتماس موندن صونك معصيتكا (ثُمَّ) مونك صونكنده (التَّوبَةُ) توبه (من الذَّنْب)
كناهدن (وَهيَ) اول كناهدن توبه (للْمُؤْمنينَ) عامهٔ مؤمن‌لر اوچوندور (فَوَرَدَ) بس كيلدى (قٓ)
قرآنده (تُوبُوا) توبه قيلنكز وكناهدن قايتنكز (الَى اللّٰه) خداى تعالى صارى (جَميعًا) بارچه‌نكز (اَيُّهَا
الْمُؤْمنُونَ) اى مؤمنلر (وَالْاَنَابَةُ منَ الْغَفْلَة) يعنى غفلتدن توبه قيلماق (للْمُقَرَّبينَ) خداى تعالى‌كا
ياقن بولغان بنده لراوچوندور (فَوَرَدَ) بس كيلدى (قٓ) قرآنده (وَجَاءَ) كيلدى (بقَلْب مُنيب)
توبه قيلغوچى كونكل برله (وَالْاَوْبَةُ) دخى توبه قيلماق يعنى قايتماق (منْ رُؤْيَة التَّقْصير) اوزينك
عبادتده كيملك قيلماغنى كورمكدن (وَهيَ) بو توبه (للْمُرْسَلينَ) پيغمبرارنك دور (فَوَرَدَ) بس
كيلدى (قٓ) قرآنده (نعْمَ الْعَبْدُ) نى يخشى بنده دور ايوب عليه السلام (اَنَّهُ) درستلكده اول (اَوَّابٌ)
قايتقوچيدور خداى تعالى‌كا هرحالده (ثُمَّ) مونك صونكنده (التَّقْوى) كناهدن صلاقلانمق (اَعَمُّ) عامدور
(منْهَا) توبه‌دن (فَالْمُمْتَنعُ) چونكه طيلغوچى (عَنْ ذَنْب) شول كناهدن كيم (لَمْ يَرْتَكبْهُ) قيلمادى آنى
(قَبْلُ) اوّلده (مُتَّقٍ) متقى‌دور (لاَتَائبٌ) توبه قيلغوچى ايمسدور يعنى تائب ديب كناهنى قيلغاندن
صونك اول كناهدن طيلغوچيغه ايتورلر اما متقى ديب كناهدن طيلغوچيغه ايتورلر كيرك اوّلده اول كناهنى
قيلغان بولسون كيرك بولماسون ❁ اَلْبَابُ السَّابعُ عَشَرَ ❁ اون يدنچى باب (فى الصَّبْر) بلاغه صبر قيلماقنى
بيانده (وَالرِّضَاء) دخى قضاغه راضى بولماقنى بيانده (وَالشُّكْر) دخى نعمتكا شكر قيلماقنى بيانده دور
(الصَّبْرُ) صبرنك معناسى (ثَبَاتُ بَاعث الدِّين) يعنى طاعت وعبادتكا باعث وسبب بولغان صفتنك ثابت
بولماغى (فى مُقَابَلَة بَاعث الْهَوَا) نفسانى بولغان شهوتلركا باعث وسبب بولغان صفتنك مقابلنده (فَاَمَّا بالْجسْم)
يا ايسه صبر بدن برله بولور (عَن الشَّاق) دشوار وكوچ بولغان نرسه‌دن (كَالْعبَادَة) عبادت كبى (اَوْعَن الْمَصَائب)

يا ايسه مصيبتلردن مرض شديد كبى (وامّا) يا ايسه صبر نفس برله بولور (عن الشهوة) نفس ايستكان
نرسه دن (فعن الشهوتين) بس ايكى شهوتدن صبر قيلماق كيم برسى قورصاق شهوتى وبرسى عورت شهوتى
(عفة) بو صبرنك اسمى عفتدور يعنى پارسالق وتقوالقدور (وعن احتمال المكروه) مكروه بولغان نرسه
نى كوترمكا صبر قيلماق (اصبر مطلقا) آنك اسمى صبر مطلقدور (وضده) بو قسم صبرنك ضدى
ومقابلى (الجزع) جزعدر يعنى ناوشنى بلند قيلماق ويوزيكا اورمق وفرياد قيلماق (والهلع) دخى
ياقه سنى يرطمق (وفى الغنى) باى لقده صبر قيلماق نك معناسى (ضبط النفس) نفسنى صاقلامق شريعت
حكمى آستنده (وضده) بو ضبط نك ضدى ومقابلى (البطر) بطردور يعنى نفسنك طغيان قيلماغى
وشريعت حكمندن چيقماغى (وفى الحرب) صوغشده صبر قيلماقنك اسمى (شجاعة) بهادرلقدور (وضده)
بو شجاعتنك ضدى (الجبن) جبندور يعنى يوراكسزلكدور (وفى كظم الغيظ) آچونى يوتماقده
صبر قيلماقنك اسمى (حلم) حلمدور (وضده) حلمنك ضدى ومقابلى (التهور) تهوردور (والتذمر)
دخى تذمردور يعنى هلاك بولماقدور (وفى النوائب) حوادث زمانيه ده صبر قيلماقنك اسمى (سعة الصدر)
كوكراكنك كينكلكى كيم بو كنايه دور كمال تحملدن (وضده) بو سعت صدرنك ضدى (ضيقه) كوكراكنك
تارلغى كيم اول كنايه دور قرارسزلقدن (والضجر) دخى ضجردور يعنى عقل سزلق وقرارسزلقدور (والتبرم)
دخى تبرمدور (وفى اخفاء الامر) ايشنى يارشرمكده صبر قيلماقنك اسمى (كتمان) كتماندور يعنى
ياشرمكدور (وضده) بو كتمان نك ضدى (الاظهار) ظاهر وافشا قيلماقدور (وفى فضول العيش) دنيا
معشيتنك آرتغنده صبر قيلماقنك اسمى (زهد) زاهدلقدور (وضده) بو زهدنك ضدى (الحرص)
حرصدور (وفى اليسير من الدنيا) دنيادن آز نرسه ده صبر قيلماقنك اسمى (قناعة) قناعتدور (وضده)
بو قناعتنك ضدى (الشره) شره دور (وورد) كيلدى (ق) قرآنده صبرنك فضيلتى بيانند ه (انما
يوفى الصابرون) درستلكده تمام وكامل بيرلمش بولور صبر قيلغوچيلارغه (اجرهم) اجر وثوابلرى (بغير
حساب) حسابسز (ح) حديث (الايمان) ايمان (هو) اول (الصبر) صبردور (وهو) بو ايمان نى
صبرغه اطلاق قيلماق (لدخول اكثر اخلاقه) ايمان نك كوبراك خلقلرى داخل بولغان اوچون (فيه)
اول صبرغه (ح) حديث (الصبر) صبر (نصف الايمان) ايمان نك يارطسى دور (وهو) يعنى صبر
ايمان نك يارطسى بولماق (لاطلاقه) ايمان ايتولكان اوچون (على المعارف) اعتقادلرغه (والاعمال)
دخى عمللركا (ولايتم) تمام بولماس (الاعمال) عمللر (الا) مكر تمام بولور (بثبات باعث الدين)
دين نك باعثى ثابت بولماق برله كيم اول صبردور (فهو) بس صبر (نصف الايمان) ايمان نك يارطسيدور
(ولاطلاقه) دخيده ايمان ايتولكان اوچون (على الاحوال) شونداين حاللركا (المثمرة) پيدا قيلغوچى
اول حاللر (للاعمال) عمللرنى (وما اصاب) شول حال كيم ايرشور بنده كا (اما نافع) يا ايسه فائده
بيركوچيدور (واما ضار) يا ايسه ضرر بيركوچيدور (ففيهما) بس بولغوچيدور بو ايكسنده (الشكر)
شكر قيلماق (والصبر) دخى صبر قيلماق يعنى فائده بيركوچيده شكر قيلماق حالى وضرر بيركوچيده

صبر قیلماق حالی (فَهُمَا) بس شکر برله صبر (نِصْفَانِ) ایکی یارطیدور بر یارطی شکردور وبر یارطی صبردور بس صبر نصف ایمان دیمکنک وجهسی ظاهر بولدی (وَلَابُدَّ) یوقدور چاره سلوك قیلغوچیغه (مِنْهُ) صبردن (لِابْتِنَاءِ الْعِبَادَةِ) عبادت توقتاغان اوچون (عَلَيْهِ) اول صبرغه (فَالدُّخُولُ) چونکه کیرمك (فِيهَا) عبادتکا (بِقَمْعِ النَّفْسِ) نفسنی قهر قیلماق برله دور (وَالْاِتْمَامُ) عبادتنی تمام قیلماق (اَشَدُّ) قاتیراقدور عبادتکا داخل بولماقدن یعنی شروع قیلماقدن (وَلِاَنَّ) دخیده آنکچون (الدُّنْيَا) دنیا (دَارُ مِحْنَةٍ) محنت یورطیدور (وَالْجَزَعُ) جزع یعنی صبرسزلق (شَاغِلٌ) عبادتدن منع قیلغوچیدور (وَلِاَنَّ) دخیده آنکچون (طَلَبَ الْآخِرَةِ) آخرتنی ایستکوچی کیمسه (اَشَدُّ) قاتیراقدور (اِبْتِلَاءً) امتحان وصنالمق یوزندن (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ح) حدیثده اشد الناس آدمیلرنك قاتیراغی (بَلَاءً) بلا یوزندن یعنی بلاده (اَلْاَنْبِيَاءُ) پیغمبرلردور (ثُمَّ الْاَوْلِيَاءُ) مونك صونکنده ولی‌لردور (ثُمَّ) مونك صونکنده (الْاَمْثَلُ) بیك اوخشاغوچیلردور آلارغه (فَالْاَمْثَلُ) بس مونك صونکنده بیك اوخشاچیلردور اول اوخشاغوچیلارغه (وَهُوَ) اول صبر (عَنِ الْحَرَامِ) حرام بولغان نرسه‌لردن (وَاجِبٌ) واجبدور (وَعَنِ الْمَكْرُوهِ) مکروه بولغان نرسه‌لردن صبر قیلماق (نَفْلٌ) مستحبدور (ثُمَّ) مونك صونکنده (هُوَ) اول صبر (فِي النِّعَمِ الدُّنْيَوِيَّةِ) دنیا نعمتلرنده بالا کبی دخی مال وصحت بدن کبی‌لرده حاصل (بِتَرْكِ الْمَيْلِ) نفس‌نك اول نعمتلرکا میلنی ترك قیلماق برله (وَرِعَايَةِ حَقِّهِ تَعَالَى) دخی خدای تعالی‌نك حقنی اول نعمتلرده رعایت قیلماق برله یعنی اول نعمتلرنی عبادتکا صرف قیلور (وَهُوَ) بو دنیا نعمتلرنده صبر قیلماق (الشُّكْرُ) شکردور (وَفِي الطَّاعَةِ) طاعت وعبادتده صبر قیلماق حاصل بولور (بِصَوْنِ النِّيَّةِ) نیتنی صاقلامق برله (وَالْاَدَاءِ) دخی عملنی ادا قیلماقنی صاقلامق برله (وَالثَّوَابِ) دخی عملنك ثوابنی صاقلامق برله (عَنِ الرِّيَاءِ) ریادن یعنی نیتنی صاقلار ریادن (وَالتَّكَاسُلِ) دخی یالقاولقدن یعنی عملنی ادا قیلماقنی صاقلار یالقاولقدن (وَالْاِفْشَاءِ) دخی ظاهر قیلماقدن یعنی عملنك ثوابنی صاقلار عملنی ظاهر قیلماقدن (وَنَحْوِهَا) دخی بولار اوخشاشلی (وَفِي الْمَعْصِيَةِ) صبر قیلماق کناهده حاصل بولور (بِالرِّيَاضَةِ) ریاضت قیلماق برله یعنی نفسی برله جهاد قیلور معصیتنی ترك قیلماقده (وَفِي مُصِيبَةٍ) صبر قیلماق شوند این مصیبتده کیم (مُمْكِنِ الْمُجَازَاتِ) ممکن بولور آنك جزاسی ومکافاتی یعنی بر کیمسه بر کشینك مالینه یا ایسه نفسینه جنایت قیلسه وممکن بولسه اول کیمسه‌دن اوچ آلماق بس اوشبو تقدیرده صبر حاصل بولور (بِتَرْكِ الْمُكَافَاتِ) اوچ آلماقنی ترك قیلماق برله (قَوْلًا) سوز برله (وَفِعْلًا) دخی فعل برله یعنی اوچ آلماقنی قصد قیلماس تیل برله دخی قول برله (وَفِي غَيْرِهَا) اوچ آلماق ممکن بولمغان مصیبتلرده بالا اولمك کبی‌ده صبر حاصل بولور (بِتَرْكِ الْجَزَعِ) جزع وفزع‌نی ترك قیلماق برله (وَالشِّكَايَةِ) دخی شکایت‌نی ترك قیلماق برله (وَاسْتِمْرَارِ الْعَادَاتِ) دخی عادتلرنی دایم قیلماق برله (فِي الطَّعَامِ) طعامده (وَاللِّبَاسِ) دخی لباسده یعنی عادت بولغان طعاملرنی ولباس‌لرنی ترك قیلماس (اَمَّا التَّاَلُّمُ) اما متألم بولماق یعنی کونکلنك اذالنمکی (وَجَرَيَانُ الدَّمْعِ) دخی کوز یاشینك جاری بولماغی یعنی یغلامق (فَلَا يُنَافِيهِ) بس بو صبرغه منافی ایمسدور (لِعَدَمِ الدُّخُولِ) بو متألم بولماق

ویغلامق داخل بولمغان اوچون (تَحْتَ الْاَخْتِیَار) اختیار آستینه یعنی بنده نك آنده اختیاری یوق (وَالْکَمَالُ) صبرنك کمالی (تَرْكُ مَا) شول نرسه نی ترك قیلماق (یُشْغِلُ) شغل‌اندرور (عَنْهُ تَعَالَی) خدای تعالی‌دن یعنی خدای تعالی‌نی ذکر قیلماقدن مانع بولغان نرسه‌لرنی ترك قیلماق (وَجَاءَ) کیلدی حدیثده (الصَّبْرُ) صبر قیلماق (عَلَی الْفَرَائِض) فرض‌لرنی ادا قیلماغه (ثَلَاثَمِائَةَ دَرَجَة) اوچ یوز درجه دور (وَعَنِ الْمَحَارِم) صبر قیلماق حرام بولغان نرسه‌لردن (سِتّمِائَة) آلتی یوز درجه دور (وَفِی الْمُصِیبَة) مصیبتده صبر قیلماق (عِنْدَ الصَّدَمَةِ الْاُولٰی) اوّل توکانده یعنی مصیبتنك قاتیلغنده (تِسْعَمِائَة) توقز یوز درجه‌دو (وَالطَّرِیقُ) صبرنی حاصل قیلماقنك طریقی (تَضْعِیفُ بَاعِثِ الْهَوَی) نفس آرزولارینه باعث وسبب بولغان نرسه‌لرنی ضعیف قیلماق (بِالرِّیَاضَة) ریاضت برله یعنی نفس برله مجاهده قیلور باعث هوانك باعث‌دین برله منازعه قیلماغه قوّتی قالمغانچه (وَذِکْرُ قِلَّة قَدَرِ الشِّدَّة) دخی مصیبت شدتینك آزلغنی یاد قیلماق برله چونکه دنیا مصیبتنك شدتی آخرت شدتینه قاراغانده آزدور (وَوَقْتِهَا) دخی مصیبت شدتینك وقتی آز بولماقنی یاد قیلماق برله (وَاَضْرَارِ الْجَزَع) دخی باعث هوانی ضعیف قیلماق حاصلدور یادقیلماق برله صبرسزلقنك ضرر قیلماغنی (وَتَقْوِیَةُ بَاعِثِ الدِّین) صبرنی حاصل قیلماقنك ایکنچی طریقی قوّتلی قیلماق دینگا باعث بولغان نرسه‌نی (بِذِکْرِ فَضَائِلِ الْمُجَاهَدَة) نفس ایله جهاد قیلماقنك فضیلت‌لرنی یاد قیلماق برله (ثُمَّ) مونك صونکنده (اِنْ کَانَ) اکر بولسه صبرنی حاصل قیلماق (بِتَعَبٍ قَوِی) قاتی مشقت برله (فَتَصَبُّرٌ) بس اول صبرنك اسمی تصبردور یعنی کوچلانوب صبر قیلماق (وَاِنْ کَانَ) اکر بولسه صبرنی حاصل قیلماق (بِیَسِیر) آز مشقت برله (فَصَبْرٌ) بس آنك اسمی صبردور (وَاِنْ کَانَ) اکر بولسه صبرنی حاصل قیلماق (دُونَ جُهْد) مشقت‌سز (فَرِضًا) بس آنك اسمی رضادور (وَوَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اُعْبُدِ اللّٰهَ) عبادت قیل خدای تعالی‌گا (عَلَی الرِّضَاء) رضا طریقنچه (فَاِنْ لَمْ تَسْتَطِعْ) بس اکر قادر بولمادك عبادت قیلماغه رضا طریقنچه (فَفِی الصَّبْر) بس صبر قیلماقده (عَلٰی مَا تَکْرَه) مکروه کورکان نرسالك اوزرینه (خَیْرٌ کَثِیرٌ) کوب خیر باردور (وَاِنْ کَانَ) واکر بولسه صبرنی حاصل قیلماق (بِتَلَذُّذ) لذتلنمك برله (فَشُکْرٌ) بس آنك اسمی شکردور (وَهُوَ) بولذتلنمك حاصل بولور (بِالْغَیْبَة) غائب بولماق برله (عَنْ حُظُوظِ النَّفْس) نفس‌نك حظلرندن یعنی نصیبلرندن (وَالشُّهُودِ مَعَهُ تَعَالٰی) دخی حاصل بولور اول لذتلنمك حاضر بولماق سببلی خدای تعالی برله (کَمَا) نیتاك (وَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اِنّی) درستلکده من (اَبِیتُ) کیچنی اونکاره من (عِنْدَ رَبِّی) ربمنك قاشنده (یُطْعِمُنِی) طعام آشاتادور اول منکا (وَیَسْقِنِی) دخی صو اچره دور اول منکا (وَعَدَمِ التَّمِیز) دخی حاصل بولور اول لذتلنمك آیرماس‌سزلق سببلی (بَیْنَ الْاَلَمِ وَاللَّذَّة) لذت برله الم آراسنی (کَمَا) نیتاك کیلدی (فِی حَدِیثِ حَارِثَة) حضرت حارثه رضی الله تعالی عنه حدیثنده (وَمَا) دخی شول حدیث کیم (جَاءَ) کیلدی (مَا اُبَالِی) قورقمیم (عَلٰی اَیِّ الْحَالَیْنِ وَقَعْتُ) کیرك قایسی حال‌لر اوزرینه بولیم (عَلٰی غِنی) بایلق اوزرینه بولیم (اَوْفَقْر) یا ایسه فقیرلك اوزرینه بولیم (وَالْاَعْلٰی) صبرنك بلند مرتبه‌سی (التَّمِیزُ) لذت برله الم نك آراسنی آیرمق (واختیار الالم) دخی المنی اختیار قیلماق (فی مُوَافَقَتِهِ تَعَالٰی) خدای

تعالی‌نك

تعالى‌نك اراده‌سينه موافقنده (وَالْالتذاذبه) دخى لذتلنمك اول الم برله (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديثده
(اَخْتَارُ) اختيار قيله‌من (اَنْ اَكُونَ عبْدًا نَبيًّا) بونى كيم قل پيغمبر بوليم (وَجَاءَ) دخى كيلدى (ح) حديثده
(يَاحَبَّذَا الْمَكْرُوهَان) اى‌مردم نى بخشى ايكى مكروه (الْموْتُ وَالْفقر) برى اولم وبرى فقيرلك (ثُمَّ) مونك
صونكنده (الرِّضَا) رضا (تَرْكُ الْاعْتراض) اعتراضنى ترك قيلماق يعنى بونك كبى سوزلرنى ايتمس كاشكى
خداى تعالى‌نك قضاسى بولاى بولماسه ديب (وَقيلَ) ايتلمش بولدى رضا (تَرْكُ السَّخط) خداى تعالى‌نك
قضاسينه آچو قيلماقنى قويماق يعنى آچولانمس سزلق (وَلَابُدَّ) يوقدور چاره‌بنده‌كا (منْهُ) رضادن (للْفرَاغ)
فارغ بولماق اوچون (عَلَى الْعبَادَة) عبادت اوزرينه (وَالتحَامى) دخى صاقلانمق اوچون (عَنْ هُمُوم الدُّنْيَا)
دنيا قايغولرندن (وَالتَّعب) دخى مشقت‌لنمكدن (فيهَا) اول‌دنياده (وَغَضَبه تَعَالَى) دخى صاقلانمق اوچون
خداى تعالى‌نك غضبندن (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديث قدسيده (مَنْ لَمْ يَرْضَ بقَضَائى) بر كيمسه
راضى بولماسه منم‌قضامغه (وَلَمْ يَصْبرْ) دخى صبر قيلماسه (عَلَى بَلَائى) منم‌بلامغه (فَلْيَطْلُبْ) بس ايسته سون
اول كيمسه (رَبًّا) خداى (سوَائى) مندن باشقه (وَتَحْصيل رضْوَانه تَعَالَى) يعنى رضا كيرك خداى تعالى‌نك
رضاسنى حاصل قيلماق اوچون (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ق) قرآنده (رَضىَ اللهُ عَنْهُمْ) راضى بولدى خداى
تعالى اول‌صحابه‌لردن (وَرَضُوا) دخى راضى بولديلر آلار (عَنْهُ) خداى تعالى‌دن (وَالسَّبَبُ) خداى تعالى‌نك
فعلينه‌وقضاسينه بنده‌نك راضى بولماغينك سببى (اَدْهَاشُ غَلَبَة الْحُبّ) غلبهٔ محبت‌نك بيهوش قيلماغى (عَن الْاحسَاس
بالْاَلَم) المنى احساس قيلماقدن يعنى سيزمكدن (كَمَا) نيتاك بولور بوغلبهٔ محبت (للْعَاشق) عاشق بولغان كشيكا
(وَالْحَريص) دخى حريص بولغان كشيكا (وَالْعلْمُ) ايكنچى سببى بيلمك (بجَزَالَة الثَّوَاب) ثوابنك الوغلغنى وكوبلكنى
(كَمَا) نيتاك رضا حاصل بولور (للْمَريض) مريضغه (وَالتَّاجر) دخى سوداكركا (الْمُتَحَمّلينَ) كوتاركوچيلر
آلار (شدَّةَ الْحجَامَة) حجامتنك مشقتنى (والسفر) دخى سفر مشقتنى يعنى مريض كوتارور راضى بولوب
حجامت مشقتنى مرضى آنك برله مندفع بولغان اوچون دخى‌سوداكر سفر مشقتنى كوتارور راضى بولوب
سفردن فائده حاصل بولغان اوچون (وَبانَّ لَهُ تَعَالَى) دخى بيلمك بونى كيم درستلكده بولغوچيدور خداى
تعالى‌كا (فى كُلّ صُنْعٍ) هر ايشده (حكْمَةٌ) حكمت ومصلحت (يَتَعَجَّبُ) عجبلنور (الزَّاهلُ عَن السّرّ) سردن
غافل بولغوچى (كَمَا) نيتاك بولدى سردن‌غافل بولماق (فى قصة موسى وَالْخضر عَلَيْهمَا السَّلَامَ) موسى عليه السلام
برله خضرعليه السلام قصه سنده (وَلَا يَردُ) وارد بولميدور (التَّنَاقُض) تناقض (بَيْنَهُ) قضاغه راضى بولمق
برله (وَبَيْنَ بغْض الْمَعْصيَة) معصيتنى دشمن كورمك آراسنده يعنى بر كيمسه توهم قيلسه كيم معصيت
الله تعالى‌نك قضاسى برله حاصل خداى‌تعالى‌نك قضاسينه راضى بولمق واجب بس معصيتكاده راضى بولمق
واجب بولسه كيرك وحالانكه معصيتكا راضى بولماس‌سزلق واجب ايدى بس‌معصيتكا هم‌راضى بولمق واجب
بولسه كيرك هم راضى بولماس‌سزلق واجب بولسه كيرك بو ايمس مكر تناقض آنك دفعنده مصنف رحمه
الله‌تعالى اينه‌دور بوتناقض ايمس (لاَنَّ الرِّضَا) چونكه راضى بولمق كيم‌بنده آنك برله بيورلدى (بالْقضَاء)
خداى تعالى‌نك قضاسينه كيم اول خداى تعالى‌نك فعليدور (وَالْمَعْصيَة) معصيت (مَقْضيَّةٌ) قضا قيلنمش

بس رضا برله بغض برنرسه‌کا متعلق بولمادیلر تاینکه‌تناقض بولور ایدی (وَلَأَنَّ الرِّضَا) دخیده آنك چون کیم کناهغه راضی بولمق (مِنْ حَيْثُ أَنَّهُ مَقْضِيٌّ) کناه مقضی بولماق جهتندن (لَا يُنَافِي) منافی بولمیدور (الْبُغْضَ) کناهنی دشمن کورمکا (مِنْ حَيْثُ أَنَّهُ مَعْصِيَةٌ) اول کناه کناه بولماق جهتندن یعنی اکرچه قضا برله بغض ایکسی بر نرسه‌کا متعلق بولسه‌لرده تناقض بولمیدور چونکه ایکسی ایکی جهتدن (وَهُوَ) قضاغه راضی بولمق (لَا يُوجِبُ) واجب ایتمیدور (تَرْكَ الْأَسْبَابِ) سبب‌لرنی ترك قیلماقنی (وَتَحْقِيقُهُ) سببلرنی ترك قیلماقنك تحقیقی کیلور (فِي التَّوَكُّلِ) توکل بیاننده (وَلَا) دخیده واجب ایتمیدور قضاغه راضی بولماق (الدُّعَاءَ) دعانی ترك قیلماقنی (بِشَرْطِ الصَّلَاحِ قَلْبًا) مدعانك صلاح بولماق شرطی برله قلبده (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ح) حدیثده (اَللّٰهُمَّ) ای الله (زِدْنَا) آرتور بزلرکا (مِنْهُ) بو سوتدن (فِي اللَّبَنِ) سوت ایچمکده (اَللّٰهُمَّ) ای الله (اُرْزُقْنَا) نصیب قیل بزلرکا (خَيْرًا) خیرنی (مِنْهُ) بو نعمتدن (فِي غَيْرِهِ) سوتدن باشقه‌نی ایچمکده (ثُمَّ) مونك صونکنده (الشُّكْرُ) شکرنك معناسی (عِرْفَانُ النِّعْمَةِ) نعمت‌نی بیلمك (مِنَ الْمُنْعِمِ) منعم حقیقیدن یعنی خدای تعالی‌دن (وَالْفَرَحُ) دخی شادلانمق (بِهِ) اول منعمنك انعام قیلماغی برله (وَاسْتِعْمَالُهَا) دخی اول نعمت‌نی استعمال قیلماق (فِي طَاعَتِهِ) خدای تعالی‌نك طاعتنده (وَلَابُدَّ) یوقدور چاره بنده‌کا (مِنْهُ) اول شکردن (لِاسْتِدَامَةِ النِّعْمَةِ) نعمتنك دوامنی ایستمك اوچون (فَوَرَدَ) بس کیلدی (ق) قرآنده (فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللّٰهِ) بس خدای تعالی‌نك نعمتلرینه کفران قیلدیلر اول قریه اهل‌لری (فَأَذَاقَهَا اللّٰهُ) بس طاطتدی خدای تعالی آلارغه (لِبَاسَ الْجُوعِ) آچلق لباسنی (وَالْخَوْفِ) دخی قورقمق لباسنی (ح) حدیث (وَأَنَّ النِّعَمَ) درستلکده نعمتلر (أَوَابِدُ) قاچقوچیلر دور (فَقَيِّدُوهَا) بس بغاولانکز آلارنی (بِالشُّكْرِ) شکر برله (وَاسْتِزَادَهَا) یعنی شکردن چاره یوق نعمتنك زائد بولماقنی ایستمك اوچون (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ق) قرآنده (لَئِنْ شَكَرْتُمْ) اکر شکر قیلسانکزسز (لَأَزِيدَنَّكُمْ) هر آینه آرتورور من سزکا (ق) قرآن (وَالَّذِينَ) آنداین من‌لر (اهْتَدَوْا) هدایت تابدیلر یعنی طوغری یولنی تابدیلر واداء شکر قیلدیلر (زَادَهُمْ هُدًى) زیاده قیله‌دور خدای تعالی آلارغه هدایتنی (وَأَيْضًا) ینه‌ده دلالت قیله‌دور شکرنك واجب بولماغینه عقل جهتندن (اِذَا أَرْسَلَ مَلِكٌ) هر قچان یبرسه پادشاه (فَرَسًا) آتنی (وَثَوْبًا) دخی لباسنی (وَزَادًا) دخی یول آزغنی (اِلَى عَبْدٍ) بر قل اوزرینه لباسنی کیوب و آتغه آطلانوب ویول خرجنی قیلوب (لِيَجِيءَ اِلَيْهِ) کیلسون اوچون اول قل پادشاه صاری (وَيَنَالَ) دخی تابسون اوچون (حَظَّ الْقُرْبَةِ) پادشاهغه یاقنلق نصیبنی (مَعَ اسْتِغْنَاءِ الْمَلِكِ) پادشاه مونکسز بوله توروب (عَنْهُ) اول قلدن و آنك خدمتندن (فَاسْتَعْمَلَ) بس استعمال قیلسه اول قل پادشاهنك نعمتلرنی (فِي الْبُعْدِ عَنْهُ) بادشاهدن یراقلقده یعنی پادشاهغه یراق قیله تورغان اورنلرده (أَوْ أَهْمَلَ) یا ایسه استعمال قیلماسه اول نعمتلرنی بر اورنغه‌ده (أَوْ مَكَّنَ) یا ایسه قادر قیلسه (عَبْدًا) برقلنی (عَلَى بِسَاطِ الْقُرْبَةِ) پادشاهغه یاقنلق بساطینه یعنی پادشاهنك نعمتلرنی ایکنچی قلغه بیروب پادشاهنك خدمتینه یبرسه (فَاشْتَغَلَ) بس یوز دوندرسه اوزی (عَنْ خِدْمَتِهِ) اول پادشاهنك خدمتندن (اِلَى خَسِيسٍ) یعنی توجه والتفات ایتسه بر خسیس وزبون کشیکا (بِسُؤَالِهِ)

صورار آندن (كُسيرة الرَّغيف) ايكمك صنقلرنى (يَسْتَحِقُّ) مستحق بولور اول قُل (الْمَقْتَ) پادشاهنك غضبينه (وَسَلْبَ النِّعْمَة) دخى آندن نعمتنى آلماغه اوشانداق بنده‌لركا خدای‌تعالى نعمتنى بيردى استعمال قيلسونلر اوچون خدای‌تعالى سوكان‌نرسه‌لركا بس اكر اصلا استعمال قيلماسه‌لر يا ايسه خدای‌تعالى سومكان اورنلرغه استعمال قيلسه‌لر بس خدای تعالى آنلاردن راضى بولماس وبيركان نعمتلرنى آلاردن آلور (وَالْفَارِقُ) آيرغوچى نرسه (بَيْنَ مَحْبُوبه تَعَالَى) خدای تعالى سوكان نرسه آراسى ايله (وَمبغُوضه) خدای تعالى دشمن كوركان نرسه آراسنى (لِلفِعْلِ) خدای تعالى‌نك محبوبنى قيلماق اوچون (وَالتَّرْكِ) دخى خدای تعالى‌نك‌مبغوضنى ترك قيلماق‌اوچون (الْعِلْمُ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّة) يعنى اول آيرغوچى نرسه قرآن برله سنتك بولغان امرلرنى ونهى‌لرنى بيلمك (وَالْاِسْتِبْصَارُ) دخى بصيرت‌نى طلب قيلماق يعنى كونكل كوزى برله قارامق (بِرَوِيَّة) انديشه وفكر برله (وَالضَّابِطُ) قاعده كيم آنى ملاحظه واعتبار قيلماق برله عقل بيلورنى ترسه خدای‌تعالى‌كا محبوب ونى نرسه خدای تعالى‌كا مبغوض (أَنَّ الْمُوصِلَ) درستلكده ايرشدركوچى (الى مَعْرِفَتِه) خدای تعالى‌نى طانمغه (وَمَحَبَّتِه تَعَالَى) دخى خدای تعالى نى سومكا (مَحْبُوبٌ) اول نرسه محبوبدور خدای تعالى‌كا (وَالشَّاغِلَ) شغل‌لندركوچى يعنى منع قيلغوچى (عَنْهُ) خدای تعالى نى طانمقدن (مَبْغُوضٌ) اول نرسه مبغوضدور خدای تعالى‌كا (ثُمَّ النِّعْمَةُ) مونك صونكنده نعمت (امَّا دُنْيَوِيَّةٌ) يا ايسه دنيويدور (كَالْخِلْقَةِ السَّوِيَّة) كوركام وماتور صورت كبى (وَالْمَلَاذِ الشَّهِيَّة) مرغوب بولغان لذتلر كبى (وصرف الْمَفَاسِد وَالْمَضَار) دخى معيشتده فساد بيركوچى دخى ضرر بيركوچى نرسه‌لرنى دوندرمك كبى (وَامَّا دِينِيَّةٌ) يا ايسه نعمت دينى‌دور (كَالتَّوْفِيقِ عَلَى الطَّاعَة) طاعت وعبادت قيلماغه توفيق بيرمك كبى (وَالْعِصْمَة) دخى كناهدن صاقلامق كبى (وَهِىَ) بو دينى بولغان نعمت (أَعْظَمُ) الوغراقدور (لايصَالِهَا) اول دينى بولغان نعمت ايرشدوركان اوچون (الَى السَّعَادَة الْأَبَدِيَّة) منكى بولغان سعادت وايذكولككا (وَالْانْجَاء) دخى نجات بيركان اوچون (عَنِ الشَّقَاوَة السَّرمَدِيَّة) منكى بولغان شقاوت وياوزلقدن (وَاشْتِرَاك الْكُفَّار) دخى كافرلر شريك بولغان اوچون (فى الدُّنْيَوِيَّة) دنياوى بولغان نعمتلرده (وَاغتنَام الْأَبْرَار) دخى ايذكولر غنيمت بيلكان اوچون (زَوَالَهَا) دنياوى بولغان نعمتلرنك زوالنى (وَطَلَب الْاحْصَاء) خدای تعالى نعمتلرينك حسابنى ايستمك كيم نى مقداردور آلارنك مقابلنده شكر قيلماق اوچون (تَوَقُّع الْمُحَال) ممكن بولمغان نرسه نى ايستمكدور (فورد) چونكه كيلدى (ق) قرآنده (وَانْ تَعُدُّوا نعمة اللّه) اكر تلسانكز كيم حساب قيلماقنى خدای تعالى‌نك نعمتلرنى (لَاتُحْصُوهَا) قادر بولماس سز آنى حساب قيلماغه (وَالطَّرِيقُ) شكرنى حاصل قيلماقنك طريقى (الْمَعرِفَةُ) برسى معرفتدور يعنى بيلمك نعمتنى خدای‌تعالى‌دن ديب (وَالتَّفَكُّر) ايكنچسى اويلامق (فى صَنَائِعه تَعَالَى) خدای تعالى‌نك صنعتلرنك (وَالنَّظَر) اوچونچسى قارامق (الى الْأَدْنَى) اوزيدن توبن مرتبه‌ده بولغان كشيكا (فورد) چونكه كيلدى (ح) حديثده (مَنْ نَظَرَ) بر كيمسه قاراسه (فى الدُّنْيَا) دنيا امرلرنده (الى مَنْ دُونَهُ) اوزيدن كيمكا (وَنَظَرَ) دخى قاراسه (فى الدِّين) دين امرلرنده يعنى طاعت وعبادتلرده (الى مَنْ فَوْقَه) اوزيدن اوستونكا

(كَتَبَهُ اللّٰهُ) يازار اول من نى خداى تعالى (صَابِرًا) صبر قيلغوچى ديب (شَاكِرًا) شكر قيلغوچى ديب
(فَاِنْ قُلْتَ) بس اكر ايتسانك سن (كَيْفَ يُمْكِنُ) نيتاك ممكن بولور (الشُّكْرُ) شكر قيلماقى خداى
تعالى‌نك نعمتلارينه (فَالْعَبْدُ) چونكه بنده (يَعْجِزُ) عاجزدور (عَنْهُ) اول شكردن (اِلَّا) مكر شكركا
قادردور (بِتَوْفِيقِهِ تَعَالٰى) خداى تعالى‌نك توفيقى برله (وَهُوَ) حال بو كيم توفيق (نِعْمَةٌ) برنعمتدور
(تَسْتَدْعِى) ايستيدور (شُكْرًا) آنك مقابلينه شكر قيلماقنى (اِلَى اَنْ يَتَسَلْسَلَ) تسلسل كينكانچه (قُلْتُ)
ايتورمن (اَلتَّحْقِيقُ لِمَنْ بَلَغَ مَقَامَ الْفَنَاءِ) تحقيق شول كيمسه‌كا نسبة ايرشكان بولسه اول كيمسه
فنا فى الله مقامينه (اَنَّ الشَّاكِرَ) درستلكده شكر قيلغوچى (هُوَ الْمَشْكُورُ) اول شكر قيلنمش‌دور
(فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديثده (لَا اُحْصِى) صاپى آلميم (ثَنَاءً) ثنانى (عَلَيْكَ) سنكا (اَنْتَ)
سن (كَمَا) نيتاك (اَثْنَيْتَ) ثنا ايتدونك (عَلٰى نَفْسِكَ) اوزنكا (وَاخْتُلِفَ) اختلاف قيلندى (فِى
وُجُوبِهِ) شكرنك واجب بولماغنده (فِى الْمَصَائِبِ) مصيبتلرده (وَالْحَقُّ) حق مذهب (الْوُجُوبُ) شكرنك
واجب بولماغى آلتى وجه اوچون اوّلكسى (عَلٰى اَنْ لَا يُصِيبَ) ايرشمسون اوچون (اَكْبَرُ) الوغراق
(مِنْهَا) اول ايرشكان مصيبتدن (وَاَنْ لَا تَكُونَ) ايكنچسى بولماسون اوچون مصيبت (فِى الدِّينِ) دينده
(وَاَنْ تُعَجَّلَ) اوچونچسى آشقترلغان اوچون (عُقُوبَتُهَا) مصيبتنك عقوبتى يعنى دنياده عقوبت بولغان
اوچون (وَلَا تُدَّخَرَ لِلْآخِرَةِ) آخرتكا ذخيره قيلنمغان اوچون يعنى صاقلانمغان اوچون (وَاَنَّهَا كَانَتْ آتِيَةً)
دورتنچسى درستلكده اول ايرشكان مصيبت كيلكوچى‌دور چونكه خداى تعالى آنى تقدير قيلغان البته
بولماى قالمى (فَفُرِغَ مِنْهَا) بس مصيبت ايرشكان زمانده آندن خلاص بولدى (وَاَنَّ ثَوَابَهَا) بشنچسى
درستلكده مصيبتنك ثوابى (خَيْرٌ) ايذكوراكدور (مِنْهَا) اول ايرشكان مصيبتدن (وَاَنَّهَا) آلتنچسى
درستلكده مصيبت (تُنْقِصُ) كيم قيلور (مِنَ الْقَلْبِ) كونكلدن (حُبَّ الدُّنْيَا) دنيانى سومكنى (فَهِىَ)
بس بو مصيبت (فِى التَّحْقِيقِ) حقيقتده (نِعَمٌ) نعمتلر جمله سندن بولغان بر نعمتدور (اِذْ لَا تَخْلُو)
چونكه خالى بولميدور مصيبت (عَنْ تَكْفِيرٍ) يوق قيلماقدن (لِلْخَطِيئَةِ) كناهنى (اَوْرِيَاضَةٍ) يا ايسه
رياضتدن (لِلنَّفْسِ) نفسنى (اَوْرَفْعٍ) يا ايسه كوترمكدن (لِلدَّرَجَةِ) درجه‌نى (وَقِرَاءَةُ سُورَةِ الْوَاقِعَةِ)
واقعه سوره‌سنى اوقمق (اَيَّامَ الْعُسْرَةِ) فقيرلك كونلرنده (لِطَلَبِ الْقَنَاعَةِ) قناعتنى ايستمك اوچون
(اَوِالْعُدَّةِ) ياايسه قادر بولمق اوچون (لِلْعِبَادَةِ) عبادتكا (دُونَ) ايمس (سَعَةِ الدُّنْيَا) دنيا كينكلكى
اوچون يعنى مقصود سوره واقعه‌نى اوقماقدن فقيرلك زمانندا قناعتنى ايستمك اوچون ياايسه عبادتكا قادر بولق
اوچون امّا اول سوره‌نى اوقماقدن مقصود دنيا دولتى ايمس (وَاِنَّمَا قُرِئَتْ) درستلكده اوقلنه‌دور بو سوره واقعه
(لِمَا) شول فضل وثواب اوچون كيم (فِيهِ) كيلدى اول فضل وثوابده (الْاَخْبَارُ وَالْآثَارُ) خبرلر
واثرلر يعنى حديثلر يعنى بو سوره اوقله‌دور اول سوره‌نى اوقماقنك فضيلتنده حديثلر كيلكان اوچون
(وَاِلَّا) يعنى اكر اول ايرشكان مصيبتلر نعمت بولماسه (فَلَا مُبَالَاتَ) بس يوقدور قورقو بنده‌لركا
(بِحَمْدِهِ تَعَالٰى) خداى تعالى‌كا حمد ايتمك برله (بِالشِّدَّةِ) بلا ومحنتده (فَهُمْ) بس اوتكان عزيزلر

(كَانُوا يَفْتَنِمُونَهَا) غنيمت بيلور بولديلر اول بلا ومحنتنى (وَاَمَّا نَدَاُ اَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ) اما ايوب عليه السلامنك نداسى (فَلِبَيَانِ الشُّكْرِ) بس شكرنى بيان اوچون (عَلَى نِعْمَةِ الصَّبْرِ) صبر نعمتى اوزرينه (وَجَزِيلِ ثَوَابِهِ) صبرنك ثوابى الوغلغى اوزرينه (بِقَرِينَةِ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ) وانت ارحم الراحمين دلالتى اوچون (اَوْ لِبُلُوغِ الْمَرَضِ) يا ايسه مرض ارشكان اوچون (اِلَى الْقَلْبِ) كونكلينه (اَوِ اللِّسَانِ) يا ايسه تلينه (الْمُفَوِّتِ) بتركوچى اول كونكلكا ايرشكان مرض (لِلْمَعْرِفَةِ) خداى تعالى نى طانماقنى (وَالذِّكْرِ) دخى بتركوچى اول تيلكا ايرشكان مرض خداى تعالى ذكرنى (اَوِ الْعَجْزِ عَنْ اِقَامَةِ الصَّلٰوةِ) ياايسه نماز اوقماقدن عاجز بولغان اوچون (اَوْ لِانْقِطَاعِ الْوَحْيِ) ياايسه وحى منقطع بولغان اوچون (اَرْبَعِينَ يَوْمًا) قرق كون (وَاَنَّمَا وَرَدَ) درستلكده كيلدى حديثده (الْاَمْرُ) امر (بِسُؤَالِ) صورامق برله (الْعَافِيَةِ) سلامتلكنى (وَالنَّهْيُ) دخى نهى كيلدى (عَنْ سُؤَالِ الْبَلِيَّةِ) بلانى صورامقدن يعنى پيغامبر عليه السلام بيوردى عافيتنى صورامق برله طيدى بلانى صورامقدن (لِاَنَّ الْاُولٰى) چونكه اوّلكسى يعنى عافيتنى صورامق (سُؤَالُ تَمَامِ النِّعْمَةِ) نعمتنك تمامنى صورامق (فِى الدُّنْيَا) دنياده (وَثَوَابِ الشُّكْرِ) شكر ثوابنى صورامق (فِى الْآخِرَةِ) آخرتده (بِقُدْرَتِهِ تَعَالٰى) خداى تعالى قدرتى برله (عَلٰى اَنْ يُعْطِىَ) شونك اوزرينه كيم بيرور (عَلَى الشُّكْرِ) نعمتكا شكر قيلغان اوچون (مِثْلَ مَا) شونك اوخشاشلى (يُعْطِى) بيرور (عَلَى الصَّبْرِ) بلاغه صبر قيلغان اوچون (وَاَمَّا مِثْلُ) اما بونك اوخشاشلى كيم واقع بولدى سمنون شاعرنك بيتنده (فَلَيْسَ) بس يوقدور (لِى) منكا (فِى سِوَاكَ) سنك ذات پاكنكدن باشقه‌ده (حَظٌّ)* نصيب ولذت (فَكَيْفَ مَا شِئْتَ) بس هر نيچوك تلاسانك (فَاخْتَبِرْنِى) بس بلالندورمنى * (اُرِيدُ وِصَالَهُ) تليمن آنك وصالنى (وَيُرِيدُ هَجْرِى) اما اول تليدور فراقمنى* (فَاَتْرُكُ مَا اُرِيدُ) بس قويامن اوزم تلكاننى (لِمَا يُرِيدُ) اول تلكان اوچون (فَكَلَامُ الْعُشَّاقِ) بس بو عاشقلرنك سوزيدور (فِى حَالَةِ الْغَلَبَةِ) شوق ومحبت غالب بولغانده (وَهُوَ) حال بوكيم بو نوعى سوز (يُطْوَى) اورتلنور (وَلَا يُرْوَى) نقل قيلنمس يعنى كشيكا ايتلمس (وَفِى اَنَّ الشَّاكِرَ اَفْضَلُ) دخيده اختلاف قيلديلر بونده كيم باى بولوب شكر قيلغوچى آرتوق (اَمِ الصَّابِرُ) ياايسه فقير بولوب صبر قيلغوچى آرتوق (وَالْحَقُّ) حق مذهب (اَنَّهُ) درستلكده اولدور كيم (اِنْ اُرِيدَ) اكر اراده قيلنسه (مَا كَانَ الصَّبْرُ بِتَلَذُّذٍ) صبرنك حاصل بولماقى لذتلنمك برله (فَلَا تَعَدُّدَ) بس بو تقديرده صبر برله شكر ايكسى ايكى نرسه ايمس بلكه حقيقتده ايكسى بر نرسه‌دور (وَهُوَ) يعنى صبر قيلماق لذتلنمكدن باشقه (عَلَى الْبَلَاءِ) بلا اوزرينه (خَيْرٌ) ايذكورا كدور (مِنْهُ) شكر قيلماقدن (عَلَى الرَّخَاءِ) معيشتنك كينكلكى اوزرينه (وَهُوَ) اوشبو صبرنك شكردن آرتوق بولماقى (الْمُرَادُ) مراددور (بِمَا) شول حديث برله كيم (وَرَدَ) كيلدى (حَ) حديثده (مِنْ اَفْضَلِ مَا اُوتِيتُمْ) شول نرسه‌لرنك آرتغراقندن كيم بيرلمش بولدنكز يعنى سزكا بيرلكان نرسه‌لرنك آرتغراغى (الْيَقِينُ) يقين‌دور (وَعَزِيمَةُ الصَّبْرِ) دخى صبر خصلتيدور دخى اوشبو مراددور ايكنچى حديثده كيم كيلدى (حَ) حديث (يُؤْتَى) كيلتورلور (يَوْمَ الْقِيَامَةِ) قيامت كوننده (بِاَشْكُرِ اَهْلِ الْاَرْضِ) بير اهلينلك بيكراك شكر قيلغوچسى (فَيَجْزِيهِ اللّٰهُ) بس جزا وثواب بيرور

خدای تعالی اول من‌گا (جَزاءَ الشّاکرینَ) شکر قیلغوچیلرنك ثوابنی (وَیُؤْتیٰ) دخی کیلتورلور (بِأَصْبَرِ
أَهْلِ الْأَرْضِ) ییر اهلینك زیاده صبر قیلغوچیسی (فَیُقَالُ) بس ایلتور (لَهُ) اول صبر قیلغوچیغه
(أَتَرْضیٰ) ایا راضی بوله‌مو سن (أَنْ نَجْزِیَكَ) بونگا کیم ثواب بیریم سنگا (کَمَا) نیناك (جَزَیْنَا) ثواب بیردوك
(هٰذَا الشَّاکِرَ) اوشبو شکر قیلغوچیغه (فَیَقُولُ) بس ایتور اول صابر (نَعَمْ) بلی (یَارَبِّ) ای منم ربم دیب
(فَیَقُولُ اللّٰهُ) بس ایتور خدای تعالی (عَزَّ) غالبدور (وَجَلَّ) دخی الوغدور (أَلَا) آگاه بول (أَنْعَمْتُ)
نعمت بیردوم (عَلَیْهِ) اول شاکرگا (فَشَکَرَ) بس شکر قیلدی (وَابْتَلَیْتُكَ) بلالندوردوم سنی (فَصَبَرْتَ)
بس صبر قیلدونك (لَأُضْعِفَنَّ) هر آینه ایکی اولش قیلام سنگا (الْأَجْرَ) ثوابنی (وَإِلَّا) یعنی اگر صبر
تلذذ برله بولماسه بلکه بالغرض صبر بولسه (فَالشُّکْرُ) بس شکر آرتقدور (لِابْتِنَائِهِ) بو شکر بنا قیلنغان اوچون
(عَلَی الْمَحَبَّةِ) محبتگا (وَهُوَ) بو محبت (أَعْلَی الْمَقَامَاتِ) سالك مقاملرینك ایلگ بلندی ❊ اَلْبَابُ الثَّامِنَ
عَشَرَ ❊ اون سکزنچی باب (فِی الْخَوْفِ) خدای تعالی غضبندن قورقمق بیاننده (وَالرَّجَاءِ) دخی خدای تعالی
رحمتنی امید ایتمك بیاننده‌دور (بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیمِ الْخَوْفُ) قورقمق (وَالرَّجَاءُ) دخی امید ایتمك
(خَاطِرَانِ) بو ایکیسی کونگلگا کیلکوچی نرسه‌لاردور (فَلَا تَکْلِیفَ) بس یوقدور بو ایکسنده تکلیف یعنی بنده
خوف برله دخی رجا برله مکلف ایمسدور چونکه بو ایکسنده بنده‌نك اختیاری یوقدور (إِلَّا) مگر تکلیف
بولور (فِی مُقَدِّمَاتِهِمَا) بو ایکسینك مقدمه‌لرنده (مَبْنِیَّانِ) بنا قیلنمشلردور بو ایکسی (عَلَی انْتِظَارِ مَا یُسْتَقْبَلُ)
کیلاچکده‌کی نرسه‌گا کوز توتماغه یعنی خوف برله رجا پیدا بولورلار کیلاچك زمانده بولغوچی مکروه ایله محبوبگا
کوز توتماقدن (فَالْمُسْتَغْرِقُ بِذِکْرِهِ تَعَالیٰ) بس همیشه خدای تعالی‌نك ذکری برله شغللنکوچی کیمسه
(اِبْنُ الْوَقْتِ) وقتنك اوغلیدور یعنی حاضر ایله شغل لنوب اوتکان وکیلاچکدن خبرسزدور (فَیَفْقِدُهُمَا) بس
یوغالتور اول کیمسه خوف برله رجانی (فَالرَّجَاءُ) بس رجانك معناسی (الْفَرَحُ) شادلانمق (لِانْتِظَارِ مَحْبُوبٍ)
محبوب بولغان نرسه‌گا کوز توتقان اوچون (فَلَا بُدَّ) بس یوقدور چاره (مِنْ سَبَبٍ) اول انتظارغه سببدن
(فَإِنْ حَصَلَ) بس اگر حاصل بولسه (أَکْثَرُ الْأَسْبَابِ) انتظار سببلرینك کوبراکی (فَالْأَصْدَقُ) بس صادقراق
انتظارنك بو قسمینه (اِسْمُ الرَّجَاءِ) رجا اسمی (کَتَوَقُّعِ الْحَصَادِ) اورماقغه کوز توتماق کبی (مِمَّنْ) شول
کیمسه‌دن (أَلْقیٰ) صالدی یعنی چچدی (بَذْرًا جَیِّدًا) یخشی اورلقنی (فِی أَرْضٍ صَالِحَةٍ) ایکنگا صلاحیتی
بولغان ییرگا کیم (یَصِلُهَا) ایرشور اول ییرگا (الْمَاءُ) صو (وَإِنْ فُقِدَ) اگر یوق بولسه انتظارنك سببلری
(فَالْغُرُورُ) بس اول انتظارنك اسمی غروردور (وَالْحَمَاقَةُ) دخی احمقلقدور (کَمَا) نیناك (لَوْ أَلْقیٰ) اگرچچسه
اورلقنی (فِی غَیْرِ صَالِحَةٍ) ایگنگا صلاحیتی بولمغان ییرگا کیم (لَا یَصِلُهَا) ایرشمس اول ییرگا (الْمَاءُ) صو (وَإِنْ شَكَّ)
اگر شك قیلسه (فِیهِمَا) اول سببلرده (فَالتَّمَنِّی) بس اول انتظارنك اسمی تمنی‌دور (إِذَا صَلُحَتِ الْأَرْضُ)
اگر ییر صالح بولسه زراعتگا (وَلَا مَاءَ) حال بوکیم صو بولماس (وَوَرَدَ) کیلدی (فِی) قرآنده (إِنَّ الَّذِینَ)
درستلکده آنداین کیمسه‌لر (آمَنُوا) ایمان کیلتوردیلر (وَالَّذِینَ) دخی آنداین کیمسه‌لر (هَاجَرُوا)
وطنلرندن هجرت قیلدیلر (وَجَاهَدُوا) دخی صوغش قیلدیلر (فِی سَبِیلِ اللّٰهِ) خدای تعالی نك یولنده

(أُولٰئِكَ) آنلار (يَرْجُونَ) امید ایتارلر (رَحْمَتَ اللّٰهِ) خدای تعالی نك رحمتنی (الْأَحْمَقُ) احمق (مَنْ) شول كمسه دور (أَتْبَعَ) ایارندی (نَفْسَهُ) نفسنی (هَوَاهَا) نفس هواسینه (وَتَمَنّٰی) دخی آرزو و امید ایتدی (عَلَی اللّٰهِ) خدای تعالی نك یارلقامقنی (أَمَّا حُسْنُ الظَّنِّ) اما خدای تعالی كا حسن ظن قیلماق (بِالْحَذَرِ) صاقلانمق برله (عَنِ الْمَعْصِيَةِ) كناهدن (وَالْاِجْتِهَادِ) دخی جهد وسعی قیلماق برله (فِي الطَّاعَةِ) طاعت وعبادتده (فَلَا بُدَّ) بس یوقدور چاره سلوك قیلغوچیغه (مِنْهُ) اول حسن ظندن (فَهُوَ) چونكه حسن ظن (يَبْعَثُ) سبب بولور (عَلَى الطَّاعَةِ) طاعت وعبادتنكا (وَيُهَوِّنُ) دخی آسان قیلور (اِحْتِمَالَ الْمَشَقَّةِ) عبادت مشقتنی كوترمكنی (وَالْقُنُوطُ) امیدسز بولماق خدای تعالی نك رحمتندن (كُفْرٌ) كفردور (فَوَرَدَ) چونكه كیلدی (ق) قرآنده (لَا يَيْأَسُ) امیدسز بولماس (مِنْ رَوْحِ اللّٰهِ) خدای تعالی نك رحمتندن (الْآيَة) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (وَالطَّرِيقُ) طریق رجانی حاصل قیلماقنك (ذِكْرُ) یاد قیلماق (سَوَابِقِ فَضْلِهِ) خدای تعالی نك اوّلده بولغان فضل وانعامنی (دُونَ شَفِيعٍ) شفاعتچیدن باشقه (وَمَا وَعَدَ) دخی یاد قیلماق خدای تعالی وعده قیلغان نرسه نی (مِنْ جَزِيلِ ثَوَابِهِ) كوب والوغ ثوابدن آز عمل اوچون (دُونَ اسْتِحْقَاقٍ) بنده نك اول الوغ ثوابغه مستحق بولماقندن باشقه (وَمَا أَنْعَمَ) دخی یاد قیلماق خدای تعالی نك انعام قیلماقنی (بِمَا) شول نرسه برله (يُمِدُّ) مدد ویاردم بیرور اول نرسه رزق وعافیت وتوفیق كبی (فِي الدَّارَيْنِ) هر ایكی یورطده (دُونَ سُؤَالٍ) بنده نك صورامقندن باشقه (وَسَعَةَ الرَّحْمَةِ) دخی یاد قیلماق خدای تعالی رحمتینك كینكلكنی (وَسَبْقِهَا) دخیده یاد قیلماق خدای تعالی رحمتینك آلده بولماغنی (الْغَضَبَ) غضبینه (وَمَا) دخی یاد قیلماق شول آیت وحدیثنی كیم (وَرَدَ) كیلدی رجا حقنده (ق) قرآن (لَا تَقْنَطُوا) امیدسز بولمانكز (مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ) خدای تعالی رحمتندن (الْآيَة ح) حدیث یعنی خدای تعالی حدیث قدسیده بیوردی (أَنَا) من (عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي) بنده‌منك كمانی قاشنده (بِي) منكا (وَالْخَوْفُ) خوفنك معناسی (الْحُزْنُ) كوینمك (لِانْتِظَارِ مَكْرُوهٍ) مكروه بولغان نرسه‌كا كوز توتقان اوچون (فَأَمَّا) بس خوف یا حاصل بولور (مِنَ الْعِلْمِ) بیلمكدن (بِعَدَمِ مُبَالَاتِهِ تَعَالَى) خدای تعالی نك قورقماس سزلغنی هیچ بر نرسه‌دن (فَوَرَدَ) چونكه كیلدی (ح) حدیث قدسیده (هٰؤُلَاءِ) اوشبولار (فِي الْجَنَّةِ) اوجماحده‌دور (وَلَا أُبَالِي) قورقمیم (وَهٰؤُلَاءِ) اوشبولار (فِي النَّارِ) اوتده‌دور (وَلَا أُبَالِي) قورقمیم (أَيْ مِنْ مَلَامَةِ أَحَدٍ) یعنی قورقمیم هیچ كیمنك ملامت وشلته سندن (أَوْ مِنَ الطَّاعَةِ) یا ایسه قورقمیم طاعت قیلغوچینك طاعتندن (وَالْمَعْصِيَةِ) دخی كناه قیلغوچینك كناهسندن (أَوْ لِعَدَمِ) یا ایسه قورقمیم بولماغان اوچون (تَأْثِيرِ الْإِثَابَةِ) ثواب بیرمكنك تأثیری (وَالتَّعْذِيبِ) دخی عذاب قیلماقنك اثری (فِي زِيَادَةِ مُلْكِي) ملكمنك آرتماغنده (وَنُقْصَانِهِ) دخی كیمكنده (أَوْ) یا ایسه قورقمیم (لِأَنِّي) آنكچون من (مُتَصَرِّفٌ) تصرف قیلغوچی (فِي مُلْكِي) اوز ملكمده كشینك ملكنده تصرف قیلمیم تا اینكه قورقور ایدوم (أَوْ مُتَفَضِّلٌ) یا ایسه فضیلت بیركوچی من (غَيْرُ مَائِلٍ) حقدن باطل اوزرینه میل قیلمایچه (عَادِلٌ) عدللك قیلغوچی من (غَيْرُ جَائِرٍ) جور وظلم قیلغوچی ایمس من (أَوِ الْجَهْلِ) یا ایسه خوف حاصل بولور بیلمس سزلكدن (بِالْخَاتِمَةِ) خاتمه نی (وَهُوَ) بو خاتمه نی بیلمكان اوچون خوف (لِلْمُتَّقِي) تقوی اهلینه (أَغْلَبُ) كوبراك دور (وَالْأَعْلَى) خوفنك زیاده بلندی (مِنْ سَابِقَةِ

(الْأَزَل) شول خوفدورکیم حاصل بولور سابقهٔ ازلنی فکر قیلماقدن کیم ازلده سعید یازلمش یا ایسه شقی (وَامَّا) یا ایسه حاصل بولور خوف (مِنَ الْمَعَاصِی) کناهلردن (وَيَخْتَصُّ) مختص بولور بو کناهدن حاصل بولغان خوف (بِمَوضِعِ الْغُرُور) آلدانمق اورنینه (عِنْدَ الْمُوَاظَبَة) دایمچلق قیلغانده (عَلَی الطَّاعَة) طاعت وعبادتکا بس بو خوف زائل بولور عبادتکا دایمچلق قیلغانده (بِخِلَافِ الْأَوَّل) اوّلکی خوفلارنك خلافنچه کیم آلار هرکیز زائل بولماسلر (ثُمَّ) موننك صونکنده خوف (امّا) یا حاصل بولور (مِنَ السُّؤَال) منکر ونکیر سوألندن (اَوِالْعَذَاب) یا ایسه قبر وقیامت عذابندن (اَوفَوتِ الْجَنَّة) یا ایسه جنتننك فوتدن یعنی جنتکا کیرمس سزلکدن (وَنَحْوِهَا) بولار اوخشاشلیدن (وَتَخْتَلِفُ الْآثَار) مختلف بولور خوفننك اثرلری نوعلاری مختلف بولمق حسبلی (فَمَنْ خَافَ) بس بر کیمسه خوف قیلسه (اسْتِيلَاءَ الْعَادَة) عادتننك غالب بولماقندن نفس آرزولارینه ایرمکده (وَاظَبَ) دایمچلق قیلور (عَلَى تَرْكِهَا) اول عادتنی ترك قیلماقغه (وَمَنْ خَافَ) بر کیمسه قورقسه (اطِّلَاعَهُ تَعَالَى) خدای تعالی نك مطلع بولماقندن احوال باطینه سینه (اشْتَغَلَ) شغللنور (بِتَنْقِيَةِ السِّرِّ) باطننی پاك قیلماق برله (فَاعْتَبِرْ) بس اعتبار قیل وقیاس ایت بونکا باشقه خوفلرنی (وَيُؤَثِّر) اثر قیلور خوف (فِی الْبَدَن) تنده (بِالْهُزَالَة) آرقلق برله (وَالصُّفْرَة) بوز صارلغی برله (وَالضَّعف) دخی ضعفلك برله (وَالْبُكَاء) دخی یغلامق برله (وَاِذَا كَمُلَ) هر قچان کامل بولسه خوف (يُؤَدِّی) ایرشدور (الی الْجُنُون) جنونکا (وَالْمَوْت) دخی اولمکا (وَهُوَ) بو خدای تعالی دن قورقب اولمك (شَهَادَةٌ) شهیدلکدور (لٰكِنَّ الْأَفْضَلَ) لیکن آرتوغراق (مَنْ) شول کیمسه (عَاشَ) تریکلك قیلسه (وَجَاهَدَ) دخی نفسی برله جهاد قیلسه (وَمَنْ) شول کیمسه کیم (غَلَبَ) غالب بولسه خدای تعالی دن قورقمق (عَلَيْه) آننك اوزرینه (خَافَهُ) قورقار اول کیمسه دن (كُلُّ شَیْءٍ) هر نرسه (كَمَا) نیتاك (كَانَ) بولدی بو حال (لِعُمَرَ رَضِیَ اللهُ تَعَالَی عَنْهُ) حضرت عمر رضی الله تعالی عنه کا (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ح) حدیثده (اِنَّ الشَّيْطَانَ) درستلکده شیطان (لَيَفِرُّ) هر آینه قاچار (مِنْ ظِلِّ عُمَرَ) حضرت عمرننك کوله کسندن (وَالْأَعْلَى) خوف الهی نك زیاده بلند مرتبه سی (اَنْ يَدْهَشَه) اولدورکیم بیهوش وغافل قیلور خوف قیلغوچینی (عَنِ الْأَشْيَاء) خدای تعالی کا باشقه بولغان نرسه لرنك بارچه سندن (فَلَمْ يُؤَثِّر) بس اثر قیلماس هیچ برنرسه (فِيه) قورقغوچیده (لِلْغَيْبَة) اول قورقغوچی غافل وغائب بولغان اوچون (عَنْهَا) اول نرسه لردن (كَمَا) نیتاك (كَانَ) بولدی بو حال (لَه عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) پیغامبر علیه السلامکا (حِينَ قَصَدَهُ الشَّيْطَانُ) اول پیغامبر علیه السلامغه قصد قیلغان زمانده شیطان وسوسه صالماقنی (وَهُوَ) حال بو کیم بولدی پیغامبر علیه السلام (فِی الصَّلٰوة) نمازده (فَاحْتَرَق) بس یاندی شیطان وسوسه قیله آلماغان اوچون یعنی پیغامبر علیه السلام جمیع ما سوادن غائب بولوب انوار تجلیات باری تعالی کا مستغرق بولغان اوچون شیطان وسوسه قیله آلمای یاندی (فَلَا بُدَّ) بس بوقدور چاره بنده کا (مِنْه) بو خوف الهی دن (فَهُوَ) چونکه خوف الهی (يَزْجُرُ) منع قیلور (النَّفْسَ) نفسنی (عَنِ الْمَعْصِيَة) کناهدن (وَيَنْفِی) دخی بیرور (الْعُجْب) عجبنی (عَنِ الطَّاعَة) طاعتدن یعنی طاعتنی کورمکنی بیرور (وَالْاَمْنُ) ایمن بولماق خدای تعالی عذابندن (كُفْرٌ) کفردور (فَوَرَدَ) چونکه

کیلدی

كیلدی (ق) قرآنده (فلا یأمن) بس ایمن بولماس خدای تعالی‌نك مکرندن (الآیة) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (والطریق) طریق خوفنی حاصل قیلماقده (النظر) قارامق وفکر قیلماق (فی صفاته تعالی) خدای تعالی‌نك صفتلرنده (وافعاله) دخی خدای تعالی‌نك فعل‌لرنده (فورد) چونکه کیلدی (ق) قرآنده (انما یخشی من عباده) درسنلکده قورقماس خدای تعالی‌دن قول‌لاری مکر قورقر (العلماء) عالم‌لر (ح) حدیث (انا) من (اعلمکم) سزلردن بیکراك بیلکوچی (بالله) خدای تعالی‌نی (واخشاکم) دخی سزلرنك بیکراك قورقغوچینکز من (منه) خدای تعالی‌دن (وذکر الذنوب) دخیده خوفنی حاصل قیلماقنك طریقی کناهلرنی یاد قیلماق (والخصوم) دخی قیامتده بولغوچی خصم‌لرنی یاد قیلماق (وشدة العذاب) دخی عذابنك قاتلغنی یاد قیلماق (وضعف النفس) دخی نفسنك ضعیفلکنی یاد قیلماق کیم عذابغه طاقتی یوقدور (وما) دخی یاد قیلماق شول آیتلر وحدیثلرنی کیم (ورد) کیلدی آلار (فیه) خوفنك فضیلتنده (واختلف) اختلاف قیلندی (فی ان الرجاء) بونده کیم درستلکده رجا (افضل) آرتغراقدور (ام الخوف) یا ایسه خوف آرتغراقدور (والحق) حق مذهب (عدم الانفکاك) رجا برله خوفنك برسی برسندن آیرلماس سزلغی (اذ لو عدم احدهما) چونکه بو ایکینك برسی بولماسه (لصار) هر آینه بولور (امنا) ایمنلك خوف بولمغان‌ده (او قنوطا) یا ایسه امیدسزلك رجا بولمغانده (فشرطهما) بس رجا برله خوفنك شرطی (عدم القطع) امید ایدلمش یاایسه قورقلمش نرسه‌نك مقطوع ومجزوم بولماس‌سزلغی (فلایقال) بس ایتلمس (ارجو) امید ایته‌من (طلوع الشمس) قویاشنك چیقماغنی دیب چونکه قویاشنك چیقماغی مجزوم ومقرردور (واخاف هجوم الاجل) دخیده ایتلمس قورقام اجلنك کیلمکندن دیب چونکه اجلنك کیلمکی مجزوم ومقرردور (والرجاء) رجا (افضل) آرتغراقدور (من حیث هو) ذاتی جهتندن (فهو) آنك چون رجا (طریق المحبة) محبتنك یولیدور (وورد) کیلدی (ح) حدیث قدسیده (سبقت) اوزدی (رحمتی) رحمتم (غضبی) غضبمغه (وهو) بو رجا (الاصلح) صالح راقدور بنده‌کا خوفدن (ان امتنعت النفس) اکر نفس طیلسه (عن التوبة) توبه دن (لکثره المعاصی) کناهلری کوب بولغان اوچون یعنی اکر نفسی ایتسه کناهلروم کوب منکا توبه قیلماق فائده بیرمس دیب بس اوشبو تقدیرده اول کشیکا اصلح خدای تعالی‌نك رحمتنی امید ایتمك چونکه بو امید ایتمکی سبب بوله‌دور توبه قیلماغه (اواقتصرت) یا ایسه قصقارسه نفس (علی الفرائض) فرض لرنی ادا قیلماغه (اوضعف) یاایسه ضعیف بولسه (واشرف) دخی یاقن بولسه (علی الموت) اولمکا اوشبو کشیکا رجا یعنی خدای تعالی‌نك رحمتنی امید ایتمك (لیموت) اولسون اوچون (علی المحبة) محبت اوزرینه (والخوف) خوف آرتوق (ان غلب) اکر غالب بولسه (التمنی) آرزو قیلماق (واعتاد) دخی عادت قیلسه (المعاصی) کناهلرغه (والافضل) آرتغراق (الاعتدال) رجا برله خوفنك تیکز بولماغی (لمن) شول کشیکا (اتقی) صاقلادی (ظاهر الاثم) کناهنك ظاهرندن (وباطنه) دخی کناهنك باطنندن (ولایعرض) یوز دوندرمس خوفدن (بمعارضة) معارضه وقارشواق

قیلماغی برله (كثرة أسباب الرّجاء) رجا سببلرینك كوبلكی (وكان عمر رضی الله تعالی عنه) یعنی متقی بولغان
كشیكا خوف برله رجانك معتدل وتیكز بولماقی اولی چونكه بولدی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه (یقول) ایتور
بولدی (لو لم یدخل) اكر كیرمسه (الجنّة) اوجماحغه هیچ كیم (الّا) مكر كیرور بولسه (واحد) بر كیمسه
(أرجو) امید ایتەمن (أن أكون) بونی كیم بولورمن (إیّاه) اول كیمسه (ولو لم یدخل) اكر كیرمسه
(النّار) جهنمكا هیچ كیم (الّا) مكر كیرور بولسه (واحد) بر كیمسه (أخاف) قورقامن (أن أكون) بوندن
كیم بولورمن (إیّاه) اول كیمسه. (وتعسّر) دخی مشكل بولغان اوچون (التّحرّز) صاقلانمق (عن المعاصی
الباطنیّة) باطنی بولغان كناهلاردن (حتّی) تاكیم (كان عمر رضی الله تعالی عنه) بولدی حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه (یسأل) صورار بولدی (حذیفة رضی الله تعالی عنه) حضرت حذیفه رضی الله تعالی
عنه دن (عن وجود أثر النّفاق) نفاق اثری موجود بولماقدن (فیه) حضرت عمرنك اوزنده (واحتمال
زوال الأسباب) دخی احتمال بولغان اوچون رجانك سببلرینك زاول بولماغی (فی المستقبل) كیلاچك
زمانده (فورد) چونكه كیلدی (ح) حدیثده (انّ الرّجل) درستلكده ایر (لیعمل) عمل قیلور (عمل
أهل الجنّة) جنت اهللرینك عملنی (حتّی) تاكیم (لایبقی) قالماس (بینه) اول آیر آراسی ایله
(وبین الجنّة) جنت آراسنده (الّا) مكر قالور (شبر) بر قارش قدری (وسبق) حال بوكیم سابق
بولدی یعنی اوتدی (علیه) آنك اوزرینه (الكتاب) كتاب یعنی آناسی قارننده وقتده یازلغان
كتاب كیم بوشقی دیب (فیختم له) بس تمام قیلنور اول كیمسەكا یعنی عمری تمام بولور اول كیمسەنك
(بعمل أهل النّار) اوت اهلینك عملی برله (ثمّ) مونك صونكنك بیلكل كیم (هو الخاتمة) یاوز خاتمه یعنی
كافر بولوب اولماك (نعوذ) صغنامز (بالله) خدای تعالیكا (منه) اول سؤ خاتمەدن (امّا بالشّك)
یاشك قیلماق برله ایمانده (أو الجحود) یا ایسه انكار قیلماق برله ایمان نك ركنلرینك بررکننی (عند
النّزع) جان چیقغانده (الظهور) یعنی شك قیلماق یاكه انكار قیلماق حاصل بولەدور ظاهر بولغان اوچون
(بطلان بدعة) بدعتنك بطلانی كیم (كان) بولدی اول كیمسه (یعتقدها) اعتقاد قیلور بولدی
اول بدعتنی (تقلیدا) بركشیكا ایاروب (أو تعویلا) یا ایسه اعتماد قیلوب یعنی طایانوب (علی
مجادلة الكلام) مجادلهٔ كلامغه یعنی اوزینك مردود بولغان دلیل عقلیینه مثلا بركشی اعتقاد قیلسه
خدای تعالی نی كورمك ممكن ایمس دیب صنكره اولم حالنده ظاهر بولسه بو اعتقادی نك درست بولماس سزلقی
بس شكا توشار اول كیمسه یاكه انكار قیلور باشقه درست بولغان اعتقادلرنی (فهو) چونكه اول اولم
حالی (حالة الانكشاف) هر نرسه نك پردەسی آچلغان حال (واعتقاد بطلان كلّ ما) دخی اول اولم حالی اعتقاد قیلماق هر
اول نرسه نك بطلاننی كیم (اعتقده) اعتقاد قیلدی اول نرسەنی یا انكاش (أو شكّه) یا ایسه شك قیلدی آننك (لونذا) اوشبو
تقلید اوچون یا ایسه مردود بولغان دلیلینه طایانغانلغی اوچون (ورد) كیلدی (ق) قرآنده (قل) ایت ای
محمد علیه السلام (هل ننبّئكم) ایاخبر بیریم مو سزلركا (بالأخسرین) زیاده اوكنكوچیلرنی (أعمالا) عمللر
یوزندن (الآیة) آیتنی آخرینه قدر اوقغل (والمعاملة) یغشی معامله یعنی زهدلك وصلاح (لاتنافیه)

سؤ

سۆ خاتمه‌گا منافی ایمسدور یعنی ایکو عمل قیلماق سۆ خاتمه‌نی دفع قیلمیدور (وَالْبُلْهُ) ابله‌لر یعنی ایمان اجمالی ایلان‌گنه ایمان کیلتورکوچیلر (بمعزل عنه) سۆ خاتمه‌دن براقلردور (وَمِنْ ثَمَّه) اوشبونك اوچون (وَرَدَ) کیلدی (ح) حدیثده (اَکْثَرُ اَهْلِ الْجَنَّةِ) جنت اهل‌لرینك کوبراکی اَلْبُلْهُ ابله‌لردور (اَوْبمعادانه. تعالی) یعنی اول سۆخاتمه یاایسه حاصل بولور بنده‌نك دشمن کورمکی سببلی خدای تعالی‌نی (لعلمه) بنده بیلکان اوچون (بتفریقه تعالی) خدای تعالی‌نك آیرمقنی (ایّاه) بنده‌نی (من الدُّنیا)دنیادن حال بوکیم دنیا آنك محبوبی ایدی (وتألُّم القلب) دغی کونکلی متالم بولغان اوچون (بفواتها) دنیانك اوتمکی برله (وکان یستولی حبّها) حال بوکیم غالب بولدی دنیانی سومك (علیه)اول کشیگا (ویضعف ایمانه) یعنی حال بوکیم ضعیف بولدی آنك ایمانی (ولایکون) یعنی حال بوکیم بولمادی (من ذکره تعالی) خدای تعالی‌نك ذکرندن (فیه) اول کشینك کونکلنده (الّا) مکر بولدی (حدیث النفس) نفسینه خطور قیلغان خطره (وهو) اول دنیانی سومك (اسودّ) قارا قیلدی شونداین قارا قیلماق برله کیم اول ناشیدور (من تراکم ظلام الرذائل) یاوز خلقلرنك قارانغلقلری جیلماقدن (فورد) بس کیلدی (ق) قرآنده (قل) ایت ای محمد صلی الله تعالی علیه وسلم (ان کان) اکر بولسه (اٰباؤکم) آتالارنکز (وابناؤکم) دغی بالالرنکز (واخوانکم) دغی آغالرنکز (وازواجکم) دغی خاتونلارنکز (وعشیرتکم) دغی قرداشلارنکز (واموال اقترفتموها) دغی شول مال‌لرنکز کیم آلرنی کسب قیلدنکز (وتجارة) دغی شول سودانکز کیم (تخشون) قورقاسز (کسادها) زیان قیلماقندن (ومساکن) دغی شول یورطلر کیم (ترضونها) راضی بوله‌سز آلارغه یعنی خوش کوره‌سز آلارنی (احبّ) سوکلی‌راك بولسه اوشبو ذکر ایدلکان نرسه‌لر (الیکم) سزلرکا (من الله) خدای تعالی‌دن (ورسوله) دغی خدای تعالی‌نك رسولندن (وجهاد) دغی صوغش قیلماقدن (فی سبیله) خدای تعالی بولنده (فتربصوا) بس منتظر بولنکز توکوزتوننکز (حتّی یأتی الله) خدای تعالی کیلتورکانکاچه (بامره) اوزینك عقوبت وعذابنی (اوبحبّ امر دنیاوی) یعنی سۆ خاتمه یاایسه حاصل بولور دنیانك برنرسه‌سنی سومك برله کیم (کان) بولدی اول کیمسه (یحبّه) سور بولدی آنی (فاحتجب) بس محجوب بولدی اول کیمسه (عنه تعالی) خدای تعالی‌دن (شغلا به) اول نرسه برله شغل‌لنکان اوچون (فما اعتاد) چونکه عادتلنکان نرسه (وترسّخ) دغی ثابت بولغان نرسه (فی القلب) کونکلده (لاینسی) اونتلمیدور (کما فی النوم) نیتاك کیم بوقیده یعنی یوقلاغانده اول نرسه اونتلمی بلکه آنی توشنده کوره (وهو) بو محجوب بولماق حاصل بولور (لکثرة المعاصی) کناهلرنك کوبلکی اوچون (مع قوة الایمان) ایمانی قوتلی بوله تورروب (اوقلّتها) یاایسه کناهلرنك آزلغی اوچون (مع ضعفه) ایمانی‌نك ضعیف‌لکی برله (وهذا) بو سۆ خاتمه نك آخرغسی (لایوجب) واجب ایتمس (الخلود) منکی بولماقنی (فی النار) جهنمده (بخلاف الاوّلین) اولکی ایکی‌نك خلافیچه کیم آلار واجب ایته‌دور جهنمده منکی بولماقنی (ومن ثمّه) اوشبونك اوچون یعنی سۆ خاتمه اوچون (تکره) مکروهدور (الفجأة) تیزلك ایله اولمك (لجواز انفاقها علی خاطر سوء) یاوز خاطر اوزینه

اولمكى احتمال بولغان اوچون (وَنَغْبِطُ) هم اوشبو جهتدن آرزو قيلنور (اَلشَّهادَةُ) شهيد بولماق
(لاسْتيلاء حُبّه تَعالی) خدای تعالی نك محبتی غالب بولغان اوچون (عَلَى الْقَلْب) شهيدنك كونكلينه
(وَاعْراضه) دخی اول شهيد يوز دوندركان اوچون (عَن الدُّنْيا) دنيادن (وَهُوَ) بو شهيد بولماق
ميسردر (لِمَنْ) شول كشيكا (يُخْلِصُ) خالص قيلور نيتنی صوغشده (وَلا يَقْصُدُ) قصد قيلماس
(الْغَلَبَة) غالب بولماقنی (وَالْغَنيمَة) دخی غنيمت مالنی (وَالصِّيت) دخی شهرتنی (وَالعلاج) سوْ
خاتمه دن خلاص بولماقنك علاجی (الْمَعْرِفَة) خدای تعالی نی طانمق (وَلُزُوم الطّاعَة) طاعت وعبادتكا
دايمچلق قيلماق (وَتَعْجيل التَّوْبَة) دخی توبه نی آشقتورمق (وَالنَّوم) دخی يوقلامق (عَلَى الطَّهارَة)
طهارت برله (ظاهِرًا) ظاهرده (وَباطِنًا) دخی باطنده (وَتَنْقيَة الْقَلْب) دخی كونكلنی پاكلمك خدای
تعالی كا باشقه نك محبتندن (وَتِلاوَة الْقُرآن) دخی قرآن اوقماق (وَطَلَب الْعِلْم النّافِع) دخی فائده لی علمنی
ايستمك (فَالاَمْرُ) چونكه خاتمه (صَعْبٌ) مشكلدور (وَمِنْ ثَمّه) اوشبونك اوچون (رُوِيَ) روايت
قيلندی (عَن السَّلَف) اولنكان عزيزلردن (كَثْرَة النَّوح) كوب نوحه وزاری قيلماقلری (وَالْبُكا)
دخی كوب يغلامقلری سوْ خاتمه دن قورقب ﴿ اَلْبابُ التّاسِعُ عَشَر ﴾ اون توقزنچی باب (فی الْفَقْر)
فقيرلكنی بيانده (وَالزُّهْد) دخی زهد نی بيانده كيلكاندور (اَلْفَقْر) فقيرلك (فَقْدُما) شول نرسه نی
تابماس سزلق (يَحْتاجُ) محتاج بولور بنده (اِلَيْه) آنك اوزرينه (فَاِنْ فَرِحَ) بس اكر شادلانسه حاجت
نرسه نك يوقلغی اوچون (وَكَرِه) دخی مكروه كورسه (الزّائِد) آرتوقنی (عَلَى الضَّرُورَة) ضرورت
وحاجت قدرينه (فَهُوَ) بس اول كيمسه نك اسمی (زاهِدٌ) زاهددور (وَاِنْ لَمْ يَكْرَه) اكر مكروه كورمسه
حاجت قدرينه آرتوقنی (وَلَم يَرْغَب) دخی محبت ده قيلماسه اول آرتوقغه (فَراضٍ) بس اول كمسه نك
اسمی راضيدور (وَوَرَد) كيلدی (ح) حديثده (يا مَعْشَر الْفُقَراء) ای فقيرلر كروهی (اَعْطُوا)
بيرنكز خدای تعالی كا (الرِّضاء) رضانی (مِنْ قُلُوبِكُمْ) كونكل لرنكزدان يعنی كونكل لرنكز ايله خدای تعالی دن
راضی بولنكز (تَظْفَرُوا) ظفر تابارسز يعنی فائده لنورسز (بِثَواب فَقْرِكُمْ) فقيرلكنكزنك ثوابی برله (والاّ)
اكر فقيرلكنكزكا راضی بولمسانكز (فَلا) بس فقيرلكنكز اوچون هيچ ثواب بولماس (وَاِنْ تَرَكَ الطَّلَب) اكر
ترك قيلسه فقير حاجت قدرندن آرتوقنی ايستمكنی (مَعَ اَنَّ الْوُجُودَ عِنْدَهُ) فقيرنك قاشنده اول آرتوق
بوله توروب (اَحَبَّ) سوكلی (فَقانِعٌ) بس اول فقيرنك اسمی قانعدور يعنی قناعت قيلغوچيدور (وَاِنْ
رَغِبَ) اكر رغبت ومحبت قيلسه آرتق مالغه (وَتَرَكَه) دخی ترك قيلسه آنی (لِلْعَجْز) عاجز بولغان
اوچون (فَحَريصٌ) بس آنك اسمی حريصدور (وَاِن اضْطُرّ) اكر مضطر واختيارسز بولسه (اِلَيْه) اول
محتاج اليه بولغان نرسه كا (وَفَقَدَه) تابماسه آنی (فَمُضْطَرٌّ) بس آنك اسمی مضطردور (وَالاَعْلی) بو ذكر
ايدلكان مرتبه لرنك زياده بلندی (تَسْوِيَةُ الْوُجُود وَالْعَدَم) مالنك بارلغی برله يوقلغنی برابر كورمك (فَهُوَ)
بس بو حال (اِسْتِغْناءٌ) اسمی استغنادور (دُونَ) ايمسدور آنك اسمی (اَلْغَناء) غنا (لاخْتِصاصه) اول غنا مختص
بولغان اوچون (به تَعالی) خدای تعالی كا (وَهُوَ) اوشبو استغنا (اَلْمُرادُ) مراد دور (بِما) شول نرسه برله كيم

(ورد) كيلدى (فى فضل الفقر) فقيرلكنك فضيلتنده (امّاما) اما اول نرسه كيم (ورد) كيلدى (ح)
حديثده (اعوذ) صغنامن (بك) سنكا (من الفقر) فقيرلكدن (ونحوه) بو حديث اوخشاشلى (فمحمول)
بس حمل قيلنمشدور (على الاضطرار) مضطر بولماقغه (واختلف) اختلاف قيلندى (فى انّ الفقر) بونده كيم
درستلكده فقيرلك (افضل) آرتقدور (ام الغناء) ياايسه بايلق (والحق) حق قول (الاختلاف) فضيلت
مختلف بولماق (بحسب الاشخاص) شخص لر سببلى يعنى بعض كشيلركا بايلق آرتوق وبعض كشيلركا فقيرلك
آرتوق (فالفضل) بس آرتوقلق (بقدر الفراغ) بنده نك فارغ بولماقى قدرى (عن الشّواغل) شغل لندركوچى
نرسه لردن يعنى خداى تعالى نك ذكرندن طيغوچى نرسه لردن (والدّنيا) دخى دنيا يعنى بايلق (انّما حذر عنها)
درستلكده قورقتلمش بولدى آندن (للشّغل) شغل لندركان اوچون يعنى طيغان اوچون (عنه تعالى) خداى
تعالى نى ذكر قيلماقدن (وكم من فقير) وحالانكه كوب فقير (شغلته) شغل لندوردى آنى دنيا (وكم من غنى)
كوب باى (لم تشغله) شغل لندورمدى آنى دنيا (كسليمان عليه السلام) سليمان عليه السلام كبى (وابن
عوف رضى الله تعالى عنه) دخى عوف اوغلى عبد الرحمن رضى الله تعالى عنه كبى (امّا فى حقّ الاكثر) اما كوب
كشيلر حقنده (فالفقر) بس فقيرلك آرتوق (اذهر) چونكه فقيرلك (ابعد) يراقدور (عن الخطر)
خطردن (والانس) دخى مونسلنمكدن (بالدّنيا) دنيا برله (والقدرة) دخى قادر بولماقدن (على الشّهوة)
نفس ايتسه كان نرسه كا (الّا) مكر فقيرلك افضل ايمس (فى المضطرّ) مضطر بولغوچى كيمسه حقنده
(لانّه) چونكه مضطر (يموت) اولر (جبرًا) زياده آچو ايلان (والواجد) قدر ضرورتنى تابقوچى
(يحصّل) حاصل قيلور (المعرفة) خداى تعالى نى طانماقنى (الّا) مكر فقيرلك افضل (من) شول
مضطرده (لايتوب) توبه قيلماس (عن المعاصى) كناهلردن بلكه بايلغى بولسه ايكنچى كناهلرنيك كسب
قيلور (فالموت) بس اولمك (خيرله) اينكوراكدور اول مضطر بولغوچى فقيركا (وكذا) يعنى
نيتاك فقيرلك افضل كوب كشيلر حقنده شونك كبى فقيرلك افضل (فى نفس الامر) نفس الامرده (فورد)
چونكه كيلدى (ح) حديثده (اللّهم) ياالله (احينى) ترورك توت منى (مسكينًا) مسكين ايتوب (وامتنى)
اولتورمنى (مسكينا) مسكين ايتوب (واحشرنى) قوبارمنى (فى زمرة المساكين) مسكين لر كروهنده (ح)
حديث (بلغ) ايرشدور (عنّى) مندن (الفقراء) فقيرلركا (انّ) درستلكده بولور (لمن) شول كشيكا (صبر) صبر قيلسه فقيرلكنه
(واحتسب) دخى ثواب ايستهسه (منكم) سزلردن اى فقيرلر (ثلث خصال) اوچ خصلت بولور اول كشيكا
(ليست) بولماس اول اوچ خصلت (للاغنياء) بايلارغه (امّا الخصلة الواحدة) اما بر خصلت (فانّ الجنّة)
بس درستلكده بولغوچيدور جنتده (غرفًا) چارداقلر (ينظر) قارار (اليها) اول چارداقلرغه (اهل الجنّة)
جنت اهل لرى (كما) نيتاك (ينظر) قارار (اهل الارض) بير اهل لرى (الى نجوم السّماء) (كوكنك
يولدوزلارينه (لايدخلها) كيرمس اول چارداقلارغه (الّا) مكر كيرور (نبىّ فقير) فقير پيغمبر (اوشهيد فقير)
يا ايسه فقير شهيد (اومؤمن فقير) يا ايسه فقير مؤمن (والثّانية) ايكنچى خصلت (يدخل) كيرور
(الفقراء) فقيرلر (الجنّة) اوجماحغه (قبل الاغنياء) باى لردن ايلك (بنصف يوم) يارطى كون (وهو)

اول یارطی کون (خمسمائة عام) بیش یوز یل (والثالثة) اوچونچی خصلت (اذا قال) هر قچان ایتسه (الغنی) بای (سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر وقال) دخی ایتسه (الفقیر) فقیر کیمسه (مثل ذلك) اوشبونك اوخشاشلی (لم یلحق) ایرشمس (الغنی) بای (بالفقیر) فقیرکا (وان انفق) اکرچه صدقه بیرسه ده بای (عشرة آلاف درهم) اون منك تنکه (وکذلك) اوشانداق (اعمال البر) باینك ایذکو عمللری (کلها) بارچه سی یعنی فقیرنك ایذکو عمللرینه ایرشمس (لمن) یعنی پیغمبر علیه السلام بو حدیث نی بیوردی شول کشیکا (جاء) کیلدی اول (برسالة الفقراء) فقیرلرنك ایلچلکی برله یعنی آلارنك سوزی برله کیم ایتدیلر (ان الاغنیاء) درستلکده بایلار (یحجون) حج قیله لر (ویعتمرون) دخی عمره قیله لر (ویتصدقون) دخی صدقه بیره لر (ونحن) حال بو کیم بزلر (عاجزون) عاجزلرمز (عن ذلك) اوشبولردن (ولان الغناء) یعنی فقیرلك افضلدور بایلقدن چونکه بایلق (سبب طول الحساب) قیامتده حسابنك اوزون بولماغینه سببدور (والغرور) دخی کشینك مغرور بولماغینه سببدور (فان عورض) بس اکر معارضه قیلنسه (بان الغناء) بو طریقچه کیم درستلکده بایلق (صفته تعالی) خدای تعالی نك صفتیدور (والتخلق) خلق لانمق (باخلاقه تعالی) خدای تعالی نك خلقلری برله (مندوب الیه) مستحبدور (وبان الغنی) دخیده معارضه قیلنسه بو طریقچه کیم درستلکده بای بولغان کیمسه (قادر) کوچی یتکوچیدور (علی العبادات المالیة) مالی بولغان عبادتلرکا صدقه زکات کبی (دون الفقیر) فقیر بولغان کیمسه بو مالی بولغان عبادتلرکا قادر ایمسدور (لم یعترض) حاول وپرده بولمیدور یعنی بو معارضه مقصودکا ضرر بیرمیدور (لان الغناء) چونکه بایلق (بالاسباب) سببلر برله (والاعراض) دخیماللر برله (لیس) ایمس (من اخلاقه تعالی) خدای تعالی نك خلقلرندن (کالتکبر دون استحقاق) استحقاقسز تکبرلك کبی (والعبادة المالیة) مالی بولغان عبادتلر (انما توجب) درستلکده واجب ایته دور (الثواب) ثوابنی (لترك الدنیا) دنیانی ترك قیلغان اوچون (کالتوبة) توبه نك ثوابی کبی کیم حاصلدور اول (لترك الذنب) کناهنی ترك قیلغان اوچون (فلو فضل) بس اکر آرتوق قیلنسه (الغنی) بای کیمسه (علی الفقیر) فقیر اوزرینه شول سببلی کیم بای عبادت مالیه ثوابنی حاصل قیلور بایلغی سببلی اما فقیر بو ثوابدن محروم (لفضل العاصی) هر آینه آرتق قیلنور کناه قیلغوچی (علی المتقی) کناهدن صاقلانغوچی اوزرینه چونکه عاصی توبه ثوابنی حاصل قیلور اما متقی بو ثوابدن محرومدور حال بو کیم عاصی نك متقی اوزرینه هیچ آرتوقلغی یوق (وحقه) فقیرلکنك ادبی (ان لا یکرهه) اول کیم مکروه کورمس فقیرلکنی (من حیث انه فعله تعالی) فقیرلك خدای تعالی نك فعلی بولماق جهتندن اما اکر ایکنچی جهتدن مکروه کورسه کناهلی بولماس (بل) بلکه (یتقلد المنة) قبول قیلور خدای تعالی نك منتنی کیم منت قیلدی آنکا فقیرلك برله (تقلد المحجوم) حجامت قیلنمش کیمسه نك قبول قیلماغی کبی (من الحجام) حجامت قیلغوچینك منتنی (والا) اکر خدای تعالی نك منتنی قبول قیلماسه یا ایسه فقیرلکنی مکروه کورسه خدای تعالی نك فعلی بولماق جهتندن (یأثم) کناهلی بولور (ویستر الفقر) دخی فقیرلکنك ادبی اورتور فقیرلکنی (بالتجمل) زینتنی اظهار قیلماق برله (والتعفف) دخی سؤالدن اوزنی طیماق برله (فورد) چونکه کیلدی (ح) حدیثده (ان الله)

درستلکده خدای تعالی (يُحِبُّ) سوه دور (اَلْفَقِيرَ اَلْمُتَعَفِّفَ) سؤالدن طيلغوچی فقيرنی (اَبَا الْعِيَالِ) جماعت اياسی بولغوچی (وَلَا يَتَوَاضَعُ) دخی فقيرلکنك ادبی توبانچيلك قيلماس (لِغَنِيٍّ) بايغه (لِلْغِنَاءِ) بايلغی اوچون (فَوَرَدَ) چونکه کيلدی (ح) حديثده (فيه) بايغه تواضع قيلماق حقنده (يَذْهَبُ) کينار (ثُلُثَا دِينِه) دينی نك ايکی ثلثی (بَلْ) بلکه (يَتَرَفَّعُ) بيوکلکتی قيلور يعنی تکبرلك قيلور (عَلَيْهِ) بايغه (فَوَرَدَ) چونکه کيلدی (ح) حديثده (اَنَّهُ) درستلکده بايغه تکبرلك قيلماق (صَدَقَةٌ) صدقه دور (وَلَا يَتَوَانَى) دخی فقيرلکنك ادبی يالقاولق قيلماس (فِی الْعِبَادَةِ) عبادتده (وَيَتَصَدَّقُ) دخی صدقه بيرور (بِالْفَاضِلِ) حاجت اصليه سندن آرتوقنی (فَوَرَدَ) چونکه کيلدی (فيه) فقيرنك صدقه بيرمکی حقنده (ح) حديثده (اَنَّ دِرْهَمًا) درستلکده بر تنکه يعنی فقيرنك صدقه بيرکان بر تنکه سی (اَفْضَلُ) آرتوغراقدور (مِنْ مِائَةِ اَلْفٍ) يوز منك تنکه دن کيم بيرور آنی بای (وَيَسْتَقْرِضُ) دخی فقيرلکنك ادبی بايدن بورج آلور (تَحْسِينًا) کورکام قيلوب (لِلظَّنِّ) کمان نی (بِهِ تَعَالَى) خدای تعالی کا (لَا) بورج آلماس (تَعْوِيلًا) ايشانوب (عَلَى السُّلْطَانِ الظَّالِمِ) ظالم پادشاهغه (فَيَقْضِي) بس اوتار بورچنی اوزی (اِنْ وَجَدَ) اکر تابسه (حَلَالًا) حلال مالنی (وَاِلَّا) اکر حلال مالنی تابمسه بورچنی اوتمکا واولسه بورچلی حالنده (يَقْضِيهِ اللّٰهُ تَعَالَى) اوتار آنك بورچنی خدای تعالی (وَيُرْضِي) راضی قيلور خدای تعالی (خُصَمَاءَهُ) آنك دعواچيلرنی يعنی بورج ايالرنی (وَيَكْشِفُ) ظاهر قيلور فقير (اَلْحَالَ) حالنی (لِلْمُقْرِضِ) بورج بيرکوچيکا (وَلَا يَخْدَعُ) آلدامس بورج بيرکوچينی (بِالْمَوَاعِيدِ) يالغان وعده لر برله (وَيَجِبُ) واجب بولور (اَلْقَضَاءُ) موندا اين کشينك بورچنی اوتمك (مِنْ بَيْتِ الْمَالِ) بيت المالدن (وَالصَّدَقَاتِ) دخی زکاتدن حاصل بولغان مال لردن (وَلَا يَسْاَلُ) دخی فقيرلك نك ادبی سؤال قيلماس يعنی تلانچولك قيلماس (فَهُوَ) چونکه تلانچولك (فِی الْاَصْلِ) اصلده (حَرَامٌ) حرامدور (لِتَضَمُّنِهِ) متضمن بولغان اوچون يعنی لازم توتقان اوچون (الشِّكَايَةِ) زارلانمقنی (مِنْهُ تَعَالَى) خدای تعالی دن (وَاِذْلَالَ النَّفْسِ الْمُؤْمِنَةِ) دخی مؤمن بولغوچی نفسنی خور قيلماقنی (لِغَيْرِهِ تَعَالَى) خدای تعالی کا باشقه غه (وَاِيذَاءَ الْمَسْؤُلِ) دخی صورالمش کيمسه نی رنجتمکنی (فَرُبَّمَا) چونکه کوب وقتنی (يُعْطِي) بيرور صدقه نی (حَيَاءً) اويالوب (فَوَرَدَ) بس کيلدی (ح) حديثده (مَا اُحِلَّ) حلال قيلنمدی (مِنَ الْفَوَاحِشِ) تيش سز سوزلردن (غَيْرُ مَسْاَلَةِ النَّاسِ) آدميلردن صورامقدن باشقه يعنی تلانچولکدن باشقه بس بو حديثدن مفهوم بولدی تلانچولك فواحشدن ايکان (اِلَّا) مکر تلانچولك قيلور (لِضَرُورَةٍ) ضرورت اوچون (تُمِيتُ) اولتورور اول ضرورت (اَوْ تُمْرِضُ) ياايسه آورو قيلور (لِمَنْ) شول کشيکا تلانچولك درست (عَجَزَ) عاجز بولسه (عَنِ الْكَسْبِ) کسبدن (اَوِ اسْتَغْرَقَ فِی طَلَبِ الْعِلْمِ) ياايسه مستغرق بولسه طلب علمده يعنی علم ايستمك برلان کنه شغل لنسه (اَوْ تَتْعَبُ) يا ايسه اول ضرورت مشقت کا صالور يعنی اولترمس وآزورده قيلماس ليکن مشقتکا توشورور بو طريقچه کيم عورتنی اورتور مقداری لباس تابار ليکن صوقلقنی دفع قيلماس (وفيه) بو تعب صورتنده (اَلتَّرْكُ) سؤالنی ترك قيلماق اولی دور (وَيَحْتَرِزُ) صاقلانور تلانچولك قيلغانده (عَنِ الشِّكَايَةِ) زارلانمقدن (فَيَقُولُ) بس ايتور (اِنِّی) درستلکده من (مُسْتَغْنٍ) مونکسز

من (لكن النفس) ليكن نفسم (تريد) تليدور (الشهوة) شهوتنى (وعن الاذلال) دخى صاقلانور نفستى خور قيلماقدن (فيسأل) بس صورار (قريبا) قرنداشدن (اوكريما) يا ايسه جومارددن (لا يمن) منت قيلماس اول (بل) بلكه (يقبل) قبول قيلور اول (المنة) ساؤلنك منتنى (وعن الايذاء) دخى صاقلانور سؤال قيلغانده رنجتمكدن (فلا يسأل) بس تلانچولك قيلماس (فى الجمع) جماعت آراسنده (ولا) دخى تلانچولك قيلماس (عمن) شول كيمسه دن (يستحيى) اويالور (عن الرد) بوش قايتارمقدن (فيحرم) بس حرام بولور بيركان صدقه سى ساؤلكا (ان اعطى) اكر بيرسه (حياء) اويالوب (منه) اول ساؤلدن (اومن حاضر) يا ايسه باشقه حاضر بولغان كشيدن (كما) نيتاك حرام بولور (لواخذ) اكر آلسه مالنى (عنفا) زورلق برله (والفارق) آيرغوچى حسن اختيار برله بيرمك آراسى ايله اويالوب بيرمك آرسنى (القرائن) قرينه لر كيم ظاهر بولور صورالمشنك حالندن (وفتوى القلب) دخى كونكلنك فتواسى (ويشكره تعالى) شكر قيلور خداى تعالى كا ساؤل (بعد القبض) صدقه نى آلغان صونك (بالاشتغال) شغل لنمك برله (بالطاعة) طاعت وعبادت برله (والانفاق) دخى صرف قيلماق برله اول صدقه مالنى (فيها) طاعته (فهو) چونكه بو صدقه مالنى طاعتكا صرف قيلماق (الاحب) سوكلى راكدور (او) يا ايسه صرف قيلور (فى المباح) مباح ودرست بولغان اورنغه (ومعرفة فضل الفقر) دخى مشغول بولور فقيرلكنك فضلنى طانمق برله (وشكر المعطى) دخى صدقه بيركوچيكا شكر قيلماق برله (لكونه) بولغانى اوچون اول صدقه بيركوچى (سببا) سبب خداى تعالى نك نعمتى ايرشمكا (فورد) چونكه كيلدى (ح) حديثده (من لم يشكر الناس) هر كيم شكر قيلماسه آدميلركا (لم يشكر الله) شكر قيلمادى اول كيمسه خداى تعالى كا (ويدعو) دخى دعا قيلور (له) اول بيركوچيكا (فورد) چونكه كيلدى (ح) حديثده (من اسدى) بر كيمسه احسان قيلسه وايرشدرسه (اليكم) سزلركا (معروفا) يخشى لقنى (فكافئوه) بس قارشى لق قيلنكز آنكا يخشى لق برله (فان لم تستطيعوا) بس اكر قادر بولماسانكز آنكا يخشيلق قيلماغه (فادعوا) بس خير دعا قيلنكز (له) آنكا (ولا يستصغر) دخى كيچك كورمس كشينك بيركان صدقه سنى (ولايقرع) دخى سرزنش قيلماس يعنى شلته قيلماس صورالمش كشينى (بالمنع) صدقه بيرمكنى اوچون (ويحترز) دخى صاقلانور فقير (عن الشبهة) شبه لى نرسه نى آلماقدن (فورد) چونكه كيلدى (ق) قرآنده (ومن يتق الله) هر كيم صاقلانسه حرامدن خداى تعالى دن قورقب (يجعل) قيلور خداى تعالى (له) اول كشيكا (مخرجا) خلاصلقنى قايغوسندن دنيا وآخرتده (ويرزقه) دخى رزقلندرور اول كشينى حلال رزق برله (من حيث لايحتسب) كما قيلمغان اورندن (ولا ياخذ) آلماس فقير (اكثر) كوبنى (من قوت يوم) بر كوننك رزقندن (فهو) چونكه بر كوننك رزقندن آرتوقنى آلماس سزلق (العزيمة) عزيمتدور يعنى اولى دور (والرخصة) رخصت يعنى درست (قوت سنة) بر يللق آزقنى آلماق (لتجدد) ينكلرغان اوچون (سبب الدخل) دخل سببى يعنى معيشت وجهسينك كيرمكى سببلى (بعدها) بر يلدن صونك (وكان عليه الصلوة والسلام) بولدى پيغمبر عليه السلام (لاياخذ) آلميدور ايدى يعنى صاقلاميدور ايدى للعيال جماعتى اوچون (اكثر) كوبنى منه بر يللق آزقدن (بل بلكه (يؤثر) ايثار قيلور يعنى فقيرلركا بيرور ايدى (شيئا) نرسه نى (منه) اول جيوب قريغان آزقدن

(حتى ينتهى) تمام بولغانغاچه اول جيوب قويغان آزغى (قبل مضى السنة) يل اوتمكدن ايلك (وهو) بو بر يل لف آزقنى آلماق‌نك درست بولماغى (الوسط المرضى) رضا بولنمش وسط قولدور (من الروايات) روايتلردن (فروى) بس روايت قيلندى بايلق چيكنده‌كيم اول چيككا مالى ايرشسه سؤال قيلماق حرام (اربعون درهم) بولور ذكر ايدلكان نرسه‌لردن صاقلانمغى (بكراهة) مكروه كورمكى برله (ظهور اخذ غيره) ايكنچى كشينك آلماغينك ظاهر بولماغنى (كأخذه) اوزينك آلماغينك ظاهر بولماغنى مكروه كوركان كبى (ويظهر) ظاهر قيلور صدقه آلغاننى (قصدا للاخلاص) اخلاصنى قصد اوچون (واسقاط الجاه) دخى مرتبه‌سنى توشرمكنى قصد اوچون (وهضم النفس) دخى هضم نفسنى قصد اوچون (واداء الشكر) دخى شكرنى ادا قيلماقنى قصد اوچون (فورد) چونكه كيلدى نعمتنى ظاهر قيلماقده (ق) قرآنده (واما بنعمة ربك) اما ربنك نك نعمتى برله (فحدث) بس سوزله دخى كيلدى نعمتنى ستر قيلغوچيلرنى ذمده (ويكتمون) اورتورلر (ما اتيهم الله) آلارغه خداى تعالى بيركان نرسه‌نى (من فضله) اوزينك فضلندن (ويعرف) معلوم بولور ذكر ايدلكان نرسه لرنى قصد قيلغانى اوچون اظهار قيلماغى (بارادة) تلامك برله (ظهور عطاء الساتر) ياشرون صدقه بيركوچينك صدقه‌سينك ظاهر بولماغنى (كعطاء المظهر) آشكاره بيركوچينك صدقه‌سى كبى (واما ان بلغ حدا) اما ايرشسه برمن شول چيككا كيم (يستوى) برابر بولور (فيه) آنك قاشنده (السر) ياشرون (والعلانية) دخى آشكاره (فكبريت احمر) بس اول كيمسه قزل كوكرت‌دور بو كنايه‌نادردن (ويترك) ترك قيلور يعنى آلماس سائل (ما) شول صدقه‌نى كيم بولور (فيه) آنده (السمعة) شهرت (والرياء) دخى ريا (تحاميا) صاقلانمق اوچون (عن الاعانة) ياردم بيرمكدن (على الاثم) كناه اوزرينه (والاولى) آرتغراق (ان لا يأخذ) اول كيم آلماس فقير صدقه‌نى (الا) مكر آلور (للحاجة) حاجت اوچون (فورد) چونكه كيلدى (ح) حديثده (ما المعطى) ايمسدور صدقه بيركوچى (من سعة) آرتوق مالدن (باعظم) الوغراق (اجرا) ثواب يوزندن (من الاخذ) صدقه‌نى آلغوچيدن (اذا كان) هر قچان بولسه آلغوچى (محتاجا) محتاج بولسه اول صدقه‌غه (او التفريق) يا ايسه آلور صدقه‌نى آيورمق اوچون (على الفقراء) فقيرلركا (فيعجل) بس آشغور آنى فقيرلركا بيرمكده (تحاميا) صاقلانمق اوچون (عن الانس) مونسلنمكدن (بالدنيا) دنيا برله (او الاخذ) يعنى صدقه‌نى آلماس مكر آلور آلماق اوچون (فى الملاء) آدميلر آراسنده (والرد) قايتارمق اوچون (فى الخلاء) آولاقده (فهو) بس بو طريقچه آلماق (اقرب) ياقنراقدور (الى السلامة) ريادن سلامت بولماغه (ويختار) اختيار قيلور (التطوع) نفل صدقه‌نى (ان شك) اكر شك قيلسه (فى شرائط الواجب) واجب بولغان صدقه‌نك شرطلرنده يعنى اكر شك قيلسه فقير اوزيده واجب بولغان صدقه‌غه مستحق بولماق‌نك شرطلرى متحقق بولماقنده (او علم) يا ايسه بيلسه فقير (انه) درستلكده باى (لا يتصدق) صدقه نفلنى بيرمس ايكنچى لركا (ان لم يأخذ) اكر بو فقير آلماسه بس بو تقديرده نفل صدقه‌نى اختيار قيلور (او قصد) يا ايسه قصد قيلسه نفل صدقه‌نى آلماق برله (التوسيع) كينك لك قيلماقنى (على الفقراء) فقيرلركا (والواجب) فقير واجب صدقه آلماقنى اختيار قيلور (ان قصد) اكر قصد قيلسه اول (الاعانة) ياردم بيرمكنى (على اداءه) واجب صدقه‌نى اوتمكا (او موافقة الفقراء) يا ايسه قصد قيلسه فقيرلركا موافقتنى (او هضم النفس) يا ايسه قصد قيلسه هضم نفسنى (فامثاله) بس بو ذكر ايدلمش لرنك

اوخشاش (تَخْتَلِفُ) مختلف بولور (بِاخْتِلَافِ النِّيَّةِ) نيتنك اختلافى برله (ثُمَّ) مونك صونكنده (الزُّهْدُ) زهدنك معناسى (عُزُوفُ الْقَلْبِ) كونكلنى دوندرمك (عَنِ الدُّنْيَا) دنيادن (اِلَى الْاٰخِرَةِ) آخرت صارى (طَوْعًا) اختيار ورغبت برله (وَلَا يَعْبَأُ) اعتبار يوقدور (بِالْيَدِ) نعمت ودولتكا يعنى نعمت ودولت بولماق زهدكا ضرر بيرميدور (لُوجُودِهَا) نعمت موجود بولغان اوچون (لِسُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ) سليمان عليه السلامغه كيم اول زهدده كامل ايدى بتون دنيا آنك ملكى بوله تورورب (وَكَوْنِ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ) عيسى عليه السلام بولغان اوچون (اَخْلَى) خالى راك (يَدًا) دنيامالى يوزندن (مِنْ نَبِيِّنَا عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ) پيغامبرمزدن عليه السلام (مَعَ اَنَّهُ) پيغامبرمز عليه السلام بوله تورورب (اَفْضَلُ) آرتغراق عيسى عليه السلامدن (وَهُوَ) بوزهد (يُثْمِرُ) پيدا قيلور (الْمُكَاشَفَةَ) علم مكاشفه‌نى (كَمَا) نيتاك سبق اوتدى (فِى حَدِيثِى التَّجَافِى وَحَارِثَةَ رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) تجافى حديثى برله حضرت حارثه حديثنده (وَالْفَرَاغَ) دخى پيدا قيلور بوشامقنى (لِلْعِبَادَةِ) عبادتكا (فَوَرَدَ) بس كيلدى (ح) حديثده (مَنْ اَحَبَّ) بر كيمسه سوسه (دُنْيَاهُ) دنياسنى (اَضَرَّ) ضرر قيلور (بِاٰخِرَتِهِ) آخرتينه (وَتَعْظِيمَ قَدْرِهَا) دخى پيدا قيلور زهد عبادت مرتبه‌سينك الوغلغنى (فَوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديثده (رَكْعَتَانِ) ايكى ركعت نماز (مِنْ عَالِمٍ زَاهِدٍ) زاهد بولغوچى عالمدن (خَيْرٌ) ايذكوراكدور (مِنْ عِبَادَةِ الْمُتَعَبِّدِينَ) عبادت قيلغوچيلارنك عبادتندن (اِلَى آخِرِ الدَّهْرِ) زمانه‌نك آخرينچه (وَمَحَبَّتَهُ تَعَالٰى) دخى پيدا قيلور زهد خداى تعالى‌نك سومكنى اول زاهدنى (وَمَعْرِفَتَهُ) دخى خداى تعالى‌نى طانماقنى (فَهُمَا) چونكه بو محبت الله برله معرفة الله (لَا يُحَصَّلَانِ) حاصل بولماس لر (اِلَّا) مكر حاصل بولورلر (بِدَوَامِ الذِّكْرِ) ذكركا مداومت قيلماق برله (وَالْفِكْرِ) دخى فكركا مداومت قيلماق برله (الْمُمْتَنِعَيْنِ) ممكن بولماس بو ايكيسينك حصولى (مَعَ الشُّغْلِ) شغل لنمك برله (بِالدُّنْيَا) دنيا برله (ثُمَّ الْاَدْنٰى) مونك صونكنده زهدنك ايك توبن مرتبه‌سى (بِاعْتِبَارِ نَفْسِهِ) زهدنك اوزنى اعتبار برله (اَنْ يُجَاهِدَ) جهاد قيلماق نفس برله (فِيهِ) زهدنى حاصل قيلماقده (لِمَيْلِ النَّفْسِ) نفس ميل قيلغان اوچون دنيا صارى (وَهُوَ تَزَهُّدٌ) بو مرتبه‌نك اسمى تزهددور يعنى كوچلانوب زاهد بولماق (ثُمَّ) مونك صونكنده آندن يوقارى مرتبه‌سى (يَتَنَفَّرُ) نفرت قيلماق يعنى قاچمق (عَنْهَا) دنيادن (فَهُوَ) بس بو مرتبه‌نك اسمى (زُهْدٌ) زهددور (ثُمَّ) مونك صونكنده اول ايكنچى مرتبه‌دن بلند مرتبه (عَدَمُ الْمَيْلِ) دنياغه ميل قيلماس سزلق (وَالتَّنَفُّرِ) دخى دنيادن قاچماس سزلق (وَيُعْرَفُ) معلوم بولور ميل قيلماس سزلق برله قاچماس سزلق (بِتَسْوِيَةِ) برابر وتيكز كورمك برله (سَرِقَةِ مَالِهِ) اوزمالينك اوغرلانمغى برله (وَمَالِ غَيْرِهِ) باشقه كشينك مالى اوغرلانمغنى (ثُمَّ) مونك صونكنده اول اوچونچى مرتبه‌دنده بلند مرتبه (عَدَمُ الْاِعْتِبَارِ) اعتبار قيلماس سزلق (بِزُهْدِهِ) زهدنى يعنى زهدنى زهد حساب قيلماس (وَبِالْاِعْتِبَارِ مَامِنْهُ) يعنى زهدنك ايك توبن مرتبه‌سى شول نرسه‌نى اعتبار برله كيم زهد آندن پيدا بولور شول زهددور كيم بولور (مِنْ خَوْفِ النَّارِ) جهنم اوتندن قورقماقدن (ثُمَّ) مونك صونكنده آندن بلند مرتبه‌سى شول زهددور كيم پيدا بولور (مِنَ الرَّجَاءِ) اميدلى بولماقدن (اِلَى الْجَنَّةِ) جنتكا (لِاقْتِضَائِهِ) زهد ايستكان اوچون (الْمَحَبَّةَ) خداى تعالى‌نى سومكنى (ثُمَّ) مونك صونكنده بو ايكنچى مرتبه‌دن‌ده بلندى (رَفْعُ الْاِلْتِفَاتِ) التفاتنى يبرمك (اِلَى مَا سِوَاهُ تَعَالٰى) خداى تعالى‌كا باشقه نرسه‌كا (وَبِاعْتِبَارِ مَافِيهِ) دخيده زهدنك ايك توبن

مرتبه‌سى

مرتبه‌سی شول نرسه‌نی اعتبار برله کیم بولور زهد آنده شول زهد دورکیم بولور (فی بعض الدنیا) دنیانرسه‌سینک بعضسنده (کالمال) مالنی کیم آنی ترك قیلور (دون الجاه) اما جاه ومرتبه‌نی ترك قیلماس (وهو) بو زهد (کالتوبة) توبه کبی (عن بعض الذنوب) بعضی کناهلاردن (ثم) مونك صونکنده آندن بلند مرتبه‌سی شول زهد دورکیم بولور (فی کلها) دنیانك بارچه‌سنده یعنی دنیا امرلرینك بارچه‌سنی ترك قیلور (ثم) مونك صونکنك بو ایکنچی مرتبه‌دن‌ده بلندی شول زهد دورکیم بولور (فی ماسواه تعالی) خدای تعالی‌کا باشقه بولغان نرسه‌نك بارچه‌سنده یعنی ما سوای بالکلیه ترك قیلور (وباعتبار الحکم) دخی زهدنك ایك توبن مرتبه‌سی حکم اعتباری برله (الفرض) فرضدور (وهو) بو فرض بولغان زهد حاصل دور (فی الحرام) حرامده یعنی حرام بولغان نرسه‌لرنی ترك قیلماق فرضدور (ثم) مونك صونکنك آندن بلندی (السنة) سنتدور وهو بو سنت بولغان زهد (فی الشبهة) شبهه‌لی نرسه‌ده یعنی شبهه‌لی نرسه‌نی ترك قیلماق سنتدور (ثم) مونك صونکنده بو ایکنچی مرتبه‌دن بلندی (النفل) نفلدور (وهو) نفل بولغان زهد (فی فضول المباح) حاجت قدرینه آرتوق بولغان حلالنك یعنی حاجت قدرینه آرتوق بولغان حلالنی ترك قیلماق نفلدور (ویخرج) چیغارور کشینی (عنه) زهددن (القصد) قصد قیلماق (الی الکسب) کسبکا (ان کان) اکر بولسه اول کسب (للذة) لذت اوچون (دون العدة) قدرتنی قصد اوچون بولماسه (علی العبادة) عبادتکا (والادخار) ذخیره چیغارور کشینی زهددن ذخیره قیلماق (ان زاد) اکر آرتوق بولسه اول ذخیره‌سی (علی قوت السنة) بر یللق آزقغه (الا) مکر چیغارمس (لمن) شول کشینی (لا یکسب) کسب قیلماس (ولا یأخذ) دخی آلماس (من الایدی) قوللاردن (کداود الطائی رحمه الله تعالی) داود طائی کبی (وهو) اول داود طائی (ملك) مالك بولدی (عشرین دینارا) یکرمی آلتونني (قنع) قناعتلندی (بها) اول یکرمی آلتون برله (عشرین سنة) یکرمی یل (والتغذی) دخی زهددن چیغارور کشینی غذالنمك یعنی آشامق (من بر منخول) ایلانکان بوغدای اونندن (والمواظبة) دخی زهددن چیغارور کشینی دایمچلق قیلماق (علی الادام) ادامغه یعنی ایکمك ایله آشالاتورغان نرسه‌کا ایت وقاتق کبی (واتخاذ ثوبین) دخی زهددن چیغارور کشینی ایکی لباس توتمق بر جنسدن مثلا ایکی کولمك توتماق کبی (واثاثین) دخی ایکی یورط جهازندن ایکی‌نی توتماق کبی (وجنس رفیع) دخی بلند جنسنی یعنی قیمتلی نرسه‌نی توتمق لباسدن وطعامدن وباشقه نرسه‌لردن (والاولی) آرتوق (المبالغة) مبالغه قیلماق یعنی بیك جهد قیلماق (فی التشدید) نفسینه قاتیلق قیلماقده لذتلرنی ترك قیلماق برله (تحامیا) صاقلانمق اوچون (عن الانس) مونسلنمکدن (بالدنیا) دنیا برله (وطول المکث) دخی اوزاق تورمقدن (للحساب) حساب اوچون (والحبس) محبوس بولماقدن (عن الجنة) جنتدن (واللوم) دخی شلته‌لی بولماقدن خدای تعالی حضورنده (والتعبیر) دخی عیبلی بولماقدن خدای تعالی حضورنده (والحرمان) دخی محروم بولماقدن (عن الدرجات العالیة) بلند مرتبه‌لاردن کیم بیریلور اول مرتبه‌لر زاهدلرکا (وهو) اول نفسکا قاتیلق قیلماق (المأثور) روایت قیلنمشدور (وورد) کیلدی (ح) حدیثده (لو کانت الدنیا) اکر دنیا بولسه (تعدل) برابر (عند الله) خدای تعالی قاشنده (جناح بعوضة) بر چبن قاناطینه (ماسقی) ایچرمس ایدی (کافرا) کافرکا (منها) دنیادن (شربة ماء) بر ایچملك صو (ح) حدیث (الدنیا) دنیا (ملعونة) لعنتلنمشدور (وملعون) دخی لعنتلنمشدور

(مَا فيهَا) اول دنياده بولغان نرسه (الَّا) مكر ملعون ايمس (مَا) شول نرسه (كَانَ) بولدى (لله) خداى تعالى اوچون (ثُمَّ) مونك صونكنده (الْحَالَاتُ الَّتى) شونداين حاللركيم بولور آلار (قَبلَ الْموْت) اولمدين ايلك (دُنيَا) آنك اسمى دنيادور (وَالَّتى) شونداين حاللركيم بولور آلار (بَعْدَه) اولمدين صونك (آخرَة) آنك اسمى آخرتدور (لٰكنَّ الْعبَادَةَ) ليكن عبادت (وَمَا لَابُدَّ منْه) دخى شول نرسه‌كيم چاره يوقدور بنده‌كا آندين آشامق وايچمك وكيمك كبى (فيهَا) عبادتده (مَعْدُودَةٌ) صانالمشدور (منَ الْاخرَة) آخرتدين (لخُروجهَا) بو نرسه‌لر خارج بولغان اوچون (عمَّا) شول نرسه‌دين (جَمع) جيدى خداى تعالى دنيا امرلرنى (فيمَا) شول آيتده‌كيم (وَرَدَ) كيلدى (ق) قرآنده (انَّمَا الْحيوٰةُ الدُّنْيَا) درستلكده دنيا تركلكى (لَعبٌ) اويندور (ولَهوٌ) دخى فائده‌سزلكدور (الآيَة) آيتنى آخرينه قدر اوقغل (فهى) بس اوشبو نرسه‌لركيم مذكوردور بو آيتده (دُنيَا) دنيادور (بأجْمَعهَا) بارچه‌سى (وَمَتَاعهَا) دنيانك متاعى (مَا) شول نرسه‌دور (جمع) جيدى خداى تعالى آنى (فيمَا) شول آيتده (وَرد) كيلدى (ق) قرآنده (زُيّن) زينت قيلندى (للنَّاس) آدميلر اوچون (حُبُّ الشَّهوَات) نفسانى بولغان شهوتلرنى سومك (الآيَة) آيتنى آخرينه قدر اوقغل (وَالشَّغْل) شغل‌لنمك (بهَا) دنيا برله (حُبُّ حظُوظهَا) دنيانك حظلرنى سومك (بَاطنًا) كونكل برله (وَتَحصيلُهَا) دخى دنيانك حظلرنى حاصل قيلماق (ظَاهرًا) ظاهرده (وَعلَاجُ حُبّهَا) دنيانى سومكنك علاجى يعنى دنيانى سومزسزلكنك طريقى (مَعْرفَةُ الرَّبّ) خداى تعالى‌نى طانمق (وَالنَّفْس) دخى نفسنى طانمق (وَشَرَفَ الْآخرَة) دخى آخرتنك شرافتنى طانمق (وَخَسَاسَةَ الدُّنيَا) دخى دنيانك خسيس وزبون لغنى بيلمك (وَالمُنَافَاة) دخى منافاتنى بيلمك (بَيْنَهُمَا) دنيا برله آخرت آراسنده يعنى دنيا برله آخرتنك جيلماس‌سزلغنى بيلمك

﴿الْبَابُ الْعشْرُونَ﴾ يكرمنچى باب (فى التَّوْحيد) خداى تعالى‌نى بيرلمكنى بيانده (وَالتَّوكُّل) دخى توكلنى بيانده (وَالْيَقين) دخى يقين‌نى بيانده (بسْم الله الرَّحمن الرَّحيم)

(أدْنى رُتَب التَّوحيد) توحيد مرتبه‌لرينك ايك تونى (مَحْضُ الْقوْل) ياالغز تيل برله ايتمك كلمهٔ توحيدنى‌كيم لا اله الا الله‌دور (وَهُوَ) بو ياالغز تيل برله ايتمك (النّفَاق) منافقلقدور (وَالْعيَاذُ) صغنماقلق (بالله) خداى تعالى‌كا دور (منْهُ) آندين (ولَايُفيدُ) فائده بيرمس بو ياالغزتيل برله ايتمك (الَّا) مكر فائده بيرور (عصْمَةَ الدَّم) نفسنى صاقلامقنى دنياده اولترلمكدين (وَالْمَال) دخى مالنى صاقلامقنى طالانمقدين (فوَرَدَ) چونكه كيلدى (ح) حديثده (فَاذَا قَالُوا) بس هرقچان ايتسه‌لر كلمهٔ توحيدنى (عَصَمُوا) صاقلى‌لر (منّى) مندين (دمَاءَهُم) نفسلرنى (وَاَموَالَهُم) دخى مال‌لارنى (ثُمَّ) مونك صونكنده ايكنچى مرتبه‌سى (التَّصديق) كونكل برله ايناماق اول كلمهٔ توحيدنك معناسينه (كَمَا) نيتاك حاصلدور بو تصديق (للعَامى) مؤمنلرنك عوامينه (وَالْمُتَكلّم) دخى علم كلام بيلكوچيكا (فهو) چونكه متكلم (لَايَتَميَّزُ) ممتاز بولماس يعنى آيرلماس عاميدين (الَّا) مكر آيرلور (بالحيلَة الدَّافعَة) دفع قيلغوچى حيله برله (تَشْويش الْمُبْتَدعَة) بدعت اهلرينك تشويش وشبهه‌لرنى (ويُفيدُ) فائده‌بيرور بو ايكنچى مرتبه (النَّجاة) خلاص بولماقنى (منَ الخُلود) منكى بولماقدين (فى النَّار) جهنمده (ثُمَّ) مونك صونكنده اوچونچى مرتبه‌سى (مُشَاهَدَةُ صُدُور الْكُلّ) بارچه نرسه‌لرنك صادر بولماغنى كورمك (منهُ تعالى) خداى تعالى‌دين (ويُفيدُ) فائده‌بيرور بو اوچونچى مرتبه (اعْتمَادَ الْقَلْب) كونكلنك طايانماقنى (عليه) خداى تعالى‌كا

(وانقطاعه) دخی کیسلمکنی (عمّا سواه تعالی) خدای تعالی کا باشقه نرسه‌دن (وهو) اوشبو خدای تعالی کا اعتماد قیلوب ما سوادن منقطع بولماق (التوکّل) توکلنك معناسی‌دور (ثمّ) مونك صونکنده دورتنچی مرتبه‌سی (رؤیة عدم ماسواه) خدای تعالی کا باشقه نرسه‌نك یوقلغنی کورمك یعنی ما سوانی یوق دیب بیلمك (ویفید) فائده بیره‌دور بو دورتنچی مرتبه (الاستغراق) مستغرق بولماقنی خدای تعالی شهودینه (والغیبة) دخی غائب وغافل بولماقنی (عن الغیر) خدای تعالی کا باشقه‌دن (وهو) اوشبو دورتنچی مرتبه (الفناء) فنادور (والالتفات الی الغیر) خدای تعالی کا باشقه‌غه التفات قیلماق (امّا) یا (لضعف الیقین) یقینی ضعیف بولغان اوچون (لتطرق الشّك) شك یول تابقان اوچون (وعدم الاستیلاء) دخی غیرکا التفات قیلماس سزلقنك سببی غالب بولمغان اوچون (علی القلب) کونکلکا (وامّا) یا ایسه (للضّعف الجبلّی) اصل خلقتنده وذاتنده ضعیف بولغان اوچون (کالجبان) غیرتسزلر کبی (مطیع الوهم) وهمکا اطاعت قیلغوچی (لا یطیق) طاقت قیلماس (البیتوتة) کیچ اوتکرمکا (فی بیت خال) آولاق یورطده (اوفیه) یا ایسه بولور اول یورطده (میّت) اولك (وادنی رتب التوکّل) توکل مرتبه‌لرینك اینك توبنی (ان یعتمد) طایانمق خدای تعالی کا (اعتماد الموکّل) موکلنك اعتماد قلماغی کبی (علی الوکیل) وکیل اوزرینه (للعلم) بیلکان اوچون اول توکّل قیلغوچی (بشفقته) خدای تعالی نك شفقتنی (وقدرته) دخی قدرتنی (وعلمه) دخی علمنی (ثمّ) مونك صونکنده توکلنك ایکنچی مرتبه‌سی اعتماد قیلماق خدای تعالی کا (اعتماد الطّفل) یاش بالانك اعتماد قیلماقی کبی (علی الامّ) آناسینه (وتفارق) آیرلور بو مرتبه (الاولی) اوّلکی مرتبه‌دن (بعدم الالتفات) التفات قیلماس سزلق برله (علی الاعتماد) اوزینك اعتماد قیلماغینه (استغراقًا) مستغرق بولغان اوچون (بالامّ) آناسینه (وترك التّدبیر) دخی تدبیرنی ترك قیلماق برله (فتلك) بس بو اوّلکی مرتبه (لاتنافیه) منافی ایمسدور تدبیرکا (بالطّریق الّذی رسمه) خدای تعالی بیورغان طریقچه (ثمّ) مونك صونکنده اوچونچی مرتبه‌سی (ان یکون) بولماق (کالمیّت) اولك کبی (بین یدی الغسّال) یوغوچونك آلدنده (وتفارق الثّانیة) آیرلور بو اوچونچی مرتبه ایکنچی مرتبه‌دن (بترك السّؤال) سؤال قیلماس سزلق برله (مطلقًا) کیرك خدای تعالی‌دن بولسون اول سؤال کیرك مخلوقدن (فتلك) بس بو ایکنچی مرتبه (انّما تنافیه) درستلکده منافی بولور سؤالغه (من غیره تعالی) خدای تعالی کا باشقه‌دن (وهی) بو اوچونچی مرتبه (اندر) زیاده آزدر (وقوعًا) وقوع یوزندن (وبقاء) دخی بقا یوزندن (ثمّ) مونك صونکنده (الثّانیة) ایکنچی مرتبه (ثمّ) مونك صونکنده نادردور (الاولی) اوّلکی مرتبه (ولابدّ) یوقدور چاره بنده‌کا (منه) توکلدن (فورد) چونکه کیلدی (ق) قرآنده (وعلی الله) خدای تعالی کا (فتوکّلوا) بس توکّل قیلنکز ای بنده‌لر (ان کنتم) اکر بولسانکز (مؤمنین) اینانغوچیلر (ق) قرآنده (ومن یتوکّل) بر کیمسه توکّل قیلسه (علی الله) خدای تعالی کا (فهو حسبه) بس خدای تعالی آنکا کافیدور (ح) حدیث (لو توکّلتم) اکر توکل قیلسانکز (علی الله) خدای تعالی کا (حقّ توکّله) آنکا کامل توکل برله (لرزقکم) هر آینه رزقلندرور سزنی (کما) نیتاك (یرزق) رزقلندرور (الطّیر) قوشنی (وایضًا) ینه‌ده بولغوچیدور (فیه) توکلده (التّفرغ) فارغ بولماق (للعبادة) عبادتکا (عن الالتفات) کونکلنك التفات قیلماقندن رزقنی تحصیل قیلماغه (وایضًا) ینه (لایتغیر)

اوزكرمس (المقدر) تقدير قيلنمش رزق (المقسوم) بولنمش (فورد) چونكه كيلدى (ح) حديثده (الرزق) بارچه آدميلر وحيوانلرنك رزقى (مقسوم) بولنمشدور ازلده (مفروغ) فراغت بولنمشدور (ح) حديث (اربع) دورت نرسه باردور (فرغ منهن) فارغ بولندى آلاردن يعنى ازلده آلارمقرر بولدى (الخلق) برسى صورت ظاهره‌دور (والخلق) ايكنچسى خلق، خويدور (والاجل) اوچونچسى اجلدور (والرزق) دورتنچسى رزقدور (وايضا) ينه‌ده (المطلوب) مقصود رزقدن (هو) اول مقصود (العدة) قادر بولماق (على الطاعة) طاعت وعبادتكا (وهو تعالى) حال بوكيم خداى تعالى (قادر) قادردور (على اعطائها) اول قوتنى بيرمكا (بسبب) سبب برله (حاصل) حاصلدور اول سبب (بالطلب) طلب برله (او دون الطلب) يا ايسه طلبدن باشقه (او دون السبب) يا ايسه بيرور اول قوتنى سببدن باشقه (والموت) اولمك (جوعا) اچلك برله (مقدر) تقدير قيلنمشدور (ايضا) ينه (كالموت) اولمك كبى (شبعا) طوقلق حالنده (وايضا) ينه‌ده (الصلاح) توزكلك (مستور) اورتلمشدور (وايضا) ينه‌ده (انه) درستلكده خداى تعالى (ضمن) ضامن بولدى (الرزق) رزقنى (بلا تعليق) معلق قيلمايىنچه كسبكا (فورد) چونكه كيلدى (ق) قرآنده (وما من دابة) يوقدور هيچ حيوان (فى الارض) يبرده (الا) مكر (على الله) خداى اوزرينه‌در (رزقها) آنك رزقى (فما اقبح) بس نى قباحت (من) شول كيمسه (يثق) اشانور (على سوق) بازارچيغه (يعد) وعده قيلور اول (الاقراض) بورچ بيرمكنى (او الضيافة) يا ايسه ضيافت قيلماقنى (ولا يثق) اشانماس (على ضمانه تعالى) خداى تعالى‌نك ضامن بولماغينه (وايضا) ينه‌ده (لافائدة) يوقدور فائده (فى الطلب) رزقنى ايستمكده (الا المذلة) مكر حاصلدور خورلق (وضياع الوقت) دخى وقتنك ضايع بولماغى (وايضا) ينه‌ده (الحيوة) تركلوك (فى الاستقبال) كيلاچك زمانده (مشكوك) شكلى دور (والموت) اولم (متيقن) شكسزدور (والاستعداد) حاضرلنمك (للمتيقن) شكسز بولغان نرسه اوچون (اولى) آرتوقدور (بخلاف الثواب والعقاب) ثواب ايله عقابنك خلافنچه يعنى بولارنى رزقغه قياس قيلنمس بوطريقچه نيناك رزق مقدر آنى تحصيلكا حاجت يوق شونك كبى ثواب ايله عقابده مقدر بس ثوابنى تحصيلكا وعقابدن صاقلانمغه حاجت يوق ديب (لورود الاوامر والنواهى) امرلر دخى نهى‌لر كيلكان اوچون (وتعليقهما) دخى بو ايكسى باغلانغان اوچون (على العمل) عمل اوزرينه (واما ما) اما اول آيت كيم (ورد) كيلدى (ق) قرآنده (وابتغوا) ايستنكز (من فضل الله) خداى تعالى‌نك فضلندن (فالعلم والثواب) بس مراد اول فضل برله علم ايله ثوابدور (او) يا ايسه مراد فضل برله رزق ليكن (هو) اول امر (امر اباحة) اباحت امريدور ﴿ولا ينفيه﴾ منافى بولماس توكلكا يعنى يبرمس توكلنى (الكسب) كسب (لانه) چونكه توكل (عمل الباطن) كونكلنك عمليدور (فان كان الكسب) بس اگر بولسه كسب (مقطوعا به) جزم قيلنمش بوطريقچه كيم مسبب آندن باشقه حاصل بولماس (بارتباط المسبب) مسببنك اول سببكا باغلانمغى سببلى (لسنته تعالى) الله تعالى‌نك سنتى جارى بولغان اوچون بو طريقچه كيم اول سببدن باشقه مسبب بولماس (كمد اليد) قولنى صوزماق كبى (للطعام) طعامكا (والوقاع) جماع قيلماق كبى (للولد) بالا اوچون (وبث البذر) دخى اورلق ايكمك كبى (للحصاد) اورمق اوچون (فالترك) بس بو سببلرنى ترك قيلماق (خطاء) خطادور (فورد) چونكه كيلدى

(ق) قرآنده (ولن تجد) هر كيز تابماس سن (لسنة الله) خداى تعالى نك عادتينه (تبديلاً) آلشدرمقنى (وان كان مظنوناً) اكر سبب كمانلى بولسه بوطر يقچه مسببنك آندن باشقه حاصل بولماغى احتماللى بولسه (بعدم حصول المسبب دونه) سببدن باشقه مسبب حاصل بولمغان اوچون (غالباً) كوب وقتده اما جائز مسببنك حاصل بولماغى سببدن باشقه (كحمل الزاد) آزق كوترمك كبى يعنى آزق آلماق كبى (للسفر) سفر اوچون (فى البوادى) صحرالرده (فكذلك) بس بو تقديرده دخى سببنى ترك قيلماق خطادور (لانه) چونكه آزق آلماق سفر اوچون (سنة الاولين) اولكى عزيزلرنك عادتى (لكنه) ليكن آزق آلماس سزلق سفر اوچون (يجوز) جائزدور (ان ارتاضت النفس) اكر نفسنى رياضت قيلغان بولسه (وصبرت) دخى صبر قيلسه (عن الطعام) طعامدن (اسبوعاً) بر هفته (اومااقرب منه) يا بر هفته كا ياقن (دون الشغل) يعنى صبر قيلسه كونكلى شغللنمكدن باشقه (عنه تعالى) خداى تعالى دن (وقدرت) دخى قادر بولسه نفسى (على الاقتيات) رزق لانمغه (بالحشيش) بچن برله (واما) اما اول آيتكم (ورد) كيلدى (ق) قرآنده (وتزودوا) يول آزغنى آلنكز (فزاد الآخرة) بس مراد آندن آخرت آزغى (لقرينة) دلالت قيلغان اوچون خداى تعالى نك بو سوزى (فان خير الزاد التقوى) بس درستلكده يخشى آزق تقوادور (او) ياايسه (هو) اول وتزودوا ديكان سوز (امر) امردور (لقوم) شول قومكا كيم (كانوا يقصدون) قصد قيلور بولديلر (الحج) حجنى (بلا زاد) آزقسز (اتكالاً) طايانوب (على الناس) آدميلركا يعنى آلارنك طعام بيرمكينه (ويؤذون) ايذا بيره لر ايدى آدميلركا (بالالحاح) مبالغه قيلماق برله (فى السؤال) آدميلردن صورامقده (والا) اكر نفسى رياضت قيلغان بولماسه وطعامدن صبر قيلماسه (فحرام) بس آزقسز سفر قيلماق حرامدور (لانه) چونكه آزقسز سفر قيلماق (سعى) جهد قيلماقدور (فى الهلاك) هلاك لكغه (وان كان موهوماً) اكر سبب موهوم بولسه بوطر يقچه مسببنك آندن باشقه حاصل بولماس سزلغى بعيد بولسه (كالاستقصاء) كامل جهد قيلماق كبى (فى دقايق التدبير) كسب تدبيرينك دقيقلرنده (فهو) بس بو موهوم بولغان سبب برله شغللنمك (ينافيه) توكل كا منافيدور يعنى توكلنى يبرور (لانه) چونكه بو سبب كا يابشمق (غاية الحرص) دنياغه حريص بولماقنك نهايتى دور (ويستغنى) فنوا طلب قيلور (الغرب) خاتون سز كشى (القلب) كونكلدن (فيختار) بس اختيار قيلور (الكسب) كسبنى (بنية التصدق) صدقه بيرمك نيتى برله (والاعانة) دخى ياردم قيلماق نيتى برله (على البر) احسان قيلماغه (والتحامى) دخى صاقلانمق نيتى برله (عن الشغل) مشغول بولماقدن (عنه تعالى) خداى تعالى دن يعنى خداى تعالى نك ذكرندن محروم بولماقدن (بالالتفات) غيركا التفات قيلماق برله (والترك) دخى ترك قيلور اول خاتونسز كشى كسبنى (لشغل الكسب) كسب شغللندوركان اوچون (عنه تعالى) خداى تعالى دن يعنى خداى تعالى نك ذكرندن محروم قيلغان اوچون (والانقطاعه) دخى كيسلكان اوچون بو كسبنى ترك قيلغوچى بارچه نرسه دن توجه قيلغانى حالده (اليه تعالى) خداى تعالى صارى (ويعرف) معلوم بولور كسبنى اختيار قيلماق ياتركنى اختيار قيلماق بو نيتلر برله (بعدم التغير) حالى اوزگرمس سزلك برله (لفقد المال) مال بولمغان اوچون (وكذا) اوشبو كسب كبى (التزود) آزق آلماق خاتونسز كشيكا (ونحوه) دخى بونك اوخشاش (ويكسب) كسب قيلور (المعيل) جماعتلى كشى (كما) نيتاك (روى) روايت

قیلندی (عَنِ الصّدّیق رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ) حضرت ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه‌دن (وَلَا یُکَلِّفُ) تکلیف
قیلماس (الْعِیَالَ) جماعتنی یعنی جماعتینه بیورمس صبر قیلماق برله آچلق اوزرینه بلکه آلارنی طویدرمق
اوچون کسب قیلور (اِلَّا) مکر (اَنْ یُسَاعِدَهُ) بو کیم موافقت قیلسه جماعتی آنکا توکل قیلماقده (وَلَا الْاِدِّخَارُ)
دخیده منافی ایمس توکل‌کا ذخیره قیلماق یعنی آزق حاضرلمك (لِمَا دُوْنَ الْاَرْبَعِیْنَ) قرق کوندن کیم اوچون
(مِنَ الْغَرِیْبِ) جماعتسز کشیدن (وَاخْتُلِفَ) اختلاف قیلندی (فیه) قرق کون اوچون ذخیره قیلماقده (وَالتَّحْقِیْقُ)
تحقیق سوز بو دور (اَنَّ الْفَضْلَ) درستلکده فضیلت توکلده (لِقَصْرِ الْاَمَلِ) املنك قصقالغی اوچون (وَمِیقَاتُ
الْکَلِیْمِ عَلَیْهِ السَّلَامُ) اما قرار بیرمك قرق کوننی موسی کلیم الله علیه السلام اوچون (لَیْسَ لِلْاَمَلِ) طول امل
اوچون ایمس (بَلْ لِاسْتِحْقَاقِ نَیْلِ الْمُرَادِ) بلکه مرادغه ایرشمکا مستحق بولماق اوچون (عَلٰی مَا) شول نرسه اوزرینه
(هُوَ) اول (السُّنَّةُ الْاِلٰهِیَّةُ) خدای تعالی‌نك عادتیدر (فِی تَدْبِیْرِ الْاُمُوْرِ) امرارنی تدبیر قیلماقده (کَمَا)
نیتاك خدای تعالی‌نك بو عادتی جاری بولدی (فِی صَیْرُوْرَةِ الْجَنِیْنِ) رحم مادرده منی‌نك بولماقی قرق کونده
(نُطْفَةً) نطفه (وَعَلَقَةً) دخی اویشمش قان بولماغی ایکنچی قرق کونده (وَمُضْغَةً) دخی ایت کیساکی بولماغی
اوچونچی قرق کونده (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ح) حدیث قدسیده (خَمَّرْتُ) قامر قیلدوم (طِیْنَةَ آدَمَ) آدم علیه
السلامنك بالچغنی (بِیَدِیْ) اوزمنك قدرتم برله (اَرْبَعِیْنَ صَبَاحًا) قرق کونده (وَمِنْهُ) بوندن (یُؤْخَذُ) آلنور
قرق کون (فِی الرِّیَاضَةِ) ریاضتده یعنی مشایخ‌نك اربعین‌لری یعنی جله‌لری موندن مأخوذدور (وَلِلسَّنَةِ)
بر یل اوچون ذخیره قیلماق توکل‌کا منافی ایمس (مِنَ الْمُعِیْلِ) جماعتلی کشیدن (تَطْیِیْبًا) خوش قیلماق اوچون
(لِقُلُوْبِ الضُّعَفَاءِ) ضعیف‌لرنك کونکل‌لرنی (کَمَا هُوَ الْمَرْوِیُّ) نیتاك کیم روایت قیلندی بر یل اوچون ذخیره
قیلماق پیغامبر علیه السلامدن (بِخِلَافِ مَا فَوْقَهَا) بر یلدن آرتق‌نك خلافنچه یعنی بر یلدن زیاده اوچون ذخیره
قیلماق توکل‌کا منافیدور (وَیَتْرُكُ) قویار (الْمُضْطَرِبُ) کونکلی تشویشلنکوچی کیمسه (طَرِیْقَ التَّوَکُّلِ) توکل
یولنی (بِالْاِدِّخَارِ) ذخیره قیلماق برله (لِاَنَّ الْغَرَضَ) چونکه مقصود (صَلَاحُ الْقَلْبِ) کوکلنك توزکلکی (وَلَا مُبَاشَرَةُ
اَسْبَابٍ) دخی‌ده توکل‌کا منافی ایمسدور شوندایِن سببلرکا یابشمق کیم (تَدْفَعُ) ییرور اول سببلر (الضَّرَرَ)
ضررنی (اِنْ کَانَ مَقْطُوْعًا بِهِ) اکر بولسه اول سببلرنك ضررنی ییرمکی شکسز (اَوْ مَظْنُوْنًا) یا ایسه کمانلی
(کَالتَّحَرُّزِ) صاقلانمق کبی (عَنِ النَّوْمِ) یوقلامقدن (فِی مَکْمَنِ السِّبَاعِ) یرتقچ حیوانلر بولغوچی اورنده (وَمَمَرِّ
السَّیْلِ) دخی تاشو صوی آقه تورغان ییرده (وَتَحْتَ الْحَائِطِ الْمَائِلِ) دخی یقلورغه میلان قیلغان دیوار توبنده
(لِاَنَّ التَّعَرُّضَ لِلْهَلَاكِ) چونکه اوزنی هلاکغه عرض قیلماق (مَنْهِیٌّ) طیلمشدور (عَنْهُ) آندن (بِخِلَافِ الْمَوْهُوْمِ)
ضررنی ییرمکی وهمی بولغان سببنك خلافنچه یعنی اول سببکا یابشمق توکل‌کا منافیدور (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی
(ح) حدیثده (فِی وَصْفِ الْمُتَوَکِّلِیْنَ) توکل قیلغوچیلرنك وصفنده (لَا یَکْتَوُوْنَ) داغ قیلماس‌لر (وَلَا یَسْتَرْقُوْنَ)
دخی افسون اوقماسلر (اِلَّا فِی اَذَی النَّاسِ) یعنی ضررنی ییرمکده سببکا یابشور مکر یابشماس آدمیلردن ایرشکان
ایذاده (فَالْاَوْلٰی) بس آرتوق (فیه) آدمیلرنك ایذاسنده (الصَّبْرُ) صبر قیلماق (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ق)
قرآنده (فَاتَّخِذْهُ) بس توت خدای تعالی‌نی (وَکِیْلًا) وکیل ایتوب یعنی آنکا توکل قیل (ق) قرآن (وَلَنَصْبِرَنَّ)

هر آینه صبر قیله‌مز (علی ما آذیتمونا) شول نرسه اوزرینه کیم رنجته‌سز بزنی (ق) قرآن (دع) قوی (أذیهم) آلارنك رنجتمکنی (وتوکل علی الله) توکل قیل خدای تعالی کا (بخلاف اذی السباع) یرتقچ حیوانلارنك ایذاسینك خلافیچه چونکه آلارنك ایذاسنی دفع قیلماس سزلق توکلدن ایمس (فیأخذ) بس آلور (السلاح) قورالنی (فورد) چونکه کیلدی (ق) قرآنده (ولیأخذوا) آلسونلر (اسلحتهم) قورال‌لارنی (ویعقل) باغلار (البعیر) توه‌نی (فورد) چونکه کیلدی (ح) حدیثده (اعقلها) باغله توه‌نی (وتوکل) صنکره توکل قیل (علی الله) خدای تعالی کا (ویسد الباب) باغلار ایشکنی (غیر مستقص فی الحفظ) مالنی صاقلامقده بیك جهد قیلماینچه مثلا ایشککا بردن آرتوق بیکلاوچ قویماس (ولا یحفظ) صاقلامس (متاعا) شوندایین مالنی کیم (یحرص) حریص بولور (فیه) اول مالده (السارق) اوغری (بل) بلکه (یقتصر) قصقارتور صاقلامقده (علی ما) شول نرسه اوزرینه (لابد) یوقدور چاره بنده‌کا (منه) آندن (ککوز) کوکشین کبی (ورکوة) قومغان کبی (وجراب) کیسمك کبی (وسلاح) قورال کبی (ویغتم) قایغورور (ان سرق) اکر مالی اورلانسه (لمعصیة السارق) اوغری کناهلی بولغان اوچون (وتعرضه) دخی اول اوغری اوزنی عرض قیلغان اوچون (للعقاب) عذابغه (لا) قایغورماس (لنقص المال) مالی کیمکان اوچون (بل) بلکه (یفرح) شادلانور (به) اول مالی کیمکان سببلی (لما فیه صلاحه) مالینك کیممکنده آنانك تورزلکی وآنکا خیریت بولغان اوچون (تحسینا) کورکام قیلغان اوچون (للظن) کمان‌نی (به تعالی) خدای تعالی کا (ویشکره تعالی) شکر قیلور خدای تعالی کا (علی جعله مظلوما) آنی مظلوم قیلغان اوچون (لا ظالما) ظالم قیلمغان اوچون (ونقص دنیاه) دخی دنیاسی کیم بولغان اوچون (لا) کیم بولمغان اوچون (دینه) آنانك دینی (ولا یبالغ) بیك جهد قیلماس (فی الطلب) اوغرلنغان مالنی ایستمکده (وسوء الظن) دخی یاوز کمان قیلماقده (بالمسلم) مسلمانغه (والاولی) آرتق (ان یعفو) عفو قیلماق یعنی کیچمك (ویحل) دخی حلال قیلماق (فهو) چونکه اول اوغرلانغان مالنی کیچمك (صدقة) صدقه‌دور (ان کان) اکر بولسه اوغرلاغوچی (فقیرا) فقیر (والا) اکر فقیر بولماسه (فاغناء) بس اوغرنی مونکسز قیلماق (عن المعصیة) کناهدن (وعمل) دخی اول کیچمك عمل قیلماقدور (بما) شول حدیث برله (ورد) کیلدی اول حدیث (انصر) نصرت بیر (اخاك) قرنداشنکا (ظالما) کیرك ظالم بولسون (او مظلوما) یا ایسه مظلوم بولسون (وینویه) نیت قیلور عفونی وکیچمکنی (لیثاب) ثوابلی بولماق اوچون (وان لم یسرق) اکر مالی اوغرلانمسه‌ده یعنی نیت قیلور شونی کیم اکر مالم اوغرلانسه آنی عفو قیلورم دیب بس اوشبو تقدیرده مالی اوغرلانمسه‌ده ثوابلی بولور (کما) نیتانك ثواب حاصل بولور (فی ترك العزل) عزلنی ترك قیلماقده یعنی منی‌نی خاتون رحمنه قرار قیلماقده اکرچه بالا بولماسه‌ده (فورد) چونکه کیلدی (فیه) عزلنی ترك قیلماقده (ثواب ولد) شونداین بالانك ثوابی (کبر) اولوغ بولدی (وقتل) دخی اولتورولدی (فی سبیله تعالی) خدای تعالی یولنده یعنی شهید بولدی (فلا یأخذ) بس آلماس اوغرلانغان مالنی صدقه‌نیتنی قیلغان صونك (لو اتی به) اکر کیلتر ولسه اول مال یعنی اوغری کیلتورسه قایتوب آلماس چونکه الله تعالی یولینه صدقه قیلغان نرسه‌نی قایتوب آلماق مستحسن وکورکام ایمسدر (وان جاز الاخذ) اکرچه آلماغی

درست بولسه ده (لاَنَّ النِيَّةَ) چونكه صدقه‌نى نيت قيلماق (لاَ تُخْرِجُ الْمِلْكَ) ملكنى يعنى مالنى خارج قيلميدر رمال ایاسینك ملكندن (ولاَ) دخيده منافى ايمسدور توكل‌كا (ازَالَةُ الضَّرَرِ) ضررنى يبرمك (الْمَقْطُوعِ بِهِ) شكسز معلوم اول يبرمك (كَالشُّرْبِ) صو ايچمك كبى (لِدَفْعِ الْعَطَشِ) صوسزلقنى يبرمك اوچون چونكه صو ايچمكنك صوسزلقنى يبرمكى شكسز معلوم (وَالْمَظْنُونِ) دخى ظنى‌لى بولسه اول يبرمك (كَالْحِجَامَةِ) حجامت قيلماق كبى چونكه حجامتنك آورونى يبرمكى ظن‌لى (وَالْاِسْهَالِ) دخى مسهل نى ايچمك كبى (بِخِلاَفِ الْمَوْهُومِ) وهمى بولغان سببلرنك خلافنچه يعنى اول سببلركا يابشمق توكل‌كا منافيدور (كَالرُّقْيَةِ) افسون اوقماق كبى (وَالطِّيَرَةِ) دخى بر نرسه‌دن شوملانمق كبى (وَالتَّرْكُ) ضررنى يبرگوچى سببلرنى ترك قيلماق (حَرَامٌ) حرامدور (فِى الْمَقْطُوعِ بِهِ) ضررنى يبرمكى قطعى بولغان سببده (دُونَ الْمَظْنُونِ) ضررنى يبرمكى ظن‌لى بولغان سببنى ترك قيلماق حرام ايمس (فَتَرْكُ الدَّوَاءِ) چونكه دوانى ترك قيلماق كيم اول دواظنى‌لى بولغان سببلر جمله‌سندن ايدى (مَأْثُورٌ) روايت قيلنمشدور (لِمَعْرِفَةِ عَدَمِ النَّفْعِ) فائده قيلماس‌سزلغى معلوم بولغان اوچون (بِالْمُكَاشَفَةِ) كشف برله (اَوْ لِكَوْنِ الْمَرَضِ) يا ايسه بولغان اوچون مرض (مُزْمِنًا) ايسكى (اَوِ الْعِلاَجِ) يا ايسه علاجنك فائده قيلماغى (مَوْهُومًا) وهملى بولغان اوچون (كَالْكَىِّ) داغ قيلماق كبى يعنى قزدرمق كبى (اَوْ لِلشُّغْلِ) يا ايسه مشغول بولغان اوچون مريض (عَنْهُ) دوا قيلماقدن (بِخَوْفِ الْعَاقِبَةِ) خوف خاتمه برله (وَعِلْمِهِ تَعَالَى) دخى مشغول بولغان اوچون بونك برله كيم خداى تعالى بيله‌دور آنك حالنى مثلا شول كيمسه كبى كيم ايلتورلر آنى پادشاه حضورينه اولتورمك اوچون ايتسه‌لر آنكا سن آچ طعام حاضر طعامدن تناول قيل ديب بس اول كيمسه ايتور من آچلق المندن مشغول اولمك خوفى برله ديب (اَوْ لِقَصْدِ تَطْوِيلِهِ) يا ايسه دوانى ترك قيلماق اول مريض قصد قيلغان اوچون مرضنى اوزون قيلماقنى (لِنَيْلِ الْاَجْرِ) ثوابغه ايرشمك اوچون (بِالصَّبْرِ) مرضغه صبر قيلماق برله (اَوْ تَكْفِيرِ) يا ايسه بتورمك اوچون (الذُّنُوبِ) كناهلرنى (اَوِ امْتِحَانِ النَّفْسِ) يا ايسه نفسنى صناماق اوچون (اَوْ طُغْيَانِهَا) يا ايسه نفسنك سركشلكى اوچون (فِى الصِّحَّةِ) بدننى صحت زمانده (بِتَضْيِيعِ الْوَقْتِ) اول نفسنك طغيانى وقتنى ضايع قيلماق برله (بِالتَّنَعُّمِ) نعمتلنمك وعيش وعشرت برله (وَتَأْخِيرِ الْخَيْرَاتِ) دخى خيرلرنى كيچكتورمك برله (لِتَطْوِيلِ الْاَمَلِ) تركلك اميدنى اوزون قيلغان اوچون (وَالْاَوْلَى) آرتوق توكلده (الْاِخْفَاءُ) مرضنى ياشرمك (صَبْرًا) بلاغه صبر قيلماق اوچون (اَوْ رِضًا) يا ايسه راضى بولماق اوچون (وَتَحَامِيًا) دخى صاقلانمق اوچون (عَنِ الشِّكَايَةِ) شكايت قيلماقدن (اِلاَّ) مگر اظهار قيلور مرضنى (عَلَى سَبِيلِ الْحِكَايَةِ) حكايت طريقنچه (لِقَصْدِ الْعِلاَجِ) علاجنى قصد اوچون (لِلطَّبِيبِ) طبيبغه اظهار قيلور (اَوْ تَعْلِيمِ) يا ايسه غيركا اوگرتمكنى قصد اوچون (حُسْنِ الصَّبْرِ) كوركام صبرنى (بِالْكِنَايَةِ) كناية طريقى برله (وَهُوَ) بو كوركام صبرنى اوگرتمك (مِنَ الْمُقْتَدَى) حاصلدور مقتدى وايرلمش كيمسه‌دن (اَوْ اِظْهَارِ الْعَجْزِ اِلَيْهِ تَعَالَى) يا ايسه مرضنى اظهار قيلور اظهار قيلماق اوچون خداى تعالى‌كا عجزنى (وَهُوَ) بو نيت برله مرضنى اظهار قيلماق حاصلدور (مِنَ الْقَوِىِّ) دينده قوتلى كيمسه‌دن (فَالنِّيَّةُ) بس نيت (مُرَخِّصَةٌ) رخصت بيركوچيدور مرضنى اظهار قيلماغه

(والاصل

(وَالْأَصْلُ) اصل (فيه) توكلده (الْيَقِينُ) شكسزلك (وَوَرَدَ) كيلدى (ح) حديثده (مَنْ كَانَ) هر كيمسه بولسه (غَرِيزَتُهُ) آنلك طبيعتى (الْعَقْلُ) عقل (وَسَجِيَّتُهُ) دخى آنلك عادتى بولسه (الْيَقِينُ) ديندە شكسزلك (لَمْ تَضُرَّهُ) ضرر بيرمس آنكا (الذُّنُوبُ) كناهلر (ح) حديث (مِنْ أَفْضَلِ مَا أُوتِيتُمْ) سزلركا بيرلكان نعمتلرنك زياده آرتغى (الْيَقِينُ) يقيندور (وَعَزِيمَةُ الصَّبْرِ) دخى صبرده استقامتدور (وَهُوَ) يقين‌نك معناسى (عَدَمُ الشَّكِّ) شك‌نك يوقلغى ما جاء به النبى عليه السلامده (عِنْدَ الْمُتَكَلِّمِ) علم كلام اهل‌لرى قاشنده (وَالْاِسْتِيلَاءُ) يقين‌نك معناسى غالب بولماق (عَلَى الْقَلْبِ) كونكلكا (فِى عِلْمِ الْآخِرَةِ) آخرت علمينك اهل‌لرى قاشنده (قِيلَ) ايتلدى آخرت عالم‌لرى قاشنده (ضَعُفَ) ضعيف بولدى (يَقِينُ فُلَانٍ) فلان كشينك يقينى (فِى الْمَوْتِ) اولمده (مَعَ عَدَمِ الشَّكِّ) شك يوق بوله توروب (فيه) اول اولمده (وَقَوِىَ) دخى ايتلدى اوشبو آخرت عالم‌لرى قاشنده قوتلى بولدى فلان كيمسه‌نك يقينى (فِى الرِّزْقِ) رزقده (مَعَ الشَّكِّ فيه) رزقنك ايرشمكنده شك بوله توروب (وَمَجَارِيهِ) يقين يورى تورغان اورنلر (كُلَّمَا) هر اول نرسه كيم (جَاءَ بِهِ) كيلتوردى آنى (الشَّرْعُ) شريعت صبر وزهد وورع كبى (وَالْأُصُولُ) دخى يقين يورى تورغان اورنلر شريعتنك اصل‌لرى كيم آلار دورتدور برسى (التَّوْحِيدُ) خداى تعالى‌نى بيرلمك كيم آنده يقين ضرورى (وَبُلُوغُ الرِّزْقِ) ايكنچى رزقنك ايرشمكى كيم آنده دخى يقين كيرك (وَالْجَزَاءُ) اوچونچى جزانك مترتب بولماغى عمل‌لركا كيم آنده دخى يقين‌دن چاره يوق (وَالْاِطِّلَاعُ عَلَى الْأَحْوَالِ) دورتنچى خداى تعالى‌نك مطلع بولماغى بنده‌لرنك حال‌لرينه (وَالْجَدْوَى) يقين‌نك فائده‌سى (عَدَمُ الْاِلْتِفَاتِ) التفات قيلماس سزلق (اِلَى الْمُسَخَّرَاتِ) مخلوقلرغه (وَالْاِجْمَالُ فِى الطَّلَبِ) دخى يقين‌نك فائده‌سى رزقنى ايستمكده آرتق سعى وجهد قيلماس سزلق (مَعَ تَرْكِ التَّأَسُّفِ) اوكنمكنى قويماق برله (عَلَى الْفَوَاتِ) دنيا امرندن حاصل بولمغان نرسه‌كا (وَالْاِقْدَامُ) دخى يقين‌نك فائده‌سى توبه قيلماق (عَلَى الطَّاعَةِ) طاعت وعبادتكا (مَعَ الْاِمْتِنَاعِ) طيلماق برله (عَنِ الْمَعْصِيَةِ) كناهدن (وَالْمُبَالَغَةُ) دخى زياده جهد وسعى قيلماق (فِى اِصْلَاحِ الظَّاهِرِ) ظاهرنى توزوك قيلماقده (وَالْبَاطِنِ) دخى باطننى توزوك قيلماقده ❁

❁ الخاتمة فى المحبة والسلوك ❁

كتابك خاتمه‌سى محبتنى بيانده دخى سلوكنك طريقنى بيانده (بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ وَوَرَدَ) كيلدى (ق) قرآنده (اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ) اكر بولسانكز سزلر خداى تعالى‌نى سوكوچى (فَاتَّبِعُونِى) بس ايرنكز منكا (يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ) تاكيم سورسزلرنى خداى تعالى (ح) حديث (لَا يُؤْمِنُ اَحَدُكُمْ) مؤمن بولماس سزنك هيچ برنكز ايمان كامل برله (حَتّٰى يَكُونَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ) بولغانغاچه خداى تعالى دخى آنلك پيغمبرى (اَحَبَّ) سوكلى راك (اِلَيْهِ) آنلك اوزرينه (مِمَّا سِوَاهُمَا) بو ايكيسينه باشقه بولغان نرسه‌لردن (وَالْمَحَبَّةُ) محبت (اَعْظَمُ الْمَقَامَاتِ) مقاملرنك زياده اولوغى (وَاَهَمُّ الْمُهِمَّاتِ) كيركلى بولغان نرسه‌لرنك زياده كيركلسى (وَهِىَ) اول محبت‌نك معناسى (مَيْلُ النَّفْسِ) نفسنك ميل قيلماغى (اِلَى الْمُوَافِقِ لَهَا) نفسكا موافق بولغان نرسه‌كا (وَلَا لَذَّةَ) يوقدور هيچ لذت (اَعْظَمُ) اولوغ (مِنْ

محبّته تعالی) خدای تعالی نك محبتندن (ومعرفته) دخی خدای تعالی نی طانمقدن (فالأدنی) چونکه لذتلرنك اینك
کیمی (المطعم) طعام لذتیدور (ثمّ المنکح) مونك صونکده آندن بلندی جماع لذتیدور (ثمّ الجاه) صنکره
آندنده بلندی مرتبه لذتیدور (ثمّ العلم) صنکره آندنده بلندی علم لذتیدور (ویعرف) معلوم بولور لذت
مرتبه‌لرینك ترتیبی (بترك الأدنی) توبن‌نی قویماق برله (واستحقاره) دخی آنی خور کورمك برله (عند وجدان
الأعلی) آندن بلندمرتبه‌نی تابقانده مثلا طعامنی ترك قیلور جماع میسر بولغانده (واستکراه البعض) بعضی
کشیلرنك مکروه کورمکی (العلم) علمی (للنقص) اول مکروه کورکوچینك نقصانی اوچوندور (کاستکراه
المریض) آورو کشینك مکروه کورمکی کبی (المطعم) طعامنی (والصبی) صبی‌نك مکروه کورمکی کبی
(المنکح) جماعنی (والعلم به تعالی) خدای تعالی نی بیلمك (أشرف العلوم) علم‌لرنك زیاده شریفیدور (فشرفه)
چونکه علمنك شرافتی (بشرف المعلوم) معلومنك شرافتی سببلی البته شك یوق خدای تعالی بارچه نرسه‌اردن
شریف بس خدای تعالی‌کا متعلق بولغان علمده بارچه علم‌اردن شریف (ومن ثمّه) علمنك شرافتی معلومینك
شرافتی سببلی بولغان اوچون (یکون) بولور (الفتوی) فتوی علمی (أشرف) شریفراك (من الخیاطة) تیکمك
علمندن (والرؤیة) خدای تعالی نی کورمك (ألذّ) لذتلی‌راکدور (منه) خدای تعالی نی بیلمکدن (لازدیاد
الکشف) کشف آرتق بولغان اوچون (فیها) کورمکده (فاللذّة) بس لذت (باعتباره) کشف اعتباری برله (هذا)
حفظ قیل بونی (وسببها) محبتنك سببی (الکمال) کمال‌دور یعنی بر نرسه‌نی سومکنك سببی اول نرسه‌نك کامل
بولماغی (فهو) چونکه کمال (محبوب طبعًا) سوکلی‌دور بالطبع (ومن ثمّه) اوشبونك اوچون (أحبّ) سوکلی
بولدی (العالم) عالم کشی (والصالح) دخی ایذکو کشی (والوجه الجمیل) دخی کورکام یوز (والکلام البلیغ)
دخی فصیح سوز (والاحسان) محبتنك ایکنچی سببی احساندور (فان الانسان) چونکه آدمیلر (عبیده) احسان‌نك
قل‌لریدور (ولا کمال) یوقدور حقیقتده کمال (الّا لله تعالی) مگر خدای تعالی‌کا (ولا احسان) دخیده یوقدور احسان
(الّا منه) مکر خدای تعالی‌دن (والأعلی) محبتنك بلند مرتبه‌سی (أن یحبّ) سومك خدای تعالی نی (لذاته)
ذاتی اوچون یعنی باشقه نرسه اوچون بولماس (وهو) اول خدای تعالی نی ذاتی اوچون سومك (من المواهب)
خدای تعالی نك اوز فضلی برله کرم قیلغان موهبه‌لری جمله‌سندن (لا المکاسب) کسب ایله حاصل
بولغان نرسه‌لر جمله سندن ایمس (بخلاف غیره) حب لذاته‌کا باشقه حب‌نك خلافیچه کیم آلار کسب
ایله حاصل بولور (ثمّ للکمال) مونك صونکنده محبتنك ایکنچی مرتبه‌سی کمال اوچون سومك (ثمّ للاحسان) مونك
صونکنده اوچونچی مرتبه‌سی احسان اوچون سومك (وهو) بو احسان اوچون سومك (محبة النفس) نفسنك محبتیدور
(فی الحقیقة) حقیقتده (وآثارها) محبتنك فائده‌لری (الشوق) محبوبنك لقاسینه مشتاق بولماق (فورد) بس کیلدی
(ح) حدیث قدسیده (طال) اوزون بولدی (شوق الأبرار) ایذکولرنك شوقی وآرزوسی (الی لقائی) منم لقامغه
(وهو) بو شوقنك معناسی (غلبة التطلّع) زیاده منتظر بولماق (من وراء حجب الغیب) غیب پرده‌لری آرتندن
(وانبعاث القلب) کونکلنك قوپماغی (الی الطلب) محبوبنی ایستمکا (ویرتفع) بتار (بالموت) اولمك سببلی

(شَوْقُ اللِّقاءِ) خدای تعالی نڭ لقاسنی آرزو قیلماق (لِحُصُولِهِ) اولکاندن صونك لقا حاصل بولغان اوچون (لَا) بتمس اولماك سببلی (شَوْقُ زِيَادَةِ الْاِنْكِشَافِ) زیاده روشن بولماقنڭ آرزوسی (فَلِلرُّؤْيَةِ) چونکه بولغوچیدور کورمکا (مَرَاتِبُ لَا تَتَنَاهَى) غیر متناهی مرتبه‌لر (وَالْاُنْسُ) دخی محبتنڭ فائده‌سی مونس لنمك خدای تعالی برله (وَهُوَ) بو انسنڭ معناسی (غَلَبَةُ الْفَرَحِ) زیاده شادلانمق (بِالْقُرْبِ) یاقنلق سببلی (وَقَصْرُ النَّظَرِ) دخی نظرنی قصقارتمق (عَلَى الْمُطَالَعَةِ) خدای تعالی نڭ جمالنی ملاحظه‌غه (وَيُفَارِقُ الشَّوْقَ) آیرلور انس شوقدن یعنی انس شوقغه باشقه‌نرسه (لِكَوْنِهِ) انس بولغان اوچون (حَالَةَ الْاِضَافَةِ اِلَى الْحَاضِرِ) حاضرکا اضافه حالنده بس غائبده انس بولماس (وَذٰلِكَ) یعنی بو شوق (اِلَى النَّائِي) بعیدکا اضافه حالنده بولور (وَيُجْدِي) فائده بیرور انس (الْاِنْبِسَاطَ) جرأتنی سوزلرده وفعل‌لرده (كَمَا) نیتاك (وَرَدَ) کیلدی (ق) قرآنده (كَيْفَ تُحْيِ الْمَوْتٰى) یعنی ای خدای تعالی کورسات منکا نیچوك ترکز ورسن اولکلرنی (ق) قرآن (اَرِنِي) کورسات منکا ذات پاکنکنی (اَنْظُرْ اِلَيْكَ) تا کیم باش کوزی ایله نظر قیلیم سنکا (اُنْجِحَ) حاجت روا بولندی یعنی دعا مقبول بولدی (فِي الْاَوَّلِ) اوّلکی سوزده (لِوُجُودِ الشَّرْطِ) دعا مقبول بولماقنڭ شرطی موجود بولغان اوچون (وَاعْتُذِرَ) عذر کورساتلندی (فِي الثَّانِي) ایکنچی سوزده (لِفَقْدِهِ) اجابت شرطی موجود بولغان اوچون (وَلَوْ لَا الْاُنْسُ) اکر بولماسه ایدی موسی علیه السلامکا بو سوزده انس (لَعُوتِبَ) هر آینه عتاب قیلنور ایدی (كَمَا اُحْتُرِقَ) نیتاك یاندی (قَوْمُ الْكَلِيمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ) موسی علیه السلامنڭ قومی ﴿ ارنا الله جهرة ﴾ دیکان زمانلرنده چونکه خدای تعالی انبساط وجرأتنی عفو قیلور انس برله بولسه اما انس سز بولسه عفو قیلماس (وَالْاَعْلَى) انسدن بلند مرتبه (التَّرْكُ) انبساطنی ترك قیلماق (اِسْتِغْنَاءً) استغنا اوچون (كَمَا كَانَ) نیتاك بولدی انبساطنی ترك قیلماق (لَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ) بزم پیغمبرمز علیه السلامکا (فِي تَحْوِيلِ الْقِبْلَةِ) قبله‌نی ایلندرمکده بیت المقدسدن کعبة الله‌غه یعنی پیغامبر علیه السلام قبله‌نڭ ایلنمکنی امید ایتدی و آرزو قیلدی لیکن صور املادی ادب ایتوب (وَالْقُرْبُ) دخی محبتنڭ اثری وفائده‌سی قربدور (وَهُوَ) بو قربنڭ معناسی (زَوَالُ كُلِّ مُعْتَرِضٍ) هر منع قیلغوچینڭ زائل بولماغی (وَهُوَ) اول مانع (النَّفْسُ) نفسدور (وَالشَّيْطَانُ) دخی شیطاندور (وَالْخَلْقُ) دخی مخلوقلاردور (وَالدُّنْيَا) دخی دنیادور (وَكَمَالُهُ) قربنڭ کاملی (الْغَيْبَةُ فِي رُؤْيَةِ فِعْلِهِ تَعَالٰى) خدای تعالی نڭ فعلنی کورمکده غائب بولماق (حَتّٰى) شول مرتبه‌کاچه (لَا يَرٰى) کورمس (نَفْسَهُ فَاعِلَةً) اوز نفسنی ایش قیلغوچی دیب (كَمَا وَرَدَ) نیتاك کیلدی (ق) قرآنده (وَمَا رَمَيْتَ) آتماد‌ڭسن ای محمد صلی الله علیه وسلم (اِذْ رَمَيْتَ) آتقاناڭ زماننده (وَالْاِتِّصَالُ) دخی محبتنڭ اثری وفائده‌سی اتصالدور (وَهُوَ) اول اتصالنڭ معناسی (الْمُكَاشَفَةُ) غائب بولغان نرسه‌لرنی کورمکدر (وَالْمُشَاهَدَةُ) دخی مشاهده‌دور یعنی کورمکدور (كَمَا) نیتاك ثابتدور (فِي قَوْلِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا) حضرت عمر اوغلی عبد الله سوزنده (كُنَّا) بولدوق بز (نَتَرَاءَى اللّٰهَ تَعَالٰى) کورور ایدوك خدای تعالی نی (فِي ذٰلِكَ الْمَكَانِ) اوشبو مکانده (مُعْتَذِرًا) یعنی حضرت عمر اوغلی بو سوزنی ایتدی عذر ایتکانی زمانده (عَنْ تَرْكِ رَدِّ السَّلَامِ) بر کیمسه نڭ سلامنی آلمغانلغندن (فِي الطَّوَافِ) کعبة الله‌نی طواف قیلغانده (وَحَارِثَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) دخی ده ثابت بولدی حضرت حارثه‌نڭ سوزنده (كَمَا سَبَقَ)

نیناك یوقاریده اوتدی (وَمَا وَرَدَ) اول حدیثکم کیلدی (وَاعْبُدْ) عبادت قیل خدای تعالی کا (كَأَنَّكَ تَرَاهُ) کو یا که سن آنی کوره سن (وَمَحَبَّةُ اللهِ تَعَالَى الْعَبْدَ) دخیده محبتنك اثری وفائده سی خدای تعالی نك سومکی بنده نی (وَرَدَ) کیلدی (ق) قرآنده (يُحِبُّهُمْ) سوره دور خدای تعالی آلارنی (وَيُحِبُّونَهُ) دخی سوره لر بنده لر اول خدای تعالی نی (ح) حدیث (اِذَا اَحَبَّ اللهُ عَبْدًا) هر قچان سوسه خدای تعالی بر بنده نی (اَبْتَلَاهُ) بلالندرور آنی خدای تعالی (فَاِنْ اَحَبَّهُ الْحُبَّ الْبَالِغَ) بس اکر سوسه خدای تعالی بر بنده نی زیاده سومك برله (اقْتَنَاهُ) صاقلیدور آنی یعنی بیرمس آنکا مالنی دخی اهلنی (فَاِنْ صَبَرَ) بس اکر صبر قیلسه بنده (اجْتَبَاهُ) اختیار قیلور آنی خدای تعالی (وَاِنْ رَضِيَ) اکر راضی بولسه بنده بلاغه (اصْطَفَاهُ) صاف وخالص قیلور آنی خدای تعالی ما سوا کدورتلرندن (ح) حدیث (اِذَا اَحَبَّ اللهُ عَبْدًا) هر قچان سوسه خدای تعالی بر بنده نی (جَعَلَ) قیلور خدای تعالی (لَهُ) اول بنده کا (وَاعِظًا) وعظ ایتکوچینی (مِنْ نَفْسِهِ) بنده نك نفسندن (وَزَاجِرًا) دخی طیغوچینی قیلور (مِنْ قَلْبِهِ) بنده نك کونکلندن (يَأْمُرُهُ) بیرور آنی یخشیلق برله (وَيَنْهَاهُ) دخی طیار آنی یاوزلقدن (وَمَعْنَاهَا) خدای تعالی نك بنده نی سومکینك معناسی (اَنْ يَبْتَلِيَهُ بِهِ) خدای تعالی نك مبتلا قیلماغی بنده نی اوزی برله یعنی بنده نی کناهلردن ملیماق برله وکونکلنی ما سوادن پاك قیلماق برله (فَلَا يَصْلُحُ) بس صالح بولماس بنده نك کونکلی (لِغَيْرِهِ) خدای تعالی کا باشقه بولغان نرسه کا (كَمَا وَرَدَ) نیناك کیلدی (ق) قرآنده (وَاصْطَنَعْتُكَ) اختیار قیلدوم سنی ای موسی لنفسی اوزوم اوچون (وَعَلَامَاتُهَا) محبتنك علامتلری (كِتْمَانُهَا) برسی محبتنی یاشرمك (وَحُبُّ الْمَوْتِ) ایکنچسی اولمنی سومك (وَالطَّاعَةُ) اوچونچسی خدای تعالی کا اطاعت قیلماق (وَالتَّلَذُّذُ) دورتنچسی لذتلنمك (فِي الْعِبَادَةِ) عبادتده (وَالْمُصِيبَةِ) دخی مصیبت وبلاده (وَالْحِرْصُ) بشنچسی حریص بولماق (فِي الْخَلْوَةِ) آولاقغه (وَالْمُنَاجَاتِ) دخی مناجاتغه (وَبُغْضُ الدُّنْيَا) آلتنچسی دنیانی دشمن توتماق (وَالْوَحْشَةُ) یدنچسی قاچماق (مِنَ الْخَلْقِ) آدمیلردن (وَاتِّحَادُ الْهَمِّ) سکزنچسی مقصودی بر بولماق یعنی مقصودی خدای تعالی نك رضاسنی حاصل قیلماق غنه بولور آندن باشقه بولماس (وَطَرِيقُهَا) محبتنی حاصل قیلماقنك طریقی (السُّلُوكُ) دین یولینه کرمکدور (فَوَرَدَ) چونکه کیلدی (ح) حدیث قدسی (لَا يَزَالُ الْعَبْدُ) همیشه بنده (يَتَقَرَّبُ) یاقلنقنی ایستار (اِلَيَّ) منکا (بِالنَّوَافِلِ) نافله عبادتلر برله (حَتَّى) تا کیم (اُحِبَّهُ) سورمن آنی (فَاِذَا اَحْبَبْتُهُ) بس هر قچان سوسم آنی (كُنْتُ) بولورمن (لَهُ) اول کیمسه کا (سَمْعًا) قولاق (وَبَصَرًا) دخی کوز (وَقَلْبًا) دخی کونکل (وَيَدًا) دخی قول (وَرِجْلًا) دخی آیاق (وَهُوَ) اول سلوك حاصل بولور (بِلُزُومِ الْوُضُوءِ) طهارتکا دایمچلق قیلماق برله (فَهُوَ) چونکه طهارت (يُنَوِّرُ) نورلاندرور (الْقَلْبَ) کونکلنی (وَالْخَلْوَةِ) دخی سلوك حاصل بولور اولاقغه دایمچلق قیلماق برله (فَهِيَ) چونکه آولاق (تُفَرِّغُ) فارغ قیلور بنده نی (عَنِ الشَّوَاغِلِ) سلکودن مانع بولغان نرسه لردن (وَالْاَوْلَى) آرتوق (اَنْ يَكُونَ) بولماق (فِي بَيْتٍ مُظْلِمٍ) قارانغی بورطده (اَوْ يَلُفَّ) یا ایسه اورار (رَأْسَهُ) باشنی (وَيُغْمِضُ) دخی یومار (عَيْنَيْهِ) ایکی کوزنی (لِتَرْكُدَ) قرارلانسون اوچون (الْحَوَاسُّ) حاسه لر (وَالسُّكُوتِ) دخی سلوك حاصل بولور سکوتکا دایمچلق قیلماق برله (فَهُوَ) چونکه سکوت (يُلَقِّحُ) پیدا

قیلور (العقل) عقلنی (ویقوی) دخی قوتلی قیلور (القوی) قوەلرنی (والجوع) دخی سلوك حاصل بولور آچلقغه دایمچلق قیلماق برله (والسهر) دخی یوقلاماس سزلقغه دایمچلق قیلماق برله (فهما) چونکه بو ایکسی (ینوران) نورلاندورورلر (القلب) کونکلنی (بتقلیل دمه) کونکل قاننی آزایتمق برله (وذوبان شحمه) ماینی ایرتمك برله (علی الاعتدال) یعنی بولسون بو دایمچیلغی ذکر ایدلکان نرسەلر اوزرینه اعتدال طریقچه (فالافراط) چونکه حددن زیادەسی (شاغل) بندەنی مقصوددن طیغوچیدور (کالتفریط) تفریط کبی یعنی حددن آز قیلماق کبی (ونفی الخواطر) دخی دایمچلق قیلور بارچه خاطرلرنی ییرمکا (فالتمیز) چونکه خاطر خیر برله خاطر شرنك آراسنی آیرمق (شاغل) مقصوددن مانع دور (والتسلیم له تعالی) دخی دایمچلق قیلور خدای تعالی کا طابشرمغه (فی کل حال) هر حالده (ونصب متعهد یبلغ) دخی دایمچلق قیلور مقرر قیلماغه بر کشینی کیم ایرشدرور اول (القوت الحلال) حلال رزقنی (فهو) چونکه بو (الاصل) اصلدور (وترك غیر الفرائض والرواتب) دخی دایمچلق قیلور فرضلر دخی سنتلرکا باشقەنی ترك قیلماغه (والذکر الدائم) دخی سلوك حاصل بولور دائم ذکر برله (مستقبلا) قبلەکا قارشو بولغانی حالده (مع الحضور) حضور قلب برله (باللسان) تیل برله (فقیل) بس ایتلدی (هو) اول ذکر (الله) الله دیکان سوز (وورد) کیلدی (ح) حدیثده (افضل الذکر) ذکرنك زیادەراقی (لا اله الا الله) لا اله الا الله دور (وقیل) دخی ایتلدی (لا اله الا هو الحی القیوم) لا اله الا هو الحی القیوم دور (فورد) چونکه کیلدی (ح) حدیثده (الاسم الاعظم) خدای تعالی نك اولوغ اسمی (فی آیة الکرسی) آیت کرسیده دور (وآل عمران) دخی آل عمران سورەسنده دور (وهما) بو ایکسی یعنی آیت الکرسی برله آل عمران سورەسی (یشترکان) شریکلردور (فیه) اول لا اله الا هو الحی القیومده (والاولی) اولی (فیه) ذکر لفظنی اختیار قیلماقده (الاستفتاء) فتوا صورامق (من القلب) کونکلدن (حتی یسقط) یعنی ذکر قیلور تیل برله شول حدکاچه توشار (حرکة اللسان) تیل حرکتی (ویجری) یورور ذکر لفظی (دون اختیار) اختیاردن باشقه (ثم یرجع) صنکره قایتور (الی القلب) کونکلکا (ثم ینمحو الحروف) صنکره حرفلر یوغالور (ویبقی) قالور (المعنی) ذکرنك معناسی (ثم یرتفع العدد) صنکره صان مرتفع بولور یعنی بتار (وتصیر) بولور ذکر معناسی (حالة مستدیمة) دایم بولغوچی حالت (وح) اوشبو زمانده (تحدث) پیدا بولور (المحبة) محبت (فلاینسی) بس اونتماس (المذکور) ذکر ایتلمشنی (ثم یغیب) صنکره غائب بولور (عن جمیع الاشیاء) بارچه نرسەلردن (ظاهرا) ظاهرده (وباطنا) دخی باطنده (حتی) تاکیم (عن النفس) اوزندن (وصفاتها) دخی نفسینك صفتلرندن (فی المذکور) یعنی بارچه نرسەدن غائب بولوب توجه والتفاتی یالغز ذکر ایدلمشده کنه بولور (وهو) اوشبو بارچه نرسەدن غائب بولماق (القرب) خدای تعالی کا یاقنلقدور (ثم یغیب) صنکره غائب بولور (عن الذکر) ذکردن (ایضا) ینه (فی شهود المذکور) ذکر ایدلمشنك شهودنده (وهو) اوشبو غائب بولماق (الفناء) فنادور (ثم یحدث) صنکره پیدا بولور (الاتصال) ذکر ایدلمشکا توتاشماق (ویشاهد) کورور ذکر قیلغوچی بو مقامده (ما) شول نرسەنی (یشاهد) کورور آنی (لظهور النور) نور ظاهر بولغان اوچون (والغفلة) دخی غفلت ظاهر بولغان اوچون (عن الشواغل)

مانع بولغان نرسه‌لردن (وبصير) بولور ذکر قیلغوچی بوو قتده (من ملوك الدين) دين پادشاهلرندن (ص
انتهى) تحقيق تمام بولدی (الكتاب) كتاب (متحلى المقطع) آخری زینتلنکان حالده (بالدعاء المأثور) روايت
ایدلمش دعا برله (تجلى المطلع) اوّلی زینتلنکان کبی (اللهم) ای الله (انا) درستلکده بز (نسألك) صوریمز
سندن (الهدى) هدایتنی (والتقى) دخی تقوانی (والعفاف) دخی عفتنی (والغنى) دخی بایلقنی (ونعوذ)
دخی صغنامز (بك) سنکا (من علم لا ينفع) فائده‌سز علمدن (وقلب لا يخشع) دخی خشوعسز وحضورسز
کونکلدن (ونفس لا تشبع) دخی تویمای تورغان نفسدن یعنی قناعتسز نفسدن (ودعاء لا يسمع) دخی مستجاب
ومقبول بولمای تورغان دعادن (وآخر دعوينا) دعامزنك آخری (ان الحمد لله) بوکیم بارچه حمد خدای تعالی کا
خاصدور (رب العالمين) بارچه عالمنی تربيت قیلغوچی اول الله تعالی (والسلام) خدای تعالی‌نك سلامی
(على عباده الصالحين) خدای تعالی‌نك ایذکو بنده‌لرینه بولسون (والصلوة) دخی خدای تعالی‌نك رحمتی
(على محمد) محمد اوزرینه بولسون (رسوله) پیغامبری‌دور اول محمد (وخاتم النبيين) دخی پیغامبرلرنك
آخری (وعلى اتقياء امته) دخی پیغامبر علیه السلامنك تقوا امتلرینه بولسون (اجمعين) بارچه‌سینه‌ده *

تمت بالخير الحمد رب العالمين

الباب الاول في الورد

الباب الثاني في الانفاق والقناعة

الباب الثالث في الصوم وكسر الشهوة

الباب الرابع في الفقير والحج والغزو

الباب الخامس في التزوج والتخلي

الباب السادس في الكسب والورد

الباب السابع في الاتباع في المعيشة

الباب الثامن في الصحبة والمؤلفة

الباب التاسع في الصمت وآفات اللسان

الباب العاشر في الاناة والحلم والعفو والنصيحة

الباب الحادي عشر

Институт языка, литературы и истории
Отдел рукописей
Инв. № [illegible]
[illegible] ФАН СССР гор. Фрунзе